HOMEROS

ODYSSEIA

arkadaş

2. BASKI

HOMEROS

ODYSSEIA

HOMEROS

ODYSSEIA

2. Baskı

Yunancadan çeviren: Fulya Koçak

arkadaş

arkadaş YAYINEVİ
Yuva Mahallesi 3702. Sokak No: 4 Yenimahalle / Ankara
Tel:+90-312 396 01 11 (pbx) Faks: +90-312 396 01 41
www.arkadasyayinevi.com
e-posta: info@arkadasyayinevi.com
Yayıncı Sertifika No: 12382
Matbaa Sertifika No: 13268

© Türkçe yayım hakları **arkadaş** yayınevinindir. Yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir biçimde ve hiçbir yolla, bu kitabın içeriğinin bir kısmı ya da tümü yeniden üretilemez, çoğaltılamaz ya da dağıtılamaz.

ISBN 978-975-509-629-2

2. Baskı

Ankara, 2014

Çeviri : Fulya Koçak
Redaksiyon : Ahmet Antmen, Melih Pekdemir
Yayına Hazırlık : Seyra F. Erdaloğlu
Sayfa Düzeni : Emine Özyurt
Kapak Tasarımı : Mehmet Yaman
Baskı : Sözkesen Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.
İvedik Organize Sanayii Matbaacılar Sitesi
1518. Sokak No: 2/40
Yenimahalle – Ankara

Kapak ve Genel Tasarım:

İÇİNDEKİLER

Homeros		vii
Odysseia		ix
Yayın Hakkında		xi
Rapsodi 1	- [Tanrıların Toplantısı - Athene'nin Öğütleri - Şölen]	1
Rapsodi 2	- [İthakelilerin Toplantısı - Telemakhos'un Yurdundan Ayrılışı]	17
Rapsodi 3	- [Pylos'ta]	33
Rapsodi 4	- [Lakedaimon'da]	51
Rapsodi 5	- [Kalypso'nun Mağarası - Odysseus'un Salı]	79
Rapsodi 6	- [Odysseus'un Phaiak Topraklarına Gelişi]	97
Rapsodi 7	- [Odysseus Alkinoos'un Sarayında]	109
Rapsodi 8	- [Odysseus'un Phaiaklarla Tanıştırılması]	121
Rapsodi 9	- [Odysseus Anlatıyor: Kikonlar - Lotusyiyenler - Tepegözler]	143

Rapsodi 10 - [Odysseus Anlatıyor: Aiolos - Laistrygonlar ve Kirke] 163
Rapsodi 11 - [Ölüler Ülkesi] 183
Rapsodi 12 - [Seireneler - Skylla - Kharybdis, Güneşin Uğultusu] 205
Rapsodi 13 - [Odysseus'un Phaiak ülkesinden Ayrılıp İthake'ye Varışı] 221
Rapsodi 14 - [Odysseus'un Eumaios'la Konuşması] 237
Rapsodi 15 - [Telemakhos'un Dönüşü ve Eumaios'a Gelişi] 257
Rapsodi 16 - [Telemakhos'un Odysseus'u Tanıması] 277
Rapsodi 17 - [Telemakhos'un Kente Dönüşü] 293
Rapsodi 18 - [Odysseus ile İros'un Güreşi] 315
Rapsodi 19 - [Odysseus ile Penelopeia'nın Konuşması - Ayak Yıkama Sahnesi] 331
Rapsodi 20 - [Taliplerin Öldürüleceğinin Emareleri] 353
Rapsodi 21 - [Odysseus'un Oku] 367
Rapsodi 22 - [Taliplerin Öldürülmesi] 381
Rapsodi 23 - [Odysseus ile Penelopeia'nın Kavuşması] 397
Rapsodi 24 - [Ölüler Ülkesi - Laertes - Yere Şarap Serpme] 409

Adlar Dizini 427

HOMEROS

Tüm Antik Yunanlılar Homeros'u *İlyada* ve *Odysseia*'nın şairi olarak tanıdılar ve bu görüş günümüze kadar da desteklenerek geldi. Ancak günümüz tarihçilerinin büyük çoğunluğu *İlyada*'nın Homeros'a ait olduğunu kabul etmekle birlikte, *Odysseia*'yı Homeros'tan birkaç yaş daha genç başka bir şairin yarattığını savunmaktadır. Homeros tarihi bir kişiliktir ve MÖ 8. yüzyılın ikinci yarısında yaşamıştır. Antik dönemde İonia'daki pek çok kent, onun kökeninin İzmir ve Sakız Adası olduğunu iddia etmişti. Buralar Homeros'un olası doğum yerleridir.

MÖ 4. yüzyıldan sonra Homeros'un pek çok biyografisi yazıldı; bunlardan yedisi günümüze kadar ulaştı. Bu biyografilerde gerçek öğelerle hayal ürünü olanlar birbirine karıştığından, Homeros'u tanımlamak güçleşmektedir. Antik yaşam öykülerinde Homeros'un kör olduğu belirtilmektedir. MÖ 6. yüzyıldan sonra Homeros destanları kitap haline getirilerek küçük çocuklara öğretilmeye başlanmıştır. Zaten MÖ 7. yüzyıl sonrası Yunan sanatı Homeros'un tasvirlerinin derin izlerini taşımaktadır. Tanınmış pek çok lider de Homeros'un kahramanlarından etkilenmiştir. Büyük İskender'in Akhilleus'tan fazlasıyla etkilendiği ve yastığının altında *İlyada* destanıyla uyuduğu söylenir.

ODYSSEIA

Odysseia, Antik Yunan edebiyatının *İlyada*'dan sonra en büyük ikinci destanıdır. Bilindiği kadarıyla, ilk kez *İlyada*'yla birlikte MÖ 6. yüzyıl civarlarında Peisistratos'un emriyle Atina'da kayda geçirilmiştir. MÖ 3.-2. yüzyıllarda destanlar İskenderiyeli filologlar tarafından "rapsodi" adı verilen bölümlere ayrılmıştır. Bu dönemlerde destanların çok sayıda yerel yazımı da gerçekleşmiştir: Kıbrıs, Girit, Argoliki vb. İskenderiyeli filologlar daha sonraları pek çok dizenin sonradan yanlış yazıldığını ve bunların özgün metinler olmadıklarını düşünmeye başlamışlardır. Bununla birlikte, eklenen dizelerin tam olarak hangileri olduğu konusunda kendi aralarında fikir birliğine varamıyorlardı. Benzer müdahaleleri –dizelerin eklenmesi ya da çıkarılması– Bergamalı filologlar da yapmışlardı. Dönemin pek çok filologu, günümüze gelmiş olan Girit versiyonunun, en az müdahale içereni olduğunu kabul ederler.

Her iki destan da Homeros tarafından yazılmış olmasına karşın aralarında çok büyük ayrımlar göze çarpmaktadır, hatta *Odysseia*'nın başka bir şair tarafından yaratılmış olduğunu söyleyenler bile vardır.

Odysseia, Troya Savaşı'nın kahramanı ve İthake kralı Odysseus'un vatana dönüş esnasındaki heyecanlı öyküsü ile karısı Penelopeia'yla evlenmek isteyenleri öldürmesini anlatır.

Odysseia 24 bölüme ayrılır ve 12.000 dizeden oluşur. Anlatı, Odysseus'un Kalypso tarafından Ogygie adasındaki esareti ile başlar. Ancak hünerli Odysseus tanrıça Athene'nin sevdiği biridir ve Athene babası Zeus'un Kalypso'ya Odysseus'u serbest bırakması için emir vermesini sağlar. İthake'ye olan yolculuk devam etmektedir. Ancak tanrı Poseidon'un, oğlu Tepegöz Polyphemos'un gözünü kör eden Odysseus'a karşı öfkesinde hiçbir azalma yoktur. Bu nedenle de onun başına yeni dertler açar. Kahramanımız bir deniz kazası geçirir ve bir salın üzerinde Phaiakların adasına, yoldaşları olmaksızın yalnız başına ulaşır. Orada kral Alkinoos'un kızı Nausikaa tarafından kurtarılır. Kim olduğunu açıkladıktan sonra Kikonların, Lotusyiyenlerin ülkelerinde; Polyphemos'un mağarasında; Aiolos adasında; Laistrygonların yanında; büyücü Kirke'nin adasında; Hades'te; Sirenelerin adasında; Skylle ve Kharybdes'te; Güneş'in adasında yaşadıklarını anlatır; ta ki Kalypso'dan kurtulana kadar. Phaiakların yardımıyla da Odysseus sonunda İthake'ye varır. İthake'ye her ne kadar bir dilenci kılığında gitmiş olsa da, köpeği Argos onu tanır. Devamında kimliğini Telemakhos'a açıklar. Bu şekilde de saraya girmeyi ve Penelopeia ile evlenmek üzere orada bulunan çok sayıdaki talibi ortadan kaldırmayı başarır.

Odysseia'nın edebi değeri tüm dünya tarafından tartışmasız kabul görmektedir. Kültürel ve coğrafi bilgiler açısından da çok büyük bir kaynak niteliği taşımaktadır.

YAYIN HAKKINDA

Odysseia çeviri çalışmaları yanında pek çok kez yeniden yorumlanmış ve içeriği aynı olmak kaydıyla farklı biçimlerde de yayımlanmıştır. *Odysseia*'nın tüm dünya çapında gördüğü ilginin yanı sıra Yunanistan'da çok daha ayrı bir anlamı vardır. *İlyada* ve *Odysseia*'nın Yunanistan'da yapılmış yayınlarının sayısı azımsanamayacak ölçülerdedir. Bunun yanında bu destanlar Yunanistan'da ilkokuldan başlayarak ders kitabı olarak da okutulmaktadır. Destanların üzerinde yapılan çalışmalardan biri de destanların okunmasının daha akıcı ve anlaşılır hale getirilmesi amacıyla düzyazıya dönüştürülmesidir. Bundan amaç, çok daha geniş bir yaş ve kültür yelpazesine hitap etmektir.

Elinizde bulunan yayın daha önce yine Arkadaş Yayınevi tarafından Yunanca'dan çevrilerek yayımlanmış olan *İlyada*'da olduğu gibi benzeri bir çalışmanın ürünü olarak ortaya çıktı. Çalışmanın aslının ilk yayın tarihi bundan yetmiş altı yıl öncesidir (1932). Çalışma zamanın günlük basın araçlarından biri olan "*Eleutheros Anthropos*" (Özgür İnsan) isimli gazetede 21 Eylül 1932 tarihinden itibaren toplamda 482 sayfayı bulan 57 bölüm halinde ve isimsiz olarak yayımlanmıştır. O yıllarda Yunanistan'ın resmi dili "Kathareusa" olduğundan –anlaşılır olması için Türkçe-Osmanlıca benzetmesini yapabiliriz– günümüze gelindiğinde

yapılan bu çalışma anlaşılırlığını kaybetmiş ve çağdaş bir araştırmacının özenli çalışması ile günümüz Yunancasına uyarlanarak yeniden yayımlanmıştır.

Odysseia, İlyada gibi zamanının benzersiz bir destanıdır. Eserdeki benzetmeler, betimlemeler etkileyici olmakla birlikte sözcük seçimindeki tekdüzelik okunmasını zaman zaman sıkıcı hale getirebilmektedir. Ancak üzerinde yapılan çalışmada ve şu anda elinizde tuttuğunuz çeviride dili zenginleştirmek için sözcük seçiminde esnek davranmaktan kaçınılmıştır. Aynı sözcüğü tekrar etmek yerine eş anlamlısını kullanmak gibi bir yola başvurulmamıştır.

Odysseia'da geçen özel isimlerin Türkçe yazımları konusunda Türkiye'de bu konuya çok emeği geçmiş, aynı zamanda A. Kadir ile birlikte *Odysseia*'nın en yetkin çevirilerinden birine imza atmış sayın Azra Erhat'ın *Mitoloji Sözlüğü*'nden yararlanıldı.

Tıpkı *İlyada* gibi *Odysseia*'yı da keyifle okuyacağınızı umuyoruz.

Fulya Koçak

ODYSSEIA

RAPSODİ 1

[Tanrıların Toplantısı – Athene'nin Öğütleri – Şölen]

Anlat bana, ey peri*,
acıların içinden geçip Troya'yı zapt etmiş o adamı,
bir elinde bin bir marifet;
dolaşıp diyar diyar tanımış her türlüsünü insanın
ve yoldaşlarını kurtarıp kargaşadan
hep birlikte dönmek için güzel yurtlarına,
nice badireler atlatmış denizde.
Ancak kaderine yenik düştü arzuları
çünkü önce akılları yitti yoldaşlarının, sonra kendileri.
Hani Güneş Tanrı'nın öküzlerini mideye indirmişlerdi,
o da onları mahrum etmişti dönüş yolundan.

İşte bunları anlat bize bir yerlerden başlayarak ey tanrıça.

O zaman korkunç yıkımdan kurtulanlar
çoktan dönmüştü vatanlarına,
savaşı ve denizi ardlarında bırakarak;
yüce tanrıça Kalypso, vatanına ve karısına
kavuşmak için yanıp tutuşan Odysseus'u,
alıkoyuyordu derin mağaralarda,
tek arzusu kocası kılmaktı onu.

Ancak yıllar akıp gittikçe
tanrılar İthake'ye çevirdi kaderin oklarını,
burada da başından dert eksik olmayacaktı Odysseus'un.
bir tek Poseidon hariç tüm tanrılar acıdı ona;
Poseidon her zaman nefret etmişti tanrıya denk Odysseus'tan;
dinmeyecekti nefreti vatanına ulaşana dek.
O zaman dünyanın öbür ucunda,
kimi Güneş'in batısında yerleşik, kimi de doğusunda

* Musae (Mousa): İlham perisi (ç.n.)

ikiye bölünmüş Yüzüyanıklar'a* gitmişti Poseidon;
Yüzüyanıklar'ın onun için yüz sığır kurbanı,
koçları ve boğaları vardı.
Oysa diğer tanrılar doyasıya eğleniyordu,
Olympos'taki sarayında Zeus'un.
İnsanların ve tanrıların babası onlarla konuşmaya başladı,
Agamemnon'un oğlu anlı şanlı Orestis'in öldürdüğü
Aigisthos'u hatırlamıştı; şöyle dedi ölümsüzlere:

"Fanilere sorarsanız bütün belaların kaynağı biziz.
Ancak kaderlerinin önüne geçiyor
o büyük hatalarındaki ısrarları,
Aigisthos hiçe saymadı mı kaderini,
Atreusoğlu'nun gerçek karısını alıp,
Agamemnon'u öldürmedi mi vatanına döner dönmez?
Bütün bunları yaparken bal gibi biliyordu
başına gelecek felaketi,
çünkü biz onu önceden haberdar etmiştik;
elçi gönderdiğimiz uyanık Hermeias**,
Agamemnon'u öldürmemesini öğütlemişti
ve karısını da almamasını; yoksa ergenliğe geçince Orestes,
topraklarının özlemiyle gelip alacaktı intikamını.
İşte bunları söylemişti Hermeias,
ama Aigisthos'un umrunda bile olmadı
iyiliğini isteyen bu düşünceler;
demem o ki, ne ektiyse onu biçti Aigisthos."

O zaman yanıtladı onu gök gözlü tanrıça Athene:
"Kronos'un oğlu, tüm tanrılardan önce gelen babamız,
elbette ki Aigisthos hak ettiği belayı buldu,
böyle davrananların farklı olmamalı sonu.
Ancak benim yüreğim akıllı Odysseus için yanıyor;
o ki biçare bahtsız, bunca zamandır sevdiklerinden uzakta,

* Dünyanın güneşin çokça ısıttığı bir bölgesinde bulunan dindar halk (Bazı yorumlara göre Habeşistan halkı) (ç.n.)

** Argos'u öldüren parlak bakışlı tanrı (ç.n.)

orta yerinde denizin çile çekiyor ağaçlık bir adada;
orada bir sarayda yaşıyor Atlas'ın* kızı o uğursuz tanrıça.
Atlas ki bir denizin tüm derinliklerini bilir
ve taşır yerle göğü birbirinden ayıran
uzun direkleri omuzlarında.
Gözyaşları ve yumuşak tatlı sözlerle kandırıp
unutturmaya çalışıyor Odysseus'a Atlas'ın kızı İthake'yi;
ama Odysseus son nefesini çekinmeden verir
görmek için vatanında tüten bir ocağı.
Ey Olymposlu kalbin sızlamaz mı!
Odysseus değil miydi senin adına büyük Troya'da
Argosluların gemileri yanında kurbanlar sunan?
Bu öfke neden ey Zeus?"

Bulutları toplayan Zeus da yanıtladı onu:
"Yavrum, ağzından çıkanı duymaz mı kulağın
Göğün efendisi olan tanrılarına bol bol kurbanlar kesti o...
Aklıyla tüm diğer fanileri geride bırakan
tanrıya denk Odysseus'u ben nasıl ihmal ederim?
Ama yeryüzünü sarsan Poseidon,
vahşi denizin efendisi Phorkys'in kızı ve kendisiyle
mağaralarda birlikte yatan peri Thoosa'dan olan oğlunun,
tanrıya denk Polyphemos'un; Tepegözlerin en yücesinin
gözünü akıttığı için sinirden köpürür Odysseus'a.
İşte budur Poseidon'un onu öldürmeyip
vatanından uzakta süründürmesinin nedeni.
Ancak şimdi toplanın da şuracığa
bir yol bulalım, vatanına kavuşturmak için onu.
Poseidon'un öfkesi geçecektir; zaten tek başına
tüm ölümsüz tanrılara karşı gelemeyecektir."

O zaman yanıtladı onu gök gözlü tanrıça Athene:
"Kronos'un oğlu, babamız, tüm Tanrıların en önde geleni,

* Atlas: Olympos'a saldırdığı için Zeus tarafından gökkubbeyi omuzlarında taşımakla cezalandırılmıştır. (e.n.)

eğer Odysseus'un evine dönmesi
makbulse artık mutlu tanrılar için; gel güzel saçlı periye
yetenekli Odysseus hakkındaki bu isteğimizi bildirsin diye
gönderelim Hermeias'ı Ogygie adasına.
Varıp İthake'ye gideyim ben de
iyice ateşlendireyim oğlunun yüreğini;
bıkıp usanmadan koyunları, sığırları
boğazlayan talipleri def etmek için,
toplasın gür saçlı Akhaları.
Göndereyim sonra da onu Sparta'ya, kumluk Pylos'a
öğrensin döner mi babası dönmez mi,
belki yeni bilgiler edinir oralarda;
iyi bir ismi de olur insanlar arasında."

Sözlerinin ardı sıra giyiverdi
güzel, som altından tanrısal sandaletlerini;
bu sandaletler karışınca rüzgarın nefesine
kanatlandı bir çırpıda üzerinden
uçsuz bucaksız denizlerin, karaların;
ağır, keskin mızrağını aldı eline; tunçtan, büyük, güçlü...
Kim karşı durabilirdi öfkesine,
kızıydı o en kudretli babanın.
İşte Olympos'un zirvelerinden böyle yola çıktı
ve İthake'de, Odysseus'un evinin girişinde,
bahçe kapısının eşiğinde,
elinde tunç mızrağını tutarak durdu.
Bir yabancının, Taphos kralı Mentes'in kılığına girmişti.
Orada kapıların önünde,
kestikleri sığırların postlarına oturmuş
aşık kemikleriyle oynayıp eğlenen küstah talipleri buldu.
Haberciler ve uşaklar fır dönüyordu etraflarında
kimi testilerinin içinde şarapla suyu karıştırıyor
kimi masaları siliyordu çok delikli süngerlerle
kimileriyse etleri kesip dağıtıyordu bol bol
hizmette kusur etmiyordu hiçbiri.

Tanrı biçimli Telemakhos fark etti Athene'yi ilkin,
taliplerin arasında oturuyordu ağır ve acılı yüreğiyle;
hayalinde babası talipleri kovalayıp,
itibarına, şanına kavuşturuyordu yine evlerini.
Bu düşüncelerle otururken taliplerin arasında
gördü Athene'yi.
Doğruca ilerledi giriş kapısına,
Ayıptı bir yabancıyı bekletmek kapıda.
Yaklaşıp sağ elini tuttu,
tunç mızrağı alıp şu sözlerle selamladı onu:

"Selam yabancı, burada konukseverlik göreceksin;
eğer acıkırsan ya da başka bir ihtiyacın olursa söyle bize."

Böyle dedi ve onun önüne düştü,
Pallas Athene de peşinden gidiyordu;
yüksek saraya girdiklerinde,
mızrağını dayadı yüksek bir sütunda güzel yapılmış rafa,
acılara dayanıklı Odysseus'un mızrakları duruyordu orada;
bir tahta oturttu Athene'yi,
maharetle bezenmiş güzel bir çarşaf serdi,
ve bir iskemle verdi altına.
Kendisi de hemen yanı başına,
parlak, allı pullu bir sandalyeye oturdu;
yabancı gürültüden sıkılıp masadakilerden rahatsız olmasın,
kendisi de gurbetteki babasını sorabilsin diye
uzağa oturdular taliplerden.
O zaman hizmetçi gümüş leğenin içinde
ellerini yıkaması için altın bir testiyle su getirdi,
hemen yanlarına da güzel bir masa kurdu;
saygılı kahya da ekmek ile bir sürü
yiyecek getirip kibarca masaya koydu;
aşçıysa tabakta türlü etler ve altın kadehler getirdi;
teşrifatçı sık sık sokulup yanlarına, yeniliyordu şaraplarını.
Tam o sırada küstah talipler içeri girdi.

Sandalyelere ve tahtlara kuruldular,
teşrifatçı su döktü ellerine,
sepet sepet ekmek getirdi hizmetçiler,
delikanlılar da testilerini tepeleme içkiyle doldurdular.
Ellerini önlerinde hazır duran yemeklere uzatıyorlardı.

Açlık ve susuzluklarını iyice dindirdikten,
tıka basa yiyip içtikten sonra
dansa ve şarkılara kaydı taliplerin aklı.
O zaman bir uşak, taliplere şarkı söylesin diye,
bir çalgı verdi Phemios'un eline;
O da güzel bir şarkı çalmaya başladı...

Telemakhos parlak gözlü Athene'ye sordu,
başı eğik, fısıltıyla:
"Sevgili yabancı, acaba kızar mısın diyeceklerime?
Bu gördüğün adamların aklı fikri çalıp söylemek,
dertsiz, tasasız ve rahat
har vurup harman savuruyorlar bir yabancının malını;
o insanın ki beyaz kemiklerini
ya karada yağmur çürütmekte ya denizde dalga.
Görseler bir gün onun İthake'ye döndüğünü
altınları ve giysileri bırakıp hemencecik
kaçıp gidecekler ardlarına bile bakmadan.
Ama şimdi o teslim olmuş kötü kadere
her ne kadar insanlar döneceğini söylese de,
hiçbiri artık ümit vermiyor bize,
çünkü onun için kayıptır dönüş yolu.
Ama gel de yanıtla sorularımı bir bir:
Kimsin, nerelisin? Neresi ülken, kimdir annen baban?
Hangi gemiyle geldin buraya?
Nasıl getirdi denizciler seni İthake'ye?
Kim bu denizciler?
Takdir edersin ki buraya
yürüyerek geldiğine inanamam.

Söyle bana gerçeği de iyice bileyim:
İlk ayak basışın mı buraya?
Eskilerden bir aile dostu musun yoksa?
Çünkü bir sürü insan gelirdi evimize,
çok genişti çevresi Odysseus'un."

O zaman yanıtladı onu gök gözlü Athene:
"Her şeyi bütün gerçekliğiyle söyleyeceğim.
Ünlü Ankhaios'un oğluyum,
Denizci Taphosluların kralı...
Buraya gelmek için yoldaşlarımla dalgalı okyanusları aştık
yolumuz uzak, yabancı bir diyara
tunç alıp demir* vereceğiz
dili bile farklı Temes halkına.
Kentin uzaklarına demirlemiş durur gemim
Neion ormanlarının yamacındaki Reithros limanında.
Babanla eski dostuz, Laertes de şahittir buna,
dilersen sor diyeceğim,
fakat duyduğum kadarıyla uğramıyor artık buralara,
yüklenmiş kederini dolanırmış tepelerde, bağlarda
dizlerinde derman kalmayınca
çöküp dururmuş bir köşeciğe
sadık hizmetkârı yemek, içki sunarmış
yaşar giderlermiş beraberce.
Niye mi geldim buralara?
Haber vermeye sana: baban sağ ve yolu yakın,
okyanusun derinlerinde bir adada
alıkoyuyor onu tanrılar, hapsediyor insafsızlar.
Şimdi sana tahminlerimi söyleyeceğim;
bunları benim ruhuma ölümsüzler üfledi,
inancım tam gerçekleşeceklerine,
yoksa ne bir kahinim ne de alametleri hayra yorabilirim:
Onu demirden zincirlerle bağlamış olsalar bile

* Demir o dönem için nadir ve çok değerli bir maddeydi. (ç.n.)

vatanından uzak kalacağı günler çok değil;
bulacak kaçmanın bir yolunu,
çünkü çok hünerli bir adam o.
Ama şimdi gel de söyle bana tüm gerçeği:
Gerçekten de sen Odysseus'un yiğit oğlu musun?
Başın ve güzel gözlerinle ona çok benziyorsun;
hızlı gemilere binip yiğit Argoslularla
yola çıkmadan önce Troya topraklarına
sık sık buluşur görüşürdük onunla.
O zamandan beri ne ben gördüm Odysseus'u ne de o beni."

Akıllı Telemakhos da yanıtladı onu ve dedi ki:
"Tüm gerçekleri anlatacağım bir bir.
Annemin dediğine göre onun oğluyum;
ama ben bilmem, kimse de bilmez kendi babasını.
Keşke yaşlılığını malı mülkü içinde geçiren
mutlu bir adamın oğlu olsaydım;
ama madem sordun; en kara harflerle yazılmış,
kaderi babamın."

O zaman yanıtladı onu gök gözlü tanrıça Athene:
"Penelopeia senin gibi birini doğurduğu için
tanrılar şan verir soyuna muhakkak.
Ancak bir çırpıda söyle bana gerçeği:
Bu bayram havası ne, kim bu insanlar?
Tüm bunlara neden ihtiyacın var?
Düğün mü bu, yoksa bir eğlence mi?
Çünkü benzemiyor bu herkesin
kendi payını ödediği bir şölene;
baba evindeki bu eğlenceler bana hiç insanca gelmedi,
aklı başında bir adam, bunları görse utançtan yaka silkerdi."

Akıllı Telemakhos yanıtladı onu ve dedi ki:
"Madem soruyor ve öğrenmek istiyorsun
söyleyeceğim sana bunları yabancı.

Buralardan gitmeden önce o, zengin ve ihtişamlıydı evimiz,
ama devran döndü, tanrılar kötü düşüncelere kapılıp
gözden ırak ettiler onu.
Eğer yoldaşlarıyla birlikte Troya'da
ölseydi düşman ellerinde, bunca olmazdı hüznüm,
o zaman tüm Akhalar elbirliğiyle yapardı mezarını
namı kalırdı evladına.
Ancak şimdi Arpies'ler* adsız sansız yakaladılar onu;
yitip gitti, silindi gözlerden, kulaklardan
bir bilinmez olup çıktı, bana da keder ve acı bıraktı.
Yalnızca ona ağlamıyorum hıçkırarak,
çünkü gördüğün gibi tanrılar bana
başka kötülükler yapıp başka üzüntüler de verdi.
Adalarda ve Dulikhion'da, Same'de,
ağaçlık Zakyntos'ta, ağaçsız İthake'de
ne kadar adam varsa hali vakti yerinde,
düşmüşler annemle evlenme peşine
viran edecekler evimi barkımı.
Annem ise ne reddediyor bu uğursuz düğünü
ne de gerçek eyliyor bir izdivacı.
Varımı yoğumu yiyip bitiriyor bunlar,
pek yakında beni de ortadan kaldırırlar."

O zaman sıkıntıyla yanıtladı Pallas Athene:
"Yazık, kayıp Odysseus'a ne de çok ihtiyacın var.
Bu insanlıktan çıkmış talipleri cezalandırırdı muhakkak.
Şimdi çıkıp gelseydi onu ilk tanıdığım gün gibi
ve dursaydı odanın kapısının önünde
miğferi, kalkanı ve iki tarafı keskin kılıcıyla:
O gün dönmüştü Ephyre'den,
Mermeros'un oğlu İlos'un kentinden;
öldürücü bir zehrin peşine düşmüştü hızlı bir gemiyle
tunçtan okunun ucuna sürecekti zehri,

* Mitolojik canavarlar (ç.n.)

ancak ebedi tanrıların korkusuyla zehri vermedi İlos
ona olan sevgisinden benim babam,
sakınmadı verdi istediği zehri.
İşte o günkü gibi çıksa taliplerin arasında ortaya
o zaman hepsi kısa yoldan
düşerlerdi ölümün kollarında en acıklı düğüne.
Tüm bunlar; onları sarayında cezalandırıp
cezalandıramayacağı tanrıların elinde.
Öğüdüm şudur sana;
düşün taşın, bul bir yolunu talipleri saraydan kovmanın.
Aç kulaklarını, dinle sana söyleyeceklerimi:
Yarın çağır meydana, konuşmak için Akha yiğitlerini
tanrılar da olsun şahidin.
Anlat hepsine başınıza gelenleri.
Buyur bu adamlara da evlerine gitmelerini;
şayet annen de evlenmek niyetindeyse
bırak gitsin güçlü babasının evine;
bırak da anne babası uğraşsın onu evlendirmekle;
sevgili kızlarına layık zengin bir çeyiz hazırlamakla.
Sen dinle beni can kulağıyla
içten bir öğüt vereceğim sana:
Bul bir gemi, olmasın ama eşi benzeri,
doldur yirmi kürekçiyle
git yıllardır kayıp babana duyduğun özlemle
bakarsın bir söz çalınır insanlardan kulağına,
kim bilir Zeus'tan hatta.
Sözler taşır insanın namını bir coğrafyadan diğerine.
Öncelikle Pylos'a git tanrısal Nestor'a;
oradan Sparta'ya sarışın Menelaos'a,
odur tunç zırhlı Akhalar'ın en son döneni.
Olur da duyarsan babanın yaşadığını ve geri döneceğini
bekle bir yıl daha teslim olma sıkıntılara.
Duyarsan ki göçüp gitmiş bu dünyadan
soluk alıp vermez artık

dön hemencecik sevgili vatanının topraklarına
babana layık bir mezar inşa edip
uğurla onu görkemli törenlerle,
sonra da ver anneni bir kocaya.
Bütün bunları yaparken bir yandan da
düşün saraydaki talipleri nasıl öldürebileceğini,
ya bir oyun et ya da çık karşılarına doğrudan.
Çocuksu şeylerden arın çünkü artık çocuk değilsin.
Babasının katili, hilekar Aigisthos'u öldüren Orestes'in
kazandığı ünü duymuşsundur belki.
Sen de dostum, gördüğüm kadarıyla
güçlü kuvvetlisin ve yakışıklı
dikil karşılarına yiğit bir delikanlı gibi,
yayılsın şanın sonraki kuşaklara.
Şimdi ben artık hızlı gemime iniyorum,
sabırsızlıkla beni bekleyen yoldaşlarımın yanına,
sen de dikkat et tüm bunlara
ve yap ne söylediysem sana."

O zaman akıllı Telemakhos yanıtladı onu ve dedi ki:
"Yabancı, sözlerin bir babanın evladına söylediklerine benzer
belli ki istiyorsun iyiliğimi.
O yüzden asla unutmayacağım dediklerini.
Her ne kadar yoluna gitmekte acele etsen de,
kal, yıkanıp dinlen önce,
ferahlat yüreğini, sonra gidersin gemine ruhunda neşeyle
ve dostların sevdikleri konuklara vermelerinin
adetten olduğu, birbirinden değerli, güzel hediyelerle."

O zaman yanıtladı onu gök gözlü tanrıça Athene:
"Daha fazla alıkoyma beni, bak acelem var,
bana vermek istediğin armağanları da
tekrar geldiğimde verirsin; alır götürürüm evime,
seninki kadar güzel bir armağan veririm ben de sana."

İşte böyle konuştu gök gözlü Athene ve gitti,
sanki görünmez bir kuşun kanatlarıyla.
Giderken Telemakhos'un ruhuna güç ve cesaret bıraktı
daha çok anacaktı babasını artık.
Sezince karşısındakinin bir tanrı olduğunu
Telemakhos'un sarsıldı ruhu.
Hemen taliplerin yanına gitti.
Ünlü bir ozan Akhaların Troya'dan,
tıpkı Pallas Athene'nin istediği gibi,
hazin dönüşlerinin şarkısını söylüyor;
onlar da sessizce oturup dinliyorlardı.
İkarios'un akıllı kızı Penelopeia da odasından
dinliyordu bu tanrısal şarkıyı;
iki hizmetçi kızla birlikte indi yüksek merdivenden.

Dünya güzeli kadın taliplerin yanına varınca
güzel döşenmiş salonun girişinde durup
yüzünü işlemeli, yumuşak duvağıyla örttü,
iki hizmetçi de onun iki yanında duruyordu.

Sonra ağlayarak tanrısal ozana dedi ki:
"Ey şanlı adam, ne şarkılar bilirsin
insanın ve tanrıların başarılarına dair,
söyle bunlardan birini, içsin sessizce diğerleri.
Ama bırak, her seferinde ciğerimi dağlayan,
yüreğimi parçalayan bu acıklı şarkıyı,
çünkü herkesten çok bana düştü tutması bu dayanılmaz yası.
Ünü tüm Thesalya'ya ve Peleponessos'a yayılan
adamın sureti belirir ansızın gözlerimde."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Anne neden engellersin sevgili ozanımızın
diğerlerini eğlendirmesini gönlünce?
Ozanların ne suçu var, Zeus'tur sebep bunlara.
Eğer söylüyorsa Danaoların kara talihini

ne diye itiraz etmeli,
insanlar dinledikçe yeni bir şey bulabilir şarkılarda,
bunu dinleyecek cesaretin olsun yüreğinde ve ruhunda;
çünkü bir tek Odysseus değil kaybolan Troya'da,
aynı kaderi paylaştı niceleri onunla.
Şimdi içeri gidip hizmetçilerine, dokumana,
işine gücüne bak ve iş buyur hizmetçilerine,
sözü de erkeklere bırak, en çok da bana;
çekip çevireyim buraları."

Duyduklarına şaşırdı Penelopeia ve gitti odasına,
çünkü güzelce anlamıştı yavrusunun aklı başında sözlerini.
Onunla birlikte kadınlar da yukarı çıktı.
Tapılası kocası Odysseus için ağlıyordu,
ağladı gök gözlü Athene göz kapaklarına
dökene dek tatlı uykuyu.

Gölgeli sarayda taliplerin hepsi kendilerinden geçmişlerdi,
onun bedenine yaklaşmayı arzuluyordu hepsi.

Telemakhos şunları söyledi onlara:
"Talipler, ben utanıyorum kabalıklarınızdan
bırakın da eğlenelim şimdi masada,
izin verin de gürültü bir dursun,
tanrısal sesli bu ozanı dinlemek lazım.
Sabah olduğunda hep birlikte meydana gidelim,
toplanalım orada, açık konuşacağım sizinle:
Çekip gidin evimden, başka yerde yiyip içip eğlenin.
Bir gün birinizin bir gün diğerinizin
malını mülkünü heba edin.
Benim malımı mülkümü böyle arsızca
yağmalamak daha çok işinize gelirse
varın yağmalayın onu da.
Ancak ben ebedi tanrıları çağıracağım yardıma,
eğer Zeus isterse, tüm bu yaptıklarınıza karşılık

kimsenin intikamınızı alamayacağı kadar büyük
bir kötülük gelecek başınıza."

Böyle konuştu, dudaklarını ısırdı diğerleri;
hayran kaldılar cesaretle konuşan Telemakhos'a.

Eupeites'in oğlu Antinoos da şöyle yanıtladı onu:
"Telemakhos, görünen o ki tanrılar
bizzat öğretmişler sana
sözlerinde kibirli olmanı ve cesurca konuşmayı.
Umalım da Kronos'un oğlu,
her ne kadar kral soyundan olsan da,
kral yapmasın seni İthake adasına."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Antinoos, elbet kızacaksın az sonra söyleyeceklerime.
Çok sevinirim Zeus'un krallığı bana vermesine.
Sence krallık kötü bir şey mi?
Kötü değil, çünkü hızla zenginleştirirsin evini,
hem ününü artırır hem değerini.
Ancak İthake adasında genç yaşlı
pek çok Akha komutanı var,
şimdi tanrısal Odysseus öldüğüne göre
olabilir pekala kral bunlardan biri.
Bana gelince her zaman
tanrısal Odysseus'un bana bıraktığı evimin
ve hizmetçilerimin kralı olacağım.

Bu defa onu Polybios'un oğlu Eurymakhos yanıtladı:
"Telemakhos, İthake adasına Akhalardan
hangisinin krallık edeceği tanrıların elinde.
Yaşadıkça insanlar İthake'de,
her zaman malının mülkünün sahibisin sen de
zorla elinden alamaz sarayını, krallığını kimse.
Yalnız sana konuğun hakkında bir şeyler sormak isterim:
Hangi ülkeden ve nereden gelir?

Ana babası kimdir ve soyu nedir?
Sana babandan haber mi getirmiş,
yoksa yalnızca işi için mi gelmiş?
Söyle neden aniden gitti tanışmayı beklemeden?
Şöyle bir gördüm ama belli önemli biri olduğu her halinden."

Aklı başında Telemakhos yanıtladı onu:
"Eurymakhos, babamla ilgili tüm umutlar tükendi artık,
bundan böyle nereden gelirse gelsin, inanmayacağım
tanrı sözcüsüne de, annemin çağırdığı kâhinlere de.
Yabancıya gelince, o babamın Taphos'lu bir dostu imiş,
dediğine göre ünlü Ankhialos'un oğlu Mentes imiş
ve denizci Taphoslular'a hükmediyormuş."

İşte böyle konuştu Telemakhos,
ama anlamıştı onun ölümsüz bir tanrı olduğunu.
Sonra talipler akşam olmasını bekleyerek
yine dansa ve şarkıya döndüler.
İşte karanlık gece bu şekilde buldu onları;
herkes yatmak için kendi evine doğru yola koyuldu.

Telemakhos da uyumak için
yüksek tavanlı güzel odasına gitti ama
bir sürü şey dolanıp duruyordu aklında.
Onunla birlikte Peisenor'un oğlu Ops'un kızı Eurykleia da
elinde meşale tutarak ilerliyordu;
Laertes onu, kız daha çok gençken
yirmi sığır karşılığında* almıştı kendi parasıyla,
ve kızdırmamak için karısını
onunla hiçbir zaman yatmamıştı
hürmet ederdi ona sarayın içinde saygıdeğer karısı kadar.
İşte o taşıyordu yanan meşaleleri,
diğer hizmetçilerden çok seviyordu Telemakhos'u

* O dönemlerde bir köle dört sığır karşılığında alınıyordu, Eurykleia'nın özel bir değeri olduğu vurgulanıyor. (ç.n.)

o besleyip büyütmüştü küçücükten beri.
Açtı usta işi kapıyı oturdu yatağa,
çıkarıp yumuşak gömleğini hamarat, yaşlı kadına verdi;
o da özenle katlayıp oymalı yatağın yanına astı.
Sonra çıkıp odadan çekti kapıyı gümüş halkasından tutarak
kayışla da itti sürgüsünü.
İşte orada, Telemakhos gece boyunca,
sarınıp ince dokunmuş yün örtüsüne
Athene'nin öğütlediği yolculuğu düşünüp durdu.

RAPSODİ 2

[İthakelilerin Toplantısı – Telemakhos'un Yurdundan Ayrılışı]

Gül parmaklı Şafak tatlı tatlı söktüğünde,
Odysseus'un sevgili oğlu, karyolasından kalktı,
elbiselerini giyip omzuna keskin kılıcını astı,
güzel ayaklarına güzel sandaletlerini bağlayarak
odadan tıpkı bir tanrı gibi çıktı.
Hemen buyurdu gür sesli habercilere,
uzun saçlı Akhaları toplantıya çağırmalarını;
bunu duyurunca onlar da hemen toplandı.

Hepsi bir araya geldiğinde, tutarak tunç mızrağını
peşinde iki hızlı köpekle
meydana doğru yola koyuldu o da;
tanrısal bir zarafet dökmüştü üzerine Athene,
geldiğini görenler hayran olsun diye.
Babasının tahtına oturdu, ihtiyarlar da yol verdi ona.
O zaman sınırsız bilgisiyle
o iki büklüm kahraman Aigyptios aldı sözü.
Onun çok sevgili oğlu mızrakçı Antiphos da,
tanrısal Odysseus'la birlikte meşhur atlarla,
gitmişti hızlı gemiler yapılan Troya'ya.
Ama vahşi Kyklops oyuk mağarasında
son akşam yemeğinde öldürmüştü onu.
Üç oğlu daha kaldı geride, Eurynomos taliplerden biriydi
diğer ikisi çalışırdı babalarının topraklarında.
Ama ihtiyarın hep aklındaydı yiten oğlu,
ağlayıp dövünüyordu onun için.
İşte oğlu için gözyaşları dökerek başladı konuşmaya:

"Dinleyin beni İthakeliler,
bakın size neler söyleyeceğim:
Odysseus hızlı gemileriyle gurbete gittiğinden beri

bu kürsülerde içimizden hiçbiri
kayda değer toplantılar yapmamıştı;
şimdi çağıran kim bizi?
Genç adamlardan ya da yaşlılardan
kimin var böyle büyük bir gereksinimi?
Yoksa ordumuzun döndüğünü duyup
haber mi vermek istedi bize?
Ya da açıklayacağı başka bir konu mu var hepimize?
Umarım hayırlı bir şeydir de
Zeus da ne umudu varsa verir ona."

Bunları söyledi ve sevindi Odysseus'un sevgili oğlu sözlerine.
Ayağa kalkmakta gecikmedi,
konuşmak isteğiyle durdu orta yerde.
Bilgeler bilgesi Peisenor'un verdiği asa vardı elinde.

Öncelikle dedi ki ihtiyara:
"İhtiyar, bahsettiğin insanı uzakta arama,
benim çağıran hepinizi buraya;
yüreğimi dolduran ağır bir dert var.
Yoksa ne ordunun geldiğini duydum
ne de halka açıklayacak bir haberim var,
ancak benim evimde çifte bela var.
Bir zamanlar buralarda hüküm süren,
soylu babamı yitirdim;
sizin için de bir baba gibiydi o, dost ve sevecen.
Yetmezmiş gibi bir de
daha büyük bir belayla doldu evim;
yitip gidiyor tüm mal varlığım.
Talipler dadandı annem için,
ülkenin en seçkin adamlarının sevgili evlatları,
ama almadılar onun rızasını.
Cesaret edemiyorlar annemin baba evine,
İkarios'un evine gitmeye.
İkarios ki kızına zengin bir çeyiz verdi,

içlerinden en iyi olana da verir kızını.
Onlarsa mesken tutmuşlar evimi;
sığırları ve besili keçileri boğazlar,
zevk-ü sefa içinde tüketirler şarapları,
verdikleri zararın yok haddi hesabı.
Evimizde belaları ve kötülükleri kovacak
Odysseus gibi biri de yok ki,
hep üzüntü düşüyor payımıza.
Ah gelseydi elimden tek başıma kovardım onları.
Çekilir dert değil bana yaptıkları;
evime verdikleri zararlar ve haksızlıkları.
Siz de utanın kendinizden, komşularınızdan, halkınızdan,
sakının başınıza bela ve kötülük getirebilecek tanrılardan.
Yalvarıyorum size Olymposlu Zeus
ve insanları bir araya getirip dağıtan Themis adına,
yeter artık dostlar, bırakın yasımı kendim tutayım.
Yoksa sevgili babam Odysseus bir zamanlar
size bir zarar verdi de, şimdi intikam ateşiyle
siz mi cesaret veriyorsunuz taliplere?
Tüm malımı mülkümü ve hayvanlarımı
sizin tüketmiş olmanız daha iyiydi aslında benim için.
Çünkü o zaman geri isterdim, her birinizden borcunuzu,
kurtulabilirdim böylece zarardan.
Ancak şimdi siz bana keder
ve acı armağan ediyorsunuz."

Bu şekilde konuştu ve doluyken gözleri yaşlarla,
attı asayı yere bıkkınlıkla.
Tüm halk üzüldü onun için hepsi kalakaldılar sessizce,
bir tanesi bile yanıt vermedi bu sert sözlere.
Yalnızca Antinoos yanıtladı onu ve dedi ki:

"Gururlu Telemakhos, öfkeni tutamıyorsun içinde,
bize söylediklerin ne biçim sözler öyle,
insanlıktan çıkarttın bizi dediklerinle.

Kastın bize mi? Peki hiç mi suçu yok,
onca kurnazlık bilen sevgili annenin!
Artık üçüncü sene oldu, yakında dördüncüsü de olacaktır,
bunca zamandır Akhaların gönlünü kandırır.
Ümitlendirir herkesi ve mesajlar göndererek
her birine sözler verir;
ama kimse bilmez aklından asıl geçenleri.
Aklınca bizim için başka bir oyun hazırlamış.
Odasının içine büyük bir tezgah kurmuş,
dört arşın genişliğinde ince bir kumaş dokuyormuş.
Başta bize de şöyle demişti:
'Genç taliplerim, tanrısal Odysseus daha yeni öldü, sabredin
ve benimle evlenmek için acele etmeyin,
ta ki ben şu kumaşı dokumayı bitirene dek.
Boşa gitmesin ipliklerim, bir kefen dokurum yiğit Leartes'e.
Olur da fanileri yere seren ölümü gönderirse kader ona;
Akhalı kadınlardan biri bile öfkelenmesin bana
bunca mal mülk kazanmış bir adam olarak
kefensiz yatırdım diye onu mezarında.'
İşte böyle söyledi, biz de yürekten inandık ona.
Sonra gün boyu bu koca kumaşı dokur oldu,
ama meğer geceleri meşalesi önünde sökermiş onu.
Sen böyle diyorsun ama,
o üç senedir kandırıyor ve oyalıyor Akhaları;
ancak dördüncü sene olduğunda itiraf etti her şeyi
çünkü yakaladık onu sökerken güzel kumaşı.
Mecbur kaldı böylelikle
istese de istemese de işini bitirmeye.
Sen ve bütün Akhalar öğrenin diye
sana şu yanıtı veriyor talipler:
Anneni babasının evine gönder;
hem kendisinin hoşuna gidecek
hem de babasının buyuracağı kişiyle evlenmesi öğüdünü ver.
Ama eğer Akhaların oğullarına

Athene'nin öğrettiği güzel el işleriyle,
kurnazlıklarla ve şimdiye kadar,
Tyro, Alkmene ve güzel taçlı Mykene de dahil
hiçbir kadından duyulmamış
hinliklerle daha fazla işkence ederse,
tanrıların ona verdiği bu akılla devam ettiği sürece
biz talipler, senin malını mülkünü
yiyip bitirmeye devam edeceğiz.
Elbette o büyük bir ün kazanıyor ama
senin varını yoğunu yitirmene de neden oluyor.
Ancak o istediği bir Akhalıyla evlenmedikçe,
ne işimize gideceğiz ne de başka bir yere."

O zaman akıllı Telemakhos yanıtladı onu ve dedi ki:
"Antinoos, benden onu evimden kovmamı istiyorsun;
nasıl yaparım bunu ona;
beni doğurmuş, beslemiş ve büyütmüşken
babam da gurbette sağ mı ölü mü bilmiyorken.
Onu evine yollarsam İkarios'a ödeyeceğim çeyiz
yıkımıma yol açmaz mı?
Ya annem... O evden giderken
korkunç Erinysler'i üzerime salmayacak mı?
O zaman tanrılar tarafından gönderilecek kötülük
beni gelip bulacaktır.
Öte yandan da insanlar haklı olarak
aşağılayıp hor görecektir beni.
İşte bunun için cesaret edemem ona bunları söylemeye.
Ama eğer utancın kırıntısı varsa ruhunuzda
terk edin evimizi, yiyin kendi malınızı mülkünüzü.
Eğer tek bir adamın malını mülkünü arsızca yemekse arzunuz
daha çok hoşunuza gidiyorsa böylesi,
durmayın talan edin her şeyi;
ama bilin ki ebedi tanrılara anlatacağım olan biteni:
Dilerim Zeus yaptığınız her şeye bulur bir karşılık

ve hepiniz yüksek sarayın içinde bir gün
intikamınızı alacak kimse kalmadan yiter gidersiniz."

Böyle söyledi Telemakhos
ve her şeyi gören Zeus bir dağın tepesinden
onun yanına uçmaları için iki kartal saldı.
Onlar da çırpmaya başladılar gergin kanatlarını;
gürültülü meydanın ortasına vardıklarında,
kanatlarını çırparak dolanıp durdular;
gözlerini ayırmadılar taliplerin üzerinden.
Bu, onlar için kötüye işaretti.
Pençeleriyle birbirlerinin yanaklarını ve
boyunlarını yırttıktan sonra
sağa doğru uçtular evlerin ve kentin arasından.
Bu vahşet sahnesini gözleriyle gören herkes şaşırıp kaldı
ve içinden olabilecekleri düşünmeye başladı.
O zaman tüm yaşıtlarının arasında alametleri yorumlamayı
ve kaderin neler söylediğini açıklamayı en iyi bilen
yaşlı kahraman Mastoroğlu Halitherses
onların iyiliği için konuşarak dedi ki:

"Şimdi her ne dersem dinleyin beni İthakeliler.
Hepinizden önce de taliplere diyeceklerim var;
çünkü üzerlerinde dolanıp duran bela çok büyük.
Odysseus öyle uzağınızda değil artık,
yakın hem de çok yakın, intikam planları yapıyor.
Burada, aydınlık İthake'de yaşayan pek çok kişi
payını alacak onun hiddetinden.
İşte bu yüzden onları nasıl durduracağımızı
ya da onların kendiliklerinden
nasıl duracaklarını iyice düşünmeli.
Bu, yapacakları en iyi şeydir.
Deneyimlerimle söylüyorum bütün bunları,
dinleyin sözlerimi bilirim olacakları.
Hünerli Odysseus Akhalarla birlikte Troya'ya giderken

ona dediklerim de doğru çıkmıştı.
Ona şunları söylemiştim:
"Pek çok felaket yaşadıktan ve tüm yoldaşlarını
yitirdikten sonra, aradan yirmi sene geçince
evine döneceksin ve seni hiç kimse tanımayacak.
Şimdi bütün bunlar bir bir meydana geliyor işte."

Onu yine Polybos'un oğlu Eurymakhos yanıtladı:
"Haydi ihtiyar, çek git de bu kehanetlerini
evde çocuklarına anlat, anlat da onların
başına kötü bir şey gelmesin;
burada olan bitenlere gelince, ben bunları
senden çok daha iyi yorumlayabilirim.
Güneşin ışıkları altında pek çok kuş kanat çırpar,
ama kötüye alamet değildir pek çoğu.
Odysseus uzaklarda yitip gitti;
sen de onunla birlikte gitseydin keşke,
çünkü o zaman ne bu kehanetlerin hakkında konuşabilir
ne de kışkırtırdın öfkeli Telemakhos'u
evine armağanlar göndermesi için.
Sana söyleyeceklerimi dinle de öğren neler olacağını.
Sen daha yaşlısın ve çok şey bilirsin;
eğer senden daha genç olan Telemakhos'u
bize karşı böyle kışkırtmakta ısrar edersen
fenalıktır ona tek edeceğin, başarısız bir yola savurursun onu;
sana gelince ihtiyar, seni öyle bir cezalandırırız ki
müthiş bir keder ve acı düşer payına.
Telemakhos'a gelince, hepinizin önünde bir öğüt vereceğim:
Annesine babasının evine dönmesini söylesin,
orada onu sevgili kızlarına layık
zengin bir çeyizle evlendireceklerdir.
Sanmam ki vazgeçsin taliplikten Akhaların oğulları.
Hiçbirimiz korkmayız ne çok konuşan Telemakhos'tan
ne de senin kehanetlerinden;

bunların hiçbiri olmayacak
büyük nefretimizi kazanacaksın yalnız.
Annesinin düğünü geciktiği sürece
tüketilecek malı mülkü en hızlı şekilde,
her geçen gün daha da azalacak.
Hiçbirimiz başka kadınları almıyor,
onu alabilmek için bekleyip duruyoruz."

O zaman akıllı Telemakhos yanıtladı onu:
"Eurymakhos ve siz diğer soylu talipler,
sizi bu konular için çağırmadım,
daha fazla da konuşmayacağım.
Çünkü artık tanrılar da tüm Akhalar da her şeyi biliyor.
Şimdi gelin bana hızlı bir gemi
ve değişik deniz yolculukları yapmış
yirmi denizci yoldaş verin.
Bunca zamandır kayıp olan babamla ilgili
bir şeyler öğrenmek için
Sparta'ya ve kumluk Pylos'a gideceğim.
Belki insanlardan biri çıkar bir şey söyler
ya da insanlara herkesten çok ün veren
Zeus'tan bir ses duyarım.
Olur da babamın yaşadığı
ve vatanına döneceği hakkında bir şey duyarsam,
tüm acılarıma rağmen bir sene daha dayanırım.
Ama eğer onun öldüğünü ve artık hayatta olmadığını duyarsam
o zaman babamın sevgili topraklarına geri dönüp
ona bir mezar inşa ederim,
onun için gerektiği kadar ölü armağanları sunarım
ve annemi de bir adama veririm."

Böyle konuştu ve hemen oturdu.
Diğerlerinin arasından, kusursuz Odyyseus'un yoldaşı;
gemilerle giderken tüm varlığını emanet ettiği,
tüm ihtiyarların dinlemesini

ve her şeye iyice göz kulak olmasını istediği Mentor kalktı.
İyilikle konuşarak dedi ki:

"Dinleyin şimdi söyleyeceklerimi ey İthakeliler.
Madem ki artık hükmettiği halklar hatırlamıyor
adil, güzel huylu tanrısal Odysseus'u
yüreğini bilemeli kral, vazgeçmeli merhametten.
Ama ben kızmıyorum düşüncelerini kötülük kaplamış
zorba ve sapkın taliplere.
Çünkü başlarından olacaklar,
bu azgınlıklarının, zorbalıklarının neticesinde.
Halka öfkeliyim, içlerinden çıkıp da biri
tek laf etmiyor şu bir avuç adama."

O zaman yanıtladı onu Euhenor'un oğlu Leiokritos:
"Zavallı budala Mentor, farkında mısın ne dediğinin?
Ne fark eder kalabalık olsa halkın?
Bilmezler mi savaşmanın güçlüğünü
şölen için birbiriyle yarışanlarla.
İthakeli Odysseus'un kendisi bile gelse şimdi
görse soylu taliplerin sarayda eğlendiklerini
ve koysa aklına onları buradan kovmayı
mutlu olmazdı dönüşünden
onu görmek için yanıp tutuşan karısı
çünkü toplasa dahi büyük kalabalıkları
uygunsuz bir ölüm gelip bulacaktır onu.
Sen bunları düşünerek söylemedin.
Şimdi bırak dağılsın insanlar, haydi herkes çekip gitsin işine.
Telemakhos'a gelince, onu da eski baba dostları
Mentor ile Halitherses hazırlasın yolculuğa.
Bana öyle geliyor ki, daha yolculuğa çıkmadan
İthake'de alacak haberleri yerinden kalkmadan.

Böyle konuştu ve ardından hemen dağıldı toplantı.
İnsanlar evlerine, işlerinin başına döndü,

taliplere gelince, onlar tanrısal Odysseus'un
sarayına doğru yola koyuldular.
O zaman Telemakhos sahilde uzak bir köşeye giderek
bir yandan ellerini yıkarken tuzlu köpüklü sularla
diğer yandan başladı Athene'ye yalvarmaya:
"Dinle beni tanrıça, dün fakirhanemize gelen sendin,
bana bunca senedir kayıp babamı bulmam için
kara gemimle okyanusa açılmamı söyledin.
Ama bak, şimdi Akhalar
taliplerden daha büyük engel oldular."

İşte böyle dua etti, bunun üzerine Athene
bedeni ve sesiyle Mentor'un kılığına girip
yaklaştı ona, kanatlı sözlerle seslendi:

"Telemakhos, eğer içinde varsa
babanın o sarsılmaz yiğitliği
ne aklını yitirirsin ne de bir korkak olursun.
O, her dediğini başaran bir insandı.
Yani boşa gitmeyecek yolculuğun.
Şayet Penelopeia'nın doğurduğu o çocuk değilsen,
o zaman düşündüklerini gerçekleştirmeni beklemem senden;
pek az çocuk benzer babasına, çoğunluğu daha kötü,
az bir kısmıysa daha iyi olur ondan.
Sana gelince, yolunu bulman için ümit var,
ne korkaksın ne de aklın gitmiş başından
çünkü almışsın bu özellikleri babandan.
Boşver o akılsız taliplerin ne düşündüğünü;
kafaları durmuş, farkında bile değiller
kendilerini kuşatan karanlığın, ölümün;
bir gün içinde de yok olup gideceklerinin.
Tasarladığın yolculuk uzak değil;
hızlı bir gemi hazırlayacağım sana
ve bizzat geleceğim can dostun olarak yanında.
Sen şimdi eve git, taliplere bir görün

yiyecek hazırla, doldur her şeyi kaplara,
şarabı testilere koy, yaşam kaynağımız
buğday ununu da unutma,
ben de kente gidip gönüllü kürekçileri toplayayım.
Gemiye gelince, İthake adasında bir sürü gemi var,
ben bunlardan en iyisine bakıp çabucak donatayım
uçsuz bucaksız denizlere onunla açılalım."

Böyle dedi Athene, Zeus'un kızı;
Telemakhos da uzun süre kalmadı orada,
onun tanrısal sesini duyar duymaz, yüreğindeki kederle
yola koyuldu evine gitmek üzere;
orada sarayın içinde, keçilerin derilerini yüzen
ve avlunun ortasında domuz kızartan arsız talipleri buldu.

O zaman Antinoos güleç bir yüzle hemen
Telemakhos'a gidip elini tuttu
ve ismiyle hitap ederek konuştu:
"Ey gururlu Telemakhos, sen ki öfkeni içinde tutmazsın,
bırak artık yüreğinden geçen fikirlerle boğuşup durmayı;
ne lafta iyidir ne eylemde bu.
Gel önce birlikte yiyip içelim
sonra kusursuz Akhalar hazırlayacaklardır
en iyi gemileri ve kürekçileri
kutsal Pylos'a gidip babanla ilgili haberler alman için."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Antinoos, mümkün mü sizin gibi arsızların arasında
sessiz sedasız oturup yemek yemem ve bundan zevk almam.
Yetmedi mi malımı mülkümü bunca yiyip tüketmek?
Artık büyüdüm; duyuyor, anlıyorum söylenenleri
öğrendim ve güçlendi göğsümde yüreğim,
ister Pylos'ta, ister bu kentte mutlaka bulacağım
sizi kötü kaderinizle buluşturmanın bir yolunu.
Madem işinize geliyor bir gemimin

ve kürekçilerimin olmaması,
öyleyse yabancı bir gemiyle gideceğim,
ve herşey size söylediğim gibi olacak."

Bunları söyledi ve hemen çekti elini Antinoos'unkinden.
Talipler bir yandan evin içinde şölen hazırlığı yaparken
diğer yandan onunla dalga geçiyor,
sözleriyle de alay ediyorlardı;
gençlerden biri küstahça şu sözleri söyledi:

"Elbette ki Telemakhos'un tek arzusu bizi öldürmek
kâh kumluk Pylos'tan ya da Sparta'dan yardım getirerek
kâh Ephyre'nin bereketli topraklarından
bizi ortadan kaldıracak ölümcül zehirler getirerek!"

Bu sefer küstah gençlerden bir başkası dedi ki:
"Hızlı gemilerle sevdiklerinden uzağa gittiğinde
tıpkı Odysseus gibi onun da
kaybolup gitmeyeceğini kim bilebilir ki?
O zaman daha çok zahmete sokar bizi,
çünkü o zaman malını mülkünü paylaşmamız gerekir
onu karısı yapacak adamla birlikte otursun diye
ev de annesine verilir."

Onlar böyle konuşurken inmişti Telemakhos,
babasının altın ve demirle dolu,
sandıkların içinde elbiselerinin bulunduğu
ve bol bol zeytinyağı ile mis kokuların olduğu
yüksek ve geniş odasına.
Orada, Odysseus'un çilesini doldurduktan sonra
döneceği günü bekleyen
sıra sıra dizilip duvara dayanmış içimi hoş,
halis tanrısal şarapla dolu testiler vardı.
Oda ustaca yapılmış çift kanatlı bir kapıyla kilitleniyordu;
içeridekilere de Peisenoroğlu Ops'un kızı,
çok deneyimli bir hizmetçi olan Eurykleia,

gece demeden gündüz demeden göz kulak oluyordu.

Telemakhos odaya çağırıp konuştu onunla:
"Ey iyi insan, olur da bir gün tanrısal Odysseus
kara talihinden ve ölümden kurtulup geri dönerse diye
sakladığın küplerden benim için tatlı şarap koy.
O talihsizi dört gözle bekleyerek,
onun için ayırdığın şaraptan sonra gelen
en iyi şarap neyse ondan olsun dolduracağın şarap.
On iki tane de sıkıca kapanmış testi hazırla.
Güzel dikilmiş deri tulumlara da bolca un doldur;
ekmek için değirmende öğütülmüşünden yirmi ölçek olsun.
Ama tüm bunları bir tek sen bil; her şeyi de çabucak hazırla;
çünkü akşam vakti, annem yatmaya gidince
almaya geleceğim hepsini.
Çok sevgili babamın dönüşüyle ilgili haber almak için
Sparta'ya ve kumluk Pylos'a gidiyorum ben."

Böyle söyledi ve ağlamaya başladı sevgili dadısı Eurykleia,
bir yandan da hıçkırıkların arasında ona
şu kanatlı sözleri söylüyordu:
"Nereden geldi bu düşünce aklına sevgili evladım?
Bizim senden başka kimsemiz kalmamışken,
sen kalkıp bu uçsuz bucaksız yeryüzünde nerelere gideceksin?
Tanrısal Odysseus bilinmez insanların ülkelerinden birinde
yurdundan uzaklarda yitip gitti;
sen gider gitmez düşünmeye başlayacaklar kötülüğünü
ve malını mülkünü paylaşmak için
planlar yapmaya koyulup varını yoğunu tüketecekler.
Haydi, gitme bir yere, otur malının mülkünün başında,
hiç alemi yok denizle cebelleşmenin de,
başını belaya sokmanın da."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Yürekli ol dadıcığım;
tanrı istemeseydi karar vermezdim böyle bir şeye;

ama sen söz ver bana,
on bir ya da on iki gün geçmeden sevgili anneme
tek kelime etmeyeceğine,
eğer beni sorar da ona gittiğimi söylerlersen,
hıçkırıklara boğulup güzelliği bozulur."

Böyle söyledi ve yaşlı kadın da
hemen tanrılar üzerine büyük bir ant içti;
andını bitirir bitirmez de küpleri şarapla doldurdu
sağlam dikilmiş deri tulumlara un koydu.
Telemakhos da salona, taliplerin yanına gitti.

O sırada gök gözlü Athene başka şeyler düşünüyordu.
Telemakhos'un kılığında kentte dolaşıyor
ve tek tek yaklaşıp hepsine
akşam gemide toplanmaları için bir iki laf ediyordu.

Anlı şanlı Phronios'un oğlu Neomon'dan
bir hızlı gemi istedi, o da seve seve söz verdi.
Daha sonra güneş battı ve gölge tüm sokakların üzerine düştü,
o zaman hızlı gemiyi denize indirip içine
iyi yapılmış bir gemide bulunması gereken ne varsa koydu.
Gemiyi limanın kenarında durdurdu,
Telemakhos'un tüm yiğit yoldaşları da çevresine toplandı,
tanrıça da herbirini gayrete getiriyordu.
O zaman gök gözlü Athene yine başka bir şey düşündü.
Hemen tanrısal Odysseus'un sarayına doğru yola koyuldu,
şarap içerlerken taliplerin üzerine uyku serpti,
herbirinin elinden şarap tasları düşüverdi;
uyku göz kapaklarını ağırlaştırıyordu
artık oturamıyorlardı, evlerine gitmek için kalktılar.

O zaman gök gözlü Athene
ses ve beden olarak Mentor kılığına girip
Telemakhos'u zengin saraydan dışarı çağırdı:
"Telemakhos, görüyorsun yiğit yoldaşların

küreklerin başında oturuyor ve emir bekliyorlar
hareket etmek için.
Haydi çabucak koyulalım yola."

Böyle dedi ve önüne düştü gök gözlü Athene,
o da gidiyordu peşinden basarak izlerine.
Gemiye ve denize indiklerinde,
kıyıda gür saçlı yoldaşlarını buldular.

Telemakhos şöyle dedi onlara:
"Haydi çocuklar, evden yiyecek getirelim;
her şey hazır, ama annem de hizmetçiler de bir şey bilmiyor,
daha önceden konuştuğum bir kişi dışında."

Böyle dedi ve düştü yola, diğerleri de hemen izlediler onu,
ne varsa taşıdılar hepsini sağlam gemiye
tıpkı Odysseus'un sevgili oğlunun onlara buyurduğu gibi.
Telemakhos da Athene'nin hemen ardından binip
geminin pupasına, onun yanına oturdu.
O zaman denizciler hemen çözdüler halatları
ve hepsi gidip yerlerine oturdular.
Gök gözlü Athene onlar için gönderdi
dalgayla ıslık çalan rüzgar Zephyros'u.
İşte o zaman manevra yapmalarını söyledi Telemakhos;
onlar da dinlediler sözünü,
geminin köknar direğini kaldırıp sağlamca diktiler,
iplerle de bir güzel bağladılar
ve sağlam kayışlarla gerilmiş beyaz yelkenleri açtılar.
Rüzgar yelkenleri ortalarından şişirdi;
gemi giderken dalgalar da uğultuyla yarılıyordu.
Hızlı, kara gemiye halatları bağladıktan sonra
ağzına kadar dolu testileri diktiler
ve başta Zeus'un kızı parlak gözlü Athene olmak üzere
tüm tanrılar için şarap serptiler yere.

Gemi, tüm gece ve şafak boyunca yol almaya devam etti.

RAPSODİ 3

[Pylos'ta]

Güneş, güzelim gölü bırakarak
bereketli yeryüzü üzerindeki fanilere
ve tunç rengi gökteki ölümsüzlere ışımak üzere yol aldı;
yolcular da Neleus'un sağlam duvarlı kenti Pylos'a vardılar.
Sahilde, yeri sallayan gök saçlı tanrı Poseidon'un onuruna
kapkara boğalar kurban ediliyordu.
Dokuz sıraya ayrılmış Pyloslular,
her bir sırada beş yüz kişi oturmakta
her bir bölümün önünde dokuz boğa.
Hayvanların sakatatlarını yiyor,
butlarını tanrılar için yakıyorlardı ki,
tam bu sırada yolcular,
geminin yelkenini toplayıp demirlediler limana
ve attılar kendilerini dışarıya.
Telemakhos indi gemiden Athene'nin ardı sıra.

İlk önce gök gözlü Athene konuştu onunla:
"Utanma, sıkılma sakın Telemakhos,
babanla ilgili şeyler öğrenmek için
onu hangi toprağın sakladığını,
başına neler geldiğini bilmek için aştın denizi.
Haydi, şimdi doğruca at yetiştiricisi Nestor'a git,
öğren bakalım kalbindeki gizli düşünceleri.
Bize gerçeği söylemesi için yalvar ona.
Bilge ve aklı başında bir adamdır,
yalan söylemeyecektir bize."

Telemakhos yanıtladı onu ve dedi ki:
"Mentor, nasıl giderim ben?
Ölçülü sözler konusunda hiç tecrübem yokken
nasıl selamlarım onu?

Bir genç nasıl çıkar karşısına yaşlı birinin,
nasıl yöneltir ona soru?"

O zaman yanıtladı onu gök gözlü Athene:
"Telemakhos, kimini kendi aklından bulup söylersin,
kiminde de tanrı aydınlatır seni;
bil ki sen de doğup büyüyemezdin, eğer tanrılar istemeseydi."

Böyle dedi Pallas Athene ve düştü öne,
Telemakhos da takip etti onu basarak izlerine.
Vardılar Pylosluların toplandıkları yere,
çocuklarıyla birlikte oturuyordu orada Nestor,
çevresinde adamları masayı hazırlıyor, etleri pişiriyor,
bir kısmı da etleri şişlere geçiriyordu.
Yabancıları görür görmez hep birlikte gidip
elleriyle selamladılar ve davet ettiler aralarına.
Öncelikle Nestor'un oğlu Peisistratos yanlarına gitti,
ikisini de ellerinden tutup getirdi masanın yanı başına,
deniz kumunun üzerine serilmiş yumuşak postlara,
kardeşi Thrasymedes ile babasının yanına buyur etti.
Sakatatlardan parçalar sundu hemen onlara
ve altın maşrapadan şarap ikram etti.
Bütün bunları verirken şunları söylüyordu,
kalkan taşıyan Zeus'un kızı Pallas Athene'ye:
"Ey yabancı, şimdi kral Poseidon için dua et;
onun için hazırlanmış masaya denk geldiniz.
Yere şarap serptikten ve gerektiği gibi yakardıktan sonra
arkadaşına ver tatlı şarap maşrapasını
o da şarap serpsin yere ve yakarsın ölümsüzlere.
Tüm insanların tanrılara gereksinimi vardır.
O genç benimle yaşıt olmalı,
o nedenle önce sen al altın maşrapayı."

Böyle dedi ve tatlı şarap maşrapasını Athene'ye verdi;
Altın maşrapanın önce kendisine sunulması

memnun etti tanrıçayı ve hemen kral Poseidon'a yakardı:
"Yeryüzünü elinde tutan tanrım, kabul et duamı,
işlerimizin iyi sonuçlanması için yalvarıyoruz, reddetme bizi.
Her şeyden önce de Nestor'a ve oğullarına ün ver,
bu yüzlük kurbanlar için diğer tüm Pyloslulara da
mükafat olarak mutluluk bağışla.
Telemakhos ile bana da,
hızlı ve kara gemilerimizle buraya gelirken
aradığımızı bularak vatanımıza geri dönmeyi bağışla."

Böyle dua etti, ardından da yapılması gerekenleri yaptı.
Daha sonra iki kulplu güzel maşrapayı Telemakhos'a verdi.
Yine aynı şekilde yakardı Odysseus'un sevgili oğlu da.
Diğerleri de en leziz etleri kızartıp
paylaştırdıktan sonra doya doya yediler.

Ne zaman ki yeme içme arzuları dindi,
o zaman konuşmaya başladı Geriniali* at besleyicisi yaşlı
Nestor:
"Yiyip içtiğine göre doyasıya konuklar
kim oldukları sorulabilir artık.
Yabancılar, kimsiniz siz?
Deniz üzerinde nereden gelip, nereye gidersiniz?
Bir iş için mi yoldasınız,
yoksa her zaman kendilerini de tehlikeye atıp
başkalarına felaket getiren korsanlar gibi
şansınızın peşinde mi koşarsınız?"

O zaman akıllı Telemakhos ruhunda
gurbette yok olup giden babası hakkında sorular sorması
ve böylelikle de insanlar arasında iyi bir isim sahibi olması için
Pallas'ın verdiği cesaretle yanıtladı onu:

"Ey Neleus'un oğlu Nestor, Akhaların şanı, şerefi
kim olduğumuzu sorarsın, hemen diyeceğim sana bunu.

* Messinia'da bulunan Gerinia'dan olan (ç.n.)

Neion dağının eteklerindeki İthake'den geliyoruz,
halkım adına değil, kendim için buradayım.
Babam tanrısal Odysseus'un ardına düştüm;
kim bilir, belki hakkında bir şeyler duyarım.
Dediklerine göre savaşta, seninle birlikte hükmetmiş
Troya'ya.
Troyalılarla savaşanların korkunç sonlarını öğrendikse de;
onun nasıl kaybolduğunu Zeus istemedi bilmemizi.
Hiç kimse açıklıkla söylemiyor bize ona ne olduğunu,
karada bir düşman tarafından esir mi alındı,
yoksa denizde bir dalga onu içine mi çekti.
İşte bunun için geldim dizlerine kapanmaya,
sana onun bu talihsiz yok oluşuyla ilgili şeyler sormaya,
onu gözlerinle görüp görmediğini
ya da bir deniz kazası hakkında
kulağına bir şeyler gelip gelmediğini
söylemen için yalvarmaya geldim,
ne kadar da talihsiz doğurmuş annesi onu.
Sakın ola, merhametinden ya da halime üzüldüğünden
gerçeği saklama benden, söyle sadece gözlerinle ne gördüysen.
Eğer bir zamanlar yiğit Odysseus Troya diyarında
Akhalara verdiği sözü tuttuysa ve başınıza dert açan
Troyalılar karşısında sizin için savaştıysa,
şimdi bunları hatırlayarak bana gerçeği söyle."

Yanıtladı onu Geriniali at besleyicisi yaşlı Nestor:
"Ey sevgili oğul, anımsattın bana o acı günleri,
bitmez tükenmez gücüyle Akhaoğulları,
düşmüştü Akhilleus'un peşinde denizlere
bir bilsen neler çektik, gemilerimiz ganimet için
sürüklenirken oradan oraya savaşta
kral Priamos'un büyük kentinin etrafında.
Orada öldürüldü en yiğit delikanlılar,
orada gömülü savaşçı Aias,
Akhilleus da orada, tanrılar kadar tanıdık Patroklos da,

en hızlı olduğu gibi koşuda
hünerli bir dövüşçü olan evladım, sevgili oğlum,
akıllı ve yiğit Antilokhos da orada!
Bunlardan başka bir sürü kötülük daha geldi başımıza.
Hangi fani anlatabilir ki bunları sana?
Eğer beş ya da altı sene burada kalıp,
bana tanrısal Akhaların başına gelenleri sürekli sorup dursan
yine de dar gelir bize zaman,
öyle ki sonunda sıkılıp kendi yurduna dönmek istersin.
Dokuz koca sene, her türlü kurnazlığı kullanarak kuşattık onları,
en sonunda Kronos'un oğlu
bin bir güçlükle verdi istediğimizi bize.
O zamanlar kimse Odysseus ile akıl yarıştıramazdı;
tanrısal Odysseus kurnazlıkta herkesten kat be kat üstündü.
Seni görmek şaşırttı beni.
Çünkü senin sözlerin de onunkilere benziyor,
böyle konuştuğunu duyan kimse
inanamaz senin bu gençliğine.
Tanrısal Odysseus ve ben aynı fikirleri savunurduk,
aynıydı doğrularımız,
Akhalara da her şeyin nasıl daha iyi olacağını söylerdik.
Tam da Priamos'un yüksek kentini ele geçirip
gemilerimize binmişken tanrı savurdu Argosluları.
O zaman artık Zeus korkunç bir dönüş biçti bize,
çünkü hepsi akıllı ve adil değildi Argosluların;
bunun için de onların pek çoğu
boğuldular güçlü babanın gök gözlü kızının öfkesinde
O çıkardı Atreus'un iki oğlu arasındaki anlaşmazlığı.
Ve o ikisi çağırdılar bütün Akhaları
alışılmadık bir gün batımı toplantısına.
Sarhoştu Akhalar oraya gittiklerinde;
Atreusoğulları anlattılar toplantının sebebini:
Menelaos, uçsuz bucaksız denize açılıp

dönmeye teşvik ediyordu Akhaları.
Bu fikir Agamemnon'un hiç hoşuna gitmedi,
çünkü o biraz olsun yumuşatmak için Athene'nin öfkesini
halkı orada tutup yüzlük kurbanlar sunmak istiyordu.
Halbuki ebedi tanrıların düşüncelerinin
öyle kolay değişmeyeceğini,
Athene'nin ikna olmayacağını
bilmek için hiç gerek yoktu alim olmaya.
Bu ikisi karşılıklı ağır sözler sarf ettiler;
sağlam dizlikli Akhalar da bağırıp çağırarak
bölündüler iki karşıt fikirle.
Yatıp uzandığımız yerde, bütün gece boyunca
birbirimiz için kötü şeyler geçirdik aklımızdan.
Zeus da onulmaz felaketler hazırlıyordu bizler için.
Şafakta indirdik gemileri tanrısal denize,
mallarımızı ve ince uzun kadınlarımızı da yerleştirdik içlerine.
Ordunun yarısı ayak direyip kaldı
Atreusoğulları'nın kralı Agamemnon'un yanında,
biz diğer yarı ise gemiye binip asıldık küreklere
hızlı gemilerimiz gidiyordu,
tanrı da sakinleştirmişti uçsuz bucaksız denizi.
Tenedos'a* vardığımızda, tanrılara kurbanlar sunduk,
hepimiz eve dönmek için can atıyorduk;
ancak insafsız Zeus hiç istemiyordu dönüşümüzü
ve aniden ikinci bir fikir ayrılığı çıkardı aramızda.
Hünerli ve akıllı Odysseus ve adamları,
kıvrımlı gemileriyle geri döndürüp
Atreusoğlu Agamemnon'un gönlünü almaya gittiler.
Ancak ben tanrıların kötü düşüncelerini bildiğimden
toplanıp gittim peşime takarak gemileri.
Tydeus'un savaşçı oğlu da kaçıyordu yoldaşlarıyla.
Biraz sonra sarışın Menelaos da gelerek Lesbos'ta yetişti bize,
bu arada biz uzun yolculuğumuzu düşünüyorduk.

* Bozcaada (ç.n.)

Khios'u solumuzda bırakarak Psara'ya doğru mu gitmeliydik
yoksa aşağısından rüzgarın dövdüğü Mimas'ın yanından mı?
Tanrıdan bize bir işaret göndermesini istedik;
fırtına çıkmadan olabildiğince çabuk
açık denizden Enboia'ya doğru
yola koyulmamız için bir işaret gönderdi.
O zaman güçlü bir rüzgar esmeye başladı,
gemiler hızla, balıkları besleyen yolları yararak ilerliyorlardı,
gece olduğunda da vardık Gerastios'a.
Açık denizleri aşmamızı sağladığından, orada
bolca boğa kurban ettik Poseidon'a.
Dördüncü gün demir attılar Argos'a
Nestor'un at besleyicisi Tydeusoğlu Diomedes'in
iyi yapılmış gemileri ve yoldaşları
ben de Pylos'a yönelttim gemimi;
tanrının estirdiği o elverişli rüzgar hiç dinmedi.
İşte böyle geldim sevgili oğlum,
geride kalan Akhaların hangilerinin kurtulduğu
hangilerinin yitip gittiği hakkında hiçbir şey bilmiyorum.
Ancak burada sarayda oturduğum sürece,
saklamayacağım senden, öğreneceksin kulağıma ne gelirse.
Dediklerine göre, yüce ruhlu Akhilleus'un oğlunun yönettiği
sağlam mızraklı Myrmidonlar dönmüşler sağ salim;
Poias'ın parlak oğlu Philoktetes de iyiymiş;
İdomeneus da, savaştan kurtulan, denizin almadığı
tüm yoldaşlarını Girit'e getirmiş.
Atreusoğluna gelince, uzaklarda bile otursanız
siz de duymuşsunuzdur döndüğünü
ve Aigisthos'un ona nasıl korkunç bir son hazırladığını.
Ancak o da yaptığını ödedi ve perişan oldu.
Öldüğünde ardında bir evlat bırakmak ne iyi!
Çünkü Orestes aldı hilekar Aigisthos'tan
anlı şanlı babasının intikamını.
Sen de ey sevgili oğul, gördüğüm kadarıyla güzel ve iri yapılısın,
yiğit ol ki ardından gelenler seninle övünsün."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Neleusoğlu Nestor, Akhaların büyük şanı,
doğru intikamını fazlasıyla aldı o;
Akhalar büyük bir ün verecek ona,
ve gelecek nesiller bunu konuşacaklar sonra.
Keşke tanrılar bana da öyle büyük bir güç verseler de
korkunç haksızlıklarının intikamını alabilsem taliplerden.
Ancak tanrılar böyle bir mutluluk yazmamışlar,
ne benim ne de babamın kaderine;
işte bunun için de devam edeceğim acı çekmeye."

Yanıtladı onu Gerinialı at besleyicisi Nestor:
"Sevgili evladım, madem ki bunları söyleyerek
anımsattın bana olanları, bir şeyler diyeyim ben de.
Derler ki, annen için gelen talipler
sarayda türlü dolaplar çeviririlermiş.
Tüm bunlara isteyerek mi boyun eğersin,
yoksa buyruğuyla bir tanrının
düşman mı kesildi sana halkın?
Eğer bir gün baban çıkagelirse, Akhalarla ya da yalnız
sorar onlardan bu zorbalıklarının hesabını.
Ah, gök gözlü Athene bir sevse seni,
onca felaket gelmekteyken başımıza
Odysseus'u koruyup kolladığı gibi.
Ben hiç görmemiştim o zamana dek,
bir tanrının bir insanı,
Pallas Athene'nin onu sevdiği kadar sevdiğini.
Seni de böyle yürekten sevmek ve koruyup kollamak isterse,
O zaman bütün talipler akıllarından çıkaracaklardır düğünü."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Büyük bir söz ettin ama sanmam ki olsun bu dediğin;
tanrılar bile istese, gerçekleşeceğine inanmaz yüreğim."

Bu defa gök gözlü Athene dedi ki ona:
"Telemakhos, nasıl bir sözdür ağzından çıkan?

Bir tanrı, çok uzaklarda da olsa, kurtarır sevdiği kişiyi;
Agamemnon gibi vatanına dönüp de
Agisithos'un ve kendi karısının düzeniyle öleceğine
bir sürü çile ve sıkıntıdan sonra dönmesi yeğdir!
Ama kaçış yok ecelden, zamanı geldiğinde her insan,
en sevgili kullar bile göçüp giderler bu dünyadan;
tanrılarınsa hiçbir şey gelmez elinden.

O zaman yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Mentor, madem ki bunlar acı veriyor bize,
bırak artık bunları konuşup durmayalım.
Bu dünyada artık geri dönüş yok ona.
Ölümsüzler çoktan düşünmüşler ölümünü ve kara talihini.
Ama başka bir şey sormak isterim,
adaleti ve sağduyuyu diğerlerinden çok daha iyi bilen
Nestor'a.
Dediklerine göre üç kuşak insana krallık etmiş o
ve görenlere ölümsüz gibi gelirmiş.
Ey Neleusoğlu Nestor, gerçeği söyle bana:
Atreusoğlu güçlü kral Agamemnon nasıl öldü?
Menelaos neredeydi?
Düzenbaz Aigisthos nasıl bir felaket hazırladı ona?
Nasıl öldürdü kendisinden çok daha yiğit bir adamı?
Yoksa Menelaos Argos'ta değil, başka bir yerde miydi
ve bundan cesaret alarak mı öldürdü onu?"

O zaman yanıtladı onu Geriniali at besleyicisi yaşlı Nestor:
"Evladım, bunları sana tüm gerçekliğiyle söyleyeceğim;
zaten kendin de tahmin edersin olup biteni.
Eğer ki Atreusoğlu sarışın Menelaos Troya'ya döndüğünde
Aigisthos'u sağ bulsaydı sarayda, toprak bile atmazdı ölüsüne,
o kadar büyüktü ki günahı,
kentten uzakta, ovada yatan ölüsü
yem olurdu köpeklerle vahşi hayvanlara,
hiçbir Akhalı kadın ağlayamazdı ardından.

Biz orada boğuşurken türlü zorlukla,
at besleyen Argos'un dibindeydi o;
sakince oturup bin bir sözle
Agamemnon'un karısının aklını çeliyordu.
Tanrısal Klyaimestre başlangıçta anlamıyordu olup biteni
çünkü içi temiz, aklı selimdi.
Yanında Atreusoğlunun Troya'ya giderken
kendisine göz kulak olmasını rica ettiği bir ozan vardı.
Ancak tanrıların kaderi mahkum aldığında onu,
Aigisthos ıssız bir adaya götürüp yem etti kurda kuşa ozanı,
sonra da ikna edip kendi evine götürdü kadını.
İşte o vakit, tanrıların kutsal sunaklarında hayvan etleri yaktı
ve bir sürü parlak süs eşyası, kumaş ve altın adadı,
öyle ya, ummadığı kadar büyük bir işi sonlandırmıştı.
Atreusoğlu Menelaos ile ben, yüreğimizde dostlukla
Troya'dan dönmek üzere denize açılmıştık o sıra.
Ancak kutsal Sunion'a, Athene'nin burnuna vardığımızda,
Phoibos Apollon vurup öldürdü
Menelaos'un kaptanını parlak okuyla,
fırtınalı denizlerde gemisini maharetle yürüten
Onetoroğlu Phronis'ti o.
Menelaos'un hızı kesildi ve duruverdi ansızın;
yoldaşını gömdü, adaklar sundu.
Kara okyanusun üzerinde seyrederek sonra
yüksek Maleia dağına vardı hızla,
o zaman tok sesli Zeus korkunç bir yol çizdi ona.
En güçlü rüzgarların nefesini saldı üzerine,
hırçın dalgalar dağlar gibiydi kocaman.
O zaman ayrıldı gemiler birbirlerinden;
bazıları İardanos'un iki yakasında
Kydonluların oturduğu Girit'e yaklaştı.
Orada, Gortyna'nın en ucunda,
okyanusun karanlığında bütün haşmetiyle durur bir kaya,
eser Notos yeli dalgalarıyla.
Phaistos'a doğru, küçücük bir taş ise durdurur koca dalgayı.

İşte oraya kadar sürüklendi gemiler,
insanlar zorlukla kurtulurken yok oluştan;
gemilerse kayalara çarptılar.
Gemilerden mavi pruvalı beşini
rüzgar ve akıntı Mısır'a kadar getirdi.
Servetine servet katmak için Menelaos
altın peşine düştü yabancı diyarlarda.
İşte tam o sırada Aigisthos,
aklından o kötü düşünceleri geçiriyordu.
Atreusoğlunu öldürdükten sonra da
her yanı altınla dolu Mykene'de yedi sene hüküm sürdü;
halk da boyun eğdi istemeye istemeye ona.
Ancak sekizinci senede kötülük buldu onu:
Tanrısal Orestes Atina'dan dönüp
öldürdü babasının katili düzenbaz Aigisthos'u.
Sonra da kurdu bir ölü sofrası tüm Argoslulara,
uğursuz annesi ve yüreksiz Aigisthos'un adına.
Aynı gün yiğit Menelaos da vardı oraya,
çeşit çeşit erzakla doluydu gemileri.
Sen de sevgili oğlum, malını mülkünü bırakıp da küstahlara
sakın uzun süre vatanından ayrı kalma,
fırsat bilip de yokluğunu
silip süpürmesinler her varını yoğunu.
Sana öğüdüm Menelaos'a gitmendir,
o uzak diyarlardan daha yeni geldi;
fırtınalar sürükleyip götürdüğünde
kendisi bile ihtimal vermiyordu geri dönebileceğine;
o korkunç, dalgalı okyanus ki,
yırtıcı kuşlar bile bir yılda döner ancak.
Şimdi gemin bin ve git yoldaşlarınla birlikte oraya;
karadan gitmeyi yeğlersen, araba da var at da,
kılavuzluk etmek için oğullarım da gelir seninle
sarışın Menelaos'un bulunduğu tanrısal Lakedaimon'a.
Rica et sana gerçeği söylemesini ondan da.
Aklı başında biridir, yalan söylemeyecektir sana."

İşte böyle konuşurlarken güneş batıp karanlık geldi.
O zaman gök gözlü tanrıça Athene onlara dedi ki:

"İhtiyar, bütün bu dediklerin doğrudur;
haydi şimdi kesin sığırların dillerini ve karıştırın suyla şarabı.
Poseidon ve diğer ölümsüz tanrılar için
yere şarap serptikten sonra;
gelir artık uykunun zamanı;
ışık karanlığa doğru yolunu aldı,
bize düşen gitmektir;
tanrıların masasında uzun süre oturmamız doğru değil.

Zeus'un kızı bunları söyledi, dinlediler onu diğerleri de.
Hizmetkarlar su döktüler ellerine,
hizmetçiler de testileri içkiyle doldurdular tepeleme
ve hemen paylaştırdılar maşrapalarla herkese.
Dilleri ateşin üzerine koydular,
ayağa kalkıp tanrılar için yere şarap serptiler.
Törenlerini yaptıktan ve gönüllerinin çektiği kadar içtikten sonra, Athene ve tanrı suretli Telemakhos harekete geçtiler hafif gemilerine dönmek üzere.
Nestor onlara engel oldu ve yakınarak şunları söyledi:
"Zeus ve diğer ölümsüz tanrılar göstermesin;
ben bir zavallı mıyım?
Konuklarım rahatça uyusun diye
yok mu örtülerim ve döşeklerim?
Nereden çıktı böyle hızlıca gitmek?
Güzel örtü ve döşeklerim var, merak etmeyin.
Yaşadığı sürece ben ve oğullarım,
evime her kim gelirse gelsin,
gemi güvertesinde uyumayacak, bunu bilin."

Bunun üzerine gök gözlü tanrıça Athene ona dedi ki:
"Çok iyi söyledin, sevgili ihtiyar,
Telemakhos'un seni dinlemesi doğru olur.
O şimdi, uyumak için seninle sarayına gelsin,

ben de döneyim kara gemiye yoldaşlara cesaret vermeye.
Benim içlerinde en güngörmüşü,
hepsi de Telemakhos'un yaşıtları;
onu sevdikleri için peşinden geldi çoğu.
Orada hafif kara geminin üzerinde uyuyayım da,
sabah erkenden yüce ruhlu Kaukonlara gideyim;
yüklü bir borçları vardı bana eskiden kalma.
Sen ise sarayına gelmiş Telemakhos'u arabayla
ve oğullarından biriyle birlikte gönder;
ona koşuda en hafif ama güçte en ağır atlardan ver."

Böyle konuştuktan sonra gitti gök gözlü Athene.
Bir kuş biçimini aldı, onu gören herkes hayran kaldı.
İhtiyar da onu gözleriyle görür görmez hayranlıkla şaştı.
Telemakhos'un elini tuttu ve ona dedi ki:
"Sevgili evladım, bu kadar genç insan
senin peşinden, senin yoluna geliyorken,
umarım yürekli ve yiğitsindir sen.
O, burada Olympos'un saraylarında oturan tanrılar içinde
Zeus'un kızı en şanlı tanrıça Tritogeneia'dan* başkası değildi,
Argoslular arasında da senin soylu babanı severdi en çok.
Ey merhametli kraliçe, iyi ün ver bana, evlatlarıma ve karıma;
bir yaşında, düz alınlı, evcilleştirilmemiş, çifte sürülmemiş
bir buzağı keseyim ben de senin adına,
boynuzlarını altınla kaplayıp öyle kurban edeyim."

Bu sözlerle dua etti, Pallas Athene de onu dinledi.
Geriniali at besleyicisi yaşlı Nestor öne düştü
ve oğulları ile damatları da güzel sarayına doğru onu takip etti.
Kralın ünlü sarayına vardıklarında
oturdular sırayla koltuklara ve tahtlara,
hizmetçi küpü açtı, suyla karıştırdı

* Athene bu ismi ya Trichonida gölünde doğduğu için ya Zeus'un kafasından çıkmış olduğu için ya da Artemis ve Apollon'un ardından üçüncü sırada doğduğu için almıştır. (ç.n.)

on bir senelik, içimi tatlı şarabı.
İşte ihtiyar o şarapla, kalkan taşıyan Zeus'un kızı Athene
adına yere şarap serperek dualar etti.
Şaraplar serpip, gönüllerince içtikten sonra
diğerleri uyumak için gittiler odalarına.
Geriniali at besleyicisi yaşlı Nestor,
tanrısal Odysseus'un sevgili oğlu Telemakhos'u,
yankılı salondaki oymalı yatakta yatırdı;
yanında da yiğitlerin komutanı, bekar oğlu
güçlü mızrakçı Peisistratos vardı.
Kendisi de kraliçe karısının onun için hazırladığı
sarayın yüksek ve kuytu bir odasındaki sedirde uyudu.

Erken doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde,
Geriniali at besleyicisi yaşlı Nestor sedirden kalkıp çıktı dışarı,
sarayın yüksek kapılarının önündeki apak ve cilalı,
yontulmuş taşların üzerine oturdu.
Onların üzerinde daha önceleri,
sağduyuda tanrıya denk Neleus otururdu;
ancak kader onu alt etmiş ve Hades'e göndermişti;
o zamandan beri de Akhaların koruyucusuydu.
Geriniali at besleyicisi Nestor elinde asasıyla oturuyordu orada.
O oturunca, oğulları Ekhephron, Stratios, Perseus, Aretos
ve tanrıya denk Thrasymedes,
çıkıp odalarından toplandılar çevresine.
Altıncı oğlu kahraman Peisistratos geldi sonra;
tanrı suretindeki Telemakhos'u da getirip oturttular yanlarına.
O zaman Geriniali at besleyicisi yaşlı Nestor başladı konuşmaya:
"Sevgili yavrularım, hepsinden önce
tanrılara yaraşır pırıltısıyla soframıza gelip
bana görünmüş Athene'nin merhameti için
dileğimi mümkün olan en kısa zamanda yerine getirin.
Biriniz doğruca otlağa gidip bir buzağı seçsin,
bir sığır çobanı da onu buraya getirsin.
Biriniz yüce ruhlu Telemakhos'un kara gemisine gitsin,

bütün yoldaşlarını buraya yanımıza getirsin;
iki kişi bekçi kalsın.
Biriniz gidip kuyumcu Laerkes'i getirin;
hayvanın boynuzlarını altınla kaplaması için.
Diğerleriniz de birlikte kalın burada,
söyleyin koltuklar, odun ve temiz su getirmelerini
hizmetkarlara
ve sofrayı hazırlamalarını zengin sarayımda."

Böyle dedi ve işine koştu herkes.
Otlaktan bir buzağı geldi,
hızlı ve güzel yapılı gemiden yiğit Telemakhos'un yoldaşları;
elinde örsü, çekici ve maşasıyla kuyumcu da geldi.
Kutsal kurbanı kabul etmek için Athene de oradaydı.
İhtiyar at sürücüsü yaşlı Nestor altını verdi,
tanrıça bu süslemeyi görüp de memnun olsun diye
kuyumcu altını hayvanın boynuzlarına geçirdi.
Buzağıyı tutuyorlardı boynuzlarından
Stratios ile tanrısal Ekhephron.
Aretos da ellerini yıkasınlar diye onlara
evden su getirdi çiçeklerle süslü oymalı bir kazanda,
diğer elinde ise arpa* sepetini taşıyordu,
keskin bir baltayla savaşçı Thrasymedes,
buzağıyı kesmek için bekliyordu.
Perseus ise kan çanağını tutuyordu.
O zaman at sürücüsü yaşlı Nestor merasime başladı;
kutsal suyu döktü, arpaları da saçtı
bir yandan da Athene'ye canı gönülden dua ediyordu,
bu arada hayvanın başından kıllar koparıp attı ateşe.
Dua edip kutsal arpaları serptikten sonra
Neleus'un oğlu yiğit Thrasymedes
indirdi baltayı buzağının boynuna;
boyun kasları kesilince ve gücü yitip gitti hayvanın.
O vakit bir çığlıktır kopardı

* O zamanlar tuzla karıştırılmış arpanın duayı güçlendirdiğine inanılıyordu.(ç.n.)

Nestor'un kızları, gelinleri ve Klymenos'un en büyük kızı,
saygıdeğer karısı Eurydike.
Diğerleri yerden kaldırıp yukarıda tuttular buzağıyı;
Peisistratos da onu kesmeye koyuldu.
Tamamen aktıktan sonra kara kanı
ve kemiklerinden çıkıp gittikten sonra canı,
çabucak doğradılar hayvanı, yağlarla sardılar butlarını
ve çiğ etlerle örttüler iç kısmını,
ihtiyar pişirmeye başladı onları odun ateşinde,
üzerlerine döktüğü şarap pırıl pırıldı.
Yanındaki gençler ellerinde beş uçlu şişler tutuyorlardı.
Butlar iyice kızardıktan ve sakatatlar yendikten sonra,
diğer etleri de parçalara ayırdılar hemen,
şişlere geçirip, elleriyle şişleri tutarak pişirdiler.

O sırada Telemakhos'u yıkamaktaydı
Neleusoğlu Nestor'un en genç kızı Polykaste.
Yıkayıp bol yağ ile ovduktan sonra onu
güzel elbisesini ve gömleğini giydirdi,
o da ölümsüzler gibi atarak adımlarını çıktı banyodan
ve gidip Nestor'un, kralın yanına oturdu.
Kızarınca aldılar ateşten en görkemli parçaları,
oturup yediler afiyetle,
soylu insanlar da yardım ediyorlardı
altın maşrapalarda şarap sunma işine.

Doyasıya yiyip içtikten sonra,
Geriniali at besleyicisi yaşlı Nestor konuştu:
"Haydi evlatlarım, Telemakhos'un çıkabilmesi için yola
koşun güzel yeleli atları arabaya."

Böyle dedi ve oğulları da dinlediler sözünü.
Hızlı atları koştular hemen arabaya.
Arabaya ekmek, şarap ve krallara layık yemeklerle,
et koydu hizmetkarlar.

Telemakhos hemen bindi güzel arabaya;
yanına da Nestor'un oğlu, kumandan Peisistratos oturdu
ve dizginleri alıp ellerine, koşmaları için atlara kırbaçla vurdu;
atlar ovada uçarcasına koşuyor,
Pylos kentinin sarp tepeleri arkalarında kalıyordu.

Bütün gün boyunduruk altında arabayı çektiler.
Alpheios'un dünyaya getirdiği Orsilokhosoğlu Diokles'in
Pherai'deki sarayına vardıklarında
güneş batmış yollara karanlık çökmüştü.
Geceyi orada geçirdiler, Diokles ağırladı onları.

Erken doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde
atları arabaya koştular,
yüksek odalarından ve avludan çıkıp arabalarına bindiler.
Yine vurdular kırbacı atlara,
yine uçar gibi atıldılar ileri onlar da.
Öyle hızlı götürdü ki atlar,
vardılar buğdaylı ovaya; yolculuğun son durağına.

O zaman güneş battı, yollara karanlık çöktü.

RAPSODİ 4

[Lakedaimon'da]

Sıra sıra geçitleri aşıp vardılar Lakedaimon'a
anlı şanlı Menelaos'un sarayına doğru yola koyuldular;
onu sarayında, pek çok dostuyla birlikte
oğlunun ve kusursuz kızının
çifte düğününü kutlarken buldular.
Kızını dövüşçü Akhilleus'un oğluna vermişti,
Troya'da kızını vermek için ilk sıraya onu koymuştu,
ölümsüz tanrılar da düğünü kutsamışlardı.
Damat, kızı hüküm sürmekte olduğu
Myrmidonların ünlü kentine götürmek için
atlar ve arabalar göndermişti.
Oğluna da Spartalı Alektor'un kızını almıştı,
oğlu Megapenthes bir kölesinden doğmaydı,
çünkü tanrılar Helene'ye, altın Aphrodite'in
güzelliğine sahip güzel Hermione'den
başka çocuk vermemişlerdi.

İşte onlar, adlı sanlı Menelaos'un dostları ve komşuları
bir yandan eğlenip bir yandan yiyip içiyorlardı yüksek sarayda,
parlak ozan sazını çalarak şarkı söylüyor,
iki dansöz de salonun ortasında bu şarkıyla dans ediyordu.
Kahraman Telemakhos ve Nestor'un parlak oğlu
saray kapısında durdurdular atlarını.
Adlı sanlı Menelaos'un sadık hizmetçisi Eteoneus,
onları görür görmez, derhal krala haber etmeye koştu;
yaklaşıp yanına şu kanatlı sözlerle dedi ki:
"Tanrısal Menelaos, iki yabancı geldi,
bana büyük Zeus'un soyundan gelme gibi göründüler.
Söyle bana, onları hızlı atlarıyla birlikte burada mı alıkoyalım,
yoksa ağırlaması için başkasına mı yollayalım?"

O zaman sarışın Menelaos büyük bir kızgınlıkla ona dedi ki:
"Boethosoğlu Eteoneus, yaşını almış, görmüş geçirmişsin,
ne diye çocuk gibi konuşursun? Buralara gelene kadar
bizi ne çok insanın ağırladığını unuttun mu?
Zeus bizi kötülükten sakınsın.
Haydi, git çöz yabancıların atlarını,
onları da buraya getir yesinler yemeklerini."

Böyle söyledi Menelaos, o da hemen fırladı,
diğer becerikli hizmetkarları kendisiyle gelmeleri için çağırdı.
Terli atların boyunduruklarını çözüp yemliğe bağladılar,
beyaz buğdayla karıştırdıkları darıyı da yemeleri için bıraktılar;
parlak duvara dayadıktan sonra arabaları
tanrısal sarayın içine götürdüler yabancıları.
Şaşırdılar anlı şanlı kralın sarayını gördüklerinde,
güneşin ya da ayın ışıltısı dökülüyor gibiydi
adlı sanlı Menelaos'un yüksek sarayının içine.
Gözleri bakmaya doyunca yıkandılar güzel işlemeli hamamda.
Hizmetçiler yıkayıp yağla ovdular
ve yumuşak giysilerle gömlekler giydirdiler onlara
sonra oturdular Atreusoğlu Menelaos'un yanındaki sıralara.
Ellerini yıkamaları için su getirdi bir köle
ve başladı gümüş leğenden altın tasla su dökmeye,
sonra bir sofra donattı hemen önlerine.
Saygıdeğer bir hizmetçi ekmek ve yemek getirdi masaya,
aşçı da çeşit çeşit etler koydu tabaklarına
altın testiler bıraktı yanlarına.

Sarışın Menelaos onları selamlayarak dedi ki:
"Buyurun yiyin ve bakın keyfinize.
Doyduğunuz vakit sorarız kim olduğunuzu size.
Belli ki tükenmemiş atalarınızın soyu,
asa tutan soylu kralların kanından olmalısınız;
mümkün değildir sıradan insanların böyle çocuklar doğurması."

Böyle dedi ve kendi elleriyle uzattı onlara,
onur payı olarak kendisine sunulmuş bir parça yağlı sığır etini.
Onlar da uzandılar çeşit çeşit yemeklere
artık yeme ve içme istekleri söndüğünde
Telemakhos, diğerleri duymasın diye
başını Nestor'un oğluna yaklaştırarak konuştu:
"Ey Nestor'un oğlu, dostum baksana,
bu tuncun, altının, gümüşün, kehribarın ve fildişinin
parlaklığına.
Böylesine ancak Zeus'un Olympos'taki evinde rastlanır:
dilim tutuluyor, büyüleniyorum gördüklerimden
baktıkça!"

O konuşurken araya girip sarışın Menelaos
şu kanatlı sözleri söyledi onlara:
"Sevgili evlatlarım, Zeus'la boy ölçüşemez hiçbir fani,
ölümsüzdür onun sarayı ve mülkü.
Ancak insanlar içinde hiçbiri
zenginlikte boy ölçüşemez benimle,
birçok çile çekip birçok yer dolaştıktan sonra
getirdim tüm bunları gemilerle,
Kıbrıs'ı, Finike'yi, Mısır'ı dolaşıp,
vardım Habeşistan'a, Sidon'a, Arap iline,
koyunların yılda üç kez boynuzlu kuzular yavruladığı
Libya'ya.
Dediklerine göre, orada ne kral ne de çoban
mahrum kalmazmış hiçbir zaman
peynirden, etten ve tatlı sütten
sonsuz süt verirmiş sağılınca hayvanlar.
İşte bir sürü mal mülk toplayarak buraları dolaşırken ben,
beklenmedik bir anda, lanetli karısının yardımıyla
erkek kardeşimi öldürdü biri gizlice.
Mutlu etmiyor beni tüm bu mal mülk o nedenle.
Her kimseniz, belki de duymuşsunuzdur
başıma gelen onca şeyi babalarınızdan,

Priamos'un zenginlik dolu mutlu baba evini mahvettim ben.
Keşke evimde kalsaydım da
bu sahip olduklarımın sadece üçte birine sahip olsaydım,
at besleyen Argos'tan uzaklarda, büyük Troya'da
yitirdiklerimizin hepsi şimdi olsalardı hayatta.
Oturduğum bu sarayda sürekli
onlar için ağlayıp onlara ağıtlar yakıyorum,
kimi zaman ağıt yakmaktan bitkin düşüyor ruhum,
kimi zaman da duruyorum.
Her birine üzülürüm, üzülürüm elbet
fakat biri var ki ister uykuda olayım ister yemekte
duymak isterim sesini, özlemi dinmez içimde.
Hiçbir Akhalı Odysseus kadar çekmemiştir çile,
onun için dindirilemez çektiğim acı ve sancı,
o kadar uzun zamandır gurbette ki,
kimse bilmiyor ölü mü sağ mı.
İhtiyar Laertes de, saygıdeğer Penelopeia da,
daha küçücükken sarayında bıraktığı
Telemakhos da ağlıyordur onun için şimdi."

Menelaos bunları söyledi Telemakhos'a
ve neden oldu babası için ağlamasına.
Duyunca babasının adını
kirpiklerinden dökülmeye başladı gözyaşları;
iki eliyle erguvan pelerinini gözlerine kaldırdı.
O zaman Menelaos onun kim olduğunu anladı;
babası hakkında konuşması için onu mu beklesin,
yoksa babası hakkında ayrıntılı bilgiler öğrenmek için
kendisi mi sorular sorsun;
aklından ve ruhundan bunlar geçiyordu.
Ruhu ve aklı bununla uğraşırken,
mis kokulu yüksek odasından çıkageldi Helene;
yoktu hiçbir farkı altın oklu Artemis'ten.
Adraste hemen güzel bir oturak getirdi ona,

Alkippe yumuşak bir halı serdi üstüne.
Phylo ise, Mısır'da Thebai'deki sarayında sefa içinde yaşayan
Polybios'un karısı Alkandre'nin armağanı gümüş sepeti
getirdi.
Polybios, Menelaos'a iki gümüş küvet,
iki tane üçayak ve on altın talant armağan etmişti;
karısı da Helene'ye en güzel armağanları göndermişti:
Bir öreke ve ağzına dek altınla dolu, altın tekerli gümüş bir
sepet.
İşte bunu getirdi hizmetçi Phylo,
güzelce bükülmüş ipleri de Helene'nin yakınına koydu.
Menekşe renkli yünle birlikte bu sepete dayalıydı öreke.
Oturağa oturdu, ayağının altında bir tokmak vardı.
Kocasına sordu hemen, öğrenmek için olan biteni:

"Menelaos, tanıyor muyuz evimize gelen bu yabancıları?
Bilemem diyeceklerim doğru mudur, yanlış mı
ama bak yüreğim ne diyor dinle:
Ne kadında gördüm ne de erkekte böyle bir benzerlik
Olsa olsa Telemakhos'tur bu, ulu yürekli Odeysseus'un oğlu
daha bebekti evinde bıraktığında onu;
tekmil Ahkalarla birlikte, benim gibi bir utanmazın uğruna
yürekli bir savaşçı gibi gitti Troya'ya."

Yanıtladı onu sarışın Menelaos ve dedi ki:
"Kadınım, bana da öyle göründü.
Elleri, ayakları hatta gözlerinin çakmaklığı, saçı başı tıpatıp o!
Az önce Odysseus gelmişti aklıma,
başlamıştım benim için çektiği onca çileyi anlatmaya;
erguvan pelerinini kaldırıp gözlerini kapatıp
gözyaşları dökmeye başladı o da."

O zaman yanıtladı onu Nestor'un oğlu Peisistratos:
"Atreusoğlu Menelaos, soylu kral,
dediğin doğru, Odysseus'un oğludur o.

Saygılı bir delikanlı, gelir gelmez atılıp sözünü kesmedi,
ikimiz de bir tanrıymışsın gibi dinledik seni.
At besleyicisi Nestor ona yoldaşlık etmem için gönderdi beni;
seninle konuşup öğütler almak ister Telemakhos.
Babasız, korunmasız bir gencin çilesi de büyük olur:
İşte Telemakhos'un ne babası var
ne de onu çileden kurtaracak kimsesi."

O zaman yanıtladı onu sarışın Menelaos ve dedi ki:
"Demek can dostumun oğludur evime gelen,
benim için o kadar büyük mücadeleler vermiş
acılar çekmişti ki Odysseus, söz vermiştim
eğer her şeyi gören Olymposlu Zeus
hızlı gemilerimizle dönmeyi kısmet ederse,
onu diğer tüm Akhalardan daha fazla sevip gözetmeye.
Argos'ta bir kent ve saray inşa edecektim onun için.
Malını mülkünü, çoluk çocuğunu, tüm halkını
İthake'den getirtip, boşaltacaktım onlar için bir kenti,
hep birlikte olalım ve görüşelim diye.
Birbirimizi bu kadar severken kimse ayıramayacaktı bizi,
ölümün kara bulutu bizi bulana dek ta ki.
Ama yazılmamış işte tanrılar tarafından,
kaderi uzakta yalnız başına kalmakmış vatanından!"

Bunları söyledi ve herkesin içinde birikti acı ve keder.
Zeus'un kızı Argoslu Helene de ağlıyordu,
Telemakhos ve Atreus'un oğlu Menelaos da;
Nestor'un oğlunun gözleri de yaşardı;
Troya'da Şafak'ın parlak oğlunun öldürdüğü
kusursuz kardeşi Antilokhos'u anımsadı o da.
İşte onu hatırladı ve şu kanatlı sözleri söylemeye başladı:
"Atreusoğlu, biz hep senden bahsederken
ve ona seninle ilgili sorular sorarken ihtiyar Nestor,
senin diğer insanların hepsinden
daha aklı başında olduğunu söylerdi bize.

Şimdi eğer mümkünse sen de beni dinle.
Benim için çok üzücü şölen masasında ağlamak;
Şafak söktüğü zaman ağlayabiliriz gönlümüzce.
Kara kaderin kendisine yazdığı gibi
ölüp gitmiş bir faninin ardından ağlamamak olmaz.
Biçare insanların ellerinden tek gelen budur:
Kederden saçlarını kesmek ve gözyaşı dökmek...
Argoslular içinde en kötülerinden sayılmayacak
canım kardeşim öldü benim de,
sanırım onu tanımışsındır sen de.
Ben onu görmeye yetişemedim,
ama Antilokhos'un diğerlerinden nasıl da üstün olduğunu,
nasıl kanatlanmış gibi hızla uçtuğunu
ve nasıl güçlü bir dövüşçü olduğunu
hep başkalarından dinlerim!"

Yanıtladı onu sarışın Menelaos ve dedi ki:
"Söylediklerin aklı başında
senden daha büyük bir adamın edeceği laflar,
nasıl da belli kimin oğlu olduğun.
Zeus doğumunda ve düğününde
mutluluğu esirgemezse bir kişiden,
herkes kolayca tanır o kişiyi, tıpkı Nestor gibi.
Sağlıkla yaşlanıyor sarayında;
oğullarının hepsi akıllı ve iyi birer mızrakçı.
Gel biz de ağlamayı bırakıp şölenimize dönelim şimdi.
Ellerimize su döksünler de yıkayalım.
Yarın sabah da Telemakhos ile ben
birbirimize söyleyeceklerimizi söyler,
sözümüz bitirene dek konuşuruz."

Bunları söyledi ve anlı şanlı Menelaos'un becerikli
hizmetçisi Asphalion da hemen su döktü ellerine.
Onlar da önlerindeki hazır yemeklere uzattılar ellerini.
O zaman başka şeyler geçti

Zeus'tan olma Helene'nin aklından;
her tür kederi dindirip öfkeyi yatıştıran
ve mutsuzluğu unutturan bir ilaç attı şaraplarına.
Bu küpten şarap içen; ana babasının ölüsünü görse,
gözünün önünde kardeşini, sevdiğini, evladını öldürseler
tek damla yaş akıtamazdı gözlerinden.
Zeus'un kızının akıl ve bilgelikle yaptığı ilaç
işte böylesine muazzamdı.
Bu ilacı ona Thon'un karısı Mısırlı Polydamna vermişti.
O bereketli topraklarda pek çok şifalı ot yetişirdi,
bir kısmı yararlıydı bir kısmı fena.
Hepsi de Paion'un soyundan gelen birer hekimdiler;
bütün insanlardan daha üstündü bilgileri.
Gerektiği kadarını şarap testisinin içine attıktan sonra
herkese sunmalarını emretti ve yine söz alıp konuştu kendisi:
"Atreusoğlu soylu Menelaos ve siz şanlı insanların evlatları,
tanrı Zeus insana kimi zaman hem iyiyi hem de kötüyü verir;
o, her zaman güçlü olan tanrıdır.
Yiyin için ve keyfini çıkarın sarayımın, güzel vakit geçirin,
ben de size söylenmesi gerekenleri söyleyeyim:
Öyle çok ki Odysseus'un elde ettiği zaferler
mümkün değil hepsini tek tek anlatmam.
Ancak bu dayanıklı adam,
Akhaları büyük bir felaket bulmuşken
Troyalıların ülkesinde öyle şeyler yaptı ki anlatmalı mutlaka.
Bedeni korkunç yaralarla kaplı,
yırtık pırtık kıyafetleriyle bir köleyi andırırken tıpa tıp
düşmanın geniş yollu kentine girdi,
gizledi kim olduğunu, bir dilenciye benzetti kendini;
Akha gemilerinin komutanıydı oysaki.
İşte Troyalıların kentine böyle girdi.
Tanıyamadı kimse onu;
bir tek ben tanıdım hem de o haldeyken,
sorular sordum ona hemen.

O kurnazlıkla benden kaçmaya çalışıyordu.
Yıkayıp yağ ile ovduktan sonra onu giysilerini giydirdim
ve hızlı gemileriyle barakalara varmadan önce
Troyalılara onun Odysseus olduğunu söylemeyeceğime dair
büyük bir ant içtim;
o zaman o da bana Akhaların planlarını anlattı.
Onun keskin kılıcıyla can verdikten sonra pek çok Troyalı
değerli bilgilerle Akhaların yanına döndü.
Diğer Troyalı kadınlar acı gözyaşları döküyorlardı,
ama mutluydu benim yüreğim;
can atıyordum yeniden evime dönmek için,
beni sevgili vatanımdan uzaklara, Troya'ya sürükleyerek;
kızımdan, evimden barkımdan,
aklıyla bedeniyle kimseden aşağı kalmayan kocamdan
mahrum bırakan Aphrodite'nin verdiği kötü kaderden ötürü,
ah çekip dile getiriyordum pişmanlığımı."

O zaman yanıt verdi ona sarışın Menelaos ve dedi ki:
"Evet, tüm bu dediklerin doğru kadınım.
Birçok kahraman adam tanıdım,
akıllarından neler geçtiğini, düşüncelerini öğrendim,
pek çok yerine yolculuk yaptım yeryüzünün.
Ama hâlâ yiğit, sevgili Odysseus gibisini görmedi şu
gözlerim!
O yiğit adam cesaret etmiş ve başarmıştı;
tahta atın içine birlikte oturmuştuk,
orada Akhaların en iyi erleri vardı,
birlikte Troyalılara yıkım götürmüştük.
Daha sonra sen geldin oraya.
Troyalılara ün vermek isteyen
bir tanrı tarafından yazılmıştı oraya gelmen.
Tanrı biçimli Deiphobos da peşindeydi.
Üç kez dolandın koca karınlı tuzağımızın etrafında,
parmaklarının ucuyla dokunarak inceledin hepsini,
Danaoların en seçkinlerine isimleriyle seslendin,

sesini karılarının seslerine benzeterek.
Ancak ben, Tydeusoğlu ve tanrısal Odysseus
orta yerde oturup dinliyorduk sen bağırırken.
Dışarı çıkıp sana yanıt vermemek için zor tutuyorduk kendimizi.
Her ne kadar ikimiz bunu istesek de Odysseus bize engel oldu.
O zaman tüm Akha oğulları sustu,
yalnızca Antilokhos istiyordu hâlâ sana seslenmeyi.
Odysseus bükülmez bileğiyle onun ağzına bastırdı ellerini;
böyle değiştirdi işte Akhaların kaderini.
Pallas Athene oradan götürene dek seni öylece bastırdı elini."

Yanıt verdi ona akıllı Telemakhos ve dedi ki:
"Atreusoğlu Menelaos, soylu kral,
tüm bunlar öylesine acı ki benim için,
göğsündeki demir yürek bile karşı duramadı,
uzaklaştıramadı onu kara talihinden.
Haydi, şimdi yataklarımıza götürün de bizi
tatlı uyku avutsun hepimizi."

Bunları söyledi, Argoslu Helene de hizmetçilere buyurdu;
salona güzel erguvan örtülü yataklar sermelerini,
üzerlerine halılar ve yumuşak örtüler yaymalarını.
Onlar da ellerinde meşalelerle çıkıp saraydan
serdiler döşekleri; hizmetkar dışarı çıkardı konukları.
Kahraman Telemakhos ile Nestor'un oğlu
uyudular sarayın girişinde.
Atreus'un oğlu sarayın derinlerinde daldı uykuya
yanında da uzun duvaklı, tanrısal kadın Helene yatıyordu.

Sabah olup da göründüğünde gül parmaklı Şafak,
yiğit Menelaos hemen kalktı döşeğinden,
giyinip elbiselerini taktı sivri kılıcını omzuna,
parlak ayaklarına da güzel sandaletlerini bağlayıp
çıktığında dışarı; yoktu tanrılardan bir farkı.
Telemakos'un yanına oturdu ve ona dedi ki:

"Seni buralara, tanrısal Lakedaimon'a,
denizin büyük dalgalarının üzerinden
getiren şey nedir kahraman Telemakhos?
Halkın için mi geldin, kendin için mi?
Söyle bana gerçeği."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Atreusoğlu Menelaos, soylu kral,
buraya belki bana babamla ilgili bir haber verirsin diye geldim.
Evim harap oldu; kaçırdılar bereketini malımın mülkümün.
Dolup taşıyor sürekli evim anneme talip o uğursuzlarla,
kesip dururlar sürü sürü sığırımı, koyunumu.
Bunun için geldim dizlerine kapanmaya
eğer gördüysen kendi gözlerinle
ya da duyduysan korkunç sonunu bir gezginden
yalvarırım anlat bana.
Anası ne talihsiz doğurmuş onu.
Sakın merhamet edip gizleme benden bildiklerini,
anlat tüm çıplaklığıyla, anlat eksiksiz.
Eğer bir zamanlar soylu babam Odysseus
Akhalar için çileyle dolu Troya illerinde,
söyledikleri ve ettikleriyle yaradıysa işinize;
sırasıdır, hatırla şimdi ve yalvarırım anlat bana."

Sarışın Menelaos derin bir iç çekişle dedi ki:
"İşe bak ki, namertlere kalmış meydan!
Bir sürü soysuz girmek ister onun yatağına.
Nasıl ki bir geyik, güçlü bir aslanın yuvasına
bırakır yeni doğmuş memedeki yavrularını
ve çıkıp otlarsa dağlarda ve çimlik ovalarda
ve nasıl ki aslan dönerse yuvasına bir gün
ve korkunç bir ölüm getirirse iki küçük geyik yavrusuna,
işte Odysseus da aynısından bir ölüm getirecek onlara.
Keşke Zeus Baba ve Athene ve Apollon
bahsetseler de yeniden görsek o günü.

Lesbos'taydık, surlarıyla güzel o kentte.
Philomeles'in oğlu meydan okumuştu hani,
O ise bir çırpıda alaşağı edip rakibini
tüm Akhaları mutlu etmişti.
Şimdi çıkıp gelse de Odysseus gösterse günlerini taliplere;
gösterse düğünlerin en acısını, ölümlerin en hızlısını.
Sordukların, söylememi istediklerin tamamıyla hatırımda,
sözlerimde gerçekler olacak yalnızca;
bana yalan nedir bilmeyen ihtiyar denizcinin dediklerini
eksiksiz anlatacağım, saklamayacağım;
tüm açıklığıyla söyleyeceğim sana bir bir.

Her ne kadar dönmeyi çok istesem de,
onlara mükemmel yüzlük kurbanlar sunmadığım için
beni hâlâ Mısır'da tutuyorlardı tanrılar;
emirlerini her zaman hatırlamamızı ister onlar.
Çok dalgalı okyanusta, Mısır nehrinin* karşısında
Pharos derler bir ada vardır, rüzgar iyi eserse karadan
sağlam bir gemiyle bir gün uzaklıktadır;
dengeli gemilerin denize açıldığı geniş bir limanı vardır.
Tanrılar orada yirmi gün tuttular beni,
gemileri denizin geniş dalgaların üzerinde taşıyan
uygun rüzgarlar hiç görünmedi.
Eğer ki güçlü deniz ihtiyarı Proteus'un kızı Eidothea
bana merhamet edip de kurtarmasaydı
tüm yiyecekler ve insanların gücü tükenecekti.
Eidothea, beni yalnız başıma, yoldaşlarımdan uzakta
amaçsızca dolaşırken görünce yüreğine dokunmuş olmalı,
o geldiğinde yoldaşlarım açlıktan kıvranarak
ada çevresinde dolaşıp eğri çengellerle balık tutuyorlardı.
Yanımda durdu ve bana dedi ki:
'Yabancı, aptalın biri misin, yoksun musun düşünmekten?
Yoksa kendini böyle bile isteye mi koyuverdin;

* Nil Nehri (ç.n.)

acı çekmek zevk mi veriyor sana?
Tıkılıp kaldın bu adada uzunca zaman
kurtulmanın yolunu bulamadın bir türlü,
yoldaşlarının da yitmekte cesareti gün be gün.'
Bunları dedi ve ben de yanıtladım onu:
'Tanrıçaların hangisi olduğunu bilmiyorum ama
bil ki ben isteyerek burada değilim,
belki de büyük bir günah işledim
gökyüzünde oturan tanrılara karşı.
Sen söyle bana, çünkü tanrılar bilirler her şeyi,
tanrılardan hangisi engel oluyor bana,
hangisi bağladı dönüş yolumu,
bol balıklı denizi yararak nasıl döneyim geri?'
Bunları söyledim, tanrıça da hemen yanıt verdi bana ve dedi ki:
'Sana tüm gerçekleri söyleyeceğim yabancı.
Buraya sık sık uğrayan biri var,
hiçbir zaman yalancı çıkmadı,
Poseidon'un doktorluğunu da yapan
ve denizin derinliklerini tanıyan
ölümsüz Mısırlı Proteus'tur kendisi.
Onun benim babam olduğunu
ve ondan doğma olduğumu söylerler.
Eğer denk getirir de yakalarsan onu,
o sana yolu da, uzun yolculuğunu da,
balıklarla dolu denize inerek
nasıl döneceğini de söyleyebilir.
Hatta soylu yabancı, eğer istersen kendisinden
bu uzun ve zahmetli yolculuğa çıktın çıkalı sen
sarayında iyi kötü neler olduğunu da anlatır.'
Bunları söyledi, ben de ona dedim ki:
'İhtiyar tanrıyı nasıl yakalayacağımı söyle bana
beni görüp, birilerinden duyup da kaçmasın,
çünkü bir tanrının bir fani tarafından alt edilmesi zordur.'
Bunları dedim ve hemen yanıtladı beni saygıdeğer tanrıça:

'Söyleyeceğim sana her şeyi yabancı, tüm gerçekliğiyle
Güneş gökyüzünün orta yerine kadar yükseldiğinde
Zephyros'un nefesiyle çıkar gelir denizden
hep doğruları söyleyen deniz ihtiyarı;
kara dalgalardan dışarı çıkarak
oyuk mağaralarda uyumaya gider;
güzel Alosydin'in soyundan gelen foklar toplanır etrafına
köpüklü denizden çıkarak
ve denizin en derinliklerinin ağır kokusunu yayarak
uyurlar birlikte uzun süre.
Şafak görünür görünmez seni oraya götüreceğim.
Sen sağlam gemilerin içinden en iyi üç yoldaşını seç,
ben de sana ihtiyarın kurnazlıklarından bahsedeyim:
Öncelikle fokları sayacak ve inceleyecek onları;
hepsini beşer beşer sayıp gözleriyle gördükten sonra
tıpkı koyun sürüsünün ortasındaki bir çoban gibi
uzanacak aralarına.
Onun iyice uykuya daldığını gördükten sonra,
çıkıp bütün gücünüzle ve zor kullanarak kıstırın onu,
dirense de, kaçmaya çalışsa da bırakmayın.
Sürüngenden tut yeryüzünde yaşayan diğer hayvanlara,
her kılığa girmeye çalışacak;
bir bakacaksın su olacak,
bir bakacaksın ateş olup yanacak alev alev.
Ama siz tutun ihtiyarı, daha da fazla sıkın.
Ne zaman ki, uyuduğu zamanki gibi
sakin sakin konuşmaya, sorular sormaya başlayacak,
işte o zaman zor kullanmayı bırakıp serbest bırakın;
sen de ey kahraman, sor ona
tanrılardan hangisinin sana zulmettiğini,
sor nasıl döneceğini balıklı denizden.'

Bunları söyledi ve dalıverdi dalgalı denizin dibine.
Ben de kumsalda duran gemime doğru koyuldum yola;
giderken yüreğimde onlarca düşünce.

Gelince artık gemilerin yanına deniz kenarına
hazırladık akşam yemeğini,
ölümsüz gece geldiği zaman da
uyuduk hep beraber kumsalda.

Göründüğünde erken doğan gül parmaklı Şafak
uçsuz bucaksız okyanus kıyısında
yürüdüm kumsalda ve yalvardım tanrılara;
yanımda sonsuz güven duyduğum üç yoldaşım daha vardı.
O zaman göründü tanrıça engin denizin derinliklerinden,
hepsi de yeni yüzülmüş dört fok derisi getirdi okyanustan.
Aklında da babasına hazırlayacağı tuzak vardı.
Yanına gittiğimizde kuma çukurlar kazmıştı,
bizi sırayla yan yana dizip yere yatırdı
ve her birimizin üzerine bir fok derisi attı.
Orada kurduk bu zorlu tuzağı;
denizin beslediği fokların ağır kokusu boğuyordu bizi.
Bir deniz canavarıyla yan yana kim yatabilirdi ki?
Ama tanrıça bize yardım etmenin yolunu buldu:
Burun deliklerimize güzel kokulu amber damlattı;
böylece bastırdı deniz canavarının kokusunu.
Bütün bir şafak bekledik yüreğimizde sabırla,
foklar hep birlikte denizin içinden gelerek sonunda
uzanmaya başladı kumsala;
öğlen de ihtiyar geldi denizden
ve buldu besili fokları orada.
Orada o canavarların arasında önce bizi saydı,
aklının ucundan bile geçirmedi bunun bir tuzak olduğunu.
Daha sonra o da uzandı.
O vakit çığlıklar atarak saldırdık ona, sarmaladık onu.
İhtiyar da ihmal etmedi kendi numaralarını yapmayı.
Önce güzel yeleli bir aslan oldu,
daha sonra bir ejderha, sonra bir pars,
bir yaban domuzu, akan bir su,
yapraklı yüksek bir ağaç oldu.

Ama biz yüreğimizde sabır, tutuyorduk sımsıkı.
Artık bütün kurnazlıkları tükendiği zaman
çözülüp dili şunu sordu:
'Ey Atreusoğlu, tanrıların hangisi tuzak kurup beni
yakalama fikrini verdi sana? Söyle ne istiyorsun benden?'

Böyle dedi ve ben de onu yanıtlayıp dedim ki:
'Biliyorsun işte ihtiyar. Ne soruyorsun ki bana?
Beni kandırmak mı istersin? Bunca zamandır bu adadayım,
beni engelliyorlar, bilmiyorum kaçış yolunu;
göğsümün içinde yüreğim daralıp durur.
Haydi, söyle bana sen şimdi, çünkü tanrılar bilirler her şeyi,
ölümsüzlerden kim engel oluyor bana,
kim kapatıyor yolumu, nasıl ineceğim balıklı denize?'

Bunları söyledim, o da hemen yanıtladı beni ve dedi ki:
'Keşke gemine binmeden önce,
varabilmek için ülkene şimşekli denizin üzerinden
Zeus'a ve diğer tanrılara güzel kurbanlar sunsaydın.
Şimdi de Aigiyptos nehrine yeniden gidip
engin gökyüzünde oturan ölümsüz tanrılara
yüzlük kutsal kurbanlar sunmazsan,
sevdiklerini görmen, güzel duvarlı evine, vatan topraklarına
kavuşman yazılı değil kaderinde.
Ancak dediklerimi yaparsan,
özlemini çektiğin yolculuğu verecek tanrılar sana.'

Bunları dedi ve sıkıştı göğsümün içinde yüreğim,
çünkü bana köpük beyazı denize, Aigyptos nehrine,
o uzun ve zor yolculuğa yeniden gitmemi söylüyordu.
Ancak yine de yanıtladım onu ve dedim ki:
'Elbette yapacağım tüm bu dediklerini ihtiyar;
ama gel söyle bana sen de şunu tüm gerçekliğiyle:
Nestor ve ben kaçarken, Troya'da bıraktığımız Ahkalar
sağ salim döndüler mi gemilerine,

yoksa savaş bittikten sonra dostlarının elinde
ya da gemilerde ölüp gidenler oldu mu?'

Bunları söyledim, o da hemen yanıtladı beni ve dedi ki:
'Atreusoğlu, bütün bunları neden sorarsın?
Benim bildiğim her şeyi öğrenmesen de olur.
Öğrenirsen hepsini yaşı kurumaz gözlerinin.
Ölüm aldı pek çoğunu, birçoğu da kurtuldu.
Tunç giysili Akhalardan ikisi dönüş yolunda kayboldu,
savaşlar hakkındaki her şeyi sen de biliyorsun zaten.
Yine bir tanesi engin denizde çile çekmekte.
Aias uzun kürekli gemileriyle birlikte paramparça oldu.
Poseidon Gryrai kayalarına fırlatmıştı onu
ve sonra dalgalardan dışarı çekerek kurtarmıştı.
Her ne kadar Athene ondan nefret ediyorduysa da,
dalgalardan tanrıları alt edip kurtulduğunu söylemeseydi,
o büyük yalanı söyleyip o ağır suçu işlemeseydi eğer
yine de kurtulacaktı ölümden.
Poseidon duyunca bu kibirli sözleri
elindeki üç çatallı mızrağı Gyrai kayasına savurdu
ve kayayı ortadan ikiye böldü.
Bir parçası orada kaldı kayanın, diğeri de dalganın içine düştü.
Aias bu kaya parçası üzerinde oturuyordu,
kâr etmedi sözleri yok olup gitti.
Poseidon onu denizin açıklarına sürükledi.
İşte o böyle yitip gitti tuzlu suları yutarak.
Ama senin kardeşin kötü kaderinden kurtuldu
koca karınlı gemileriyle yola koyuldu,
çünkü saygıdeğer Hera korudu onu.
Ancak yüksek Maleia'ya varmak üzereyken,
bir kasırga yakalayıp balıklı denize fırlattı onu;
bir zamanlar Thyestes'in yaşadığı bu ülkenin kıyılarında
acı hıçkırıklarla ağladı.
O sıralar Aigisthos yaşıyordu orada.
Dönüş yolu göründüğünde, rüzgarı çevirdi tanrılar

yolculuk için uygun şekilde esmesini sağladılar.
Neşe içinde vardılar evlerine, vatan topraklarına ayak bastılar,
o büyük sevincin etkisiyle sıcak gözyaşları döküp öptüler toprağı.
Ancak hilebaz Aigisthos'un iki altınla kandırdığı gözcü
gördü onu gözetlediği yerden.
Gelip de elinden kaçmasın, kendisini gafil avlamasın diye
bir senedir pusuda bekliyordu.
Gözcü haberi vermek için hemen yola koyuldu,
Aigisthos da bir kurnazlık düşündü.
En iyi delikanlıların arasından seçti yirmisini
ve bir tuzak kurup şölen hazırlanmasını emretti.
Kendisi de atıyla arabasıyla Agamemnon'u karşılamaya gitti;
aklından kötülük geçmeyen kral,
başına felaket getirecek adamı izledi,
önce bir güzel ağırladıktan sonra Agamemnon'u
yağlı bir sığırı öldürür gibi oracıkta öldürüverdi.
Onunla birlikte gelen yoldaşlarını da öldürdü tek tek
Aigisthos'un adamlarından da sağ kalan olmadı.'

Bunları söyledi ve göğsümün içindeki yüreğimi parçaladı,
kumun üzerine oturup ağlamaya başladım,
artık yaşamak ve gün ışığını görmek istemiyordum.
Yerlerde yuvarlanarak ağlamaya doyduğum zaman
gerçekleri söyleyen deniz ihtiyarı bana dedi ki:
'Artık ağlama Atreusoğlu, yeter bu kadar zamandır ağladığın,
olan bitene faydası yok gözyaşlarının.
Bir an önce yurduna geri dönmenin yolunu bul.
Ya sağ bulacaksın orada katili
ya da senden önce davranacak Orestes
ve sen de artık cenazesine yetişirsin.'

Bunları söyleyerek, göğsümün içindeki gururlu ruhumun
ve yüreğimin ateşini yaktı,
tüm acıma rağmen, yanıtladım onu şu kanatlı sözlerle:

'İşte artık öğrendim başlarına gelenleri!
Söyle bana öbürü, üçüncüsü hakkındakileri,
onu hâlâ sağ olarak denizde mi tutuyorlar yoksa öldü mü?
Ne kadar acı verse de duymak istiyorum tüm gerçeği.'

Bunları söyledim ve o da hemen yanıt verdi bana:
'O İthake'de oturan Laertes'in oğludur.
Onu bir adada, tanrıça Kalypso'nun sarayında
kara gözyaşları dökerken gördüm,
onu zorla alıkoyuyorlardı, dönemiyordu yerine yurduna.
Ne kürekli gemileri vardı ne de onu engin denizin üzerinden
yurduna götürecek yoldaşları.
Sana gelince soylu Menelaos, senin kaderinde şimdi değil,
zamanı geldiğinde, at besleyen Argos'ta ölmek yazılı;
ölümsüzler seni sarışın Rhadamantys'in yaşadığı
dünyanın öbür ucundaki Elysion Ovası'na gönderecekler.
Orada insanlar için son derece güzeldir hayat;
ne bir kar tanesi düşer oraya ne ağır bir kış olur,
ne de yağmur yağdığı görülmüştür,
insanları serinletmek için Okeanos
Zephyros'un tatlı esintisini gönderir.
Bu dediğim olacak bak, çünkü sen
Zeus'un damadı ve Helene'nin kocasısın.'

Bunları dedi ve kayboldu dalgalanmakta olan denizde.
Ben de tanrısal yoldaşlarımla döndüm geriye,
o sırada pek çok şey geçti aklımdan.
Gemiye vardığımızda akşam yemeğini hazırladık,
ölümsüz gece geldiği zaman deniz kenarında uyuduk.
Sabah doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde
dengeli gemilerimizi tanrısal denize itip yelkenlerini koyduk;
kürekçiler de çıkıp oturdular yerlerine,
köpüklü denize vurmaya başladılar küreklerle.
Yeniden Zeus'un ırmağı Aigyptos'a demirledim gemilerimi;
muhteşem yüzlük kurbanlar kestim.

Tanrıların öfkesi yatıştıktan sonra da
ünü sonsuz olsun diye Agamemnon'a bir anıt diktim.
Tüm bunları bitirince geri döndüm,
tanrılar da uygun rüzgarı vererek
beni çabucak gönderdiler sevgili vatanıma.
Şimdi sen de kal biraz daha sarayımda,
on birinci ya da on ikinci gün gelene dek,
o zaman seni güzelce uğurlayacak, güzel armağanlar sunacağım;
üç at, sağlam pırıl pırıl bir araba,
ölümsüz tanrılar için yapacağın törenlerde kullanman
ve beni daima hatırlaman için güzel bir maşrapa vereceğim
sana."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos ve dedi ki:
"Atreusoğlu, beni buralarda daha fazla tutma;
bütün bir sene kalırdım senin yanında, otururduk birlikte
ne evimi düşünürdüm ne de akrabalarımı,
senin anlattıkların ve sözlerin çok mutlu ediyor beni.
Ancak sen beni daha fazla tutmak istesen de burada
yoldaşlar sıkılırlar kutsal Pylos'ta.
Bana vermek istediğin armağanlardan da
yalnızca değerli maşrapayı alabilirim.
Ancak atları götüremem İthake'ye;
onlar burada kalsın seninle;
burada bir sürü yoncanın, mısırın, buğdayın,
bolca beyaz arpanın içinde,
açıklık bir ovada krallık etmektesin sen.
Orada, İthake'de ise ne geniş yollarımız var bizim
ne de senin de bildiğin gibi bir düzlüğümüz.
Yalnızca keçileri otlatabildiğimiz bir otlağımız var,
ama yine de daha güzeldir at beslenen ovadan.
Denize uzanan adalarımızın hiç biri
uygun değildir atlar için, düzlüklerimiz de yoktur,
İthake ise en dik adasıdır oraların."

Bunları söyledi ve gür sesli Menelaos da gülümsedi,
eliyle sıvazlayıp dedi ki:
"Konuşmandan anlaşılıyor soylu bir kan taşıdığın.
Evimdeki armağanların en güzelini
ve en değerlisini armağan edeceğim sana hatıra olarak:
Sana iyi işlenmiş, tamamı gümüşten,
yalnızca ağız kısmı altından bir şarap testisi vereceğim;
bunu bana Sidon'un kahraman kralı Phaidmos vermişti
konukluğundan ayrılıp evime döneceğim sıra;
Hephaistos'un el işidir. Sana armağan edeceğim bunu."

İkisi bunları konuşurlarken,
davetliler de şölen için tanrısal kralın sarayına girdiler.
Koyunlar ve sert şarap getirdiler, güzel duvaklı kadınlar da
buğday ekmeği göndermişlerdi onlarla.

Onlar hazırlanadursun saraydaki şölene;
Odysseus'un sarayının dışında, taş döşeli geniş avluda
her zamanki pişkinlikleriyle talipler
diskler, kargılar atarak eğleniyorlardı.
Taliplerin başta gelenleri yiğit Antinoos ve
tanrı biçimli Eurymakhos oturuyorlardı her zamanki gibi.
Phronios'un oğlu Noemon yaklaşarak sordu Antinoos'a:
"Antinoos, Telemakhos'un kumluk Pylos'tan ne zaman
döneceğini biliyor musun? Benim gemimi alıp gitti,
işe koşulabilecek katırları olan on iki kısrağımın bulunduğu
ovalık Elis'e gitmek için ihtiyacım var gemiye;
onlardan birini buraya getirip ehlileştirmek istiyorum."

Bunları söyledi ve diğerleri şaşırdılar,
Telemakhos'un Pylos'a, Neleus'un ülkesine gittiğini
getirmemişlerdi hiç akıllarına,
onun çevrelerinde bir yerlerde;
tarlalarda, otlakta ya da ağılda olduğunu sanıyorlardı.
O zaman Eupeithes'in oğlu Antinoos yanıtladı onu ve dedi ki:
"Bana gerçeği söyle, ne zaman gitti?

Yoldaş olarak kimleri seçti?
Yoksa sadece hizmetkarları ve köleleriyle birlikte mi gitti?
Bunu da yapabilir ya, sen söyle gerçeği de bileyim iyice,
zorla mı el koydu gemine,
yoksa sözleriyle aklını çeldi de sen isteyerek mi verdin?"

O zaman Phronios'un oğlu yanıtladı onu ve dedi ki:
"Ben kendi isteğimle verdim.
Yüreğinde bunca kederle genç bir adam
gelip benden gemimi isteyince başka ne yapabilirdim?
Yurdumuzun en yiğit delikanlıları gittiler onunla.
Geminin içinde yol gösterici Mentor'u gördüm
ya da tamamıyla ona benzeyen bir tanrıydı, kim bilir.
Bu bana biraz tuhaf geldi,
Mentor'u dün şafakta burada da gördüm;
diğer yandan eminim, oydu gemimi Pylos'a götüren."

Bunları söyledi ve gitti baba evine,
diğer ikisinin kibirli ruhları da şaşakaldı.
Taliplerin oyunlarına son verip oturttular onları,
Eupheithes'in oğlu Antinoos kederle konuşmaya başladı,
içi kapkara bir öfkeyle doluydu,
gözlerinden ateş ve kıvılcımlar saçıyordu:
"Cesaretine diyecek yok Telemakhos'un doğrusu
biz yapmamasını söylesek de
büyük bir iş becermiş bu yolculuğa çıkarak.
Daha çocuk yaşında, bu kadar adama inat,
açılmış denize en iyi adamları yanına alarak!
Kötü oldu bu! Umalım da Zeus
daha bir erkek olmadan alsın gücünü elinden.
Şimdi hızlı bir gemi ve yirmi yoldaş verin bana;
sarp Same ile İthake arasındaki boğazda
yatıp pusuya bir tuzak kurayım ona,
böylelikle babası için yaptığı o yolculuğa
pişman edeyim çıktığına çıkacağına."

Bunları söyledi; hepsi onu coşkuyla onayladı.
Sonra da kalkıp hemen Odysseus'un sarayına girdiler.

Penelopeia gecikmedi öğrenmekte taliplerin düşüncelerini,
haberci Medon gelip söyledi ona olan biteni.
Diğerleri hain planlarını kurarken dışındaydı avlunun.
Sarayın içinden geçip hemen, Penelopeia'nın yanına gitti.
Ancak eşikten girer girmez Penelopeia ona şunu söyledi:
"Soylu talipler neden gönderdiler seni buraya haberci?
İşlerini bırakıp şölen hazırlamalarını mı söylemeye geldin
Tanrısal Odysseus'un hizmetçilerine?
Keşke bıraksalar bana talip olmayı,
vazgeçseler başka bir yere götürmekten beni,
bu son oturuşları olsa keşke şölene!
Sürekli burada toplanıp tüketiyorlar
akıllı Telemakhos'umun büyük servetini.
Babanız da mı anlatmadı size hiç Odysseus'un kim olduğunu,
halkına hiçbir zaman haksızlık etmezdi o,
tek kötü söz çıkmazdı ağzından, diğer krallara benzemezdi,
fanilerin kimine iyilik, kimine kötülük etmedi.
Oysa kötülük kaplamış sizin ruhunuzu
fenalıktan başka bir şey geçmiyor aklınızdan,
bu ne nankörlük, biriniz bile hatırlamıyor onu."

O zaman yanıtladı onu akıllı Medon ve dedi ki:
"Kraliçem keşke en kötüsü bu olsaydı.
Daha büyük ve daha korkunç bir plan çeliyor taliplerin aklını,
umalım da engel olsun onlara Kronos'un oğlu.
Eve dönerken keskin kılıçla öldürmek istiyorlar
Telemakhos'u.
Ayrılmış o buradan babasının akıbetini öğrenmek için
kutsal Pylos'a ve tanrısal Lakedaimon'a gitmiş."

Bunları söyledi, Penelopeia'nın dizleri de yüreği de çözüldü.
Boğazı düğümlendi, yaşlarla doldu gözleri.

Neden sonra yanıtladı onu ve dedi ki:
"Haberci, neden gitti evladım?
Gerek yoktu ki hızlı gemilere binmesine,
denizde onları at gibi kullanıp
engin okyanuslar aşan adamlar içindir o gemiler.
Adı insanlar arasından silinsin diye mi yaptı bunu?"

O zaman yanıtladı onu akıllı Medon:
"Tanrılardan biri mi kışkırttı, yoksa kendi isteğiyle mi bilemem,
ama gitmiş işte Pylos'a haber almak için babasından."

Bunları söyledi ve ayrıldı Odysseus'un sarayından.
Ancak Kraliçe boğulmuştu keder denizinde
odasındaki koltukların hiçbiri oturulası değilmiş gibi,
güzel yapılmış odanın eşiğine oturarak
dökmeye başladı kara gözyaşlarını.
Etrafında da saraydaki tüm köleler,
genci yaşlısı ağlıyorlardı sızlanarak.
Penelopeia hıçkırıklar içinde şöyle diyordu onlara:
"Dinleyin sevgili hizmetkarlarım,
Olymposlu bana akranlarımdan çok daha fazla dert verdi.
Önce aslan yürekli, Akhalar içinde tüm erdemlerde başta
gelen, tüm Hellas ve Argos'ta tanınan, ün sahibi kocamı
kaybettim.
Şimdi de oğlumu yakaladı deniz fırtınaları,
haberim bile olmadan, beklemediğim bir anda gitti saraydan.
Merhametsizler! Kambur kara gemilere bindiğini bildiğiniz
halde
aklınıza gelmedi beni yatağımdan kaldırmak.
Bilemedim aklında böyle bir yolculuk olduğunu.
Ah, bir öğrenseydim, bir yolunu bulur engel olurdum
ya da o razı olurdu ardında ölü bedenimi bırakmaya.
İçinizden biri gidip hemen, gelin gelirken buraya,
babamın bana bakması için yanımda gönderdiği,
şimdi ağaçlıklı bahçeme bakan ihtiyar Dolios'u çağırsın,

o da gidip tüm bunları Laertes'e anlatsın,
belki o bulur tanrısal Odysseus'un oğlunu,
biricik torununu yok etmek isteyenleri
yumuşatmanın bir yolunu.

O zaman sevgili dadısı Eurykleia ona dedi ki:
"Sevgili kızım, istersen öldür beni merhametsiz tunçla
ister sağ bırak sarayında,
ne olursa olsun sözümü sakınmayacağım bu defa.
Ben her şeyi biliyordum,
bana ne buyurduysa verdim ona; ekmek, şarap ve tatlı.
On ikinci gün gelmeden ya da sen onu arayıp da
gittiğini öğrenmeden önce,
güzel tenini ağlayarak bozmayasın diye
sana hiçbir şey söylememem için büyük bir yemin verdirdi bana.
Şimdi git yıkan, temiz kıyafetler giy üzerine ve
hizmetçilerinle
dua et kalkan taşıyan Zeus'un kızı Athene'ye,
çünkü ancak o kurtarabilir oğlunu ölümden.
Mutlu tanrıların, Arkesiosoğlu Laertes'in soyundan
o kadar da nefret ettiklerini sanmam,
bu soydan biri sahip olacak yüksek saraylara
ve bereketli tarlalara mutlaka."

Bunları söyledi ve Penelopeia'nın kederi yatıştı, gözyaşları dindi.
Yıkandıktan ve temiz giysiler giydikten sonra
kadın hizmetkarlarla birlikte yukarı çıktı,
sepetin içine kutsal arpaları koyarak Athene'ye yakardı:

"Dinle beni, kalkan taşıyan Zeus'un yenilmez kızı,
eğer hünerli Odysseus sana saygıda kusur etmediyse sarayında
sığır ya da koyunun yağlarını senin için yaktıysa,
benim için bunları hatırla ve kurtar sevgili evladımı;
kov buradan kötü, arsız talipleri."

Bunları söyledi ve bir çığlık attı, tanrıça da dinledi onun duasını.
Talipler gölgeli sarayda şamata yapıyorlardı,
içlerinden kibirli bir genç dedi ki:
"Bize düğün hazırlıyor çok talibi olan kraliçe,
haberi bile yok oğlu için yapılan ölüm hazırlandığından."

Ancak talipler bilmiyorlardı ne olup bittiğini.
İçlerinden Antinoos konuştu ve dedi ki:
"Şimdi büyük lafları bırakın hepiniz,
olur ya biri duyar, ele verir bizi.
Gelin de kalkıp yerimizden sessizce
kararlaştırdığımız sonu getirelim malum kişiye."

Bunları söyledi ve en iyilerinden yirmi er seçti,
onlar da sahile, hızlı gemiye gitmek üzere yola koyuldular.
Gemiyi denize sürdüler, içine direkle yelkenleri koydular
kürekleri deri kayışlarla ıskarmozlara bağladılar,
her şey olması gerektiği gibiydi, açtılar beyaz yelkenleri.
O zaman becerikli hizmetçiler silahları getirdiler;
limanda biraz açığa demirleyip talipler de bindiler;
orada yemeklerini yiyerek akşamın gelmesini beklediler.

Akıllı Penelopeia, yemeden içmeden nakış işliyor
ve kusursuz oğlunun ölümden kurtulup kurtulamayacağını,
arsız taliplerin eline düşüp düşmeyeceğini düşünüyordu.
Nasıl ki bir aslan insanların ortasına düşer de
etrafını saran çemberin daraldığını görünce korkarsa
tatlı uyku onu aldığında böyle korkular içindeydi işte o da;
başı arkaya yaslı uyudu, çözüldü bedeninin tüm bağları.
O sırada aklına bir şey geldi gök gözlü tanrıça Athene'nin.
Yüce gönüllü İkarios'un kızı, Eumelios'un karısı,
Pherai'de yaşayan İphtime'nin kılığına girdi.
Penelopeia'nın ağıtlarını ve dövünmelerini durdurması için
onu Odysseus'un sarayına gönderdi.

Sürgünün kayışından süzülüp girdi odaya
başında dikilerek dedi ki ona:
"Yüreğinde acıyla mı uyuyor musun Penelopeiam?
Ağlamanı da üzülmeni de istemiyor mutlu tanrılar.
Oğlun dönmeye hazır, tanrılara karşı hiç günahı yok onun."

Yanıtladı onu akıllı Penelopeia
tatlı uykusunun arasında, düşlerin kapısında:
"Neden geldin kardeşim buraya?
Eskiden saraydan çok uzakta oturduğun için gelmezdin.
Bir kenara bırakmamı söylüyorsun
kederimi ve yüreğimle aklıma zulmeden acımı;
ama ben önce aslan yürekli,
Akhalar içinde tüm erdemlerde başta gelen,
tüm Hellas ve Argos'ta tanınan, ün sahibi kocamı
kaybettim.
Şimdi de sözde ve zorluklarda deneyimsiz sevgili oğlum gitti
hızlı bir gemiyle.
Onun için diğerinden çok daha büyüktür acım;
yanıp tutuşuyorum onu görmek için,
ya gittiği yerlerdeki ahali bir şey yaparsa
ya denizde bir iş gelirse başına;
düşmanlar pusuya yatmışlar her türlü zararı vermek için ona
daha ayak basmadan yurdunun topraklarına."

O zaman yanıtladı onu bir gölge:
"Yürekli ol ve kapılma böyle korkuya.
Oğlun her insanın kendisi için isteyeceği bir kılavuzla;
ona arka çıkan Pallas Athene'nin korumasında.
Böyle dövünüp durduğundan, senin için de parçalanır içi;
beni tüm bunları söylemem için o gönderdi şimdi."

Yine yanıtladı onu akıllı Penelopeia ve dedi ki:
"Eğer bir tanrı isen ve tanrının sesiyse duyduğum,
gel şimdi bana talihsiz Odysseus'tan bahset,

bir yerlerde sağ mı, görüyor mu hâlâ gün ışığını,
yoksa öldü de Hades'in taraçalarında mı?"

Yine yanıtladı onu gölge ve dedi ki:
"Yaşıyor mu öldü mü şimdi anlatamam sana.
Boşuna yormayalım çenemizi buna."

Bunları söyledi ve kapının sürgüsünden
süzülüp gitti rüzgarın nefesiyle.
İkarios'un kızı da uyandı uykusundan,
yüreği kendine gelmişti biraz,
gecenin karanlığında gördüğü düş capcanlıydı zihninde.

Talipler ise Telemakhos için korkunç bir ölüm kurarak akıllarında
gemilerle açılmışlardı denize.
Denizin ortasında, İthake ile Same kayası arasında
bulunur Asteris isminde ufakça taştan bir ada,
işte orada, adanın güvenli, iki ağızlı limanında
talipler yattılar pusuya.

RAPSODİ 5

[Kalypso'nun Mağarası – Odysseus'un Salı]

Şafak, yatağından ve şanlı Tithonos'un kollarından yükseldi
ışığı götürmek için ölümsüzlere ve fanilere.
Tanrılar oturuyorlardı kurulda,
elbette yükseklerden gürleyen,
hepsinden güçlü Zeus da vardı aralarında.
Athene anlatmaktaydı onlara daima gözettiği Odysseus'un
su perisi Kalypso'nun sarayında yaşadığı acıları.
"Zeus baba ve siz diğer merhametli ebedi tanrılar,
artık hiçbir asalı kral, sevecen, iyi, hoşgörülü olmasın,
hatta geçirmesin adaleti aklından bile;
taş gibi katı olsun, yaptığı sorgulanmasın,
madem ki yüce gönüllü tanrısal Odysseus'u bile
anımsamıyor hükmettiği halklar.
Bir adada, tutsağı olduğu Kalypso'nun sarayında
büyük acılar çekiyor, dönemiyor yurduna!
Ne kürekli gemileri var onun
ne de engin dalgalar üzerinden götürecek yoldaşları.
Şimdi de öldürmek istiyorlar sevgili oğlunu
babasının akıbetini öğrenmek için gittiği Pylos'tan
ve tanrısal Lakedaimon'dan evine döndüğü sırada."

Yanıtladı onu bulut devşiren Zeus ve dedi ki:
"Evladım, nasıl bir söz çıktı ağzından?
Sen değil miydin Odysseus'un aklına
diğerlerinin intikamını almayı sokan?
Kılavuzu ol sen Telemakhos'un
bilgin de yeter buna aklın da;
varsın sağ salim baba toprağına
talipler de gerisin geri dönerler gemileriyle."

Bunları söyledi ve hemen seslendi sevgili oğlu Hermeias'a:
"Haberci Hermeias, güzel örgülü Nymphe'ye bildir
kararımızı:
Ne tanrıların ne de fanilerin yoldaşlığı olmaksızın
dönecek acılara dayanıklı Odysseus.
Yalnızca bir salı olacak ve pek çok çile çektikten sonra,
yirminci gün Skherie'ye varacak;
tanrıların komşusu Phaiaklar'ın topraklarına,
tanrılara gösterdikleri içten saygıyı görecek onlardan
ve eğer dönebilirse başına hiçbir şey gelmeden,
payına Troya'da bile düşmeyecek kadar ganimetle;
altın, tunç ve giysiler armağan edilmiş olarak uğurlanacak
bir gemiyle sevgili vatan toprağına.
Kaderinde yazılı sevdiği insanları görmek
ve yüksek evi ile vatan toprağına varmak."

Bunları söyledi, ateşle öldüren Hermeias da itiraz etmedi.
Hemen geçirdi ayaklarına güzel, ebedi, som altından
ve kendisini denizin üzerinde ve uçsuz bucaksız yeryüzünde
rüzgarın nefesiyle götüren sandaletlerini.
İstediğinde insanın gözlerini yanıltabilen,
istediğinde uykudan uyandırabilen değneğini aldı.
Kanatlandı ateşle öldüren güçlü Hermeias,
elinde değneği Pierie'nin üzerinde durup
süzüldü gökyüzünden denize ve sonra
tıpkı uçsuz bucaksız denizin korkutucu koynundan
balık yakalayan ve ağır kanatları tuzlu suda ıslanan
bir martı gibi geçmeye başladı dalgaların üzerinden.
En uzaktaki adaya varınca, karaya çıkıp mavi denizden
güzel örgülü Nymphe'nin büyük mağarasına doğru yola
koyuldu.
İçeride buldu onu. Ocakta büyük bir ateş yanıyordu,
çabuk tutuşan dağ servisi ve kükürt sayesinde
bütün ada mis gibi kokuyordu.
Nymphe ise bir yandan altın iplikle kumaş dokurken
tezgahında

bir yandan da şarkı söylüyordu güzel sesiyle.
Mağaranın etrafında sık bir orman filizlenmişti;
kalın ve yabani kavaklarla mis kokulu serviler.
Oraya yuva yapıyordu geniş kanatlı kuşlar, guguk kuşları,
şahinler, akılları hep denizde olan,
oradan beslenen uzun dilli deniz kuzgunları.
Oyuk mağaranın etrafında
bol üzümlü güzel bir bağ uzanıyordu,
birbirine yakın, yan yana dizilmiş
berrak suların aktığı dört çeşmesiyle.
Yumuşak çimenler uzanıyordu çevrede
taptaze menekşeler ve maydanozlarla bezeli.
Buralara gelse ölümsüz bir tanrı,
gördüklerine şaşar ve hayran kalırdı.
Orada durup dikkatle seyretmeye koyuldu
ateşle öldüren Hermeias.
Gördüklerinden duyduğu memnuniyetle girdi geniş mağaraya.
Tanrıça Kalypso onu gördüğünde tanımazlık etmedi,
ölümsüz tanrılar saraylarından çok uzaklarda olsa bile
tanırlardı birbirlerini.
Ancak içeride bulamadı yüce gönüllü Odysseus'u
her zaman yaptığı gibi kıyıda oturmuştu o,
gözyaşları ve iç çekişlerle işkence etmekteydi ruhuna.
Hep böyle acı gözyaşları dökerek seyrederdi engin okyanusu.

Parlak ve güzel tahta oturttuktan sonra sordu tanrıça
Kalypso:
"Altın değnekli, sevilen ve sayılan Hermeias,
neden kalkıp da geldin bana?
Daha önceleri sık gelmezdin buralara.
Söyle bana hakkımda ne düşünüyorsan,
mümkün ise dileğin yapmamı söylüyor bana ruhum.
Ancak gel izle beni, önce bir ağırlayayım seni."

Bunları söyledi tanrıça ve hemen bir sofra donattı;
tanrıların yemekleriyle doldurup kırmızı nektarla karıştırdı suyu.
Ateşle öldüren bağışlayıcı tanrı da yiyip içmeye başladı.
Ruhu yiyip içmeye doyunca söze başlayıp ona dedi ki:

"Tanrıça, burada ne aradığımı soruyordun bana,
madem ki öğrenmek istiyorsun, gerçeği söyleyeceğim sana.
Zeus buyurdu buraya gelmemi, ben talip olmadım.
Kim ister ki uçsuz bucaksız tuzlu suda
bunca yolu alıp buraya gelmeyi?
Buralarda bulunmaz tanrılara kutsal sunular
ve olağanüstü yüzlük kurbanlar sunan fanilerin kentleri.
Gerçek şu ki, kalkan taşıyan Zeus'un
sözünden çıkması mümkün değildir tanrıların.
Dediğine göre senin yanındaymış
diğer insanlardan çok daha güçlü olan bir adam,
dokuz sene boyunca Priamos'un kentinde savaşmış,
ve onuncu sene ele geçirmiş onu
tam evlerine dönmek üzere yola koyulmuşken o ve yoldaşları
bir suç işlemişler dönüş yolunda Athene'ye karşı
o da salmış üzerlerine uğursuz bir rüzgar ile kocaman dalgaları.
O sırada yok olup gitmiş diğer tüm yiğit yoldaşlar,
onu buralara getirmiş rüzgar ve dalgalar.
Şimdi Zeus buyuruyor onu olabildiğince çabuk geri göndermeni,
kaderinde yazılı değilmiş sevdiklerinden uzakta ölmek,
yazılıymış kaderinde sevdiklerini görmek
ve yüksek evi ile vatan toprağına ulaşmak."

Bu sözler üzerine donakaldı tanrıça Kalypso,
sonra da şu kanatlı sözleri söyledi:
"Merhametsizsiniz siz tanrılar,
kıskanıyorsunuz erkeklerle yatan,
onlardan birini sevgili yatağına almış tanrıçaları.

Böyle olmuştu gül parmaklı Şafak Orion'u aldığında da,
o zaman siz tanrılar yine mutluluklarını çekememiştiniz de,
altın tahtlı Artemis gündoğumunda
Ortygie'de vurmuştu onu parlak okuyla.
Güzel örgülü Demeter İasion'u sevdiğinde
ve onu üç kez sürülmüş tarlada
şehvetle kucakladığında da olmuştu aynısı.
Gecikmedi Zeus bunu öğrenmekte
ve göz kamaştıran yıldırımıyla vurup öldürdü onu.
İşte şimdi de kıskanıyorsunuz siz tanrılar
yanımda fani bir erkeğin kalmasını.
Onu ben kurtardım, tek başınaydı,
gemi omurgasının üzerindeydi,
Zeus parçalamıştı ışıklı bir yıldırımla
gemisini kara okyanusun orta yerinde.
O zaman yok olup gitti diğer yiğit yoldaşları
onu da rüzgar ve dalga getirdi buralara;
ben de sevdim ve besledim onu,
ölümsüz olmasıydı dileğim, keşke asırlarca genç kalsa.
Ancak mümkün değil bir tanrının
kalkan taşıyan Zeus'tan kaçması, dediğini yapmaması.
Zeus isterse göndersin bu talihsizi uçsuz bucaksız denizlere,
ona bunu müjdeleyip geçirsin harekete.
Ama ben nasıl göndereyim onu?
Yok ki geniş dalgaların üzerinde onu götürecek
kürekli gemilerim ve yoldaşlarım.
Ancak seve seve öğütler veririm ona
başına kötü bir şey gelmeden vatan toprağına dönmesi için."

Yanıtladı onu, ateşle öldüren bağışlayıcı:
"Zeus'un hiddetinden sakınmak istiyorsan
onu şimdi gönder ki sana kızmasın!"

Bunları söyledi ve gitti ateşle öldüren güçlü tanrı,
Saygıdeğer Nymphe de Zeus'un buyruklarına uyarak,

yüce gönüllü Odysseus'un yanına gitti.

Kıyıda otururken buldu onu.
Gözlerindeki yaşlar kurumuyordu bir türlü
ve evine dönmek için ağlayıp sızlayarak tükeniyordu ömrü.
Hoşlanmıyordu artık Nymphe'den;
istemeye istemeye uzanıyordu yanına geceleri.
Gündüzleri ise kıyıdaki kayalara oturup iç çekerek
ve acılar içinde ruhuna işkence ederek
uçsuz bucaksız denizi seyrediyordu, acı gözyaşları dökerek.

Tanrıça yanında durdu ve dedi ki:
"Talihsiz, haydi ağlayıp durma,
tükenip gitmesin ömrün buralarda,
şimdi isteyerek geri göndereceğim seni vatanına.
Haydi, kes uzun dalları ve bağlayarak tunç ile
geniş bir sal yap kendine,
sonra dikine bir küpeşte kur üzerine,
götürsün seni karanlık okyanusun üzerinde.
Ben de açlık yanına uğramasın diye
yanına bolca buğday ekmeği, su ve şarap koyacağım
ve seni elbiselerle donatıp
arkandan uygun bir rüzgar göndereceğim,
başına bir şey gelmeden varana kadar vatan topraklarına.
Elbette engin gökte oturan her şeye muktedir tanrılar
isterlerse düşünüp yapabilirler başka şeyler."

İrkildi çilekeş ve tanrısal Odysseus ve şu kanatlı sözlerle konuştu:
"Bana bunu söylerken elbet aklında
beni vatanıma göndermek değil başka bir şey var tanrıça,
denizin korkunç ve acılarla dolu dev uçurumlarını
bir salla aşmamı söylüyorsun bana.
Zeus tarafından uygun rüzgar gönderilse de,
ha deyince geçemez oraları iyi yapılı gemiler bile.

Sen istemeden binemem ben sala,
ama kabul edersen bir büyük yemin ver bana:
Başka bir kötülük olmasın artık benim için aklında."

Bunları söyledi, tanrıça Kalypso da gülümseyerek okşadı onu ve dedi ki:
"Doğrusu pek kurnazsın, önce düşünür boşa konuşmazsın.
İşte şimdi tanık olsun Gaia* ve yukarıdaki engin Uranos**
ve duysun mutlu tanrıların en büyük ve korkunç yeminini
dipte tortulaşan Styks'in suları:
Başka bir kötülük düşünmeyeceğim artık senin için.
Kendim için nasıl bir yol düşünürsem,
senin için de o yolu düşünüyorum şimdi;
merhametlidir kalbim demirden değil, ruhum da adil."

Bunları söyledi ve hemen yola koyuldu tanrıça.
Odysseus da yürümeye başladı, izlerini takip ederek ardı sıra.
Adam ve tanrıça oyuk mağaralara vardılar birlikte;
Odysseus oturdu Hermeias'ın kalktığı tahtın üzerine,
Nypmhe de verdi ona fani erkeklerin yiyip içtiği her türlü besini,
sonra o da oturdu tanrısal Odysseus'un karşısına,
hizmetçiler amber ile nektar getirdiler.
Ellerini önlerindeki hazır yemeğe uzattılar.
Yemekten ve içmekten heveslerini alınca
hemen başladı konuşmaya yüce bir tanrıça olan Kalypso
ve dedi ki ona:
"Laertes'in soylu oğlu, hünerli Odysseus,
hemen mi gitmek istersin sevgili vatan toprağına?
Haydi güle güle git, yolun açık olsun!
Her ne kadar bütün gün
karını düşünüp görmeyi arzu etsen de
bir bilseydin vatanına ulaşmadan önce

* Yer (ç.n.)
** Gök (ç.n.)

kaderinde daha ne kadar çile olduğunu,
kalırdın burada benimle,
ev bark sahibi olur, erişirdin ölümsüzlüğe.
Ben elbette ondan aşağı değilim güzellikte
doğru değildir fanilerin kendilerini kıyaslaması
beden ve güzellikte ölümsüzlerle."

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Saygıdeğer tanrıça, bunun için hiddetlenme.
Ben de çok iyi biliyorum ki uslu Penelopeia
çok aşağı kalır senden boyda posta ve güzellikte,
seninle kıyaslanamaz bile, çünkü o bir fani,
sense ölümsüzsün ve seneler eskitemez seni.
Yine de tek dileğim evime gitmek
ve vatanıma döneceğim günü görmek.
Olur da darbe vurmak isterse tanrılardan biri
karanlık denizde bana, katlanırım buna.
Tüm acılara dayanıklı bir yürek var göğsümde benim;
buraya gelene kadar çok şey geldi başıma
ve çok çabaladım savaşlarda, dalgalarda.
Varsın isterse başkası da eklensin bunlara."

Bunları söyledi, güneş batıp karanlık geldi.
Birlikte oyuk mağaranın derinliklerine gittiler,
yan yana uzanarak aşkın tadını çıkardılar.

Sabah doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde
Odysseus hemen giydi pelerinini ve gömleğini
Nymphe de geçirdi üstüne parlak,
uzun, dar ve güzel bir elbisesini.
Belinin etrafına sardı güzel, altın bir kemer,
bir de örtü aldı başının üzerine
ve geçirdi aklından yüce gönüllü Odysseus'un geri dönüşünü.

Ona tam eline göre, tunçtan çift ağızlı,
sapı zeytin ağacından düzgünce büyük bir balta verdi;

ustaca yapılmış bir keser de vererek, onu adanın
yüksek ağaçların; sert, sağlam kavakların,
göğe değen zeytinlerin, çoktandır kurumuş, kupkuru olmuş
hafiflemiş ve denize açılmaya uygun hale gelmiş ağaçların
olduğu
kıyısına götürmek üzere önüne düştü.
Yüksek ağaçların yerini gösterdikten sonra ona
Tanrıça Kalypso evine doğru koyuldu yola;
diğeri de kesmeye başladı kütükleri.
Tunç baltayla kesip yonttuğu yirmi kütüğü
hüner ve dikkatle aynı hizaya getirdi.
O zaman tanrıça Kalypso bir delgi getirdi ona.
Deldi hepsini, takoz ile birbirlerine çaktı ve yaptı salını.
Gemi yapımından anlayan iyi bir marangoz,
nasıl geniş yaparsa bir yük gemisini,
öyle büyük yaptı hünerli Odysseus da salını.
Birbirine bitişik geniş tahtalarla kapladı her yerini.
Küpeşte için de uzun bir direk dikip bitirdi işini.
Bir dümen yaptı salı yönetmek için de.
Dalgalardan korumak için de set çekti
saz örgülerle bir uçtan bir uca, dallar koydu üzerine de.
Yüce tanrıça Kalypso yelken yapması için dokuma getirdi;
büyük bir ustalıkla yaptı o da yelkeni.
Son olarak tüm halatları, iskotaları ve palamarları bağladı
ve kaldıraçlarla kutsal denize indirdi salını.
Her şey bittiğinde dördüncü gün olmuştu.
Beşinci gün tanrıça Kalypso,
yıkadıktan ve mis kokulu giysiler giydirdikten sonra
adadan uğurladı onu.
Kara şarapla dolu bir deri tulum koydu gemiye Tanrıça,
eksik etmedi suyla dolu büyükçe bir tulumu da
katıkla dolu deri bir çuval yiyecek de verdi yanına.
Bir de uygun ve yumuşak bir rüzgar gönderdi.
O zaman tanrısal Odysseus fora etti yelkenleri

ve dümenin başına geçerek hünerle yönetmeye başladı salını;
Ülker'e, geç batan Küçükayı takımyıldızlarına,
kendi etrafında dönüp Orion'un önünden ayrılmayan
ve Okeanos'ta yıkanan Kutup yıldızına bakmaktan
bir damla bile uyku düşmemişti gözkapaklarına.

Yüce tanrıça Kalypso öğütlemişti ona
Küçükayı'yı hep sol tarafında tutmasını.
On yedi gün gitti denizler üzerinde,
on sekizinci gün göründü mavi beyaz denizin içinde
bir kalkan gibi uzanan Phaiak toprakları;
sisler arasında ve çok yakındı.

Yanıkyüzlüler ülkesinden dönerken Poseidon,
uzaktan, Solymos tepelerinden gördü Odysseus'u.
Denizde seyir ettiğini anlayınca yürekten öfkelendi
ve kafasını sallayarak içinden dedi ki:

"Demek ki ben Yanıkyüzlüler ülkesindeyken
tanrılar değiştirmişler Odysseus hakkındaki fikirlerini.
Neredeyse gelmiş Phaiak'ların topraklarına,
kurtulacak artık sıkıntılardan orada.
Ama ben açabilirim başına daha büyük belalar da."

Bunları söyledi ve aldı eline üç çatallı mızrağını
bulutları toplayıp çekti denizin üzerine.
Türlü yağmurların fırtınalarını kaldırdı ayağa
ve denizle birlikte yeryüzünü de kapladı bulutlarla,
gece yükselmişti artık gökyüzünde.
O zaman Euros, Notos, Zephyros ve Boreas
estiler hep birlikte büyük dalgaları kaldırarak.
Odysseus'un dizleri çözüldü ve yüreği sızlayarak
yüce gönüllü ruhuna şunları söyledi:
"Vah benim gibi talihsize! Başıma neler gelecek daha?
Haklıymış meğer Tanrıça Kalypso,

vatanımın topraklarına varmadan önce
denizlerde çile çekip, felaketler göreceğimi söylerken bana.
İşte çıkıyor şimdi söyledikleri!
Engin göğü ne biçim bulutlarla taçlandırdı böyle Zeus!
Deniz sarsıldı ve öfkelendikçe öfkeleniyor rüzgarların
boranları.
Artık sonum geldi kurtulamam!
Ne mutlu Atreusoğulları uğruna geniş Troya'da ölen
Danaolara!
Keşke benim de kaderimde yazılı olsaymış, orada,
Peleus'un ölü oğlunun yanında Troyalıların üzerime
yağdırdıkları
demir mızraklardan birine hedef olmak.
O zaman Akhalar beni gömerler ve ün verirlerdi bana.
Kaderimde beni korkunç bir ölümün bulması yazılıymış
oysa."

Bunları söylemesiyle saldırgan, güçlü bir rüzgarın
salını tersyüz etmesi bir oldu.
O da uzağa fırladı saldan, dümen kaçmıştı elinden
ve düşmüştü direğin ortasına
vahşi rüzgarlardan kopan korkunç boran.
Direk de yelken de düşmüştü denizin orta yerine.
Uzun süre kaldılar deniz dibinde,
dalgaların hiddetinden çıkamıyordu yukarı kolayca,
tanrıça Kalypso'nun elbiseler de onu ağırlaştırıyordu.
Neden sonra yüzeye çıkarak tükürmeye başladı
durmadan yuttuğu acı ve tuzlu suyu.
Çok acı çekiyor olsa da unutmadı salını.
Dalgaların içinden uzanıp yakaladı
ve çıkıp oturdu ortasına, böylece kurtuldu ölümden.
Sal büyük dalgaların üzerinde
sallanarak sürükleniyordu bir oraya bir buraya.
Sonbaharda esen Boreas'ın ovada devedikenlerini
oraya buraya sürüklemesi ve karmakarışık etmesi misali,

okyanustaki rüzgarlar da sürüklüyorlardı salı bir oraya bir buraya.
Kâh Notos atıyordu onu çekmesi için Boreas'a,
kâh Euros fırlatıyordu kovalaması için Zephyros'a.
O zaman gördü onu Kadmos'un güzel ayaklı kızı;
önceleri bir faniyken Aktanrıça olarak bilinen
ve sonra okyanuslar içinde tanrılardan sayılıp bir peri olan İno.
Yüreği parçalandı eziyet çekip inleyen Odysseus'u görünce
ve bir deniz kuşu gibi çıkarak dalgalardan
birçok yerinden bağlanmış salın üzerine oturdu ve ona dedi ki:
"Vah kadersiz, neden kızdı sana bu kadar yer sarsan Poseidon
ve neden sardı bunca belayı başına?
Ama yok edemeyecek seni ne kadar öfkelense de.
Akıllı biri gibi görünüyorsun, şimdi yap sana söylediklerimi:
Önce çıkart üzerindeki elbiseleri
ve bırak salını rüzgarlar alıp götürsün,
sen de yüzerek varmaya çalış Phaiak'ların toprağına
orada kurtulmak var yazgında;
bu tanrısal başörtüsünü de al bağla göğsüne,
başına bir şey gelmez ve kaybolmazsın böylece;
karaya değdiğinde ellerin, denize fırlat onu ve uzaklaş
oradan."

Bunları söyledi tanrıça ve hemen başörtüsünü verdi ona;
tıpkı bir deniz kuşu gibi dalgalı denize daldı sonra
ve örttü üzerini kara dalga.

Düşünüp taşındı çilekeş Odysseus
ve iç çekip şöyle dedi yüce gönüllü ruhuna:
"Eyvahlar olsun, yoksa saldan inmeye kışkırtarak beni
yine bir tuzak mı hazırlıyor ölümsüzlerden biri?
Karayı gözlerimle görürsem yaparım tanrıçanın dediğini.
Söyleyeyim şimdi ne yapacağımı sana,
en doğrusu da bu kanımca:
Tuzlu suya dayandığı sürece salımın iyi bağlanmış tahtaları

burada kalıp çekeceğim yazılmış acıları,
ne zaman ki yerle bir edecek dalgalar salımı
o zaman başlayacağım yüzmeye,
daha iyi bir fikir gelmiyor şu anda aklıma."

Aklında ve ruhunda bunları tartarken o,
yeri sarsan Poseidon, büyük bir dalga ayaklandırdı;
her şeyi deviren türden, korkunç ve yıkıcı.
Nasıl ki güçlü bir rüzgar etrafa saçarsa kuru saman
yığınlarını,
dalga da öyle dağıttı uzun tahtaları.

Bir tahtayı yakalayıp Odysseus,
safkan bir ata biner gibi çıktı üzerine.
Çıkarttı Kalypso'nun verdiği elbiseleri
ve başörtüsünü sardı göğsüne.
Sonra da daldığı gibi denize, uzatarak kollarını başladı yüzmeye.
Ancak yer sarsan tanrı gördü bunları ve içinden dedi ki:
"Dönüp de soylu insanlarla karşı karşıya gelmeden önce
daha çok çile çekeceksin denizde böyle,
o kadar ki, küçümseyemeyeceksin çektirdiğim acıları."

Bunları söyleyip kırbaçladı güzel yeleli atını
ve ünlü sarayının bulunduğu Aigai'ya vardı.
O zaman Zeus'un kızı Athene başka bir şey geçirdi aklından.
Yolunu kesip tüm rüzgarların, buyurdu uyumalarını.
Bir tek güçlü Boreas'ı estirdi
ve Odysseus ölümden ve kötü kaderden kurtulup
deniz halkı Phaiaklarla karşı karşıya gelene dek kırdı dalgaları.

İri dalgaların üzerinde iki gün iki gece savruldu denizlerde
ve çoğu kez ölümü gördü karşısında.
Güzel örgülü Şafak üçüncü günü getirdiğinde
rüzgar kesildi ve bir sükunet yayıldı.
Yüksek bir dalga onu kaldırdığında
gördü kara parçasını keskin bir bakışla.

Çocuklar nasıl sevinirlerse,
kötü niyetli bir tanrının acılar içinde bıraktığı babalarını
diğer tanrıların iyilik yaparak kurtardığını gördüklerinde;
Odysseus da işte öyle sevindi karayı ve ormanı görünce,
hızla yüzmeye başladı karaya ayak basmak için bir an önce.
İnsan sesi duyulacak kadar yaklaştığında karaya,
çarpışını da duydu denizin kayalara.
Büyük dalga gürlüyor, püskürüyordu deniz karanın üzerine
ve örtmekteydi her şeyi denizin köpüğü;
orada gemiler için yoktu limanlar ya da koylar,
yalnız uçurumlarla ve sivri kayalarla dolu bir kıyı.
Odysseus bunları gördüğünde çözüldü bağı dizlerinin,
sızladı yüreği, tak etmişti artık canına
ve dedi ki yüce gönüllü ruhuna:
"Eyvahlar olsun, okyanusların tehlikelerini aşıp
tam umudumu kaybettiğim anda
Zeus beni onurlandırıp gösterdi bir kara;
dalgalı denizden çıkabileceğim bir yer göremiyorum oysa.
Kara dediğinin üzerinde dikili sivri kayalar
ve çevremde gürlüyor şiddetle dalgalar,
tam karşıda görünüyor ortadan yarılmış parlak bir taş,
deniz de o kadar derin ki, mümkün değil
toprağa ayak basıp bu kötülükten kurtulmak.
Korkarım çıktığım zaman koca bir dalga beni yakalayıp
üzerine fırlatacak sivri kayalardan birinin
ve boşa gidecek tüm çabalarım.
Eğer kıyının biraz ötesine yüzersem,
bulurum belki dalgayı karşılayan bir düzlük ya da liman,
ama korkuyorum kasırganın beni yeniden yakalamasından
ve balık besleyen denize fırlatmasından,
bağırsam, çığlık atsam ayrı bir dert, kızgın olduğundan bana
yer sallayan anlı şanlı tanrı belki üzerime yollar
ünlü Amphitrite'nin beslediği büyük deniz canavarını."
Bunları tartarken aklında ve yüreğinde,

büyük bir dalga getirdi onu çalkantılı deniz kenarına.
Neyse ki aydınlattı da onu gök gözlü tanrıça Athene,
tutundu bir kayaya büyük dalga geçene dek iki eliyle
aksi halde derisi sıyrılabilir ve kemikleri kırılabilirdi.
Böylelikle kurtuldu dalgadan.
Gürültüyle geri çekilen dalga tekrar çarptı
ve denize geri fırlattı onu.
Tıpkı yuvasından çekilen bir ahtapotun
dokunaçlarına çakıltaşlarının yapışması gibi,
kayaların üzerinde kaldı cesur Odysseus'un yüzülmüş derileri
ve büyük bir dalga örttü üzerini.
Kaderinde yazmamış olsaydı kurtulmak
ve yardımı olmasaydı mavi gözlü Athene'nin;
denize çıkıntı yapan kara parçasında
dalgaların düzlediği limanı bulamaz,
çılgın dalgalardan kurtulup yüzemez
ve orada yok olup giderdi talihsiz Odysseus.
Yüzdüğü yerde güzel akan bir ırmak ağzı vardı,
düz, kayalık ve rüzgarsız bir yerdi; gözüne güzel göründü,
içinden dua etti akıp giden ırmağa bakarak:

"Her kimsen dinle beni gücü daim olan ırmak!
Sana vardım Poseidon'un başıma açtığı dertlerden kaçarak.
Acırdı saygıdeğer tanrılardan hangisi olsa,
bunca dolanıp, bunca çile çektikten sonra
benim gibi buraya varan ve diz çöküp sana yalvaran insana.
Merhamet et bana yalvarırım sana!"
Bunları söyleyince durdu hemen ırmak da
tutarak sularını önünde bir durgunluk yarattı,
yatağına çekerek Odysseus'u kurtardı.

Dizlerinin üzerine çöktü Odysseus, çözüldü güçlü elleri,
sevgili yüreği tükenmişti denizde.
Bedeni şişmiş, ağzından ve burnundan sular akıyordu,
artık sessiz, nefessiz, cesaretsiz uzanıyordu,

korkunç bir yorgunluk ele geçirmişti onu.
Sonunda derin bir nefes alarak kendine geldi,
çözerek ırrmağa saldı tanrıçadan aldığı başörtüsünü;
büyük bir dalga da geri çekti onu
ve İno hemen sevgili elleriyle tuttu.
Irmağın karşısına geçen Odysseus
bir sazlığa uzanarak öptü bereketli toprağı.
İç çekip yüce gönüllü yüreğine şunları söyledi:
"Vah bana, neler gelecek şimdi başıma?
Kim bilir daha neler yazılı kaderimde?
Eğer geceyi ırmağın kıyısında geçireyim desem,
sert kırağı ve serinlik bir olup alt eder beni
çünkü ırmağın yeli buz gibi eser gün doğarken;
bu kadar bitkin ve güçsüz bir haldeyken,
can verip giderim hemen.
Düzlük ve gölgeli ormana varıp,
sık çalıların arasına uzanayım desem, bu defa
tatlı uyku alır sıcak ve ağır yorgunlukla;
vahşi hayvanlar bulup parçalarlar beni o zaman da."

Böyle düşünüp dururken ikincisi daha iyi göründü gözüne
ve ormana doğru yola koyuldu.
Irmağın yakınındaki açıklıkta, aynı kökten fışkırmış
iki bodur ağacın altına sokuldu,
biri yaban zeytiniydi diğeri aşılı.
Ne rüzgarın nemi işliyordu onlara
ne de parlak güneşin ışınları,
rüzgar bile geçemiyordu içerlerinden;
öyle iç içe büyümüşlerdi.

Onların altına sokuldu Odysseus
ve hemen bir döşek serdi sevgili elleriyle otlardan;
öyle çoktu ki yapraklar, iki üç adamı örtüp koruyabilirdi kıştan
ve daha beter havalardan.

Döşeği serince çok sevinde çilekeş tanrısal Odysseus
ve hemen ortasına yatıp uzandı,
üzerine de bir öbek yaprak attı.
Başka insanların bulunmadığı bir yerde biri,
yanan bir meşaleyi sönmesin diye külün içinde nasıl saklarsa,
kendini işte öyle yapraklarla sakladı Odysseus da.
Onca yorgunluktan bir an önce kurtulup dinlensin diye
Athene örttü sevgili gözkapaklarını, döktü gözlerine
uykuyu.

RAPSODİ 6

[Odysseus'un Phaiak Topraklarına Gelişi]

Orada böyle uyurken tanrısal Odysseus,
yorgunluğa yenik düşmüş bir halde,
eskiden geniş Hyperia'da, zalim Tepegözler'e yakın oturan
Phaiak halkını ziyarete gitti Athene.
Tepegözler boyuna zulmettiğinden küçümsedikleri bu halka,
tanrı biçimli Nausithoos kaldırıp getirdi insanlarını Skherie'ye;
buğdayla beslenen diğer insanlardan çok uzağa.
Surlar yaptı kentin çevresine, evler inşa etti,
tanrılar için tapınaklar yaptı
ve ekip biçmeleri için toprağı halka pay etti.
Ama kaderine yenik düşerek Hades'e indi o,
düşünceleri tanrılardan gelen Alkinoos krallık ediyor şimdi.
Gök gözlü tanrıça Athene onun sarayına gitti,
yüce gönüllü Odysseus'un dönüşü vardı aklında.
Büyük ustalıkla yapılmış odaya girdi,
odanın içinde beden ve güzellikte ölümsüz tanrıçalara benzeyen
yüce gönüllü Alkinoos'un kızı Nausikaa uyuyordu;
onun yanında, kapıların olduğu tarafta ise
güzelliklerini Kharesler'den almış hizmetçiler.
Kapalıydı güzel kapının kanatları,
Athene yaklaştı kızın karyolasına rüzgarın nefesi gibi
ve durup başucunda, Nausikaa'nın tüm kalbiyle sevdiği, yaşıtı,
şanlı denizci Drymas'ın kızının sesiyle konuştu.
Tanrıça Athene ona şunları söyledi:
"Nausikaa, neden bu kadar ağırkanlı doğurmuş seni annen?
Güzel elbiselerin duruyor orada bir kenarda,
kimse ilgilenmiyor onlarla,
ama düğün zamanın yaklaşıyor, güzel elbiseler giymelisin,
seni düğüne götürecek olanlara da güzel giysiler vermelisin,
ancak bunlarla iyi anılır ismin

ve mutlu olur baban, saygıdeğer annen.ve büyüklerin.
Haydi gün doğar doğmaz gidip yıkayalım çamaşırları,
ben de yardım ederim çabucak bitirmen için onları.
Phaiak'ların önde gelenleri talipken sana,
uzun zaman kız kalamazsın, nasıl olsa.
Şimdi git rica et şanlı babandan
gün doğmadan katırları ve arabayı hazırlatsın senin için.
Güzel kemerleri, duvakları ve parlak örtüleri götürelim.
Yayan gitmektense arabayla gitmek uygun,
çamaşır yıkamaya gideceğin yerin yolu epeyce uzun."

Bunları söyledi gök gözlü tanrıça Athene
ve ölümsüz tanrıların kalıcı yurdu olduğu söylenen
Olympos'a gitti.
Ne rüzgar eserdi orada ne yağmur yağardı, kar bile düşmezdi,
yaz günlerinin bulutsuz havası
ve bembeyaz parlaklığı hüküm sürerdi;
mutlu tanrılar işte orada tadını çıkarırlardı günlerinin.
Gök gözlü Athene kızla konuştuktan sonra gitti oraya.
O zaman hemen geldi güzel tahtlı Şafak
ve uyandırdı güzel örgülü Nausikaa'yı.
Şaşırmıştı gördüğü düşe, düşünü anlatmak için
sevgili babasının ve annesinin odasına yöneldi.
Odalarında buldu onları.
Annesi hizmetçilerle birlikte ocağın yanında oturuyor,
örekede denizin rengi ile erguvana iplikleri büküyordu;
kapıda karşılaştı babasıyla;
büyük komutanlarla yapacağı toplantıya gitmek üzereydi.
Soylu Phaiaklar çağırmışlardı onu.
Yanında durup sevgili babasına şunları söyledi:
"Sevgili babacığım, kirlendi güzel giysilerimiz,
ırmağa gidip yıkamam için onları
hazırlatır mısın güzel tekerli yüksek arabayı?
Toplantıların en önde gelenlerinden biri olarak
bedenine temiz giysiler giymek yakışır sana da.

Saraydaki beş oğlunun ikisi evli, üçü bekar,
dans için hep yeni yıkanmış giysiler ister onlar.
Benim ilgilenmem gereken işlerdir bunlar."

Sevgili babasına düğünden bahsetmeye utandığından
böyle söyledi dileğini.
Her şeyi anlamıştı ya babası, onu utandırmadan yanıtladı:
"Ne katırlarımı esirgerim senden ne de başka bir istediğini.
Git hazırlan sen şimdi;
iki köle hazırlayacak yüksek, iyi tekerli arabayı,
üzerine de yerleştirecekler dolu bir sepeti."

Bunları söyledi ve buyurdu kölelere,
onlar da yerine getirdiler istenenleri.
İyi tekerli arabayı hazır edip dışarıda, arabaya koştular
katırları da.
Kız da parlak giysileri getirip koydu güzel arabaya.
Annesi içerde her tür güzel ve iştah acıcı yiyeceği yerleştirdi
sepete,
keçi derisinden tuluma da şarap koydu.
Kız çıktı arabaya, çamaşırdan sonra hizmetçilerle birlikte
altın bir şişede sıvı bir yağ verdi annesi ovunsunlar diye.
Sonra kız ellerine alarak kırbacı ve parlak dizginleri,
koşmaları için kırbaçladı katırları.
Önde koşan, kızı ve giysileri taşıyan katırların sesi duyuluyordu,
yalnız değillerdi, yanlarında diğerleri, hizmetçiler de gidiyordu.

Nehrin coşkun akıntılarına,
yıl boyu çamaşır yıkamaya uygun yerlerin bulunduğu
ve en kirli çamaşırları bile tertemiz eden
bolca suyun aktığı aşağı kaynaklara vardıklarında,
lezzetli otları yemeleri için ayırdılar katırları arabadan,
elbiseleri indirdikleri gibi arabadan,
kim daha hızlı yapıyor diye birbirlerini gözetleyerek
çitilemeye başladılar.

Bütün çamaşırları yıkadıktan sonra, sırayla nehir kenarına
suyun beyazlaştırdığı çakılların üzerine yaydılar.
Kendileri de yıkanıp bolca yağla ovunduktan sonra
ırmağın kıyısında oturup başladılar yemeklerini yemeye,
güneşin altında kuruyordu elbiseleri ise.

Köleler ve Nausikaa doyuncaya kadar yedikten sonra
top oynamaya başladılar, başörtülerini fırlatıp bir kenara.
O zaman ak kollu Nausikaa başladı şarklı söylemeye.
Artemis oklarıyla uzun Taygetos'a
ya da Erymantos Dağı'na nasıl giderse ve nasıl haz alırsa
yaban domuzlarını ve hızlı geyikleri kovalamaktan,
kalkan taşıyan Zeus'un kızları, tarla perileri onunla
oynarken,
Artemis hepsinden uzun olduğu,
başıyla ve alnıyla diğerlerini geride bıraktığı
ve hepsi birbirinden güzel olsa da
onun güzelliğinin ilk bakışta seçilebilmesi kolay olduğu için
annesi Leto nasıl tüm ruhuyla sevinirse,
kızların arasından öyle ayrılıyordu bakire Nausikaa.

Eve dönüş vakti gelip güzel elbiseleri katladıktan sonra
katırları arabaya koştular.
O vakit, aklından bir düşünce geçirdi gök gözlü tanrıça Athene:
Odysseus'u uyandırmak ve kendisini Phaiak kentine
götürecek güzel kızı görmesini sağlamak...
Kral kızı topu bir hizmetçiye attıysa da isabet ettiremedi,
top ırmak sularının derin girdabına kapıldı.
O zaman kızlar çığlığı bastılar ve uyandı tanrısal Odysseus,
aklından ve ruhundan şunlar geçiyordu:
"Eyvah! Yine nasıl insanların toprağına vardım ben?
Kibirli, vahşi ve adalet nedir bilmez insanlar mıdır?
Korkarlar mı tanrılardan?
Genç kız sesleri duydum sanki, dağların yüksek doruklarında,
ırmakların kaynaklarında ve çimenlik ovalarda oturan
periler mi?

Neredeyim? İnsanlara yakın bir yerde mi?
En iyisi gidip gözlerimle göreyim."

Bunları söyledi ve çalılıkların arasından çıktı tanrısal Odysseus,
erkekliğini örtmek için güçlü eliyle
bir dal kopardı sık ormandan yapraklarla dolu.
Dağlarda yaşayan ve cesaretini gücünden alan,
yağmur altında, kudurmuş rüzgarlarda azametle yürüyen,
karnını doyurmak için, gözlerinden kıvılcım saçarak,
bir çobanın en korunaklı ağılındaki
öküzlerin ve koyunların üzerine atlayan
ya da yaban geyiklerinin üzerine çullanan
bir aslan gibi geçti harekete Odysseus.
Varmalıydı güzel duvaklı kızların yanına,
mecburdu buna, çıplak olsa da.
Onu öyle denizin tuzlu sularından harap olmuş halde görünce
kaçıştı kızlar birbirlerinin ardından kapılarak dehşete,
koşmaya başladılar sahildeki yükseltilere ya da başka yerlere.
Yalnızca Alkinoos'un kızı kaldı orada,
çünkü Athene cesaret koymuştu onun ruhuna,
çıkarıp almıştı içinden korkusunu da.
Odysseus karşısında durdu onun;
bir yandan da düşünüyordu ne yapsa
üzerine giysiler verip kendisini kente götürebileceğini güzel kızın.
Dizlerine kapanıp mı yalvarmalıydı,
yoksa uzaktan tatlı sözlerle mi?
Sonunda, uzaktan tatlı sözlerle yalvarmanın
dizlerine kapanmaktan iyi olduğuna karar verdi;
ne de olsa kız sinirlendirebilirdi.
Hemen konuşmaya başladı güzel ve dokunaklı sözlerle:
"Sana diz çöküp yalvarıyorum kraliçe.
Tanrıça mısın yoksa fani mi?
Engin gökyüzünde oturan tanrıçalardan biriysen,

o zaman boyun bosun ve endamınla
Zeus'un kızı Artemis'e benzetirim seni.
Eğer yeryüzünde oturan fanilerdensen,
üç kez mutludur baban ve saygıdeğer annen,
mutludur kardeşlerin de bir o kadar;
mesut oluyordur ruhları sen oyuna kalktığında.
En çok da seni güzel hediyelere, altınlara boğup
gelin olarak sarayına götürecek adam mutlu olacaktır.
Şimdiye kadar gözlerim görmedi senin kadar güzelini
ne kadınlar ne de erkekler arasında,
hayran kalıyorum sana baktıkça!
Yalnız bir zamanlar Delos'ta, Apollon sunağının yakınında
senin gibi boy vermiş bir palmiye filizi görmüştüm,
oraya gitmiştim halkımla, işte bu yolculukta,
tam da bu yolculukta, o kadar çok felaket geldi ki başıma.
İşte o zaman da o ağacı gördüğümde böyle hayran kalmıştım;
alamamıştım gözümü uzun süre ondan,
çünkü daha önce sürgün vermemişti böyle yüksek bir ağaç,
sana duyduğum hayranlıktan, korkarım dizlerine
kapanmaktan.
Öyle ağır ki beni saran keder; yirmi gün boğuştuktan sonra,
daha dün çıkabildim zalim denizden,
Ogygie adasından yola çıktığımdan beri
dalgalar ve güçlü kasırgalar sürekli savurup duruyordu beni.
Şimdi belki de iyi olayım diye beni buralara savurdu tanrılar;
ama sanmıyorum duracaklarını,
yakındır başıma yeni belalar açmaları.
Bari sen merhamet et bana kraliçe,
başıma tüm gelenlerden sonra sensin karşıma ilk çıkan,
bu kentte oturan ve bu topraklarda yaşayan
başka kimseyi tanımam.
Göster bana kenti ve varsa giymem için giysi ver bana.
Dilerim tanrılardan verirler sana istediğin geçen her şeyi;
bir eşin olur, bir evin, kutsanmış bir beraberliğin.

Bir kadın ve erkeğin mutlu bir yuvaya sahip olmalarından
daha iyi ve mutluluk verici değildir hiçbir şey;
düşmanlarını üzer, dostlarını sevindirir bu mutluluk." *185*

O zaman yanıtladı onu ak kollu Nausikaa ve dedi ki:
"Yabancı, kötü ya da aptal bir adama benzemiyorsun.
Yalnız Zeus pay eder sevinci insanlara,
hem iyilere hem kötülere, nasıl isterse öyle dağıtır herkese;
madem ki sana tüm bunları verdi, sabretmelisin öyleyse.
Madem şimdi bizim yurdumuza, kentimize vardın
ne giysiden ne de başka bir dileğinden mahrum kalacaksın, *190*
çilekeş duacılara yakışan ne varsa verilecektir sana da.
Kenti göstereceğim sana ve öğreneceksin burada yaşayanları da;
Phaiaklar otururlar bu kentte, bu topraklarda,
yüce gönüllü Alkinoos'un kızıyım ben de
Phaiakların gücünü ve yetkisini bulunduran elinde." *195*

Böyle dedi ve buyurdu güzel örgülü kızlara:
"Durun! Nereye kaçıyorsunuz adamı görür görmez böyle?
Yoksa düşmanlarınızdan biri mi sandınız onu? *200*
Phaiak topraklarına düşmanlık getirecek adam,
daha doğmadı hatta doğmayacak,
çünkü çok severler tanrılar bizi.
Köpük beyazı denizin kıyısında yaşıyoruz
fanilerden uzak dünyanın bir ucunda. *205*
Bu kadersi adam ne çileler çekip gelmiş buraya,
şimdi ilgilenmemiz gerek onunla.
Zeus'tan gelir tüm yabancılar hatta biçareler,
onları memnun etmek gerekir biraz.
Haydi kızlar, yiyecek giyecek bir şeyler verin yabancıya,
esmeyen bir yer bulup yıkayın onu ırmakta." *210*

Bunları söyledi Nausikaa, diğerleri de durdular
ve sonra birbirlerini dürtüp harekete geçirdiler.
Yüce gönüllü Alkinoos'un kızı Nausikaa'nın buyruğuna
uyarak

Odysseus'u esmeyen bir yere oturttular hemen,
yanına elbiseler koyup altın bir şişede şarap verdiler
ve ona ırmağın sularında yıkanmasını söylediler.

O zaman tanrısal Odysseus onlara şöyle dedi:
"Kızlar, rica ediyorum uzakta durun benden,
tek başıma arındırayım omuzlarımdaki tuzlu suları
ve ovunayım verdiğiniz yağ ile.
Bedenim uzun süredir yağdan mahrum.
Ama diğer yandan utanıyorum
sizin gibi güzel kızların önünde yıkanmaktan."

Bunları söyledi, diğerleri de uzaklaştılar
ve dediklerini kral kızına anlatmaya başladılar.
Tanrısal Odysseus da ırmağın sularıyla arındırıyordu bedenini,
sırtındaki ve geniş omuzlarındaki tuzlu sulardan,
başından süzülen engin denizin kirlerinden.
Güzelce yıkandıktan ve yağ ile ovunduktan sonra
bakirenin kendisine verdiği elbiseleri giydi,
Zeus'tan olma Athene de
onun daha uzun ve kilolu görünmesini sağlayarak
sümbül çiçeklerine benzer kıvırcık saçlar kondurdu başına.
Nasıl ki bir usta gümüşün çevresinden dökerse altını
Hephaistos ile Pallas Athene'nin öğrettiği gibi,
işte öyle döktü Pallas Athene de
başından ve omuzlarından güzelliği.
Gidip sahile oturdu güzelliğinden ışıldayarak;
hayran kalan kral kızı güzel örgülü hizmetçilere şunları
söyledi:
"Dinleyin beni ak kollu kızlar, size bir şey söyleyeceğim.
Olympos'ta oturan tanrıların isteği olmadan
gelmezdi tanrıya denk Phaiaklar'ın arasına bu adam,
önceleri yüzüne bakılmaz bir haldeyken,
şimdi engin gökyüzünde oturan tanrılar gibi görünüyor.
Keşke böyle bir koca ile evlenmek yazılı olsa kaderimde,

burada otursa ve bizi mutlu etse.
Haydi kızlar, şimdi siz yiyecek ve içecek verin yabancıya."

Bunları söyledi ve onlar da hemen dinlediler buyruğunu.
Odysseus'un yanına yiyecek ve içecek koydular hemen.
Çok çekmiş tanrısal Odysseus,
uzun zamandır aç olduğundan yiyip içiyordu aceleyle.

O zaman ak kollu Nausikaa'nın aklına başka işler geldi.
Elbiseleri katladı, güzel arabaya yükledi,
sağlam toynaklı katırları arabaya bağladı, kendi de bindi
ve Odysseus'a seslendi:

"Haydi kalk yabancı, şimdi kente gidelim de
akıllı babamın sarayına götüreyim seni,
orada bütün Phaiakların en seçkin olanlarını tanıyacaksın.
Diyeceklerimi yap mutlaka, benzemiyorsun akılsız bir adama;
Biz tarlaların ve insanların işlediği yerlerden geçerken
sen de hizmetçilerle birlikte hızlıca gel
katırların ve arabanın arkasından.
Ben önden gideceğim.
Yüksek surlarla çevrilmiş,
kambur gemilerin karaya ve yola yakın bir yere çekildiği
güzel bir liman kentine vardığımızda,
kaidesi yontulmuş taştan yapılmış
Poseidon tapınağının orada bir meydan bulunur;
kara gemilerin direklerine, halatlarına, yelkenlerine bakılır
ve kürek yapmak için tahta yontulur burada.
Phaiaklar yay ya da okla uğraşmaz,
yalnız gemi direkleri ve dengeli gemilere kürekler yaparlar,
ve bunlarla geçeriz neşe içinde köpüklü denizi.
Korkarım birinin arkamdan kötü söz söylemesinden
kaçınmam gerekir halkın diline düşmekten;
öyle ya kötü insanlar da vardır aralarında,
belli mi olur, içlerinden biri bizi görür de şöyle der:

'Nauisikaa'nın peşinden giden bu uzun boylu,
yakışıklı adam da kim? Nereden bulmuş Nausikaa onu?
Yoksa koca olarak mı alacak?
Alabora olmuş bir gemiden gidip getirmiş olmasın sakın?
Ya da dua etti de bir tanrı mı gönderdi onu;
gökten indikten sonra alsın götürsün, birlikte olsun diye?
Kendi başına bulduysa daha da fena;
tenezzül etmemiş demektir Phaiaklara o zaman,
burada yaşayan, onu isteyen
ve değerince armağanlar vermek isteyen adamlara.'
İşte biri böyle der diye korkarım.
Utanç verir bana böyle söylenmesi,
zira ben de ayıplardım annesi ve babası henüz hayattayken
onların isteği olmadan ve daha evlenmeden
erkeklerle haşır neşir olan birini.
Diyeceğim o ki yabancı, çabucak anlarsan söylediklerimi
babam da hemen ülkene geri gönderir seni.
Parlak yolun yanında yaban kavaklarından oluşan,
içinde bir pınarın aktığı, her yanı çimenlerle kaplı
Athene'ye ait bir koru bulacaksın;
orada bir mülkü ve bahçesi var babamın,
kente öyle yakın ki, bağırsan duyulur.
Biz kente gidip babamın sarayına varana dek bekle biraz.
Saraya ulaştığımız vakit gir kente
ve sor yüce gönüllü Alkinoos'un sarayını.
Herkesin tanıdığı biridir,
küçücük bir çocuk bile yol gösterebilir sana,
çünkü yoktur Phaiakların hiçbirinin
kahraman Alkinoos'unkine benzer bir sarayı.
Avluyu geçip saraya vardığında
hızlıca hareket et annemin yanına gelmek için.
O ocağın yanında, ışığın parlaklığında oturur
sırtını sütuna yaslamış halde,
denizin erguvani renklerine boyanmış ipliklerle örekede
göreni şaşırtacak güzellikte ipler büker,

köleler de arkasında oturur.
Babamın tahtı da oraya konmuştur;
orada oturup içer şarabını ölümsüzler gibi.
Onu geride bıraktıktan sonra,
hâlâ çok uzağında olsan da,
ülkene döndüğün günün mutluluğunu yaşamak için
annemin dizlerine koy ellerini.
Eğer o ruhunun içinde seninle ilgili iyi şeyler hissederse,
o zaman yakınlarını görme
ve güzel yapılı evinle vatan topraklarına
ulaşma umudun var demektir."

Bunları söyledi ve katırları parlak kırbaçla kırbaçladı,
onlar da büyük bir hızla geride bıraktılar ırmağın sularını
ve bir güzel koşmaya başladılar, uyumlu adımlar atarak;
Nausikaa da kendisini yaya takip eden hizmetçiler
ve Odysseus rahat takip edebilsin diye
ne yavaş ne hızlı gidiyor
ve hayvanlara bunu gözeterek vuruyordu.
Güneş batarken ünlü, Athene'ye ithaf edilmiş koruya
vardılar, tanrısal Odysseus hemen oturdu orada.
Ve hemen sonra dua etti büyük Zeus'un kızına ve şunları
söyledi:
"Dinle beni, kalkan taşıyan Zeus'un kızı, gücü tükenmez
tanrıça!
En azından şimdi dinle; ne denizde kaybolup giderken
ne anlı şanlı yer sarsan tanrı beni ortadan kaldırmaya
çalışırken dinlemedin beni.
Lütfet de Phaiaklar bana merhamet etsinler
ve beni dostça kabul etsinler."

Bunları söyledi dua ederken ve Athene de dinledi onu.
Ama henüz görünmedi,
tanrıya denk Odysseus'a fena kızgın olan
babasının kardeşi Poseidon'a saygısından,
vatanına varıncaya dek de görünmeyecekti ona.

RAPSODİ 7

[Odysseus Alkinoos'un Sarayında]

İşte orada öyle dua ediyordu çilekeş tanrısal Odysseus,
katırlar da götürüyordu kızı kente doğru.
Babasının ünlü sarayına vardığında durdu giriş kapısında,
ölümsüzlere benzeyen erkek kardeşleri de dizildi etrafına.
Hayvanları arabadan ayırıp, çıkarttılar içindeki giysileri.
Nausikaa da, Epiroslu yaşlı hizmetkar Eurymedousa'nın
ışığını yaktığı odasına gitti;
Phaiaklara krallık ettiği ve halkı onu tanrı gibi saydığı için,
Alkinoos'a ödül olarak verilmişti
kıvrımlı gemilerle Epiros'tan getirilen Eurymedousa.
O besleyip büyütmüştü ak kollu Nausikaa'yı sarayda.
Ateşi yakarak yemeğini odasına hazırladı hizmetkar.
O vakit kente gitmek üzere yerinden kalktı Odysseus,
Athene de yüce gönüllü Phaiaklardan kimse görüp de
sözleriyle onu tedirgin etmesin, kim olduğunu sormasın diye,
yoğun bir sis yaydı çevresine iyiliği için.
Güzel kente girmek üzereyken, gök gözlü tanrıça Athene
elinde testi tutan bakire bir kız kılığında çıktı karşısına.
Tanrısal Odysseus onun önünde durup sordu:
"Evladım, beni buradaki insanlara krallık eden
Alkinoos'un sarayına götürebilir misin?
Çok uzak bir ülkeden gelen, çok çilekeş bir yabancıyım ben
ve tanımıyorum bu topraklarda yaşayan insanlardan hiçbirini."

O zaman yanıtladı onu gök gözlü tanrıça Athene:
"Gitmek istediğin sarayın yerini göstereceğim saygıdeğer
yabancı,
Alkinoos yakın oturur benim kusursuz babama.
Gel haydi, lafa fazla dalmadan götüreyim seni çabucak,
sen de bakma insanların gözlerinin içine, soru da sorma.

O insanlar yabancılara iyi gözle bakmaz, sevgiyle karşılamazlar.
Hızlı gemilerine vardır güvenleri
ve Poseidon onlara kıymet verdiğinden
denizlerin koca uçurumlarını aşarlar.
Gemileri hızlıdır bir kuşun uçuşu ya da insan düşüncesi kadar."

Bunları söyledi ve hemen önüne düştü Pallas Athene,
Odysseus da takıldı onun peşine;
ünlü denizci Phaiakların haberleri bile olmadı,
çünkü güzel örtülü güçlü tanrıça Athene,
onun iyiliği için salıvermedi üzerindeki yoğun sisi.
Odysseus limanlara, iyi dengeli gemilere
ve bu kahramanların toplanma alanlarına,
sağlam ve destekli yüksek, uzun surlara hayranlıkla baktı,
kim görse hayran olurdu bunlara.

Kralın ünlü sarayına vardıklarında,
o zaman konuşmaya başladı gök gözlü tanrıça Athene:
"İşte sana göstermemi istediğin saray budur.
İçeride soylu kralları masada yiyip içerken bulacaksın.
Ancak sen doğrudan içeri gir, hiç korku olmasın ruhunda,
gözü pek bir adam nereden gelmiş olursa olsun,
eğer isterse üstesinden gelir her işin.
Herkesten önce evin hanımıyla karşılaşacaksın sarayda.
Arete ismini vermişler ona,
kral Alkinoos'u dünyaya getirenlerle aynı soydandır.

Poseidon, bir zamanlar yüce ruhlu devlere hükmeden,
ama sonradan saygısızca davranan halkı yok edip
kendisi de ortadan kaybolan,
yüce gönüllü Eurymedon'un kızı Periboia ile birlikte
tüm Phaiaklara krallık eden
yüce ruhlu Nausithoos'u dünyaya getirdiler.
Nausithoos da Reksenor ile Alkinoos'un babası oldu.
Bunlardan erkek çocuk sahibi olmayan Reksenor'u

gümüş yaylı Apollon vurdu yeni evliyken
ve böylelikle sarayını tek kızı Arete'ye bıraktı.
Alkinoos onu karısı olarak aldı;
dünya üzerinde yaşayan hiçbir evli kadına
verilmediği kadar çok değer verdi ona.
Alkinoos da, sevgili çocukları da,
onu bir tanrıça gibi gören ve saygıda kusur etmeyen halk da
onu yürekten saydılar.
Elbette ki o da iyilik dolu ve hoşgörülüdür;
sevdiği kadınların ve erkeklerin fikir ayrılıklarını tatlıya bağlar.
Eğer ruhundan güzel şeyler geçerse senin için,
o zaman sevdiklerini görmeyi
ve güzel evinle vatan topraklarına varmayı ümit edebilirsin."

Bunları söyledi ve gitti engin denizin üzerinden gök gözlü Athene.
Şirin Skherie'yi geride bıraktı.
Marathon'a ve geniş yollu Atina'ya ulaşarak
Erektheus'un sarayına girdi.

Odysseus da gitti Alkinoos'un ünlü sarayına.
Tunç eşikte dururken aklından bir sürü şey geçiyordu.
Yüce gönüllü Alkinoos'un yüksek tavanlı sarayı
güneş ya da ay gibi ışıldıyordu.
Duvarların her yanı, eşikten tavana tunçtan yapılmıştı,
kristalden bir mavilik vardı hepsinin de üzerinde.
Sağlam sarayı altın kapılar örtüyordu,
giriş kapısının üst eşiği gümüşten, tokmağı ise altındandı.
Girer girmez iki yanda gümüş ve altın köpekler vardı;
Hephaistos ölümsüzleştirmişti onları bilgelik ve sanatıyla
yüce gönüllü Alkinoos'un sarayını korumaları için.
İçeride, girişten iç kısımlara dek, boydan boya tahtlar vardı
iki taraftan da duvara dayalı;
üzerlerinde güzel dokunmuş, ince el işi örtüler seriliydi.
Phaiakların komutanları sürekli orada bulunur,

orada yiyip içerlerdi.
Güzel yapılı sunaklara, ellerinde yakılı meşale tutan
altından genç heykeller dikilmişti
ve aydınlatıyorlardı sarayın içinde geceleri yiyip içenleri.
Sarayda elli kadın çalışıyordu;
kimi değirmende sarı buğday öğütüyor,
kimi tezgahlarda dokuma yapıyor
ve yan yana oturmuş örekelerde
yüksek kavakların yapraklarına benzer yünü eğiriyorlardı,
yağ bile geçemezdi sık yelken bezlerinin arasından.
Nasıl ki erkekler hızlı gemilerini okyanusta yürütmekte
diğer halklardan daha ustaydılarsa,
kadınlar da dokuma sanatlarında bir o kadar hünerliydiler;
çünkü Athene öğretmişti güzel el işlerini
ve akıllı olmayı onlara.
Avlunun dışında, giriş kapılarının yanında
büyük, uçsuz bucaksız, çevresi çitlerle çevrilmiş bir ağaçlık vardı.
Yüksek ve dallı budaklı armut ağaçları, nar ağaçları,
parlak meyveli elma ağaçları, tatlı incirler
ve yemiş dolu zeytin ağaçlarıyla doluydu orası.
İşte bu ağaçların yemişleri yaz kış,
tüm yıl boyunca eksik olmazdı;
kimi zaman Zephyros'un yeli eser,
onları yeşertir ya da olgunlaştırırdı.
Armutlar birbirleri ardına olgunlaşır;
daha sonra elmalar birbirleri ardına kızarır,
ardından üzümler olurdu ve sonra da incirler.
Çok bereketli bir bağ kök salmıştır orada,
harman yerinde bir düzlüğe serilip kurutulur üzümler.
Kimi üzümler kızarmış hazırlar toplanıp ezilmeye,
kimileri ise daha koruk yeni yeni renklenmekte.
Oradan da ileride, bağın ucunda
her yanı yemyeşil süsleyen bir çimenlik bulunur.

İşte orada iki çeşme vardır biri tüm bahçeyi sulayan
ve diğeri de eşiğin ve avlunun altından
yüksek saraya doğru yol alan;
sularını oradan alır kentliler.
Tanrıların Alkinoos'un evine verdiği
parlak armağanlar bunlardı işte.
Tanrısal Odysseus durmuş seyrediyordu bunları.
Her şeyi görüp hayran olduktan sonra
hızla eşiği aşıp girdi Phaiakların sarayına.
Komutanlarla ileri gelenleri,
keskin nişancı ve ışıkla öldüren tanrı Hermesias adına
maşrapalarla yere şarap serperken buldu;
yatmaya gidecekleri vakit ona şarap sunarlardı.

Çilekeş tanrısal Odysseus sarayın içinden geçti,
kral Alkinoos'a ve Arete'ye varana dek
üzerinden kalkmayacak is bulutunun içindeydi.
Arete'nin dizlerine sarıldığı vakit dağıldı tanrısal bulut.
Diğerleri de bir yabancı görünce karşılarında aniden
şaşkınlık içinde kalakaldılar yerlerinde!
Bu sırada Odysseus Arete'ye yalvarıyor, şunları
söylüyordu:
"Arete, tanrıya denk Reksenor'un kızı,
yalvarıp yakarmaya geldim eşine,
şimdi de senin dizlerine kapanıyor ve
bunca felaket ve zorluk atlatıp geldikten sonra,
yalvarıyorum masadakilere de.
Tanrılar size mutlu yaşamayı, malınızı mülkünüzü ve
halkın size verdiği ünü çocuklarınıza bırakmayı nasip etsin.
Beni de hemen gönderin, varayım yurduma bir an evvel,
başımdan eksik olmadığından belalar
uzun zamandır ayrıyım sevdiklerimden."

Bunları söyledi ve gidip ocağın yanına,
küllerin ve ateşin dibine oturdu, herkes sessizdi.

Uzun bir süre sonra, bütün Phaiakların en yaşlısı
ve bilgeliğiyle söz söylemede en başta gelenlerden
ihtiyar kahraman Ekheneos konuştu.
İşte o iyi niyetle şunları söyledi:
"Alkinoos, iyi bir şey değil bu;
bir yabancı yere, küllerin içine oturmamalıdır,
burada herkes hareketsiz bekliyor
senin sözlerini dinlemek üzere.
Haydi kaldır da gümüş işlemeli tahta oturt yabancıyı;
hizmetkarlara da buyur şarap ikram etsinler bize,
yıldırım savurmaktan keyif alan Zeus için şarap serpelim yere,
çünkü o daima dinler saygıdeğer duacıları
ve koruyup kollar onları.
Kahya kadın da evinde bulunan yiyeceklerden versin,
akşam yemeği yemesi için yabancıya."

Yiğit Alkinoos bunları dinledikten sonra
akıllı Odysseus'u elinden tutarak kaldırdı ocağın başından,
en sevdiği oğlu asil Laodamas'ın ışıltılı tahtını verdi ona.
Hizmetçi altın bir ibrikle su getirip döktü
ellerini yıkaması için gümüş leğenin içine;
yanına da güzel bir sofra serdi.
Saygıdeğer kahya kadın da ekmek getirip
masadaki bol ve güzel yemeklerin üzerine koydu.
Çilekeş tanrısal Odysseus yiyip içmeye başladı.

O zaman yiğit Alkinoos hizmetkara dedi ki:
"Pantonoos, şarabı testilerde kardıktan sonra
saraydaki herkese paylaştır da
şimşek yollayan Zeus için yere şarap serpelim,
çünkü o daima dinler saygıdeğer duacıları
ve koruyup kollar onları."

Bunları söyledi, Pantonnos da yürek ferahlatan şarabı karıp
maşrapaları ağzına dek doldurarak paylaştırdı herkese.

Yere şarap serpme törenini yaptıktan
ve canlarının istediği kadar şarap içtikten sonra
Alkinoos konuştu ve şunları söyledi:
"Dinleyin komutanlar ve Phaiakların ileri gelenleri,
dinleyin de size yüreğimden geçenleri diyeyim.
Şimdi yemeğinizi yemişken evlerinize gidin uyumak için
sabah olduğunda ihtiyarlarımızı çağırıp
yabancıyı konuk edelim sarayda
ve kutsal ve görkemli kurbanlar sunalım tanrılara,
daha sonra da düşünürüz onu uzak ülkesine nasıl,
hızlıca ve dert çekmeden, güle oynaya göndereceğimizi.
Toprağına ayak basmadan kötülük gelmesin başına;
ne olacaksa yurdunda olsun, orada giysin
annesi onu doğurduğunda,
tanrıların kader ipliklerinden dokudukları kumaşı.
Ya gökyüzünden gelen ölümsüzlerden biriyse o,
ya tanrılar akıllarına bizi sınamayı koymuşlarsa?
Geçmişte de çok zaman görünmüşlerdi tanrılar bize;
şanlı yüzlük kurbanlar kestiğimizde
gelip masamıza oturup yiyip içerler bizim gibi.
Eğer yalnız bir gezgin karşılarına çıkarsa hiç saklanmazlar,
çünkü biz onlara tıpkı Tepegözler ve Devlerin
vahşi soylarına olduğumuz kadar yakınız."

Onu yanıtladı hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Alkinoos, başka şeyler getir aklına;
çünkü ben benzemem engin gökyüzünde oturan tanrılara,
ne bedenim benzer ne de boyum posum onlara,
olsa olsa fanilere benzerim ben.
Tanıdığınız en mutsuz ve en çilekeş insanlardan biriyim ben;
ölçecek olsak onlara üstün gelir acılarım.
Tanrıların isteğiyle çektiğim çileleri daha anlatırdım ya,
ama keder içinde olsam bile yemeğimi yiyeyim bırakın da;
aç bir karından daha kötüsü yoktur,
büyük bir çilen ve yüreğinde yasın olsun

o sana kendisiyle uğraşmanı buyurur.
Benim ruhumda da büyük bir keder var,
ancak karnım bana yiyip içmemi söyler
ve bana başıma gelen ne varsa unutup onu doldurmamı buyurur.
Siz de şafak tatlı tatlı sökerken beni,
bunca çileler çekmiş bu talihsizi,
nasıl göndereceğinize bakın ülkesine.
Umarım yaşam beni, malımı mülkümü, kölelerimi,
büyük ve yüksek sarayımı görmeden bırakmaz."

Bunları söyledi ve hepsi beğendiler bu sözleri,
yabancıyı vatanına göndermeyi istediler doğru konuştuğu için.
Şarap serpme törenini yaptıktan ve gönüllerince içtikten sonra,
her biri uzanmak için evine gitti.
Tanrısal Odysseus sarayda kaldı,
yanında da Arete ile tanrı biçimli Alkinoos oturuyor,
hizmetçiler de sofradaki tabak çanağı kaldırıyorlardı.
O vakit konuşmaya başladı ak kollu Arete;
görür görmez tanımıştı, hizmetçileriyle dokuduğu
gömlekle güzel giysileri.
Seslendi ona kanatlı sözlerle:
"Yabancı, her şeyden önce sana sorarım,
kimsin ve nerelisin?
Kim armağan etti sana bu giysileri?
Bana okyanuslarda dolanıp durduktan sonra
buraya vardığını söylemedin mi?"

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Gökyüzündeki tanrılar o kadar çok çile verdiler ki bana,
çektiğim tüm çileleri anlatmam zordur Kraliçem.
Sana öğrenmek istediğin kadarını anlatayım yalnızca:
Denizde çok uzaklarda, Ogygie adında bir ada vardır,
Orada kalır Atlas'ın güzel örgülü kızı, kurnaz Kalypso;
ne tanrılardan biri gider yanına ne de fanilerden,

çok korkunç bir tanrıçadır.
Tanrı beni oraya yalnız başıma gönderdi.
Zeus'un kıvılcımlar saçan yıldırımı
düşüp parçaladı hızlı gemimi kara okyanusun orta yerinde.
Orada yitip gitti diğer yiğit yoldaşlarım,
oyuk geminin omurgasına sarıldım ben
ve dokuz gün boyunca dalgalarla savruldum bir oraya bir buraya.
Onuncu karanlık gecede tanrılar beni
güzel örgülü, korkunç tanrıça Kalypso'nun yaşadığı
Ogygie adasına yaklaştırdılar.
O kurtardı beni, çok sevdi ve besledi,
orada kaldığım süre boyunca
beni ölümsüz ve yenilmez yapacağını söyledi,
ancak göğsümün içindeki yüreğim hiç ikna olmadı buna.
Tamı tamına yedi yıl kaldım işte orada,
Kalypso'nun verdiği ölümsüz giysileri
gözyaşlarımla ıslattım gün boyunca.
Ancak sekizinci yıl geldiğinde,
ya Zeus'tan bir mesaj almış ya da fikrini değiştirmiş olacak ki,
o zaman gitmemi buyurdu bana.
Sıkıca bağlanmış bir salın üzerinde gönderdi beni,
bana bir sürü armağan sundu; ekmek, tatlı şarap
ve bir de giymem için ölümsüz giysiler vererek
uygun bir rüzgar saldı arkamdan.
On yedi gün boyunca okyanusta idim,
on sekizinci gün toprağınızın çetin dağları göründü;
sevgili yüreğim sevinçle doldu,
ama bu kadersizin daha başına gelecekler varmış meğer
yer sarsan tanrı Poseidon neler yaptı bana bilseniz.
Üzerime rüzgarları ayaklandırıp yolumu kesti,
uçsuz bucaksız denizi hırçınlaştırdı;
dalgalar salımın beni götürmesine izin vermezken
inliyordum kederle ben de.

Sonra kasırga salımı alıp götürdü,
rüzgar ve deniz beni sizin ülkenize getirene dek
yüzerek geçtim denizin büyük uçurumlarını.
Orada denizden çıkmaya çalışırken dalgalar şiddetle
kayalara doğru biçimsiz bir yere fırlattılar beni.
Denize geri dönüp ırmağa doğru yüzdüm ben de;
düzlük, kayaların ve rüzgarın olmadığı bir yer görünene dek.
Bedenimi karaya atıp kendime geldim.
Büyük gece geldiğinde Zeus'tan doğma*
ırmaktan uzaklaşarak çalıların içine uzandım;
bir sürü yaprak topladım etrafıma da.
O zaman tanrı üzerime derin bir uyku döktü.
Orada, yaprakların arasında sevgili yüreğimin içinde kederle
bütün gece, gün doğumu ve öğlen uyudum.
Ancak akşama doğru bıraktı beni tatlı uyku
ve o zaman kızınızın hizmetçilerini
nehir kenarında oynarlarken gördüm.
Kızınız da onların arasındaydı,
tıpkı tanrıçalara benziyordu.
Yalvardım ona, iyi niyetle dinledi beni o da,
doğrusu bu kadar genç birinin
bu kadar ağırbaşlı olmasını beklemezdim;
ne de olsa pek doğru düşünemez genç olanlar.
İşte o bana yemek ve iyi şarap verdi,
yıkattı nehirde beni ve bu elbiseleri giydirdi.
İşte, ne kadar kederli olsam da
anlattım size hikayemi tüm gerçekliğiyle."

O zaman yanıtladı onu Alkinoos ve dedi ki:
"Yabancı, kızım sen ona o kadar yalvarmışken
seni hizmetçilerle evimize getirmeyi akıl edemedi demek."

Yanıtladı onu hünerli Odysseus ve şöyle dedi:

* Irmağın gökten düşen yağmur damlalarıyla oluştuğu düşüncesi nedeniyle Zeus'un yarattığına inanılıyordu. (ç.n.)

"Kahraman Alkinoos, sakın suçlama kusursuz kızını,
o bana hizmetçileri izlememi söyledi,
bir yandan utandığımdan, bir yandan
seni öfkelendirmekten korktuğumdan ben istemedim bunu;
yeryüzündeki insan soyu kolay öfkelenir bilirsin."

O zaman yanıtladı onu Alkinoos ve dedi ki:
"Yabancı, benim göğsümün içindeki yüreğim öyle değildir,
öfkelenmem haksız yere, doğru düşündüğüm şeyi yaparım.
Keşke Zeus baba, Athene ve Apollon da
benimle aynı fikirde olsalar; isterim ki,
kızımı karın olarak alasın ve buralarda kalıp damadım olasın.
Kendi isteğinle buralarda kalırsan sana ev ve mal mülk veririm.
İstemezsen Phaiakların hiçbiri tutmaz seni burada,
Zeus bize bunu asla göstermesin!
Şimdi dönüşün konusunda da,
seni yarın yolcu etmeye karar verdim bunu böyle bil.
Sen de bu arada uyur, uykunu iyice almış olursun,
buradaki insanlar da vatanına, baba topraklarına
ya da canının istediği başka bir yere varana dek.
İsterse Euobia adası olsun gideceğin yer,
bizim burada, Euobia'ya dünyanın bir ucu derler;
sarışın Rhadomanthys'i oraya,
toprağın oğlu Tityos'u görmeye götürenler.
İşte onlar, hiç zorluk çekmeden yolculuklarını yapmış,
sonra da aynı gün geri dönmüşlerdi oradan.
Denizi kürekleriyle yarmaya başladıkları zaman
göreceksin sen de, gemilerimin
ve denizcilerimin ne kadar iyi olduklarını."

Bunları söyledi ve çok sevindi çok çekmiş tanrısal Odysseus,
hemen dua etti ve ismiyle seslenerek şunları dedi:
"Zeus baba, keşke Alkinoos'un tüm bu dediklerini yapsan.
Silinmez bir ünü kalsa bu bereketli topraklarda,
ben de varsam ülkeme."

Bunları söylüyorlardı birbirlerine;
ak kollu Arete de hizmetçilere
karyolalı bir oda hazırlamalarını,
yatağa erguvan döşek ile halılar serip,
üzerini örtmesi için kalın örtüler vermelerini buyurdu.

Hizmetçiler de saraydan ellerinde meşalelerle çıktılar;
hemen kalın bir döşek serdikten sonra
yanlarında duran Odysseus'a seslendiler:
"Haydi yat uyu yabancı; yatağın hazır."

Uyku çok güzel göründü Odysseus'a.
Çok çekmiş tanrısal Odysseus işte orada,
yüksek ve derin salonda rahat yatakta uyuyordu.

Alkinoos da yüksek sarayın derinlerinde
karısı Arete'nin serdiği yatağa uzandı.

RAPSODİ 8

[Odysseus'un Phaiaklarla Tanıştırılması]

Sabah doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde,
yiğit Alkinoos döşeğinden kalktı,
kentleri fetheden soylu Odysseus da.
Alkinoos önden, Phaiakların gemilerin yakınına yaptıkları
pazar alanına doğru gidiyordu.
Oraya vardıklarında taş sıraların üzerine yan yana oturdular.
Pallas Athene de aklından yüce gönüllü
Odysseus'un dönüşünü geçirerek
Alkinoos'un akıllı habercisi kılığında şehri turluyordu.
Her insanın yanına yanaşıp şöyle söylüyordu:
"Haydi komutanlar ve Phaiakların önde gelenleri,
vakit kaybetmeden pazar alanına gidip
akıllı Alkinoos'un sarayına okyanusu aşıp gelen
ve tıpkı bir tanrıya benzeyen yabancıyı dinleyin."

Bunları söylüyor, herkeste bir ilgi ve merak uyandırıyordu.
Böyle hızla doldurdular pazar yerini,
oturma yerlerine doluştu herkes,
Laertes'in akıllı oğlunu görenlerin çoğu şaşakaldı.
Phaiakların hoşuna gitsin, onlara biraz ürkütücü
ve saygıdeğer görünsün, önerecekleri tüm yarışları
önde götürebilecek biri olarak görünsün diye
Odysseus'un başından ve omuzlarından
tanrısal bir güzellik dökmüştü Athene,
böylece daha uzun ve iri görünüyordu.
Herkes toplandıktan ve ortalık sakinleştikten sonra
Alkinoos onlarla konuştu ve şunları söyledi:
"Dinleyin beni Phaiakların komutanları ve önde gelenleri,
dinleyin de size göğsümün içinde ruhumun
bana ne dediğini söyleyeyim.

Bu yabancının kim olduğunu bilmiyorum.
Denizlerde dolanıp durduktan sonra evime geldi;
ya doğudan geliyor ya batıdan.
Toprağına dönmek istiyor ve yalvarıyor bize bunun için.
Biz de her zaman olduğu gibi seve seve hazırlayalım onu
dönüş yoluna ve onu yolcu edelim topraklarına.
Buraya gelen biri, biz onu topraklarına göndermeden
uzun süre kalamaz buralarda ağıtlar yakmadan.
Haydi sürelim tanrısal denize
ilk kez yolculuk yapacak kara bir gemi
ve halkımız en iyi bildiklerimizden elli iki delikanlı seçsin.
Kürekleri ıskarmozlara sıkıca bağladıktan sonra
gemiden çıkın ve çabucak hazırlanıp
şölene oturmaya gelin evime,
ben de ağırlayayım hepinizi.
İşte delikanlılardan istediğim budur.
Size gelince asalı komutanlar, kimse itiraz etmesin
yabancıyı konuk etmek üzere
benimle güzel sarayıma gelin siz de.
Tanrısal ozan Demodokos'u da çağıralım,
tanrı sesiyle herkesi memnun etmeyi bağışlamış ona,
şarkı söylemesini buyurur kendisine ruhu da."

Bunları söyledi ve öne düştü,
asa taşıyan diğerleri onu izliyorlardı,
haberci de tanrısal ozana gitti.
Alkinoos'un buyurduğu gibi elli iki delikanlı seçildi
sahile gittiler ve kara gemiyi denize indirdiler,
içine direği ve yelkenleri koyarak
kürekleri ıskarmozlara deri kayışlarla bağladılar,
beyaz yelkenleri de gerdiler, her şey olması gerektiği gibiydi.
Gemiyi kıyının biraz açığına demirledikten sonra da
akıllı Alkinoos'un büyük sarayına gitmek üzere yola
koyuldular.
Hemen doldu salonlar ve sarayın bahçesine yığıldı insanlar;

genciyle yaşlısıyla bir sürü insan vardı.
Alkinoos onlar için on iki koyun,
beyaz dişli sekiz domuz ve iki sığır kurban etti.
Hepsinin derileri yüzülüyor, güzel bir şölen hazırlanıyordu.
Haberci de yanında herkesin çok sevdiği ozanla geldi;
Mousa* da çok severdi ozanı, güzel bir ses vermişti ona
ama bir de kusur bağışlamış, gözlerini ışıktan mahrum etmişti.
Pontonoos onu gümüş işlemeli tahta,
davetlilerin ortasına oturtup uzun sütuna yasladı sırtını da.
Güzel sazını başının üzerindeki bir çiviye astı
ve istediği zaman uzanıp almasını söyledi.
Daha sonra yanına bir sepet
ve gönlü istediği zaman içsin diye
üzerinde şarap maşrapası olan bir masa koydu.
Sonra herkes uzattı ellerini önlerinde duran hazır yemeklere.

Artık yeme ve içme istekleri söndüğünde,
Mousa ozana erlerin yiğitliklerinin şarkısını söyleme arzusu verdi,
o da söyledi Peleusoğlu Akhilleus ile Odysseus'un
artık engin göklerde dahi bilinen kavgalarının şarkısını:
Bu ikisi bir vakitler, tanrılar için hazırlanmış
muhteşem bir kurban şöleni sırasında
korkunç sözlerle ağız kavgasına girmişlerdi.
Kral Agamemnon da içinden, Akhaların en iyileri
birbirleriyle dalaşıyorlar diye sevinmişti;
taştan eşiği geçtiğinde, Phoibos Apollon'dan
bir kehanette bulunmasını dilediğinde
kehanette bulunarak böyle söylemişti ona bunu.
O zaman başlamıştı Troyalılar ile Akhalar arasındaki felaketler,
böyleydi çünkü büyük Zeus'un isteği.
Bunların şarkısını söylüyordu işte ünlü ozan,
Odysseus da güçlü elleriyle geniş erguvan giysisini kaldırıp

* İlham perisi (ç.n.)

başının üzerine çekerek güzel yüzünü örttü.
Gözyaşları içinde ağlıyor olduğunu
Phaiakların görmesi düşüncesi utandırıyordu onu.
Tanrısal ozan şarkı söylemeyi kestiğinde
gözyaşlarını silip giysisini başından aşağı indirdi;
bir yandan da iki kulplu maşrapayı alıp
yere şarap serpti tanrılar için.

Phaiakların en iyi erleri şarkılarından memnun olup
kendisine tezahürat ettikleri zaman,
ozan yeniden başladı söylemeye, Odysseus da yine başını örttü,
ama bu defa yüksek sesle ağlıyordu.
Gözyaşları fark edilmese de,
Alkinoos anladı ne olup bittiğini;
çünkü onun yanında oturuyordu Odysseus
ve derin iç çekişlerini duyuyordu.
Hemen şunları söyledi kürek ustası Phaiaklara:
"Dinleyin beni Phaiakların komutanları ve önde gelenleri,
artık herkese eşit pay edilmiş olan yemeklere
ve bu güzel şölene layık saza doyduk.
Haydi, dışarı çıkıp yarışmalarda kendimizi deneyelim,
yabancı da evine döndüğünde sevdiklerine,
bizim yumruk dövüşünde, güreşte, atlamada ve koşuda
diğerlerinden ne kadar üstün olduğumuzu anlatsın."

Bunları söyledi ve hemen öne düştü;
diğerleri de onun arkasından gidiyordu.
Haberci Demodookos'un güzel sazını çiviye astı
ve onu elinden tutup saraydan dışarı çıkardı;
yarışmaları hayranlıkla seyretmek üzere ilerleyen
diğer Phaiakların önde gelenleri ile aynı yoldan gidiyordu.
Pazar alanına doğru yola koyuldular;
onları halktan kalabalık bir grup izliyordu;
sayılamayacak kadar çoktular.
Çok sayıda yiğit delikanlı yarışmak üzere ayağa kalktı.

Akroneos, Okylaos, Elrtreus, Nauteus, Prymneus, Ankhaios,
Eretmeus, Ponteus, Poreus, Thoon, Anabesineos,
Tektonoğlu Polyneus'un oğlu Amphialos kalktılar.
Hatta insan katili Ares'e denk Naubolos'un oğlu,
güzellikte kusursuz Laodamas'tan sonra
bütün Phaiakların en iyisi olan Eurylaos bile kalktı.
Kusursuz Alkinoos'un üç oğlu,
Laodamas, Halios ve tanrıya denk Klytoneos da kalktılar.
Önce koşu yarışı yaptılar;
bir başlangıç noktasından hareketle uzaklara doğru.
Hep birlikte koşuyorlardı tozu dumana katarak ovada
kim diğerini geçecek diye uçarcasına.
Aralarında koşuda en iyi ve kusursuz olan Klytoneos idi;
düz tarlayı süren iki katırın uzaklığı ne kadarsa diğerlerinden
o kadar önde vardı koşarak bitiş noktasına;
diğerleri onun gerisinde kaldılar.
Ardından zorlu bir güreş oldu, Euryalos yendi en iyileri.
Daha sonra atlamada Amphialos geçti herkesi,
diskte herkesten üstün gelen Elatreus oldu,
yumruk güreşinde ise Alkinoos'un parlak oğlu Laodamas.

Sonunda hepsinin ruhları memnun olduğunda
Alkinoos'un oğlu Laodamas onlara şunu söyledi:
"Gidelim çocuklar, yabancıya soralım,
ona herhangi bir yarış öğretip öğretmediklerini.
Bedeni hiç de fena değil, her yönden iyi görünüyor,
baldırları, üst gövdesi, iki eli, güçlü boynu,
gücü kuvveti her şeyi yerinde,
bırakmamış kendisini gençliği de,
ancak çektiği çileler biraz hırpalamış onu.
İnsan ne kadar güçlü olsa da, gücünü yok etmek için
denizden belalısı yoktur bana göre."

O zaman yanıtladı onu Eurylaos ve şöyle dedi:
"Laodamas çok doğrudur bu sözün.

Git ve bizzat sen konuşarak çağır onu buraya."
Alkinoos'un yiğit oğlu bunu duyar duymaz
gidip ortada durdu ve Odysseus'a şunları söyledi:
"Haydi gel saygıdeğer yabancı,
gel de eğer şimdiye dek öğrenmiş olduğun
bir yarış var ise sen de bir tecrübe et onları.
Görünen o ki, sen yarışlardan anlarsın,
bir erkek için yaşadığı süre boyunca,
elleriyle ve ayaklarıyla başaracaklarından
daha büyük bir ün yoktur.
Gel şimdi sen de dene bir yarışı
ve süpür gitsin ruhundan kederi.
Artık yolculuğun uzak değil, gemin denize sürülmüş
ve yoldaşların da hazır bekliyorlar seni."

O zaman yanıtladı onu ve şöyle dedi hünerli Odysseus:
"Laodamas, neden yarışlara davet ediyor
ve alay ediyorsunuz benimle?
Kederler yarışlardan çok daha fazla yer tutar aklımda;
başıma öyle şeyler geldi ve öyle çileler çektim ki,
şimdi pazar yerinizde kralınıza ve halkınıza
yalvararak oturuyorum vatanıma dönmek için."

Yanıtlarken onu Eurylaos, yüzüne karşı biraz hakaret etti:
"Yabancı, yarışlardan anlayan biri gibi görünmedin bana
bir atlete de benzemiyorsun; insanların arasında,
çok kürekli gemilerle dolanıp duran,
denizcilere liderlik edip alıp satarak kâr elde etmeyi düşünen
pek çoğu vardır, sen de onlardan birisin."

O zaman ona hiddetle baktı ve şöyle dedi hünerli Odysseus:
"Ağzından çıkanı kulağın duymaz olmuş senin delikanlı.
Elbette ki tanrılar her insana bağışlamazlar
iyi bir beden, akıl ya da topluluk önünde konuşma yeteneği.
Kiminin yüz güzelliği diğerlerinden aşağıdır ama

tanrı onun varlığını tatlı dille taçlandırmıştır;
insanlar mutlu olurlar onu gördükleri zaman,
cesaret ve tatlı bir alçakgönüllülükle konuşur
ve toplantılarda diğerlerinden üstün tutulur,
kentten geçtiği zaman insanlar tanrı gözüyle bakarlar ona.
Yine bir başkası görünüşte ölümsüzler gibidir,
ancak tanrılar onu, tıpkı sana yaptıkları gibi,
konuşma yeteneğiyle taçlandırmamışlardır;
senin de görünüşün çok güzel, tıpkı bir tanrı gibi,
ancak iş akla gelince hiç kıymetin yoktur.
Bana göğsünün içindeki ruhunla geldin ama uygunsuz laflar ettin.
Söylediğin gibi yarışlarda deneyimsiz değilim,
üstelik sanırım en önde gelenlerdendim,
kuvvet alırdım bir vakitler ellerimden ve gençliğimden.
Ancak şimdi beni acılar ve çileler ele geçirdi,
savaşlarda ve üzerinden geçtiğim dalgalarda çok çektim.
Her ne kadar bir sürü felaket atlatmış olsam da,
yarışlara katılacağım yine de,
ruhuma dokundu sözlerin ve beni kışkırttın."

Bunları söyledi ve öylece üzerindeki kıyafetlerle atılıp
Phaiakların en büyük disklerinden birini aldı.
Onu çevresinde döndürüp güçlü eliyle fırlattı,
taş uğultuyla fırladı,
ünlü denizci Phaiaklar başlarını eğdiler disk geçerken.
Diğerlerinin atmış oldukları yerleri aşmış giderken disk,
en sonunda Athene durdurdu onu,
işaretledi düştüğü yeri bir erkek kılığına girerek
ve ona seslenerek şunu söyledi:
"Yabancı, bir kör bile ayırt edebilir ararken senin diskini,
diğerleriyle karışacak gibi değil, öyle uzakta ki.
Cesur ol bu yarışın sonucuna bakarak,
çünkü Phaiaklardan hiçbiri
ne bu ize yaklaşabilir ne de geçebilir onu."

Bunları söyledi ve sevindi çilekeş tanrısal Odysseus,
yarışlarda kendine bir dost bulduğu için.
O zaman hafiflemiş yüreğiyle Phaiaklara dedi ki:
"Şimdi siz yetişin ona çocuklar,
daha sonra başka bir tane daha atacağım
ya onun kadar uzağa ya da daha da uzağa.
Eğer yüreği ve ruhu içinizden birine
benimle yarışmasını söylüyorsa,
gelsin de isterse yumruk dövüşü,
isterse güreş isterse koşu yarışı yapalım.
Çok kızdırdınız beni, hiddetlendirdiniz;
Beni ağırlayan ve dostluk gösteren Laodamas'tan başka
tüm Phaiaklarla hazırım karşılaşmaya.
Kim dövüşebilir kendisine dostluk gösterenle?
Kendisini yabancı bir ülkede ağırlayan insana
yarışmalarda meydan okuyan bir adam olsa olsa
ya akılsızdır ya aşağılık.
Ancak reddetmem diğerlerini, küçümsemem de hiçbirini,
yalnızca hesaplaşalım isterim karşı karşıya gelip.
Bilirim ben erlerin yaptığı bütün yarışları;
güzel işlenmiş bir yayla kapışmayı iyi bilirim;
isterse bir sürü yoldaşı yanımda durup yaylarını geriyor olsun,
düşman kalabalığı içinde bir insanı okla ilk atışta vurabilirim.
Biz Akhaların Troyalıların ülkesinde ok attığı günlerde
yalnızca Philoktetes geçebilirdi beni ok atmada.
Faniler arasında, bu dünyanın ekmeğini yiyen tüm
diğerlerinden,
fazlasıyla üstün olduğumu söyleyebilirim.
Eski erlerle boy ölçüşmek istemem,
ne Herakles ile ne de Oikhalieli Eurytos ile;
tanrılarla boy ölçüşürdü onlar ok atmada,
işte bu nedenle çabucak öldü
ve sarayında yaşlandığı günleri göremedi uzun boylu Eurytos;
kendisini birlikte ok atmaya çağırdığı için öfkelendi

ve öldürdü onu Apollon.
Mızrağı da kimsenin okunu bile atamayacağı kadar atarım uzağa;
Phaiaklar'dan birinin beni koşuda geride bırakmasından korkarım yalnızca; çok işkence çektim dalgalarda
sürekli salın üzerinde olmaktan çözüldü tüm organlarım."

Bunları söyledi, hepsi sessizce oturuyorlardı.
Bir tek Alkinoos yanıt verdi ona ve şunları söyledi:
"Yabancı bunları söylerken bize kötü bir söz etmedin,
bize sahip olduğun yetenekleri göstermek istiyorsun anladık,
çünkü öfkelendin seni yarışmalara çağıran
ve seninle hakaret eder gibi konuşan adama.
Aklı başında hiçbir adam senin gücüne laf edemezdi.
Ancak gel şimdi, sarayında şölen yaptığında diğer kahramanlara,
yanındaki karına ve çocuklarına anlatabilmek için
beni iyi dinle ve ne söylediğimi anla.
Hatırla yeteneklerimizi ve anlat onlara,
atalarımızdan bugüne Zeus'un bize bağışladıklarını.
Bizler mükemmel yumruk güreşçileri değiliz,
ancak iyi koşucuyuzdur ve gemicilikte geliriz en başta.
Oldum olası hoşumuza gider nefis yemekli eğlenceler,
saz, sıcak hamamlar ve yatak.
Phaiaklar içindeki en iyi dansçılar gelin,
gelin dans edin ki, yabancı evine döndüğünde
bizim denizcilikte, koşuda, dansta ve şarkıda
diğerlerinden ne kadar üstün olduğumuzu anlatsın halkına.
Haydi, biri hemen gidip Demodokos'a güzel sazını getirsin;
sarayda bir yerlerde olacaktı."

Tanrı biçimli Alkinoos bunları söyledi,
haberci de kralın sarayından işlemeli sazı getirmek için hareketlendi.
Halk arasından seçilen dokuz hakem de kalktı,

her yarışta olması gerektiği gibi hazırlardılar oyun alanını;
yeri düzlediler, etrafı genişletip bir halka içine aldılar.
Haberci de yanaşıp Demodokos'a güzel sazını verdi,
o da orta yere gitti, iki yanında ilk gençliklerini yaşamakta olan
ve dansı bilen çocuklar duruyordu;
tanrısal toprağa ayaklarıyla vurmaya başladılar,
Odysseus da kıvılcımlar saçarak yere basan ayaklarını
seyrediyor ve ruhunun derinliklerinden hayranlık duyuyordu.

Ares ile güzel taçlı Aprhrodite'in aşkı hakkında,
güzel şarkılar söylemeye başladı Demodokos sazıyla
anlatıyordu onların nasıl ilk kez Hephaistos'un sarayında
gizlice yan yana uzandıklarını,
Ares'in ona bir sürü armağanlar verdiğini
ve Aphrodite'in kocası Tanrı Hephaistos'un yatağında
nasıl gizlice seviştiklerini.
Haberci Güneş, onları aniden şehvetle birbirlerine sarılmış
halde
yakaladığını söylemeye gitmişti doğruca ona.
Hephaistos ruhuna keder veren bu sözü duyar duymaz
aklından bir sürü kötülük geçirerek atölyesine gitmişti.
Kütüğün üzerine büyük bir örs koyarak
asırlarca sağlam kalacak, kırılmaz,
çözülmez zincirler kesmeye başlamıştı.
Ares'e karşı öfkeyle kurduğu düzeni bitirdikten sonra,
sevgili yatağının olduğu odaya gitmek üzere düşmüştü yola.
Yatağın ayaklarına çepeçevre zincirleri geçirmiş,
bir sürü zinciri de üstten dolamıştı;
örümcek ağı gibi inceydi zincirler, kimse göremezdi onları,
bahtiyar tanrılar bile, çünkü büyük bir hünerle yapılmışlardı.
Tuzağı bütün yatağa geçirdikten sonra, güzel yapılı
ve her yerden daha çok sevdiği Lemnos kentine gitmişti.
Ancak altın dizginli Ares kör değildi ki,
görmüştü ünlü usta Hephaistos'un gittiğini
ve hemen sarayına doğru yola koyulmuştu,

sevgilisi güzel taçlı Aphrodite'i görmek için yanıp tutuşuyordu.
O da babasından, Kronos'un daima güçlü oğlunun yanından
daha yeni gelmiş ve oturmuştu.
Ares saraya girmiş ve onu tutup demişti ki:
"Gel sevgilim, yatağa uzanıp keyfimize bakalım,
çünkü Hephaistos artık burada değil,
Lemnos'ta bir yerlere gitti çirkin sesli Sintliler'i görmeye."

Bunları söyleyince Aphrodite'e,
o da ikna olup uzanmak için yelkenleri indirmişti.
İçeri girip yatağa uzanınca ikisini de
akıllı Hephaistos'un ustaca yerleştirdiği zincirler sarmıştı,
ne kollarını oynatabiliyor ne de doğrulabiliyorlardı artık,
anlamışlardı kaçmalarının imkansız olduğunu.
O zaman yanlarına gelmişti Lemnos'a gitmeden geri dönen
ünlü topal Hephaistos;
gözcülük eden Güneş yetiştirmişti ona her şeyi;
o da evine dönmüştü ruhunda kederle.
Giriş kapısının önünde vahşi bir öfkeye bürünmüştü,
tüm tanrılara gürleyerek seslenmişti:
"Zeus baba ve diğer mutlu, asırlık tanrılar,
gelin buraya da görün,
bu dayanılmaz ve utanç verici manzarayı.
Kronos'un oğlu her daim güçlü Zeus'un kızı Aphrodite'in
benim gibi bir topalı hor görüp de felaketler getiren Ares'i
sırf yakışıklı olduğu ve sakat olmadığı için sevdiğini görün.
Ben doğuştan sakatım; keşke doğurmasaymış beni annem.
Oysa bakın onlara,
yatağımda sarmaş dolaş yatan çiftin ne güzel olduğuna,
ben de görüyorum onları ve yanıyor yüreğim.
Her ne kadar birbirlerini çok seviyor olsalar da
böyle sarılıp kalmayı istemezlerdi herhalde;
acı verecek onlara kurduğum tuzak ve bağlar,
ta ki babası bana namussuz kızı için ona armağan ettiğim

her ne varsa geri verene dek;
kızı güzel olmasına güzel ama başında akıl yok."

Bunları söylemişti ve toplanmışlardı tanrılar tunç eşikli sarayda.
Yeri tutan Poseidon da gelmişti, zeki Hermeias da,
uzaklardan ok atan Apollon da.
Ancak tanrıçaların hepsi utançlarından evlerinde kalmışlardı.
Varlık bağışlayan tanrılar giriş kapısının önünde
durmuşlardı;
akıllı Hephaistos'un ustalıkla kurduğu tuzağı gören ölümsüzler
gülmeye başlamışlardı durmaksızın.
Bir tanrı diğerine şöyle diyordu:
"Kötülük başarıya ulaşmaz hiçbir zaman,
yavaş hareket eden de hızlıyı yakalayabilir,
tıpkı şimdi aksak Hephaistos'un hüneriyle
Olympos'ta oturan tanrılardan bile hızlı Ares'i yakalaması
gibi.
Ares ona borçlu ve yakalandığı için zinasının bedelini
ödeyecek."

Bunları konuşuyorlardı kendi aralarında.
Ancak Zeus'un oğlu Apollon Hermeias'a demişti ki:
"Hermeias, Zeus'un oğlu, bağışlayıcı ve varlık bağışlayan,
böyle sıkıca bağlanmış vaziyette dahi olsa
altın Aphrodite ile yatakta uzanmayı istemez miydin yan
yana?"

Daha sonra yanıtlamıştı onu ateşle öldüren bağışlayıcı:
"Keşke öyle bir şans doğsa,
ey uzaklardan ok atan tanrı Apollon,
isterse üç kat daha sıkı zincirlerle bağlanayım
ve siz tüm diğer tanrılar da beni seyrediyor olun,
yine de isterim altın Aphrodite'le birlikte uzanmayı."

Bunları söylemiş ve ölümsüz tanrılar tüm kalpleriyle
gülmüşlerdi.

Yalnızca Poseidon gülmemiş ve ünlü usta Hephaistos'tan
Ares'i çözmesini rica etmişti sürekli.
Bağırıp şu kanatlı sözleri söylemişti:
"Çöz onu, onun adına ben söz veriyorum,
sana olan borcunu istediğin gibi, sonuna kadar ödeyeceğine
tüm ölümsüz tanrıların önünde."

Şöyle yanıtlamıştı onu ünlü topal:
"Bana bunları söyleme yeri tutan Poseidon.
Bir zavallı adına söz veren de zavallı olur.
Eğer Ares borcundan ve zincirlerinden kaçıp uzaklara giderse
ben nasıl sorumlu tutarım seni ölümsüz tanrıların önünde?"

O zaman yine yanıtlamıştı onu yeri sarsan Poseidon:
"Hephaistos, eğer Ares kaçıp giderse uzaklara,
ben kendim ödeyeceğim borcunu."

O zaman yanıtlamıştı onu ünlü topal ve demişti ki:
"Senin sözüne karşı gelmek ya da reddetmek yakışmaz bana."

Bunları söylemişti güçlü Hephaistos ve çözmüştü bağları.
İkisi de güçlü zincirlerden kurtulur kurtulmaz kaçmışlardı,
Ares Trakya'ya gitmişti, gülmeyi seven Aphrodite de Kıbrıs'a,
Paphos'a doğru yola koyulmuştu.
Orada idi Aphrodite'in buhar ve tütsülerle dolu sunağı;
cazibe tanrıçaları onu yıkayıp
ölümsüz tanrılara sürdükleri ölümsüz yağ ile ovmuşlar
ve muhteşem elbiseler giydirmişlerdi ona.

İşte ünlü ozan bunların şarkısını söylüyor,
Odysseus da eğleniyor, dinlerken mutlu oluyordu
uzun kürekli ünlü denizci Phaiaklar da.
O zaman Alkinoos buyurdu Halios'a ve Laodamas'a,
yanlarında başka kimse olmaksızın oynamalarını.
Onlar da ellerine akıllı Polybos'un kendilerine yaptığı
erguvan rengi güzel topu aldılar,

biri yukarı gölgeli bulutlara atıyordu onu bedenini bükerek,
diğeri de yükseğe sıçrayıp yere,
ayaklarının dibine düşmeden kolayca yakalayıveriyordu.
Artık sırayla onu havaya atarak yarışmayı bitirdikten sonra
bereketli toprağın üzerinde dans ettiler;
kâh biri oynuyordu kâh diğeri,
diğer delikanlılar da onlara destek oluyorlar
ve heyecanla el çırpıyorlardı, çınlıyordu her yer.

O zaman Odysseus, Alkinoos ile konuştu ve şunu söyledi:
"Alkinoos, Kral, sen ki tüm halkının en önde gelenisin,
Phaiakların dansta iyi olduklarını söyleyerek övünmüştün;
bu bir gerçek, hayran oluyorum onlara baktıkça."

Bunları söyleyince memnun oldu yiğit Alkinoos
ve hemen kürek çekmeyi seven Phaiaklar'a seslendi:
"Dinleyin Phaiakların komutanları ve önde gelenleri,
Bu yabancı çok akıllı göründü bana;
haydi gelin de bize yakıştığı gibi
konukluk armağanları sunalım ona.
Halkın arasında siz onlara hükmeden
on iki komutansınız, ben de on üçüncüsüyüm.
Her birimiz güzelce yıkanmış giysiler getirelim
ve gömlekler ile bir külçe çok kıymetli altın.
Hepsini çabucak bir araya getirelim de,
yabancı onlarla gelsin ruhu sevinç dolu akşam yemeğine.
Onunla yakışıksız konuşan Euryalos da
gönlünü hoş etmeye baksın güzel sözler ve armağanlarla."

Bunları söyledi, diğerleri de bu sözleri desteklediler,
her biri armağanları getirmesi için birer haberci gönderdi hemen.
Eurylaos yanıtladı onu ve dedi ki:
"Alkinoos, Kralım, sen ki halkın içinde en başta gelensin,
elbette ki gönlünü alacağım yabancının emrettiğin gibi.

Ona hemen burada, tamamı tunçtan, gümüş saplı,
kını daha yeni çekilmiş fil dişinden bir kılıç armağan edeceğim,
inanıyorum ki sevinecektir buna."

Bunları söyledi ve elindeki gümüş kakmalı kılıcı
Odysseus'a vererek ona şu kanatlı sözleri söyledi:
"Selam olsun konuk babamız;
eğer ağır bir laf çıktıysa ağzımdan
umarım onu alıp uzağa götürür rüzgarlar,
dilerim tanrılardan ülkene varıp karını görmeyi
bağışlasınlar sana uzun zamandır acı çekiyorsun
sevdiklerinden uzakta."

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Sevgili dostum, dilerim tanrılar sana da mutluluk verirler.
Umarım gönlümü almak için bana armağan ettiğin
bu kılıcı bir gün özlemezsin."

Bunları söyledi ve gümüş kakmalı kılıcı kınına sokup
hemen omzuna astı.
Güneş battığında Odysseus'un yanında
birbirinden değerli armağanları duruyordu.
Azametli haberciler bunları Alkinoos'un sarayına taşıdı
ve teslim aldı onları kusursuz Alkinoos'un çocukları,
ve saygıdeğer annelerine sundular teker teker.
Önlerinden yiğit Alkinoos saraya vardılar,
hep birlikte yüksek tahtlara oturdular.
O zaman güçlü Alkinoos Arete'ye şunları söyledi:

"Kadınım sürükle de getir buraya en görkemli sandığı,
koy içine iyi yıkanmış giysiler ile gömlekler.
Ateşin üzerine de bakır bir kazan koyun ve su ısıtın,
kusursuz Phaiakların getirdikleri armağanları
güzelce yerleşmiş olarak görsün yabancı yıkandıktan sonra
ve ozanın sesini, şarkılarını dinleyerek iyice keyif alsın
şölenden.

Ben de sahip olduğum en güzel altın maşrapayı
armağan edeceğim ona,
bununla Zeus ve diğer tanrılar için yere şarap serpsin
ve beni anımsasın her gün sarayında."

Bunları söyledi, Arete de hizmetçilere
alev alev yanan ateşe olabildiğince çabuk,
büyük üç ayaklı bir kazan koymalarını söyledi,
onlar da hemen üç ayaklı kazanı
alev alev yanan ateşin üzerine koydular,
içine su döktüler ve altına da odunlar koyup yaktılar.
Kazanın çevresini alevler sardı ve su ısındı.
Bu arada Arete odadan görkemli sandığı getirdi
ve güzel armağanları, elbiseleri,
Phaiakların armağan ettikleri altınları içine yerleştirdi;
kendisi de güzel elbiselerle gömlekler koydu
ve onunla konuşup şu kanatlı sözleri söyledi:
"Sen şimdi kapağını kapatıp sıkı bir düğümle bağla onu,
kara gemiyle gideceğin zaman yoluna çıkıp kimse
güzel uykunda gelip karıştırmasın bunları."

Çilekeş tanrısal Odysseus bunları duyar duymaz
güzelce kapattı kapağı ve üzerine hızlıca attı
bir zamanlar her göreni hayran bırakan
Kirke'den öğrendiği usta düğümlerden.
O sırada hizmetçi kadın gelip yıkanmaya çağırdı onu,
ruhuna büyük bir mutluluk verdi sıcak hamamı görmek,
kıvırcık saçlı Kalypso'nun sarayından ayrılalı beri
kendine bakamamıştı, halbuki onun yanında iken
bir tanrı gibi özen gösterilirdi kendisine.

Hizmetçiler önce yıkayıp sonra yağla ovdular onu
güzel gömlek ve pelerinler giydirdiler sonra,
banyodan çıkınca şarap içmekte olan erlerin yanına gitti o da.
Güzelliğini tanrılardan almış olan Nausikaa

sağlam kapının aralığında durdu ve
Odysseus'a bakıp hayran kaldı,
onunla konuşup şu kanatlı sözleri söyledi:
"Selam sana yabancı,
bir gün kendi vatanında yaşamaya başladığında beni de hatırla,
çünkü öncelikle bana borçlusun kurtuluşunu."

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus:
"Nausikaa, yüce gönüllü Alkinoos'un kızı,
keşke Hera'nın gürleyen kocası Zeus
bana evime gittiğim günü görmeyi kısmet etse.
Oraya gittiğimde daima dua edeceğim tanrıya senin için,
çünkü evladım, benim hayatımı sen kurtardın."

Bunları söyledi ve kral Alkinoos'un yanına tahta oturdu,
yemekleri bölüşüp şarabı suyla karıştırmaya başladılar.
Haberci de herkesin sayıp sevdiği ozan Demodokos'u getirdi,
davetlilerin ortasına oturtup sırtını yüksek direğe yasladı.
Beyaz dişleriyle domuzun sırtından bir lokma ısırdı Odysseus,
kemiğin üzerinde bol etli ve yağlı kısım kalmıştı,
haberciye seslendi sonra da:
"Haberci, bu eti Demodokos'a ver de yesin.
Ne kadar kederli olsam da gidip kucaklayacağım onu,
dünya yüzündeki bütün insanlardan daha çok sayılır ozanlar,
herkesin saygısını kazanırlar, çünkü Mousa öğretmiştir
şarkı söylemeyi onlara ve çok sever onların soyunu."

Bunları söyledi ve haberci de etleri götürüp
kahraman Demodokos'un eline bıraktı.
O da bunu kabul etti ve yürekten sevindi.
Hepsi önlerindeki yemeklere uzattılar ellerini.
Doyasıya yiyip içtikten sonra
tanrısal Odysseus Demodokos'a şunu söyledi:
"Demodokos, diğer tüm fanilerden çok sayarım seni.
Mutlaka Zeus'un kızı Mousa ya da Apollon

öğretmiştir sana şarkı söylemeyi.
Akhaların kader şarkısını söylerken
ve onların çektiği çileleri anlatırken
sanki oradaymış ya da orada olan birinden
duymuş gibiydin olan biteni.
Gel şimdi başka bir şarkı söyle,
Epeios'un Athene ile birlikte yaptığı tahta atı anlat bize;
tanrısal Odysseus'un içini İlyon'u yağmalayacak
erlerle doldurup Akropolis'e koyduğu atı.
Olur da bana olması gerektiği gibi hikaye edersen bunları,
tanrılardan birinin seni çok sevdiğini
ve sana şarkı söylemeyi bir tanrı armağanı olarak sunduğunu
söyleyeceğim bütün insanlara."

Bunları söyledi, ozan da tanrıdan aldığı esinle
başladı şarkısını söylemeye;
Akhaların çadırlarını ateşe verdikten hemen sonra
güzel gövdeli gemilere binip yola çıktıkları andan başlayarak...
Diğerleri ünlü Odysseus'un etrafında
Troya'nın pazar yerindeydiler tahta atın içinde,
Troyalılar sürüklüyordu atı Akropolis'e.
At öylece duruyor, Troyalılar da dört yanını sarmış
ara vermeden konuşup duruyorlardı;
üç ayrı düşünce vardı:
Ya bu içi oyuk ahşap şeyi acımasız tunç mızrakla
delik deşik edeceklerdi,
ya onu Akropolis'in kıyısına kadar sürükleyip
kayaların üzerine atacaklardı
ya da ellerinde tutacaklardı
tanrılar için büyük bir süsleme ve adak olarak.
Bu sonuncu düşünce daha uygun geldi;
Akhaların en iyi erlerinin içinde oturduğu,
Troyalılara felaket ve kara bir yıkım getiren
büyük tahta atı kente sokmak onların kaderlerinde
yazılıydı.

Akhaoğullarının oyuk tahtadan ibaret tuzaklarını,
atın içinden çıktıklarında tüm kenti
nasıl yakıp yıktıklarının şarkısını söylüyordu Demodokos.
Her birinin kentin bir köşesini yağmaladığını anlatıyordu,
Odysseus'un da tanrıya denk Menelaos ile birlikte
tıpkı Ares gibi Deiphobos'un sarayına gittiğini,
orada korkunç bir savaşa girme cesareti gösterip
sonunda yüce ruhlu Athene'nin yardımıyla
nasıl galip geldiğini söylüyordu.

Bunları anlatıyordu şarkısında ünlü ozan,
Odysseus da eriyip bitiyor,
gözyaşları kirpiklerinden yanağına süzülüyordu.
Nasıl ki bir kadın, vatanını ve çocuklarını savunurken
acımasızca vurulan kocasının can çekişen bedeni üzerine
abanıp ağlarsa, ağıtlar yakıp dövünürse ve
düşmanların arkadan onu kargılarla köle gibi sürükleyerek
ağır işlerde çalıştırmak üzere götüreceklerini bildiğinden
kara gözyaşları çorak yanakları altında eriyip biterse,
işte Odysseus'un kirpiklerinin altından
öyle acı gözyaşları dökülüyordu.

Kimse fark etmedi ağladığını,
yalnız Alkinoos fark etti derin iç çekişlerini duyunca
yanında oturan adamın ağladığını.
O vakit kürek seven Phaiaklara şunları söyledi:
"Dinleyin Phaiakların komutanları ve önde gelenleri.
Bırakın da biraz durdursun Demodokos güzel sazını,
bu şarkılar hepimize mutluluk vermiyor belli.
Tanrısal ozan şarkı söylemeye başlayalı
bir an olsun dinmedi yabancının iç parçalayan ağlaması;
büyük bir keder var yüreğinde belli ki.
Şimdi saz dursun da, hepimiz eğlenelim
hem ev sahipleri hem de yabancı için böylesi çok daha iyi.
Yabancıya saygımızı gösterip her şeyi,

yolculuğu ve de güzel armağanları hazır ettik.
Ruhunda biraz olsun duygu ve akıl taşıyan için
kendisine yalvaran bir yabancı kardeş yerindedir.
İşte bu nedenle sen de konuğum,
şimdi benden bir şey saklamaya
ve sana sorduklarımdan kaçmaya çalışma.
Söyle bana, vatanında annen, baban,
kentte ve çevrende yaşayan diğerleri sana nasıl seslenir,
ister küçük bir evde doğsun ister büyük,
hiçbir insan isimsiz değildir;
herkese bir isim verir ana babası dünyaya geldiği an.
Söyle bana hangi ülkeden olduğunu, yerini yurdunu ve
kentini, söyle ki akıllarında tutarak gideceğin yeri
seni oraya göndersin gemilerle Phaiaklar;
diğer gemilerdeki gibi dümencileri yoktur Phaiakların,
gemilerin kendisi bilir yolcuların hislerini ve düşüncelerini,
dünyanın her yerini, kentlerini, bereketli tarlalarını bilirler
ve hızlıca geçerler denizin sis ve bulutlarla kaplı
uçurumlarını;
yoktur içlerinde başlarına bir şey geleceği korkusu
ve asla kaybolmazlar.
Bir zamanlar babam Nausithoos anlatmıştı:
Dediğine göre Poseidon onun hükmettiği yerde
bütün engelleri güvenle aştığımız için kıskanmış bizi.
Bir gün Phaiakların koca gemilerinden birini
karanlık denizde bir yolculuktan döndüğü sırada
parçalayacağını ve kentimizi kocaman bir dağla çevireceğini
söyleyerek tehdit etmiş. Böyle söylerdi ihtiyar.
Ancak bunları yapmak isteyen tanrı,
belki de ruhu aksini derse yapmaz bu söylediklerini.
Gel sen bana gerçeği söyle ve anlat nerelerde dolaştığını,
hangi insanların ülkelerine ulaştığını söyle,
oradaki insanları anlat bize, güzel yapılı kentleri
ve hangilerinin zorlu ve vahşi olduklarını,

ne kadar adil olduklarını, hangi tanrı korkusu olan,
akıl sahibi kişilerin seni konuk ettiğini söyle.
Neden ağladığını ve Akhaların Troya'daki şansıyla ilgili
şeyleri dinlerken yüreğinin ta içinden neden dövündüğünü
de anlat.
Tanrılar verir kaderi gelecek kuşaklar şarkısını söylesinler diye
ve yine onlar dokur insanları yıkımlarla.
Yoksa Troya'da iyi bir yakının, 580
damadın ya da kayınpederin mi kayboldu?
Çünkü en çok onlar sevilir bizim kendi kanımızdan olan
akrabalardan ve çocuklarımızdan sonra.
Yoksa seni çok seven iyi bir arkadaşını mı kaybettin?
Aklı başında iyi bir arkadaş da
kardeşimizden aşağı değildir hiç." 585

RAPSODİ 9

[Odysseus Anlatıyor: Kikonlar - Lotusyiyenler - Tepegözler]

Yanıtladı onu hünerli Odysseus ve şunları söyledi:
"Alkinoos, halkının önderi yüce kral,
ne büyük mutluluktur, sesi tanrılarınkini andıran
bu ozanı dinlemek.
Tekmil halkın mutlu olmasından
ve ileri gelenlerin sarayda yan yana oturup
ekmek ve şarap dolu bir masanın yanında ozanı
dinlemelerinden,
bardaklar boşaldıkça hizmetkarların şarapla doldurmalarından
daha güzel bir şey yoktur sanırım.
Bana göre bundan büyük mutluluk olamaz.
Sana gelince, senin aklın bende
ve beni daha çok üzmek ve inletmek için kederimle,
çektiğim çileleri anlatmamı istersin.
Hangisini önce hangisini sonra anlatayım ki çektiğim
çilelerin,
gök tanrıları bana öyle çok verdiler ki kederlerden.
Öncelikle size ismimi söyleyeceğim bilesiniz diye artık,
eğer olur da ölümden kurtulup sizlerden çok uzakta
yaşamaya devam edersem, sizin dostunuz olarak kalayım.
Ben Laertes'in oğlu Odysseus'um,
tüm insanlar arasında ünüm vardır,
kurnazlıklarımla namım ulaşmıştır göklere kadar.
Büyük ve ormanlık Nerithos dağının bulunduğu
ünlü İthake'de yaşarım.
Çevresinde birbirine çok yakın olan
Dulikhion, Same ve ormanlık Zakynthos adaları vardır.
Alçak sahiliyle İthake, denizin içindeki diğer adalardan
çok daha uzakta, batıda kalır,
diğerleri doğuda güneşe doğrudur.

Tamamen taşlıktır ama doğurur yiğit delikanlılar;
benim için de dünyada yoktur vatanımdan daha güzeli.
Tanrıçalardan bir tanrıça olan Kalypso
beni alıkoymuştu oyuk mağaraların içinde,
istiyordu onun kocası olmamı;
kurnaz usta Kirke'de tutmuştu beni sarayında kocası
olmam için;
ancak benim göğsümün içindeki ruhum hoşlanmadı ondan,
yabancı bir ülkede zengin bir evde olsa da,
ailesinden uzakta olunca insanın vatanından
ve yakınlarından daha güzeli yoktur.
Eğer istersen sana anlatayım Troya'dan dönerken
Zeus'un yolculuğumu nasıl da büyük bir işkenceye çevirdiğini.

İlyon'dan çıkarken bir rüzgar yaklaştı arkamdan
ve alıp Kikonlar'ın ülkesi İsmasor'a götürdü beni.
Orada kenti yağmaladım, mahvettim onları da;
kentten kadınları ve malları alıp bölüştük yoldaşlarımla,
öyle ki, tek bir kimse kalmadı eşit pay almayan.
Orada herkese söylüyordum çabucak gitmemiz gerektiğini,
ama yoldaşlarım çok kafasızdılar, dinlemediler beni,
oturup yediler ve bolca şarap içtiler,
bir sürü koyun ve yan basan sığır kestiler deniz kenarında.
Bu arada Kikonların bir kısmı gidip diğer Kikonları çağırdı,
onlar hem çok sayıdaydılar hem de çok merttiler,
kentin içinde oturur ve at üzerinde savaşmayı bilirlerdi,
gerekirse savaşırlardı yaya olarak da.
Sabah vakti üzerimize saldırdı sayısız adam,
çoktular tıpkı ilkbaharda açan yapraklar ve çiçekler kadar.
O zaman biz talihsizleri daha pek çok kötülük yaşayalım diye
Zeus'tan gelen kara talih buldu.
Hızlı gemilerin etrafında savaşıyorlardı,
iki taraf da vuruşuyordu karşılıklı tunç mızraklarla.
Gün ilerlerken dövüşmeye devam ediyorduk onlarla,
her ne kadar sayıları fazla olsa da,

ancak güneş batıya doğru çekildiğinde,
çiftçilerin hayvanları çözdüğü saatlerde,
boyun eğdirebildi Kikonlar biz Akhalara.
Her gemiden altı iyi yoldaşımızı kaybettik,
bir kısmını ise kurtardık ölümden ve kötü kaderden.

Sevgili yoldaşlarımızı kaybettiğimiz için
yüreğimizde kederle açıldık denize,
ama ölümden olabildiğince uzağa doğru çekiyorduk gemiyi.
Kıvrımlı gemiler, ovada Kikonlar tarafından öldürülmüş
yoldaşlarımızın her birinin isimlerini
biz üç kere çağırmadan önce yola çıkmadı.
Bulut devşiren Zeus gemilerin üzerine güçlü bir poyraz yolladı,
korkunç bir fırtına ve bulutlarla örttü yeri de okyanusu da
ve gökyüzünden yükseldi karanlık.
Burunları önde gidiyordu gemilerin
ve rüzgarların gücü yelkenlerini ayırmıştı üç dört parçaya.
Kaybolmaktan korkarak
küreklerle yürüttük gemileri karaya doğru.
Orada, karada iki gün iki gece konakladık,
kederle birlikte yorgunluk yiyip bitiriyordu ruhumuzu.
Güzel örgülü Şafak üçüncü günü getirdiğinde,
direkleri diktik, beyaz yelkenleri çektik ve oturduk;
rüzgar ve kaptanlar yönetiyordu gemileri.
Belki hiçbir şey olmadan varabilirdim vatan topraklarına,
oysa dalga, akıntı ve poyraz Maleia'yı geçerken
tutup geri fırlattı beni ve Kythrere'nin çok uzaklarına
gönderdi.

Orada dokuz gün boyunca deniz ve balık besleyen
okyanusun üzerinden kalkan hiddetli rüzgarlar tarafından
dövülüp durdum;
onuncu gün ayak bastık çiçekleri yemek diye yiyen
Lotusyiyenlerin topraklarına.
Orada karaya çıkarak kaynaklardan su aldık

ve yoldaşlarım hızlı gemilerin yanında
hemen hazırladılar akşam yemeğini.
Doyasıya yiyip içtikten sonra yoldaşlarımın bazılarını içerilere,
o ülkede nasıl insanların yaşadığını öğrenmeye yolladım;
yoldaşlarımdan ikisini seçtim,
üçüncüyü de haberci olarak gönderdim.
Onlar da hemen yola koyuldular ve Lotusyiyenlere
rastladılar.
Lotusyiyenlerin aklında yoldaşlarımıza zarar vermek yoktu,
onlara lotus bile verdiler yemeleri için.
Ancak yoldaşlarımızdan kim lotusun bal gibi yemişini yediyse
artık ne yoldaşlarının arasına dönüp haber vermek
ne de ülkesine geri dönmek istedi,
tek istedikleri Lotusyiyenlerle kalıp
lotus yiyerek vatana dönmeyi unutmak oldu.
Bir yandan ağlaşırlarken bir yandan onları
zorla oyuk gemilere soktuk, çekiştire çekiştire
ve oturma yerlerinin altına sıkıca bağladık.
Diğer çok sevgili yoldaşlarıma da, olur da biri daha lotus yer
ve vatana dönmeyi aklından çıkarır diye
olabildiğince çabuk hızlı gemilere binmelerini emrettim.
Hemen içeri girdiler ve küreklerin başında oturdukları gibi,
küreklerle köpüklü denize vurmaya başladılar.

Oradan yüreğimizde kederle ilerlemeye başladık,
kendini beğenmiş ve adaletsiz Tepegözlerin topraklarına
vardık.
Sırtlarını ölümsüz tanrılara yasladıklarından olsa gerek,
ne elleriyle bir bitki yetiştirir ne de tarla sürer bunlar;
buğdayları da arpaları da şaraplık iri üzümler veren bağları da
ekilmemiş ve işlenmemiş topraklarda yetişir,
Zeus'un yağmuru büyütür onları.
Ne pazar alanları vardır toplanmaları için ne de mahkemeleri,
yüksek dağlarda oyuk mağaraların içinde otururlar
ve her biri karısıyla çocuklarını yönetir,

hiç biri ilgilenmez diğeriyle.
Limandan ötede alçak yeşillik bir ada vardır,
Tepegöz ülkesine ne çok yakın ne de çok uzak.
İşte orada sayısız yaban keçisi vardır,
insan ayak basmadığı için kimse kovalamaz onları,
avcılar da girmezler oraya, ormanın içinde
ya da tepelerde incinmemek için peşlerinden gitmezler.
Ne sürüsü vardır kimsenin ne de tarla sürerler,
her yer ekilmemiş ve işlenmemiş topraklarla doludur;
daha insan yüzü görmemiştir adada otlayıp meleyen bu keçiler.
Tepegözlerin ne kırmızı yanlı gemileri vardır
ne de güzel güverteli gemi yapacak ustaları,
diğer insanlar gibi denizi gemilerle aşıp birbirlerine gitmeye,
insanların yaşadıkları kentlere ulaşmaya ihtiyaçları yoktur,
işte yine bu yüzden güzel evler inşa edecek kimseleri de yoktur.
Aslında yurtları hiç de çirkin değildir,
her şey yetişir gerektiğinde.
Köpüklü denizin kıyılarında,
sonsuz suları ve güzel toprakları olan,
onlara asırlık bağlar verebilecek,
düzleyip de sürülmesi kolay ovaları vardır;
çok derinlerden biçebilirsin bütün ürünleri yetişir yetişmez,
çünkü toprak iner ta derinlere kadar.
Limanın içinde rüzgar almayan yerler var,
öyle ki ne palamara gereksinim duyarsın
ne demir atmaya ne de halat bağlamaya,
gemiyi çektikten sonra uzun süre kalır orada
ta ki gemicinin canı onları hareket ettirmek isteyene
ve uygun rüzgar esene kadar.
Limanın dibinde temiz, berrak sular akar,
mağaraların altında pınarlar vardır,
çevresinde de yaban kavaklar.
İşte biz de vardık oraya, tanrılardan biri
sanki bizi gecenin karanlığında oraya sürüklemişti,

gece hiç ışık yoktu ve hiçbir şey görünmüyordu,
yoğun bir sis vardı gemilerin çevresinde,
ay bile yoktu, bulutlar işgal etmişlerdi gökyüzünü.
Kimse görmedi adayı,
bizi kıyıya doğru götüren büyük dalgaları da görmedik
sağlam gemilerimiz kıyıya yanaşıncaya kadar.
Kıyıya yanaştığımız vakit
bütün yelkenleri indirdik ve deniz kıyısına indik.
Orada uyumak için uzanıp tanrısal şafağı bekledik.

Sabah erken doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde
adaya hayran olmuş bir halde etrafı dolaşmaya başladık,
kalkan taşıyan Zeus'un kızları Nympheler
yoldaşlarımız karınlarını doyursunlar diye
dağ keçileri gönderdiler.
Hemen gemilerden bükülebilen yaylarımızı
ve ucu oyuk mızraklarımızı aldık, üçe ayrılıp fırlattık onları.
Tanrı bize hemen verdi uğurlu bir av.
On iki gemi izliyordu beni
ve her birine dokuz tane keçi düştü,
yalnız bana on tane ayırmışlardı.
İşte o zaman, gündüzden güneş batana kadar
yemeğin ve içkinin başında oturduk,
bol bol et yiyip şarap içtik.
Gemilerimizde bolca kırmızı şarap vardı;
Kikonların kutsal kentini aldığımız zaman
her birimizin çift kulplu testilerine çokça doldurduğu
şaraplardı.
Uzaktan Tepegözlerin topraklarını,
oradan yükselen dumanları görüyor,
keçilerinin ve koyunlarının seslerini duyuyorduk.
Güneş batıp da karanlık geldiğinde deniz kıyısında uyuduk.

Sabahları doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde
herkesi bir araya toplayıp dedim ki:

'Bir kısmınız burada kalın sevgili yoldaşlarım,
ben de gemimle ve yoldaşlarımla gidip bakayım
nasıl insanlar olduklarına,
kimlerdir, görgüsüz, vahşi insanlar mıdır
yoksa adil, misafirperver ve tanrıya saygılı mıdırlar göreyim.'
Böyle dedim, gemiye bindim ve yoldaşlara da binmelerini
ve halatları çözmelerini buyurdum.
Onlar da hemen binerek küreklerin başına oturdular sırayla
ve başladılar kürekleriyle köpüklü denize vurmaya.
Yakındaki bir yere vardığımızda, deniz kenarında
her tarafı defnelerle sarılı yüksek bir mağara gördük.
Orada uzanmış yatıyordu bir sürü koyun ve keçi;
dört bir yan derince iç içe geçirilmiş taşlardan yapılma
yüksek bir duvarla çevriliydi,
uzun gövdeli beyaz fıstık ve gür çam ağaçları vardı içinde.
İri yarı bir adam orada geçirirdi gecelerini,
yapayalnız otlatırdı davarlarını, yoktu başkalarıyla ilişkisi,
herkesten uzaklarda yaşar, aklından hep kanunsuz işler
geçirirdi.
Görsen ne kadar iri yarı olduğunu şaşar kalırdın,
buğdayla beslenen bildiğin insanlara hiç benzemezdi,
diğerlerinden ayrıksı görünür, olsa olsa
kayalıklarla dolu ormanlık yüksek dağlara benzerdi.
Sevgili yoldaşlarıma geminin yanında kalarak
onu kollamalarını buyurdum,
ben de yoldaşlarım arasından en iyi
on ikisini seçtikten sonra, yanıma
bir zamanlar Euanthes'in oğlu İsmaros'u koruyan
Apollon'un duacısı Maron'un bana verdiği
kara ve tatlı şarapla dolu keçi tulumunu da alarak gittim.
Maron'u, karısı ve çocuğuyla birlikte saygıyla ağırlamıştım,
Phoibos Apollon'un ağaçlı korusunda yaşardı o.
O da bana birbirinden görkemli armağanlar sunmuştu.
Bana iyi işlenmiş yedi ayar altın vermişti,

ayrıca tamamı gümüş testiler,
daha sonra da içleri on iki farklı şarapla dolu
iki kulplu küçük testiler vermiş,
hepsini de tatlı, halis tanrısal içkiyle doldurmuştu.
Bu şarabın yerini ne evdeki hizmetçilerinden biri bilirdi
ne de kölelerinden, bir tek o ve sevgili karısı bilirdi
bir de kahya kadın.
İşte bu bal gibi tatlı kırmızı şarabı içerken
bir bardak doldurup üzerine yirmi ölçü su koydu her birine,
mis gibi nefis bir koku yayıldı maşrapalardan.
O zaman hiç kimse alamadı kendini şarabı içmekten.
İşte bu şaraptan bir tulum doldurup aldım yanıma,
bir deri torbaya da yiyecek koydum,
çünkü çok güçlü, vahşi ve ne adalet ne de kanun tanıyan
bir insanın yanına gideceğimi düşünmüştüm.
Çabucak vardık mağaralara ama bulamadık onu içeride,
yağlı davarlarını otlatıyordu o sırada.
Mağaradan içeri girdiğimizde hayran kaldık.
Kazanlar içinde sayısız peynir vardı,
mandıralarda koyun ve keçi sürüleri dip dibeydiler;
her tür ayrılmıştı yaşlarına ve körpeliklerine göre.
Güzel yapılmış kazanlar ağızlarına kadar doluydu,
içine süt sağılan tahta süt kovaları ve tekneler de öyle.
Yoldaşlarım benden önce peynir alıp dönmemizi istediler,
daha sonra da yalvardılar mandıradan çıkıp
koyunlarla keçileri de alarak tuzlu denize açılalım diye.
Bunu kabul etmedim, onu görmek istedim
belki de konukluk armağanları verirdi, böylesi daha iyiydi.
Ama öyle olmayacak, yoldaşlarımı görmekten
hiç de memnun kalmayacaktı.
Orada ateşler yaktık, tanrılara kurbanlar sunduk,
peynirlerden alıp yedik ve içeride oturup
beklemeye başladık o hayvanları otlaktan getirene dek.
Adam döndü, yemekten sonra mağarayı ısıtmak için getirdiği,

kuru odunlardan oluşan muazzam bir yük taşıyordu,
getirip büyük bir patırtıyla fırlattı yere.
Biz korkup hemen çekildik mağaranın derinliklerine.
Geniş mağaraya yağlı koyunların sığdığı kadarını aldıktan
sonra erkekleri, koçları ve oğlakları kapının dışında, geniş
avluda bıraktı.
Daha sonra büyük ve çok ağır bir kayayı
havaya kaldırıp kapıya koydu.
İyi yapılmış dört tekerlekli yirmi araba bile
oynatamazdı bu taşı yerinden.
Öyle büyük ve görülmemiş bir kayaydı işte kapıya koyduğu.
Oturdu ve melemekte olan koyunlarla keçileri sağmaya başladı,
sonra da her birinin altına da yavrusunu koydu.
Sütün yarısını koyulaştırdı hemen,
süzülsün diye örgü sepetlere koydu,
kalan yarısını da kazanlara yerleştirdi
akşam yemeğinde canı istediği zaman içmek için.
Bütün işlerini alelacele bitirdikten sonra ateş yaktı
ve bizi görüp sordu: 'Yabancılar kimsiniz?
Denizin hangi yollarından çıkıp geldiniz?
Bir iş için mi çıktınız yola yoksa
ölümü göze alıp yabancılara kötülük yapan
korsanlar gibi dünyayı mı dolaşıyorsunuz?'

Bunları söyledi ve göğsümüzün içinde hopladı yüreğimiz;
iri yarı cüssesinden olduğu kadar güçlü sesinden de
korkmuştuk.
Bulunduğum yerden yanıt verdim ona ve dedim ki:
'Bu gördüğün kişiler, yani bizler Akhalıyız
ve Troya'dan dönerken esen rüzgarlar yüzünden
denizin büyük uçurumlarında kaybolduk.
Vatanımıza dönmek istesek de,
belki de Zeus böyle istediğinden, şimdi başka bir yoldayız.
Atreusoğlu Agamemnon'un askerleri olmakla övünürüz biz,
bunun ünü elbette çok büyüktür göğün altında;

öyle büyük bir kenti yakıp yıkmış
ve öyle çok halkı mahvetmiştir ki o...
Şimdi dizlerine kapanmış yalvarıyor ve biz konuklarına yaraşır
armağanlar sunmanı diliyoruz senden.
Buraya sana yalvarmaya geldik ey güçlü adam,
say tanrıları, kork onlardan.
Tüm duacıların ve yabancıların koruyucusu Zeus,
her zaman yabancılara yarenlik eder ve saygı gösterir.'

Bunları söyledim ve o da merhametsiz ruhuyla yanıtladı beni:
'Ya ahmaksın sen yabancı ya da çok uzaklardan geliyorsun,
baksana, bana tanrılardan korkmamı
ya da onların öfkesinden sakınmamı söylüyorsun.
Biz Tepegözler ne kalkan taşıyan Zeus'u umursarız
ne de bahtiyar tanrıları,
bilesin ki biz onların hepsinden daha güçlüyüzdür,
ruhum söylemediği takdirde Zeus'tan korkup da
ne sana acırım ne de yoldaşlarına.
Şimdi söyle bakalım sen bana, buraya gelirken
nereye demirledin iyi yapılmış gemini,
yakın kıyıda mı yoksa uzakta mı?
Söyle de bileyim.'

Ben de kurnaz biriyim, bunları söyleyince anladım
ağzımdan laf almaya çalıştığını,
lafı hemen tersine çevirip yanıtladım onu akıllı sözlerle:
'Gemimi yeri sallayan Poseidon batırdı.
Bir burna yaklaştık, denizin rüzgarı bizi orada yakaladı,
gemiyi kayalara vurup sizin toprağınızın kıyısına fırlattı,
ben ve bu gördüğün adamlar kurtulduk korkunç felaketten.'

Bunları söyledim, bana karşılık vermedi o merhametsiz,
atıldı elleriyle yoldaşlarımın üzerine,
köpek yavrusu gibi ikisini birden yakalayıp yere çarpmaya
başladı, dışarı fırladı beyinleri ve fışkıran kandan yerler
ıslandı.

Onları parçalara ayırıp akşam yemeği için hazırladı.
Vahşi hayvanlarla beslenen bir aslan gibi yiyordu yoldaşlarımı,
ne bağırsaklarını bıraktı ne etlerini,
kemiklerini de iliklerine kadar emdi.
Biz de ağlayarak ellerimizi kaldırdık Zeus'a,
şahit olduğumuz bu korkunç olaydan sonra
ümitsizlik ele geçirmişti ruhumuzu.
Tepegöz koca karnını insan eti yiyerek doyurduktan
ve üzerine de saf süt içtikten sonra,
mağaranın içinde, koyunların arasına kıvrılıp yattı.
O zaman yüce gönüllü ruhumla
onun yakınına gidip şiş gibi kılıcımı çekmeyi
ve parmaklarımla şöyle bir yoklayarak
can evinin ciğerini tuttuğu yere,
göğsünün tam ortasına saplamayı düşündüm,
ancak başka bir düşünce tuttu beni.
Orada korkunç bir felaketle ölüp gidebilirdik;
biz uzaklaştıramazdık ellerimizle
onun koyduğu kocaman taşı yüksek kapıdan.
Böylece orada, iç çekerek öylece bekledik tanrısal Şafağı.

Sabahları doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde,
o zaman ateş yakıp koyunları sağmaya başladı,
hepsini sırasıyla sağıyor
ve her birinin altına yavrusunu koyuyordu.
Alelacele işlerini bitirdikten sonra
yine iki yoldaşımızı yakalayıp hazırladı kahvaltısını.
Yedikten sonra onları, mağaradan dışarı çıkardı yağlı koyunları,
bu arada kapının kocaman kayasını
bir çırpıda alıp kenara koydu;
koydu koymasına da, sonra
tıpkı okları kılıfına koyar gibi kayayı yeniden koydu girişe.
Tepegöz ıslık çala çala besili davarlarını dağa doğru sürdü;
ben de eğer Athene kısmet ederse
ondan intikamımızı nasıl alabileceğimi kuruyordum kafamda.

En doğrusu şu göründü ruhuma:
Mandıranın yanında yaş bir sopa duruyordu
zeytin ağacından kopartılmış; kurutup taşıyacaktı onu.
Biz onu gördüğümüzde yirmi kürek uzunluğunda yük taşıyan,
denizin engin uçurumlarını aşan geniş bir kara geminin
direği sanmıştık; öylesine uzun ve kalındı.
Gidip ondan bir kulaç büyüklüğünde parça kestim,
yoldaşlarıma verip kabuğunu yontmalarını buyurdum.
Onlar da sopanın her yerini düzlediler;
ben de ucunu incelttim, sonra da kurutup ısıttım ateşte.
Ardından da görünmesin diye
geniş mağarayı kaplayan gübrelerin altına sakladım;
kimlerin bu yanmış kazığı benimle birlikte kaldırıp
tatlı uyku kendisini aldığında Tepegöz'ün gözüne
saplayacağını belirlemek için yoldaşlarıma da kura çektirdim.
Kura çekmeseydik de kendilerini seçeceğim
dört yoldaşım çıktı kuradan,
ben de onlarla birlikte beşinci oldum.
Güzel yünlü koyunlarını otlatmaktan dönen Tepegöz
akşam geldi ve hepsini soktu geniş mağaraya,
bir tanesini bile bırakmadı büyük avluda,
belki düşündüğü bir şey vardı,
belki de tanrılardan biri ona böyle buyurmuştu.
Daha sonra girişe büyük bir taş koydu;
oturduktan sonra sağmaya başladı
meleyen koyun ve keçileri
ve her birinin altına yavrusunu koydu.
Aceleyle bütün bu işleri bitirdikten sonra,
yine iki yoldaşımı birden yakalayıp akşam yemeğini hazırladı.
O zaman elimde içinde kara şarap dolu tahta süt kovasını
tutarak yanında gidip konuştum Tepegözle:
'Tepegöz, gel insan eti üzerine iç şu şarabı ,
iç ki gemilerimizde nasıl şaraplarımız olduğunu gör.
Yere şarap serpme töreni için getirmiştim sana bunu,

belki bize acır da evimize gönderirsin diye,
ama merhametsiz çıktın sen, kızgın ve acımasız...
Sen bu kadar zalimce davrandıktan sonra,
insanlar içinden biri çıkıp bir daha sana nasıl gelebilir ki?'

Bunları söyledim, o da içmeyi kabul edip bir dikişte bitirdi.
Öyle hoşuna gitti ki tatlı içki, benden bir daha vermemi istedi:
'Bir tane daha ver bana hemen şimdi, ismini de söyle ki
mutlu olasın diye sana bir konukluk armağanı sunayım.
Tepegözlerin ülkesine de Zeus'un yağmurlarıyla sulanan
bereketli topraklar, şarap için iri üzümler bahşedilmiştir;
ancak bu, tanrıların içeceklerinden damıtılmış
çok lezzetli bir içki.'

Bunları söyledi, ben de ona ateş gibi yanan şaraptan verdim;
üç kere gidip yeniden şarap verdim ona,
üçünü de içme gafletinde bulundu.
Sonunda şarap onu çarptığında, yumuşak sözlerle ona dedim ki:
'Tepegöz, bana güzel ismimi soruyorsun.
Sana onu söyleyeceğim,
sen de bana söz verdiğin gibi konukluk armağanımı ver.
İsmim Kimse, annem de babam da diğer tüm yoldaşlarım da
beni Kimse diye çağırır."

Bunları söyledim ve o da merhametsiz ruhuyla yanıtladı beni:
"Kimse'yi bütün yoldaşlarından sonra yiyeceğim,
diğerlerini daha önce yiyeceğim. Budur senin armağanın."

Bunları söyledi ve sırt üstü düştü,
daha sonra da kalın boynunu yana çevirip uyumaya başladı,
herkesi ehlileştiren uyku hükmü altına aldı onu.
Geğirirken boğazından şarap ve insan eti fışkırıyordu;
kusuyordu şarabın ağırlığından.
O zaman kazığı alıp ısınması için közlerin içine soktum,
yoldaşlarıma da sözlerimle cesaret verdim
korkmasın ve geri çekilmesinler diye.

Zeytin ağacından kazık ne kadar yaş olsa da
ateşin içinde yanacak kıvama geldiğinde
ve ucundan kıvılcımlar çıktığında,
ateşten alarak Tepegözün yanına gittim,
çevremde yoldaşlarım da hazırdı.
Tanrılardan biri o vakit büyük bir cesaret verdi bize.
Bir ucu şiş gibi olan zeytin ağacından kazığı
gözüne soktular, ben de kazığın tepesinden bastırıp
tıpkı bir ustanın delgiyle gemi tahtasını deldiği gibi
bütün gücümle başladım çevirmeye.
Hani o delerken diğerleri de aşağıdan
kayışla delgiyi iki yanından tutarak çevirirler ya,
ve usta da bütün gücüyle delmeye devam eder hani,
işte biz de öyle aldık alevli kazığı
ve daha kazık sıcakken, bütün gücümüzle
gözünün içinde çevirmeye başladık,
kanlar boşanıyordu her tarafından.
Kirpikleri ile kaşları yanıyordu Tepegöz'ün,
kor, gözbebeğini yakıyordu ve gözleri ateşten,
köklerinden çatırdaya çatırdaya yanıyordu.
Nasıl ki bir usta ateşten kıpkızıl kesilmiş
demirden koskoca bir balta ya da keseri
güçlendirmek için suya daldırırsa,
ve su da ateşle fokurdarsa, Tepegöz'ün gözleri de
öyle çatırdıyordu içindeki zeytin dalının çevresinde.
Uludu korkunç bir sesle inleyerek
ve koca kayalar yankılandı,
biz de korkup geri çekildik hemen.
Gözünden çıkarttı her tarafına kan bulaşmış kazığı,
tuttuğu gibi fırlattı uzağa ve seslendi tüm gücüyle
çevredeki mağaralarda, rüzgarlı tepelerde yaşayan
Tepegözlere.
Diğerleri de gürültüyü duyar duymaz çıkıp geldiler,
mağaranın çevresinde durup başına ne geldiğini sordular:

'Polyphemos neden böyle acı içinde bağırıyorsun
ölümsüz gecenin derinliğinde, bizi de uykumuzdan ederek?
Zorla koyunlarını mı alan var
yoksa zorla ve hileyle canına kast eden mi?'

Güçlü Polyphemos mağaranın içinden onlara dedi ki:
'Kardeşlerim, beni zorla değil ama hileyle Kimse tepeliyor.'

Onlar da yanıtladılar onu şu kanatlı sözlerle:
'Madem ki seni rahatsız eden kimse yok ve yalnızsın,
demek ki büyük Zeus bir şey gönderdi sana,
onun gönderdiği hastalıktan kaçmak da mümkün değildir,
o zaman babana, tanrı Poseidon'a dua et.'

Bunları söyleyip gittiler, ben de bütün kalbimle güldüm
kendime seçtiğim isimle ve bu isabetli fikirle onları
kandırdığıma.
Tepegöz acıdan iç çekip uluyarak,
elleriyle kaldırıp kapıdan çekti kayayı,
girişe oturup ellerini açtı; çıkmak isteyen biri eline çarpar diye.
O kadar akılsız sanıyordu beni.
O sıra düşünüyordum kendimi ve yoldaşlarımı
nasıl ölümden kurtarırım diye.
Tüm kurnazca fikirleri dokuyordum zihnimde,
hayatımız için büyük bir tehlikeyle karşı karşıyaydık.
Ve şu düşünce yattı aklıma:
Orada güzel, büyük, iyi besili, kıvırcık yünlü koçlar vardı.
Onları hiç konuşmadan üçer üçer
irikıyım Tepegözün üzerinde uyumakta olduğu
sağlam sorgun dallarıyla bağlamaya başladım.
Ortadaki her koçun altında bir de adam vardı;
diğer iki koç da onun iki yanında gidiyor
ve gizliyorlardı yoldaşlarımı.
Üç koç bir adamı alıyordu.
Ben de koçların en iyilerinden birine tutundum;

kıllı karnına yapışarak yumak gibi oldum;
böyle yumak olmuş bir şekilde,
o hayranlık uyandırıcı yünlerine sabırla sıkıca
tutunuyordum.
İşte böyle iç çekerek bekliyorduk Tanrısal Şafak'ı.

Sabahları doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde,
koçlar otlamak için itişmeye başladı,
dişiler de sağılmamış halde mandıranın çevresinde
meleşip duruyorlardı, memeleri sütten patlamak üzereydi.
Ancak efendileri korkunç acılar içindeydi,
ayağa kalkmış tüm hayvanların sırtlarını yokluyordu,
yünlü davarların göğüslerinin altında
bağlı olduğumuzu anlamıyordu akılsız.
En son koç çıktı mağaradan;
hem yünlerinin hem de düşünceler içindeki benim
varlığımdan ağırlaşmış halde.
Onu da ararken dedi ki güçlü Polyphemos:
"Canım koçum, neden mağaradan en son sen çıkıyorsun?
Hiç diğerlerinin arkasında kalmazdın sen,
hep en önden gidip uzun uzun adımlarla
sen otlardın yumuşak çimenlerin çiçeklerini
ve önce sen varırdın nehrin akıntılarına,
akşam olunca da hepsinden önce dönmek isterdin mandıraya,
ama şimdi hepsinin arkasından gidiyorsun.
Herhalde efendinin gözü için üzülüyorsun,
cani bir adam ve katil arkadaşları
önce beynimi bir güzel sersemlettikten sonra
ferini söndürdüler onun.
Ama Kimse benden de ölümden de kaçamayacak.
Keşke sen tüm bunları anlayabilseydin
ve dile gelip bana onun nereye kaçtığını söyleyebilseydin,
işte o zaman onu yerden yere vururdum da
beyni ezilip mağaraya yayılırdı, böylece belki yüreğim

ve işe yaramaz Kimse'nin bana çektirdiği acılar
biraz olsun hafiflerdi."

Böyle dedi ve salıverdi koçu dışarı.
Avlunun biraz aşağısına vardığımızda,
önce ben kendimi koçun altından çözdüm,
sonra gidip yoldaşlarımı da çözdüm
ve aceleyle ince ayaklı, kat kat yağlı davarları çevirerek
gemiye doğru sürmeye başladık.
Bizi gören yoldaşlarımız ölümden kurtulduğumuz için
sevindiler,
ölenler için de iç çekip ağıtlar yaktılar,
sırası değildi bunun, ağlamayı kesmelerini işaret ettim.
Çok sayıdaki güzel yünlü davarı gemilere sokmalarını
ve tuzlu suyla yıkamalarını buyurdum.
Onlar da hemen içeri soktular davarları
ve yerlerine oturup düzenli bir şekilde
küreklerle köpüklü denize vurmaya başladılar.
Gemi insan sesinin duyulacağı kadar açıldıktan sonra,
Tepegöz'e bağırıp dalga geçtim onunla:
'Tepegöz, onca gücüne kuvvetine karşın,
güçsüz bir adamın yoldaşlarını yemen kısmet olmadı.
Tanrıdan korkmadan yersen evinde yabancıları
kısmetinin başına belalar getirmesine şaşmamalı.
İşte Zeus ve diğer tanrılar aldılar intikamlarını böylece senden.'

Bunları söyledim, o da yüreğinin içinden daha fazla
öfkelendi,
koca dağın tepesini koparıp hiddetle
deniz mavisi gemimizin pruvasının tam önüne fırlattı,
neredeyse baş dümenine denk gelecekti.
Kaya gümbürderken denizin altı üstüne geldi,
gemi karaya doğru çekildi,
okyanustan yükselen uğultulu dalga
karaya taşıyordu onu amansızca.

En uzun direği elime alıp dışarı uzattım ben de
ve yoldaşlarıma cesaret vererek
felaketten kurtulmak için onlara
güçle küreklere asılmalarını buyurdum;
onlar da var güçleriyle eğildiler küreklerin üzerine.
Bir önceki noktadan iki misli uzaklaştığımızda
yeniden Tepegöz'e seslenecekken,
etrafımı saran yoldaşlarım yumuşak sözlerle
beni engellemeye çalışıyorlardı:
'Yapma etme, gemiyi yeniden kıyıya çekecek kadar
büyük bir kaya atar denize,
hepimizi ölümle burun buruna getiren
bu vahşi adamı tahrik ederek ne yapmak istiyorsun?
Eğer birinin konuştuğunu ya da
bağırdığını duyarsa bir kez daha
kafalarımızı kırmakla kalmaz
bir kayayı hızla atıp gemimizin bütün direklerini parçalar;
o kadar uzağa atabilir bir kayayı o.'

Bunları söyledilerse de ikna edemediler yüce gönüllü
yüreğimi.
Yine seslendim öfkeli bir yürekle:
'Tepegöz, olur da fanilerden biri sorarsa
seni bu utancın nasıl bulduğunu
ve ışığını nasıl kaybettiğini,
ona seni İthake'de oturan Laertes'in oğlu,
kentleri ele geçiren Odysseus'un kör ettiğini söylersin.'

Bunları söyledim, o da haykırarak yanıt verdi bana:
'Eyvahlar olsun, demek gerçek oldu
eski kâhinlerin bana dedikleri.
Bir bilici vardı buralarda bir vakitler,
kâhinlikte üstün, ulu, büyük bir adamdı,
Eurymos'un oğlu Telemos idi o.
Tekmil dünya hakkında kehanette bulunurdu;

Tepegözlerin arasında yaşlanmıştı.
İşte o söylemişti bana burada olacakların hepsini;
Odysseus tarafından ışığımdan mahrum edileceğimi.
Ancak ben bekliyordum iri yarı, yakışıklı
ve büyük güç sahibi bir adamın gelmesini.
Oysa küçük, acınacak halde, çelimsiz bir adam
beni önce şarapla yola getirdikten sonra kör etti.
Şimdi gel buraya da Odysseus sana konukluk armağanı sunayım
ve yeri sarsan ünlü tanrıdan dileyeyim seni yolcu etmesini.
Oğluyum ben onun ve gurur duyarım babamla,
ancak o iyileştirir beni isterse,
ne fani bir insan ne de mutlu tanrılardan biri.'

Bunları söyledi, ben de yanıtladım onu ve dedim ki:
'Keşke ruhunu ve canını alabilsem şimdi senin
ve Hades'in taraçalarına gönderebilsem seni,
yer sarsan Poseidon bile iyileştiremesin gözünü!'

Bunları söyledim, o da tanrı Poseidon'a dua etti
ellerini yukarı yıldızlı göğe kaldırarak:
'Yeri elinde tutan, başı deniz mavisi yeleli Poseidon,
eğer doğruysa benim oğlun olduğum
ve sen de övünüyorsan benim babam olmakla, dinle beni.
Laertes'in oğlu, İthakeli, kentlerin fatihi
Odysseus'un evine gitmesini önle.
Şayet varsa kaderinde sevdiklerini görmek,
güzel evine ve vatan topraklarına ulaşmak,
dilerim yabancı bir geminin üzerinde,
bütün yoldaşlarını kaybettikten sonra
geç ve kötü bir halde dönsün evine
ve belalar bulsun onu evinde de!'

Böyle dua etti deniz mavisi yeleli Poseidon'a.
Sonra yeniden çok büyük bir taşı eline aldı

ve kaldırıp büyük bir güçle
deniz mavisi pruvalı geminin arkasına fırlattı;
neredeyse dümenin üzerine düşecekti taş.
Taş batarken deniz altüst oldu, dalga gemiyi öne doğru getirdi
ve gemi karaya yanaşmak zorunda kaldı.
Diğer sağlam gemilerin bir arada bulunduğu adaya vardığımızda,
arkadaşlarımız oturmuş ağlayarak bizi bekliyorlardı,
oraya varınca gemiyi kıyıya çekip sahile çıktık.
Tepegöz'ün davarlarını güzel işlenmiş gemiden çıkardıktan sonra
adil bir şekilde paylaştırdık aramızda,
ancak diğerlerinden fazla olarak bana
bir koç verdi güzel dizlikli yoldaşlarım,
ben de onu kumun üzerinde
her yere hükmeden Kronos'un oğlu bulut devşiren Zeus adına
kurban ederek butlarını yakmaya başladım.
Ancak tanrı önem vermedi kurbanlara,
çok sevgili arkadaşlarımı ve gemilerini
nasıl yok edeceğini düşünüyor olmalıydı o sıra.
Bütün bir gün, güneş batana dek oturduk
bitmek tükenmek bilmeyen etleri yiyip tatlı şaraptan içtik,
güneş batıp da karanlık çöktüğünde, sahilde uyuduk.

Gül parmaklı Şafak göründüğü zaman
yoldaşlarımı harekete geçirdim,
gemilere binip palamarları çözmelerini buyurdum.
Onlar da hemen içeri girip sırayla oturdular ıskarmozlara
ve başladılar küreklerle köpüklü denize vurmaya.
Engin denize açıldık, yüreklerimizde ölümden kaçmanın sevinci
ve sevgili yoldaşlarımızı kaybetmenin üzüntüsüyle."

RAPSODİ 10

[Odysseus Anlatıyor: Aiolos - Laistrygonlar ve Kirke]

"Aiolos adasına vardık.
Hippotes'in oğlu, ölümsüz tanrıların çok sevdiği Aiolos
orada, deniz üzerinde yüzen adada yaşardı.
Her yanı tunçtan yıkılmaz duvarlarla çevriliydi ada
ve dümdüz kayalar yükseliyordu etrafında.
Sarayın içinde doğmuş, altısı kız altısı da genç delikanlı,
on iki çocuğu vardı Aiolos'un.
Kızlarını oğlanlarla evlendirmişti, onlar da hep
sevgili ve saygıdeğer babalarının yanında yiyip içiyorlardı,
masalarında hep bitmek tükenmek bilmez yemekler olurdu,
saray ve avlu, yemek kokularıyla dolar taşardı bütün gün.
Geceleri de edepli karılarının yanında
basamaklı yataklarındaki minderlerde uyurlardı.

İşte onların kentine ve görkemli saraylarına vardık.
Tam bir ay boyunca dostça konuk etti beni,
bana İlyon, Argos gemileri ve onların dönüşleriyle ilgili
ayrıntıları sorar, ben de hepsini sırasıyla anlatırdım.
Artık yola çıkmak için izin isteyip
beni uğurlamasını söylediğimde hiç itiraz etmedi,
hemen hazırladı dönüşümü.
Dokuz yaşındaki bir sığırın derisini yüzüp
uğuldayan rüzgarların yollarını sıkı sıkı içine bağladı.
Kronos'un oğlu onu rüzgarların efendisi yapmıştı,
onları durdurmak da harekete geçirmek de onun elindeydi.
İyi işlenmiş geminin içini, rüzgarların en hafifi bile
sızamasın diye
gümüşten bir iplikle sıkıca bağladı,
sonra bizi yolumuza çevirerek, Zephyros'un nefesini
ayaklandırdı

esip de gemiyi ve bizi götürmesi için.
Ama yine de kaybolduk akılsızlığımız yüzünden.

Dokuz gün boyunca, gece gündüz
sürekli deniz üzerinde yol aldık;
onuncu gün ışıkları yanan bir yer gördük.
Öylesine yorgundum ki tatlı uyku aldı beni,
geminin ıskotasını ben tutuyor,
vatan topraklarımıza daha çabuk ulaşabilelim diye de
yoldaşlarımın hiçbirine vermiyordum.
Yoldaşlarım ise aralarında
Hippotes'in yüce gönüllü oğlu Aiolos'un bana
armağan olarak altın ve gümüş verdiğini
bunları evime götürdüğümü konuşuyorlarmış.
Ve birbirlerine şunları söylüyorlarmış:
'Şuna bak hele, hangi kente, hangi ülkeye gitse
herkes tarafından sevilip sayılıyor.
Troya'dan da bir sürü görkemli ganimet edinmişti,
aynı yolu yapmış bizler ise eli boş dönüyoruz evlerimize.
Aiolos da sevdi onu ve memnun etmek için
kim bilir ne armağanlar sundu ona.
Gelin hemen görelim neyin nesiymiş bunlar,
bakalım ne kadar altınla gümüş varmış bu tulumun içinde.'

Bunları konuşuyorlardı ve kötü düşünce alt etti
yoldaşlarımın sağduyulu beyinlerini.
Tulumu çözdüler, o zaman dışarı fırladı bütün rüzgarlar.
Bir kasırga yakaladığı gibi okyanusun ortasına çekti bizi,
bu arada ağlayıp duruyorlardı yoldaşlarım da
vatan topraklarından uzakta.
Ben de uyanıp düşünmeye başladım temiz ruhumla;
gemiden atlayıp denizde yok mu olmalıydım
yoksa sabırla acı çekip sağlarla birlikte mi kalmalıydım.
Sabredip kaldım ve geminin içine uzandım.
Zalim kasırga bizi gemilerle birlikte

gerisin geri Aiolos'un adasına getirdi,
sızlanıp duruyorlardı yoldaşlarım.
Karaya çıkıp su aldık orada,
yoldaşlarım doyurdular karınlarını hızlı gemilerin yanında,
yemeğe ve içkiye doyduklarında
bir haberci ve bir yoldaş alarak yanıma
Aiolos'un ünlü sarayına doğru harekete geçtim.
Onu sofra başında, karısının ve çocuklarının yanında
buldum.
Saraya vardığımızda, dış kapının eşiğine,
sütunların yanına oturduk,
onlar da şaşırıp sordular: 'Nasıl geri geldin Odysseus?
Hangi kötü kader gelip buldu seni?
Biz gönülden isteyerek ve gerekeni yaparak yolcu ettik seni
varasın diye yüreğinin özlediği sarayına, sevgili vatanına.'

Bunları söylediler, ben de yüreğimde kederle yanıtladım onları:
'Zarar verdi bana kötü yoldaşlarım ve bir de korkunç uyku.
Kurtarın beni sevgili dostlarım, bilirim ki yapabilirsiniz bunu.'

Bunları söyledim ve yaranmaya çalıştım onlara tatlı sözlerle,
kimse konuşmadı, yalnızca baba yanıtladı beni:
'Çek git çabuk bu adadan! Bize utanç veriyorsun.
Mutlu tanrıların düşmanlığını kazanmış senin gibi birini
ülkesine yolcu etmem hayır değilmiş meğer.
Git buradan! Gerisin geri geldiğine göre bu topraklara,
lanetlemiş olmalı seni tanrılar.'

Bunları söyleyerek kovdu beni saraydan,
bana gelince, derin derin iç çekiyordum derdimden.
Oradan yine açıldık denize kederli yüreklerimizle.
Yorucu kürek çekme işinden eriyip bitiyordu
yoldaşların ruhları,
kendi çılgınlığımızdan artık görünmez olmuştu
ülkemize dönüş yolu.

Altı gün, gece gündüz durmaksızın denizin üzerinde yol aldık,
yedinci gün Lamos'un yüksek kenti
Lastrygonların Telepylos kentine vardık.
Orada çoban kente girerken diğer çobanı çağırır,
diğeri de ağıldan çıkarken duyar onu ses verir.
Uykusuzluğa dayanıklı biri iki kat gündelik kazanabilir orada,
birini sığırlara göz kulak olurken
diğerini de bembeyaz koyunları otlatarak kazanır,
çünkü yakındır geceyle günün yolları.
İşte oraya, iki yandan çepeçevre yüksek kayalıkların koruduğu,
limanın ağız kısmında karşılıklı sarp kıyıları
ve dar bir geçidi olan ünlü limana vardık,
bu zor geçitten girdik oyuk gemilerimizle.
Gemilerimizi derin limana yan yana bağladık;
limanın içinde ne küçük dalga vardı ne büyük,
her tarafta beyaz bir sessizlik yalnızca.
Yalnız ben limanın dışında, hemen kıyıda tuttum gemimi,
kara gemimi palamarla bağladım kayaya
ve dört bir yanı kontrol etmek için yüksek bir tepeye tırmandım.
Orada ne bir sığır ne bir insan izi vardı,
yalnız yerden çıkmakta olan dumanı görüyorduk.
İki yoldaşımı seçip gönderdim;
bu ülkede yaşayan ve buğday ekmeği yiyen insanların
nasıl olduklarını öğrenmeleri için.
Onlar da gemiden çıkıp dümdüz yolda yürümeye başladılar,
arabalar kente ve yüksek dağlara oradan
odun taşıyor olmalıydılar.
Kente girer girmez karşılaştılar bir kız çocuğuyla,
Laistrygon Antiphanes'in su almakta olan dinç kızıyla.
Kentin suyunu aldığını Ayı Çeşmesi'nden çıkmıştı kız,
yanına gittiler ve sordular kralın kim olduğunu
ve kimlere hükmettiğini;

o da hemen gösterdi onlara babasının yüksek sarayını.
O zaman ünlü saraya gidip
Antiphanes'in bir dağ kadar uzun boylu karısını buldular;
ödleri koptu onu görünce.
Yoldaşlar için korkunç bir son tasarlayan kocası Antiphanes'i
pazar yerinden çağırdı kadın.
O da yoldaşlardan birini yakalayıp akşam yemeğini hazır etti,
diğer ikisi kaçıp vardılar gemilere.
Kıyameti kopardı kral, bütün kente haber saldı,
güçlü Laistrygonlar oraya buraya koşturmaya başladı;
sayılmayacak kadar çoktular, erlere değil devlere
benziyorlardı.
Kayalardan üzerimize kocaman taşlar yuvarlamaya başladılar,
büyük bir gümbürtü koptu gemilerden
ve gemilerle birlikte yok olup gitmekteki erlerden.
Zıpkınla balık avlar gibi yakalayıp onları,
yemek için yanlarında götürüyorlardı.
Derin limanda yoldaşlarımı yitirdikten sonra
keskin kılıcımı çekip kestim halatını
deniz mavisi pruvalı gemimin.
Bu beladan kurtulabilmemiz için
küreklere asılmalarını buyurdum yoldaşlarıma,
onlar da yok olup gitme korkusundan
ayaklandırdılar küreklerle denizi.
Süzülerek gidiyordu gemim denizde ve
boğaza asılı duran kayaların arasında;
ama diğerleri hep birlikte yok olup gitmişlerdi orada.

Engin denize açıldık ölümden kurtulduğumuz için sevinçle,
ama bir yandan sevgili yoldaşlarımızı kaybettiğimiz için
yüreğimiz doluydu kederle.
Aiaie adasına vardık sonunda.
Güzel örgülü Kirke oturuyordu orada;
kötü niyetli Aietes'in kız kardeşi, güzel sesli, büyük bir tanrıça.
Fanileri aydınlatan Güneş ile

Okeanos'un kızı Perse'den olmaydı ikisi de.
Sessizce kıyıda güvenilir bir limana demirledik gemimizi,
kılavuzluk ediyordu bize tanrılardan biri.
Gemiden çıktık, yorgunluktan ve kederden ruhlarımız harap
kaldık orada iki gün iki gece.

Güzel örgülü Şafak üçüncü günü getirdiğinde,
ben mızrağımı ve sivri uçlu kılıcımı alıp gemiden uzaklaştım
yüksek bir tepeye çıktım,
olur da bir fani işi görür ya da herhangi bir ses duyarım diye.
Sarp kayayı tırmanınca geniş topraklardan,
sık ormanın içindeki Kirke'nin sarayından
bir duman yükseliyor gibi göründü bana.
Daha sonra aklım ve ruhumla düşünüp
bu kara dumanın ne olduğunu öğreneyim dedim.
Düşününce şu fikir daha iyi göründü bana:
Önce kıyıdaki gemiye gidip yoldaşlarıma yemek vereyim,
daha sonra da sormaları için onları göndereyim.
Yalnız başıma giderken ve oyuk gemiye yaklaşmışken,
tanrılardan biri yalnızlığıma acıyıp
yoluma çıkardı bir büyük yüksek boynuzlu geyik.
Ormanlarda otlamaktan dönüyor
ve su içmek için ırmağa iniyordu,
anlaşılan o ki kızgın güneşten rahatsız olmuştu,
ormandan çıkar çıkmaz vurdum onu sırtının ortasından,
tunç mızrağım çıktı öbür taraftan.
Düştü haykırarak tozun dumanın içine ve uçup gitti ruhu.
Üzerine basarak tunç mızrağımı geri çektim içinden,
bir halat ördüm söğütlerden kopardığım dallarla hemen,
o iri yarı vahşi hayvanı bağladım ayaklarından,
çok büyük olduğu için mümkün değildi
hayvanı tek elimle omuzlarıma atmam
mızrağıma dayandım ve götürdüm onu kara gemiye
boynundan tutarak sürükleye sürükleye.
Getirdim attım onu geminin önüne

ve yoldaşlarımın her birini tek tek kaldırdım tatlı sözlerle:
'Sevgili yoldaşlarım, her ne kadar kederli olsak da
hâlâ Hades'in saraylarına inmiş değiliz,
kaderimizde yazılı o tarih gelmedi henüz.
Gelin hızlı gemimizde ne kadar yiyecek içecek varsa alalım
ve karnımızı doyuralım ki bir de açlıktan acı çekmeyelim.'

Bunları söyledim, onlar da hemen ikna oldular sözlerimle,
şaşırdılar sahile gidip de kocaman geyiği görünce,
mutlulukla doya doya seyrettikten sonra
ellerini yıkadılar ve görkemli bir sofra kurdular.
Gün batana dek deniz kenarında oturduk
ve bitmek tükenmek bilmez etlerden yiyip tatlı şarap içtik;
güneş batıp karanlık çöktüğünde ise deniz kıyısında uyuduk.

Sabah doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde
hepsini toplayıp dedim ki:
'Çok acılar çekseniz de dinleyin sözlerimi sevgili yoldaşlarım.
Doğunun da nerede olduğunu bilmiyoruz batının da,
hatta fanileri aydınlatan güneşin yerin altına nereden girdiğini
ve yine bilmiyoruz nereden yükseldiğini.
Bir hal çaresi bulabilir miyiz diye düşünelim çabucak.
Ben bulamadım şuradan başka bir yer;
orada dik bir kayaya çıktım ve gördüm ki burası
uçsuz bucaksız denizle çevrilerek taçlandırılmış bir adadır.
Bir de sık ormanın ortasında yükselen bir duman gördüm.'

Bunları söyledim ve hopladı göğüslerinin içinde yürekleri,
Laistrygon Antiphanes'in caniliğini,
insan yiyen ulu Tepegöz'ün vahşetini hatırlamışlardı
besbelli.
Hüngür hüngür ağladılar, sel gibi gözyaşları döktüler;
ağlamak çare değildi, ne var ki.
Yoldaşlarımı iki gruba ayırıp başlarına birer lider atadım.
Birinin lideri bendim diğeri ise tanrı biçimli Eurylokhos.

Hızla karıştırdık kuraları tunçtan miğferlerin içinde
ve yüce gönüllü Eurylokhos çıktı kuradan.
Ağlamakta olan yirmi iki yoldaşıyla birlikte
yola çıkmak üzere geçti harekete,
bizi de teselli edilmez bir şekilde
ağlayıp dövünmekteyken geride bıraktı.
Ovanın içinde buldular
Kirke'nin yontulmuş taşlardan yapılma sarayını,
duvarlarla çevriliydi her yanı,
her yerde dağdan inme kurtlarla aslanlar vardı,
hepsini güçlü ilaçlarla ehlileştirmişti.
Onların üzerine saldırmadılar,
yerlerinden kalkıp okşadılar uzun kuyruklarıyla.
Nasıl ki köpekler şölenden dönen efendilerinin
kendilerine güzel şeyler vereceğini bildiklerinden
çevresinde dört döner ve kuyruklarını sallarsa,
güçlü pençeleri olan kurtlar ve aslanlar da
işte öyle kuyruk salladılar,
yoldaşlarım ise korkmuştu vahşi hayvanları görünce.
Güzel örgülü tanrıçanın sarayının giriş kapısında durup
örekesinde büyük, ölümsüz bir kumaş dokurken
bir yandan şarkı söylemekte olan Kirke'nin güzel sesini
dinlediler.
Kirke'nin dokuduğu kumaş tanrılara yakışır
görkem, zarafet ve incelikteydi.
Erlerin komutanı, diğer yoldaşlar tarafından en çok sevilen kişi
ve benim de en güvendiğim dostum Polytes
yoldaşlarıyla konuşmaya başladı:
'Sevgili yoldaşlarım, biri büyük bir örekede dokuma yapıp
şarkı söylüyor içeride ve sesi tüm evde yankılanıyor;
bu, ya bir tanrıça ya da bir kadın.
Haydi gelin bir an önce seslenelim ona.'

Bunları söyledi ve onlar da bağırıp yalvarmaya başladılar.
İçerideki hemen çıkıp kanatlı kapıları açtı

ve onları içeri buyur etti,
hepsinin de basireti bağlandı ve takip ettiler arkasından.
Eurylokhos geride kaldı, çünkü tuzağa düşmelerini
istemiyordu.
Kadın onları içeri götürüp tahtlara ve koltuklara oturttu
ve onlar için unu, peyniri ve sarı balı Pramnos şarabında kardı,
içine de korkunç ilaçlar kattı
vatan topraklarını toptan unutmaları için.
Onlara bunu içirdikten hemen sonra
değneğiyle vurarak hepsini domuzların ağılına kapattı.
Kafaları domuz kafası, sesleri domuz sesi
ve vücutları kıllı domuz vücudu oldu,
ama akılları sapasağlam yerindeydi.
Onlar içeri kapatılmış halde ağlayıp sızlarken
Kirke yemeleri için önlerine
meşe palamudu, kızılcık ve kozalak koydu;
yerde yan gelip yatan domuzlar bunları yiyordu hep.
Eurylokhos yoldaşlarına diğerlerinin kötü kaderi hakkında
haber vermek için hızlı gemilere geldi;
ancak istese de tek kelime çıkmıyordu ağzından.
Yüreğine eziyet eden keder çok büyük, gözleri yaşlarla
doluydu,
teselli edilmez bir ağlamayla sarsılıyordu.
Bizler şaşkınlık içinde olup biteni öğrenmek için
ısrarla sorular soruyorduk ona.
O vakit anlattı bize arkadaşlarının başına gelen felaketi:
'Emrettiğin gibi ormanın içinden yürüdük görkemli Odysseus.
Ovanın ortasında her yanı duvarlarla çevrili,
yontulmuş taştan yapılma güzel bir saray bulduk.
Orada biri, bir yandan büyük bir örekede çalışıyor
bir yandan da şarkı söylüyordu;
ya bir tanrıçaydı ya da ölümlü bir kadın.
Yoldaşlar seslenince hemen dışarı çıkıp kanatlı kapıları açtı
ve buyur etti onları içeriye.

Hepsinin de basireti bağlandı ve gittiler peşi sıra,
olur da tuzaktır diye bir ben kaldım geride.
Diğerleri hep birlikte kayboldular içeride,
ben de kaldım orada uzun bir süre
ama hiçbiri görünmedi bir daha.'

Bunları söyledi, ben de omuzlarımın üzerine attım
gümüş kakmalı, büyük, tunç kılıcımı, yayımı aldım sırtıma
ve bana gittikleri yolu göstermesini buyurdum.
O dizlerime kapanıp yalvarmaya başladı iki gözü iki çeşme
ve şu kanatlı sözleri söyledi:
'Beni oraya götürme soylu Odysseus, bırak burada.
Ne sen ne de başka biri geri getirebilir yoldaşları.
Gel şimdi bir an önce kaçalım buradakilerle,
hâlâ kaçabilecekken kara günden.'

Bunları söyledi, ben de ona şu yanıtı verdim:
'Eurylokhos, sen kara geminin yanında kal,
yemene içmene bak, ama ben gitmeye mecburum.'

Bunları söyleyip uzaklaştım gemiden ve denizden.
Kutsal vadinin içinden giderek, tam bir sürü ilacı bilen
Kirke'nin büyük sarayına varmak üzereyken,
bıyıkları yeni terlemiş delikanlı kılığında
altın değnekli Hermeias çıktı karşıma.
Elimden tutup ismimi söyleyerek konuştu benimle:
'Böyle yüksek dağların arasında tek başına,
buraları bilmeden nereye gidiyorsun talihsiz adam?
Yoldaşların domuz kılığına sokulmuş halde
Kirke'nin sarayında kitliler, sağlam ve gizli bir yerde.
Yoksa onları kurtarmaya mı geldin?
Sen de geri dönemez ve kalırsın onlarla bilesin.
Gel seni bu belalardan kurtarayım,
al bu şifalı bitkiyi ve Kirke'nin sarayına git;
bu ot korur seni kötü kaderden.

Kirke'nin kuracağı tuzakları da anlatayım sana:
Karışık bir içki hazırlayacak ve ilaçlar atacak içine,
ama büyüleyemeyecek seni çünkü bu şifalı ot
ve sana söyleyeceklerim engelleyecek onu.
Kirke sana uzun değneğiyle vurunca,
sen de belinden keskin kılıcını çekip
onu öldürmek istiyor gibi atıl üzerine.
Korkacak ve sana yatağa gitmeyi teklif edecek;
yoldaşlarına yapılan büyünün çözülmesini
ve iyi ağırlanmayı istiyorsan
sakın reddetme tanrıçayla yatağa girmeyi.
Kılıcını çıkarıp da savunmasız kaldığın zaman,
senin için başka bir kötülük düşünmeyeceğine dair
bahtiyar tanrılar üzerine büyük bir yemin verdir.'

Işıkla öldüren Hermeias bunları söyledi
ve yerden kopardığı şifalı otu elime verip sıraladı özelliklerini:
Kökleri kara ve tohumu süt gibi beyazdı,
tanrılar ona 'molü' derlerdi,
koparamazdı faniler onu kökünden;
ancak tanrılar yapabilirler her şeyi.
Hermeias ormanlık adadan yüksek Olympos'a doğru giderken,
ben de Kirke'nin sarayına doğru yola koyuldum,
yüreğim acılar içindeydi oraya giderken.
Güzel örgülü tanrıçanın sarayının giriş kapısında durdum;
seslendim, tanrıça da duydu sesimi.
Hemen dışarı çıkıp kanatlı kapıları açarak içeri buyur etti beni.
Ben de yüreğimde kederle takip ettim onu.
Beni içeri alıp gümüş kakmalı, süslü, işlemeli
ve merdivenli güzel bir tahta oturttuktan sonra
ayaklarımın altına bir iskemle koydu.
İçmem için bir karışım hazırladı altın maşrapanın içinde
ve aklından kötülükler geçirerek içine ilaç attı.
Hepsini içirdikten sonra büyüleyememiş olsa da beni,

değneğiyle vurup bana şunu söyledi:
'Şimdi sen de domuz ağılına gidip yoldaşlarınla birlikte ol.'

Bunları söyledi, ben de belimden çekip şiş gibi kılıcımı
atıldım Kirke'nin üzerine öldürmek istermiş gibi,
büyük bir çığlık atarak yere düştü tanrıça
ağlayarak dizlerime sarıldı ve şu kanatlı sözleri söyledi:
'Erlerden hangisisin ve nerelisin?
Nerededir ailen ve kentin?
Ne tuhaf, nasıl oldu da bu ilaçlarla büyülenmedin,
oysa bir kez geçti mi dişlerinin arasından
hiçbir insan dayanamazdı bu ilaçlara hiçbir zaman.
Yoksa sen, her zaman ışıkla öldüren altın değneklinin,
Troya'dan dönerken hızlı kara gemisiyle geleceğini söylediği
hünerli Odysseus musun?
Gel şimdi kınına koy kılıcını bir kenara,
daha sonra da çıkalım birlikte yatağıma
kucaklayalım birbirimizi sevgiyle tatlı tatlı
ve güvenelim birbirimize.'

Bunları söyledi, ben de ona şöyle yanıt verdim:
'Kirke, yoldaşlarımı domuza çevirdin sarayının içinde
ve alıkoymak istedin burada beni de,
şimdi sana karşı kibar olmamı diliyorsun
ve aklında düzenler kurup yatağında yatmamı istiyorsun;
niyetin beni soyduktan sonra bana kötülük yapmak mıdır?
Benim için aklından başka bir kötülük geçirmeyeceğine dair
büyük bir yemin vermezsen tanrıça, asla çıkmam yatağına.'

Böyle konuştum, o da isteğime uyarak yemin verdi.
Yeminini bitirdikten sonra çıktım Kirke'nin güzel yatağına.
Sarayında dört hizmetçi emirlerini yerine getiriyorlardı.
Onlar da pınarlardan, koruluklardan
ve denize dökülen kutsal ırmaklardan doğmuşlardı.
İçlerinden biri tahtlara güzel erguvan döşekler koyuyor,

altına ve üstüne de yumuşak örtüler seriyordu;
diğeri tahtın önüne gümüş sofralar koyuyor
üzerlerine de altın ibrikler yerleştiriyordu;
üçüncüsü ise gümüş testilerin içinde
yürekleri tatlandıran şarabı karıyor
ve altın maşrapalara paylaştırıyordu.
Dördüncüsü ise su getiriyor ve suyu ısıtıyordu
büyük bir kazanın altına harlı bir ateş yakarak.
Parlayan tunç kazanda su kaynayınca beni tekneye oturttu,
rahatlatıcı suyu başıma ve omuzlarıma döktükten sonra
tekmil organlarım yorgunluktan kurtulana
ve ruhum dinlenene kadar yıkadı beni.
Yıkayıp bolca yağ ile ovduktan sonra
güzel bir pelerin ve gömlek giydirdi üstüme,
içeri sokup, güzel, bol süslü, ustalıkla işlenmiş
gümüş kakmalı tahta oturttu beni
ve ayaklarımın altına bir iskemle koydu.
Ellerimi yıkamam için su dolu güzel altın bir ibrik getirdi
ve gümüş bir leğene dökmeye başladı;
hemen yanıma da yontulmuş bir masa hazırladı.
Saygıdeğer kahya ekmek ve bolca yemek koydu
büyük bir nezaketle sofraya.
Yememi söyledi ama ruhum hiç istemiyordu,
aklımdan yüreğimin hissettiği kötülükleri geçirerek oturdum.
Orada öylece oturduğumu, elimi yemeğe uzatmadığımı
ve derin bir kederim olduğunu fark eden Kirke
yanıma gelip durdu ve bana şu kanatlı sözleri söyledi:
'Neden böyle dilsiz gibi oturur, eritip bitirirsin ruhunu,
ne yemeğe dokunursun ne de içkiye?
Yoksa yine sana bir tuzak kurduğumu mu düşünürsün?
Korkmana gerek yok, güçlü bir yemin verdim sana.'

Bunları söyledi, ben de onu şöyle yanıtladım:
'Söylesene Kirke, göğsünde yürek taşıyan hangi adil adam

yiyip içebilir yoldaşlarını kurtarmadan?
Eğer canı gönülden istiyorsan yiyip içmemi,
o zaman çöz büyülerini de gözlerimle göreyim
çok sevgili yoldaşlarımı.'

Bunları söyledim; Kirke de elinde bir değnekle çıktı salondan,
domuz mandırasının kapılarını açarak dışarı çıkarttı
dokuz yaşında domuzlara benzeyen yoldaşlarımı.
Onlar da karşısında durdular; aralarından geçerek her birini
bir ilaçla ovaladı, üzerlerinde çıkan kıllar derilerinden döküldü
ve yeniden insan oldular, hem de eskisinden daha genç,
daha yakışıklı ve daha yapılı idiler.
Beni tanıyıp ellerime sarıldı her biri sevinçli gözyaşlarıyla,
saray yankılanıyordu yoldaşlarımın coşkusuyla,
bize acıdı, yanıma geldi ve şunları söyledi yüce tanrıça:
'Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
şimdi kıyıya hızlı geminin yanına git,
her şeyden önce, olması gerektiği gibi, karaya çekin gemileri,
mağaralara koyun içindeki her şeyi; direkleri ve yelkenleri.
Sonra dön buraya ve sevgili yoldaşlarını da getir yanında.'

Bunları söyledi ve ikna oldu yiğit ruhum.
Kıyıya hızlı geminin yanına gitmek üzere harekete geçtim.
Orada, hızlı geminin üzerinde, sevgili yoldaşlarımı
umutsuzlukla dövünüp acı gözyaşları dökerken buldum.
Nasıl ki buzağılar, otlaktan dönen ineklerin etrafını sarar
ve hep birlikte sevinçten hoplarlarsa,
nasıl mandıralara sığmaz olup
böğürerek koşarlarsa analarının yanına,
işte onlar da beni görünce gözyaşlarıyla atıldılar üzerime;
öyle ki, kendilerini, doğup büyüdükleri dört yanı dağlık
İthake'de vatanlarındaymış gibi hissettiler ruhlarının içinde
ve ağlayarak şu kanatlı sözleri söylediler:
'Soylu Odysseus, sanki vatan topraklarımıza,
İthake'ye varmış kadar çok sevindik senin dönüşüne.

Gel şimdi anlat bize diğer yoldaşlarımızın kayboluşunu.'

Bunları söylediler, ben de yumuşak sözlerle onlara şöyle dedim:
'Her şeyden önce gelin gemiyi karaya çekelim,
götürüp mağaralara koyalım her şeyi; direkleri, yelkenleri
siz de dikkatlice izleyin beni ve görün yoldaşlarınızı
Kirke'nin her şeyin bol olduğu kutsal saraylarında yiyip içerken.'
Bunları söyledim, onlar da hemen ikna oldular;
bir tek Eurylokhos engellemeye kalktı yoldaşları,
onlara şu kanatlı sözleri söyledi:
'Nereye gidiyorsunuz ey talihsizler?
Kirke'nin sarayındaki işkenceleri mi merak ediyorsunuz yoksa,
hepimizi ya kurda çevirecek, ya aslana ya da domuza
ve mecburen koruyacaksınız büyük sarayı kalıp orada.
Yoldaşlarımız Tepegöz'ün mandırasına gittiğinde de
böyle olmamış mıydı?
Cesur Odysseus'u izlediklerinden yok olup gitmedi mi
diğerleri?'

Bunları söyledi ve benim aklımdan,
her ne kadar yakın akrabam olsa da
kalçamın arkasından şiş gibi uzun kılıcımı çekip
kafasını kesmek ve fırlatıp atmak geçti.
Ancak yoldaşlarımın hepsi birden
yumuşak sözler söyleyip tuttular beni:
'Soylu Odysseus, onu burada bırakalım eğer istersen,
göz kulak olsun gemiye burada kalıp.
Sen götür bizi Kirke'nin kutsal saraylarına.'

Bunları söylediler ve hızla ayrıldık gemiden ve denizden,
Eurylokhos bile kalmadı orada; geriden izliyordu bizi
çok korkmuştu öfkemden.
Bu arada sarayın içinde Kirke diğer yoldaşlarımı güzelce
yıkamış,

bolca yağ ile ovup kalın pelerinlerle gömlekler giydirmişti.
Onları sarayda güzelce yiyip içerken bulduk.
Diğerleri de birbirlerini görünce ağlaşmaya başladılar,
sevinç çığlıkları atıyorlardı bir yandan,
sarayda her taraf uğulduyordu hıçkırıklardan.
Tanrıça yanımda durup şunları söyledi:
"Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
şimdi ağıtların ve ağlamanın sırası değil.
Ben de biliyorum balık dolu denizde ne kadar çok çektiğinizi,
düşmanlarınızın size ne kadar haksızlık edip
karada ne kadar zarar verdiklerini.
Ama şimdi yüreğinize güç gele kadar yiyip içme vaktidir
tıpkı vatanınızda, her yanı taşlık İthake'de olduğu gibi.
Sen ve yoldaşların kederli ve mutsuzsunuz,
zorlukla yaptığınız yolculukların canlı hayali,
ruhunuz mutluluğu unutmuş çok çile çekmekten belli.'

Bunları söyledi ve yiğit yüreklerimizi ikna etti.
Bir sene boyunca her gün oturup
bitmez tükenmez etler yiyip tatlı şarap içerek eğlendik orada.
Bir sene dolup da mevsimler döndüğünde,
aylar geçip de günler uzadığında,
sevgili yoldaşlarım beni evden dışarı çağırıp şunları dediler:
'Eğer kaderinde kurtulup yüksek evine
ve vatan topraklarına varmak var ise
vatanını anımsama vakti hala gelmedi mi?'

Bunları dediler ve ikna ettiler yiğit ruhumu.
O zaman bütün bir gün boyunca, güneş denize batana dek
oturup bol bol et yiyip tatlı şarap içtik.
Güneş batıp da karanlık geldiğinde
diğerleri uyudu gölgeli sarayda,
bana gelince, Kirke'nin güzel yatağına girdim
ve dizlerine sarılarak yalvardım ona, dinledi sesimi tanrıça.
Onunla konuşup şu kanatlı sözleri söyledim:

"Kirke, yalvarırım sana, tut sözünü, beni evime gönder.
Eve dönmeyi arzuluyor artık ruhum,
sen etrafta olmadığında ağlayıp sızlayarak
yürekleri eriten yoldaşlarımın ruhları da."

Bunları söyledim, hemen yanıtladı beni yüce tanrıça:
'Laetres'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
elbette ki istemiyorsanız kalmazsınız artık evimde;
ama önce başka bir yolculuk yapmanız gerekecek.
Hades'in taraçalarına ve övülmeye değer Persephone'ye gidecek
ve kör bilici, sağlam akıllı Thebaili Teiresias'a danışacaksınız.
Persephone ona ölülerden de bir bilinç vermiş;
diğer ölüler gölgeler gibi dolanır dururken içlerinden bir o
düşünmekteymiş.'

Bunları söyledi ve yırtıldı göğsümün içinde yüreğim.
Yatağa oturup başladım ağlamaya,
güneşin ışığını görmek istemiyordu artık yüreğim yaşayıp da.
Ağlayıp dövünmeye doyduğumda
konuşup yanıtladım onu ve şunları söyledim:
'Kirke, kim kılavuzluk edecek bana o yolculukta?
Çünkü şimdiye kadar kimse kara bir gemiyle
varmış değil Hades'e.'

Bunları söyledim ve hemen yanıtladı beni yüce tanrıça:
'Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
bir kılavuza gerek yoktur gemide.
Sen yalnız dik direkleri ve aç beyaz yelkenleri,
onu senin için götürür Boreas'ın nefesi.
Aştığın vakit Okeanos'u geminle, göreceksin orada,
alçak bir kıyı ile Persephone'nin korularını,
yüksek yaban kavaklarını ve tohumlarını atan söğütleri
oraya, derin anaforlu Okeanos'un üzerine demirle gemiyi;
Sonra da Hades'in küflü bataklıklarına gitmek için harekete
geç.

Akheron'a Pyriphlegeton ile Kokytos akar,
orada tutulur Styks'in suları
ve ağır akan iki ırmağın birleştiği yerde bir kaya vardır.
Oraya bir kulaç eninde ve boyunda bir kuyu kazıp
tüm ölüler için şarap serp her yana; ilki bal ile
ikincisi tatlı şarapla, üçüncüsünde de su ile karıştırılmış olsun
ve en son da üzerine beyaz un serpiştir uzun uzun.
O zaman yalvar ölülerin etsiz kafataslarına,
söz ver onlara İthake'ye vardığında
sarayındakiler içinde en iyi kısır ineği kurban edeceğine
ve ateşin üzerinde en güzel ikramları yapacağına.
Sürünün diğer davarlarından ayırt edilen
kapkara bir koç adamalısın Teiresias'a da.
Yalvarırken ve dua ederken ölülerin soyuna,
bir koç ile kara dişi bir koyun kurban et
başlarını Hades'in karanlığına çevirerek
ve ırmağın akıntısına doğru çevir kendi yüzünü de,
ölülerin ruhu toplanacaktır orada böylece.
İşte o vakit harekete geçir yoldaşlarını ve buyur onlara;
tunçla merhametsizce kesilmiş halde yerde yatan
hayvanların derilerini yüzerek parçalara ayırmalarını.
Söyle onlara dua etsinler, tanrılara, güçlü Hades'e
ve övülmeye değer Persephone'ye,
sen de otur orada, çek kınından şiş kadar sivri kılıcını,
ta ki Teiresias sorduğun soruları yanıtlayana dek
ve izin verme ölülerin kafataslarının kana yaklaşmasına.
Ey ulusların komutanı, o zaman bilici hemen gelecektir yanına.
Ancak o söyleyebilir sana, yolculuğunun ne vakit biteceğini,
vatanına nasıl döneceğini ve vahşi balıklarla dolu
okyanusta nasıl ilerleyeceğini.'

Bunları söyledi ve hemen geldi altın tahtlı Şafak.
Kirke pelerinle gömlek giydirdi bana,
beyaz, ince ve güzel bir elbise giydi kendisi de;
güzel, altın bir kemer sardı beline, duvakla örttü başını.

Sonra saraya girdim ve yoldaşlarımın yanına giderek
tatlı sözlerle hepsini harekete geçirmeye başladım:
'Haydi gidelim artık, bırakın tatlı uykuyu,
saygıdeğer Kirke öyle buyurdu.'

Bunları söyledim ve ikna oldu yiğit ruhları.
Yalnız Elpenor adında biri vardı, en gençleri;
ne savaşta güçlüydü ne de sağlam bir aklı vardı.
Yoldaşlarından ayrı durur, şaraptan sersemlemiş halde
yatardı Kirke'nin sarayının damında.
Yoldaşlarının oraya buraya koşuşturduğunu duyunca
uyanıp ileri atıldı birden,
yüksek merdivenden ineceğine doğruca atladı damdan aşağı.
Boynu kırıldı düşer düşmez ve ruhu indi Hades'e.
Ayrılırken yoldaşlarımıza dedim ki:
'Belki evimize, vatan topraklarına gittiğimizi sanıyorsunuz.
Ama başka bir yol gösterdi bize Kirke:
Hades'in ve övülmeye değer Persephone'nin taraçalarına
gidecek ve Thebaili Teiresias'ın ruhuna danışacağız.'

Bunları söyledim ve parçalandı yürekleri.
Yere oturup saçlarını başlarını yolarak
teselli edilemez biçimde inleyip ağlamaya, dövünmeye
başladılar.
Keder ve kara gözyaşları içinde deniz kıyısına vardığımızda
Kara gemiye bir koç ile kara bir koyun bağlamış Kirke'yi
gördük;
hepimizin arasından sessizce geçip gitmişti,
Tanrının istemeden kim görebilirdi onun geçip gittiğini?"

RAPSODİ 11

[Ölüler Ülkesi]

"Kıyıya inip gemiye çıktıktan sonra
tanrısal denize açılmış olduk yeniden.
Direği diktik ve yelkenleri gerdik kara gemiye,
davarları da aldık ve koyduk içeri,
bizler de kederle kara gözyaşları dökerek bindik.
Deniz mavisi pruvalı gemimizin arkasından,
güzel sesli, güzel örgülü yaman tanrıça Kirke
bizim için uygun bir rüzgar gönderdi.
Biz de malzemeleri gemiye yerleştirdikten sonra oturduk,
rüzgarla birlikte gemiyi ilerletiyordu kaptanımız.
Gemimiz okyanusu geçerken, yelkenler tüm gün şişkindi.
Sonra güneş battı ve bütün yollar karanlığa gömüldü,
gemi derin akan Okeanos'a geldi.
Oradadır Kimmerlerin sislerle ve bulutlarla örtülü ülkesi;
Parlak güneş ne yıldızlı gökyüzüne yükseldiği zaman
ne de gökten yere indiği zaman görmüştür onları,
oraya, yalnızca o bahtsız insanlar için
felaket taşıyan gece uzanabilir.
Orada gemimizi demirleyip indik aşağı,
davarları da dışarı çıkarttık,
Kirke'nin bize söylemiş olduğu yere varana dek
Okeanos'un akıntısı boyunca ilerlemeye başladık.
Oraya varınca Perimedes ile Eurylokhos kurbanları tuttular.
Önce sivri kılıcımı çektim kınından,
sonra bir kulaç eninde ve boyunda çukur açtım,
ölüler için şarap serpme merasimi yaptım;
önce balla karışık, sonra tatlı şarapla, üçüncü olarak suyla,
daha sonra da üzerine beyaz un serptim.
O zaman ölülerin kafataslarına uzun uzun yalvardım
ve İthake'ye vardığımda onlara, saraydakilerin en iyisinden

kısır bir inek kurban edeceğime ve ateşin üzerinde
en güzel ikramları yapacağıma söz verdim,
ayrıca yemin ettim, Teiresias'a sürüdekilerin en iyisinden
kapkara bir koç adayacağıma dair.
Ölülere yalvardıktan sonra, davarları aldım
ve çukurda kestim kafalarını, kara kan başladı akmaya.
O zaman Erebos'tan çıkıp toplandı ölülerin ruhları,
hem gelinler, hem bekarlar hem de delikanlılar,
çok çekmiş ihtiyarlar, ruhlarında yasları taze tatlı bakireler
ve bakır mızrakla öldürülmüş insanlar,
savaşta kanlı silahlarını tutarak ölen erler;
her yandan ruhlar üşüşüyordu çukura,
her biri de kuvvetle haykırıyordu,
sarı bir korku ele geçirmişti beni de.
O sırada harekete geçirdim yoldaşlarımı;
yerde merhametsiz tunç tarafından kesilmiş halde yatan
koyunların derilerini yüzmelerini, parçalara ayırmalarını,
tanrılara, güçlü Hades'e ve övülmeye değer Persephone'ye
dua etmelerini buyurdum.
Ben de şiş gibi sivri kılıcımı çektim arkamdan,
oturdum ve kanın ölülerin kafataslarına sızmasını önledim
Teiresias sorularıma yanıt verene dek.
Önce yoldaşımız Elpenor'un ruhu geldi;
bedeni sonsuz toprağa gömülmemişti henüz,
arkasından ağlamaya ve gömmeye fırsat bulamadan
bırakmıştık onu Kirke'nin sarayında,
çünkü başka bir zorunluluk bekliyordu bizi.
Ruhunu görünce gözyaşı döktüm,
onun için acı çekiyordu yüreğim,
ona seslenip şu kanatlı sözleri söyledim:
'Elpenor, nasıl geldin buraya sisin ve karanlığın altına yayan?
Kara gemiyle gelen benden daha önce ulaşmışsın buraya."

Bunları söyledim, o da korkunç bir şekilde
inleyerek ve yanıtladı beni:

'Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
bana zarar verdi tanrının kötü kaderi ve çok fazla şarap.
Kirke'nin sarayında uyumaktayken
yüksek merdivenlerden inmeyi akıl edemeyip
dosdoğru çatıdan attım kendimi.
Düşer düşmez kırıldı boynum ve Hades'e indi ruhum.
Şimdi sana diz çöküp yalvarıyorum, mutlu et sevdiklerini,
karını, seni küçükken besleyip büyüten babanı
ve sarayında bir başına bıraktığın Telemakhos'u;
biliyorum ki Hades'in saraylarından çıkıp gittiğinde,
dönüş yolunda Aiaie adasında durduracaksın güzel gemini.
Yalvarırım sana kralım, hatırla orada beni
böyle ardından ağlanmamış ve gömülmemiş halde bırakma;
yola çıkmışken sonunda tanrılar benim yüzümden kızmasın sana,
yak beni ve neyim var neyim yoksa her şeyi,
köpüklü denizin yanında benim için bir anıt dik ki
daha sonra gelenler tanısınlar bu talihsizi.
Benim için yap bunu ve mezarımın üzerine de,
sağken yoldaşlarımın arasında asıldığım küreğimi sapla.'

Bunları söyledi, ben de yanıtladım onu ve dedim ki:
'Ey talihsiz, tüm bunları yaparak yerine getireceğim
sana olan görevimi.'

İkimiz böyle oturmuş acı acı konuşuyorduk:
Bir yandan ben kılıcımı kandan uzak tutarken,
diğer yandan da yoldaşımın hayali konuşup duruyordu.
O zaman çukurun üzerine ölmüş annem,
yüce gönüllü Autolykos'un kızı Antikleia'nın ruhu geldi,
kutsal İlyon'a giderken sağ bırakmıştım onu.
Görünce gözyaşları döktüm, acıdı ruhum.
Ne kadar üzgün olsam da,
izin vermedim kanın yanına yaklaşmasına
Teiresias'dan sorularıma yanıt almadan önce.

Thebaili Teiresias'ın ruhu altın bir asa tutarak geldi çukura,
beni tanıyıp şunları söyledi:
'Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
neden gün ışığını bırakıp da bu korkunç yere
ölüleri görmeye geldin ey bahtsız?
Şimdi çekil çukurun yanından, kılıcını da sok ki yerine
kan içip gerçeği söyleyeyim sana.'

Bunları söyledi, ben de kınına soktum gümüş kakmalı kılıcı;
kara kanı içtikten sonra o eşsiz bilici, bana şunları söyledi:
'Vatanına tatlı bir dönüşün peşindesin görkemli Odysseus,
ancak bu yolculukta felaketler verecek sana bir tanrı,
sanmam ki unutsun sevgili oğlunu kör ettiğini yer sarsan tanrı
ve vazgeçsin sana duyduğu korkunç öfkeden.
Ancak tüm bunlara rağmen, başına ne kadar kötülük
gelirse gelsin eğer kendi ruhuna ve yoldaşlarınkine hakim
olabilirsen
mümkün olabilir yurduna ulaşabilmen.
Kara okyanusu geride bırakıp da
görkemli gemini Çatal Adası'na yanaştırdığında,
orada yükseklerden her şeyi gören ve duyan Güneş tanrısının
otlayan ineklerini ve ürkek koyunlarını bulacaksınız:
Eğer onlara dokunmaz yalnızca vatanına dönmeyi
düşünürseniz,
o vakit başınıza ne gelirse gelsin varabilirsiniz İthake'ye;
ama el uzatırsanız onlara, senin, geminin ve yoldaşlarının
yok olup gideceğini görüyorum kaderde.
Bir tek sen kurtulsan bile çok acılar çekeceksin,
bütün yoldaşlarını kaybettikten sonra
yabancı bir geminin üzerinde döneceksin yurduna
ve pek çok belayla karşılaşacaksın oraya vardığında da.
Tanrıya denk eşinle düğün armağanları eşliğinde evlenmek için
etrafında dört dönerek malını mülkünü yiyip bitiren
kibirli, utanmaz adamlar bulacaksın evinde.
Döndüğün vakit sarayına öldüreceksin tüm talipleri,

kâh kurnazlıkla kâh sivri tunçla;
böylece yaptıklarının intikamını alacaksın onlardan.
Yanına iyi bir kürek alıp deniz bilmez, tuzlu yemek yemeyen,
ne kırmızı boyalı gemileri ne de gemilerin kanadı sayılan
güzel yontulmuş kürekleri tanımayan insanların yaşadığı
yere gitmek için çıkacaksın yola.
Sana bir işaret vereyim de çıkmasın aklından dediklerim:
Bir başka gezginle karşılaşacaksın yolda,
görkemli omzunun üzerinde ekin savurmak için taşıdığın belin
ne olduğunu soracak sana,
o zaman güzel küreğini sapla toprağa.
Tanrı Poseidon'a layığıyla hem koç hem boğa
hem de diğer domuzları aşan bir yaban domuzu
kurban ettikten sonra dön vatanına ve orada da
engin gökyüzünde oturan ölümsüz tanrıların her birine sırayla,
hiç birini unutmadan yüzlük kurbanlar sun.
İşte o zaman sen de denizin dışında sessizce ölürsün
ve ölüm seni ileri yaşta, mutlu ihtiyarlığında bulur,
çevrendekilerin hepsi de mutlu halklar olur.
Gerçektir sana bütün söylediklerim.'

Bunları söyledi ve ben de onu yanıtlayıp dedim ki:
'Teiresias, görünen o ki bunların olmasına karar vermiş
tanrılar.
Şimdi gel sen bana bir de şunu anlat:
Ölmüş annemin ruhunu görüyorum,
kanın yanına gelmiş oturuyor konuşmadan,
oğlunun yüzüne bakmaya da konuşmaya da yeltenmiyor.
Söyle bana efendimiz beni tanıması için ne yapmalıyım?'

Bunları söyledim ve o da bana dedi ki:
'Çok kolaydır bu söyleyeyim sana:
Aşağı dünyanın ölülerinden hangisinin
kanın yakınına gelmesine izin verirsen,
gerçeği söyleyecektir o sana.

Ama kimi engeller ve itersen, o dönecektir geri.'

Yüce Teiresias'ın ruhu bunları söyledi
ve tanrıların kararlarını bütün detaylarıyla anlattıktan sonra
Hades'teki taraçasına gitti.
Ben orada kaldım ve ayakta durdum
annem gelip de kara kanı içene kadar.
Hemen tanıdı beni ve dövünerek şu kanatlı sözleri söyledi:
'Evladım, hâlâ sağ iken nasıl oldu da
karanlığın ve sisin altına indin?
Yaşayanların burada olanları görmesi kolay değil;
tam ortada bizi canlılardan ayıran büyük ırmaklar
ve korkunç akıntılar var,
her şeyden evvel de çok iyi bir gemisi olmayanın
yaya olarak geçemeyeceği Okeanos var.
Yoksa Troya'dan çıktığından beri
dolanıp duruyor musun geminle ve yoldaşlarınla?
Hâlâ gitmedin mi İthake'ye, görmedin mi sarayındaki karını?'

Bunları söyledi, ben de yanıtladım onu ve dedim ki:
'Kaderi Thebai'li Teiresias'ın ruhuna sormak için
Hades'e gelmek zorundaydım anacığım.
Akha topraklarına yanaşamadım daha,
kendi yurduma ayağımı bile süremedim,
güzel atları olan tanrısal Agamemnon'un peşinden
Troya'ya savaşmaya geldiğimden beri
çile çekerek ha bire dolanıp duruyorum.
Ancak gel şimdi sen anlat bana gerçeği:
Merhametsiz ölüme karşı hangi kader sana boyun eğdirdi?
Şifasız bir hastalık mı yoksa okçu Artemis'in
görkemli oklarından biri mi?
Babam hakkında da bir şeyler söyle bana,
bir de geride bıraktığım oğlum hakkında;
malımın mülkümün başındalar mı hâlâ
yoksa erlerden birine mi kaptırdılar

ve umudu kestiler mi döneceğimden?
Karımın düşüncesini ve isteğini de söyle bana.
Oğlunun yanında oturup sahip çıkıyor mu evine,
yoksa soylu bir Akha onu karısı olarak aldı mı?'

Bunları söyledim ve hemen yanıtladı beni saygıdeğer
annem:
'Sarayında oturmuş sabırla bekliyor seni karın,
günlerini ve gecelerini keder içinde geçirip ağlıyor sürekli.
Değerli mal varlığına el koymadı kimse,
Telemakhos akıllıca sahip çıkıyor mülklere,
yerine göre oturur yargı hakkı olanların çağırıldığı şölenlere.
Baban da kırda yaşar inmez kente;
ne yatak kullanır ne güzel kilimler ne de çarşaflar,
kış geldiğinde hizmetçilerin uyuduğu yerde
evin içinde yerde ateşe yakın uyur ve kötü kıyafetler giyer,
meyvelerin çiçeklenme vakti yaz geldiğinde
bağda yere düşen yapraklardan bir döşek hazırlar kendine.
Orada kalır kederiyle baş başa,
aklından hep üzüntülü şeyler geçer,
senin dönüşünü bekler durur,
zor, ürkütücü ihtiyarlık da gelip buldu artık onu.
Ben de ölüp gittim ama ne kaderimi takip ederek,
ne keskin nişancı Artemis'in görkemli oklarıyla,
ne de herhangi bir hastalıktan.
Ey şanlı Odysseus, yalnız senin acındır beni bu hale getiren,
soylu oğlumdan ayrı kaldığımdan bu yana
hep senin düşüncen var aklımda
ve o düşüncelerdir benim tatlı ruhumu bu hale getiren.'

Bunları söyledi ve ben kucaklamak istedim
ölmüş annemin ruhunu.
Üç kez kederle atıldım, ruhum beni kışkırtıyordu,
üç seferinde de ellerimden bir gölge ya da bir düş gibi uçup gitti.
Yüreğime hükmeden acı gittikçe büyüyordu

ve şu kanatlı sözlerle konuştum ona:
'Anacığım, ben seni bu kadar kucaklamak isterken,
Hades'in içinde bile olsa sevgili ellerimiz birbirini bulsun
ve çektiğimiz tüm acılara inat bu anın tadını çıkaralım derken
neden bırakıp gidiyorsun beni?
Yoksa tanrıça Persephone daha çok acı çekip
daha çok ağlayayım diye senin benzerini mi gönderdi buraya?'

Bunları söyledim, saygıdeğer annem hemen yanıt verdi:
'Benim tüm insanlardan talihsiz oğlum,
Zeus'un kızı Persephone'nin seni kandırdığı yok,
bir fani öldüğü zaman kaderi budur.
Çünkü artık eti, kemiği ve sinirleri yoktur,
hepsini yanmakta olan ateşin tartışılmaz gücü yok eder;
yaşam önce beyaz kemikleri terk eder,
sonra ruh kanatlanıp uçar bir düş gibi.
Ancak sen şimdi ışığa doğru git ve
tüm bunları daha sonra karına anlatmak için tut aklında.'

Böyle konuşuyorduk sonra kadınlar geldi,
tanrıça Persephone harekete geçirmişti onları,
hepsi de kahramanların kızları ve eşleriydi;
gelip hep birlikte kara kanın çevresine toplandılar,
ben de her birine neler soracağımı düşünüyordum.
Şu düşünce ruhuma en iyisi gibi göründü:
Arkamdan uzun ve sivri kılıcımı çekip
hiçbirinin kara kanı içmesine izin vermedim;
sırayla gelmekteydiler, her biri de soyunu söylüyordu,
ben de sormaya devam ediyordum hepsine.
Orada ilk önce kusursuz Simoneus'tan doğduğunu
ve Aiolos'un oğlu Kretheus'un karısı olduğunu söyleyen,
kusursuz babanın kızı Tyro'yu gördüm.
O dünyadaki bütün diğer ırmakların en güzeli olan
tanrısal Enipeus ırmağına gönlünü kaptırmış
ve sürekli Enipeus'un akıntılarının yanına gidermiş.

Yeri tutan ve sallayan tanrı Poseidon ırmak kılığına girip
fırıl fırıl dönen ırmağın ağzında yatmış onunla.
Tyro'nun çevresinde dağ gibi yüksek, karanlık
ve bulanık bir dalga ayaklandırmış,
dalga üzerlerine kapanıp gizlemiş tanrıyla fani kadını;
o zaman tanrı, kadının bekaret kemerini çözerek
uyku serpmiş üzerine.
Tanrı onunla aşk işlerini bitirince de elini tutup demiş ki:
'Hoşnut ol sevgili kadınım!
Bu sene sona ermeden eşsiz çocuklar doğuracaksın,
işe yaramaz değildir tanrıların yatağı,
göz kulak olup güzelce besle onları.
Şimdi evine gidip tut dilini, sakın ismimi söyleme kimseye,
bir tek sen bil benim yer sarsan Poseidon olduğumu.'

Bunları söylemiş ve dalmış köpüklü denize.
Kadın da hamile kalmış ve ikisi de çok güçlü olan
Pelias ile Neleus'u doğurmuş.
Çocuklar sonra büyük Zeus'un hizmetkarları olmuşlar.
Geniş İaolkos'ta oturan Pelias'ın kalabalık bir sürüsü varmış,
diğeri ise kumluk Pylos'ta otururmuş.
Kadınlar kraliçesi Tyro, Kretheus'tan da oğullar doğurmuş:
Aison, Pheres ve at üzerinde savaşan Amythaon.
Onun ardından Asopos'un kızı Antiope'yi gördüm,
o da Zeus'un kollarında uyuyup
ondan iki çocuk doğurmakla övünürdü;
çocukları Amphion ile Zethos yedi kapılı Thebai'yi inşa etmişler
ve surlarla çevirmişlerdi.
Güçlü de olsalar surlar olmadan oturamamışlardı Thebai'de.
Onun ardından Amphitryon'un karısı,
büyük Zeus'la yattıktan sonra
aslan yürekli Herakles'i doğuran Alkmene'yi gördüm.
Arkalarda bir yerde o yüce gönüllü Kreion'un kızı
Amphitryon'un yenilmez oğluna varan

akıllı Megare'yi gördüm.
Oidipus'un annesi güzel Epikaste'yi de gördüm,
büyük bir hata yapmıştı farkında olmadan;
kocası olarak almıştı kendi oğlunu,
Oidipus bilmeden babasını öldürmüş
ve annesini de karısı yapmıştı;
ancak tanrılar olanları hemen açıklamışlardı insanlara.
Güzel Thebai'de Kadmosoğulları'na
kederler içinde hükümdarlık yaptı Oidipus.
Tanrılar tarafından bu korkunç kader yazılmıştı ona,
Epikaste ise dayanamayıp kaderine,
bir kemendi bağlayıp yüksek sarayın tavanına
asıverdi kendini çektiği büyük acıyla
ve indi kapıları ardında çok şey saklayan güçlü Hades'e.
Oidipus'u da geride bıraktı büyük, tarif edilemez bir kederle
ve ana bedduasıyla birlikte geride.
Dünyalar güzeli Khloris'i de gördüm,
bir zamanlar Neleus güzelliğine kapılıp,
bir sürü armağanlar vererek evlenmişti onunla;
Orkhomenos'ta Minyonlara krallık eden
İasonoğlu ünlü Amphion'un kızıydı o.
Pylos'a hükmetmiş ve kocasına görkemli çocuklar;
Nestor, Khromios ve ünlü Periklymenos'u doğurmuştu,
bir de faniler arasında hayranlık uyandıran kızı güçlü Pero'yu.
Etraftaki herkes karısı olarak almak istiyordu onu,
babası Neleus ise Phylake'deki İphikles'in sürüsününden
yamuk basan sığırları ve geniş alınlı inekleri zorla yakalayıp
getirmeyene vermeyecekti onu; bu ise çok zordu.
Yalnız kusursuz bir bilici yakalayacağına söz verdi hayvanları,
ama tanrı tarafından gönderilen kader yolunu tuttu
ve sığır çobanları bağlarla kördüğüm etti onu.
Kaderde yazıldığı üzere aylar ve yıllar birbirini kovaladı
ve zamanı geldiğinde güçlü İphikles çözdü onu,
tanrıların bütün kararlarını öğrendi,

Zeus'un istedikleri olmuştu.
Tynadareos'un karısı Leda'yı da gördüm.
Tynadareos'tan iki yiğit çocuk,
at besleyen Kastor ile güreşçi Polydeukes'i doğurmuştu.
Soyları yetiştiren toprak diri diri aldı ikisini de.
İkisi de Zeus'tan ün alarak yerin altında
bir gün yaşıyor diğer gün ölüyorlardı,
tanrılara denkti gördükleri saygı.
Onun da ardından gördüm Aloeus'un karısı İphimedeia'yı.
Poseidon'la yatıp iki çocuk doğurduğunu söylerler onun,
ancak uzun ömürlü olmamış çocukları,
biri tanrıya denk Otos diğeri de upuzun boylu ünlü Ephialtes;
ünlü Orion'dan sonra, bereketli ve güzel toprağın besleyip
büyüttüğü iki kardeş.
Henüz dokuzundayken dokuz arşın eninde
ve dokuz kulaç boyunda idi ikisi de.
Ölümsüzleri tehdit ederlerdi Olympos'ta savaş çıkarmakla;
Ossa Dağı'nı Olympos'un üzerine yığmayı koymuşlardı
akıllarına,
Ossa Dağı'nın üzerine de ormanlık Pelion'u* yerleştirmeyi.
Göğe çıkmaktı niyetleri; ömürleri yetseydi yapabilirlerdi,
ancak güzel saçlı Leto'nun doğurduğu Zeus'un oğlu,
daha şakaklarının altında kıvırcık tüyler çıkmadan
ve sakalları terlemeden yok etti ikisini birden.
Phaidra'yı, Prokris'i, Ariadne'yi de gördüm;
korkunç Minos'un güzel kızıdır Ariadne,
bir zamanlar Giritli Theseus götürmüştü onu
kutsal Atina'nın tepelerine, ama daha aşkın tadını çıkaramadan,
Dionyssos'tan haberi alan Artemis,
Die adasından yetişip öldürmüştü onu.
Maira ile Klymeneyi de gördüm,
bir de kocasını altınla takas eden lanetli İriphle'yi.
Gördüğüm kahraman karılarının ve kızlarının hepsine

* Yunanistan'da dağlık, ormanlık bir bölge (ç.n.)

değinmeyeceğim tek tek, saymayacağım isimlerini de,
o zaman yetişmez ölümsüz gece.
Ancak ister hızlı gemimde yoldaşlarımın yanında
ister burada, artık uyumamın zamanıdır,
tanrılarla birlikte siz de hazırlayın benim dönüşümü."

Bunları söyledi Odysseus, Phaiak'lar da sustular.
Gölgeli saraydaki herkes büyülenip kalmıştı.
O zaman konuşmaya başladı ak kollu Arete ve dedi ki:
'Phaiaklar, bakın bu adamın yüzüne, boyuna bosuna, aklına!
Benim konuğumdur o, ama siz de paylaşın bu onuru.
O nedenle çok acele etmeyin yurduna geri göndermek için,
armağanlardan mahrum bırakmayın onu,
tanrıların isteğiyle saraylarınızda bolca zenginliğe sahipsiniz."

O zaman tüm Phaiaklar arasında yaşça en büyük olan
ihtiyar kahraman Ekhenoeos dedi ki onlara:
"Sevgili dostlarım, dinleyin onun sözlerini
aklı başında kraliçemiz boşuna bunları söylemedi,
bizim düşüncemize de ters değildir dedikleri.
Ama bundan sonra yapılacaklar Alkinoos'un işi."

O zaman yanıtladı onu Alkinoos ve dedi ki:
"Yaşadığım ve kürek seven Phaiaklara krallık ettiğim sürece,
uyulacak denilenlere.
Her ne kadar vatanına dönmek zorunda olsa da yabancı,
vereceğim bütün armağanlar tamamlanana kadar
bırakın sabretsin biraz ve beklesin yarını.
Dönüşü için ise halka hükmeden ben dahil çalışsın bütün erler."

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Güçlü Alkinoos, halkının önde geleni,
görkemli armağanlarla yolcu edecekseniz beni,
tüm sene kal deseniz gene kalırım;
güzel ülkeme ellerim dolu ulaşmak daha hayırlı olur benim
için,

o zaman İthake'de geri dönmemi bekleyen insanlar arasında
daha saygıdeğer olacaktır yerim."

O zaman yanıtladı Alkinoos ve dedi ki:
"Odysseus, kara toprağın her yanına dağılmış,
kimsenin akıl edemeyeceği dolaplar çeviren,
sahtekar ve düzenbaz adamlardan değilsin sen belli.
Bize tıpkı bir ozan gibi ustalıkla, ayrıntılarıyla anlattın
tüm Akhaların hikayesini ve başına gelen korkunç şeyleri.
Gel şimdi şunu da bütün gerçekliğiyle anlat bana:
Hades'te seninle birlikte İlyon'a gitmiş
ve orada kaderlerine yenik düşmüş
tanrıya denk yoldaşlarından birini gördün mü?
Bu gece çok uzun, bitmez bir gece,
sarayda uyumanın vakti de değil henüz,
sen bize hayranlık uyandıran olayları anlat,
eğer bunları anlatmaya sabrın var ise
tanrısal Şafak'a değin oturup dinleyeyim ben de seni."

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus:
"Güçlü Alkinoos, halkının önde geleni,
Konuşmak için de uyumak için de yeterince vaktimiz var.
Eğer daha fazlasını dinlemek istiyorsan
bundan mahrum etmeyeceğim seni,
anlatacağım sana başımıza gelen felaketleri
ve ölen yoldaşlarımın çektiği işkenceleri;
Troyalıların savaş çığlıkları arasında ölmedi onlar,
vatanlarına dönüş yolunda
kötü bir kadın* yüzünden yok olup gittiler.
Kadınların ruhlarını dağıttıktan sonra saygıdeğer
Persephone,
Atreusoğlu Agamemnon geldi kederli bir halde.
Çevresine toplandı diğer ruhlar,

* Agamemnon ile Hades'te karşılaşmasına değiniyor, bu nedenle de aklında Klymenestre var. (ç.n.)

Aigisthos'un konağında bulmuştu kara alınyazısı hepsini.
O hemen tanıdı beni kara kandan içince
ve kara gözyaşları dökerek başladı ağlamaya.
Ellerini bana doğru uzatarak dokunmak istedi,
ama bir zamanlar yiğit ve sapasağlam olan sinirleri
şimdi öylesine güçsüzdü ki.
Ben de gözyaşlarımı tutamadım onu görünce,
acı çekti ruhum, onunla konuşup şu kanatlı sözleri
söyledim:
'Atreusoğlu, herkesten şanlı, erlerin komutanı Agamemnon,
hangi kader teslim etti seni korkunç ölüme?
Yoksa Poseidon mu alt etti seni gemindeyken;
baş edilmesi imkansız güçlü bir rüzgar mı saldı üzerine?
Ya da düşman erler mi vurdu seni karada,
sürülerindeki koyun ve boğaları kaçırdın diye?
Ya da kadınlar için savaşırken mi öldürüldün bir ülkede?'

Bunları söyledim, o da hemen yanıtladı beni ve dedi ki:
'Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
ne Poseidon alt etti beni
baş edilmesi imkansız güçlü bir rüzgar salarak üzerime,
ne de düşman erler vurdular karada
koyun ve boğalarını kaçırdım diye;
Aigisthos hazırladı ölümümü ve bahtsız kaderimi,
hain karımın yardımıyla o öldürdü beni.
Benim için bir sofra donattı evinde
ve sonra ağıldaki bir sığırı boğazlarcasına öldürdü beni.
Böyle canice öldürüldüm işte;
yoldaşlarıma gelince, çok güçlü ve zengin bir insanın evinde
ya da kalabalık bir düğün dernekte veya bir içkili şölende
kesilen beyaz dişli domuzlar gibi boğazlandılar sırayla.
Elbette pek çok kez şahit olmuşsundur,
büyük çatışmalarda boğazlanan erlerin ölümüne,
ancak anlattıklarımı görseydin hepsinden çok yanardı ruhun;
sarayda şarap maşrapaları ve yemeklerle dolu

masaların arasında ölü halde serilmiştik yere,
bir kan gölü oluşmuştu zeminde.
Yanı başımda duydum,
kötü niyetli ve adaletsiz Klytaimestra'nın boğazladığı
Priamos'un kızı Kassandra'nın yürek parçalayan çığlığını.
Yere düşmüş can çekişirken elimi kaldırıp kavradım kılıcımı,
ama o köpek, o alçak benim canıma da kıydı,
Hades'e gitmek üzere kıvranırken ben
ellerini uzatıp ne gözlerimi kapattı ne de ağzımı.
Aklından fenalıklar geçiren kadındanlar arasında
ondan daha iğrenci yoktur dünyada!
Korkunç planlarla tasarladı kendi kocasının cinayetini.
Ben sevinçle evime, çocuklarıma, kölelerime dönmeyi
umarken,
o çoktan hazırlamıştı korkunç planını.
Yalnızca kendisinin değil tüm kadınların namını lekeledi,
en iyi, en saygılı kadınlar için bile utanç kaynağı oldu.'

Bunları söyledi, ben de yanıtladım onu ve dedim ki:
'Zavallı dostum, baştan beri kadınları kullanarak
Atreus'un soyuna düşmanlık edip durur
uzaklardan herkesi gören Zeus.
Bir dolu insan yok olup gitti Helene yüzünden,
Klytaimestra da senin için bir tuzak hazırlıyormuş demek
sen uzaklardayken.'

Bunları söyledim ve o da hemen yanıtladı beni:
'İşte bu nedenle sen de hiç yumuşak olma karına,
asla içindekileri tamamını açma ona,
birazını söyle birazını kendine sakla.
Ama senin ölümün bir kadın eliyle olmaz Odysseus;
İkarios'un kızı, herkesten daha erdemli Penelopeia,
aklı başında ve zeki bir kadındır.
Daha yeni gelindi biz savaşa giderken,
memedeydi henüz çocuğu; kim bilir şimdi o çocuk

mutlu bir şekilde erlerle birlikte oturuyordur.
Sevgili babasının vatanına vardığını gördüğünde
koşup kucaklayacaktır onu adet olduğu şekilde.
Bana gelince, karım bırakmadı ki
gözlerimle görüp seveyim oğlumu,
onu göremeden öldürdü beni.
Sana bir şey daha söyleyeceğim, iyice koy aklına:
Gizlice yanaştır gemini sevgili vatan topraklarına,
güvenilir değil artık kadınlar unutma.
Gel şimdi doğruyu sen anlat bana:
Orkhomenos'ta mıdır, kumluk Pylos'ta mı,
ya da engin Sparta'da Menelaos'un yanında mı
haber aldın mı oğlumdan, bilir misin sağ mı?
Tanrısal Orestes henüz ölmemiştir, dünyada olsa gerek.'

Böyle söyledi, ben de yanıtladım onu ve şunları söyledim:
'Atreusoğlu, neden bana soruyorsun bunları?
Haberdar değilim yaşıyor mu o, öldü mü.
Bunları konuşmanın sana da bana da faydası yok.'

Aramızda kederli sözlerle bunları konuşuyor
ve orada kara gözyaşları dökerek üzüntüye kapılıyorduk.
Ardından Peleusoğlu Akhilleus'un oğlunun ruhu geldi,
sonra da Patroklos'un, görkemli Antilokhos'un
ve diğer tüm Akhalardan beden ve biçim olarak
Peleusoğlu'ndan sonra en iyisi olan Aias'ın ruhları geldi.
Ayağı tez Akhilleus'un ruhu tanıdı beni
ve dövünerek şu kanatlı sözleri söyledi:
'Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus, ey talihsiz,
kim bilir daha ne zaferler var aklında?
Huzursuz ölülerin kaldığı,
yorgun insanların sefil suretlerinin bulunduğu
Hades'e nasıl inebildin?'

Bunları söyledi ve ben de onu yanıtlayıp dedim ki:
'Ey Peleusoğlu Akhilleus, tüm Akhaların içinde en üstün olanı,

belki bana sarp İthake'ye nasıl varacağım konusunda
nasihat verir diye zorunluluktan geldim Teiresias'a.
Hâlâ yaklaşabilmiş değilim zira Akha ülkesine;
ayak basamadım vatanıma, acılar içindeyim sürekli.
Sana gelince Akhilleus, senden daha mutlusu
ne geçmişte olmuştur ne de gelecekte olacaktır.
Sağ iken tanrı gibi sayarlardı seni Akhalar,
şimdi de bulunduğun bu yerde ölülerin kralısın;
hiç üzülme öldüğüne yiğit Akhilleus.'

Bunları söyledim, o da hemen yanıtladı beni ve şunları söyledi:
'Ölümüm hakkında beni avutmaya çalışma şanlı Odysseus.
Yerin dibinde aşağı dünyanın ölülerine krallık edeceğime
malı mülkü olmayan fakir bir adamın yanında ırgat
olaydım.
Konuş haydi, bana görkemli oğlum hakkında bir şeyler söyle:
Geçebildi mi savaşta öne geçemedi mi?
Bir şeyler duyduysan hakkında, görkemli Peleus'tan da bahset:
Hala Myrmidonlar arasında kral sayılıyor mu
yoksa artık Akha ülkesinde ve Phthie'de
ihtiyarlık elini ayağını bağladığı için düştü mü tahtından?
Keşke şimdi yanında olsam ve bir zamanlar geniş Troya'da
Akhalara yardım etmek için
en görkemli orduları ezip geçtiğim zamanlardaki gibi
güneşin parlak ışınları altında yardım edebilsem ona.
Keşke kısa süre için de olsa babamın saraylarına gidebilsem;
o zaman gücümle ve bükülmez bileklerimle
öyle korkuturdum ki krallığına göz dikenleri,
tir tir titrerlerdi hepsi.'

Böyle konuştu, ben de yanıtladım onu ve dedim ki:
'Görkemli Peleus'tan hiç haberim yok;
ancak benden dilediğin şekilde söyleyeceğim
oğlun sevgili Neopolemos hakkında bütün gerçekleri.
Ben kılavuzluk etmiştim ona oyuk ve dengeli gemiyle

Skyros'tan hızlı Akhalar arasına katılana kadar.
Troya kenti önünde yaptığımız toplantılarda
önce o konuşurdu ve yanılmazdı sözlerinde;
bir tek tanrıya denk Nestor ve ben geçebilirdik onu.
Troyalıların düzlüğünde tunç silahlarla savaştığımızda da
hiçbir zaman erlerin arasında kalmazdı, en öne koşardı,
yiğitlikte diğer erlerden hiç de aşağıda kalmazdı;
pek çok er öldürürdü büyük çarpışmalarda.
Sana burada anlatamam Akhalara yardım ederken öldürdüğü
askerlerin hepsini, isimlerini de sayamam,
sadece tunç kılıcıyla öldürdüğü Telephos'un oğlu
kahraman Eurypylos'tan bahsetmeden geçmeyeceğim.
Öldürdü onu ve çevresindeki bir sürü arkadaşını,
Eurypylos'un savaşmak için aldığı kadın armağanlar
uğruna öldü Keteiler.
Eurypylos, tanrısal Agamemnon'dan sonra
gördüğüm en yakışıklı adamdı.
Argosluların en iyi erleri olarak
Epeios'un yaptığı atın içine girdiğimizde,
sağlam tuzağın kapısını açıp kapamayı bana bırakmışlardı.
Akhaların diğer komutanları ve önde gelenleri
gözyaşları döküp titriyorlardı o sırada;
ancak ne sarardığını gördüm oğlunun güzel yüzünün
ne de yaşlar süzüldüğünü yanaklarından.
Aklı Troyalılara saldırmaktaydı,
elinde kılıcını ve ağır tunç mızrağını tutuyordu,
yalvarıp duruyordu attan inmesine izin vermem için.
Priamos'un kentini ele geçirdiğimizde,
gemisine ganimetten görkemli bir pay ve ödül alarak bindi.
Bir şey gelmedi başına;
ne sivri bir tunç isabet etti bedenine
ne de biri onu yakından yaraladı,
oysa çok insan alır bu yaralardan
Ares iki tarafa da saldırdığından.'

Bunları söyledim ve ayağı tez Akhilleus,
çiriş otlarıyla dolu çayırda neşe içinde
ve büyük adımlarla başladı dolanıp durmaya,
çünkü oğlunun ünlü ve şanlı biri olduğunu söylemiştim ona.
Hades'te yitip gitmiş diğer ölülerin ruhları kederle doluydu.
Her biri kendi acısıyla ilgili sorular soruyordu,
yalnız Telemonoğlu Aias'ın ruhu uzakta duruyordu;
bana yenildiğini unutmamıştı hâlâ ve öfkeliydi.
Akilleus'un silahları için gemilerin yanında yarışmıştık onunla,
saygıdeğer annesi, belirlemişti ödülleri.
Troyalıların kızlarıyla Pallas Athene bağışlamıştı zaferi bana*.
Keşke kazanmasaymışım o mücadeleyi,
çünkü bu ödüller yüzünden kara toprak aldı yanına Aias'ın başını,
oysa daha gençti ve üstündü tüm Akhalardan
hem bedeni hem de becerileriyle,
Peleus'un kusursuz oğlundan hemen sonra gelirdi.
Konuştum onunla tatlı sözlerle:
'Yiğit Telamon'un oğlu Aias,
felaket getiren silahlar yüzünden mi bana duyduğun kin?
Öldükten sonra da unutmaya niyetin yok mu olan biteni?
Meğer tanrılar Akhalara felaket getirsinler diye
ödül olarak koymuşlar bunları.
Senin gibi bir kaleyi kaybettik biz;
tüm Akhalar Akhilleus için ne kadar üzüldüysek,
bir o kadar da üzüldük senin yok olup gitmene.
Zeus'tan başkası değil suçlu,
mızrakçı Akha ordusuna öyle çok öfkelendi ki,
onların içinden gönderdi sana ölümün kaderini.
Haydi gel buraya, sözlerimi dinle ve yatıştır yüreğindeki öfkeyi.'

* Bu yarışta Odysseus ile Aias, Akhilleus'un silahları için yarışmışlar, onları Athene ile birlikte Troyalı esir kadınlar değerlendirmişlerdi. Değerlendirmede ikisinden hangisinin Troya'ya daha fazla zarar verdiği temel alınmıştı. (ç.n.)

Bunları söyledim, ama o hiç yanıt vermedi bana,
diğer ölülerin ruhlarıyla birlikte karanlık içinde yitip gitti.
Öfkeli de olsa konuşabilirdi benimle
ya da benim konuşmama izin verebilirdi,
ancak sevgili göğsümün içindeki ruhum
diğer ölmüşlerin ruhlarını görmek istedi.
Orada Zeus'un görkemli oğlu Minos'u gördüm,
elinde altın değneğiyle oturmuş yargılıyordu ölüleri,
geniş kapılı Hades taraçalarında, kimi oturmuş kimi ayakta
diğer ölüler de Minos'un takdirini dinliyorlardı.
Ondan sonra iri kıyım Orion'u gördüm;
bir zamanlar ıssız dağlarda öldürdüğü vahşi hayvanları
çiriş otuyla kaplı çayırda avlıyordu bu defa,
elinde kırılmaz, tamamen tunçtan bir değnek tutuyordu.
Anlı şanlı Toprak'ın oğlu Tityos'u da gördüm;
yere uzanmıştı, dokuz dönümlük yer kaplıyordu.
İki yanında iki akbaba, pençelerini ta derinlere batırarak
iç organlarını parçalayıp yiyorlardı,
o ise elini kaldırıp da kovalayamıyordu onları,
çünkü güzel Panopeus'dan geçip Pytho'ya giderken
Zeus'un ünlü karısı Leto'ya saldırmıştı.
Büyük acılar içindeki Tantalos'u bile gördüm;
gölün içinde duruyordu, sakallarına kadar geliyordu su.
Susamış görünüyordu ama bir türlü içemiyordu suyu,
ihtiyar kaç kez eğilip su içmeye davransa
sular yok oluyordu, göl içine çekiyordu suları
ve toprak çıkıyordu ortaya, tanrı her şeyi kurutuyordu.
Başının üzerinde yüksek ağaçlar vardı,
üzerinde yemişleri asılı armutlar, narlar,
parlak elmalar, tatlı incirler, tombul zeytinler.
Ancak ne zaman ihtiyar ellerini uzatıp toplamaya çalışsa
rüzgar onları gölgeli bulutların ardına doğru atıyordu hemen.
Büyük acılar çeken Sisyphos'u da gördüm;
devasa bir taşı elleri ve ayaklarıyla bir tepeye doğru itiyordu.

Ancak tam zirveye koyacakken lanet taş ağırlığıyla geri dönüyor,
sonra yine ovaya doğru yuvarlanıyordu.
Sisyphos da yeniden çabalıyor ve onu itekliyordu,
vücudundan terler boşanıyordu,
toz toprak başının üzerine kalkıyordu.
Onun ardından güçlü Herakles'i gördüm;
yanında Büyük Zeus ile altın sandaletli Hera'nın kızları,
güzel ayaklı karısı Hebe vardı.
Her yanında yırtıcı kuşlar gibi ölüler uçuşuyordu bağrışarak.
Karanlık bir geceye benziyordu elinde yayıyla,
bir de ok vardı gergin yayın üzerinde;
her yana ürkütücü bakışlar fırlatıyor,
her an oku atacakmış gibi duruyordu.
Korkunç bir kayış çevreliyordu göğsünü; altındandı
ve üzerine hayranlık uyandıracak desenler işlenmişti:
ayılar, domuzlar, ateş saçan gözleriyle aslanlar,
savaşlar, çatışmalar, katliamlar ve boğazlamalar.
Bir usta böyle sanat harikası bir kayış yapamazdı bir daha.
Tanıdı görünce beni ve dövünerek şu kanatlı sözleri söyledi:
'Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus, ey talihsiz,
tıpkı bir zamanlar beni güneşin ışığı altında sürüklediği gibi
kötü kader seni de sürükleyip duruyor.
Ben Kronos'un oğlu Zeus'un oğlu da olsam
sonsuzdu çektiğim çile;
benden çok daha aşağı bir insana esir düştüm,
zor şeyler buyururdu bana ve bir gün
Kerberos'u alıp ona götürmem için Hades'e gönderdi beni.
Dediğine göre bu çok zor işmiş,
benim için bile gerçekleştirilmesi mucizeymiş.
Ancak ben aşağı indim ve onu Hades'in dışına çıkardım.
Kılavuzum Hermeias ve Pallas Athene idi.'

Böyle söyledi ve yeniden Hades'in içindeki taraçalara girdi,
ben de olur da yitip gitmiş kahramanlardan

biri daha gelir belki diye kaldım orada.
Belki konuşmak istediğim atalarımı da görebilirdim;
Theseus'u, Perithoos'u, tanrıların herkesten ünlü oğullarını.
Ancak ölülerin binlercesinden oluşan bir kalabalık
büyük bir gürültüyle gelip toplandı,
beni de sarı bir korku kapladı,
korkuyordum, ya görkemli Persephone,
Gorgo'nun anlatılamayacak kadar korkunç başını
benim için Hades'e gönderdiyse diye.
Sonra hemen gemiye binip yoldaşlarıma da içeri girmelerini ve palamarları çözmelerini buyurdum.
Onlar da çabucak girdiler içeri ve sıralara oturdular.
Önce kürekler sonra da uygun esen güzel rüzgar
ilerletmeye başladı gemiyi
Okeanos ırmağında akmakta olan dalgaların içinde."

RAPSODİ 12

[Seirenler - Skylla - Kharybdis - Güneşin Uğultusu]

"Gemi Okeanos ırmağının akıntısını aştığında
dalga bizi uçsuz bucaksız denize ve Aiaie adasına ulaştırdı.
Orada sabahları doğan Şafak'ın dans ettiği yerler var,
orada Güneş'in doğduğu yerler...
Kumların içine gemiyi demirleyip kıyıya çıktık orada,
uyuyarak tanrısal Şafak'ı bekledik.
Sabah doğan gül parmaklı Şafak göründüğü zaman
yoldaşlarımı Kirke'nin sarayına gönderdim
Elpenos'un ölüsünü getirmeleri için.
Hemen ağaçlardan kütükler kestik,
onu sahilin en ucunda kederle gömüp kara gözyaşları döktük.
Ölü ve beraberindeki silahları yandıktan sonra
bir anıt yapıp üzerine bir sütun diktik,
anıtın en ucuna da güzel yontulmuş küreğini sapladık.
Biz bütün bunları yaparken Kirke'de bizi izliyordu;
Hades'ten döndüğümüzde hazırlanıp geldi hemen,
onunla birlikte hizmetçileri de ekmek getirdiler,
et ve alev alev kırmızı şarap...
Ortamızda durup konuştu ulu Tanrıça ve şunları söyledi:
'Zavallılar, ne işiniz vardı canlı canlı Hades'in taraçalarında,
siz iki kez ölmüş olacaksınız artık,
halbuki insanlar bir kere ölürler.
Gelin buraya da bütün bir gün yemek yiyip şarap için,
Şafak görünür görünmez gidersiniz.
Size yolu gösterecek ve her bir şeyi eksiksiz anlatacağım,
karada olsun denizde olsun yine kötülükler
ve korkunç belalar gelmesin başınıza.'

Bunları söyledi ve yine kandırdı yiğit yüreklerimizi.
Bütün bir gün boyunca, güneş batana dek

oturup bol bol et yedik ve tatlı şarap içtik.
Güneş batıp da karanlık geldiğinde,
diğerleri geminin palamarlarının dibinde uyudu,
Kirke beni sevgili yoldaşlarımdan uzağa götürdü,
yanıma uzanıp sorular sordu, her şeyi anlatmamı istedi.
Ben de bir bir anlattım başımdan geçenleri.
O zaman benimle konuştu saygıdeğer Kirke:
'Demek bunlar olup bitti,
sen asıl benim sana söyleyeceklerimi dinle şimdi,
bir tanrı da hep hatırlatsın bu dediklerimi.
Buradan ayrılınca önce Seirenlere varacaksın,
büyü yapar onlar, kandırırlar kendilerine ulaşan insanları.
Her kim ki eksik akıllılık eder
Seirenlerin yanına gidip seslerini duymak isterse,
bir daha evinde onu ne karısı karşılar ne de çocuğu;
artık çayırda oturup onların tatlı şarkılarıyla büyülenecektir,
dört bir yanında insan kemikleri vardır yığın yığın,
orada çürür derileri ve sıyrılıp düşer kemiklerinden.
Onlara karşı yoldaşlarının kulaklarını tıka,
önce bal kadar tatlı olan mumu yumuşatıp
bir güzel kulaklarını onunla kapat ki,
içlerinden hiçbiri duyamasın bir başkasını.
Eğer istersen sen dinleyebilirsin onları;
söyle yoldaşlarına hızlı geminin içinde
ellerinden ve ayaklarından bağlasınlar seni gemi direğine,
böylece Seirenlerin sesini duyup tadını çıkarabilirsin,
olur da yoldaşlarına seni çözmelerini buyurursan,
söyle o zaman daha sıkı bağlasınlar seni.
Orası geride kaldıktan sonra karşınıza iki yol çıkacak
hangisini izlemen gerektiğini söylemeyeceğim sana.
Buna sen kendin düşünüp karar ver yüreğinle,
yalnız sana her iki yol ile ilgili de bilgi vereceğim:
Bir yanda sarp kayalar var;
gök gözlü Amphirtite'nin azgın dalgaları uğuldar orada.

Mutlu tanrılar bu kayalara Kıranlar ismini vermişlerdir.
Oradan öteye ne kuşlar geçer
ne de Zeus babaya tanrı yemeği götüren güvercinler,
her birini kaygan kayalardan biri yakalar,
ama Zeus sayıları hep aynı kalsın diye
bir başkasını gönderir oraya.
Bugüne kadar hiçbir erin gemisi kurtulamadı oradan,
denizin dalgaları ve korkunç ateş kasırgaları
insan bedenlerini de gemileri de birlikte alırlar.
Yalnızca denizler gezen bir gemi geçebildi oradan,
dünyaca meşhur Aietes'in ülkesinden dönen Argos idi o da.
Gemiyi hemencecik büyük kayaların üzerine atabilirdi
ama İason'u sevdiği için Hera kurtardı onu.
Diğer tarafta yine iki deniz kayası vardır;
bir tanesi sivri tepesiyle engin gökyüzüne dek uzanır,
her tarafı kara bulutlarla çevrelenmiştir.
Yazda güzde oradadır bulutlar,
sükunet mümkün değildir hiçbir zaman,
yirmişer eli ayağı olsa faninin yine de tırmanıp aşamaz orayı,
kaya dümdüz, her yanı cilalanmış gibidir çünkü.
Deniz kayasının ortasında karanlık bir mağara vardır;
yüzü batıya, karanlığa dönüktür,
işte oyuk gemini oraya, o mağaraya yönelt şanlı Odysseus.
Çok güçlü bir adam bile ulaştıramaz
güzel gemisinden attığı oku o kemerli mağaraya.
O mağaranın içinde acı acı uluyan Skylla oturur,
sesi bir köpek yavrusununkini andırsa da
kendisi öyle muazzam bir büyüklüktedir ki,
kimse, tanrılar bile onu gördüğüne sevinmez.
Hepsi de kocaman on iki ayağı, altı uzun boynu vardır,
her birinin üzerinde korkunç bir baş bulunur,
her bir başta da üç sıra diş;
çokturlar, sıkıdırlar, kara ölüm yerleşmiştir üzerlerine.
Kemerli mağaranın ortasına

ve dışarıdaki korkunç uçuruma kadar çıkar kafaları,
orada, deniz kayasının çevresinde
yunusları ve köpek balıklarını arar, onları avlar,
zaman zaman dalgalarla uğuldayan Amphitrite'nin beslediği
deniz canavarından yer.
Bugüne kadar hiçbir denizci gemisiyle ölümü alt edip
onun yanından geçmekle övünemedi,
çünkü o, her başıyla bir adamı yakalar
deniz mavisi pruvalı geminin içinden.
Odysseus, diğer kayalığı da göreceksin,
o biraz daha alçaktır, birbirleriyle dip dibedir bu kayalar,
bir ok atsan diğerine gider.
Orada canlı yapraklarıyla büyük bir yaban inciri vardır;
altında tanrıça Kharybdis büyük bir uğultuyla kara suları yutar.
Günde üç kez kusar, üç kez gürültüyle yutar yeniden.
Tanrı seni korusun da o suları yuttuğunda orada olmayasın,
çünkü Poseidon bile koruyamayabilir seni kötülükten.
Skylla kayasına iyice yaklaştıktan sonra hızlıca geç onu,
çünkü yoldaşlarının hepsine birden ağlamaktansa
yalnızca altı tanesine ağlaman yeğdir.'

Bunları söyledi, ben de yanıtladım onu ve dedim ki:
'Haydi bana gerçeği söyle tanrıça:
Bir yolu var mı Kharybdis'ten kurtulmanın
ve yoldaşlarımı kapmak için saldırdığında Skylla'dan
sakınmanın?'

Bunları söyledim, hemen yanıtladı ulu tanrıça:
'Talihsiz, aklın fikrin savaşta dövüşte.
Ölümsüz tanrılara bile boyun eğmeyecek misin?
O bir fani değildir; ölümsüzdür ve gazabı ürkütücüdür,
keder ve vahşet salar, kimse alt edemez onu.
En iyisi onun yanından kaçıp gitmendir.
Silahını çekmekte bir an gecikirsen kayanın yanında
yeniden saldıracak ve başlarından biriyle seni bulacaktır.

İşte o yüzden çok güçlü çekin kürekleri
ve onu insanların başına musallat eden
Skylla'nın annesi Kratais'e seslenin;
bir tek o önleyebilir üzerinize yeniden saldırmasını.
Ondan sonra Çatal Adası'na varacaksın.
Oralarda bir sürü inek ve koyunu otlar Güneş'in,
yedi inek ve bir o kadar güzel koyun sürüsü vardır.
Her sürüde elli baş hayvan vardır.
Ne doğurur ne de ölür bunlar.
Güzel örgülü iki Nymphe, iki tanrıça otlatır
ve göz kulak olur onlara;
tanrısal Neiara, Helios ile birleşip doğurmuştur onları,
Paethusa ile Lampetie'dir isimleri,
saygıdeğer anneleri besleyip büyüttükten sonra onları,
Çatal Adası'na gönderdi
göz kulak olsunlar diye babalarının koyunlarına
dikkat etsinler diye boynuzlu sığırlarına.
Eğer onları rahatsız etmez ve vatanına dönüşü düşünürsen
başına her ne gelirse gelsin İthake'ye varırsın;
ama olur da onları rahatsız edersen,
o zaman senin de, geminin de, yoldaşlarının da
yok oluşlarını görebilirim kaderinde.
Sen kendin kurtulsan bile,
yavaş yavaş yitirirsin tüm yoldaşlarını
ancak öyle dönersin geriye.'

Bunları söyledi ve hemen geldi altın tahtlı Şafak.
O zaman ulu tanrıça da adanın içine doğru ilerledi,
ben de yoldaşlarımı harekete geçirmek,
palamarları çözmelerini söylemek üzere gemiye gittim.
Onlar da hemen gemiye binip oturdular ıskarmozların başına.
Sıra halinde küreklerini vurdular denize.

Güzel örgülü, güzel sesli, korkunç tanrıça Kirke
deniz mavisi pruvalı gemimizin ardından

yelkenleri dolduran iyi bir rüzgar gönderdi.
Bütün malzemeleri yerleştirdikten sonra
geminin üzerine oturduk;
hem o rüzgar hem de dümenci bizi yönetiyordu.
O zaman ben yoldaşlarıma kederli bir yürekle dedim ki:
'Sevgili yoldaşlarım, tanrıça Kirke'nin anlattıklarını
kendime saklayacak değilim elbet.
Size söyleyeceğim ki durumu bilip birlikte verelim kararı,
hep birlikte ya ölürüz ya da kurtuluruz ölümden.
Öncelikle bana Seirene tanrıçalarının şarkısını dinlemekten
ve çiçekli çayırdan kaçınmamızı söyledi,
Seirene'lerin şarkısını bir tek ben dinleyebilirmişim.
Beni sıkıca direğe bağlayacakmışsınız,
orada ayakta duracakmışım.
Eğer olur da sizden beni çözmenizi istersem,
daha fazla sıkacakmışsınız bağlarımı.'
Ben bunları yoldaşlarıma anlatırken
hızlı gemi hemen vardı Seirenlerin adasına,
uygun esen rüzgar hızla itiyordu onu.
Ardından rüzgar kesildi sükunet başladı, tanrı uyuttu dalgaları.
Yoldaşlarım kalkıp yelkenleri sardılar
ve kıvrımlı geminin içine yerleştirdiler onları,
sonra da küreklere oturdular;
zeytin ağacından yontulmuş küreklerle suyu köpürttüler.
O vakit büyük bir balmumu peteği aldım ben,
bıçakla parça parça kesip güçlü ellerimle ezdim.
Balmumu benim gücümden
ve yücelerin oğlu Güneşin ışınlarından hemen ısındı;
ben de çabucak sırayla sürdüm yoldaşlarımın kulaklarına.
Sonra geminin içinde, ellerimden ve ayaklarımdan
bağladılar beni geminin direğine, bağladılar sıkıca halatları.
Ardından küreklerle köpüklü denize vurmaya başladılar.
İnsan sesinin duyulabileceği kadar uzaklaştığımızda
ve hızla denizde ilerlemeye başladığımızda,

Seirenlerin dikkatlerinden kaçmadı yakınlarına gelen hızlı gemi
ve hemen başladılar güzel bir şarkıya:
'Gel yaklaş adlı sanlı Odysseus, Akhaların büyük şanı,
gemini durdur da tadına var güzel sesimizin.
Kimse geçmedi bizim tatlı sesimizi dinlemeden kara gemisiyle
kim duysa sesimizi mutlu olur, öyle döner ülkesine
herkes hayran kalır bizden bahsedildiğinde.
Her şeyi biliriz biz, geniş Troya'da olup bitenleri,
Troyalıları, Akhaları, hepsi yazılıdır ve biz,
herkesi besleyen bu yeryüzünde olup biten her şeyi biliriz.'
Dünya güzeli sesleriyle bunları söylüyorlardı,
yüreğim dinlemek istiyordu onları,
yoldaşlarıma kaş göz ederek beni çözmelerini buyurdum;
ancak onlar daha sağlam asıldılar küreklere ve çekmeye
başladılar.
Perimedes'le Eurylokhos kalkıp beni daha da sıkı bağladılar.
Onları geride bıraktığımızda ve sesleri duyulmaz olunca,
çok sevgili yoldaşlarım çıkardılar kulaklarından
sürdüğüm balmumlarını ve çözdüler benim bağlarımı.
Adayı geride bıraktığımızda bir duman gördüm
ve büyük bir dalga, denizde de güçlü bir haykırış işittim.
Diğerleri korktu ve kürekler düştü akıntıya.
Denizcilerin ellerinde kürekler olmayınca gemi de durdu.
Geminin içinde bir oraya bir buraya gidip
tatlı sözlerle sakinleştirmeye çalıştım yoldaşlarımı,
her birinin yanında durup şöyle diyordum:
'Sevgili yoldaşlarım, ne belalar gördük biz!
Hatırlayın Tepegöz'ün bizi derin mağarasına kapattığı günü
şimdi ondan daha beteri mi gelir başımıza?
Oradan da planım ve aklım sayesinde kurtulmuştuk,
bir gün gelir anı olur burada yaşadığımız da.
Size söylediklerimi yapın haydi şimdi.
Oturun ıskarmozlara ve vurun küreklerinizle
denizin dalgalarının derinlerine.

Belki de Zeus kısmet eder bu beladan kaçıp kurtulmayı bize.
Sen de dümenci, aklına iyice sok sözlerimi,
çünkü sen tutmaktasın koca karınlı geminin dümenini.
Gemiyi uzakta tut dumandan ve dalgadan,
hep dikkatle geç kayaların yakınından,
başımızı belaya sokma, sakın ha!'

Bunları söyledim, onlar da ikna oldular sözlerimle.
Ancak Skylla hakkında konuşmamıştım hâlâ,
bahsetmemiştim o kaçınılmaz beladan,
yoldaşlarım korkar da küreklerini bırakıp
kaçarlar diye geminin diplerine.
Kirke'nin o acı öğüdü de uçup gitmişti aklımdan,
silahlarını kuşanma, demişti, sakın!

Kuşandım ünlü silahlarımı,
ellerimde iki uzun mızrakla çıktım pruvaya,
orada beklemeye başladım kayanın içinde yaşayan
ve yoldaşlarıma belalar getirecek Skylla'yı.
Hiçbir yerde göremiyordum onu,
karanlık kayanın içine bakıp da
her yerde onu aramaktan gözlerim yoruldu.
Denizde dar bir boğazın üzerinde ağlayarak ilerliyorduk.
Bir tarafta Skylla vardı, diğer tarafta da
denizin acı sularını emen korkunç Kharybdis.
Gerçekten de suları püskürtürken
ateş üzerinde gürül gürül kaynayan su gibi sesler çıkartıp
fokurduyordu durmadan,
buharlar iki kayanın tepelerinden dökülüyordu.
Denizin tuzlu suyunu yeniden içine çektiğinde ise,
tüm deniz altüst oluyor, kayanın her yanı uğulduyordu,
aşağıdan da kara kumlu yeryüzü görünüyordu.
Yoldaşlarım korkudan sarardılar.
Ona bakıyor ve yok olmaktan korkuyorduk ki,
tam o sırada Skylla koca karınlı gemiden elleriyle yakaladı
en güçlü altı yoldaşımızı.

Hızlı gemiden kafamı kaldırıp bakınca yukarı,
orada elleri ayakları çırpınan yoldaşlarımı gördüm.
Bana sesleniyordu hepsi,
yüreklerinde acıyla son kez ismimi çağırıyorlardı.
Denize fırlattığı uzun oltasıyla küçük balıkları
yalancı yemle yakalar ya hani balıkçı,
çıkartıp karaya attığında can havliyle çırpınır ya balıklar,
işte öyle çırpınıyordu yoldaşlarımın bedenleri.
Skylla ise mideye indiriyordu onları,
korkunç yok oluşları sırasında ümitsizce bağırıyor
kollarını bana uzatıyorlardı.
Bu, benim denizler üzerinde gördüğüm
en dehşet verici, en korkunç şeydi.

Kayalardan ve korkunç Kharybdes ile Skylla'dan kurtulup
doğruca gittik tanrının kutsal adasına.
Yücelerin oğlu Güneş'in geniş alınlı güzel inekleri
ve bir sürü uysal koyunu vardı orada.
Daha denizdeyken duydum kara geminin içinden
ağıldaki ineklerin böğürmelerini, koyunların melemelerini,
aklıma kör bilici Thebaili Teiresias'ın ve Aiaslı Kirke'nin
fanileri mutlu eden Güneş'in adasından
hemen kaçmamı tembihleyen sözleri geldi.
Yoldaşlarıma kederli bir yürekle dedim ki:
'Yoldaşlarım içinizdeki acıyı bastırıp dinleyin sözlerimi,
anlatacağım Teiresias ile Kirke'nin kehanetlerini.
Onlar bana fanileri mutlu eden Güneş'in adasından kaçmamı
öğütlemişlerdi sıkı sıkıya.
Orada bizi büyük bir bela bulacakmış söylediklerine göre,
işte bu nedenle, haydi adadan tam yol dışarı.'
Bunları söyledim ve parçalandı yürekleri,
hemen Eurylokhos yanıtladı beni acı sözlerle:
'Hiç mi insafın yok Odysseus,
sen çok güçlüsün, yorulmak nedir bilmez bedenin,
demirden olmalı organların,

oysa yoldaşların yorgun ve uykusuz
ama sen izin vermiyorsun her yanı denizlerle çevrili şu adada
karaya çıkıp yemek hazırlamalarına,
dolanıp durmamızı söylüyorsun
boşu boşuna gecenin karanlığında.
Geceden olmadır gemilerin belalısı zorlu rüzgarlar.
Notos'un ya da Zephyros'un, vahşice esen ve gemilere hükmeden,
tanrıların bile engel olamayacağı sertlikteki kasırgası
aniden patlarsa nasıl kaçabilir insan bundan?
Şimdi gel de boyun eğelim kara geceye,
hızlı gemimizin yanında kalarak hazırlayalım yemeğimizi.
Sabah da yeniden içeri girer, açılırız engin okyanusa.'
Bunları söyledi Eurylokhos, desteklediler onu diğer yoldaşları da.

Ben biliyordum tanrının aklında ne belalar olduğunu.
Onlara şu kanatlı sözleri söyledim:
"Eurylokhos, tek başıma kaldığım için zorluyorsunuz beni.
En azından güçlü bir yemin verin bana;
olur da bir inek ya da koyun sürüsüne rastlarsak,
hiçbiriniz akılsızlık edip
ne bir sığır ne de bir koyun öldürmeyeceğinize.
Yalnızca ölümsüz Kirke'nin verdiklerini yiyin usul usul.'
Böyle söyledim, onlar da yemin ettiler.
Yemini bitirdikten sonra gemiyi güzel yapılmış bir limanda
tatlı suların yakınında demirledik.
Yoldaşlar da gemiden çıktılar,
büyük bir ustalıkla akşam yemeğini hazırladılar.
Karınlarını bir güzel doyurunca,
diğer yoldaşlarını hatırlayıp ağladılar;
gemilerinden alıp yemişti onları Skylla.
Onlar böyle ağlarlarken tatlı uyku gelip aldı onları.
Gecenin üçüncü kısmının ardından
artık yıldızlar batmaya hazırlanırken şiddetli bir rüzgar,

korkunç bir bora ayaklandırdı bulut devşiren Zeus;
yeri de gökle birlikte bulutlar örttü,
gökyüzünden karanlıklar yağdı.
Sabah doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde
gemiyi sürükleyip karanlık mağaranın içine bağladık.
Nymphe'ler orada oturur ve dans ederlerdi,
tüm yoldaşlarımı toplayıp konuştum ben:
'Sevgili yoldaşlarım, geminin içinde yiyecek ve içecek var,
sığırlardan uzak duralım ki başımıza bir iş gelmesin;
bilirsiniz, her şeyi yükseklerden görüp duyan
korkunç Güneş tanrısınındır buradaki inekler ve koyunlar.'

Bunları söyledim ve ikna oldu yiğit ruhları.
Bütün bir ay esti Notos ve Euros;
Notos dışında bir başka rüzgar görünmedi.
Bizimkiler de ekmek ve kırmızı şarapları varken
dokunmadılar sığırlara, yaşamaktı arzuları.
Ne zamanki gemideki bütün yiyecekler tükendi,
o vakit balık ve kuş avlamak için
çevreyi kolaçan etmek zorunda kaldılar;
karınları açlıktan eziliyor, acı veriyordu.
Bir gün ben de adanın içlerine doğru uzaklaştım,
bize dönüş yolunu göstermeleri için tanrılara yalvardım.
Ancak yürürken yürürken epey uzaklaştım yoldaşlarımdan;
ellerimi rüzgarsız bir yerde yıkayıp
engin gökyüzünde oturan tüm tanrılara yakarmaya başladım,
onlar da tatlı uyku serptiler göz kapaklarımın üzerine hemen.
O sıra Eurylokhos kötü öğüdüne başlamış
şunları söylermiş arkadaşlarına:
'Dinleyin beni çilekeş yoldaşlarım;
Faniler için bütün talihsizlikler kötüyse de,
en beteri açlıktan ölmektir.
Gelin, Güneş tanrının en iyi ineklerinden birkaçını alıp
engin gökyüzünde oturan ölümsüzlere kurban edelim.

Eğer İthake'ye vatan topraklarımıza varırsak da
hemen Yücelerin oğlu Güneş tanrı adına bir tapınak inşa eder
içini de bir güzel süsleriz.
Olur da dik boynuzlu inekler için öfkelenir
gemimizi yok etmek isterse, onu diğer tanrılar da izlerse
bu ıssız adada eriyip bitmektense gün be gün
bir kerede yok olalım dalgaların içinde daha iyidir.'

Eurylokhos bunları söyledi,
diğer yoldaşlar da destekledi onu.
Hemen Güneş tanrının ineklerinden en iyi ikisini aldılar,
geniş alınlı, güzel boynuzlu bu inekler
deniz mavisi pruvalı geminin yanı başında otluyorlardı.
Onları ortaya koydular ve toplandılar çevrelerine
güzel yapılı gemide beyaz arpaları olmadığından
uzun meşe ağacından yumuşak yapraklar koparıp
dua ettiler ölümsüz tanrılara.
Dua ettikten sonra kestiler inekleri, başladılar derilerini
yüzmeye; butlarını ayırıp iki yandan içyağıyla sardılar,
üzerine de sırtındaki etleri koydular.
Yakarken üzerlerine dökecek şarapları bile yoktu;
su ile yaptılar törenlerini.
Bütün sakatatları da pişirdiler,
geri kalan etleri parçalayıp şişlere geçirdiler hemen.
O vakit göz kapaklarımdan uçup gitti tatlı uyku
kıyıya, hızlı gemiye dönmek üzere düştüm yola.
İlerleyip de dengeli gemiye yaklaştığımda
her yanımı sardı buram buram et kokusu.
Ulurcasına bağırdım ölümsüzlere:
'Zeus Baba ve diğer mutlu, ebedi tanrılar,
büyük bir bela açmak için ağır bir uykuya daldırdınız beni,
yoldaşlarım da yalnız kalıp büyük bir kötülük yaptılar.'

Haber Yücelerin oğlu Güneş tanrıya da çabucak iletildi,
uzun duvaklı Lampetie bildirdi ineklerini öldürdüğümüzü.

Tanrı da hemen öfkeyle ölümsüzlere dedi ki:
'Zeus Baba ve diğer mutlu, ebedi tanrılar,
büyük bir saygısızlıkla ineklerimi boğazlayan
Laertesoğlu Odysseus'un yoldaşlarını cezalandırın,
onlarla mutlu olurdum ben yıldızlı gökyüzüne yükselirken
ve göklerden toprağa dönerken.
Eğer cezalandırılmazlarsa gerektiği gibi,
ben de Hades'e inip ölüleri aydınlatırım.'
Yanıtladı onu bulut devşiren Zeus ve dedi ki:
'Güneş, bereketli toprağın üzerinde
ölümsüzleri ve fanileri aydınlat sen,
ben de beyaz yıldırımımla vurup
karanlık denizin ortasında parçalayayım o hızlı gemiyi.'
Ben bunları güzel saçlı Kalypso'dan duymuştum,
o da haberci Hermeias'tan duyduğunu söylemişti.
Deniz kıyısına inip gemiye vardığımda
tek tek kavga ettim her biriyle,
keşke bir yolu olsaydı bu hatayı telafi etmenin
oysa inekler çoktan ölmüşlerdi.

Tanrılar hemen işaret gönderdiler bize;
hayvan postları kendi başlarına sürünüyor,
etleri pişmekte oldukları şişlerin üzerinde böğürüyor
ve sesleri inekler gibi çıkıyordu.
Altı gün boyunca çok sevgili yoldaşlarım
Güneş tanrının en iyi ineklerini yemeye devam ettiler.
Kronus'un oğlu Zeus yedinci günü getirdiğinde,
o zaman rüzgar hızını kesti ve biz de hemen
gemiye binip engin denizde yol almaya başladık,
direği dikip beyaz yelkenleri kaldırdık.
Adayı geride bıraktığımızda ve kara görünmez olduğunda,
ufukta yalnızca gökyüzü ve deniz görünürken,
Kronos'un oğlu karanlık bir bulut taşıdı geminin üzerine
deniz dipten karardı ve gemi hareket edemedi;
kısa süre içinde Zephyros tüm şiddetiyle, uğultuyla eserek

üzerimize kocaman bir deniz fırtınası taşıdı.
Fırtına direğin iki halatını da kopardı ve direk geri düştü,
geminin ambarında ne var ne yoksa döküldü;
geminin kıçına doğru düşen direk dümencinin başına çarptı
ve kafasındaki bütün kemikleri kırdı;
dümenci hemen güverteden düştü,
yiğit yüreği kemiklerini bırakıp gitti.
Aynı anda Zeus gürleyerek geminin içine bir yıldırım attı,
gemi Zeus tarafından gönderilen yıldırımla çarpılınca
tepe taklak oldu, içi kükürtten bir duman doldu
ve yoldaşlar da kuzgunlar gibi suya atıldılar.
Kara geminin çevresindeki dalga
oraya buraya savurmaya başladı onları,
esirgedi onlardan vatanlarına dönecekleri günü tanrı.
Ta ki fırtına geminin omurgasındaki tahtaları çözüp
dalgalar onu sürükleyene dek,
geminin içinde bir oraya bir buraya koştum ben.
Omurganın yanındaki direği kesip attım;
direğin üzerinde sığır derisinden bir ip asılı kalmıştı.
Omurgayı onunla direğe bağladım, üzerine oturdum
ve felaket getiren rüzgarlar beni çekmeye başladılar.
O zaman şiddetini kesti Zephyros
ve Kharybdis'in felaketlerini hatırlamam için
yüreğime acılar getirdi Notos.
Bütün bir gece boyunca dalga çekti beni,
gece bitip de güneş çıkınca Skylla'nın kayasına
ve korkunç Kharybdis'in oraya vardım.
O sırada denizin tuzlu sularını yutuyordu o,
uzun yaban incirine doğru uzandım ben de,
ona tutunup bir yarasa gibi asıldım,
ancak ne ayağımı bir yere dayayabiliyordum
ne de bir yerin üzerine çıkabiliyordum;
kökler çok uzaktı bana,
Khaybdis'e gölge yapan yüksek, kalın dallar da

birbirinden çok uzaktaydı.
O omurgayı ve direği geri kusana kadar
işte öylece sıkıca tutunmaya devam ettim.
Ben onları bekledim, nice sonra geldiler;
hani insanları uzlaştırmaya çalışan bir hakim
akşam yemeği için pazar yerinden ancak kalkar ya,
işte Kharybdis'in kustuğu o tahta parçaları da
aynı sıralarda göründüler.
Ben de ellerimi ve ayaklarımı rüzgara bırakıp
uzun kalasların ortasına patırtıyla düştüm;
üzerine oturup ellerimle suyu itmeye başladım.
İnsanların ve tanrıların babası,
Skylla'nın beni görmesine izin vermedi,
çünkü öyle olsaydı korkunç felaketten kurtulamazdım.

Beni dokuz gün boyunca taşıdı dalga,
onuncu gece ulu tanrıça ve şarkıcı Kalypso'nun yaşadığı
Ogygie adasına yanaştırdı beni tanrılar.
Beni sevdi ve baktı bana Kalypso, hiçbir şeyimi eksik etmedi.
Ama bunları bir kez daha mı anlatayım sana?
Dün anlatmıştım evinde sana ve saygıdeğer eşine,
aynı şeyleri tüm ayrıntısıyla bir kez daha anlatmak
ve söylenmişleri tekrar etmek hiç hoşuma gitmez."

RAPSODİ 13

[Odysseus'un Phaiak ülkesinden Ayrılıp İthake'ye Varışı]

Bunları söyledi, diğerleri de öylece sessiz kalakaldılar;
bir büyü sarmıştı sanki gölgeli sarayı.
Neden sonra Alkinoos yanıtladı onu ve şunları söyledi:
"Ey Odysseus, madem geldin tunç eşikli sarayıma,
şimdiye kadar çok çile çekmiş olsan da
sanırım artık dolanıp durmadan döneceksin vatanına.
Sarayımda bulunan ve her zaman alevli şaraptan içip
ozanı dinleyen sizlere şunu söylemek isterim:
Yabancı için getirilen güzel elbiseler, altın işlemeli süsler
ve Phaiak eşrafının getirdiği diğer tüm armağanlar
güzel oymalı sandığın içindedir.
Haydi ona büyük bir üçayak ile bir de kazan armağan edelim,
ama bir kişinin tek başına karşılayamayacağı kadar
ağırdır bu armağan,
o nedenle toplayalım halkı hep beraber ödeyelim."

Bunları söyledi, hoşuna gitti bu fikir diğerlerinin de,
sonra herkes yatmaya gitti evine.
Sabah doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde
gemiye koşup sert ve güzel tuncu taşıdılar.
Güçlü Alkinoos armağanları geminin içine kendi elleriyle,
kürek çekerken yoldaşlardan hiçbirine engel olmasın diye
küreklerin oturaklarının altına yerleştirdi güzelce.
Daha sonra yeniden harekete geçtiler
ve Alkinoos'un sarayına gidip bir şölen hazırladılar.
Alkinoos bir boğa kurban etti onlar için
karanlık bulutlara ve herkese hükmeden Kronosoğlu Zeus'a.
Butları yaktıktan sonra yiyip içmeye ve eğlenmeye koyuldular,
halk tarafından sayılan tanrısal ozan Demodokos da
şarkılar söylüyordu aralarında.

Odysseus sık sık her şeyi aydınlatan güneşe çeviriyordu başını
ve sabırsızlıkla bekliyordu batmasını,
can atıyordu vatanına dönmek için.
Bütün gün iki kara sığırı düz bir tarlaya,
iyi yapılmış sabanı sürmeleri için koşturup duran bir çiftçi
yemek saatini nasıl sabırsızlıkla bekler ve
güneşin batışını mutlulukla karşılarsa,
yemeğe giderken dizeleri nasıl titrerse sevinçten,
işte Odysseus da güneşin batışına öyle sevindi.
Kürekçi Phaiaklarla seslendi hemen
hepsinden önce de Alkinoos'a fikrini söyledi:
"Alkinoos, kral, halkların içinde birinci,
şarap serpin tanrılar adına, yolcu edin sağ salim beni
siz de mutlu olun, kalın sağlıcakla
gönlümün dilediği her şey hazır artık;
hem yolculuk hem de gönlü hoş tutan armağanlar.
Dilerim gökteki tanrılar da bana bu değeri verir de,
kusursuz karımı ve sevdiklerimi bulurum evime döndüğümde.
Dilerim siz de karılarınız ve çocuklarınızla
mutluluk içinde yaşar gidersiniz burada,
dilerim tanrılar her türlü erdemi bağışlasın size,
ve halkınız hiçbir zaman kötülük yüzü görmesin."

Bunları söyledi ve hepsi bu sözleri alkışladılar;
uygun sözler eden bu yabancıyı uğurlayalım, dediler.
O vakit seslendi güçlü Alkinoos hizmetkara:
"Pontonoos, şarabı kar testinin içinde
pay et saraydaki herkese,
Zeus babaya dua edelim
ve yabancıyı vatan toprağına uğurlayalım."

Bunları söyledi, Pontonoos da bal gibi tatlı şarabı kardı
yanlarına gidip bölüştürdü herkese.
Sıralarına oturup engin gökyüzünde yaşayan
mutlu tanrılar için yere şarap serpti onlar da.

O vakit ayağa kalktı tanrısal Odysseus,
Arete'nin eline çift kulplu bardağı vererek
ona kanatlı sözleri söyledi:
"Bütün insanlara gelen yaşlılık ve ölüm gelip seni bulana dek
ömür boyu mutlu ol kraliçem.
Ben şimdi vatanıma dönüyorum,
sen de bu evde çocukların, halkın
ve kral Alkinoos ile birlikte mutluluk içinde yaşa."

Bunları söyledi ve dış kapının eşiğini geçti tanrısal Odysseus.
Hızlı gemisine ve kıyıya kadar kılavuzluk etmesi için
onun önünden haberci gönderdi güçlü Alkinoos.
Arete de kölelerini gönderdi onunla birlikte;
biri temiz yıkanmış bir elbise ile gömlek taşıyordu,
diğeri de sağlam sandığı taşıyordu,
bir diğeri de yiyecek ve kırmızı şarap getiriyordu.
Sonunda deniz kıyısına varıp gemiye bindiler
bütün yiyecek ve içecekleri
iyi yapılmış gemiye yerleştirdi soylu denizciler.
Odysseus'un tatlı tatlı uyuması için
güzel geminin arka güvertesine
bir halı ile keten dokumalar yaydılar;
o da çıkıp sessizce uzandı,
diğerleri sırayla küreklerin başına oturarak
palamarı kıyıdaki delikli taştan çözdüler.
Denizciler bedenlerinin ağırlığını arkaya vererek
küreklerle denizi alt üst etmeye başladılar;
Odysseus'un göz kapaklarına ağır, tatlı, mutluluk veren
ve ölüme benzeyen bir uyku düştü.
Ovada yan yana duran dört gürbüz at kırbaç vurduğunda
nasıl atılırsa şaha kalkıp ve hızla yol alırsa,
işte geminin pruvası da öyle şahlanıyor,
gürültülü denizin karanlık dalgası da
hızla onun peşinden koşuyordu.
Gemi büyük bir güvenle sapasağlam ilerliyordu,

kuşların en çeviği şahin bile yetişemezdi hızına.
İşte öyle hızlı gidiyordu gemi denizin dalgalarını yararak.
Üzerinde de düşüncede tanrıya denk,
ruhu er meydanlarında ve denizin korkunç dalgalarında
çok acılar çekmiş bir yiğit taşıyordu.
Artık sakince uyuyordu ve çektiği bütün acıları unutmuştu.

Erken doğan Şafak'ın ışığını müjdelemek için
diğerlerinden önce gelen en parlak yıldız çıktığında,
denizde yol almakta olan gemi adaya yaklaşmaya başladı.
Orada İthake'de, deniz ihtiyarı Phorkys'e ait olduğu söylenen bir liman vardır,
güzel yapılmış gemiler limanın iç kısmına girdiklerinde herhangi bir yere bağlanmadan dururlar.
Limanın ucunda, güzel ve loş bir mağaranın yanında
uzun yapraklı bir zeytin ağacı vardır;
Naiades ismi verilen Nymphelerindir bu ağaç.
İçinde testiler ve taştan çift kulplu maşrapalar bulunur,
arılar orada yuva yaparlar, hatta uzun taş tezgahlar bile vardır;
Nympheler denizin erguvan rengi kumaşlarını onlarda dokurlar,
her gören hayran kalır dokumalarına.
İçeride her zaman su bulunur, iki giriş kapısı vardır;
biri Poyraza bakar, insanlar oradan girerler,
diğeri de Lodos'a bakar; orası yalnız tanrılar içindir.
İşte oradan girmez hiçbir zaman insanlar,
yalnızca ölümsüzlerin yoludur orası.
Denizciler girdiler iyi bildikleri bu limana,
gemiyi bir hamlede yarıya kadar karaya çektiler,
öyle bir hızla asılmışlardı ki kürekçiler.
Sağlam yapılı gemiden karaya indiler,
önce Odysseus'un uykunun teslim aldığı bedenini
güzel gemiden kaldırıp kumların üzerine bıraktılar.
Phaiakların evine dönerken sunduğu görkemli armağanları da

yüce ruhlu Athene'nin buyurduğu gibi gemiden indirdiler.
Odysseus uyanmadan biri gelip onları almasın diye
yolun dışına koydular hepsini, zeytin ağacının dibine,
sonra da vatanlarına doğru yola koyuldular.
Yer sarsan Poseidon unutmamıştı henüz
tanrıya denk Odysseus'a yapacağını söylediklerini
ve öğrenmek istiyordu Zeus'un düşüncesini.
"Zeus Baba, bundan böyle ölümsüz tanrılar arasında
nasıl itibarım olacak benim sorarım sana,
soyumdan gelen fani Phaiaklar bile
hiçe sayıyorlar beni baksana.
Şimdi de Odysseus, bunca beladan sonra dönecek evine,
mahrum edemeyeceğim onu vatanına dönmekten.
Okyanusu aşıp hızlı gemileriyle getirmişler onu
ve bırakmışlar İthake'ye, sayısız armağanlar da sunmuşlar;
tunç, bolca altın ve bir sürü dokuma giysi...
Eğer Odysseus başına bir şey gelmeden,
ganimetten payını alıp getirebilseydi Troya'dan,
yine de olmazdı bu kadar ganimeti."

Yanıtladı onu bulut devşiren Zeus ve dedi ki:
"Eyvahlar olsun, kudretli yer sarsan tanrı, ne diyorsun!
Tanrılar seni hiç onurundan mahrum bırakılar mı?
Senin kadar yaşlı ve üstün bir tanrıya nasıl dil uzatabilir bir fani?
Seni saymaz ve gücüne karşı koyarsa şu insanlardan herhangi biri,
daima intikamını alabilirsin dilediğin gibi.
Ne istersen, nasıl istersen öyle yap."

Yer sarsan Poseidon onu yanıtlayarak şunları söyledi:
"Ey karabulutlu Zeus, dediklerini hemen yaparım ama
senin hiddetinden korkar, çekinirim.
Odysseus'u vatanına getiren Phaiakların şu güzel gemisini
karanlık denizde paramparça etmek isterim öncelikle,

anlasınlar ne demekmiş insanları geri götürmek ülkelerine,
büyük bir dağ ile sarmak isterim kentlerinin etrafını bir de."

O zaman yanıtladı onu bulut devşiren Zeus ve dedi ki:
"Pek sevgili Poseidon, en iyisi şöyle görünüyor ruhuma:
İnsanlar kentten geminin döndüğünü gördüğü zaman,
kıyıya yakın bir yerde onu taşa dönüştür;
dönüştür ki şaşırsın insanların hepsi,
sonra da büyük bir dağ ile çevrele kentlerini."

Yeri sarsan Poseidon bunu duyar duymaz
Phaiakların oturduğu Skheire'ye doğru harekete geçti.
Denizde hızla ilerleyen gemi iyiden iyiye yakınlaşana dek bekledi.
O vakit geminin yanına gidip avucuyla vurarak
taşa çevirdi onu yer sarsan Poseidon,
köklerini de aşağıya sararak hemen uzaklaştı oradan.
Uzun kürekli Phaiaklar, anlı şanlı denizciler,
birbirlerine kanatlı sözler söylüyorlardı.
Biri diğerini görünce hemen yanına gidip şunları söylüyordu:
"Eyvah, kim bağladı hızlı gemiyi denizin ortasına?
Tamamıyla görünmüştü oysa!"

İşte her biri bunları söylüyor
ancak ne olup bittiğini anlamıyorlardı.
O zaman Alkinoos konuştu ve onlara dedi ki:
"Eyvah, demek ki gerçek oluyor,
insanları güvenle evlerine gönderdiğimiz için
Poseidon'un bize haset ettiği yolundaki
babamın eski kehanetleri.
Phaiakların karanlık denizde birini yolcu etmekten dönen
en güzel gemilerinden birinin,
kentimizi çevreleyen bir dağa çarpıp parçalanacağını söylerdi.
İşte bakın söyledikleri gerçek oluyor şimdi ihtiyarın.
Gelin size ne dersem buna hep birlikte uyalım:

Artık kentimize varan insanları evlerine göndermeyi
bırakalım,
Poseidon'a da on iki seçkin boğa kurban edelim,
belki merhamet eder de bize
sarmaz kentimizin çevresini koca dağ ile."

Bunları söyledi, diğerleri de korkup boğaları hazırladılar.
İşte böylelikle Phaiakların komutanları, önde gelenleri ve halk,
sunağın çevresinde ayakta durup tanrı Poseidon'a dualar
ettiler.
Uyumakta olan Odysseus da uyandı vatan toprağında,
fakat uzun süredir ayrı kaldığından tanıyamadı doğduğu yeri,
Zeus'un kızı, tanrıça Athene bilemesin diye nerede olduğunu
etrafına bir sis bulutu dökmüştü.
Almadan taliplerden öcünü
ne karısı tanısın istiyordu onu,
ne hemşerileri ne de sevenleri.
İşte bu yüzden krala her şey, uzun patikalar da,
bir sürü koyun olduğu limanlar da, sarp kayalar da
gür yapraklı ağaçlar da başka göründü.
Hemen ayağa fırladı ve durup vatan topraklarına baktı.
Daha sonra da inleyerek avuçlarının içiyle
bacaklarının yanlarına vurunup ağlayarak şunları söyledi:
"Vah talihsiz başım, yine hangi insanların toprağına
vardım?
Ağzı bozuk, zalim ve adaletsiz insanlar mı,
yoksa konuksever ve içlerinde tanrı korkusu taşıyanlar mı?
Bütün bu eşyalarla nereye gitsem, nerelere yönelsem?
Keşke Phaiakların yanında kalsaydım,
o zaman belki beni konuk edecek ve vatanıma götürecek
bir başka yürekli krala rastlardım.
Oysa şimdi bunları bile nereye koyacağımı bilemiyorum,
ya biri alırsa, buraya da bırakamam.
Ne yazık ki her konuda bilgili, adil değilmiş
Phaiakların komutanları ve önde gelenleri;

öyle ya başka topraklara götürüp bırakmışlar beni.
Oysa güneşli İthake'ye getireceklerine söz vermişlerdi,
ama tutmadılar sözlerini.
Duacıların koruyucusu, insanları gören,
günahkarları cezalandıran Zeus bunu ödetir elbet onlara.
En iyisi ben şimdi şu eşyaları bir sayayım da
gemiden bir şeylerimi alıp almadıklarını göreyim."

Bunları söyledi ve birbirinden güzel üçayakları, kazanları,
altınları ve güzel dokuma elbiseleri başladı saymaya.
Hiçbir eksik yoktu verilen armağanlarda.
Ama o devam ediyordu baba toprağı için ağlamaya
ve dövünüyordu çalkantılı denizin kıyısında.
O sırada Athene genç bir koyun çobanı kılığında vardı yanına,
bıyıksızdı ve bir kral çocuğu gibi temiz ve parlaktı;
omzunda güzel yapılmış çift katlı bir kepenek,
güzel ayaklarında sandaletler vardı
ve elinde bir değnek tutuyordu.
Odysseus onu görünce çok sevindi,
karşısına geçip onunla konuşarak dedi ki:
"Burada rastladığım ilk kişi sensin,
sakın aklından kötü bir şey geçmesin;
beni de, şu eşyalarımı da koru,
sana yalvarıyor ve bir tanrı gibi dizlerine kapanıyorum.
Söyle de bileyim doğrusunu:
Neresi burası, hangi ülke?
Kimler yaşar burada, hangi insanlar?
Uzaklardan görünen bir ada mıdır
yoksa denize uzanan ucu mu bereketli bir toprağın?"

O zaman yanıtladı onu gök gözlü tanrıça Athene:
"Buranın neresi olduğunu sorduğuna göre
ya sersemin birisin yabancı ya da çok uzaklardan geldin.
İsimsiz bir yer değildir burası,
hem şafağa ve doğan güneşe doğru oturanlar

hem de karanlık batıya doğru oturanlar çok iyi bilirler
burayı.
Her tarafı taşlıktır, o nedenle atlara göre değildir;
ne çok fakirdir ne de çok bereketli.
Burada sayılamayacak kadar çok buğday yetişir, şarabı boldur,
her zaman da yağmuru ve hayat veren bir serinliği vardır.
Keçiler ve sığırlar için uygundur bu topraklar;
envai çeşit ağaç, sürekli akan kaynaklar
hayvanların içmesi için bulunur.
İşte bu yüzden yabancı İthake'nin ünü
Ahka topraklarına çok uzak olduğu söylenen
Troya'ya dek ulaşmıştır."

Bunları söyledi ve çilekeş tanrısal Odysseus'un hop etti
yüreği,
kalkan taşıyan Zeus'un kızı Pallas Athene
vatan topraklarında olduğunu söylediğinde
öyle sevindi, öyle sevindi ki...
Onunla konuşup şu kanatlı sözleri söyledi;
ama gerçek değil yalandı söyledikleri,
kurnazdı göğsünün içindeki yüreği:
"Girit'te, denizin ta karşı kıyısında duymuştum İthake adını;
oradan gelirim şu gördüğün mallarla,
bir bu kadarını da sevgili çocuklarıma bıraktıktan sonra
gizlice kaçıp geldim buraya,
çünkü İdomeneus'un oğlu hızlı Orsilokhos'u öldürdüm.
Engin Girit'te buğday yiyen tüm erleri
tez ayaklarıyla geride bırakırdı Orsilokhos;
Troya'da elde ettiğim ganimeti almak istedi elimden,
oysa onlar için çok çile çekti benim ruhum;
bir sürü savaşlar görüp acılar çektim, tehlikeli dalgaları aştım.
Troya'da babasının liderliğini kabul etmemişim de,
diğer yoldaşlarımın komutanı olmak istemişim dediğine göre.
İşte o yüzden, yolda ona bir pusu kurdum yoldaşımla birlikte;

tarlalardan dönmekteyken tunç mızrakla vurdum onu.
Kapkaranlık bir gece örtüyordu gökyüzünü,
kimse anlamadı ne olduğunu,
o bile bilmedi kendisini öldürüp kaçanın ben olduğumu.
Onu sivri tunçla öldürdükten sonra hemen
soylu Fenikyelilerin gemisine gittim ve onlara yalvardım,
ruhlarını memnun etmek için de ganimetler verdim.
Onlardan beni ya Pylos'a ya da Epeoların hüküm sürdüğü
tanrısal Elis'e götürüp bırakmalarını rica ettim.
Ancak rüzgarın gücü onları istemsizce buraya savurdu,
beni kandırmak istedikleri yoktu.
Bir süre dolanıp durduktan sonra gece buraya geldik,
küreklerimizle limanın içine zar zor ilerledik;
karnımızı doyurmak zorunda olsak da
yemek yemek gelmedi hiç kimsenin aklına,
uykusuz bir halde gemiden indik,
yorgunluktan bitkin düşüp yatıp uyuduk.
Çok yorgun olduğumdan tatlı uyku aldı beni,
gemiden eşyaları indirdikten sonra diğerleri
orada, kumun üzerinde uyuduğum yerde bırakmışlar beni,
sonra da gemiye binip güzel Sidon'a doğru yola
koyulmuşlar;
ben de burada yüreğimde kederle kalakaldım işte."

Odysseus bunları söyledi ve
güldü ona gök gözlü tanrıça Athene.
Eliyle okşadı onu, bir kadına benziyordu,
uzun boylu, güzel ve gösterişliydi.
Konuştu onunla ve şu kanatlı sözleri söyledi:
Birinin seni bütün düzenlerde geride bırakabilmesi için
ancak tanrı olup karşına çıkması gerek.
Sonsuz kurnazlık bilen sen, vazgeç artık düzenlerden,
daha bebekken sevdiğin yalanlara ve hilelere
bir son vermeyecek misin kendi ülkende bile?
Ancak haydi artık bunları konuşup durmayalım,

ikimiz de biliyoruz senin kurnazlıklarını,
sen tüm faniler arasında düşüncede de sözde de en iyisisin,
tanrılar arasında benim de vardır kurnazlık konusunda ünüm.
Sen bile tanımadın, Zeus karşına sürekli zorluklar çıkarttığında
sana destek olan ve seni koruyup kollayarak
tüm Phaiaklar tarafından sevilmeni sağlayan Pallas Athene'yi.
Görkemli Phaiakların, benim isteğim ve düşüncemle
vatanına dönerken sana sundukları bu eşyaları saklamak için
bir yol bulmak ve sana daha vatan topraklarında
ne acılar çekeceğini, kaderinde neler yazılı olduğunu
söylemek için geldim buralara.
Yine de sen her şeye dayan ve kimseye,
ne bir erkeğe ne de bir kadına
buraya nerelerden geldiğin hakkında bir şey söyleme.
Bir sürü acıya, şiddete ve sertliğe maruz kaldığın zamanlar da
susarak dayanacaksın artık."

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Tanrıça, bir fani ne kadar çok şey bilirse bilsin
karşılaştığı zaman tanıması çok zor seni,
çünkü istediğin kılığa girebiliyorsun sen.
Ancak şunu çok iyi biliyorum ki,
önceleri, Akhaoğullarının Troya'da savaştığı zamanlarda da
çok iyilik etmiştin bana.
Priamos'un yüksek kentini ele geçirip de gemilere
bindiğimizde, tanrı Akhaları darmadağın etmişti;
ondan beri seni bir daha görmedim Zeus'un kızı,
kederimi kovmak için gemime bindiğini de görmedim.
Sürekli dolanıp durdum paramparça bir yürekle
tanrılar bana işkence etmekten vazgeçene kadar;
bir tek Phaiak ülkesinde bana büyük bir zenginlik verdin
ve sözlerinle büyük bir cesaret,
sen kılavuzluk ettin bana kente kadar.
Şimdi de babanın adına diz çöküp yalvarıyorum sana,
hiç de güneşli İthake'ye gelmişim gibi görünmüyor bana,

sanki başka bir yerdeyim de sen aklımı karıştırmak,
benimle alay etmek niyetindesin.
Söyle bana gerçekten geldim mi sevgili vatanıma?"

Yanıtladı onu gök gözlü tanrıça Athene:
"Hep böyle düşünceler var göğsünün içinde,
seni böyle mutsuz bırakıp gidemiyorum,
çünkü soylu, akıllı ve bilgili bir insansın sen.
Başka kim olsa, gurbette bu kadar dolanıp durduktan sonra
ülkesine döndüğünde sevinçle koşardı sarayına
çocuklarını ve karısını görmeye.
Ancak sen, sana daima sadık kalıp sarayda oturan,
günlerini ve gecelerini acı içinde ağlayarak geçiren karını
önce kendin sınamak istiyorsun belli ki.
Ben ruhumun içinde hep biliyordum,
tüm yoldaşlarını kaybettikten sonra vatanına döneceğini senin,
fakat sevgili oğlunu kör ettiğin için sana çok kızgın olan
amcam Poseidon'la dalaşmak istemedim.
Gel sana İthake topraklarını göstereyim ikna olman için:
Deniz ihtiyarı Phorkys'in limanı burası;
bunlar limanın başındaki geniş yapraklı zeytin ağaçları,
Naiades denen güzel Nymphe'lerin kutsal gölgeli mağaraları da
hemen ağaçların yanında işte,
sen bulanık mağara derdin hani
yüzlük kurbanlar sunmak için
sık sık gelirdin buraya, işte ormanlık dağ Neritos orası da."

Bunları söyledi tanrıça ve dağıttı sisi, o zaman göründü etraf.
Tanrısal Odysseus çok sevindi;
öptü bereketli vatan topraklarını, doya doya baktı.
Ellerini yukarı kaldırarak Nypmhe'lere dua etti hemen:
"Nympheler, Naiadlar, Zeus'un kızları,
sanmıyordum bir daha sizi göreceğimi,
kabul edin içten yakarışlarımı şimdi;
eğer zafer ve ganimet sunan Zeus'un kızı

bana yaşamımı bağışlar ve sevgili oğlumu da himaye ederse
size daha önceden olduğu gibi armağanlar sunacağım."

O zaman yanıtladı onu yine gök gözlü tanrıça Athene:
"Bunları geçirme aklından, cesaret olsun yüreğinde.
Gel şimdi, eşyaları tanrısal mağaranın derinlerine koyalım da
sapasağlam dursunlar orada,
biz de en iyisinin nasıl olacağını düşünelim."

Bunları söyledi tanrıça
ve karanlık mağaranın içine girip kuytu bir yer aradı;
Odysseus da Phaiakların ona sunduğu her şeyi;
altınları, sert tuncu, güzel yapılmış elbiseleri taşıdı.
Kalkan taşıyan Zeus'un kızı Pallas Athene
hepsini bir güzel yerleştirdi ve girişe de bir taş koydu.
Sonra ikisi birden kutsal zeytin ağacının dibine oturup
arsız taliplere nasıl bir tuzak kuracaklarını düşünmeye
koyuldular.
Önce gök gözlü tanrıça Athene konuşmaya başladı:
"Ey Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
yüzsüz talipleri nasıl ele geçireceğini düşün.
Onlar ki, dört seneden beri sarayını işgal ettiler;
düğün armağanları sunarak karınla evlenmek isterler;
karın ise ruhunun içinde senin için ağıtlar yakıp gözyaşı
dökerken
bir yandan da ümit verir hepsine,
mesajlar göndererek sözler verir her birine,
ama özünde başkadır düşündüğü onun."

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Eyvahlar olsun, sen bana sırasıyla her şeyi söylemeseydin,
Atreusoğlu Agamemnon'un kaderiyle bir olacaktı demek
benim de kaderim, az kalsın yok olup gidecektim.
Gel yardım et bana tanrıça,
onlardan intikam almanın bir yolu gelsin aklıma,

güç ve büyük bir cesaret ver sen bana;
görkemli Troya'nın kalesini ele geçirmek için
atıldığımız zamanlarda olduğu gibi yanıma dur.
Ey saygıdeğer, ey gök gözlü tanrıça,
eğer bana yardım etmek istersen,
böyle öfkeyle doluyken arkamda olursan,
o zaman üç yüz kişiyle bile savaşabilirim."

Yanıtladı onu gök gözlü tanrıça Athene:
"İşe giriştiğimiz vakit, çok yakınında olacak,
gözümün önünden ayırmayacağım seni;
her kim yediyse malını mülkünü
bunu kanıyla, canıyla ödeyecek belli ki.
Gel şimdi seni tüm faniler için tanınmaz hale getirelim:
Güzel bedenini ve gergin derini buruşturayım önce,
başındaki sarı saçları dökeyim ve paçavralar giydireyim üzerine,
öyle ki, tiksinsin seni görenler,
şu herkesinkinden güzel gözlerini de çirkinleştireyim,
öyle bir hale gel ki, bütün taliplere, karına
ve sarayda bıraktığın çocuğuna dahi çirkin görün.
Her şeyden önce, senin için dostça düşünceleri olan,
aklı başında karın Penelopeia'yı da seven
ve domuzlarına bakan çoban Eumaios'a git.
Onu Arethusa çeşmesinin orada,
güzelce beslenmelerini ve bol yağlı olmalarını sağlayan
tatlı meşe palamutları yiyerek ve
bitmek bilmez sudan içerek otlayan domuzlarının yanında
Karga kayasının yanında oturur halde bulacaksın.
Kal orada, yanına oturup her şeyi sor ona,
bu arada ben de gideyim güzel kadınların olduğu Sparta'ya
ve sevgili oğlun Telemakhos'u çağırayım.
O, bereketli Lakedaimon'a, senin hakkında sorular sorup
hâlâ yaşayıp yaşamadığı öğrenmeye gitmişti."

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Aklının içinde her şeyi biliyorken
bunları neden ona söylemedin?
Onun da işkenceler çekmesi,
uçsuz bucaksız denizde dolanıp durması;
diğerlerinin de oturup benim malımı mülkümü
bir güzel tüketmesi için mi?"

Bunun üzerine yanıtladı onu gök gözlü tanrıça Athene:
"Çok fazla düşünme Telemakhos'u.
İyi bir isim kazanması için
ben de onunla birlikte gidiyordum gittiği yerlere.
Şimdi hiçbir zorluğun içinde değil,
Atreusoğlunun sarayında oturuyor, her şey var etrafında.
Aslında bir tuzak kurdu talipler ona,
öldürmek istiyorlar vatan topraklarına varmadan,
ama ben gerçekleşeceğini sanmam bunun.
Toprak, malını mülkünü yiyip bitiren talipleri
çok daha önce yiyip yutacak."

Böyle söyledi Athene ve değneğiyle ona dokunarak,
güzel bedenini ve gergin derisini buruşturup
çok yaşlı bir ihtiyarın derisi ile sardı bedenini,
başındaki sarı saçları döktü,
daha önce herkesinkinden güzel olan gözlerini çirkinleştirdi,
üzerine yıpranmış paçavralar,
yırtık, buruşuk, kurumla kirlenmiş bir gömlek giydirdi,
onun üzerine de tüyleri dökülmüş bir geyik postu attı,
eline dayanması için bir değnek ve koluna da omzuna iple astığı
her yanı yırtık, çirkin bir heybe verdi.
İşte bütün bunları planladıktan sonra ayrıldılar,
Athene tanrısal Lakedaimon'a, Odysseus'un oğluna gitti.

RAPSODİ 14

[Odysseus'un Eumaios'la Konuşması]

Odysseus limandan ayrılıp tepeye çıkan sarp patikada
ormana doğru yürümeye başladı.
Athene'nin bahsettiği, tanrısal Odysseus'un malı mülkü için
evindeki bütün uşaklardan çok daha fazla canı yanan
ve en çok koruyup kollayan tanrısal domuz çobanı
orada bulunuyordu.

Kendi yaptığı ağılın girişinde otururken buldu onu,
bir uçtan bir uca kapatmıştı ağılı,
yol yapmıştı dört bir yanına da.
Orada olmayan efendisinin domuzları için
kendisi inşa etmişti güzel ve büyük ağılı,
karısının ya da ihtiyar Laertes'in yardımı olmaksızın tek başına,
taşları yuvarlayarak ve üzerini kapatarak dikenli çalılarla...
Dışarı doğru yol boyunca sık aralıklarla
kara meşe odunundan bir sürü kazık dikmiş,
on iki ağıl yapmıştı domuzların uyuması için yan yana;
her birinde kilitli elli dişi domuz yatmış uyuyor;
erkek domuzlarsa dışarıda yatıyorlardı,
tanrıya denk talipler yiye yiye sayılarını epey azaltmışlardı.
Her seferinde en besililerden birini gönderiyordu,
sayıları üç yüz altmış kadardı.
Yanlarında hep vahşi dört köpek bulunurdu,
Başçoban Eumaius besleyip büyütmüştü onları.
Güzel renkli sığır derisini keserek
ayaklarına çarıklar yapıyordu baş çoban;
çobanlardan üçü domuz sürüleriyle birlikte gitmişlerdi,
dördüncüsünü de, arsız taliplere götürmesi için
bir domuzla birlikte kente göndermişti mecburen,
domuzu kesecekler ve ruhları ete doyacaktı böylece.

Köpekler ansızın Odysseus'u görünce üzerine atıldılar.
Odysseus kurnazlıkla yere oturdu, fırladı elindeki değnek,
neredeyse mandırasının önünde gelecekti başına bir felaket,
domuz çobanı hemen hızlı adımlarla kovaladı peşlerinden,
girişe koştu, elindeki deriyi yere düşürdü.
Yüksek sesle köpeklere bağırdı
ve onları taşlarla kovalayarak efendisine şöyle dedi:
"İhtiyar, az kalsın paramparça edeceklerdi köpekler seni
ve leke sürülecekti adıma;
zaten tanrılar bir sürü dert ve tasa vermişler bana,
dövünür ağlarım tanrıya denk efendim için burada,
bir yandan da başkaları yesin diye bakarım
onun yağlı domuzlarına.
Belki de o, başka diller konuşan insanların ülkelerinde
aç susuz dolanıp duruyordur şimdi,
yaşıyor ve hâlâ görüyorsa güneşin ışığını elbette ki.
Gel kulübeye girelim, ruhun yemeğe ve şaraba doysun
sonra nereli olduğunu ve neler çektiğini anlatırsın bana."

Tanrısal domuz çobanı bunları söyledi
ve onu kulübeye götürüp içeri soktu,
sık dalların üzerine bol yünlü yaban keçisi postu serip
üzerine de yünden büyük bir döşek yayarak onu oturttu.
Böyle ağırlandığına çok sevinen Odysseus da şunları söyledi:
"Yabancı, umarım Zeus ve diğer ölümsüz tanrılar da sana
beni böyle ilgiyle ağırladığın için istediklerini verirler
fazlasıyla."

Yanıtladı onu domuz çobanı Eumaios ve dedi ki:
"Yabancı, saygıda kusur edemem bir yabancıya,
isterse senden daha yoksul olsun,
çünkü herkesi, yabancıları da, fakirleri de gönderen Zeus'tur;
onlar buldukları az şeyle bile mutlu olurlar,
uşakların kaderinde ise, yeni bir efendinin
emrine girme korkusu vardır.

Tanrılar engel oldular efendimin dönüşüne.
Yürekten severdi o beni,
miras olarak bir ev, bir tarla ve güzel de bir kadın verecekti,
iyi yürekli bir efendinin ona çok emek vererek hizmet eden
yardımcısına vereceği türden hediyeler...
Tanrılar da kutsadı işime gösterdiğim özeni ve artırdılar ürünü.
Eğer yanımda olup burada yaşlansaydı efendim,
şimdi çok destek olurdu bana, ama kaybolup gitti işte!
Bir sürü erin dizlerini kıran Helene'nin bütün soyu,
olduğu gibi yok olup gitse keşke;
efendim de gitti soylu atlar yetiştiren Troya'ya,
Agamemnon'un şanı için Troyalılarla savaşmaya."

Bunları söyledi, belindeki kemerle sıktı gömleğini
ve domuz sürüsünün bulunduğu ağıllara yöneldi.
Oradan iki tanesini alıp geldi ve kurban etti ikisini de;
tüylerini alazladı, parçalara ayırdı ve şişlere geçirdi.
Hepsini kızarttıktan sonra getirip sıcak sıcak,
şişleriyle birlikte Odysseus'un yanına koyup
üzerlerine beyaz un serpti;
çanağın içinde kardı bal gibi tatlı şarabı.
Odysseus'un karşısına geçip yemesi için ısrar ederek dedi ki:
"Ye yabancı, bunlar uşakların hakkına düşen etler;
en seçkin ve en yağlılarını talipler yer,
onlar ki, ne bir üzüntü duyarlar başkasının malını yemekten
ne de bunun için cezalandırılacaklarını akıllarından geçirirler.
Oysa, haksız yere başkasının malını yiyenleri
mutlu tanrılar da sevmez,
onlar insanların doğru ve adil yaptıkları işleri sayarlar.
Ancak akıllarından kötülük geçiren insanlar da vardır;
yabancı bir ülkeye düştüklerinde Zeus onlara da ganimet
bağışlar, gemilerini doldurup ülkelerine dönmek için yola
çıktıklarında ise,
tanrılardan gelecek cezayı düşündüklerinden olsa gerek

birden güçlü bir korku çöreklenir tüm bedenlerine ve ruhlarına.
Taliplere gelince, onlar da bir şeyler biliyor olmalı;
belki de tanrıların birinin sesini duyup
ondan Odysseus'un sonuyla ilgili bir şeyler işittiler;
belki de bu yüzden istemiyorlar Penelopeia'nın baba evine dönmesini ya da onu evlerine götürmeyi,
belki de bütün dertleri yüzsüzce bu malı mülkü tüketmektir,
en ufak bir tutum yapmak bile gelmez akıllarına.
Zeus bir sürü gün ve gece verir, ama onlar bir dur demez,
bir ya da iki kurbanla yetinmezler,
şarap için de aynı şey, bu arsızlar onun da ölçüsünü bilmez.
Gerçekten sonsuzdur efendimin mal varlığı;
ne kara topraklar üzerinde ne de İthake'de
başka hiçbir kahramanın bu kadar malı mülkü vardır.
Yirmi adam bir araya gelse bile
toplamda bu kadar etmez zenginlikleri.
Dur bir sayayım da sana dinle:
Karada on iki koyun, on iki de domuz sürüsü,
büyük keçilerden oluşan on iki sürüyü de
hem yabancılar otlatır hem de kendi çobanları;
adanın bir ucunda da, on bir büyük keçi sürüsü daha var,
sadık insanlar göz kulak olur onlara da;
bunlardan her biri de getirirler her gün bir teke
hangisi onlara daha iyi görünürse.
Ben de bu domuzlara bakıyor, onlarla gururlanıyorum,
taliplere de, iyice bakıp seçerek en iyi domuzu gönderiyorum."

O bunları anlatırken Odysseus etleri iştahla yiyip şarap içiyordu,
hiç konuşmuyor, aklında talipler için kötülükler kuruyordu.
Karnı dolup, yüreği yemeğe doyduğunda
Eumaios kendisinin de içmekte olduğu bardağı şarapla doldurdu;

Odysseus kabul edip ruhunun içinden sevindi.
O zaman konuşup şu kanatlı sözleri söyledi:
"Sevgili çoban, bu bahsettiğin, bunca zengin ve güçlü,
kendi malıyla seni satın alan adam kimdir?
Agamemnon'un şanı için yok olup gittiğini söyledin.
Söyle bana, belki de tanıyorumdur onu.
Zeus ve diğer mutlu tanrılar bilir ki, ben çok yer dolaştım,
belki gittiğim yerlerden birinde rastlamışımdır ona."

Yanıtladı onu çobanların başı ve şunları söyledi:
"İhtiyar, şimdiye kadar orada burada dolaşıp gelen hiçbir insan
ne söyledilerse de ikna edemediler karısını ve oğlunu.
Dünyayı dolaşmış türlü insan yalanlar söylediler yalnızca
ün kazanmak için.
Kimin yolu düşer de İthake'ye varırsa
gidip sıralar hanımıma bir sürü yalan.
Yine de, geleni güzellikle karşılayıp ağırlar o.
Bütün ayrıntıları sorar, bir yandan dövünürken
bir yandan da kirpiklerinden gözyaşları akar gider.
Böylesi uygundur zaten
kocası yaban ellerde kaybolup gitmiş bir kadın için.
İhtiyarlayınca sen de, birinden giysi, pelerin
ya da gömlek alabilmek umuduyla yalanlar uydurabilirsin.
Belki Odysseus'un derisini köpekler
ve hızlı kanatlı vahşi kuşlar parçalamış,
kemikleri yaşamdan kopup dağılmıştır,
belki de denizde balıklara yem olmuş,
kemikleri kıyıya vurup kumlarla örtülmüştür.
İşte o böylece yok olup gitti ve geride sevenlerini bıraktı,
hepsinden önce de bana kederler bıraktı.
Nereye gitsem onun kadar iyi ve sevecen bir efendi bulamam.
Evime dönsem, beni doğurup büyüten annem babam bile
böyle davranmazlar bana.
Her ne kadar dünya gözüyle vatanımda

onları görmek istesem de, yine de bu kadar dövünmem;
bir tek Odysseus'u görme arzusudur hükmeden bana.
İşte yabancı, burada olmayan efendimi sayar ve anarım
adını,
beni öyle çok sever ve ruhunda beni öyle gözetirdi ki o,
gurbette de olsa benim için aynı."

Çok çekmiş tanrısal Odysseus yanıtladı onu ve dedi ki:
"Sevgili çoban, ruhun kabul etmiyor onun döneceğini,
bu nedenle boş laflar edecek değilim sana,
ama yemin vererek söyleyeyim Odysseus'un döneceğini.
Bu iyi haberin karşılığını, o sarayına vardığında verirsin bana;
güzel giysiler, pelerinler ve gömleklerle donatırsın beni,
ama o gelmeden, çok ihtiyacım da olsa, kabul etmem hiçbirini.
Fakirlikten kendini yalanlar sıralamaya mecbur hisseden insan,
Hades'in kapıları kadar nefreti hak edendir bence.
Şimdi, öncelikle Zeus şahit olsun
ve beni konuk eden bu masa ve yiğit Odysseus'un ocağı,
diyeceklerimin tamamı gerçek olacak:
Bu sene çıkmadan gelecek Odysseus;
bu ay biter bitmez veya bir sonraki ayın başında,
karısına ve ünlü oğluna dil uzatanlardan intikamını almak için
dolanmaya başlayacak yurdunda."

O zaman yanıtladı onu Çoban Eumaios ve dedi ki:
"İhtiyar, sana bu iyi haberin bedelini
ödeyeceğim günün geleceğine
ve Odysseus'un evine döneceğine inanmasam da;
sen otur, sakince iç şarabını, bırak başka şeyler düşünelim,
daha fazla hatırlatma bana onu, saygıdeğer efendimi
hatırladıkça sızlıyor göğsümün içinde ruhum.
Yemini bir kenara bırakalım; keşke gelse Odysseus,
bunu benim kadar Penelopeia da, ihtiyar Laertes de,
tanrı biçimli Telemakhos da arzuluyor.
Şimdi yine ağlarım Odysseus'un dünyaya getirdiği

biricik oğlu Telemakhos için.
Onu narin bir fidan gibi büyütürdü tanrılar,
ben de görürdüm, hayranlık uyandıran erler arasında
onun sevgili babasından hiç geri kalmayacağını.
Anlaşılan o ki, ya ölümsüzlerden biri çeldi aklını
ya da insanlardan, gitti ünlü Pylos'a babasını sormaya.
Oradan geri dönerken,
tanrıya denk Arkesios'un soyu İthake'den silinsin diye
görkemli talipler tuzak kurmuşlar ona.
Ama bırakalım şimdi onu, bir şey gelmez elimizden
kim bilir belki yakalanır belki de kaçar,
Kronos'un oğlu gözetsin onu.
Gel de söyle bana ihtiyar kederlerini,
söyle ki bileyim iyice gerçekleri:
Kimsin ve nerelisin? Ülken ve ailen nerede?
Hangi gemiyle geldin
ve denizciler nasıl getirdiler seni İthake'ye?
Kimdir onlar? İsimleri ne?
Sanmam ki yayan gelesin buraya."

Yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"İnan sana tüm gerçekliğiyle anlatacağım bunları.
Eğer tanrı uzun süre eksik etmezse yemeğimizi ve tatlı şarabımızı,
kulübenin içinde, sessiz sessiz oturup yiyelim,
diğerleri de yapsınlar işlerini,
ama bütün bir sene anlatsam, yine de bitiremem kolay kolay
tanrıların isteğiyle çekmiş olduğum dertleri.
Ben engin Girit'te doğmuş olmakla övünürüm,
zengin bir adamın oğluyumdur.
Has karısı evde bir sürü oğul doğurdu, besledi büyüttü,
beni ise satın aldığı köle sevgilisi doğurdu;
ancak Hylakos'un oğlu Kastoras
beni diğer oğullarından ayırmaz,
onlara nasıl bakarsa bana da öyle bakardı,

o zamanlar Girit halkının arasında mutluluğu, zenginliği
ve ünlü oğullarıyla tanrı gibi saygı görürdü.
Ölüm onu bulup Hades'in taraçalarına götürdü;
yüce ruhlu oğulları da kura çekerek mal varlığını bölüştüler,
bana da pek az mal ve bir ev verdiler.
Savaştan kaçan ve işe yaramaz bir insan olmadığım için,
kazandığım ün sayesinde, zengin bir ailenin kızıyla
evlenmiştim.
Şimdi bütün bunlar bıraktı beni,
başağın samanına bakıp verdiği ürünü düşün,
işte o kadar çok zorluk buldu beni.
Pusu kurmak için en iyi adamları seçtiğim
ve düşmanlarım için kötülükler tasarladığım zaman
Ares ile Athene dövüşte güç verdiler bana,
yiğit ruhum hiçbir zaman ölümü görmedi.
Herkesin başında gider, elimde mızrağımla en öne atılır
ve canını alırdım düşmanların,
önüme çıkan koşarak kaçamazdı benden.
İşte öyle bir insandım savaşta;
ancak hoşlanmazdım diğer işlerden,
ev işlerinden ve görkemli çocuklar yetiştirmekten,
bir tek güzel kürekli gemileri severdim,
bir de güzel yontulmuş ok ve yayla savaşmayı;
severdim başkalarının sevmediği belalı şeyleri.
Bunları da elbet bir tanrı koymuştur aklıma,
her insan farklı bir uğraştan mutluluk duyar ne de olsa.
Akhaoğulları Troya'ya gitmeden önce,
dokuz kez komutanlık yaptım yabancı erlere karşı,
her ganimetten hoşuma gidenleri aldım,
kuradan da vardı payım, çabucak zenginleşti evim.
Sonra Giritliler arasında korkulan ve sayılan biri oldum.
Uzaklardan gören Zeus pek çok erin hayatını söndüren
bu lanetli yolculuğu tasarladığında,
benden ve şanlı İdomeneus'tan

İlyon'a giden gemilere binmemizi istediler;
ismimiz kötüye çıkmasın diye, kabul ettik gururumuzdan.
İşte orada Akhaoğulları olarak dokuz sene boyunca savaştık,
onuncu sene Priamos'un kentini ele geçirdik
ve hep birlikte evimize dönmek üzere çıkmıştık ki yola,
tanrı dağıttı tüm Akhaları.
Bana gelince, Zeus bana daha kötü bir kader yazmıştı;
yalnız bir ay kalabildim evimde, o kadar sürebildim sefasını
çocuklarımın, karımın ve malımın mülkümün.
Bir süre sonra, gemileri güzelce hazırlayıp
tanrıya denk yoldaşlarımı da yanıma alarak,
Mısır'a bir deniz yolculuğuna çıkmak için kışkırttı beni ruhum.
Dokuz gemi donattım ve toplandı halk beni izlemek için.
Altı tam gün aralıksız yiyip içti sevgili yoldaşlarım,
ben de bir sürü kurban kestim ve sundum tanrılara,
yedinci gün denize açıldık
ve geniş Girit'ten şiddetli esen kuzey rüzgarıyla ayrıldık,
kolaylıkla gidiyorduk; bir ırmağın akıntılarında yol alır gibi.
Gemilerden hiçbirine zarar gelmedi,
sağ salim oturuyorduk hepimiz,
gemileri de rüzgar ve dümenciler götürüyorlardı.
Beşinci gün vardık güzel akan Aigyptos ırmağına
durdurduk orada hızlı gemileri.
Gemilerin yanında kalıp göz kulak olmalarını istedim,
çok sevgili yoldaşlarımdan ve bir de gözcülere
dört bir yana dağılmalarını buyurdum.
Ancak düşüncesizlik ve küstahlık hükmetti akıllarına
ve hırsla atılıp yağmalamaya başladılar güzelim tarlaları;
erkeklerini öldürüp aldılar karılarını ve çocuklarını.
Ancak çatışmanın çığlıkları çabuk ulaştı kente;
halk da gürültüyü duyar duymaz yetişti şafakla birlikte.
Tüm ova, yayalar, atlılar ve tunç silahların parlaklığıyla doldu.
Yıldırımlar göndermekten zevk alan Zeus da
kötü bir bozgun yaşattı yoldaşlarıma,

kimse düşmanla karşı karşıya kalamadı,
bela sarmıştı dört yanlarını.
Orada pek çoğumuzu keskin tunçla kestiler,
kalanları da sağ ele geçirip götürdüler zorla çalıştırmak için.
Ancak Zeus orada aklıma bir fikir koydu.
Keşke orada ölseydim de kurtuluşu Mısır'da bulsaydım,
çünkü sonradan anladım ki, nice çileler bekliyormuş beni.
Hemen başımdan iyi yapılmış miğferimi,
omuzlarımdan da kalkanımı çıkarttım,
mızrağımı elimden atıp koştum kralın arabasına doğru,
yere çöküp dizlerini öptüm, o da yanına çekerek kurtardı beni,
arabaya bindirdikten sonra evine götürdü,
ben de bu sırada gözyaşları döküyordum.
Bir sürü insan mızraklarla
ve ıhlamur ağacının saplarıyla üzerime saldırıp
beni öldürmeye çalışıyordu; hepsi de çok öfkeliydi.
Ancak o, yabancıları gözeten ve en çok da haksızlığa öfkelenen
Zeus'un hiddetinden korktuğu için,
diğerlerini uzak tutuyordu benden.
İşte orada yedi sene boyunca kaldım
ve bir sürü şey edindim Mısırlılardan;
sürekli bir şeyler veriyorlardı bana.
Sekizinci sene geldiğinde, bir sürü dalavere bilen,
aç gözlü ve kötülükler yapan bir Fenikyeli çıkageldi;
beni hileleriyle kandırıp yanına aldı,
evinin ve mallarının olduğu Fenikye'ye kadar götürdü.
Onun yanında yıl sonuna kadar kaldım;
günler ve aylar geçip vakit gelince
beni Libya'ya giden bir gemiye bindirdi;
yüklerimle birlikte binmem için kandırdı,
meğer niyeti beni ve mallarımı orada satmakmış.
Bir şeylerden şüpheleniyor olsam da
mecburen onu izleyip bindim gemiye.
Uygun, güçlü bir kuzey rüzgarıyla çıkıp

denizin ortasında yol almaya başladık.
Ancak felaketler tasarlıyordu Zeus bizim için;
Girit açıklarına gelmişken yine açılıp uzaklaştık,
ufukta başka hiçbir kara parçası kalmamış,
yalnızca gök ve deniz görünürken,
Kronos'un oğlu geminin üzerine karanlık bir bulut kondurdu
ve derinliklere kadar kapkaranlık oldu deniz.
Aynı anda gürleyip geminin içine bir yıldırım fırlattı,
gemi tepe taklak oldu.
Kükürtten bir duman doldurdu gemiyi
ve içindeki herkes aşağı düştü.
Sürükleniyorlardı kara geminin çevresinde,
tıpkı dalganın oraya buraya sürüklediği kuzgunlar gibi;
vatanlarına dönmekten, dönüş gününü görmekten
mahrum etmişti onları tanrı.
Bana gelince, her ne kadar ruhum kederlerle yüklü olsa da
Zeus, bu beladan kurtulabilmem için ellerime
lacivert pruvalı geminin devasa direğini tutuşturdu.
Hemen direğe sarıldım ve deli rüzgarlar aldı beni.
Dokuz gün boyunca sürüklendim denizlerde,
onuncu karanlık gecede büyük bir dalga
Thesprotların toprağına yanaştırdı beni.
Orada Thesprotların kralı kahraman Pheidon'a konuk
oldum.
Sevgili oğlu buldu beni soğuktan
ve yorgunluktan bitap düşmüş halde,
evine götürdü, babasının sarayına varana kadar elimden tuttu,
giysiler, pelerinler ve gömlekler giydirdi üzerime.
Orada öğrendim Odysseus'la ilgili bir şeyler;
Odysseus'u ağırlamışlar vatan toprağına doğru yol alırken.
Bana Odysseus'un topladığı şeyleri,
tuncu, altını ve iyi işlenmiş demiri gösterdi.
Bunlar bir insanın soyunu onuncu kuşağa kadar beslerdi;
işte Odysseus'un bu kadar hazinesi vardı kralın sarayında.

Söylediklerine göre o, Zeus'un isteklerini,
bunca senedir uzak kaldığı İthake'nin zengin halkının yanına
açıktan mı yoksa gizlice mi dönmesi gerektiğini,
yüksek dallı tanrısal meşe ağacından dinlemek üzere
Dodone'ye* gitmişti.
Yemin etti Pheidon evinde şarap serpme töreni yaparken,
denize bir gemi attığına ve Odysseus'u sevgili vatan
topraklarına yolcu edecek yoldaşlarının da hazır olduğuna dair.
Ancak beni daha önce gönderdi,
bitmek tükenmek bilmez buğdayın yetiştiği,
Dulikhon'a giden bir Thesprot gemisi denk gelmişti o sırada.
Beni özenle kral Akastos'a götürmelerini buyurdu;
ama diğerlerinin, daha büyük belalar açmak için başıma,
benim için kötü düşünceler geldi akıllarına.
Denizler aşan gemi karadan epey uzaklaşınca,
beni köle olarak satmak geldi hemen akıllarına;
elbiselerimi, pelerinimi, gömleğimi soyup
bu çirkin paçavralarla yırtık bir gömlek giydirdiler bana.
Akşam vardılar güneşli İthake'ye.
Beni halatla sıkıca bağladılar gemide,
kendileri de alelacele karaya çıkıp karınlarını doyurdular.
Ancak tanrılar benim bağlarımı gevşetip çözdü,
o zaman başımı olduğu gibi paçavra giysilerimle örttüm,
yontulmuş pruvadan aşağı denize attım kendimi.
Daha sonra yüzmeye başladım kollarımı kürek gibi kullanarak
çabucak diğerlerinden uzakta bir yerde karaya çıktım.
Orada gür ağaçlıklı ormanın içinde
çalılarla kaplı bir yere çıktım ve orada büzülüp bekledim.
Diğerleri gemiye dönüp beni bulamayınca pek hayıflandılar;
uzaklara gidip beni aramak da gelmedi işlerine.
Görkemli gemilerine bindiler tekrar,

* Eski zamanlarda Epiros'ta kurulmuş bir kent. Ünü Zeus'a danışma yeri olarak bilinmesinden gelir. Burada tanrılara danışmak için kutsal meşe ağacına tüneyen güvercinlere, tapınağın avlusundaki tunç havuza seslenilir, meşe ağacı dallarının fırtınalı havalarda sallanırken çıkardıkları ses ve uğultularla Zeus'un sorulara yanıt verdiğine inanılır. (ç.n.)

tanrılar beni kolaylıkla sakladılar ve kılavuzluk ederek
aklı başında, bilge insanların bulunduğu bu yere getirdiler,
çünkü kaderimde hâlâ yaşamak vardı."

O zaman yanıtladı onu Eumaios ve şunları söyledi:
"Zavallı yabancı, bütün bu başına gelenlerle,
oradan oraya sürüklenirken çektiğin çilelerle
öyle kederlendirdin ki yüreğimi.
Ancak bazı şeylerin aslını anlatmadın sanırım,
ikna etmedi beni Odysseus hakkında söylediklerin.
Nedir sana yalan söyleten?
Çünkü ben biliyorum efendimin dönüşünde olanları.
Bütün tanrılar, Troyalıların arasında ve de savaştan sonra
yok edemedikleri için nefret ettiler ondan.
Tanrıların istediği gibi ölmüş olsaydı eğer
bir mezar yapardı ona bütün Akhalar
büyük bir isim kalırdı çocuğuna.
Ancak şimdi talihsiz bir şekilde Harpyalar yakaladı onu,
ben de burada domuzların yanında sürgündeyim işte,
bir yerlerden haber gelip de,
aklı başında Penelopeia çağırmadıkça da inmem kente.
Evde kim varsa bütün sorar ayrıntıları,
kimi kralın bunca zamandır ortaya çıkmayışına üzülür,
kimi de keyifle ve yüzsüzce yer mallarını.
Ancak ben Aitolyalı bir adamın sözlerine kandığımdan bu yana
dolaşıp durmak ve soru sormak istemiyorum;
bu mandıraya gelmişti, ben de bir güzel ağırlamıştım onu.
Güya birini öldürmüş de, bütün dünyayı dolaşmıştı.
Bana Odysseus'u Girit'te İdomeneus'un yanında gördüğünü,
fırtınanın parçaladığı gemisini onarmakta olduğunu
ve yaza ya da en geç sonbahara doğru yanında bir sürü eşya
ve tanrıya denk yoldaşlarıyla birlikte geleceğini söylemişti.
Sen de ey çok çekmiş zavallı ihtiyar,
madem ki tanrı seni benim yoluma çıkardı,
beni memnun etmek için yalanlar söyleme,

çünkü sana saygım bu yüzden değil;
bu söylediklerin yüzünden ağırlamıyorum seni,
yabancıları gözeten Zeus'tan korkumdan
ve sana acıdığım için konuk ediyorum."

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Az bulunur bir ruhun var göğsünün içinde,
ne kadar yemin etsem de ikna etmeyi başaramadım seni.
Gel şimdi bir anlaşma yapalım,
Olympos'a hükmeden üzerimizdeki tanrılar da şahidi olsun:
Eğer efendin buraya, eve dönerse,
beni güzel elbiselerle, pelerinle, gömlekle giydirip
Dulikhon'a gönder, gönlüm oraya gitmek ister benim;
eğer olur da gelmeyecek olursa köleleri topla
ve yüksek bir kayadan at ki beni
herkes korksun seni kandırmaktan."

O zaman yanıtladı onu tanrısal Çoban ve şunları söyledi:
"Yabancı dediğini yapıp da nasıl bakarım insanları yüzüne;
konukluk armağanları sunduğum birini öldürüp de.
Sonra nasıl yakarabilirim Kronos'un oğlu güzel Zeus'a?
Haydi bırakalım bunları, şimdi yemek vakti;
yoldaşlarım da gelir birazdan güzel bir masa hazırlayalım."

İşte böyle konuşuyorlarken aralarında,
domuzlar ve domuz çobanları geldiler yanlarına,
her zamanki gibi dişi olanları ağıllara kapattılar uyumaları için,
kapatılan domuzlardan muazzam bir gürültü yükseldi.
O zaman tanrısal domuz çobanı şöyle buyurdu yoldaşlarına:
"En güzel domuzlardan getirin de
kurban edeyim uzaklardan gelen yabancıya;
biz de nicedir çilesini çektiğimiz
ve sonra arsızca başkaları tarafından yenen
beyaz dişli domuzlardan payımızı alırız böylece."

Böyle bağırdı ve acımasız tunçla odunlar kesti,
diğerleri de en yağlısından beş yaşında bir domuz getirdiler,
ızgaranın üzerine koydular; aklı başında domuz çobanı
tanrılara saygılı biri olduğundan unutmadı ölümsüzleri.
Kurban törenine başlarken, domuzun başındaki kıllarla
beyaz dişlerini ateşe attı ve akıllı Odysseus'un
evine dönmesi için bütün tanrılara dua etti.
Meşe odunuyla vurunca domuzun canı çıktı o anda.
Diğerleri de onu kesip alazladılar ve hızlıca açtılar içini;
baş çoban da organları üzerindeki yağları parçaladı,
etleri üzerlerine un serptikten sonra ateşin üzerine koydu,
geri kalan etleri de parçalayıp şişlere geçirdiler;
dikkatlice pişirip ateşten aldılar, hepsini birlikte sofraya
koydular.
Başçoban etleri paylaştırmak için kalktı, çok iyi bilirdi bu işi.
Her şeyi parçalara ayırıp yediye böldü;
dua ettikten sonra bir parçayı Nympheler
ve Maias'ın oğlu Hermeias için ayrı bir yere koydu,
diğerlerini de oradakilere paylaştırdı.
Beyaz dişli domuzun bütün kaburga kemiklerini
Odysseus'a sundu ve efendisinin yüreğini mutlu etti.

Hünerli Odysseus onunla konuştu ve dedi ki:
"Eumaios, keşke benim olduğun gibi
Zeus babanın da sevdiği biri olsan.
İçinde bulunduğum durumda bile
bana sevgi ve saygı gösteriyorsun."

O zaman yanıtladı onu ve dedi ki Çoban Eumaios:
"Ye çilekeş yabancı, keyfini çıkar buranın.
Tanrı bir verir bir alır, canı nasıl çekerse;
her şeyi yapabilir o."

Bunları söyledi ve ezelsiz tanrılara kesti kurbanını.
Şarap serpme törenini de yaptıktan sonra

kentlerin fatihi Odysseus'un eline alev alev yanan şarabı verdi,
o da oturdu payına düşen etin başına.
Onlara ekmek dağıttı Mesaulios;
görünen o ki, efendisi gidince,
hanımına ve ihtiyar Laertes'e de danışmadan
kendisi almıştı onu domuz çobanı.
Diğerleri de hazır yemeklere uzattılar ellerini.
Artık yeme ve içme istekleri söndüğünde
Mesaulios ekmeği kaldırdı,
onlar da ekmeğe ve ete doymuş bir halde gittiler yatmaya.

Gece geldi, ay ışığından mahrum sevimsiz bir geceydi.
Gece boyunca yağmur yağdırdı Zeus
ve her zaman nem getiren güçlü Zephyros esti durdu.
Belki kepeneğini kendisine verir ya da kendi canını düşünüp
yoldaşlarından birine vermesini söyler diye
baş çobanı yokladı Odysseus:
"Dinleyin şimdi Eumaios ve diğer tüm yoldaşlar.
Şimdi size böbürleneceğim biraz;
en aklı başında adama bile şarkı söyleten,
yüreğinin ta içinden güldüren, dansa kalkıp oynatan
ve söylemese daha iyi olacak şeyleri söyleten
güçlü şarap kışkırtıyor beni.
Madem ki bir kere başladım artık saklayamayacağım bir şeyi:
Keşke şimdi böyle genç ve tıpkı bir zamanlar
Troya'nın aşağılarında pusu kurduğumuz zamanki gibi
delikanlılığımı yaşıyor olsaydım.
Odysseus ve Atreusoğlu Menelaos liderlerdi,
ben de onlardan sonra gelen üçüncü komutandım,
onlar istemişlerdi böyle olmasını.
Kente ve yüksek kaleye yaklaştığımızda
kentin etrafındaki sık çalıların, sazların ve bataklığın arasında
silahlarımızın altında büzülerek uzandık yere.
Hemen kötü, buz gibi gece bastırdı,

poyraz öfkeyle esiyordu ve
üzerimize kar taneleri kırağı gibi düşüyordu,
kalkanlarımız buz tutmuştu.
Diğerlerinin hepsinin pelerinleri ve gömlekleri vardı
ve omuzlarının üzerine kalkanlarını örtüp uzanmışlardı;
bense pusu kurayım derken
yoldaşlara bırakmışım kepeneğimi kafasızlığımdan;
kepenek olmasa da üşümeyeceğimi söylüyordum onlara,
bir tek kalkanım ve güzel kemerimle gidiyordum.
Ancak artık üçüncü günün gecesinde
yıldızlar batmaya hazırlanırken, yanımdaki Odysseus'u
dirseğimle dürterek bir şeyler söyledim,
o da hemen duydu beni:
'Ey Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
ben artık yaşayanlarla birlikte değilim,
bir pelerinim olmadığından soğuk mahvetti beni,
tanrı beni kandırıp bir gömlekle kalmamı sağladı,
şimdi artık kötü sondan kurtulamam.'

"Böyle dedim, o da usulca konuştu benimle ve dedi ki:
'Şimdi sus, Akhalardan biri duymasın seni.'
Ah o ne akıllı ve ne yiğit savaşçıdır,
hemen düşünüp yapmıştı bir plan.
Böyle konuştu ve başını dirseğine dayayıp şunu söyledi:
'Dinleyin sevgili yoldaşlar:
Tanrısal bir düş gördüm uykumda,
gemilerimizden çok uzaklaştık; birinin gidip
halkların komutanı Atreusoğlu Agamemnon'a,
buraya daha çok gemi gelmesi için emir vermesi gerektiğini
söylemesi lazım.'

Böyle dedi ve Andraimon'un oğlu Thoas
hızla kalkıp üzerinden kırmızı pelerinini çıkararak
koşar adım gemilere doğru gitti.
Ben de onun giysisinin içinde uzandım memnuniyetle.

Ve altın tahtlı Şafak söktü.
Keşke şimdi de genç olsam eskisi gibi
ve delikanlılığımı yaşıyor olsam,
çünkü o zamanlar çobanlardan biri çıkarıp verirdi
kepeneğini yabancıya,
yiğit bir adama duyulan sevgiyle, saygıyla.
Ancak şimdi küçümsüyorlar beni,
çünkü çirkin giysiler var bedenimin üzerinde."

O zaman yanıtladın onu ve şöyle dedi domuz çobanı Eumaios:
"İhtiyar, bize tüm olanları çok güzel hikaye ettin,
ne sana yakışmayan bir şey söyledin ne de gereksiz bir laf ettin.
Bu nedenle giysiler de eksik edilmeyecek üzerinden;
çilekeş duacıların aldığı başka şeyler de öyle.
Ancak sabah yeniden paçavra giysilerini giyeceksin,
çünkü burada birine verilecek fazladan gömlek ve pelerin yok,
her adam için yalnızca bir tane var bunlardan.
Odysseus'un sevgili oğlu gelince
sana giysiler, pelerin, gömlek verir
ve seni yüreğin ve ruhun nereyi istiyorsa oraya uğurlar."

Bunları söyledi ve kalkıp ona ateşin yanına
koyun ve keçi derilerinden bir yatak serdi.
Odysseus oraya uzandı; üzerine de ağır kış bastırdığında
çobanın üzerini değiştirip giydiği kalın, büyük bir abayı
örttü.
Odysseus orada uyuyordu,
yanında da genç çobanlar uyuyorlardı;
ama domuzlardan uzak uyumak Başçobanının içine sinmedi.
Dışarı çıktı ve olması gerektiği şekilde hazırladı her şeyi.
Odysseus da, uzakta olduğu süre boyunca Eumaios'un
malına mülküne bu kadar özen göstermesine çok sevindi.
Eumaios, önce güçlü omuzlarından keskin kılıcı çıkarttı,
sonra da onu rüzgardan koruyan kalın pelerinine sarındı

ve iyi beslenmiş büyük bir koyunun postunu aldı,
köpekleri ve insanları kovalamak için sivri mızrağını tuttu
ve beyaz dişli domuzların uyumakta olduğu,
poyrazın hiç esmediği oyuk kayanın altına gitmek üzere
yola koyuldu.

RAPSODİ 15

[Telemakhos'un Dönüşü ve Eumaios'a Gelişi]

Lakedaimon'un geniş topraklarına adımını attı Pallas Athene
Odysseus'un yiğit oğluna dönüş vaktini anımsatmak için.
Nestor'un görkemli oğlu ile Telemakhos,
Şanlı Menelaos'un dış avlusunda uzanmışlardı.
Nestor'un oğlu sakince dalmıştı uykuya,
ancak Telemakhos'u uyku tutmamıştı,
ölümsüz gece ve ruhunun içinde babasının kaygısı
uykusuz bırakmıştı onu.
Yanında durdu gök gözlü Athene ve konuştu onunla:
"Telemakhos, doğru değil dolaşıp durman sarayından uzakta,
malını mülkünü evdeki düzenbazlara bırakıp da.
Onlar ki her şeyini senden kaçırıp paylaşırlar aralarında,
bir anlamı kalır mı o zaman yaptığın bu yolculuğun?
Yiğit Menelaos'tan, kusursuz annene kavuşabilmen için
seni evine göndermesini dile.
Babası ve erkek kardeşleri Eurymakhos'la evlenmesi için
kışkırtıyorlar artık onu.
Armağanlarıyla diğer talipleri geride bırakır Eurymakhos,
bir sürü şey gönderdi seçilmek için.
Sakın senin rızan olmadan evinden bir şeyler götürmesin.
Bilirsin kadın ruhunu:
Daima evlendiği kişiye yararı dokunsun ister
ve hatırlamaz bile ölen sevgili kocasını ve ondan olma çocuklarını,
ilgilenmez geride kalanlarla.
Tanrılar karşına gösterişli ve güzel bir gelin çıkarana dek,
sana diğerleri arasından en iyi görünene havale edebilirsin evini gözetme işini, geri dönüp.
Sana bir sözüm daha var, aklına iyice sok bunu:

Taliplerinden en kurnazları,
İthake ile her yanı taşlık Same arasında bir tuzak kurmuş sana,
öldürmek istiyorlar seni, varmadan vatan topraklarına.
Ancak sanmam ki amaçlarına ulaşabilsinler;
her şeyden önce varlığını tüketen talipleri yutacak toprak.
Sen yine de iyi yapılmış gemini adalardan uzak tut
ve geceleri yolculuk yap;
seni koruyup kollayan, kurtaran ölümsüzlerden biri
gönderecek arkandan uygun rüzgarı.
İthake kıyılarına vardığında gemiyi ve yoldaşlarını gönder kente,
ilk iş olarak seni çok seven domuz çobanının yanına git sen de.
Gece orada kal ve onu kente gönder
akıllı Penelopeia'ya geldiğin haberini iletmesi için,
Pylos'tan döndüğünü ve iyi olduğunu öğrenip sevinsin."

Bunları söyledi ve yüksek Olympos'a doğru yola koyuldu.
Telemakhos da Nestor'un oğlunu,
tatlı uykusundan ayağıyla dürterek uyandırdı ve dedi ki:
"Uyan ey Nestor'un oğlu Peisistratos,
getir tek tırnaklı atları arabaya koş da koyulalım yola."

Yanıtladı onu Nestor'un oğlu Peisistratos:
"Telemakhos, ne kadar acele edersek edelim
karanlık gecenin içinde arabalarımızla yolculuk edemeyiz;
bekle, kısa sürede gelecektir şafak.
Atreus'un kahraman oğlu ünlü mızrakçı Menelaos
armağanlarını arabaya koyana
ve seni güzel sözlerle uğurlayana kadar bekle,
bir yabancı her zaman hatırlar kendisini konuk edeni
ve yürekten ilgi göstereni."

Bunları söyledi ve hemen geldi altın tahtlı Şafak.
Yiğit Menelaos da güzel saçlı Helene'nin yatağından kalkıp yanlarına geldi.

Odysseus'un sevgili oğlu onun geldiğini görür görmez
hemen aceleyle giydi bedenine görkemli gömleğini
ve güçlü omuzlarının üzerine geçirdi büyük üstlüğünü.
Tanrısal Odysseus'un sevgili oğlu Telemakhos
giriş kapısında durdu ve şunları söyledi:
"Ey Atreus'un oğlu Menelaos, halkların soylu komutanı,
gönder artık beni sevgili vatan topraklarıma,
ruhum gitmeyi çok ister yurduma."

Yanıtladı onu ve dedi ki yiğit Menelaos:
"Telemakhos, engel olmam sana vatanına dönmek istiyorsan,
neden daha fazla burada tutmak isteyeyim ki seni;
konuğuna aşırı ikramda bulunanı, onu çok fazla seveni
ya da ondan nefret edeni kınarım asıl ben,
her şeyi kararında yapmaktır en güzeli.
Konuk istemezken onu gitmeye zorlamak da uygun olmaz,
o gitmek için acele ederken engellemek de;
ev sahibinin yabancıyı yanındayken sevmesi
ve o istediğinde de yurduna göndermesi gerekir.
Ancak senin için hazırladığım güzel armağanlar
arabana yerleştirilene kadar bekle
ve onları kendi gözlerinle de gör,
bu arada söyleyeyim de zengin bir sofra kursun hanımlar.
Benim ünüme yakışan, bu uçsuz bucaksız yeryüzünde
sizi yola göndermeden önce doyurmaktır karınlarımızı.
Eğer Hellas'a doğru geçmek ve Argos'u görmek istiyorsan,
bekle ben de geleyim seninle, atlarını arabaya koşup
sana insanların yaşadıkları kentlerde kılavuzluk edeyim.
Onlar da bizi böyle uğurlayacaklardır,
kimi yanında götürmen için tunçtan bir üçayak verecektir sana,
kimi kazan, kimi iki katır kimi de altın bardak."

O zaman yine yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Atreus'u oğlu soylu Menelaos, halkların komutanı,
evime dönmek istiyorum artık,

malıma mülküme göz kulak olacak birini bırakmadım geride,
şimdi tanrıya denk babamı arayıp dururken,
korkarım kendim de kaybolmaktan
ve değerli mallarımı kaybetmekten."

Yiğit savaşçı Menelaos bunu duyar duymaz
hemen buyurdu karısına ve kölelere,
sarayda yemek hazırlamasını içerdeki bol malzemelerle.
O sırada Boethos'un oğlu Eteoneus geldi yanına,
çok uzakta oturmuyordu.
Yiğit savaşçı Menelaos ateşi yakıp etleri kızartmasını buyurdu,
o da hemen koyuldu işe.
Menelaos'un kendisi de mis gibi kokan odasına indi,
yalnız başına değildi; Helene ile Megaphentes de vardı.
Hazinesinin bulunduğu yere varınca,
Atreusoğlu çift kulplu bir bardak aldı
ve oğlu Megaphentes'e gümüş maşrapayı getirmesini buyurdu.
tanrısal kadın Helene kumaşların bulunduğu depoya girdi,
içeride kendi yaptığı çeşit çeşit duvaklar vardı;
aralarından en süslü ve en büyük olanı,
yıldız gibi parlayanı ve hepsinin altında duranı alıp getirdi.
Telemakhos'un yanına varana dek
taraçaların arasından yürüdüler.
Sarışın Menelaos Telemakhos'a dedi ki:
"Telemakhos, umarım Hera'nın kocası,
güçlü yıldırımlarıyla gürleyen Zeus,
umduğun gibi vatanına dönüşünü sağlar,
hazinemde bulunan en güzel ve en değerli eşyaları
armağan olarak vereceğim sana;
Hephaistos'un elinden çıkma, iyi işlenmiş, her tarafı gümüş,
ağız kısmı altın kaplama bir maşrapa vereceğim.
Vatanıma dönerken sarayında kaldığım
Sidon kralı Phaidmos vermişti bunu bana.
Şimdi ben de sana vermek istiyorum."

Atreusoğlu bunları söyledi, eline iki kulplu bir bardak aldı,
güçlü Megaphentes görkemli maşrapayı getirip koydu önüne.
Güzeller güzeli Helene de elinde duvağı tutarak geldi ve dedi ki:
"Ben de sevgili oğul sana bir armağan vermek istiyorum,
bu hatırayı, arzuladığın düğün vaktin geldiğinde
giymesi için karına veresin diye sunuyorum sana.
Helene elleriyle işledi bunu;
vakti gelene kadar sarayında sevgili annenin yanında dursun.
Dilerim sen de mutlulukla varırsın
güzel yapılı yuvana ve vatan topraklarına."

Böyle söyledi ve duvağı ellerine bıraktı,
o da sevinçle kabul etti.
Kahraman Peisistratos bunları alıp arabadaki sepete koydu,
ruhu armağanların her birine ayrı ayrı hayran kaldı.
Ardından sarı saçlı Menelaos salona götürdü onu.
Doğrudan oturaklara ve tahtlara oturdular.
Hizmetkar ellerini yıkamaları için güzel ibriği getirip,
gümüş leğenin üzerinden bolca su döktü,
yanlarına da yontulmuş masayı koydu.
Saygıdeğer uşak ekmek getirdi;
masalarının üzerine bir sürü yiyecek koydu.
Boethos'un oğlu etleri parçalayıp bölüştürdü herkese,
şanlı Menelaos'un oğlu da şarap sunuyordu.
Diğerleri de masadaki hazır yemeklere girişmişlerdi.
Doyasıya yiyip içtiklerinde,
Telemakhos ile Nestor'un görkemli oğlu
atları arabaya koştular ve kendileri de binerek
yankılı salonun dışındaki ön avluya çektiler sağlam yapılı arabayı.
Atreusoğlu sarışın Menelaos da onlar giderken
yere şarap serpme töreni yapmak için
sağ elindeki altın bardağın içinde tatlı şarapla geldi.
Hemen atların önünde durdu ve biraz ilerleyerek dedi ki:
"Yolunuz açık olsun delikanlılar,

halkların kralı Nestor'a selamlarımı söyleyin,
Troya'da Akhaoğullarıyla birlikte savaştığımız süre boyunca
bana hep baba gibi şefkatli davrandı o."

Onu yanıtladı akıllı Telemakhos ve dedi ki:
"Büyük bir memnuniyetle soylu Menelaos,
vardığımız zaman ona tüm bunları ileteceğim.
Keşke İthake'ye döndüğümde Odysseus'u evde bulsam da
senin yanında nasıl bir sevgiyle karşılaştığımı
ve bir sürü güzel armağan verdiğini söyleyebilsem ona."

O böyle konuşurken yanından bir kuş uçtu,
pençelerinin arasında tavuk kümesinden kaptığı
evcil beyaz bir kaz tutan bir kartaldı;
ardından da kadınlarla adamlar koşuyordu bağırarak,
ancak o Telemakhos ve diğerlerinin yanına gitti,
sağ taraflarından yanaşıp uçmaya başladı atların yanından.
Diğerleri de sevindiler onu görünce
ve göğüslerinin içinde ruhları rahatladı.
O zaman Nestor'un oğlu Peisistratos dedi ki onlara:
"Düşün ve söyle bize halkların kralı soylu Menelaos,
tanrı bize mi bir işaret vermek istiyor yoksa sana mı?"

Bunları söyledi ve savaşçı Menelaos bu işaret konusunda
ona nasıl yanıt vermesi gerektiğini düşündü.
Uzun duvaklı Helene ondan önce davrandı ve dedi ki:
"Dinleyin beni, size olduğu gibi açıklayacağım
ölümsüzlerin ruhuma koydukları
ve gerçekleşeceğine inandığım kehanetleri:
Nasıl ki, bu kartal bütün soyunun yaşadığı
ve kendisinin de doğduğu dağlardan indikten sonra
yakaladıysa evcil kazı,
Odysseus da başına bir sürü bela geldikten
ve onca zaman oradan oraya sürüklenip çile çektikten sonra
evine dönecek ve alacak intikamını;

kim bilir, belki de şu an evindedir
ve talipler için bela hazırlığı yapıyordur."

O zaman yanıtladı onu Telemakhos ve dedi ki:
"Keşke Hera'nın kocası,
güçlü yıldırımlarıyla gürleyen Zeus gerçekleştirse bunu!
Ben de bunun için orada, İthake'de
bir tanrıçaya eder gibi dua etsem sana."

Bunları söyledi ve kırbaçladı iki atı,
kentten geçip büyük bir hızla çıktılar ovaya.
Boyunlarının çevresindeki boyundurukla birlikte
atlar tüm gün onları sallayıp durdular.
Güneş battı ve onlar Pherai'ye,
Alpheios'tan doğma Orsilokhos'un oğlu Diokles'in
sarayına vardıklarında karardı yollar.
Geceyi orada geçirdiler;
Dioklos da onlar için bir konuk masası donattı.

Sabah doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde
atları arabaya koştular ve ustalıkla yapılmış arabaya binip
gösterişli salonun ve girişteki avlunun dışına çektiler.
Peisistratos atları kırbaçladı, onlar da seve seve,
sanki uçarcasına başladılar koşmaya.
Çabucak vardılar yüksek kent Pylos'a;
o zaman Telemakhos, Nestor'un oğluna dedi ki:
"Ey Nestor'un oğlu, senden isteyeceğimi yapacağına dair
söz verir misin bana?
Senelerdir tanır, konuk ederiz birbirimizi
babalarımızın dostluğu ve akran olmamız bağlar bizi,
bu yolculuk daha da yakınlaştıracak ikimizi.
İşte bu yüzden soylu Peisistratos senden isteğim,
beni gemime kadar götürüp orada bırakman;
olur ya ihtiyar baban da alıkoymak ister evinde beni,
oysa ben bir an önce varmak istiyorum yurduma."

Bunları söyledi, Nestor'un oğlu da ruhunun içinde
onun bu isteğini nasıl yerine getireceğini düşündü.
Düşünüp dururken şu fikir geldi aklına:
Atları hızlı gemiye ve kıyıya doğru çevirdi,
birbirinden güzel armağanları, Menelaos'un verdiği elbiseleri,
altınları geminin kıçına yerleştirdi
ve Telemakhos'u da şu kanatlı sözlerle harekete geçirdi:
"Şimdi hemen bin gemiye
ve ben eve gidip ihtiyara olan biteni anlatmadan
tüm yoldaşlarına da gemiye binmelerini buyur,
aklım ve ruhumla şunu çok iyi biliyorum:
Aklına koyduğunu yapar o her zaman,
bırakmaz seni, bizzat gelir davet etmeye
ve sanmam ki seni almadan da dönsün geriye.
Bir de öfkelenecek ki görme."

Bunları söyledi ve Pyloslıların kentine doğru sürdü
güzel yeleli atları, hemen de vardı eve.
Telemakhos da yoldaşlarının aklını çelmeye çalıştı şu sözlerle:
"Yoldaşlar, malzemeleri kara gemiye yerleştirin,
sonra binelim ve hemen yola koyulalım."

Bunları söyledi, onlar da dinlediler sözlerini
ve nasıl dediyse öyle yaptılar seve seve.
Hemen gemiye binip oturdular yerlerine.
O da geminin kıç tarafında dua edip kurban kesti Athene'ye.
O sırada yanına uzak bir ülkeden bir adam geldi,
adam öldürmekten Argos'tan kovulmuş bir kahindi.
Soyuna bakılırsa; sürülerin anası, Pylos'ta oturan,
oranın zenginlerinden, büyüleyici bir sarayda yaşayan
Melampus'un torunlarındandı.
Kaçıp gitmişti Melampus da yurdundan
herkesten daha yüce ruhlu Neleus yüzünden;
o ki bütün bir sene zorla el koymuştu malına mülküne,
işte o sırada, Neleus'un kızına duyduğu aşktan hastalanmış

Melamphus Phylakos'un sarayında zincirlere vurulmuştu
intikamcı tanrıça Erinys gözünü aşktan kör etmişti onun.
Ölümden kurtuldu ve böğüren sığırlarını
Phylake'den Phylos'a getirip
tanrıya denk Neleus'tan fena aldı intikamını.
Phera'yı kardeşinin sarayına götürüp eş olarak verdi,
kendisi de yabancı insanların ülkesine, at besleyen Argos'a gitti,
çünkü kaderinde orada Argoslulara krallık etmek yazılıydı.
Orada evlenip yüksek bir saray inşa etti
Antiphates ile Mantios isminde iki güçlü oğlu oldu.
Antiphates'ten yüce ruhlu Oikleus,
Oikleus'tan da savaşta erleri ayaklandıran Amphiaros oldu.
Zeus ve Apollon onu çok severlerdi.
Ancak yaşlanmaya fırsat bulamadı,
Thebai'de aldığı bir armağan karşılığında
kendisini gidip orada savaşmaya ikna eden
karısı yüzünden yok olup gitti.
Onun oğulları da Almaon ve Amphilokhos idi.
Mantios'tan ise Polypheides ile Kleithos oldu.
Altın tahtlı Şafak, güzel Kleithos'u alıkoydu;
ölümsüzlerin arasında olması için.
Apollon da yüce ruhlu Polypheides'i kahin yaptı;
Amphiaraos öldükten sonra
insanlar arasındaki en üstün kahin o oldu,
babasına öfkelenince Hyperesie'ye gitti o
ve orada yaşayıp kehanette bulunmaya başladı fanilere.
İşte onun oğlu Theoklymenos'tu Telemakhos'un yanına gelen;
yere şarap serpmiş, hızlı geminin yanında dua ederken
buldu onu.
Şu kanatlı sözleri söyledi ona:
"Sevgili arkadaşım, kurbanlar keserken rastlamışken sana,
bu kurbanı tanrı için kesmeni dilerim senden,
sonra da kendin ve seni izleyen yoldaşların için de
bir kurban kesmeni istiyorum,

ayrıca sana soracaklarıma doğru yanıt vermeni
ve bir şey saklamamanı rica ediyorum senden:
Kimsin ve nerelisin? Kentin nerededir ve ailen kimdir?"

O zaman yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Sana bütün gerçeği söyleyeceğim yabancı:
İthake'liyim, babam da Odysseus'tur;
bilmiyorum hâlâ hayatta mı bir yerlerde,
korkunç bir felaketle kayboldu o.
Yoldaşlarımı ve hızlı gemimi alıp
uzundur nerede olduğunu bilmediğim babamla ilgili
bir şeyler öğrenmek için geldim buralara."

O zaman dedi ki tanrı biçimli Theoklymenos:
"Ben de uzak düştüm vatanımdan,
çünkü bir adamı öldürmüştüm,
at besleyen Argos'ta bir sürü kardeşi ve akrabası,
Akhalar içinde büyük bir gücü olan.
Onlardan, ölümden ve bahtsız kaderimden
kaçarak gurbete düştüm,
görünen o ki, kaderimde insanlar arasında
dolanıp durmak yazılı.
Al beni de gemine, senin gibi bir sürgünüm ben de,
sana yalvarmaya geldim, her an öldürülebilirim,
sanırım takip ediliyorum."
Yanıt verdi ona akıllı Telemakhos:
"Madem ki gelmek istiyorsun, elbette seni kovacak değilim
sağlam ıskarmozlu gemimden.
İzle beni, elimizde ne varsa onunla ağırlarım seni."
Böyle söyledi ve tunç mızrağını alıp
oyuk geminin güvertesine koydu,
o da her yeri aşan gemiye binerek kıç tarafına oturdu,
yanına da Theoklymenos geçti,
o zaman palamarı çözdü denizciler.
Sonra Telemakhos yoldaşlarını harekete geçirerek

yelkenlere asılmalarını buyurdu,
onlar da yerine getirdiler buyruğunu.
Zeytin ağacından direği geminin ortasına getirip
bir güzel kaldırdıktan sonra dikip bağladılar halatlarla,
iyice desteklenmiş kayışlarla da beyaz yelkenleri çektiler.
Gök gözlü Athene, uygun, güzel bir rüzgar gönderdi onlara,
gemiyi denizin tuzlu suları üzerinde çabuk ilerletmek için
rüzgar kuvvetle esiyordu havada.
Geçtiler Krunoi'yi ve Klalkis'i; güneş battı ve yollar karardı.
Gemi engin denizin üzerinde hızla ilerliyordu,
Zeus'un uygun rüzgarı onu itiyor ve Pheia'ya,
Epeoların hüküm sürdüğü tanrısal Elis'e yaklaştırıyordu.
Telemakhos, oradan sivri kıyıları olan adalara doğru gidiyor,
bir yandan da ölümden kurtulacak mı
yoksa yok olup gidecek mi onu düşünüyordu.

O sırada, Odysseus ile yiğit çobanı
kulübede yemeklerini yiyorlardı,
diğer çobanlar da eşlik ediyordu onlara.
Artık yeme ve içme istekleri söndüğünde
Odysseus çobanı sınamak için konuştu onunla;
bakalım onu hâlâ konuk etmeye devam edecek
ve ağılda kalmasını teklif edecek miydi,
yoksa kente gitmesini mi söyleyecekti:
"Dinle şimdi Eumaios ve siz de dinleyin diğer yoldaşlar.
Diyorum ki sabah erkenden kente gidip dileneyim
öyle ki sana ve arkadaşlara daha fazla yük olmayayım.
Bana güzel öğütlerde bulunun
ve oraya kadar götürecek iyi bir kılavuz verin;
artık mecburen birileri bana bir bardak şarapla
biraz ekmek versin diye dolanıp duracağım kentin içinde.
Eğer tanrısal Odysseus'un sarayına girersem
akıllı Pelelopeia'ya haberi verir ve taliplerin arasına karışırım,
onlar yiyecek bir şeyler verirler bana belki,

ne de olsa bitmek bilmez değil mi onların yemekleri.
Hemen uyum sağlar, isterlerse hizmet ederim içeride.
Şimdi sana söyleyeceğimi iyice dinle ve aklına sok sen de:
Armağanlar bağışlayan ve tüm insanların işlerine
ün ve başarı sağlayan Hermeias'ın isteğiyle,
fanilerden, başka kimse geçemez beni;
ateş de yakarım, ateş için odun da keserim,
hem etleri kızartıp dağıtır, hem de şarap sunarım,
alttakiler beylere nasıl hizmet ederse öyle hizmet ederim
ben de."

Derin derin iç çekti çoban Eumaios ve yanıtladı onu:
"Zavallı yabancı, nereden de aklına geldi bu fikir?
Kibirleri ve densizlikleri tarif edilmez taliplerin arasına karışıp
sonunun gelmesini mi istiyorsun yoksa?
Belki hizmetkarları senin kadar yetenekli değildir ama,
onlar da gençtir, pelerinlerle gömlekler giyerler;
saçları her zaman parlak ve yüzleri güzeldir,
güzel işlenmiş masalar da ekmek, et ve şarapla doludur.
Haydi kal burada, kimse varlığından şikayetçi değil.
Odysseus'un sevgili oğlu geldiğinde de
sana güzel pelerin ve gömlekler giydirir ve yolcular seni
yüreğin ya da ruhun nereyi arzuluyorsa oraya."

Yanıtladı onu çilekeş tanrısal Odysseus:
"Umarım benim seni sevdiğim kadar Zeus da sever seni,
sürünmekten ve korkunç mutsuzluktan sen kurtardın beni.
Faniler arasında bir dilenci gibi dolanıp durmaktan
daha beter bir işkence yoktur.
Lanet mideleridir insanlara bir sürü dert çektiren;
onun yüzünden sürekli gezip durur, üzüntüler yaşarız.
Madem şimdi sen beni burada tutuyor
ve Telemakhos'un dönüşünü beklememi söylüyorsun,
o zaman gel de anlat bana tanrısal Odysseus'un ana
babasını.

Odysseus onları ihtiyarlığın eşiğinde bırakmıştı giderken:
Acaba hâlâ yaşıyorlar mı ışıltılı güneş ışığı altında,
öldüler de Hades'in taraçalarına mı indiler yoksa?"

Yine yanıtladı onu domuz çobanı, erlerin komutanı:
"Elbette yabancı, sana olan biteni tüm gerçekliğiyle anlatayım.
Laertes hâlâ yaşıyor, ancak sürekli yalvarıp durur
ruhunu bedeninden ayırması için Zeus'a.
Gurbette kaybolup giden oğlu
ve onu bu kederle yapayalnız bırakıp ölen karısı neden oldu
vaktinden önce yaşlanmasına, büyük acılar çekmesine.
Kadıncağız ise şanlı oğlunun acısından eridi bitti
ve ölüp gitti feci bir şekilde;
dilerim buralarda yaşayan kimse onun gibi ölmez,
çok severdim onu ve her işimi danışırdım ona.
Yaşadığı süre boyunca ne kadar kederli olsa da
her zaman sorular sordum ona,
çünkü beni en güçlü kızı, çocukları arasında en son doğurduğu
uzun duvaklı kızı Ktimene ile birlikte büyütmüştü o;
sevgisini sunarken neredeyse hiç ayırmazdı bizi birbirimizden.
Gençlik çağına geldiğimizde Ktimene'yi Sameli biriyle
evlendirip pek çok armağanlar aldılar,
bana da en güzel elbiseleri, gömlek ve pelerinleri giydirdi annesi,
ayağıma sandaletler geçirip kıra gönderdi,
yüreğinin içinde beni eskisinden daha çok seviyordu.
Şimdi yoksunum bütün bunlardan.
Ancak mutlu tanrılar, neyin ucundan tutarsam işimi kutsadılar:
Yaptıklarım sayesinde doyurdum karnımı,
saygı duyduğum kişilere de dağıttım.
Oysa evin yeni hanımının ağzından tatlı bir söz işitemez kimse,
çünkü evini büyük bir bela sardı bu arsız adamlar yüzünden;
hanımlarıyla yüz yüze konuşmak, karşılıklı yemek içmek,
işleriyle ilgili bir iki hoş söz duymak hizmetçiler de,
kırlara çıkmak yüreklerini her zaman hoş tutmuştur onların."

Yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Zavallı çoban Eumaios, ne kadar da küçükmüşsün
vatanından ve ailenden ayrıldığın zaman!
Haydi söyle bana, gerçek nasılsa anlat:
Saygıdeğer ailenin oturduğu kent tamamen yok mu oldu
geniş yollarıyla birlikte,
yoksa sen koyunlarla sığırların arasında yalnızken
seni zorla gemilerine alıp bir adamın sarayına getirdiler de
o da senin için bir bedel mi ödedi?"

Ona şunları söyledi domuz çobanı, çobanların başı:
"Yabancı, madem bunları soruyor ve öğrenmek istiyorsun,
o zaman sus da dinle şimdi,
bir yandan da keyfini çıkar şarabının, nasılsa daha oturacaksın.
Bu bitmez geceler uyuyarak da geçebilir,
şimdi bizim yaptığımız gibi konuşup eğlenerek de.
Vaktinden önce yatmaya ihtiyacın yok senin,
hem uykunun fazlası sıkıcıdır.
Kimin yüreği ve ruhu istiyorsa gidip uyusun dışarıda,
şafak sökünce de yemeğini yiyip
sarayın domuzlarının peşi sıra gitsin.
Biz ikimiz de kulübede bol bol yiyip içerek
ve aklımıza getirdiğimiz dertlerimizi anlatarak keyif çatalım;
insan çok fazla dolanıp durmuş ve çok acılar çekmişse
kederlerinin de keyfini çıkarabilir.
Madem ki sorup öğrenmek istiyorsun,
ben de anlatacağım sana bunları:
Ortygie'nin yukarısında, güneşin yolları değiştirdiği yerde,
Syros isminde bir ada var orada; belki de duymuşsundur,
çok kalabalık bir yer değildir ama bereketlidir toprakları,
güzel otlakları, bir sürü koyunu vardır,
buğday ve şarapla doludur ambarları.
Hiçbir zaman açlık gelmez halkının başına,
kötü bir hastalık da dokunmaz zavallı fanilere;
insan soyu ihtiyarladığında, gümüş yaylı Apollon

parlak oklu Artemis ile birlikte gelir ve vurup öldürür onları.
Orada iki kent vardır, her şeyi ikiye bölmüşlerdir;
ikisinde de ölümsüzlere benzeyen Ormenos'un oğlu olan Ktesios hüküm sürerdi.
Ünlü denizci Fenikyeliler geldi bir gün oraya,
hepsi kurnaz ve çıkarcıydı,
kara gemileriyle bir sürü de oyun getirdiler yanlarında.
Babamın evinde güzel ve uzun boylu Fenikyeli bir kadın vardı,
gösterişli el işleri yapmayı bilirdi;
işte kurnaz Fenikyeliler kandırdı onu.
Çamaşır yıkamak için gemilerin yanına gittiğinde
şehvetle altına aldı onu içlerinden biri;
ne kadar namuslu olsa da kadın, boyun eğdi
bütün talihsiz kadınları baştan çıkarana.
Ona kim olduğunu ve nereden geldiğini sordu Fenikyeli adam,
o da hemen anlattı babasının yüksek evini:
'Bol tunç çıkaran Sidon'dan,
çok zengin Arybas'ın kızı olmakla övünürüm ben,
ancak Taphoslu haydutlar bir gün tarladan dönerken
kaçırıp bu adamın evine getirdiler beni,
o da yüksek bir bedel ödeyip satın aldı.'

O zaman yanıtladı onu tenhada yattığı adam:
'Bizi izleyip yeniden vatanına, yüce babanın ve ananın
yüksek sarayına dönmek ve onları görmek istemez misin?
Onlar hâlâ hayatta ve hâlâ zenginler.'

O zaman yanıtladı onu kadın ve dedi ki:
'Olabilir ama bir şartla,
siz denizciler başıma başka hiçbir kötülük gelmeden
evime götüreceğinize dair söz vereceksiniz bana.'

Böyle söyledi, diğerleri de onun istediği şekilde yemin ettiler.
Yeminlerini ettikten sonra bu defa kadın onlara şunu söyledi:

'Ağzınızı sıkı tutun şimdi, olur da yolda ya da çeşmede
rastlarsanız bana, konuşmayın sakın benimle,
biri görür de ihtiyara yetiştirirse, şüphelenip bağlar beni
sizin başınıza da bela getirir.
Bu dediğimi aklınızdan çıkarmayın
ve alışverişinizi bitirmek için acele edin.
Geminiz yiyecekle dolduğunda bana, konağa haber gönderin,
ben de elime ne kadar altın geçirirsem getireyim;
size yol ücretimi de ödemek isterim.
Evde ihtiyarın çocuğunu da besler büyütürüm,
evden onunla çıkıp yanımda getirebilirim gemiye,
başka dil konuşan insanlardan kime isterseniz satın diye;
karşılığında çok büyük bedel alabilirsiniz.'

'Böyle dedi ve güzel konağa gitti;
diğerleri de bir sene boyunca yetecek kadar
mal koydular iyi yapılmış gemilerine.
Artık oyuk gemiler dolup vatana dönme vakti geldiğinde,
bir haberci gönderdiler kadına.
Elinde kehribarla bezenmiş altın bir gerdanlık tutan
bir adam geldi babamın evine.
Konaktaki hizmetçiler ve saygıdeğer annem
onu elleriyle incelerken adam bir işaret yaptı kadına,
sonra oyuk gemiye doğru seğirtti,
kadın da beni elimden tutup evden dışarı çıkarttı.
Ön avluda babamın davetlilerinden kalma
bardakları ve çanakları buldu masada.
Konuklar halk toplantısına, görüşmeler yapmaya gitmişlerdi,
kadın oradan hemen üç altın maşrapa kaptı
ve koyununa saklayıp dışarı çıkarttı;
ben de çocuk halimle peşinden gidiyordum onun.
Güneş battı ve bütün yollar karardı,
biz de hızlı hızlı yürüyerek Fenikyeliler'in
hızla yol alan gemisinin bulunduğu ünlü limana gittik.
Diğerleri gemiye binip ikimizi de bindirdikten sonra

nemli yollarda ilerlemeye başladılar;
Zeus onlara uygun bir rüzgar gönderdi.
Altı gün gece gündüz yol aldık;
ancak artık Kronos'un oğlu Zeus yedinci günü getirdiğinde,
okçu Artemis vurdu kadını,
o da bir deniz kuşu büyük bir gürültüyle nasıl dalarsa suya,
öyle düştü geminin ambarına.
O zaman foklar ve balıklar yesin diye denize attılar onu,
ben de yüreğimde kederle yalnız başıma kalakaldım.
Rüzgar ve deniz onları İthake'ye yaklaştırdı,
Laertes aldı beni karşılığında mal vererek.
Böylelikle gözlerimle gördüm ben de bu toprakları."

Yanıtladı onu soylu Odysseus ve dedi ki:
"Eumaios, ruhundaki bütün acı ve kederi
bana anlatarak ruhumun içinde büyük bir üzüntü yarattın.
Ancak Zeus sana kötülükle birlikte iyilik de vermiş,
çünkü bir sürü çile çektikten sonra, yemene ve içmene,
iyi bir yaşam sürmene özen gösteren
şefkatli bir insanın evine gelmişsin,
ben ise buraya gelene kadar dolanıp durdum
bir sürü insanın kentinde."

Bunları anlattılar birbirlerine, uzun süre konuşup az uyudular;
çünkü hemen geliverdi güzel tahtlı Şafak.
Telemakhos'un yoldaşları da karaya yakın
çözmeye başladılar yelkenleri ve direği indirdiler,
gemiyi küreklerle yanaştırdılar kıyıya
ve çapaları dışarı atıp palamarları bağladılar,
kendileri de kıyıya çıkıp yemek hazırladılar,
alev alev yanan şarabı kardılar.

Doyasıya yiyip içtikten sonra akıllı Telemakhos konuştu:
"Siz şimdi kara gemiyi kente doğru götürün,
ben tarlalara ve çobanlara gideceğim.

Dışarıdaki işleri gördükten sonra akşam kente inecek,
sabah olunca da emeklerinize karşılık size
et ve tatlı içkilerle dolu zengin bir masa donatacağım."

O sırada tanrı biçimli Theoklymenos dedi ki:
"Peki ben nereye gideyim sevgili yavrum?
Taşlık İthake'de hangi iyi adamın evine gideyim?
Yoksa doğrudan annenin yanına senin evine mi gideyim?"

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos ve dedi ki:
"Eğer koşullar farklı olsaydı sana evime gitmeni söylerdim,
çünkü konuk ağırlama konusunda hiçbir eksiğimiz yoktur.
Ama şimdi böyle olması iyi değil senin için,
çünkü ben orada olmayacağım,
annemse seni görecek halde değil;
taliplerin arasına da inmiyor pek sık,
onlardan uzak üst katta oturup tezgahında dokuma yapıyor.
Ancak sana gidebileceğin başka birini söyleyeyim:
Ünlü Polybos'un görkemli oğlu Eurymakhos;
İthakeliler tanrı gibi görürler onu, taliplerin en iyisidir,
annemle evlenip Odysseus'un mallarına konmaya pek
heveslidir.
Ama ancak gökyüzünde oturan Olymposlu Zeus bilir bunu
ve düğünden önce kara kaderin bulup bulmayacağını onu."

Bunları söyledi ve sağ yanından yırtıcı bir kuş geçti,
bir şahindi bu, hızlı Apollon göndermişti onu işaret olarak;
pençelerinde bir güvercin tutuyor ve tüylerini yolarak
Telemakhos'un içinde bulunduğu geminin üzerine atıyordu.
Bunun üzerine Theoklymenos onu
diğer yoldaşlardan ayrı bir yere çağırdı
ve hemen elini tutup ona dedi ki:
"Telemakhos, tanrı istemeden sağdan uçmaz yırtıcı bir kuş,
gözlerimle gördüm onu ve anladım bir işaret olduğunu;
İthake halkına krallık edecek

daha kıymetli bir soy yok sizinkinden başka
idareyi daima elinizde tutacaksınız siz."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos ve dedi ki:
"Tanrı verse de bu söz gerçek olsa yabancı,
o zaman hemen kazanırsın benim dostluğumu
ve bir sürü armağan alırsın benden,
öyle ki, kim çıksa karşına imrenir sana!"

Böyle dedi ve bağırdı sadık dostu Peireios'a:
"Klytios'un oğlu Peireios,
Pylos'ta beni izleyen yoldaşlarımın arasında
en çok sen dinledin sözlerimi;
şimdi de uy buna ve bana bir iyilik yapıp
yabancıyı evine götür ve büyük bir özenle konuk ederek
ben gelene dek saygını esirgeme ondan."

Yanıtladı onu mızrağıyla ünlü Peireios:
"Telemakhos, yabancı burada uzun süre kalsa da
onu güzelce ağırlayacağım, eksik olmayacak hiçbir şeyi."

Böyle dedi ve gemiye bindi,
yoldaşlara da gemiye binmelerini
ve palamarları çözmelerini buyurdu.
Onlar da hızla binip yerlerine oturdular.
Telemakhos da ayaklarına güzel sandaletlerini giyip
güverteden ucu sivri tunçtan sağlam bir mızrak aldı üzerine,
diğerleri palamarları çözdüler ve gemiyi denize doğru ittiler
ve tanrısal Odysseus'un sevgili oğlu Telemakhos'un
kendilerine buyurduğu gibi yol almaya başladılar kente doğru.
Ayakları Telemakhos'u ileri doğru itiyordu sanki,
sayısız domuzunun olduğu ağılın oraya,
her zaman efendisinin iyiliğini isteyen,
gecelerini dahi orada geçiren görkemli domuz çobanının
yanına.

RAPSODİ 16

[Telemakhos'un Odysseus'u Tanıması]

Odysseus ile tanrısal Çoban, gün ağarınca kulübede
ateş yakıp hazırladılar kahvaltılarını,
diğer çobanları da dışarı gönderdiler domuz sürüleriyle birlikte.
Her zaman güçlü bir sesle havlayan köpekler
Telemakhos'a sevgi gösterisinde bulunup,
hiç havlamadılar o yaklaşırken.
Görünce kuyruk sallayan köpeklerin heyecanını
ve işitince çevredeki ayak seslerini,
Eumaios'a hemen şu kanatlı sözleri söyledi tanrısal Odysseus:
"Eumaios, bir yoldaşın ya da bir tanıdığın geliyor herhalde,
çünkü köpekler hiç havlamıyor yalnızca kuyruk sallıyorlar.
Bir insanın ayak seslerini de duyar gibiyim."

Sevgili oğlu gelip de pencerenin önünde durduğu zaman
bitirmemişti sözünü daha.
Domuz çobanı şaşırıp atıldı ve alev alev yanan şarapla
suyu karıştırdığı çanak düştü ellerinden.
Efendisinin yanına gidip başını, gözlerini, ellerini öptü
ve başladı ağlamaya.
Bir baba gittiği uzak ülkeden on sene sonra döndüğünde,
hayran olduğu biricik oğlunu nasıl öperse,
tanrısal domuz çobanı da öyle kucaklayıp öpüyordu
ölümün kollarında kurtulan Telemakhos'u.
Dövünerek şu kanatlı sözleri söyledi ona:
"Geldin Telemakhos, benim tatlı ışığım!
Pylos'a giderken sen, umudumu kesmiştim seni tekrar
görmekten.
Haydi gel, gir içeri sevgili yavrum,
gel de ruhum neşesini bulsun yolculuktan döndüğünü görerek;
neden kırlara, çobanların yanına daha sık gelmez kalırsın
kentte,

arsız taliplerin bir araya gelişlerini seyretmeyi mi sever
gönlün?"

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Bırak artık bunları amca, senin için geldim buraya,
senin ağzından duymaktır isteğim,
annem sarayda mı hâlâ yoksa oldu mu bir başkasının karısı,
Odysseus'un ıssız yatağını örümcekler mi bağladı?"

Yanıtladı onu Eumaios, çobanların başı:
"Orada, sarayında annen hâlâ bekliyor ruhunda sabırla,
gitmiyor bir yere, sürekli gözyaşı döküyor,
gecelerini ve gündüzlerini keder içinde geçiriyor."

Bunları söyledi ve aldı elinden tunç mızrağı,
o da taş eşiği geçip içeriye girdi.
O gelirken babası Odysseus oturduğu yerden kalktı.
Ancak Telemakhos kalkmasına izin vermeyip şöyle dedi:
"Otur yabancı, ağılımızda oturacak başka yer buluruz,
bu adam başka bir yer hazırlar bize."

Bunları söyleyince, Odysseus da yerine oturdu;
domuz çobanı da Telemakhos için
yere yeşil yapraklı dallar yayıp üzerine de koyun postu serdi.
Oraya oturdu Odysseus'un sevgili oğlu.
Domuz çobanı koydu önlerine
akşam yemeğinden arta kalan kızarmış etleri,
sepetin içine de bolca ekmek doldurdu,
çanağın içinde de bal gibi kardı tatlı şarabı,
sonra tanrısal Odysseus'un karşısına oturdu.
Onlar da önlerinde hazır duran yemeklere uzattılar ellerini.
Yeme ve içme istekleri söndüğünde,
Telemakhos tanrısal çobanla konuştu:
"Amca, bu yabancı nereden geldi buraya?
Nasıl getirmişler denizciler onu İthake'ye?

Kimlerden olmakla övünür?
Sanmam ki yayan gelsin buraya kadar."

Yanıtladın onu Çoban Eumaios ve dedin ki:
"Elbette anlatacağım sana her şeyi olduğu gibi:
Engin Girit'ten gelmiş olmakla övünür o;
dolanıp durmuş insanların farklı kentlerinde
tanrı böyle yazmış kaderine.
Şimdi de Thesprotların gemisinden kaçıp gelmiş ağılıma,
ben de onu sana teslim edeceğim, yap ne diliyorsan.
Senin ellerine düşmüş bir duacı olduğunu söylüyor."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Eumaios, söylediğin bu sözlerle ruhumu kederlendirdin.
Nasıl kabul ederim ben bir yabancıyı evime?
Henüz gencim ve biri bana hakaret edip saldırsa
kendimi savunacak gücüm olduğundan bile emin değilim,
biri kötülük etmeye kalksa onu nasıl korurum?
Annemin de gönlünde iki farklı düşünce gider gelir:
Yanımda kalıp, evine ve kocasının döşeğine sahip çıkmak;
ki böylece girebilir halkın gözüne,
ya da düğün için kendisine bir sürü armağanlar veren
Akhalar arasından en iyisinin peşinden gitmek.
Ancak madem yabancı senin evine geldi,
ona güzel elbiseler, pelerin ve gömlek giydireceğim,
iki tarafı keskin bir kılıç ile ayaklarına sandaletler de verecek,
gönlü ve ruhu nereyi istiyorsa oraya uğurlayacağım.
Ancak eğer istersen onu sen ağırla ağılında tutarak,
ben de buraya göndereyim elbiseleri ve bolca yiyeceği,
böylece yük olmaz sana ve yoldaşlarına.
Ama götürüp taliplerin arasına bırakamam onu,
kaba ve hırçındır onlar, belki kötü davranıp hakaret ederler,
işte bu beni her şeyden çok üzer.
Zordur bir kişinin tek başına çok sayıda adama karşı koyması,
bilirim yiğit değillerdir ama sayıları çoktur."

Çok çekmiş tanrısal Odysseus dedi ki ona:
"Sevgili çocuk, hakkımdır benim de sözlerine yanıt vermek.
Yüreğim parçalandı, taliplerin senin gibi soylu delikanlıya
kendi sarayında ve isteği dışında yaptıklarını duyunca.
Söyle bana isteyerek mi boyun eğiyorsun bunlara
yoksa ülkendeki insanlar
tanrı buyruğuyla mı düşmanlık ediyorlar sana?
Yoksa bir sorun mu var kardeşlerinle aranda?
Oysa en zorlu savaşta bile yalnız bırakmazlardı onlar insanı.
Keşke genç olsaydım,
tıpkı sen gibi oğlu olsaydım kusursuz Odysseus'un,
ya da Odysseus'un kendisi dönseydi onca kederin ardından.
Bilirim ki döneceği yolunda hâlâ bir umut var Odysseus'un;
gidip alt edemezsem o aşağılıkları,
hemen kessin bir yabancı kafamı.
Eğer yalnız olduğum için yenerlerse beni
yeğdir derim görmektense bu rezillikleri,
görmektense malımın mülkümün talan edildiğini,
hor kullanıldığını hizmetçilerimizin,
konuklarımın aşağılandığını duymaktansa
yeğdir sarayımda onurumla ölmek."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Yabancı, her şeyi olduğu gibi anlatacağım sana:
Ne halkın öfkeyle düşmanlık ettiği var bana
ne de kardeşlerimle aramda bir sorun,
kardeşlerim elbette yanımda olurdu en zorlu savaşlarda.
Kronos'un oğlu her zaman tek oğul verdi bizim soyumuza:
Arkesios'un bir tek oğlu oldu Laertes adında,
yine babasının tek oğluydu Odysseus,
Odysseus'tan da ben doğdum sarayında tek oğul olarak,
bırakıp gitmek zorunda kaldı beni, doyasıya sevemedi bile.
Şimdi de bir sürü düşman var evimin içinde:
Adalarda, Dulikhion'da, Same'de ve ormanlık Zakyntos'ta

ne kadar iyi ve üstün adam varsa,
İthake'de ne kadar önde gelen adam varsa,
hepsi de karısı yapmak için annemin çevresinde dolanıyor
ve bütün malımı mülkümü yiyip bitirerek bana zarar veriyor.
Annem ise ne geri çevirebilir
ne de kabul edebilir böyle rezil bir teklifi;
onlar da yiyip bitirirler malımı mülkümü,
korkarım kısa zamanda yok edecekler beni de.
Elbette, tüm bunlar tanrıların elinde.
Eumaios amca, sen hemen akıllı Penelopeia'ya git;
ona iyi olduğumu ve Pylos'tan döndüğümü söyle.
Ben burada kalacağım, anneme söyleyip geri dön,
döndüğümü başkası duymasın sakın,
içlerinden birçoğu sonumu hazırlıyorlar."

Yanıtladın onu ve dedin ki Eumaios, domuz çobanı:
"Anlamıştım ben bunları diyeceğini.
Haydi şunu da söyle de bileyim:
Giderken Laertes'e de haber götüreyim mi?
Daha düne kadar Odysseus için üzülüp duran o talihsiz
işine gücüne bakar, canı istediğinde adamlarıyla yer içerdi,
oysa sen gemiyle Pylos'a gittiğinden beri
ne yedi ne içti ne de işlerle ilgilendi,
tek yaptığı oturup hıçkırıklarla, inleyerek ağlamak,
kemiklerini saran bedeni eriyip biter."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Ne acı! Onun için üzülsek de şimdilik haber edemeyiz onu;
eğer her zaman gerçekleşseydi fanilerin istekleri
her şeyden önce babamın dönmesini isterdim.
Sen bu haberi verdikten sonra geri dön,
kırlarda vakit kaybetme,
anneme de söyle gizlice Leartes'e yollasın kahya kadını.
Bu haberi ihtiyara o da verebilir."

Bunları söyledi ve ayağa kaldırdı çobanı.
O da sandaletlerini ayağına geçirdikten sonra
kente doğru yola koyuldu.
Domuz çobanı Eumaios'un ağıldan çıkışı
gözünden kaçmadı Athene'nin, hemen çıkageldi,
el işlerinde usta bir kadın kılığında.
Kulübenin giriş kapısının karşısında durup
kendini bir tek Odysseus'a gösterdi.
Telemakhos onu ne gördü ne de orada olduğunu anladı.
Tanrılar öyle herkese açık etmezler kendilerini,
ancak Odysseus da köpekler de gördüler onu,
köpekler hiç havlamadılar, yalnızca bir kez uludular
ve korkarak ağılın öbür tarafına gittiler.
Kaşlarıyla işaret edince, tanrısal Odysseus dışarı çıktı,
avlunun büyük duvarına doğru gidip önünde durdu
ve Athene ona şunları söyledi:
"Ey Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
şimdi artık konuş oğlunla ve saklama kendini,
çünkü taliplere güzel ölümlerini ve kara kaderlerini
ikiniz birlikte hazırlayarak gidebilirsiniz ünlü kente.
Ben de uzak kalamam sizden, savaşırım istekle."

Bunları söyledi ve altın değneğiyle dokundu ona Athene,
önce üzerine temiz elbiseler ve gömlekler giydirdi,
sonra bedenini güzelleştirip gençleştirdi;
yeniden esmer biri haline geldi ve etle doldu yanakları;
çenesindeki sakallar da yeniden karardı.
Athene bunları yaptıktan sonra gitti.
Kulübeden içeri girince Odysseus, sevgili oğlu donakaldı,
onu tanrılardan biri sanarak gözlerini çevirdi korkuyla
ve onunla konuşarak şu kanatlı sözleri söyledi:
"Şimdi bana bambaşka biri gibi göründün yabancı,
giysilerin değişmiş, bedenin de eskisi gibi değil.
Yoksa engin gökyüzüne hükmeden tanrılardan biri misin sen?
Varlığına minnetimizi göstermemiz için göster merhametini,

kurbanlar ve iyi işlenmiş altından armağanlar sunalım biz sana
sen de esirge bizi."

Yanıtladı onu çok çekmiş tanrısal Odysseus:
"Ben tanrı değilim. Neden ölümsüzlere benzettin beni?
Babanım ben senin, hani kendisi için büyük acılar çektiğin
ve senelerdir uğruna insanların kabalıklarına katlandığın."

Bunları söyledi ve öptü oğlunu,
yanaklarından boşandı tuttuğu yaşlar.
Telemakhos hâlâ inanamıyordu onun babası olduğuna,
onu şu sözcüklerle yanıtladı ve dedi ki:
"Sen babam Odysseus değilsin,
yalnızca daha çok acı çekmem ve kederlenmem için
beni kandırmaya çalışan tanrılardan birisin.
Hiçbir fani düşündüklerini öyle kolayca hayata geçiremez;
bir tek tanrı kolaylıkla genç ya da yaşlı olabilir.
Az önce yaşlı bir adamdın sen, paçavralar içindeydin,
ama şimdi engin gökyüzüne hükmeden tanrılara
benziyorsun."

Yanıtladı onu ve dedi ki hünerli Odysseus:
"Telemakhos, babanın geri dönmesine bu kadar şaşırman
hiç yakışık almaz.
Başka bir Odysseus gelmez arık, boşuna bekleme.
Gördüğün kişi benim, senin baban; felaketler yaşadım,
yirmi yıl dolanıp durdum ve sonunda ulaştım vatan
topraklarına.
Bu gördüklerin de, ganimetleri seven Athene'nin işidir;
istediği kılığa sokar o beni, kimi zaman bir dilenciye benzetir,
kimi zaman da güzel giysili genç bir adama.
Engin gökyüzünde oturan tanrılar için kolay işler bunlar:
Bir insanı kâh görkemli bir hale getirirler, kâh çirkinleştirirler."

Bunları söyleyip oturdu Odysseus,
Telemakhos da atılıp kucakladı yiğit babasını,

hıçkıra hıçkıra ağladı.
İkisi de hasretti gözyaşı dökmeye.
Yırtıcı kuşların, deniz kartallarının
ya da kıvrık kanatlı akbabaların,
yavruları daha uçmaya başlamadan,
köylüler tarafından kendilerinden alındığı zaman
ağladıklarından çok daha yakıcıydı ağlamaları;
tıpkı o kuşlarınki gibi yürek parçalıyordu onların da ağıtları.
Sonunda Telemakhos babasıyla konuşmaya başlamasaydı
böyle ağlarken ağlarken neredeyse güneş batacaktı:
"Sevgili babam, seni hangi gemiyle İthake'ye getirdi denizciler?
Kimdir onlar, nasıl insanlardır?
Sanmam ki buraya yayan gelmiş olasın."

Yanıtladı onu çok çekmiş tanrısal Odysseus:
"Evladım olan biten her şeyi doğrusuyla anlatacağım sana:
Ünlü denizci Phaiaklar getirdiler beni buraya,
onlar ki, her kim giderse kendilerine, vatanına gönderirler onu.
Hızlı gemide uyurken, denizlerin üzerinden getirip
İthake'de karaya çıkarttılar beni,
görkemli armağanlar; bolca tunç, altın
ve dokuma giysiler sundular.
Tanrıların isteğiyle mağaraların içlerine yerleştirildi bunlar.
Şimdi de, tıpkı Athene'nin dediği gibi, buraya vardım;
düşmanlarımızı nasıl alt edeceğimizi düşünmek için.
Şimdi sen bana talipleri sırayla anlat ki,
bileyim kaç kişi olduklarını ve özelliklerini.
Biz onlarla savaşıp bu işin üstesinden gelebilir miyiz,
yoksa başkalarından yardım istememiz mi gerekir mi diye
düşünüp karar vereyim kusursuz aklımla."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos ve şunları söyledi:
"Babacığım, senin büyük ününü, ne kadar usta bir savaşçı
ve nasıl bir bilge olduğunu çok duydum.
Ama şimdi öyle büyük bir söz ettin ki hayretler içinde kaldım;

ne kadar güçlü olursa olsun,
mümkün değildir iki adamın onca insanla savaşması.
Talipler ne on kişiler ne de yirmi, çok daha fazla onlar;
göreceksin sen de bunu birazdan:
Dulikhon'dan elli iki seçkin genç ve altı hizmetçi,
Same'den yirmi dört er,
Zakynthos'taki Akhalardan yirmi genç,
İthake'den de on iki kişi; haberci Medon, tanrısal ozan
ve etleri paylaştırmayı pek iyi bilen iki hizmetçi de onlarla birlikte.
Eğer evdeki bu adamlara tek başına karşı koymaya kalkarsan,
bu arsız adamlardan alacağın intikamın bedeli acı olabilir.
Sen bir düşün bakalım aklına gelecek mi
bize yardım edebilecek birileri."

Çok çekmiş tanrısal Odysseus ona dedi ki:
"Söyleyeyim açıkça, sen de beni iyi dinle ve konuş sonra,
Zeus ile Athene yeter mi, yoksa düşüneyim mi başkalarını da."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos ve şöyle dedi:
"Elbette o ikisi en iyi yardımcılardır bize;
bulutların üzerinde otururlar ama hem insanlara
hem de ölümsüz tanrılara hükmederler."

Çok çekmiş tanrısal Odysseus ona dedi ki:
"Biz, sarayımda taliplerle savaşırken,
uzun süre uzak kalamaz ikisi de zorlu çatışmadan.
Gün ağarır ağarmaz eve, arsız taliplerin arasına git sen,
daha sonra domuz çobanı getirir beni kente;
acınası bir ihtiyar dilenci kılığında.
Eğer beni hor görecek davranışlarda bulunurlarsa,
ne kadar acı çekersem çekeyim,
sabırlı olsun göğsünün içindeki sevgi dolu yüreğin;
hatta beni ayaklarımdan tutup dışarı sürüklerlerse

ya da vurur, üzerime bir şeyler fırlatırlarsa
sen tüm bunları seyret ve sabırlı ol yine de.
Yalnızca tatlı sözlerle durdurmaya çalış onları,
ama dinlemeyeceklerdir seni, çünkü yaklaşmaktadır
ecelleri.
Bir şey daha söyleyeceğim sana, sakın unutma bunu:
İyi öğütler veren Athene getirince aklıma,
ben de başımla işaret vereceğim sana,
o vakit sarayında ne kadar savaş aleti varsa
hepsini birden yüksek odanın dibine yerleştir,
hiçbirini dışarıda bırakma;
talipler sana ne olduğunu sorduklarında tatlı sözlerle onları
oyala:
'Artık Odysseus'un Troya'ya giderken bıraktığı gibi değiller,
ocağın dumanı bozmuş hepsini o yüzden kaldırdım.
Daha da önemlisi, Kronos'un oğlu soktu aklıma:
Sarhoş olursanız kavgaya tutuşup birbirinizi
yaralayabilirsiniz.
O zaman da hem şölene leke getirirsiniz hem de talipliğinize,
çünkü demir tek başına kendine çeker adamı' dersin.
Yalnızca ikimiz için iki kılıç, iki mızrak
ve bir de korunmak için sığır derisinden iki kalkan ayır.
Pallas Athene ile akıllı Zeus onları kandırdıkları zaman
üzerlerine atılıp ellerinden alırız onları.
Bir şey daha diyeceğim, onu da sok aklına:
Eğer sen benim oğlumsan ve bizim soyumuzdan geliyorsan,
sakın ola kimse bilmesin Odysseus'un evde olduğunu.
Laertes ile domuz çobanı bile bilmesinler,
evdeki insanlardan da kimse,
Penelopeia'nın kendisi bile bunu bilmesin,
yalnız ikimiz bilelim bunu, sen ve ben;
bırak da görelim kadınların davranışlarını,
hizmetkarları da sınayabiliriz böylelikle,

bakalım saygı duyarlar mı bize,
bakalım bu durumu kimler umursuyor kimler hiçe sayıyor."

Yanıtladı onu görkemli oğlu ve dedi ki:
"Babacığım, tanıyacaksın beni yakında;
ne etki altında kalır ne de korkar yüreğim,
ancak bu dediklerin faydalı görünmüyor bana,
yalvarırım bir daha düşün.
Herkesi sınayabilmek için çok uzun zaman gerekecek sana;
bu arada talipler keyiflerince yiyip bitirecekler malı mülkü.
Kadınlar başka sınayabilirsin onları rahatlıkla,
bak bakalım hangileri ahlaklı, hangileri saygısızlık ediyor sana,
adamlara gelince istemem şimdi onları sınamanı
ovaları ve ağılları dolaşıp da.
Kalkan taşıyan Zeus bir işaret verirse bize
bunu yaparız daha sonra da."

Onlar bunları konuşurken aralarında,
Telemakhos'u ve yoldaşlarını Pylos'a götüren
sağlam gemi de İthake'ye vardı.
Diğerleri o çok derin limana vardıklarında
karaya çektiler siyah gemiyi;
becerikli hizmetkarlar yüklendiler malları;
Telemakhos'un getirdiği güzelim armağanları götürmek üzere
Klytios'un evine doğru hemen yola koyuldular.
Büyüleyici kraliçe endişelenip de gözyaşları dökmesin diye
Odysseus'un evine de bir haberci yolladılar;
Telemakhos'un tarlalara gidip, kendilerine de
gemiyi kente götürmelerini buyurduğunu söylesin diye.
İkisi, haberci ve domuz çobanı,
hanımlarına aynı haberi vermek üzere giderken karşılaştılar.
Tanrısal kralın evine vardıklarında haberci,
hizmetkarların ortasında durup dedi ki:
"Sevgili oğlun Pylos'tan geldi kraliçe."

Daha sonra domuz çobanı Penelopeia'nın yanında durdu
ve ona sevgili oğlunun kendisine söylemesini buyurduğu
ne varsa söyledi.
Her şeyi söyleyip bitirdikten sonra da
domuzlarının arasına dönmek üzere düştü yola,
konağı ve avluyu bıraktı ardında.
Telemakhos'un döndüğünü duyan talipler bu işe pek sıkıldılar;
sarayın avlusuna çıkıp giriş kapısının önüne oturdular.
Polybos'un oğlu Eurymakhos konuşmaya başlad önce:
"Dostlarım, beceremezsin dediğimiz yolculuğu başararak
büyük bir küstahlık yaptı Telemakhos!
Haydi en iyi gemimizi denize sürelim,
denizcileri de küreklere oturmaları için toparlayalım,
hemen gidip bizimkilere eve dönmelerini söylesinler."

Amphinomos derin limana girmiş gemiyi,
denizcilerin yelkenleri topladıklarını
ve ellerindeki kürekleri gördüğünde
Eurymakhos daha sözünü bitirmemişti.
Yürekten gülerek yoldaşlarına şunları söyledi:
"Bırakın artık haber göndermeyi, işte geldiler, limandalar.
Tanrılardan biri mi haber verdi acaba,
yoksa kendileri mi gördüler geminin yanlarından geçtiğini,
gördükleri halde ona yetişemediler mi?"

Bunları söyledi, diğerleri de kalkıp sahile gittiler.
Kara gemiyi kıyıya çektiler hemen
ve becerikli hizmetkarlar da malları yüklendiler.
Kendileri de bir araya gelip toplandılar;
ihtiyar ya da genç başka hiç kimsenin
aralarına oturmasına izin vermediler.
Eupheites'in oğlu Antinoos konuştu onlarla:
"Demek tanrılar bu adamı kurtardılar felaketten:
Oysa ki gözcüler rüzgarın her daim dövdüğü tepelerde
sırayla ve aralıksız günlerce nöbet tuttular.

Güneş battığında da karaya çıkmıyor,
denizin ortasında hızlı gemiyle ilerleyip
Telemakhos'u ele geçirip öldürmek için yanıp tutuşarak
tanrısal Şafak'ı bekliyorduk.
Ancak tanrılardan biri erken davranıp
evine giden yolda kılavuzluk etmiş ona.
Şimdi Telemakhos için başka bir kötü son düşünelim,
bu sefer elimizden kaçamasın.
Bana öyle geliyor ki, o hayatta olduğu sürece
biz bu işlerin sonunu getiremeyiz.
O bir sürü şeyi bilir ve aklında da bir sürü düşünce var,
artık halk da bize karşı anlayışlı değil.
Haydi o Ahkaların bir araya toplanmalarına fırsat
vermeden elimizi çabuk tutalım.
Sanmam ki Telemakhos, kayıtsız kalsın bu olan bitene;
ona hazırladığımız korkunç sonu anlatacaktır herkese.
Korkarım, halk da bunları duyar duymaz
tereddüt etmeyecektir bize kötülük yapmaktan
ve bizi yerimizden yurdumuzdan etmekten.
Gelin elimizi çabuk tutup tarlaların orada,
kentten uzakta ya da yolda öldürelim onu;
malına mülküne konup bir güzel aramızda pay edelim,
sarayı da annesine bırakalım, onunla evlenecek kişi alsın.
Eğer hoşunuza gitmediyse bu söylediklerim;
babasından kalan ve bizi hoş tutan mala mülke
tek başına sahip olmasını istiyorsanız Telemakhos'un,
o zaman herkes kendi evinden armağanlar göndererek
Penelopeia'ya talip olsun,
o da kendisine en çok armağan sunacak olanla
ya da en şanslı kişiyle evlensin."

Bunları söyledi ve sonra hep birlikte sustular.
Aretos'un torunu, Nisos'un görkemli oğlu
Amphinomos konuştu sonra onlarla.
Bol buğday yetişen yeşil Dulikhon'dan gelen taliplere

öncülük ediyordu; akıllı ve iyi biriydi,
sözleriyle de Penelopeia'nın çok hoşuna gidiyordu.
İşte o diğerlerinin iyiliğini isteyerek konuştu ve dedi ki:
"Sevgili dostlarım, Tekemakhos'u öldürmek istemem ben,
kral soyundan birini öldürmek kabul edilemez bir şeydir,
gelin önce tanrılara soralım dileklerini.
Eğer buysa Zeus'un da isteği,
o vakit ben kendim öldürürüm onu
ve harekete geçiririm diğerlerini de.
Ancak eğer tanrılar engel olurlarsa buna
o zaman durduralım derim bu planı."

Bunları söyledi Amphinomos
ve diğerlerinin de hoşuna gitti bu sözleri.
Sonra doğruca yerlerinden kalkıp Odysseus'un evine gittiler,
oraya varınca yontulmuş oturakların üzerine oturdular.

O sıra akıllı Penelopeia'nın aklından taliplere görünmek geçti,
sarayın içinde oğlunun sonunu hazırlamak için
pusu kurduklarını öğrenmişti:
Bunları ona, talipleri duyan haberci Medon anlatmıştı.
Uşakların refakatinde salona girmek için hemen harekete geçti;
taliplerin yanına vardığında yüzüne parlak örtüsünü örterek
sağlam yapılı kapı aralığında durdu tanrısal kadın.
Antinoos'a laf attı ve ona ismiyle seslenerek konuştu:
"Sen hırçın Antinoos, aklından hep kötülükler geçirirsin,
düşüncede ve sözde yaşıtlarından iyi olduğun söylenir İthake'de,
ama hiç de öyle değilsin.
Söyle sen misin Telemakhos'u öldürmeyi planlayan budala?
Hiç mi saygın yok Zeus'un kolladığı duacılara?
İnsanlar için kötülük düşünmek büyük bir günahtır.
Yoksa haberin yok mu senin,

bir zamanlar babanın korsanlarla birlik olup Taphos'a gittiğinden,
ve dostumuz Thesprotlara zarar verdiğinden
ve bu yüzden halkın ona düşman olduğundan?
Onu öldürmek ve kalbini yerinden söküp
insanın ruhunu okşayacak mallarına el koymaktı niyetleri.
Oysa Odysseus önlerine geçip engel oldu onlara.
İşte sen şimdi o adamın malını mülkünü yer bitirir,
karısını eş olarak almak ve oğlunu da öldürmek istersin.
Şunu bil ki, kahrediyorsun beni,
işte bu nedenle senden artık durmanı
ve diğerlerine de durmalarını söylemeni istiyorum."

Yanıtladı onu Polybos'un oğlu Eurymakhos ve dedi ki:
"İkarios'un kızı, akıllı Penelopeia,
güvenli ol ve düşünme artık bunları.
Telemakhos'a el kaldıracak adam
ne doğdu ne de doğacak anasından.
Ben sağ oldukça ve yeryüzünü gördükçe, söz veriyorum
ona dokunanın kara kanı mızrağımla dökülecek.
Kentlerin fatihi Odysseus dizlerine oturtup
pişmiş et ve kırmızı şarap verirdi bana.
İşte bu nedenle Telemakhos'u herkesten çok severim ben;
korkmana gerek yok taliplerden gelmez onun ölümü,
ama tanrılardan gelirse bundan kaçmak mümkün değil elbette."

Böyle konuşuyordu Penelopeia'yı avutarak,
ama aslında Telemakhos'un sonunu hazırlıyordu.
Sonra Penelopeia odasına çıkıp sevgili kocası Odysseus için
başladı ağlamaya, ta ki gök gözlü Athene göz kapaklarına
tatlı uykuyu dökene dek.

Akşama doğru tanrısal domuz çobanı,
Odysseus ile oğlunun yanına vardı,
ikisi bir yaşında bir domuzu kurban etmiş

akşam yemeği hazırlıyorlardı.
Athene de Laertes'in oğlu Odysseus'un yanına geldi,
domuz çobanı onu görüp de içinde gizli tutamayarak
akıllı Penelopeia'ya haber vermesin diye,
değneğiyle vurarak onu yeniden ihtiyar kılığına soktu,
bedenine yırtık pırtık giysiler giydirdi.

Önce Telemakhos başladı onunla konuşmaya:
"Geldin mi tanrısal Eumaios? Ne diyorlar kentte?
Kibirli talipler pusudan geri dönmüşler mi,
yoksa hâlâ eve dönmemi mi bekliyorlar?"

Ona yanıt verdin Çoban Eumaios ve dedin ki:
"Kentte gezinip de bunları araştırmaya gitmedim ki,
ruhum bana mesajımı verip hızla geri dönmemi buyurdu.
Ancak yoldaşlarından birine, hızlı bir haberciye rastladım,
o benden önce vermiş haberi annene.
Ama başka bir şey daha öğrendim, gözlerimle gördüm bunu.
Kentin üst kısmında, Hermes tepesinin oradan yürürken,
erlerle, kalkanlarla ve ki tarafı keskin kılıçlarla dolu
hızlı bir geminin limanımıza girdiğini gördüm,
bana onlarmış gibi geldi, başka da bir şey bilmiyorum."

Bunları söyledi, bunun üzerine gülümsedi güçlü Telemakhos,
dönüp babasının gözlerinin içine baktı domuz çobanına
fark ettirmeden.
İşlerini bitirdikten sonra sofrayı kurdular
ve oturup yemeklerini yediler; güzelce pay edilmiş sofrada
ruhları hiçbir şeyden mahrum değildi.
Doyasıya yiyip içtikten sonra akıllarına yatmak geldi,
uykunun armağanını kabul ettiler.

RAPSODİ 17

[Telemakhos'un Kente Dönüşü]

Sabah doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde
tanrısal Odysseus'un sevgili oğlu Telemakhos
bağladı ayaklarına güzel sandaletlerini, güçlü mızrağını da aldı;
ah nasıl da yakışıyordu eline o mızrak!
Kente giderken domuz çobanına dedi ki:
"Amca, ben kente gidiyorum anneme görünmeye,
ağlayıp dövünmeyi bırakmayacaktır görmeden beni gözleriyle.
Senden de şudur isteğim:
Kente götür talihsiz yabancıyı yiyecek dilensin orada;
biraz ekmekle biraz şarap verir isteyen ona,
benim derdim başımdan aşmış artık alamam
tüm dünyanın yükünü sırtıma.
Konuğum buna alınırsa onu da dert etmem,
doğruyu söylemektir her zaman benim tercihim."

Yanıtladı onu ve dedi ki hünerli Odysseus:
"Sevgili evladım, ben de istemiyorum beni burada tutmanızı,
bir yoksul için tarlalarda kalmaktansa
kente gidip yemeğini dilenmek daha iyidir.
Herkes ne isterse verir bana.
Artık ağıllarda kalacak yaşta değilim,
dinlemem bir beyin buyruklarını.
Haydi sen git, buyurduğun gibi bu adam götürür beni,
hele biraz ateşin karşısında ısınayım, güneş de ısıtmaya başlasın;
üzerimdeki giysiler yırtık pırtık,
korkarım sabah ayazında üşümekten,
söylediklerine göre kent de epey uzakmış."

Bunları söyledi, Telemakhos da çıkıp gitti kulübeden,
aklında talipler için yıkıcı türlü düşünceyle.
Güzel yapılmış sarayına vardığında

dayadı mızrağını yüksek bir kolona,
taş eşiği geçip içeri girdi sonra da.
Herkesten önce sütannesi Eurykleia gördü onu,
işlenmiş tahtların üzerine deriler seriyordu,
gözlerinde yaşlarla hemen yanına koştu;
Odysseus'un acılarla yoğrulmuş diğer hizmetçileri de
hemen etrafını sardı, selamlayıp öptüler başını ve omuzlarını.
Akıllı Penelopeia da çıktı odasından,
Artemis'e ya da altın Aphrodite'ye benziyordu,
gözyaşları içinde sevgili oğlunu kucaklayarak
başından ve güzel gözlerinden öptü,
daha sonra da gözyaşları içinde şu kanatlı sözleri söyledi
ona:
"Geldin ha Telemakhos, benim tatlı ışığım?
Rızam olmadan gizlice Pylos'a,
sevgili babandan bir haber almaya gidince sen
seni göremem bir daha sanmıştım ben.
Gel haydi anlat bana bütün detayları:
Ne duydun ve ne söylediler sana?"

Akıllı Telemakhos onu yanıtladı ve dedi ki:
"Anneciğim yeter benim için kahrolup gözyaşı döktüğün,
bak ölümün pençelerinden kurtulup geldim işte.
Haydi şimdi git yıkan, temiz elbiselerini giy
ve üst kata çık yardımcılarınla birlikte;
dualarınla tüm tanrılara kusursuz yüzlü kurbanlar ada,
belki de Zeus intikam almayı kısmet eder.
Ben de pazar yerine gideyim
benimle birlikte gelen yabancıyı davet etmeye.
Tanrıya denk yoldaşlarımla birlikte önden göndermiştim onu;
Peirarios'a ben gelene dek onu evine götürüp
saygıyla konuk etmesini söylemiştim."

İşte bunları söyledi, anası da dinlemezlik etmedi sözlerini,
yıkanıp temiz elbiselerini giyerek dualar etti tüm tanrılara,

olur da Zeus intikam almayı kısmet ederse onlara
mükemmel yüzlü kurbanlar keseceğine dair adaklar adadı.
Telemakhos da elinde mızrağını tutarak konaktan çıkıp gitti,
yanında iki hızlı köpek vardı.
Athene üzerine tanrısal bir güzellik döktü onun,
yanlarından geçtiği tüm insanlar hayranlıkla baktı,
Kibirli talipler sardı dört yanını
hoş sözlerle almaya çalışıyorlardı gönlünü;
saklıyorlardı ruhlarındaki fenalığı.
Telemakhos kalabalıktan kaçıp
Mentor, Antiphos ve Halitherses'in yanına gitti,
bu daimi dostlarla oturdu.
Ona her şeyi bütün ayrıntılarıyla soruyorlardı.
O sırada yanlarına geldi mızrağıyla ünlü Peiraios,
yanında da kentte kılavuzluk ettiği yabancı vardı.
Telemakhos hemen gitti yanlarına,
önce Peireios konuştu ve dedi ki ona:
"Telemakhos, Menelaos'un gönderdiği hediyeleri teslim
etmem için hizmetçi kadınlara hemen evime gelmelerini
söyle."

O zaman akıllı Telemakhos yanıt verdi ona ve dedi ki:
"Peiraios, neler olup biteceğini bilmiyoruz.
Küstah talipler beni sarayımda gizlice öldürür,
babadan kalma mallarımı da paylaşacak olurlarsa,
Menelaos'un armağanlarına onlardansa senin sahip olmanı,
keyfini sürmeni tercih ederim ben.
Olur da ben getirirsem onların sonunu,
o zaman getirirsin her şeyi evime,
ben de tadını çıkarırım onların."

Bunları söyledi ve bir sürü eziyetler çekmiş yabancıyı
evine götürmek üzere önüne geçti.
Güzel yapılı evine vardıklarında
elbiselerini oturakların, koltukların üzerine koydular

ve sonra güzel cilalı banyolarda yıkandılar.
Hizmetçiler onları yıkayıp yağla ovar ovmaz
üzerilerine yün elbiseler ve gömlekler giydirdiler,
sonra banyodan çıkıp oturdular koltuklara.
Bir hizmetçi ellerini yıkamaları için su getirdi onlara,
güzel altın bir ibrikle gümüş leğen üzerine su döktü.
Sonra önlerine yerleştirdi güzel hazırlanmış sofrayı;
saygıdeğer kahya kadın da getirip önlerine koydu
evdeki tüm yemek ve ekmekleri.
Annesi karşılarında, taş direğin dibinde,
bir koltuğa yaslanmış hafif çıkrığını büküyordu.
Ellerini önlerinde duran hazır yemeklere uzattılar.
Doyasıya yiyip içtikten sonra,
önce akıllı Penelopeia konuştu onlarla ve dedi ki:
"Odysseus Atreusoğullarıyla birlikte Troya'ya gittiğinden beri
gözyaşlarımla ıslanan yatağa uzanmaya gideceğim birazdan ben,
Telemakhos, arsız talipler bu salona gelmeden,
bir yerlerde babanın dönüşüyle ilgili bir şeyler öğrendiysen
bana bunu söylemeni isterim."

Sağduyulu Temelakhos yanıtladı onu ve dedi ki:
"Anne, sana bütün gerçeği söyleyeceğim:
Pylos'a kral Nestor'a gittik,
o da beni yüksek sarayında kabul edip
bir baba yıllar sonra gurbetten dönen oğlunu nasıl ağırlarsa
öyle sevgiyle ağırladı.
Beni şanlı oğullarıyla birlikte konuk etti.
Talihsiz Odysseus'un yaşayıp yaşamadığını,
hiç kimseden duymadığını söyledi.
Beni atlar ve güzel yapılmış bir arabayla
Atreus'un mızrağıyla ünlü oğlu Menelaos'a gönderdi.
Orada Argoslularla Troyalıların, tanrıların isteği
doğrultusunda uğruna bunca çileler çektikleri Argoslu
Helene'yi gördüm.
Gür sesli Menelaos bana

tanrısal Lakedaimon'a geliş nedenimi sordu.
Ben de o zaman ona bütün gerçeği söyledim.
O da beni yanıtladı ve dedi ki:
'Yazık, demek bir kahramanın yatağında
şimdi namertler uyumak istiyor!
Nasıl ki bir geyik yeni doğmuş iki yavrusuyla
aslanın ininde uyursa ve otlamaya çıktığında
aslan yuvasına girip iki yavruya ölümü getirirse,
Odysseus da onlara işte öyle getirecek korkunç ölümü!
Keşke Zeus baba, Athene ve Apollon,
bir zamanlar güzel yapılı Lesbos'ta
Philomelosoğlu'nun meydan okuyup da güreşte ona yenildiği
ve Akhaoğullarını sevindirdiği günü yeniden gösterse bize,
keşke günü gelse de Odysseus çıksa taliplerin karşısına!
O zaman hepsi bulacaklardır apansız bir ölümü
ve yapacaklardır en acı düğünü.
Bana sorduğuna gelince, anlatacağım sana bildiğim her şeyi
saklamadan gizlemeden olduğu gibi.
Bunları bana hiç yanılmamış bir deniz ihtiyarı söyledi,
tek bir sözcüğü bile saklamadan söyleyeceğim ben de sana.
Odysseus'u bir adada, Kalypso'nun sarayında
büyük dertler ve acılar çekerken gördüğünü söyledi bana,
dediğine göre Kalypso onu orada zorla tutuyormuş,
Odysseus da kendisini denizin geniş sırtında götürecek
yoldaşlarını ve kürekli gemilerini bulamıyormuş.'
İşte bana bunları söyledi mızrağıyla ünlü Atreusoğlu Menelaos.
Yapmam gerekenleri yaptıktan sonra geri döndüm;
ölümsüz tanrılar da beni çabucak sevgili vatanıma gönderen
uygun bir rüzgar gönderdiler arkamdan."

Bunları söyledi ve Penelopeia'nın heyecanla doldu kalbi.
Sonra tanrı suretindeki Theoklymenos konuştu onlarla ve
dedi ki:
"Laertes'in oğlu Odysseus'un saygıdeğer karısı,
belli ki Telemakhos Odysseus'a ne olduğunu bilmiyor.

Dinle şimdi sen benim sözlerimi, sana gerçeği söyleyecek,
hiçbir şey gizlemeyeceğim.
Bütün tanrılardan önce Zeus, yabancıları konuk eden sofra
ve Odysseus'un kusursuz ocağı şahidim olsun ki,
Odysseus artık burada, vatan topraklarında,
ya bir yerlerde oturuyor ya da buraya doğru geliyor;
öğrendi taliplerin yaptıkları kötülükleri
ve onlara korkunç bir ölüm hazırlıyor.
Bu söylediğim kehaneti,
güzel güverteli gemide oturduğumuz sırada hissettim,
Telemakhos'a da söyledim."

O zaman yanıtladı onu sağduyulu Penelopeia ve dedi ki:
"Keşke yabancı gerçek olsa bu sözün!
Hemen kazanırdın dostluğumu ve çeşit çeşit armağan,
kiminle karşılaşsan gıpta ederdi sana o zaman."

İşte bunları konuşuyorlardı aralarında.
Talipler ise Odysseus'un sarayının önündeki
güzelce düzlenmiş alanda
her zamanki gibi disk ve mızrak atıp eğleniyorlardı.
Yemek saati geldiğinde ve sürüler çayırlardan döndüğü sırada
Medon konuştu onlarla.
Haberciler arasında en çok sevilendi Medon;
şölen masalarında otururdu hep.
Medon onlara dedi ki:
"Gençler, madem yarışmalarla gönlünüzü eğlendirdiniz,
haydi şimdi gelin de evde yemek için hazırlanalım.
İyidir vaktinde yemek."

Bunları söyledi, diğerleri de uydular ona;
ayağa kalkıp düştüler evin yoluna.
Güzel yapılı saraya vardıklarında
pelerinlerini oturak ve iskemlelerde bırakıp
kestiler büyük koyunları ve yağlı yaban domuzlarını

bir de sürüden alınmış bir buzağıyı;
başladılar hazırlamaya yemeği.
Tam o sıra Odysseus ile tanrısal baş çoban da
kente gitmek üzere hazırlanıyorlardı.
Önce başı çoban konuşmaya başladı ve dedi ki:
"Yabancı, görünen o ki sen de inmeyi çok istiyorsun
efendimin buyurduğu gibi bugün kente.
Oysa ben seni ağıllara göz kulak olman için tutmak isterdim.
Ama sayarım efendimi, korkarım beni azarlamasından;
hiç iyi olmaz efendimden azar işitmek.
Haydi gel gidelim artık, gün epey ilerledi,
şimdi gitmemiz senin için en iyisi."

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Anladım verdiğin öğüdü.
Haydi düş önüme, gidelim artık,
varsa bir değnek ver bana destek alayım ondan."

Bunları söyledi ve omzuna pis, paramparça,
iple bağlanmış heybesini astı.
Eumaios da istediği değneği verdi ona.
İkisi birlikte yola çıktılar,
ağılı köpeklerle diğer çobanlar bekliyorlardı.
Eumaios'un kente götürdüğü kral
zavallı bir dilenci kılığındaydı; sırtında yırtık pırtık giysiler,
elinde sopasıyla bir ihtiyar...
Kentin yakınındaki taşlık yoldan aşağı doğru inerlerken,
karşılarına suları güzel bir çeşme çıktı;
kentte yaşayanlar buradan alırlardı sularını.
İthakeli Neritos ile Polyktor yaptırmıştı bu çeşmeyi.
Suyla beslenen bir yaban kavak korusu sarmıştı
çeşmenin dört bir yanını,
buz gibi sular akıyordu tepedeki kayadan.
Nympheler'in sunağı vardı üzerinde,
kurbanlarını orada keserlerdi bütün yolcular.

İşte Dolios'un oğlu Melantheus, iki çobanıyla birlikte
sürünün en iyi keçilerini götürürken
akşam yemeği için taliplere
orada karşılaştı onlarla ve görür görmez başladı sövmeye,
içerledi Odysseus'un yüreği bu saygısız laflara.
"Bakın hele şuna! Dilencinin teki kılavuzluk ediyor diğerine!
Tanrı her zaman benzerleri bir araya getirmez mi zaten.
Bu sefil dilenciyi nereye götürüyorsun pis domuz çobanı?
Gidip yemeklerin başına çöreklenecek
kapı önlerinde omuzlarını duvarlara dayayarak
kılıç ve kazan değil bir damla yemek dilenecek.
Eğer mandıralarıma bekçi ve bana hizmetçi verseydin onu,
peynir sularını içerek şişmanlardı.
Ama sadece pis işler bildiğinden hoşlanmaz o bu tür işlerden;
onun bütün bildiği halk arasına karışıp
doymak bilmez karnını dilenerek doldurmaktır.
Sana olacağı söyleyeyim:
Eğer tanrısal Odysseus'un sarayına girmeye kalkarsa,
talipler indirir iskemleleri kafasına."

Bunları söyleyip yaklaştı ve atıldığı gibi
Odysseus'un beline bir tekme indirdi.
Ancak onu yolun dışına atamadı,
Odysseus sarsılmadan durdu orada.
O sırada Odysseus, onun canını değnekle mi alsın
yoksa kafasını yakalayıp yere vurarak mı kırsın,
onu düşünüyordu.
Ancak hakim oldu öfkesine.
Domuz çobanı, Melantheus'un yüzüne baktı
ve ona bir güzel sövdü, ellerini kaldırarak yüksek sesle dua etti
ve şunları söyledi:
"Ey bu pınarın Nypmhe'leri, Zeus'un kızları,
eğer bir zamanlar Odysseus sizin için yaktıysa
koyunların, oğlakların butlarını bolca yağla sararak,

siz de benim için gerçekleştirin dileğimi.
Gelsin o artık, tanrı onu getirsin!
Gelsin de söndürsün senin havanı;
şimdi meydanı boş buldun ortalıkta dolanıp
sataşıyorsun ona buna, kötü çobanlarınla da
Odysseus'un davarlarını telef ediyorsun bu arada."

Yanıtladı onu keçi çobanı Melantheus ve dedi ki:
"Şu kurnaz köpeğin dediklerine de bakın hele!
Bir kara gemiyle seni İthake'den uzaklara götürüp satayım
bir sürü para kazanayım da gör!
Dilerim bugün gümüş yaylı Apollon vurur Telemakhos'u
ya da talipler öldürür sarayında onu,
Odysseus da zaten uzaklarda yitirdi vatana dönüş yolunu."

Bunları söyledi ve sakince yürüyen diğerlerini geride bıraktı,
hızla ilerleyip hemen kralın sarayına vardı.
Girer girmez taliplerin arasına,
Eurymakhos'un karşısına oturdu,
onu diğerlerinden daha fazla seviyordu.
Hizmetkarlar bir parça et koydular önüne,
saygıdeğer kahya kadın getirip ekmek verdi.
Odysseus ile tanrısal domuz çobanı da
gelip durdular sarayın önünde;
oyuk sazın sesi bulundukları yere kadar geliyordu.
Phemios onlara şarkı söylemeye başlamıştı.
Odysseus domuz çobanının elini tutup dedi ki:
"Eumaios, Odysseus'un güzel sarayı bu herhalde.
Zor değil tanıması, çünkü çok namlı bir yer burası.
Diğerlerine benzemiyor;
duvarlarla ve direklerle çevrelenmiş avlusu,
kapıları da ne güzel, iki kanatlı.
Hiç kimse zorlayamaz bu kapıları.
Anlaşılan o ki, içeride bir sürü adam hazırlıyor şöleni,
bir yandan et kokusu yükseliyor,

diğer yandan tanrıların şölene eşlik etmesi için
çaldıkları sazın sesi yankılanıyor."

Yanıtladın onu domuz çobanı Eumaios ve dedin ki:
"Hemen bildin, oldukça akıllı birisin zaten,
ama gel şimdi düşünelim bu işin nasıl olacağını:
Ya önce sen gir güzel yapılı saraya,
git taliplerin yanına, ben kalayım burada
veya istersen sen kal burada, ben gireyim içeri.
Ama sakın gecikme, peşimden gel,
biri dışarıda yalnız başına görüp tekme tokat kovabilir seni.
Sana bunları söylüyorum, aklında tutmalısın hepsini."

O zaman yanıt verdi ona çok çekmiş tanrısal Odysseus
ve dedi ki:
"Haydi sen önden git, ben kalayım burada;
yaralara ve darbelere alışıktır bedenim,
savaşta ve dalgaların üzerinde öyle işkenceler çektim ki
ruhum cesurdur benim.
Şiddetle yemek isteyen bu aç karnı umursamamak ne
mümkün;
odur insanlara bunca belayı getiren,
odur düşmanlara felaket götürmek için
aşılmaz denizleri geçecek sağlam gemiler yaptıran."

Onlar aralarında bunları konuşurlarken
cesur yürekli Odysseus'un yerde uzanmakta olan
köpeklerinden biri kafasını ve kulaklarını dikti:
Argos idi ismi, bir zamanlar Odysseus büyütmüştü onu,
ama hayrını göremeden kutsal Troya'ya gitmişti.
Bir zamanlar yaban keçisi, karaca ve tavşan avına
götürürlerdi delikanlılar onu,
ancak efendisi gittiğinden beri bir kenara atılmıştı,
kapının önüne yığılmış, Odysseus'un hizmetkarlarının
büyük geniş mülkünde kullanmaları için aldıkları
katır ve öküz gübrelerinin üzerinde uzanıp duruyordu.

İşte şimdi de oradaydı vücudu kene dolu köpek.
Odysseus'un yanına geldiğini anlar anlamaz
neşeyle kuyruğunu sallamaya başladı ve indirdi iki kulağını
birden.
Ama kalkıp da daha yakınına gidemedi efendisinin.
Onun bu halini gören Odysseus gözlerinden akan yaşı sildi,
Eumaios ne olup bittiğini anlamadan,
hemen onunla konuşmaya başladı ve sordu:
"Eumaios, burada bu gübrelerin üzerinde uzanan köpek
pek güzel bir köpeğe benziyor aslında.
Bedeni güzel ama, kim bilir hızlı koşar mıydı?
Ya da kibirli efendilerinin masalarının kenarında oturan
o süs köpeklerinden biri miydi?"

Yanıtladı onu Çoban Eumaios ve dedi ki:
"Eğer beden ve beceri olarak
Odysseus'un Troya'ya giderken bıraktığı gibi kalmış olsaydı,
hızını ve gücünü görüp de kısa sürede hayran kalırdın ona.
Sık ormanın derinliklerinde avlandığında
tek bir hayvan bile kurtulamazdı ondan.
Diğerlerinden çok daha iyi bilirdi iz sürmeyi de.
Şimdi burada buldu felaketi onu,
efendisi yaban ellerde yok olup gittiğinden beri
tembel hizmetçi kadınlar bakımsız bıraktı onu;
efendilerinin buyruğu olmaksızın savsaklar işini köle kısmı,
çünkü uzaklardan gören Zeus
birinin özgürlüğünü elinden alıp köleleştirince
insanlık değerlerinin de alır yarısını."
Bunları söyledi ve güzel yapılmış saraya girerek
doğrudan selamlık kısmına, arsız taliplerin yanına gitti.
Argos'u ise, yirmi yıl sonra Odysseus'u görür görmez
gelip yakaladı ölümün kara kaderi.

Sarayın selamlık kısmına giren domuz çobanını
herkesten önce tanrı biçimli Telemakhos gördü,

işaret edip hemen çağırdı yanına.
O da çevresine bakınıp bir oturak aldı;
saraydaki taliplere et dağıtan kişinin oturağıydı bu,
işte onu alıp masanın yanına, Telemakhos'un karşısına koydu
ve geçip oracığa oturdu.
O vakit bir haberci sepetten bir parça yemek
biraz da ekmek alıp koydu önüne.
Hemen ardından, elinde değneği, üstü başı yırtık pırtık
zavallı ihtiyar bir dilenci kılığında Odysseus girdi içeri.
Servi ağacından yapılmış kapının eşiğine dayandı;
bir marangoz servi ağacından rendelemiş, dümdüz etmişti onu.
O vakit Telemakhos domuz çobanını çağırdı,
güzel sepetten bütün bir ekmek ile avuç dolusu et alarak
dedi ki:
"Git de bunları yabancıya ver,
sırasıyla bütün taliplerin yanına gidip dilenmesini söyle.
İhtiyacı olan insana utanmak yakışmaz."

Bunları söyledi, domuz çobanı da
onun sözlerini duyunca kalktı ayağa.
Odysseus'un yanına gidip şu kanatlı sözleri söyledi sonra:
"Yabancı, Telemakhos bunları verdi sana
ve içeri gelip bütün taliplerden dilenmeni istedi sırasıyla.
Diyor ki, yakışmazmış bir dilenciye utanmak."

O zaman yanıtladı onu hünerli Odysseus:
"Ey tanrı Zeus, umarım beni mutlu ettiği için
Telemakhos da mutlu olur insanlar arasında,
ve ne varsa hepsi gerçekleşir aklında!"

Bunları söyledi ve çobanın verdiklerini eline aldı hemen,
ayaklarının dibindeki pis heybenin üzerine koyup yemeye
başladı;
bu sırada ozan da sarayda şarkı söylüyordu.
Yemek biter bitmez, tanrısal ozan şarkı söylemeyi kesti.

Taliplerin gürültüsü yayıldı salonun içinde.
Laertes'in oğlunun yanında duran Athene,
kışkırtıyordu Odysseus'u taliplerden dilenmesi için,
böylece anlaşılacaktı kimin usul erkan bilip kimin bilmediği.
Ama yine de kurtulamayacaktı hiçbiri başlarına gelecek yıkımdan.
Her birinden tek tek dilenmek için
onların bulunduğu yere doğru gitti Odysseus,
usta bir dilenci gibi açtı her birine elini.
Yiyip içiyordu onlar, şaşırdılar onu görünce;
kim olduğunu, nereden geldiğini sordular birbirlerine.
O zaman çoban Melanthios onlarla konuştu ve dedi ki:
"Dinleyin beni görkemli kraliçenin taliperi,
bu yabancıyla ilgilidir söyleyeceklerim;
onu buraya domuz çobanının getirdiğini gördüm.
Fakat adını da bilmem övündüğü soyunu da."

Bunları söyledi, Antinoos da kaba sözlerle
hakaret etti domuz çobanına ve ona dedi ki:
"Boyu devrilesice çoban, neden onu buraya kente getirdin ki?
Yemekleri bir lokmada yutan serseriler,
can sıkıcı dilenciler yetmiyor muydu bize?
Hem buraya toplananların
efendinin varını yoğunu yiyip bitirdiklerini söylersin
hem de bu adamı tutup buraya getirirsin."

Yanıtladın onu o zaman ve dedin ki domuz çobanı Eumaios:
"Antinoos, bu sözler yakışır mı senin gibi soyluya?
Kim gider de uzaklardan
sanat, kehanet bilen birini, bir doktoru ya da marangozu,
şarkılarıyla içimizi hoş edecek tanrısal bir ozanı değil de
gelip de malını yesin diye bir dilenciyi çağırır?
Ancak saydıklarımdır uçsuz bucaksız yeryüzünde
davet edilen insanlar.
Diğer talipler arasında en fazla sen kötü davranıyorsun

Odysseus'un hizmetkarlarına ve en çok da bana.
Ama sağduyulu Penelopeia ile tanrı biçimli Telemakhos
sarayda yaşadığı sürece umursamayacağım bunu."

O zaman dedi ki ona akıllı Telemakhos:
"Sus, daha fazla şey söyleyip de karşılık verme ona.
Antinoos her zaman kaba sözlerle
karşısındakini kışkırtmaya alışıktır,
diğerlerini de zaten o harekete geçirir."

Bunları söyledi ve hemen şu kanatlı sözlerle
Antinoos'a yanıt verdi:
"Antinoos, kovmamızı dilerken kaba sözlerle yabancıyı
sanırım bir baba gibi iyiliğimi istersin.
Umarım hiçbir zaman göstermez bunu bana tanrı!
İyisi mi, en iyisi sen de bir şeyler ver ona şimdi.
Yapmanı isteyen benim, kızmam sana bunun için.
Tanrısal Odysseus'un sarayındaki hizmetkarlardan,
annemden ya da bir başkasından da çekinme:
Gerçi böyle düşünceler yoktur ya senin aklında;
her şeyi kendin yiyip bitirmek istersin sen,
başkasıyla paylaşmayı istemezsin."

O zaman yanıtladı onu yeniden Antinoos ve dedi ki ona:
"Telemakhos, sen ki sözlerinle övünüp durursun,
ne düşüncesiz sözler bu söylediklerin.
Tüm talipler benim vereceğim kadarını verseler bu dilenciye,
o zaman üç ay uzakta kalırdı bu evden!"

Bunları söyledi ve masanın altındaki iskemleyi yakaladı,
bu sırada diğerleri bir şeyler veriyorlardı ona,
heybesini et ve ekmekle doldurdu hepsi.
Eşikteki yerine dönmeye
ve taliplerin verdiklerini yemeye hazırdı Odysseus.
Ancak Antinoos'un da yanında durup dedi ki ona:
"Haydi sen de bir şeyler ver bana.

Tüm Akhalar içinde senden iyisi yok gibi,
benziyorsun bir krala.
Sen de biraz olsun ekmek vermelisin
hatta diğerlerinin verdiğinden fazlasını.
İsminin uçsuz bucaksız yeryüzünde
daha fazla ün kazanmasını sağlarım ben de.
Bir zamanlar zengin bir sarayda,
mutlu bir hayat sürüyordum insanların arasında,
kim olursa olsun, nereden gelmiş olursa olsun
kapıma gelen dilenciye bir şeyler verdim pek çok kez.
Sayısız hizmetkarım ve zenginlerin nesi varsa vardı bende de
olanca heybetiyle.
Ancak Kronos'un oğlu Zeus aldı zenginliğimi.
Böyle idi isteği.
Korsanlarla dolu Mısır'a gidip orada yok olmamı istedi.
Kıvrımlı kambur gemilerimi Aigyptos nehrinde tutup
çok sevgili yoldaşlarıma gemilerin yanında durmalarını
ve onlara göz kulak olmalarını,
gözcülere ise nöbet yerlerine gitmelerini buyurdum.
Ancak onlar beni dinlemediler;
arsızca ve saldırganca talan ettiler Mısırlıların güzel tarlalarını
yakalayıp öldürdüler kadınları ve çocukları.
Ancak çabuk öğrendiler bunları kenttekiler, ansızın koca ova
doluverdi yayalar, arabalar ve ışıltılı tunç silahlarla.
Zeus'un yıldırımları sardı ortalığı,
yoldaşlarımın korkup kaçmalarına neden oldu,
içlerinden biri de durup karşı koymaya cesaret edemedi.
Bela her yandan sarmıştı çevrelerini.
Orada, içimizden çoğunu sivri bakır silahlarla öldürdüler,
zorla çalıştırmak için canlı olarak ele geçirdiler kimisini de.
Beni de onlarla tesadüfen orada karşılaşan,
Kıbrıs'a hükmeden İasos'un oğlu Demetor'a verdiler
Kıbrıs'a götürsün diye.
İşte oradan geldim türlü işkenceden sonra."

O zaman yanıtladı onu Antinoos ve dedi ki ona:
"Şölenimizi bozması için hangi şeytan gönderdi bu belayı buraya?
Orada dur, ortada, masamdan uzakta,
burnundan getiririm yoksa, Mısır'ını da Kıbrıs'ını da!
Sen ne arsız ve yüzsüz bir dilencisin,
sırayla insanların yanına gider bir şeyler istersin,
bir sürü şey verir onlar da sana,
başkasının malını başkasına verirken
tutumlu olmaya gerek yoktur ne de olsa."

Bir yandan kenara çekilirken
bir yandan yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Yazıklar olsun!
Görünüşüne yakışan duygular yokmuş meğer sende!
Sana gelecek birine bir parça tuz bile vermezsin sen evinde,
şimdi yabancı bir sofrada oturup
bana ekmeğinden bir parça vermek istemediğine göre.
Üstelik burada yiyecek bolken böylesine."

Bunları söyledi, Antinoos da daha fazla kızdı
ve ona sertçe bakarak şu kanatlı sözleri söyledi:
"Bana bu hakaretleri ettikten sonra
sanmam ki artık bu saraydan çıkışın olsun."

Böyle söyledi ve elindeki iskemleyi fırlatıp Odysseus'u
sağ omzundan, sırtının bitiminden vurdu.
Ama bir kaya gibi sağlam durdu Odysseus,
Antinoos'un darbesi vız geldi ona.
Aklında intikam düşünceleriyle sakince salladı başını.
Hemen gidip oturdu kapının eşiğine,
dolu heybesini yere koydu ve şunları söyledi taliplere:
"Pek şanlı kraliçenin talipleri dinleyin beni,
göğsümdeki ruhumun beni neden kışkırttığını söyleyeyim size:
Eğer bir adam, malını mülkünü, öküzlerini
ve ak koyunlarını savunmak için savaşırken vurulursa,

yoktur bunda kederlenecek bir şey.
Ancak Antinoos beni insanlara her zaman bir sürü bela getiren
lanet olası kursak yüzünden vurdu.
Eğer dilencilerin lanetlerini dinleyen tanrılar varsa,
umarım Antinoos'u düğünden önce bulur sonu."

Yine yanıtladı onu Eupheites'in oğlu Antinoos ve dedi ki:
"Ya sessizce oturup yemeğini ye ya da başka yere git yabancı,
sonra gençler seni ellerinden ya da ayaklarından çekerek
sarayda sürüklemesinler ve bedenin yüzülmesin."

Bunları söyledi, hepsi şiddetle kınadılar bu sözleri,
kibirli taliplerden biri dedi ki:
"Antinoos, tartaklaman hiç hoş değil böyle zavallı bir dilenciyi!
Sakın ha gökyüzündeki tanrılardan biri olmasın bu adam?
Tanrılar kendilerini yabancılara benzetir,
kılıktan kılığa girer, dolaşırlar kentleri;
iyilik ve kötülüklerini sınarlar insanların."

Bunları söylediler talipler,
ancak Antinoos hiç önem vermiyordu onların sözlerine.
Telemakhos tartaklanan babası için
yüreğinde giderek büyüyen bir keder hissetti,
ama bir damla bile gözyaşı dökülmedi kirpiklerinden,
aklında intikam planlarıyla hafifçe salladı başını.
Sağduyulu Penelopeia yabancının tartaklandığını duyunca,
hizmetçilerine dönüp hemen Antinoos için şunları söyledi:
"Umarım yayıyla ünlü Apollon da böyle vurur ona!"

Yanıtladı onu kahya kadın Eurynome ve dedi ki:
"Keşke bütün beddualarımız tutsa!
O zaman içlerinden hiçbiri sağ çıkamazdı güzel tahtlı Şafak'a!"

Sağduyulu Penelopeia da ona dedi ki:
"Hepsi düşmandır bunların,
çünkü hepsi kötülükle hareket ederler,

ama içlerinde en çok Antinoos benzer kara ölüme.
Zavallı bir yabancı salonda dilenerek erlerin arasında dolanıyor,
çünkü yokluk onu buna zorluyor.
Hepsi ona bir şeyler verip doldurdu heybesini,
ama o bir iskemleyle omzundan vurdu onu."
O hizmetkarları arasında oturmuş
bunları söylüyordu görkemli odasında;
yemeğini yiyordu tanrısal Odysseus da.
O zaman Penelopeia tanrısal çobanı yanına çağırıp dedi ki:
"Tanrısal Eumaios git de yabancıyı buraya getir,
onu selamlayıp yiğit Odysseus hakkında
bir şey duyup duymadığını soracağım,
belki de onu gözleriyle görmüştür,
çünkü bir sürü yer dolaşmışa benziyor."

O zaman yanıtladın onu domuz çobanı Eumaios ve dedin ki:
"Kraliçem, keşke talipler bir sussa da, o da bildiklerini söylese,
o zaman sevgili yüreğin ferahlıkla dolup taşardı.
Çünkü üç tam gece ve üç tüm gündüz onunla birlikteydim
ben, onu ağılımda alıkoydum.
Gemiden firar ettiğinde önce bana geldi,
ancak talihsizliğini anlatırken tamamlayamadı sözlerini.
Nasıl ki birisi, tanrılardan, fanilerin sevdiği
ve herkesin duymak için can attığı şarkılar
söylemeyi öğrenmiş bir ozanı dinlerken büyülenirse,
işte o da ağılımda beni öyle büyüledi.
Dediğine göre Odysseus babasının konuğu olmuş,
Minos soyunun bulunduğu Girit'te otururmuş.
Şimdi sağda solda bir sürü çile çektikten sonra buraya gelmiş.
Israrla Odysseus'un hâlâ Thesprotların
zengin halkının arasında yaşadığını söylüyor,
oradan buraya, sarayına da zengin armağanlar getirecekmiş."

Yanıtladı onu sağduyulu Penelopeia:
"Git çağır onu, bir de bana söylesin bunları.

Talipler de eğlensinler kapının önünde ya da salonun içinde
rahat onların yürekleri,
malları mülkleri, buğdayları ve tatlı şarapları
kimse dokunmadan duruyor evlerinde.
Yese yese hizmetçileri yer onlarınkileri,
kendileri de her gün burada benim evimde oturup dururlar;
çılgınca eğlenerek kızıl şarabı içerler,
öküzleri, koyunları ve besili keçileri boğazlarlar hayırsızca.
Başımızda Odysseus gibi bir er yok ki kurtarsın bizi bu beladan,
malımızı mülkümüzü yiyip bitiriyorlar.
Ancak Odysseus gelirse vatan topraklarına
bu zulmün hesabını hemen sorar onlardan"

Bunları söyledi, Telemakhos da bütün gücüyle hapşırdı,
saray korkunç bir sesle yankılandı, Penelopeia da güldü,
hemen Eumaios'a şu kanatlı sözleri söyledi:
"Bana bir iyilik yap da gidip yabancıyı buraya çağır.
Görmedin mi nasıl da hapşırdı oğlum sözlerime?
Belki de bu, talipleri kara ölümün bulacağının işaretidir;
kimse kurtulamayacak ölümden ve kaderinden.
Ancak şimdi söyleyeceklerimi unutma sakın:
Eğer inanırsam yabancının doğru söylediğine,
güzel pelerinler ve gömlekler giydiririm ona."

Bunları söyledi, domuz çobanı bu sözlerini duyar duymaz
gitti Odysseus'un yanına ve şu kanatlı sözleri söyledi:
"Yabancı, Telemakhos'un annesi,
sağduyulu Penelopeia seni çağırıyor.
Keder dolu ruhu can atıyor kocasından bir haber almaya.
Eğer söylediklerinin doğru olduğuna inanırsa,
pelerin ve gömlek verecek sana ve yoksun olduğun diğer şeyleri.
Ekmek için de halkın arasında dilenerek doyuracaksın karnını.
Kim ne isterse verecek sana."

Çok çekmiş tanrısal Odysseus dedi ki ona:
"Eumaios, tüm gerçeği hemen söyleyebilirim
İkarios'un sağduyulu kızı Penelopeia'ya.
Odysseus'la ilgili çok şey biliyorum,
aynı çileleri paylaştığımızdan.
Ancak şimdi korkarım ben bu kalabalık taliplerden,
kibirleri ve zulümleri ulaşmış demir göğe;
bir kötülük etmeden dolanıp dururken salonda öylece,
tartaklayarak beni canımı yaktı o adam,
ne Telemakhos ne de bir başkası engel olabildi ona.
O nedenle söyle Penelopeia'ya, sabrı taşmış olsa da
güneş batana dek beklesin sarayda,
güzel bir ateşin yanına oturtup o zaman sorsun bana
kocasının ne gün döneceğini vatana.
Görüyorsun üstüm başım yırtık pırtık,
biliyorsun sen de, ilk önce sana yalvarmıştım ben."

Bunları söyledi ve domuz çobanı da hemen gitti.
Eşiği geçer geçmez Penelopeia ona dedi ki:
"Getirmedin ha onu Eumaios!
Neden orada burada dolanıp duran dilenci buraya gelmiyor?
Sebepsiz yere bir adamdan falan mı korktu yoksa?
Ya da evin içinde halinden mi utanıyor?
Zavallı utangaç dilenci."

O zaman yanıtladın onu ve dedin ki domuz çobanı Eumaios:
"Doğru konuşur, kim olsa aynını düşünür;
çekiniyor kibirli taliplerin zulmünden.
Sana güneş batana kadar beklemeni söyledi.
Senin için de böylesi daha iyi kraliçem;
bir tek yabancı ve sen olursunuz,
yalnız sen dinlersin onun sözlerini."

Sağduyulu Penelopeia dedi ki ona:
"Yabancının endişesi yersiz değil.

Çünkü yeryüzündeki faniler arasında
yoktur buradakiler kadar kibirli ve saygısızı."

Bunları söyledi Penelopeia ve tanrısal domuz çobanı da
dönüp gitti taliplerin toplantı yerine.
Diğerleri duymasın diye hemen eğilerek
Telemakhos'a şu kanatlı sözleri söyledi:
"Sevgili evladım, ben şimdi domuzlara bakmaya gideceğim,
varımız yoğumuz onlardır bizim.
Sen de buradakilere göz kulak ol.
Her şeyden önce de kendine dikkat et azıcık,
dikkat et ki başına bir şey gelmesin.
Taliplerin pek çoğu kafalarında ölümünü kuruyor.
Keşke başımıza bir kötülük gelmeden Zeus yok etse onları!"

Akıllı Telemakhos yanıtladı onu ve dedi ki:
"Sakin ol amca. Yemeğini yedikten sonra git,
sabaha da güzel kurbanlıklarla dön buraya.
Bakarız buradaki işlere ölümsüz tanrılarla ben."

Bunları söyledi, diğeri de oturdu yine
güzelce cilalanmış iskemleye;
yemeğe ve şaraba doyduktan sonra
domuzların yanına gitmek üzere yola koyuldu,
ziyafete oturmuş adamlarla dolu sarayı,
çevrilmiş avluyu ardında bıraktı.
Diğerleri danslar ve şarkılarla eğleniyorlardı,
vakit ilerlemişti, gün batıyor, karanlık çöküyordu."

RAPSODİ 18

[Odysseus ile İros'un Güreşi]

Derken bir başka dilenci geldi oburluğuyla meşhur;
İthake'de dilenir, bolca yer içerdi, ama yoktu gücü kuvveti,
yalnızca boylu poslu ve iri yarıydı.
İsmi Anraios idi; saygıdeğer annesi vermişti
doğduğu gün bu ismi.
Ancak bütün gençler İros* diye seslenirlerdi ona.
Gezip dolaşırken laf da taşırdı bir yandan,
gidip geldiği yerlerden.
İşte o gelir gelmez, kendi evinden kovmaya yeltendi
Odysseus'u,
azarladı onu şu kanatlı sözlerle:
"Çek git bu kapıdan ihtiyar,
yoksa tekme tokat kovarım seni buradan,
bak, nasıl da işaret eder herkes seni atmam için,
Ama ben istemem yumruklaşıp dalaşmak seninle,
haydi kendi kendine kalk da git."

O zaman ters ters baktı ona hünerli Odysseus ve şunları
söyledi:
"Sana bir kötülüğüm dokunmadı,
hakkında kötü de konuşmadım,
fazlasını verirlerse de kıskanmam seni.
Bu eşik ikimize de yeter,
anlamı yok bir yabancıyı kıskanmanın.
Öyle görünüyor ki, sen de benim gibi bir dilencisin,
tanrılar benim gibi senden de esirgemiş mutluluğu.
Sakın ola, bana el kaldırıp tepemi attırma,
yaşlı da olsam ağzını yüzünü bularım kana.
Ve ben sürerim buranın sefasını bundan sonra.

---

* "Haberci İris" ismini çağrıştırmak için (ç.n.)

İşte o vakit bir daha gelmezsin
Laertes'in oğlu Odysseus'un sarayına."

Bunun üzerine öfkelendi ve ona şunları söyledi dilenci İros:
"Bak sen şuna, neler de söylüyor bu pisboğaz,
ocağın başına oturmuş koca karı gibi,
ben şimdi ellerimle sökerim senin o dişlerini
ekinleri yiyen vahşi domuzlara yapıldığı gibi.
Haydi kalk da görsün buradakiler nasıl dövüşeceğini,
bakalım nasıl karşı koyacaksın senden daha genç birine?"

İşte böylelikle yüksek kapıların önünde,
güzelce cilalanmış eşikte birbirlerini kışkırtıyorlardı öfkeyle.
Bu olaya gönülden sevinen Antinoos da
kışkırtıyordu onları dövüşmeleri için
ve taliplere şöyle diyordu:
"Sevgili talipler, tanrının bu eve gönderdiği
en komik sahnedir bu.
Yabancı ile İros az sonra yumruklaşıp dövüşecekler.
Gelin yanlarına gidelim de, bu seyri kaçırmayalım."

Bunları söyledi, diğerleri de hemen atıldılar kahkahalarla.
Paçavralar içindeki dilencilerin çevresine toplandılar hep birlikte.
O zaman Eupheites'in oğlu Antinoos onlara şöyle dedi:
"Dinleyin beni yiğit talipler, dinleyin de size bir şey söyleyeyim:
Keçilerin kursaklarını kan ve yağla doldurup ateşe koymuştuk akşam yemeği için hani.
Bu ikisinden hangisi kazanır, diğerinden üstün gelirse,
gidip seçsin istediğini;
hatta bundan sonra, sürekli burada bizimle yemek yesin
ve biz de bir daha, bir başka dilencinin
bu evin etrafında dolaşıp dilenmesine izin vermeyelim."

Antinoos bunları söyledi, sözleri diğerlerinin hoşuna gitti.

O zaman hünerli Odysseus kurnazca dedi ki onlara:
"Sevgili talipler, zaten talihsizliğe uğramış yaşlı bir adam
kendisinden daha genç biriyle baş edemeyebilir.
Ama bu bomboş mide yok mu,
yaralanıp yok olmaya zorluyor beni.
Gelin şimdi bana büyük bir yemin verin,
İros'u mutlu etmek için içinizden hiçbiri haksız yere,
güçlü elleriyle bana vurup yenilmeme neden olmayacak."

Bunları söyledi, hepsi de and içti onun istediği gibi.
Hepsi yeminlerini edip bitirdikten sonra,
konuştu onlarla yiğit Telemakhos ve dedi ki:
"Yabancı, eğer yüreğin seni bu adamla dövüşe itiyorsa
diğer Ahkalardan korkma, çünkü sana karşı koyan
düşmanlığını kazanır çok sayıda insanın.
Benim konukluğum altında bunu yapacak olan,
benimle beraber iki ileri gelen adama,
Antinoos ile Eurymakhos'a da karşı gelmiş olur."

Bunları söyledi, hepsi onayladı onu.
O zaman Odysseus bel ve bacaklarındaki paçavraları çözüp
güzel ve iri bacaklarını ortaya çıkardı,
geniş omuzları, göğsü ve güçlü kolları göründü.
Yanında durmakta olan Athene de
güçlendirdi kralın el ve ayaklarını.
Bütün talipler onun bu halini görünce çok şaşırdılar.
Her biri yanındakini dürtüp şöyle diyordu:
"İhtiyarın paçavraların altından çıkan bacakları
hemen gösterecek İros'a gününü."

Bunları söylediler ve korku kapladı İros'un yüreğini.
Hizmetçiler onu zorla soyup götürürken,
tir tir titremeye başladı her yeri.
O zaman çıkıştı ona Antinoos ve dedi ki:
"Madem şu talihsizliği altında ezilen ihtiyardan
korkacaktın,

keşke şu anda burada olmasaydın kibirli dilenci,
hatta hiç doğmamış olsaydın.
Ancak olacağı diyeyim:
Eğer seni yener ve senden üstün gelirse,
seni önce bir kara gemiye koyup büyük bir kara parçasına,
acımasız tunçla burnunu kesip
mahrem organlarını kökünden koparsın
ve vahşi köpeklerin önüne atsın diye,
bütün insanları ortadan kaldıran
kral Ekhetos'un yanına götüreceğim!"

Bunları söyledi, o da daha fazla titremeye başladı.
Onu orta yere götürdüler, her ikisi de ellerini kaldırdı.
O vakit çok çekmiş tanrısal Odysseus
onu öldürüp yere mi fırlatsa
yoksa yavaş yavaş, vura vura yere mi serse, bunu düşündü.
O böyle düşünürken, şu daha iyi olacak gibi göründü:
Talipler gücünü anlamasın diye ona yavaş yavaş vuracaktı.
Güreşmeye başladıklarında İros Odysseus'un
sağ omzuna vurdu, Odysseus da
onun kulaklarının altında, boynunda bir yere vurdu,
kırdı içerideki kemiklerini.
O zaman hemen ağzından kıpkırmızı kan boşaldı
ve haykırarak tozun dumanın içine yuvarlandı,
o yerde tepinirken dişleri birbirine vurdu.
Soylu talipler de ellerini kaldırdılar ve gülmekten kırıldılar.
O zaman Odysseus onu ayağından tutup dış kapının önüne
avluda salon kapısından uzağa doğru sürükledi;
avlunun duvarına dayadıktan sonra onu oraya bıraktı,
eline de bir değnek verip ona şu kanatlı sözleri söyledi:
"Şimdi burada otur da domuzlarla köpekleri kovala,
bir daha da yabancılarla dilencilere üstünlük taslamaya
kalkma,
baksana haline ne kadar da acınacak durumdasın,
daha büyük bir bela gelmesin sonra başına."

Bunları söyledi ve iple asılan, yırtık pırtık heybesini
omzuna attı,
daha sonra da geri dönüp oturdu eşiğe.
Talipler de hallerinden memnun, gülerek içeri giriyor
ve ona şu sözlerle hitap ediyorlardı:
"Ey yabancı, sen bu doymak bilmez dilenciyi durdurdun ya,
Zeus ve diğer ölümsüz tanrılar da
ne istersen, ruhun ne çekerse versinler sana.
Sayende kurtulduk biz bu dilenciden,
hemen büyük bir kara parçasına
bütün insanları yok eden kral Ekhetos'a yollayacağız onu."

Bunları söylediler; sevindi tanrısal Odysseus da bu dileği
duyunca.
Antinoos hemen içi yağ ve kan dolu bir kursak koydu önüne.
Amphinomos sepetten iki ekmek alıp bıraktı
ve altın maşrapasıyla onu selamlayarak dedi ki:
"Selam sana yabancı!
Umarım bugün çektiğin büyük acılardan kurtulursun da
gelecek mutluluk getirir sana."

O zaman yanıtladı onu ve dedi ki hünerli Odysseus:
"Amphinomos, gerçekten akıllı biri gibi göründün bana,
namını duyduğum, zengin ve iyi Dulikhonlu Nisos'un oğlusun.
Tatlı dilli bir insana benzediğinden sana bir şey diyeceğim,
bu diyeceklerimi güzelce anlamaya çalış, kulak ver bana:
Yeryüzü üzerinde nefes alan ve dolanan canlılar arasında
insandan daha bayağı bir yaratık yoktur;
çünkü tanrılar ona güç verdiği
ve dizleri yere sağlam bastığı sürece,
gelecekte başına kötü bir şey geleceğine inanmaz;
ama mutlu tanrılar, sırası gelip de, ona belalar
gönderdiklerinde,
mecburen katlanır sabırlı bir ruhla.
Yeryüzünde yaşayan insanın ruhu her gün

tanrıların ve insanlarının babası Zeus'un
kendisine gönderdikleriyle doludur.
Ben de bir zamanlar, insanlar arasında
mutlu biri olma şansına sahip olmuştum,
gücüme ve yiğitliğime güvenerek,
babamın ve kardeşlerimin sözlerini dinleyerek
bir sürü akılsızlık yaptım.
İşte bu yüzden, hiçbir insan saygısız olmamalı,
tanrıların armağanlarına ölçülü yaklaşmalı,
burada gördüğüm talipler gibi ahmakça davranmamalı;
baksana malı mülkü bitiriyor adamlar
ve bir adamın karısını utandırıyorlar.
Ama bana kalırsa, uzun süre uzak kalmayacak o adam,
sevdiklerinden ve baba topraklarından.
Umarım tanrı seni kurtarır onun gazabından:
Evine git şimdi, sevgili vatan topraklarına döndüğü vakit
o adamın karşısına çıkma.
Sanırım, o sarayına girdiğinde,
talipler kanları dökülmeden ayrılamayacaklar oradan."

Bunları söyledi ve yere şarap serperek törenini yaptı,
sonra bal gibi tatlı şarabı içti;
yeniden Amphinomos'un eline verdi maşrapayı.
O da kederli yüreğiyle başını eğerek
salonun içinde bir kenara çekildi,
sanki kötü bir şeyler olacağını hissediyordu.
Ama yine de kurtulamadı kaderden,
çünkü Athene onun kaderini
Telemakhos'un güçlü elleri ve mızrağı tarafından
ortadan kaldırılmak olarak bağlamıştı.
Yeniden daha önce kalkmış olduğu koltuğuna oturdu.

O sırada parlak gözlü tanrıça Athene,
İkarios'un kızı akıllı Penelopeia'nın aklına,

ruhlarını umutla doldurmak için taliplere görünme fikrini soktu,
böylelikle çocuğu ve kocası tarafından daha çok sayılacaktı.
Yalancıktan güldü ve kâhya kadına şunları söyledi:
"Eurynome, her ne kadar onlardan nefret etsem de
ruhum hiç istemediği kadar taliplere görünmeyi istiyor.
Oğluma da işine yarayacak bir öğüt vermek isterim:
Güzel konuşan, ama arkadan kurnazlıklar düşünen
kibirli taliplerle çok fazla ahbaplık etmesin."

Yanıtladı onu kâhya kadın Eurynome ve dedi ki:
"Evet, elbette söylediklerin doğrudur kızım.
Git de söyle bunları oğluna, düşünceni saklama.
Ama önce yıkan ve biraz allık sür yanaklarına,
böyle gözyaşı dolu bir suratla çıkma karşısına.
Git, çünkü her gün yas tutmak da o kadar iyi değil.
Bak artık oğlun ne kadar da büyüdü;
onu böyle görebilmek için yüreğinin derinlerinden
tanrılara hep dua ederdin sen."

Yanıtladı onu akıllı Penelopeia ve dedi ki:
"Eurynome, yıkanmam ve allık sürmem için
kışkırtıp durma beni sözlerinle;
biliyorum benim için kaygılandığını,
oysa Olympos'ta oturan tanrılar
kocam derin gemilerle gittiği gün aldılar benim güzelliğimi.
Bana bir iyilik yap ve gelip de salonda yanımda durmaları için
Autonoe ile Hippedamea'yı çağır ne olur.
Tek başıma gidemem erkeklerin arasına, utanırım."

Böyle dedi ve ihtiyar kadın da kadınlara haber vermek üzere
salonun içinden geçip gitti.
O zaman gök gözlü tanrıça Athene başka bir şey geçirdi aklından.
İkarios'un kızının gözlerine tatlı uykuyu döktü:

O da uzanıp uyudu; çözüldü tüm bedeni yatağın içinde.
Tanrıçaların tanrıçası ona
Akhaların görüp de hayran olması için
ölümsüz armağanlar bağışladı.
Öncelikle tanrısal bir ıtırla temizledi güzel yüzünü;
yalnızca güzel çelenkli Kythereli Aphrodite
Kharitlerin şen danslarına gitmek üzere
yola çıkmadan önce sürünürdü bunu.
Onu daha uzun, daha iri ve fildişinden bile beyaz gösterirdi.
Tanrıçalar tanrıçası bunu yaptıktan sonra gitti,
ak kollu hizmetçiler vardılar salona yaklaştıkça artan sesleriyle.
O zaman bıraktı onu tatlı uyku,
hemen yanaklarını ovdu elleriyle ve dedi ki:
"Ne kadar yumuşak ve tatlı bir uyku gelip buldu beni,
benim gibi kederli birini!
Keşke hemen şimdi böyle tatlı bir ölüm verse bana Artemis de,
ömrümü ağlayarak, taptığım kocamın erdemlerini özleyerek
daha fazla yıpratmasam artık;
o Akhalar arasındaki en üstün adamdı."

Böyle söyledi ve indi ışıklı katından;
yalnız değildi, iki hizmetçi onu izliyordu.
Tanrısal kadın, taliplerin yanına vardığında,
durup oda kapısının sağlam pervazında,
örttü yüzünü parlak duvakla.
İki yanında da sadık hizmetçileri duruyordu.
O vakit taliplerin dizlerinin bağı çözüldü,
şehvetle büyülendi ruhları, hepsi onunla yatmayı diledi.
Penelopeia sevgili oğlu Telemakhos ile konuştu:
"Telemakhos, artık aklın da düşüncelerin de yitirmiş
gücünü.
Çocukken bile daha çok şey kurardın aklında;
şimdi büyüdün ve koca bir delikanlı oldun,
boyun da uzadı iyice, gören hayran olur güzelliğine;
ama aklın da düşüncelerin de yaramıyor işe.

Bu yabancının burada, sarayında,
kötü muamele görmesine seyirci kalmışsın.
Eğer evimize gelen bir yabancı
böyle ağırlanırsa nice olur halimiz?
İnsanlar arasında itibarın iki paralık olur,
payına yalnızca utanç düşer."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Anne, öfkelendiğin için seni suçlamıyorum,
ancak ben ruhumla her şeyi,
hem doğruları hem kötülükleri anlıyor ve biliyorum;
artık bir çocuk değilim.
Yine de her şeyin doğrusuna karar verememe,
bak yanımda oturan içi fitne fesat bu adamlar,
şaşırtıp kandırırlar beni; bana yardım edecek kimse yok.
Ama yabancıyla İros'un dövüşleri
kötü taliplerin istedikleri gibi bitmedi,
yabancı güç olarak daha üstün geldi.
Keşke Zeus baba, Athene ve Apollon buyursalar da
evimize çöreklenmiş talipleri savursalar oradan oraya;
son nefeslerini verse kimi önümüzde
kimi yitirse elinin hünerini, gözünün nurunu.
İros gibi çöküp kalsalar, dönemeseler evlerine bile."

İşte onlar da aralarında böyle konuşuyorlardı.
Eurymakhos Penelopeia'ye dedi ki:
"İkarios'un kızı, akıllı Penelopeia,
eğer Peleponessos'ta oturan tüm Akhalar seni görselerdi
sarayın daha çok dolar taşardı taliple,
çünkü görünüşün, boyun posun ve dengeli aklınla
üstünsün diğer tüm kadınlardan."

Daha sonra yanıtladı onu akıllı Penelopeia:
"Eurymakhos, Argoslular Troya'ya gittiklerinde
ölümsüzler mahvettiler yüzümün ve bedenimin güzelliğini,

gidenlerin arasında kocam Odysseus da vardı.
Keşke o beni korumak için dönseydi yerine yurduna,
ünüm daha da yayılırdı o zaman, ne güzel!
Oysa şimdi, tanrı beni öyle dertlere saldı ki, acılar içindeyim.
Vatan topraklarından ayrıldığı anı hatırlıyorum Odysseus'un;
sol elimin bileğinden tutup şöyle demişti:
"Kadınım, sanmam ki rüzgardan hızlı Akhaların
hepsi birden dönsün sağ salim Troya'dan,
denildiğine göre savaşçı adamlarmış bu Troyalılar;
gergin yaylarıyla iyi ok atar,
hızlı atları ustalıkla kullanırlarmış,
eşit giden savaşta sonuca hükmeden o atlarmış.
Bu yüzden tanrı beni geri gönderir mi
yoksa orada, Troya'da, yiter gider miyim bilmiyorum.
Sen buradaki her şeye göz kulak ol;
anneme babama bak sarayda,
gurbette olduğum süre boyunca
aklın her zamankinden daha çok başında olsun;
ne zamanki oğlumuzun sakalları bitecek,
o vakit istediğin kişiyle evlenip bırak ona sarayını."
İşte bunları söylemişti bana
ve şimdi gerçekleşiyor tüm bunlar birer birer.
Değil mi ki Zeus benim elimden mutluluğumu aldı,
o kötü gün gelecek ve ben lanetli bir evlilik yapacağım.
Korkunç bir keder gelip yerleşiyor yüreğime ve ruhuma;
bu güne kadar hiçbir talip yapmamıştır burada yapılanları:
Varlıklı bir ailenin kızı, soylu bir kadınla evlenmek isteyen,
kendisi getirir besili koyunları ve sığırları,
kendisi bir şölen hazırlar kızın akrabalarına,
görkemli armağanlar sunar,
böyle arsızca yiyip bitirmez başkasının malını."

Böyle dedi ve sevindi çok çekmiş tanrısal Odysseus;
onlardan armağanlar almaya bakmasına,
ruhlarını tatlı sözlerle büyülemesine,
ancak aklından da başka şeyler geçirmesine Penelopeia'nın.
Eupheites'in oğlu Antinoos dedi ki Penelopeia'ya:
"İkarios'un kızı, akıllı Penelopeia,
Sen de kabul et Akhalardan gelecek armağanları,
çünkü doğru olmaz geri çevirmek bir armağanı.
Şunu bil ki, sen Akhalar içinden birini seçip evlenmedikçe
ne işimize gideriz ne de başka bir yere biz."

Böyle söyledi Antinoos
ve diğerlerinin de hoşuna gitti bu sözler;
her birinin hizmetkarı armağanlarını getirmeye gitti.
Antinoos'a büyük, çok güzel ve süslü bir duvak getirdi uşağı,
üzerinde on iki tane altın kopça
ve güzelce kıvrılmış çengeller vardı.
Eurymakhos'a ise ustalıkla yapılmış
altın bir gerdanlık getirdi hizmetkarı,
kehribarlarla bağlanmıştı ve güneş gibi parlıyordu.
Eurydamas'a da üç taşla bezenmiş, dut şeklinde
ışıltılı küpeler getirdi iki hizmetçisi.
Polyktor'un oğlu Peisandros'un hizmetçisi
pırıl pırıl süslemeli bir kolye getirdi.
Elbette her bir talibin hizmetkarı
bunlardan başka güzel armağanlar da getirdiler.
Daha sonra tanrısal kadın üst kata çıktı,
hizmetçileri onu arkasından takip ediyorlardı
birbirinden güzel armağanları taşıyarak;
talipler ise kendilerini dansa ve büyüleyici şarkılara bıraktılar;
bir yandan eğleniyor, bir yandan da akşamı bekliyorlardı.
Onlar eğlenirken gelip çöktü karanlık gece.
Aydınlanmak için bir ateş yaktılar salonun orta yerinde;
tunç baltayla kesilmiş kuru odunları çırayla karıştırdılar;
Odysseus'un çilekeş hizmetçileri

her birini sırasıyla tutuşturdular.
Soylu ve hünerli Odysseus hizmetçilere dedi ki:
"Uzundur uzaklarda, gurbette olan kral Odysseus'un
hizmetçileri,
saygıdeğer kraliçenin bulunduğu yere gidin;
iplikleri bükün, yünleri eğirin, eğlendirip oyalayın kraliçeyi
ben yakarım çıraları, aydınlatırım talipleri.
Güzel tahtlı Şafak'ı beklemek isteseler de alt edemezler beni,
çok çekmiş ve dayanıklı biriyim."

Böyle dedi, hizmetçiler de gülüşüp birbirlerine baktılar.
Güzel yanaklı Melantho haksız yere çıkıştı ona.
Dolios'un kızıydı Melantho ama Penelopeia büyütmüştü,
onu kendi kızı gibi beslemiş, onunla oyunlar oynamıştı.
Yine de aklından Pelenopeia'ya acımak geçmezdi,
işi gücü Eurymakhos'la yatmaktı; aşıktı ona.
Odysseus ile de saygısızca konuşarak aşağılayıcı sözlerle dedi ki:
"Zavallı yabancı, görünen o ki aklını kaçırmışsın,
gidip bir sefilin yanında yat ya da başka bir yerde zıbar.
Burada, bu yiğitlerin arasında ne cesaretle gevezelik ediyorsun,
hiç korku duymaz mı ruhun.
Görünen o ki şarap başına vurmuş
ya da hep böyle boş konuşan akılsızın tekisin.
Yoksa Dilenci İros'u yendin diye mi kendine bu güvenin?
Dikkat et de sefil adam, İros'dan daha üstün biri karşına dikilip
güçlü elleriyle kafanı kırdıktan sonra
kan revan içinde evden dışarı atmasın seni."

Dik dik baktı ona hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Şimdi gidip bunu Telemakhos'a söyleyeyim de
köpek gelip lime lime etsin seni!"

Böyle dedi ve sözlerini gerçek sandı kadınlar.
Korkudan dizlerinin bağı çözülerek
salonun içinde koşuşmaya başladılar.

Odysseus yanmakta olan meşalelerin yanında duruyor
ve her birinin daha da alevlenmesini sağlıyordu,
diğerleri de onu seyrediyorlardı.
Ama bir yandan da yüreği ve aklıyla
yapması gerekenleri tasarlıyordu.
Athene izin vermiyordu, arsız taliplerin
insanın ruhunu yaralayan sövgülerinin dinmesine;
Laertes'in oğlunun yüreğinin iyice kederlenmesini istiyordu.
Polybos'un oğlu Eurymakhos ona sataşıp konuşmaya başladı
ve bütün arkadaşlarını güldürdü:
"Dinleyin beni ünlü kraliçenin talipleri,
size göğsümün içindeki ruhumun
bana ne buyurduğunu söyleyeyim:
Bu adam Odysseus'un evine
tanrıların isteği olmaksızın gelmemiştir herhalde,
nasıl da parlıyor kafasının üzeri baksanıza bir meşale gibi,
azıcık olsun saç yok başında."
Sonra döndü kentler zapteden Odysseus'a ve dedi ki:
"Yabancı, seni tarlalarımda işe almamı ister misin;
dolgun ücret veririm sana;
ağılın duvarı için taş toplayıp, büyük ağaçlar diker misin?
Her zaman ekmeğini veririm sana,
giysilerin de olur, ayaklarına da çarık giydiririm.
Ama belli ki, sen alışmışsın, gidip çalışmak istemezsin artık;
yalnızca oturup karnını doyurmak için
kentte gezip dilenmektir uğraşın."

Yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Eurymakhos keşke ikimiz yarışabilsek de,
günlerin uzun olduğu bu yaz gününde,
çayırda kimin daha çok iş çıkaracağını görsek;
benim elimde güzel yapılı orağım olsa sende de aynısından...
Derin karanlık gelene kadar aç bilaç çalışsak
yığınla ot biçene kadar.

Sonra yine sığırları sürsek, ama en iyilerini,
vahşi ve büyük olanlarını, ikisinin de karnı bol otla doymuş,
aynı yaşta ve aynı güçte olsalar,
güçleriyle başa çıkmak çok zor da olsa,
dört dönümlük toprak sabanın altında havalansa;
o zaman görürdün, nasıl dizdiğimi evlekleri iki yana.
Ve yine bir gün Kronos'un oğlu savaş çıkarırsa bir yerlerde,
benim de bir kalkanım, iki mızrağım
ve saf tunçtan, şakağıma uygun bir miğferim olsa
o zaman görürsün, nasıl karıştığımı ön saflardaki erlerin arasına,
işte o vakit konuşamazdın söverek karşımda.
Oysa şimdi bolca sövüyorsun haşin ruhunla,
kendini de çok büyük ve güçlü sanıyorsun,
çünkü kendini daha yiğit olanlarla değil
altındakilerle kıyaslıyorsun.
Oysa şimdi Odysseus çıkıp gelse vatan topraklarına,
ne kadar geniş de olsa bu kapılar,
dar gelirdi sana, kaçamazdın dışarı."

Böyle dedi ve Eurymakhos daha da hiddetlendi;
ona ters ters bakarak şu kanatlı sözleri söyledi:
"Sefil herif, bunca yiğidin içinde
ettiğin şu cüretli sözlere de bak!
Hiç mi korkmazsın, sarhoş musun ne,
yoksa ne söylediğini bilmeyen bir akılsız mısın?
Korkmadan söylediğin bu sözler yüzünden,
gör bak sana neler edeceğim.
Ya şarap vurmuş olmalı başına
ya da hep böyle boş konuşan akılsızın birisin.
Yoksa dilenci İros'u yendiğin için mi kendine bu güvenin?"

Böyle dedi ve bir iskemle yakalayıp fırlattı;
Odysseus da Eurymakhos'tan korunmak için
Dulikhon'lı Amphinomos'un dizlerinin dibine çömeldi.

İskemle gidip şarap sunan kişinin sağ omzuna çarptı,
şarap testisi elinden düşerken büyük bir gürültü çıkardı,
adam da inleyerek sırtüstü tozun toprağın içine yığıldı.
Talipler gürültüyle toplandılar gölgeli salonda,
birbirlerine dönüp şunları söylediler:
"Keşke yabancı buraya gelemeden,
yok olup gitseydi başka yerlerde;
o zaman huzurumuzu da kaçıramazdı böyle.
Şimdi bir dilenci yüzünden itişip duruyoruz,
güzelim yemeklerin de tadını çıkaramayacağız."

Yiğit Telemakhos dedi ki onlara:
"Ne o, aklınızı mı kaçırdınız?
Nasıl oldu da yemek içmek çıktı aklınızdan?
Mutlaka bir tanrı kışkırtmış olmalı sizi.
Haydi güzelce yiyip için de kalkıp gidin evlerinize yatın,
ama sizi kovduğımı sanmayın."

Böyle dedi, diğerleri de dudaklarını ısırdılar hırstan,
ve Telemakhos'un bu cesaretine şaştılar.
Kral Aretes'in oğlu Nisos'un görkemli oğlu Amphinomos
konuştu taliplerle ve dedi ki:
"Sevgili dostlarım, doğru söze tepki göstermemek lazım,
kimse aksini söyleyerek buna karşı çıkmamalı.
Yabancıyı da, tanrısal Odysseus'un evindeki diğer
hizmetçileri de rahatsız etmeyin sakın.
Haydi şarap dağıtan doldursun bardaklarımızı,
biz de tanrılar adına yere serpelim şarabımızı
ve gidip yatalım evlerimize.
Bu yabancıyı da Odysseus'un sarayında bırakalım da
Telemakhos ilgilensin onunla,
adam onun evine geldi ne de olsa."

Böyle dedi, diğerleri de beğendiler onun bu sözlerini.
Amphinomos'un hizmetçisi Dulikhionlu hizmetkar Mulios da

testinin içinde şarabı kardı.
Hemen gidip teker teker pay etti şarabı herkese,
diğerleri de mutlu tanrılar adına yere şarap serptikten sonra
içtiler bal gibi tatlı şaraplarını.
Hepsi şarap serpme işini bitirdikten
ve gönüllerince içtikten sonra
evlerine gitmek üzere yola koyuldular.

RAPSODİ 19

[Odysseus ile Penelopeia'nın Konuşması – Ayak Yıkama Sahnesi]

Tanrısal Odysseus kaldı salonda
Athene'nin yardımıyla talipleri nasıl öldüreceği vardı aklında.
Telemakhos'a şu kanatlı sözleri söyledi hemen:
"Telemakhos, bütün savaş silahlarını içeri koymalıyız;
bırakmamalıyız bir tekini bile;
talipler sana ne olduğunu sorduklarında
tatlı sözlerle şu bahaneleri sıralarsın onlara:
'Onları dumandan uzaklaştırıyordum,
Odysseus'un Troya'ya giderken bıraktığı gibi değiller artık,
yanan ateşin alevleri bozmuş onları.
Hatta daha önemli bir şey daha soktu tanrı aklıma:
Olur ya, sarhoş olup dalaşırsanız birbirinize,
kara çalarsanız nişanımıza ve şölenimize
hele bir de yaralarsanız birbirinizi;
demir denen şey insanı kendine çeker durup dururken.'"

Böyle söyledi, Telemakhos da dinledi sevgili babasını.
Dışarıya dadısı Eurykleia'ya seslendi ve dedi ki:
"Nineciğim, babamın güzel silahlarını odaya yerleştirene kadar
kadınları salonda tutmanı rica ederim senden,
evde kimse ilgilenmiyor o silahlarla,
duman hepsini matlaştırmış;
babam gittiğinde daha küçücüktüm,
ama şimdi alevlerden uzağa kaldırmak istiyorum onları."

Sevgili dadı Eurykleia dedi ki ona:
"Yavrum, keşke evin idaresini de sen üstlensen,
her şeyi düşünüp bütün mal mülke de sahip çıksan.
Söyle bana, kim gelip de sana ışık tutacak?
Hizmetçilerin seni aydınlatmasına izin vermiyorsun,
onların önünden gitmesini de istemiyorsun."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Yabancı tutacak bana ışığı; evimde benim ekmeğimi yiyen biri
uzaklardan da gelmiş olsa, iş yapmadan duramaz ocağımda."

Böyle dedi, kadın da yanıt vermedi bu sözlere
ve kapılarını kapattı güzel yapılı sarayın.
O zaman ikisi, Odysseus ile görkemli oğlu kalktılar,
miğferleri, göbekli kalkanları ve sivri mızrakları
içeri taşımaya başladılar.
Önlerinde de Pallas Athene,
elinde altın bir kandille parlak bir ışık saçıyordu etrafa.
O zaman Telemakhos hemen babasına dedi ki:

"Baba, gerçekten de hayran olunası şeyler görüyorum!
Sarayın tüm duvarları, katların güzel kirişleri,
zeytin ağacından yapılma yüksek sütunlar ve kolonlar
ateşte yanıyormuş gibi pırıl pırıl görünüyorlar;
sanki içeride, geniş gökyüzünde oturan tanrılardan biri var."

Odysseus onu yanıtlayarak dedi ki:
"Sus, aklında tut gördüklerini, bana hiçbir şey sorma;
Olympos'ta oturan tanrılar böylesine alışkın.
Haydi sen şimdi gidip yat, ben burada kalacağım,
hizmetçileri ve anneni bir kere daha deneyeceğim,
herhalde annen de ağıtlar yakarak soracak her şeyi bir bir
bana."

Böyle söyledi, Telemakhos da salondan dışarı çıktı,
parlayan meşalelerin ışığında, tatlı uykuya daldığı odasına gitti.
Yatıp uzandı ve tanrısal Şafak'ı bekledi.

Tanrısal Odysseus salonda yalnız kalmıştı;
Athene'nin yardımıyla talipleri nasıl öldüreceğini kuruyordu.
Artemis ya da altın Aphrodite kadar güzel akıllı Penelopeia,
çıktı odasından, yanında iki hizmetçisi de vardı;
koltuğunu ateşin yanına koydular, oturdu.

Fildişleri ve gümüşle işlenmişti cilalı koltuğu,
bir zamanlar usta İkmalios yapmıştı onu;
ayaklarının altına da koltuğa bağlı iskemleyi çekip
üzerine büyük bir post serdi hizmetçiler.
İşte akıllı Penelopeia oraya oturdu.
Ak kollu hizmetçiler de salondaki sofradan
bir sürü ekmekle, arsız taliplerin boş kadehlerini taşıdılar;
sonra ısınmak ve aydınlanmak için
ateşin korlarını alt üst edip bir sürü odun attılar.
Melantho ikinci kez Odysseus'a söylendi ve dedi ki:
"Yabancı, gece bile evin içinde dolanıp
bizi rahatsız etmeye devam mı edeceksin,
kadınların arasına da mı karışacaksın utanmadan?
Dışarı çık seni sefil, defol git yemeğini ye,
yoksa kafana yersin meşaleyi."

Ters ters baktı ve dedi ki ona hünerli Odysseus:
"Lanet kadın, nedir benimle alıp veremediğin?
Yoksa kokular sürünmediğim,
üzerimdeki paçavralarla dilendiğim için mi
böyle aşağılar durursun beni?
Yokluk buna mecbur ediyor beni;
dilenciler ve berduşlar böyledirler.
Ben bir zamanlar çok mutlu bir adamdım,
insanların arasında yaşayıp varlıklı bir evde otururdum,
o zamanlar, benim şu anki halime benzer dilencilere
ne vesileyle gelirlerse gelsinler hep bir şeyler verirdim;
sayısız hizmetçim, iyi bir yaşam
ve zenginlik için gereken her şeyim vardı.
Ancak Kronos'un oğlu Zeus, her şeyimi aldı elimden,
herhalde bu hale düşmemi istedi.
Bu nedenle sen de kızım, dikkat et bir gün gelip de
seni diğerlerinden ayıran güzelliğini yitirmeyesin,
gün olur belki hanımın sana öfkelenir, kötü davranmaya başlar,
ya da belki bir gün Odysseus çıkıp gelir,

çünkü hâlâ bir ümit var bunun için.
O kaybolup gittiyse ve vatanına dönmeyecekse bile
Apollon'un yetiştirdiği oğlu Telemakhos var;
o da epey büyümüş, saygısız bir kadının hareketleri
kaçmayacaktır onun da gözünden,
ne de olsa, artık bir çocuk değil o."

Böyle dedi, akıllı Penelopeia da dinledi onu
ve hizmetçiye çıkışarak dedi ki:
"Seni utanmaz arlanmaz, korkusuz köpek,
sanma ki yaptığın kötülükler kaçıyor gözümden,
başınla ödeyeceksin bir gün bunları;
sen de biliyordun, sarayımdaki yabancıya,
beni büyük acılar içinde bırakıp giden
kocamı sormak istediğimi, benden duymuştun."

Bunları söyledi ve kahya kadın Eurynomos'a seslendi:
"Bir iskemle getir ve post ser üzerine de,
yabancı gelip beni dinlerken otursun diye,
sormak istediğim şeyler var ona."

Böyle dedi, kadın da hızla güzel cilalı bir iskemle getirip
koydu yere, üzerine de postlar serdi.
İşte çok çekmiş tanrısal Odysseus da gelip oraya oturdu.
Önce akıllı Penelopeia konuşmaya başladı:
"Yabancı, önce sana bir şeyler soracağım:
Kimsin ve nerelisin? Neredesin kentin ve ailen kim?"

Yanıtladı onu hünerli Odysseus ve şunları söyledi:
"Hanımım, bu uçsuz bucaksız yeryüzünde
kimse kınayamaz seni,
o güzel namın yayılmıştır,
tanrı korkusu olan yiğit halk arasında hüküm süren
kusursuz ve her konuda adil bir kralınki gibi;
o kral ki, iyi yönetimine karşılık,
bereketli toprağı buğday ve arpa verir,

ağaçları yemişle doludur, koyunları hep yavrular,
denizi bol bol balık verir,
halkı ise onun buyruğu altında erdemiyle yaşar gider.
Şimdi sen sor bana evinde bilmek istediklerini,
ama ruhumun acı kederle daha fazla dolmaması için,
yalvarırım soyumu sopumu, vatan topraklarımı sorma.
Halim içler acısıdır, ama şimdi burada, yabancı bir evde
oturup da dövünüp ağlamanın gereği yok,
diğer yandan, başkasını kederlere salmak da iyi bir şey değildir;
olur ya, şarap başıma vurduğu için gözyaşlarına boğulurum,
o vakit hizmetçilerden biri de bana kızabilir
ya da bizzat sen kendin öfkelenebilirsin bana."

O zaman yanıtladı onu akıllı Penelopeia:
"Yabancı, bedenimin güzelliğini mahvetti ölümsüzler;
Argoslular Troya'ya gittiklerinde,
aralarında kocam Odysseus da vardı.
Beni korumak için geri gelseydi,
ünüm daha büyük, daha güzel olurdu.
Oysa şimdi keder içindeyim,
tanrı bir sürü derdi bir arada verdi bana.
Adaların en önde gelen erkekleri;
Dulikhion, Same ve ormanlık Zakynthos'takiler,
hatta aydınlık İthake'de oturanlar bile
isteğim olmaksızın doluştular çevreme
beni kendilerine eş yapmak için
ve bu sırada evimi barkımı mahvediyorlar.
Bu nedenle, ne yabancıları gözetebiliyorum ne de duacıları,
halka hizmet eden habercilere bile bir faydam yok,
Odysseus'un özlemiyle eriyip bitiyor yüreğim.
Taliplere gelince, onlar bir an önce düğün yapmak telaşında,
bir sürü oyun bir sürü numara yaparım onlara.
Öncelikle tanrı aklıma dokuma yapma fikrini soktu:
Büyük ve ince bir dokuma yapmak için
saraya büyük bir tezgah kurdum, onlara da dedim ki:

'Genç taliplerim, tanrısal Odysseus öldüğüne göre,
şimdi biraz sabredin siz de,
çok acele etmeyin evlenmek için benimle,
bekleyin de bu dokumayı bir bitireyim, bunca iplik
gitmesin boşa.
Kara ve keder verici ölüm onu bulunca
kahraman Laertes için kefen olacak bu dokuma;
geride bunca mal mülk bırakmış soylu bir adam
kefensiz gömülürse Akha kadınları sonra bana neler der.'
Böyle dedim ve diğerlerinin de yiğit yürekleri ikna oldu.
İşte o günden itibaren üç sene boyunca
gündüz dokuma yapıp büyük tezgahımda
gece de sökerek dokuduklarımı, kandırıyordum Akhaları;
derken dördüncü sene geldi çattı,
ilk yazdaydık, günler geçip aylar birbirini kovalıyordu,
talipler öğrendiler ihbarcı, acımasız bir köpekten numaramı
ve gelip payladılar beni, acı sözler ettiler.
İşte böylelikle bitirdim dokumayı istemeye istemeye.
Ne düğünden kaçabiliyorum
ne de bir başka kurnazlık geliyor aklıma şimdi;
evlenmem için baskı yapıyor annemle babam,
oğlum da kızıyor, talipler yedikçe malımızı mülkümüzü;
o da artık büyüdü erkek oldu,
Zeus ona bu şerefi verdi de,
evine barkına sahip çıkacak hale geldi.
İşte benim durumum bu, şimdi de sen söyle bana soyunu.
Nerelisin? Herhalde masallardaki gibi,
bir meşeden ya da kayadan olmadın."

Yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Laertes'in oğlu Odysseus'un saygıdeğer karısı,
soyumu sopumu sorup durmaktan vazgeçmeyecek misin?
Her ne kadar bana bunları anlattırarak
bana hükmeden acılarımı artıracak olsan da
gerçekleri söyleyeceğim sana;

benim gibi bunca zaman vatanından ayrı kalan bir adam,
fanilerin kentlerinde işkenceler çekerek dolanıp durur
ve işte sonra da bu hale gelir.
Madem sordun, öğrenmek istediklerini söyleyeceğim sana.
Karanlık denizin ortasında Girit diye bir yer var,
güzel, bereketli, her yanı denizlerle çevrili bir ülkedir.
Orada sayısız insan ve doksan da kent vardır.
Her birinin dili farklıdır, her dil bir diğerine karışmıştır:
Orada Akhalar da var, yüce gönüllü Eteokretler de,
Kydonlar da, üç boya ayrılan Dorlar ve tanrısal Pelasglar da.
İşte hepsinin ortasında da güçlü Minos'un hükmettiği
büyük kent Knossos var.
O Minos ki, Zeus'la konuşurdu,
ve babam yüce gönüllü Deukalion'un babasıydı.
Ben ve komutan İdomeneus Deukalion'un çocuklarıyız.
İdomeneus oyuk gemilerle Atreusoğullarıyla birlikte
İlyon'a gitti,
benim bilinen ismim de Aithos'dur;
İdomeneus'tan sonra doğdum,
elbette ki o benden daha büyük ve daha güçlüdür.
Girit'te ben Odysseus'u ağırlamıştım,
Troya'ya giderken rüzgar onu savurmuş,
ta uzaklardan, Maleia'dan oraya getirmişti.
Amnisos'ta, Eileithuie'nin mağarasının olduğu yerde durmuştu,
zorlu limanlara girmiş ve fırtınalardan zar zor kurtulmuştu.
Hemen kente inip İdomeneus'u aradı,
dediğine göre bir zamanlar onun sevgili konuğu olmuştu.
Oysa o geldiğinde, İdomeneus'un oyuk gemileriyle
İlyon tarafına gitmesinin üzerinden on ya da on bir gün
geçmişti.
Ben alıp evime götürdüm Odysseus'u
ve büyük bir özenle konuk ettim onu,
o zamanlar evimizde her şeyimiz vardı.
Onunla birlikte olan diğer yoldaşlarına da,

halktan un, alev alev yanan şarap
ve kurban ederek karınlarını doyurmaları için sığırlar
gönderdim.
İşte orada on iki gün kaldı tanrısal Akhalar,
güçlü kuzey rüzgarı onları yollarından alıkoyuyor,
karada bile ayakta durmalarına izin vermiyordu;
tanrılardan biri ayaklandırmıştı bu rüzgarı.
On üçüncü gün rüzgar dindi ve onlar da denize açıldılar."

O yalan hikayeyi gerçeğe benzeterek anlatırken,
Penelopeia da onu dinleyip kederinden yaşlar döküyordu.
Nasıl ki lodos, Zephyros'un dağların doruklarında topladığı
karları eritirse ve karlar eridiğinde
nehirler nasıl dolup akmaya başlarsa,
işte yanında oturan kocası için ağlarken
onun güzel yanaklarından da gözyaşları öyle akıyordu.
Odysseus da ruhunun derinlerinden üzülüyordu
böyle çaresizce ağlayıp dövünen karısı için,
ancak göz kapaklarının ardındaki gözleri
bir balmumu ya da bir demir parçası gibi sabitti
ve saklıyordu kendi gözyaşlarını.
Bol gözyaşlarıyla ağlamaya doyduğunda yanıtladı onu
Penelopeia ve dedi ki:
"Seni bir sınamak gerek yabancı, gerçekten dediğin gibi,
tanrıya denk yoldaşlarıyla birlikte kocamı evinde ağırladın
mı diye.
Söyle bana, nasıl bir giysi giymişti bedenine,
o ve onu izleyen arkadaşları nasıl kişilerdi?"

Yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Hanımefendi, kolay değil bunu söyleyebilmem
aradan bunca sene geçmişken,
onun bizim oradan geçişinin üzerinden
yirmi seneden fazla zaman geçti.
Ama anlatayım sana yüreğimde nasıl kaldıysa öyle:

Tanrısal Odysseus'un tok kumaştan kırmızı bir pelerini vardı,
iki kattı ve üzerinde iki gözlü altın bir kanca dikiliydi,
önü ince işlenmiş nakışla doluydu;
bir köpek ön ayaklarıyla, kendisine çırpınarak bakan
bir geyik yavrusunu tutuyordu.
Buna bakan herkes hayran oluyordu, çünkü işleme altındandı,
köpek bir yandan geyiği boğarken bir yandan bakıyordu,
geyik de kaçmak için ayaklarıyla çırpınıyordu.
Bedenini saran gömleğini de görmüştüm,
kurumuş bir soğanın zarı gibi incecik ve yumuşaktı,
güneş gibi parlıyordu teninde;
onu gören her kadın hayran oluyordu.
Bir şey daha söyleyeceğim sana, aklında tut bunu iyice:
Bilmiyorum, evinden mi getirmişti bu giysileri
yoksa hızlı gemisiyle yolculuk ederken
bir dostu mu armağan etmişti;
ne de olsa pek çok kişi ile dostluk kurmuştu,
Akhaların pek azı onun gibidir bu konuda.
Ben de ona tunç bir kılıç, iki katlı güzel bir pelerin
ve bir de uzun gömlek armağan etmiştim,
saygıyla uğurlamıştım onu sağlam gemisine;
yaşça biraz büyüğü olan bir hizmetkar izliyordu onu.
Sana hizmetkarın nasıl olduğunu da söyleyeyim:
Yuvarlak omuzlu, esmer, kıvırcık saçlı biriydi,
ismi Eurybates'ti, Odysseus onu sayardı en çok,
çünkü o adam yanlışı doğrudan ayırabiliyordu."

Böyle dedi ve yabancının bahsettiği kişinin
Odysseus olduğundan kuşkusu kalmadı kadının;
içinde iyice büyüdü ağlama özlemi.
Bol gözyaşlarıyla ağlamaya doyduğunda yanıtladı onu ve dedi ki:
"Yabancı, biraz öncesine kadar sadece acıdığım biriydin,
ama artık sevilen ve sayılan bir konuk olacaksın sarayımda.
Bahsettiğin giysileri, bizzat ben vermiştim ona,

güzelce katlamıştım odada ve üzerine de süs olsun diye
o parlak kancayı takmıştım.
Ama o artık sevgili vatan topraklarına dönmeyecek
ve ben de karşılayamayacağım onu kendi evinde;
belli ki, oyuk gemisiyle İlyon'a doğru yol alırken Odysseus
kötü kader de ayrılmamış yanından."

Ona yanıt verdi hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Laertes'in oğlu Odysseus'un saygıdeğer karısı,
yıpratma artık güzel yüzünü;
tüketip bitirme ruhunu kocan için dövünüp durarak.
Elbette suçlamıyorum seni böyle davrandığın için;
hangi kadın gözyaşı dökmez ki,
şehvetle yan yana uzandığı kocasını yitirince,
tanrıya denk Odysseus kadar olmasa bile,
çocuklarının babası olan adamı kaybedince.
Haydi, şimdi ağlayıp sızlamayı bırak da dinle sözlerimi,
çünkü sana gerçekleri söyleyecek,
senden hiçbir şey saklamayacağım,
yakınlardaki Thesptorların bereketli topraklarında
ne duyduysam bir bir anlatacağım:
Öğrendiğim kadarıyla Odysseus sağ salim dönecek buraya,
halklardan toplanmış bir sürü kıymetli armağanla.
Thrinakie adasından dönerken
şarap renkli denizde kaybetmiş
sevgili yoldaşlarını ve oyuk gemisini,
çünkü Zeus ve Güneş tanrısı çok kızmışlar,
sığırlarını kestikleri için yoldaşları.
Hepsi kaybolup gitmiş fırtınalı denizde,
bir tek geminin omurgasına tutunan Odysseus
kıyıya sürüklenmiş dalgalar tarafından
ve tanrıya yakın oturan Phaiakların ülkesine çıkmış.
Phaiaklar yürekten, tanrı kadar saygı göstermişler ona,
bir sürü armağanlar sunmuşlar
ve sağ salim ülkesine uğurlamışlar;

Uzun süre önce burada olması gerekirdi Odysseus'un,
ancak ruhunda daha iyi bir şey kurmuş olmalı:
Ülkeler dolaşıp bolca servet toplamak.
Odysseus kazanmayı diğer tüm fanilerden iyi bilir,
hiçbir fani bu konuda onunla yarışamaz.
Bunu bana Thesprotların kralı Pheidon söylemişti,
tanrılar adına yere şarap serperek ant içmişti evinde:
Odysseus için denize bir gemi indirmiş,
onu sevgili vatan topraklarına götürecek mürettebatı da
ayarlamıştı.
Ancak beni daha önce gönderdi buğday zengini Dulikhion'a
yola çıkan bir Thesprot gemisiyle.
Odysseus'un topladığı malları da gösterdi bana,
bir insanın on kuşak bütün soyunu besleyebilirdi;
İşte Odysseus'un oradaki malları o kadar çok ve
kıymetliydi.
Bana onun Dodone'ye uzun Meşe ağacından
Zeus'un dileğini öğrenmeye gittiğini söyledi;
bunca zaman uzakta olduğu sevgili vatan topraklarına
gizliden mi yoksa açıktan mı döneceğini öğrenmek için.
Anlayacağın Odysseus iyi ve dönecek;
çok yakında kavuşacak sevdiklerine ve vatanına.
Sana bir yemin daha vereceğim:
Öncelikle tanrılar içinde en üstün ve mükemmel olanı Zeus
ve kusursuz Odysseus'un ocağındaki şu ateş şahidim olsun ki,
gerçekten de bu dediklerim olacak.
Bu ay içinde; ya bu ayın sonunda ya da gelecek ayın başında
Odysseus gelecek buraya."

Yanıtladı onu yine akıllı Penelopeia:
"Yabancı, keşke bu dediklerin gerçek olsa!
O zaman hızla kazanırdın sevgimi
ve birçok armağan alırdın benden,
öyle ki, kim rastlasa sana, imrenirdi.
Ancak ruhum başka bir şey söyler bana:

Ne Odysseus geri gelecek evine
ne de seni topraklarına göndermek için uğraşacak kimse;
bu evde konuklarını uğurlayacak,
Odysseus gibi bir komutan mı var!
Haydi kızlar şimdi yabancının ellerine su döküp
yatağını, döşeğini, keçeleri ve parlak örtüleri serin,
bir güzel ısınsın altın tahtlı Şafak gelene dek.
Sabah da gün ağarır ağarmaz yıkayıp yağ ile ovun onu,
çünkü salonda Telemakhos'un yanında oturacak sofraya.
Eğer taliplerden biri onu korkutur, rahatsız ederse
onun sonu çok kötü olacak,
ne kadar kızarsa kızsın bir daha barınamayacak burada.
Ey yabancı, güneşten kavrulmuş halinle, yıkanmadan,
kötü giysilerinle sofraya oturtsaydım seni sarayımda,
o zaman nasıl bilecektin benim akıl ve erdem bakımından
diğer kadınlardan üstün olduğumu?
İnsan dediğin kısa ömürlü;
merhametsiz, katı yürekli kişiler
ömürleri boyunca lanetlenir faniler tarafından,
öldüğünde de arkasından kötü konuşulur;
ama her kim ki, kusursuz ve iyi düşüncelidir,
yabancılar ününü şanını her yerde tüm insanlara yayar,
herkes över iyiliğini."

Hünerli Odysseus onu yanıtlayarak dedi ki:
"Laertes'in oğlu Odysseus'un saygıdeğer karısı,
Girit'in karşı dağlarından uzaklaşalı
ve uzun kürekli geminin üzerinde yol almaya başlayalı beri
örtüler örtünmeyi, parlak çarşaflarda yatmayı unuttum.
İyisi mi, ben yine berbat bir yatakta,
yorgun argın bekleyeyim tanrısal Şafak'ı.
Yüreğim çekmez hiç ayaklarımın yıkanmasını,
istemem evdeki hizmetçilerin ayaklarıma dokunmasını;
ancak yaşı geçkin, sağlam düşünceli,

benim kadar çekmiş bir ihtiyar kadın var ise o olabilir.
Engel olmam onun ayaklarıma dokunmasına."

Yanıtladı onu akıllı Penelopeia:
"Sevgili yabancı, uzak ülkelerden gelen konuklar arasında
şimdiye dek evime gelen en aklı başında adam sensin.
Çok akıllı sözler ediyorsun sen;
gerçekten de ihtiyar bir kadın hizmetçim var,
çok da aklı başında biridir,
talihsiz Odysseus'u da o emzirip büyüttü,
anasının karnından onun eline doğmuştu.
Gücü kuvveti azalmış da olsa, varsın o yıkasın senin ayaklarını.
Kalk haydi akıllı Eurykleia,
efendinin yaşıtı olan bu adamın ayaklarını yıka,
Odysseus'un elleri ve ayakları da şimdi böyle olmalı,
ne de olsa talihsizlik daha çabuk yaşlandırır fanileri."

Böyle dedi ve ihtiyar kadın da
elleriyle yüzünü kapadı ve gözyaşları dökmeye başladı,
ağlayarak dedi ki:
"Zavallı evladım, bilmem ki senin için ne yapayım.
Ruhun tanrıdan korksa da, tüm insanlar arasında
Zeus yine de en çok sana düşmanlık beslemiş;
şimdiye dek hiçbir insan
yıldırımlar göndererek mutlu olan Zeus adına
ne bu kadar yağlı butu yakmıştır
ne de hayranlık uyandıran yüzlük kurbanlar kesmiştir;
oysa ki, sen ona güzel bir yaşlılığa erişmek
ve görkemli oğlunu büyütmek için dualar etmiştin,
ama bak o seni tamamen mahrum etti dönüş gününden.
Buradaki köpekler seni nasıl hor gördülerse,
belki de uzaklardaki ünlü saraylarda,
Odysseus'u da böyle rahatsız ediyorlardır;
sana kötü davranıp hakaret ettikleri için olsa gerek
ayaklarını yıkamamı istemiyorsun şimdi benim;

ama madem ki İkarios'un kızı akıllı Penelopeia istedi bunu,
hem onun hem de senin hatırına yıkayacağım elbet;
zaten içimden bir ses de sana hizmet etmemi söylüyor.
Söyleyim sana nedenini:
Bu güne kadar çile çekmiş birçok yabancı geldi buraya,
ama gelen hiç kimse benzemiyordu senin kadar ona,
bedenin, sesin ve bacaklarınla çok benziyorsun
Odysseus'a."

Yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"İkimizi de görenler benzediğimizi söylerlerdi hep,
bak şimdi sen de söyledin aynısını."
O böyle dedi, kocakarı da parlak leğeni aldı,
onunla yıkayacaktı ayaklarını,
içine bolca soğuk su döktü önce, sıcak su ekledi sonra.
Odysseus ocaktan uzakta oturuyordu,
odanın karanlık kısmına doğru dönmüştü;
çünkü aklına, ayağına dokunduğunda
yaşlı kadının yarasını tanıyıp,
kim olduğunun ortaya çıkabileceği gelmişti.
Kadın yanına gelip ayaklarını yıkamaya başladı;
hemen tanıdı yara izini ve efendisini.
Bu yara izi, bir zamanlar Autolykos
ve oğullarıyla birlikte Pernessos'a gittiğinde
beyaz dişli bir domuz tarafından ısırıldığında olmuştu.
Autolykos, annesinin görkemli babasıydı,
yalan yere yemin etmekte ve hırsızlıkta
tüm insanları geride bırakırdı;
tanrı Hermeias bağışlamıştı ona bu yeteneği,
çünkü memnundu Autolykos'un
kendisi için kuzuların ve oğlakların butlarını yakmasından,
seve seve yardım ediyordu ona.

Autolykos zengin İthake'ye gelip
kızının yeni doğmuş oğlunu görmüştü;

Eurykleia sofradan kalktıktan sonra,
çocuğu dedesinin dizlerine koymuş
ve onunla konuşup şunu söylemişti:
"Autolykos, kızının sevgili oğluna bir isim bulup koymalısın."
Yanıtlamıştı onu Autolykos ve demişti ki:
"Damadım ve kızım, buraya gelene kadar yolda,
Pek çok kötülük gördüm kadınlardan ve erkeklerden
çok öfkelendim onlara, bu yüzden çocuğunuza
'öfkeli' anlamına gelen Odysseus ismini koyun,
insanlar bu isimle seslensinler ona.
Ergenlik çağına varıp da
Parnessos'taki ana ocağına geldiği zaman
armağanlar sunup mutlu ederek geri göndereyim ben de onu."
İşte bunun için oradaydı Odysseus:
Dedesi kendisine görkemli armağanlar sunsun diye.
Autolykos ve oğulları kollarını açıp tatlı sözlerle selamlayarak
karşılamışlardı onu.
Ninesi Amphithea da kucaklayıp
başından ve güzel gözlerinden öpmüştü.
Autolykos yemek hazırlamalarını buyurmuştu şanlı oğullarına;
babalarının sözünü ikiletmemişti onlar da,
dediklerini yapıp hemen beş yaşında bir boğa getirmiş,
hayvanın derisini yüzüp parçalara bölerek
ustalıkla şişlere geçirmiş, özenle pişirip bölüştürmüşlerdi.
Güneş batana kadar tüm gün yediler,
her şeyin güzelce paylaştırıldığı sofrada
ruhlarının çektiği hiçbir şey eksik değildi.
Güneş batıp da karanlık geldiğinde yatmaya gittiler,
aldılar uykunun armağanlarını.
Sabah doğan gül parmaklı Şafak göründüğünde
Autolykos'un oğulları ve köpekler
ava gitmek için harekete geçtiler,
tanrısal Odysseus da aralarındaydı.
Ormanlarla dolu yüksek bir dağa; Parnesos'a çıktılar

ve çabucak vardılar rüzgarın dövdüğü sırtlara,
az sonra güneş, derin akan Okeanos'un dingin suları üzerinden
ilerideki topraklara vurdu ışınlarını.
Avcılar ormana girmişlerdi,
köpekler av hayvanlarının izlerini takip ediyordu,
arkalarından da Autolykos'un oğulları geliyordu,
tanrısal Odysseus da onlarla yüyüyordu, köpeklerin yanında,
uzun gölgeli mızrağını sallıyordu.
İşte orada sık çalıların içinde uzanmış yatan
büyük bir yaban domuzu vardı;
oraya ne nemli rüzgarlar erişebiliyordu
ne ışınları parlayan güneş ne de yağmur;
işte o kadar sıktı orman; yerlerde de sürüyle yaprak...
Etrafında ilerleyen insanların ve köpeklerin adımlarını duydu
ve yattığı yerden fırlayıp karşılarına çıktı,
sırtındaki bütün tüyler diken diken kalkmıştı,
gözlerinden alevler saçarak karşılarında durdu.
Odysseus atıldı hepsinden önce,
güçlü elleriyle uzun mızrağını kaldırmış onu vurmak istiyordu.
Ama yaban domuzu daha erken davrandı;
onu dizlerinden ısırıp etini dişleriyle sıyırdı,
neyse ki, kemiklerine kadar varamadı.
Odysseus da sağ omzundan yaraladı domuzu;
görkemli mızrağın ucu diğer taraftan çıktı,
hayvan böğürerek tozun dumanın içine düştü; canı uçup gitti.
Autolykos'un oğulları hemen koştular Odysseus'un yanına;
yarasını dikkatle sarıp, bir büyüyle kara kanı durdular
ve hemen sevgili babalarının evine götürdüler onu.
Autolykos ve oğulları bir güzel tedavi edip
görkemli armağanlar sundular ona,
büyük bir sevgi ve neşeyle uğurladılar İthake'ye.
Babası ve saygıdeğer annesi sevindiler Odysseus'un dönmesine,
yarasını görüp merak ettiler nasıl olduğunu.
O da anlattı onlara, Autolykos'un oğullarıyla birlikte

Parnesos'a ava gittiklerinde,
beyaz dişli bir yaban domuzunun kendisini nasıl yaraladığını.

İhtiyar kadın, Odysseus'un bacağını tutar tutmaz,
hemen tanıdı yarayı, o anda da elinden bırakıverdi,
olanca ağırlığıyla leğenin içine düşen ayak tuncu çınlattı;
leğen devrildi, sular yere saçıldı.
Gönlü hem keder hem de sevinçle doldu kadının,
gözlerini yaşlar kapladı ve sesi boğuldu.
Odysseus'u çenesinden tutup dedi ki:
"Odysseus'sun sen, Odysseus sevgili yavrum,
nasıl tanıyamadım ben ayaklarına dokunmadan efendimi."

Bunları söyledi ve sonra gözünün ucuyla Penelopia'ya baktı
sevgili kocasının evde olduğunu söyleme isteğiyle;
ancak Penelopeia ona bakmıyordu o sırada,
anlayamadı olan biteni,
çünkü Athene aklını başka bir yere çevirmişti onun.
Odysseus elini uzatıp Eurykleia'yı boynundan yakaladı,
diğer eliyle onu kendisine çekip şunları söyledi:
"Anacığım, sen beni mahvetmek mi istiyorsun?
Sen değil miydin beni memesiyle besleyen.
Yirmi yıl çile çektikten sonra, geldim sonunda baba
topraklarına.
Şimdi, madem beni tanıttı sana tanrı
sus da öğrenmesin kimse sarayda olduğumu.
Şu söyleyeceklerim aynen olacak bilesin:
Tanrı benim ellerimle alt ederse azgın talipleri,
tüm hizmetçileri öldüreceğim saraydaki,
olur da şimdi konuşursan,
dadım demem gözünün yaşına bakmam senin de."

Bunun üzerine dedi ki ona akıllı Eurykleia:
"Evladım, ne biçim söz çıktı öyle dişlerinin arasından!
Bilmez misin ne kadar sağlam ve kararlı olduğumu,

sarsılmaz bir kaya ya da sert bir demir gibi tutacağım sırrını.
Sana bir şey daha söyleyeceğim sen de iyice koy bunu aklına:
Eğer tanrı senin aracılığınla alt ederse azgın talipleri
o vakit bildireceğim sana, saraydaki hangi kadınların itaatsiz
hangilerinin masum olduğunu."

Onu yanıtlayarak dedi ki hünerli Odysseus:
"Anacığım, ne diye sen söyleyesin bana bunları,
ben de bilirim onların kim olduklarını,
şimdi sen yalnızca sözünü tut sessizce,
geri kalan her şeyi de tanrılara bırak."

Böyle söyledi, ihtiyar kadın da,
daha önce getirdiği su olduğu gibi döküldüğü için
ayaklarını yıkamak için su getirmek üzere salondan çıktı.
Onu yıkadıktan ve bolca yağla ovaladıktan sonra
ısınması için Odysseus'un koltuğunu ateşin yanına çekti,
yara izini de üzerindeki paçavralarla bir güzel örttü.

Ve sağduyulu Penelopeia yine söz aldı ve dedi ki:
"Yabancı, sana son bir soru daha soracağım;
son, çünkü artık tatlı uykunun saatidir
ve ne kadar kederli de olsa insan tatlı uyku gelip onu alsın ister.
Ancak tanrı bana öyle tarifsiz bir keder vermiş ki,
gündüzleri işlerimle, hizmetçilerimle ilgilenirken ferahlasam da,
gece gelip de herkes yataklarına çekildiğinde,
uzandığım yerde yüreğime üşüşür acılar,
çökerler üzerime beni ağlatıp sızlatırlar.
Hani Pandareos'un kızı, tatlı Bülbül,
ilkbaharda ağaçların sık yaprakları üzerine oturup
güzel şarkılar söyler ve sık sık yer değiştirerek
sesini her yanda yankılatır ya,
ki aslında, bir zamanlar, bilmeden tunç bir silahla öldürdüğü
kral Zethos'un oğlu sevgili yavrusu Itylos için ağlamaktadır,
işte benim ruhum da iki düşünce arasında gidip gelir:

Oğlumun yanında kalıp, yüksek sarayımdaki mallarıma,
hizmetçilerime, kocamın yatağına ve onun
dünya üzerindeki ününe saygıyla göz kulak olmak
ya da sayısız düğün armağanlarını alıp,
beni karısı yapmak için sarayda dolanıp duran
Akhaların en iyisine varmak.
Oğlum küçükken ve aklı ermezken
evlenip de kocamın evini bırakmaya içim elvermiyordu elbette;
o şimdi artık büyüdü, delikanlı oldu,
benim evden gitmemi istiyor, çünkü bıktı artık
Akhaların malını mülkünü yiyip bitirmesinden.
Şimdi, dinle ve açıkla bana şu düşü:
Sudan çıkmış buğdayla beslenen yirmi kaz var evimde,
onlara bakıp mutlu oluyorum.
Dağdan büyük, kıvrık burunlu bir kartal geliyor
hepsinin boyunlarını koparıp öldürüyor,
onlar evin içinde serilmiş yatarken
kartal tanrısal gökyüzüne yükseliyor.
Ağlayıp haykırmaya başlıyorum,
rüya olsa da, kartal kazlarımı öldürdüğü için
böyle kederle ağlayıp dururken
bütün güzel duvaklı Akha kadınları çevreme toplanıyorlar.
O zaman kartal yine geri gelip evin dışındaki duvara konarak
insan sesiyle benimle konuşup diyor ki:
'Korkma İkarios'un kızı, bu yalnızca bir düş değil,
uyanınca göreceğin güzel bir olayın işareti:
Kazlar taliplerdir, ben de şimdiye kadar
senin için dağlarda bir kartal idim,
ama şimdi senin kocan olarak yeniden geldim,
bütün talipleri hiç acımadan mahvedeceğim.'
"Böyle söyledi ve bırakıp gitti beni tatlıların tatlısı uyku.
Etrafıma bakındım ve saraydaki kazları
eskisi gibi yalağın yanında yemlenirken gördüm."

Yanıtladı onu ve dedi ki hünerli Odysseus:
"Hanımım, bu düş başka bir şekilde yorumlanamaz;
Odysseus seninle konuşup yapacaklarını anlatmış apaçık.
Bütün taliplerin teker teker yok olup gidecekleri,
içlerinden birinin bile ölümden
ve kara kaderden kurtulamayacağı da çok açık."

Bunun üzerine akıllı Penelopeia dedi ki ona:
"Yabancı, kimsenin anlamını bilmediği düşler vardır;
insanlara her şey düşlerde gönderilmez zaten.
Düşünce içermeyen düşlerin kapısı iki tanedir:
Bazıları boynuzdandır, bazıları da fildişinden yapılmadır.
Fildişi şeklindeki kapıdan gelen düşler
insanları kandırır ve gerçek olmayan sözler taşırlar;
yontulmuş boynuz şeklindeki kapıdan çıkıp gelenlerse
hangi faniye görünürlerse görünsünler, her zaman gerçek çıkarlar.
Benim için ve oğlum için büyük mutluluk olsa da,
sanıyorum ki bu korkunç düş,
bu kapılardan birinden çıkıp gelme değildi.
Sana bir şey daha söyleyeyim, bunu iyice koy aklına:
Beni Odysseus'un evinden alıp götürecek
o karanlık Şafak bir gün gelecek;
bir yarışma düzenleyeceğim, balta yarışması;
bir zamanlar on ikisini sırayla dizerdi Odysseus,
sonra uzaklardan okunu atar ve hepsinin arasından geçirirdi.
İşte şimdi bu yarışmayı koyacağım taliplerin önüne;
hangisi yayını avuçlarının içinde rahatlıkla gerip
attığı oku on iki baltanın da arasından geçirirse,
tüm evlerden daha güzel ve zenginlik dolu koca evimi
burada bırakıp onun peşinden gideceğim,
ama düşlerimden hiç çıkmayacak bu ev."

Hünerli Odysseus onu yanıtlayarak dedi ki:
"Laertes'in oğlu Odysseus'un saygıdeğer karısı,

düzenlemeye niyetlendiğin bu yarışı daha fazla geciktirme,
çünkü hünerli Odysseus gelmiş olacak buraya,
daha onlar yaylarını havaya kaldırıp da germeye,
oklarını baltalar arasından geçirmeye fırsat bulamadan."

Sağduyulu Penelopeia yanıtladı onu ve dedi ki:
"Yanımda kalıp salonda oturmayı,
beni eğlemeyi isteseydin yabancı,
o zaman hiç uyku akmazdı göz kapaklarıma.
Ancak sürekli uykusuz kalamaz insanlar,
çünkü ölümsüzler bereketli yeryüzündeki faniler için
her şeyi sırasıyla belirlemişler.
Benim de, Odysseus lanetli İlyon'a gittiğinden beri
içimde sıkıntı, gözümde yaşla uzandığım döşeğime
uzanmam gerekiyor artık yukarı çıkıp.
Sen de ya burada evin içinde yat yere bir döşek serip
ya da sana bir yatak hazırlasınlar."

Böyle söyledi ve ışıklı üst kata çıktı;
yanında diğer hizmetçiler de vardı.
Kadınlarla birlikte yukarı çıktığında
yeniden sevgili kocası Odysseus için ağlamaya başladı,
ta ki, deniz mavisi gözlü Athene
göz kapaklarına tatlı uykuyu koyana dek.

RAPSODİ 20

[Taliplerin Öldürüleceğinin Emareleri]

Tanrısal Odysseus ön odada uzandı.
Taze yüzülmüş bir sığır derisi serdi yere,
taliplerin kurban ettiği koyun postlarını da yaydı üzerine.
Eurynome gelip örttü üzerini o yattıktan sonra.
Taliplerden alacağı intikamı tasarlıyordu yattığı yerde
Odysseus.
Gözleri açıktı, ne zamandır taliplerle yatan
şehvetli kadınların saraydan çıktıklarını görüyordu;
cilveleşirdi onlar hep kendi aralarında.
Odysseus'un yüreği daha da hırçınlaştı
ve aklını, ruhunu doldurdu birçok düşünce:
Ya atılıp üzerlerine öldürecekti her birini
ya da son bir kez daha göz yumacaktı
aşağılık taliplerin koyunlarına girmelerine.
Yüreği sığmaz oluyordu içine;
nasıl ki bir dişi köpek bir insan yaklaştığında
yavrularının etrafında dolanır
ve gelenin üzerine hırsla atılırdı havlayarak,
bu kadınların saygısızlıklarını gördükçe
onun yüreği de kabına sığmıyordu aynı şiddetle.
Göğsü çarpıyor ve yüreğini avutuyordu şu sözlerle:
"Bir zamanlar nasıl dayandıysan, şimdi de öyle dayan yüreğim;
hani bir vakitler, gücü sınırsız Tepegöz
yiğit yoldaşları midesine indirirken ve ben öleceğimi sanırken,
sıkmıştın ya dişini ben mağaradan çıkana dek, işte öyle
dayan."

Böyle söylüyor ve cesaretlendiriyordu göğsünde yüreğini;
yüreği her zaman boyun eğer ve sabrederdi her şeye.
Durmadan bir o yana bir bu yana dönüp duruyordu Odysseus;

yanan ateşe yağlı ve kanlı işkembeleri koyup
çabucak pişsinler diye çevirip duran bir adam gibi,
bir o yana bir bu yana dönüp duruyordu döşeğinde,
bir başına nasıl alt edeceğini düşünüyordu,
bu arsız talip sürüsünü.
O zaman Athene gökyüzünden inip geldi yanına,
kadın kılığında.
Başının üzerinde durup dedi ki ona:
"Neden yine uykusuz kaldın, tüm insanların en talihsizi?
Burası senin evin, karın ve herkesin imrendiği çocuğun
içerdeler."

Onu yanıtlayarak dedi ki hünerli Odysseus:
"Bu söylediklerin çok doğru tanrıça,
ancak içimden şunlar geçer:
Ben bir başınayken burada, nasıl alt edeceğim
evime doluşmuş bu arsız talipleri.
Hatta aklımı daha çok oyalar bir başka düşünce:
Eğer onları Zeus ve senin yardımlarınla öldürürsem,
sonra ben nereye giderim? Bunn bir düşünsene."

Yanıtladı onu gök gözlü tanrıça Athene, dedi ki:
"Vah talihsiz, kimisi sırtını bir faniye yaslar, yoktur bir
bilgisi;
oysa ben bir tanrıçayım, kollarım seni acılardan,
çevrendeki kötü niyetlilerden.
Şunu da açıkça söyleyeceğim ki sana:
İsterse elli takım fani gelsin
bizi öldürmek için yanıp tutuşarak, gelsin kuşatsın
etrafımızı,
yine de sen kazanacaksın sığırları ve evcil koyunları.
Yalnız şimdi uyu, çünkü sıkıntıdır insanı bütün gece ayakta
tutan,
yakındır bütün dertlerinden kurtulman."

Böyle dedi ve döktü göz kapaklarına uykuyu,
büyüleyici tanrıça da Olympos'a döndü.
Ruhundaki dertleri ve bedenini çözen uyku
Odysseus'u kollarına aldığında, sadık karısı uyandı
ve yumuşak yatağına oturup ağlamaya başladı.
Doya doya ağladıktan sonra bu tanrısal kadın
herkesten önce Artemis'e dua etti:
"Artemis, saygıdeğer tanrıça, Zeus'un kızı,
keşke artık okunu göğsüme atsan da hemencecik alsan
ruhumu
ya da bir kasırga yakalasa beni
ve karanlık gökyüzünde sürüye sürüye
yeryüzünün çevresinde akan Okeanos'a atsa.
Öyle yakalamamışlar mıydı Pandereos'un kızlarını da;
hani daha önce de tanrılar yok etmişti ana babalarını,
öksüz kalmışlardı saraylarının içinde,
şanlı Aphrodite ilgilenmişti onlarla;
peynirle, tatlı balla ve şarapla beslemişti onları,
Hera tüm kadınlardan fazla güzellik bağışlamıştı onlara,
bakire Artemis boy pos vermiş,
Athene benzersiz el işleri öğretmişti.
Her şeyin en iyisini bilen tanrıça Aphrodit onlar için,
yıldırımlarıyla mutlu Zeus'tan güzel bir kısmet dilemek üzere
Olympos'un yolunu tutmuştu bir gün;
Zeus bilirdi fanilerin iyi ve kötü kaderlerini.
İşte o böyle yürürken Olympos'a, Harpyalılar kızları yakalayıp
uğursuz Erinysler'e vermişlerdi hizmet etmeleri için.
Olympos'taki tanrılar işte böyle ortadan kaldırsalar beni
ya da güzel saçlı Artemis vursa da beni,
korkunç yer altına gidip gözlerimle görsem Odysseus'u
ve beni eş almak isteyen aşağılık bir adamı
hiçbir zaman mutlu etmek zorunda kalmasam.
Bir insan gün boyunca yüreğindeki kederle durmaksızın

ağlarsa belki biraz dayanılabilir mutsuzluğa,
nasılsa gece geldiğinde tatlı uyku gelip alacaktır onu;
uyku göz kapaklarını örttüğünde unutturur her şeyi,
hem neşeyi hem de kederi...
Oysa bana bir sürü kötü düş gönderir tanrı,
bu akşam da ona benzer biri gelip yanaştı yanıma:
Tıpkı sefere çıktığı zamanki gibiydi;
onu görünce nasıl da sevindi yüreğim,
bana bunun bir düş olmadığını, uyanık olduğumu
söylüyordu!"

Bunları söylerken o, geldi altın tahtlı Şafak.
Kadın ağlarken duydu tanrısal Odysseus onun sesini;
bir an kendisini tanıdığını ve gelip başına dikileceğini sandı.
Örtüleri ve serdiği postları toplayıp oturağın üzerine koydu,
sığır derisini de alıp dışarı götürdü,
gözlerini kaldırarak Zeus'a dua etti:
"Zeus Baba, siz tanrıların verdiği güçle
bunca işkenceden sonra bu kara parçasına çıktıysam
ve sizseniz beni denizden kendi topraklarıma sürükleyen,
uyanan insanlardan biri bana bir söz söylesin,
dışarıda da senden bir işaret olsun."

Böyle söylerek dua etti, akıllı Zeus da dinledi onu
ve gürledi ışıklı Olympos'taki bulutların üzerinden;
tanrısal Odysseus sevindi buna.
Yakınlarda değirmenleri vardı halkların komutanı Odysseus'un,
orada, hepsi güçlü kuvvetli kadınlar çalışır,
insanlara güç versin diye, buğday ile arpa öğütürlerdi.
Diğer kadınlar uykuya dalmışlardı buğdaylarını öğüttükten sonra,
ama işte içlerinden biri hâlâ durmamıştı
ve en çelimsiziydi o tüm arkadaşlarının.
İşte o, değirmeni durdurup şu anlamlı sözleri söyledi efendisine:
"Zeus Baba, sen ki insanlara ve tanrılara hükmedersin,

ne kadar güçlü gürledin yıldızlarla dolu, bulutsuz gökyüzünden,
biri için bir işaret göndermiş olmalısın mutlaka.
Yalvarırım sana, dileğini gerçekleştir benim gibi talihsizin;
Bugün Odysseus'un sarayında yiyip içip mutlu olacakları
son şölenleri olsun taliplerin,
son kez doyursunlar karınlarını burada
dizlerimin dermanı kalmadı artık yorgunluktan,
eriyip bitti ruhum bütün gün değirmen çevirmekten."

Böyle söyledi ve tanrısal Odysseus da sevindi
bu mübarek sözlere ve Zeus'un gürlemesine;
çünkü bu, kendisine zarar verenlerden intikamını alacağı anlamına geliyordu.
Diğer hizmetkarlar da Odysseus'un güzel salonunda toplanmış,
ocaktaki sönmez ateşi alevliyorlardı.
Tanrıya denk Telemakhos yatağından kalktı,
elbiselerini giydi ve omuzlarının üzerine sivri kılıcını astı,
görkemli ayaklarına güzel sandaletlerini bağladı;
bir ucu sivri ve tunçtan yapılma güçlü mızrağını da aldı
ve gidip eşikte durarak Eurykleia'ya şunları söyledi:
"Nineciğim, yabancıya evin içinde yatak ve yemek verip güzelce sayıp ağırladınız mı, yoksa ilgilenen olmadı mı onunla?
Annem böyledir çünkü, ne kadar aklı başında da olsa,
gün gelir fanilerin en kötülerden birini sayıp güzelce ağırlar,
en iyisini de saygı göstermeden kovalar."

Yanıtladı onu akıllı Eurykleia ve dedi ki:
"Oğlum, sebepsiz yere suçlama anneni.
Oturup istediği kadar içti şarabını konuğun,
kendi istemedi yemek, aç olmadığını söyledi.
Yatma vakti geldiğinde annen,
onun için aşağıda bir yatak sermelerini buyurdu hizmetçilere;
ama o, bir zavallı ve gün görmemiş bir insan gibi,

döşekte örtüler arasında uyumayı istemedi;
ön odada, taze yüzülmüş sığır derisi üzerine koyun postları
serip oraya uzandı, biz de üzerine bir örtü verdik."

O böyle söylerken, Telemakhos da mızrağını tutmuş
salondan çıkıyordu, iki beyaz köpek de onu takip ediyordu.
Tez Ahkaları bulmak üzere pazar yerine doğru yola koyuldu.

Peisenor'un oğlu Ops'un kızı tanrısal Eurykleia da
diğer hizmetçilere buyurarak dedi ki:
"Haydi sallanmayın!
Kiminiz yerleri süpürüp sulasın bir çırpıda,
güzel yapılmış koltuklara erguvan yaygıları sersin,
kiminiz de masaları silsin bir güzel süngerlerle
ve sonra maşrapalarla kulplu bardakları yıkasın,
kiminiz de çeşmeye gidip su getirsin hemen.
Talipler uzak değiller saraydan, sabah erkenden gelirler
hepsi için bayram bugün."

Böyle söyledi ve diğerleri de onu dinleyip
dediklerini yapmaya başladılar.
Yirmisi bol bol su getirmek için çeşmeye gitti,
diğerleri de evde kalıp özenle çalışmaya başladılar.
Taliplerin hizmetçileri de geldiler,
hemen başladılar odun kesmeye ustalıkla.
Çeşmeye giden kadınlar geri döndü bu arada;
onların ardından domuz çobanı da geldi,
sürünün en iyilerinden üç besili domuzu önüne katmış olarak.
Otlamaları için güzel avluya bıraktı onları,
kendisi de Odysseus'a seslendi yumuşak sözlerle:
"Yabancı, Ahkalar sana iyi gözle bakıyorlar mı,
yoksa yine hor mu görüyorlar seni?"

Yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Eumaios, keşke cezasız bırakmasa tanrılar
bu adamların yaptığı fenalıkları

saygısızca sövüp duruyorlar bana durmadan,
akıllarında yalnızca bir başkasının evini sömürmek var,
hepsi de yüzsüz bunların."

İşte onlar aralarında bunları konuşurlarken,
keçi çobanı Melanthios yaklaştı yanlarına,
talipler yesin diye sürünün en iyi keçilerini getiriyordu;
iki çoban da onu izliyordu.
Keçileri yankılı kapının altına bağladı
ve Odysseus'a sataşarak dedi ki:
"Yabancı, sen hâlâ burada dilenmeye devam ederk
insanları rahatsız mı ediyorsun?
Çıkıp gitmeyecek misin daha?
Galiba seni pataklamadan kurtulamayacağız senden,
haddini aştı artık dilenmen.
Başka yerlerde de var Akhaların yemekli şölenleri."

Böyle konuştu, yanıtlamadı onu hünerli Odysseus;
sustu ve alacağı intikamı düşündü sadece.
Üçüncü gelen Sığırtmaçbaşı Philoitios'du,
kısır bir inek getiriyordu talipler için, bir de besili keçiler.
Diğer ziyaretçileri nasıl geçirmişlerse
onu da öyle geçirmişlerdi kıyıya kayıkçılar.
Güzelce bağladı onları yankılı kapının altına,
ve gidip sordu domuz çobanına:
"Bu yabancı da kim domuz çobanı, yeni mi geldi evimize?
Kimlerdenmiş soyu? Nereliymiş ve neredeymiş ailesi?
Talihsiz! Bedeni de ne kadar benzer kralımızınkine.
Çok gezen insanları yok edebilir tanrılar,
kral bile olsa dokurlar mutsuzluğu."

Bunları söyledi ve yanında durup selamladı Odysseus'u;
ona şu kanatlı sözleri söyledi:
"Selam yabancı, keşke bundan sonra gelip bulsa seni mutluluk;
belli ki şimdiye dek kötülükler sarmış her anını.

Zeus Baba, tanrılar arasında yok senden daha zalimi;
kendi yarattığın insanlara hiç mi acımazsın da,
izin verirsin bunca acı ve elem içinde işkence çekmelerine?
Seni gördüm gözlerim yaşlarla doldu,
Odysseus'u hatırlattın bana, belki şimdi o da
böyle paçavralar içinde dolanıp duruyordur insanlar arasında,
hâlâ bir yerlerde yaşıyor ve gün ışığını görüyorsa.
Ölüp de Hades'in taraçalarına vardıysa eğer,
yok olup gittiyse kusursuz Odysseus,
o zaman eyvahlar olsun bana,
Kephallenlerin ülkesinde çoban yapmıştı beni
henüz ufacık bir çocukken...
Şimdi sayılamayacak kadar çoğaldı inekler,
herhalde yoktur başka hiçbir çoban sığırları bu kadar artan.
Oysa şimdi, başkaları buyuruyor bana
onları yemeleri için getirmemi,
tekini bile Odysseus'un saraydaki oğlu için kesmezler,
ne tanrıların gazabından korkarlar ne başka lanetlerden,
tek dertleri, gurbetteki efendinin malını mülkünü bölüşmek.
Ancak göğsümün içindeki sevgili ruhum burada dolanır durur;
oğlu yaşadığı sürece gitmem başka insanların ülkesine,
sığırları da alarak göçmem yabancı diyarlara,
ama burada kalıp sığırları başkalarına yedirmek de çok acı.
Uzun zamandır başka bir yiğit kralın
emrine gitmek ister dururum.
Ancak mutsuz efendim bir gün çıkıp gelir de
saraydaki talipleri dağıtır diye hayal kurar,
kalırım olduğum yerde."

Onu yanıtlayarak dedi ki hünerli Odysseus:
"Ey Sığırtmaç, hiç de benzemezsin akılsız bir adama,
pek aklı başında düşüncelerin,
o nedenle bir şey söyleyip ant içeceğim sana.
Herkesten önce tanrılardan Zeus ve konuk sofrası,

Odysseus'un evindeki ocağın ateşi şahidim olsun ki,
sen daha burada iken dönecek evine Odysseus,
eğer beklersen gözünle görürsün sen de
onun zalimlik yapan talipleri nasıl öldürdüğünü ."

Yanıtladı onu sığırtmaçların başı:
"Yabancı, keşke Kronos'un oğlu gerçekleştirse bu dediklerini,
sen de görürdün o zaman ellerimin gücünü!"

Eumaios da akıllı Odysseus'un evine dönmesi için
tüm tanrılara dua etti.
İşte onlar kendi aralarında bunları konuşurlarken,
talipler de bir yandan Telemakhos'un ölümünü planlıyorlardı.
Onlar tuzak kuradursun, bir yırtıcı kuş göründü uzaktan,
yükseklerden uçan bir kartaldı bu,
pençelerinin arasında bir güvercin tutuyordu, kötüye işaretti.
Amphinomos onlara dönüp şöyle dedi:
"Dostlarım, belli ki başarılı olmayacak
Telemakhos'u öldürme planımız,
haydi, bırakalım da bunu şölenle ilgilenelim artık."

Böyle söyledi, diğerlerinin de hoşuna gitti bu söz.
Tanrısal Odysseus'un sarayına vardılar hemen,
oturdukları yerlere yaygılar koydular;
iri koyunlarla semiz keçiler,
besili domuzlarla sürüden inekler kestiler.
Sakatatları kızartıp paylaştırdılar hemen,
testilerin içinde şarabı kardılar.
Domuz çobanı şarabı maşrapalara dağıttı,
Sığırtmaçbaşı Philotios da güzel sepetlere ekmekleri pay etti,
Melantheus ise şarap sunuyordu.
Talipler ellerini uzattı önlerinde duran yemeklere.
Telemakhos kurnaz bir düşünceyle
Odysseus'u sağlam yapılmış salona, taş eşiğin yanına oturtup
önüne eski bir iskemle ile küçük bir masa koydu.

Üzerine de bir parça sakatat ve altın bardakta şarap
bırakarak şunları söyledi:
"Otur, şarabını burada bu adamların arasında iç,
talipler sataşmaya kalkarsa, ben sahip çıkacarım sana,
bu ev orta malı değil Odysseus'un evidir,
benim için yaptırdı Odysseus bu evi.
Siz de bırakın sövmeyi, laf atmayı talipler,
boş yere kavga kopmasın şimdi aramızda."

Böyle söyledi, talipler de dişleriyle dudaklarını ısırdı,
şaşıp kaldılar Telemakhos'un cesur sözlerine.
Eupheites'in oğlu Antinoos onlara dedi ki:
"Her ne kadar ağır da olsa sözleri
kabul edelim Akhalar Telemakhos'un dediklerini.
Gördünüz Kronos'un oğlu Zeus da izin vermedi bize;
yoksa ne kadar gür olsa da sesi,
bilirdik bize meydan okuyan adamı susturmasını."

Antinoos bunları söyledi,
ama Telemakhos onun sözlerine hiç önem vermedi.
Bu sırada hizmetkarlar yüzlük kurbanları taşıyorlardı
uzaklardan ok atan Apollon'un gölgeli ormanına,
uzun saçlı Akhalar da orada toplanacaktı.
Diğer leziz etler de pişirilip paylaştırıldıktan sonra
şölen başladı ve herkes yemeğin tadını çıkardı.
Hizmetçiler Odysseus'un önüne de,
herkese koydukları kadar yemek koydular,
tanrısal Odysseus'un sevgili oğlu Telemakhos böyle
buyurmuştu.
Ama Athene izin vermedi arsız taliplerin dilinden
kırıcı küfürlerin düşmesine,
derinleşmeliydi Odysseus'un yüreğindeki acı.
Taliplerin arasında hak hukuk bilmeyen biri vardı,
ismi Ktesippos idi ve Same'de otururdu.
Malına mülküne güvenerek talip olmuştu

uzun zamandır gurbette olan Odysseus'un karısına.
İşte o yüzsüz, taliplere dedi ki:
"Dinleyin beni gururlu talipler, bir diyeceğim var:
Deminden beri bakıyorum da,
bizler kadar yemek alıyor bu yabancı;
doğru olan da böylesi, kimse hor göremez
Telemakhos'un evine buyur ettiği konukları;
ben de ona bir armağan vermek isterim ona,
beğenmezse ödülünü, ya hamamcıya versin başka bir uşağa."

Böyle söyledikten sonra, kaba elleriyle fırlattı
sepetten aldığı bir sığır eti paçasını.
Odysseus başını aşağı eğerek kurtuldu ondan;
parça gidip usta işi duvara çarpınca da güldü kıs kıs.
Telemakhos Ktesippos'u azarladı ve dedi ki:
"Ktesippos, senin için iyi oldu yabancıyı vuramaman,
böylelikle kurtuldun sen de darbe almaktan.
İsabet etseydi attığın şey ona,
o zaman vururdum seni göğsünden sivri mızrağımla,
kendi elleriyle kazardı burada mezarını baban da.
Kimse böyle yakışıksız davranışlarda bulunmasın artık evimde;
farkındayım her şeyin, kaçmıyor bir şey gözümden
çocuk değilim artık anlıyorum iyiden kötüden.
Elbette canımı yakıyor koyunlarımı kesmeniz,
şaraplarımı içmeniz ve ekmeğimi yemeniz,
heyhat tek başınayım karşı duramam bunca kişiye;
ancak artık siz de bir son verin bana düşmanlık etmeye.
Aklınızdan beni tunç kılıçla öldürmek geçiyorsa eğer,
böyle aşağılanmaktansa, bilin ki ölmeyi yeğlerim,
böylelikle, konuklarım hor görülmez,
hizmetçilerim namussuzluğa sürüklenmez hiç değilse."

Böyle söyledi, diğerleri de susup kaldılar öylece.
Biraz sonra Damastor'un oğlu Agelaos dedi ki:
"Sevgili dostlarım, gücenmeyin Telemakhos'un bu sözlerine;

ne hizmetçilerine ne de konuğuna kötü davranmayın
Tanrısal Odysseus'un evinde.
Ben de şunu söyleyeceğim Telemakhos'a ve annesine:
Göğsünüzün içindeki ruhunuz
akıllı Odysseus'un evine döneceği umudunu taşıdığı sürece
doğruydu onu beklemeniz ve talipleri bekletmeniz.
Oysa artık her şey çok açık: Odysseus için dönüş umudu yok.
Haydi Telemakhos annenin yanına git
ve karşısına oturup açık açık şunları söyle ona:
Evlensin artık kendisine en çok armağanı sunan
ve en uygun bulduğu adamla;
böylelikle sen de tadını çıkarabilirsin babandan kalan
mülklerin,
bırak annen de artık başka bir evle ilgilensin."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Zeus'a ve İthake'den uzaklarda bir yerlerde
ya kaybolup gitmiş ya da dolanıp durmakta olan babamın
kederleri üzerine ant içerim ki Agelaos,
ben değilim oyalayan annemi düğün konusunda,
söylüyorum ona istediğiyle evlenmesini hatta;
bolca armağanlar da sunuyorum ayrıca.
Ama utanırım kendisi istemeden saraydan zorla
göndermeye onu.
Tanrı bana göstermesin o günleri!"

Telemakhos böyle söyledi
ve Pallas Athene de taliplerin düşüncelerini karıştırıp
kendi aralarında kahkahalarla gülmelerini sağladı.
Böyle neşeyle gülüp kanlı etleri yerlerken,
gözlerinden yaşlar geldi, ruhları avutulmaz bir ağıtla doldu.
O zaman tanrı biçimli Theoklymenos onlara dedi ki:
"Zavallılar! Nedir bu başınıza gelenler?
Başınızı, yüzünüzü, dizlerinizi sarmış karanlıklar;
gözleriniz yaşla dolmuş,

duvarlara ve güzel sütunlara fışkırıyor ağzınızdaki kan.
Evin önü ve avlu, aşağı dünyaya gitmekte olan ruhlarla dolu;
kara bir sisle kaplandı ortalık, gökte güneş kayboldu."

Böyle söyledi ve yine aralarında gülüştü talipler.
Polybos'un oğlu Eurymakhos konuştu bu defa onlarla:
"Başka bir ülkeden gelen bu talip delirmiş olmalı.
Haydi gençler dışarı çıkarıp yolu gösterin de ona hemen,
gitsin pazar yerine, baksın gece olmuş mu orada da."

Tanrı biçimli Theokylmenos ona dedi ki yeniden:
"Eurymakhos, kılavuz istemedim ben senden.
Gözüm, kulağım, iki bacağım var benim de;
göğsümün içinde de sağlam bir aklım
ve şimdi bunları kullanıp buradan çıkıp gideceğim;
anlaşılan o ki, büyük bir bela bulacak burada sizi
ve tanrıya denk Odysseus'un sarayında bulunup da
sövüp sayan yüzsüz taliplerin kurtulamayacak hiç biri."

Böyle dedi ve güzel yapılmış saraydan çıkarak
kendisini iyi karşılayan Peiraos'a gitti.
Talipler birbirlerine bakıyor, Telemakhos ile uğraşıyor
onunla ve konuğuyla dalga geçiyorlardı.
Bu küstah gençlerden biri dedi ki:
"Telemakhos, konuklardan yana senden şanssızı yok;
şu adamın haline, şu işe yaramaz berduşa bak;
yemek ve şarap istiyor devamlı, bir tek iş bile gelmiyor elinden,
bu asalağın bir şey yapmaya gücü de yok zaten.
Bize kehanette bulunmaya gelene ne demeli!
Şimdi, gel sen dinle beni, böylesi senin için daha iyi:
Konuğunu bindirip bol kürekli bir gemiye
Sicilya'ya* gönderelim, iyi para kazanırız böylece."

Böyle konuştu, ama Telemakhos ise önemsemedi sözlerini,
arsız taliplerin üzerine saldıracağı anı kollayarak

* Sicilya, o zamanlar köle ticareti yapılan merkezlerden biriydi. (ç.n.)

sakince babasına bakıyordu.
Bu arada İkarios'un kızı akıllı Penelopeia
güzel iskemlesini salondaki taliplerin karşısına koymuş,
konuşmalarını dinliyordu.
Talipler ise bir sürü hayvan kesmiş,
şen kahkahalar arasında devam ediyorlardı şölene.
Oysa şölenlerin en acısı olacaktı birazdan bu şölen,
bir tanrıça ile yiğit bir adam, vereceklerdi onlara derslerini.
Ne de olsa, uygunsuz davranıp durmuşlardı sürekli.

RAPSODİ 21

[Odysseus'un Oku]

İşte o sıra gök gözlü tanrıça Athene
İkarios'un kızı akıllı Penelopeia'nın aklına,
Odysseus'un sarayında, talipler arasında yapılacak bir
yay ve beyaz demir yarışması ilan etmeyi koydu;
böylece başlayacaktı ölüm yarışı.
Çıktı yüksek merdivenleri,
güzel kıvrılmış anahtar vardı güçlü elinde;
kulbu fildişinden bir anahtar...
Hizmetçi kadınlarla birlikte en dip odaya gitti;
kralın değerli eşyalarının, tunç, altın ve ustalıkla işlenmiş
demirlerin bulunduğu odaya.
Geri tepen yay ve okluk da orada idi,
okluğun içinde de etraftakileri inleten nice ok.
Bunları Eurytos'un ölümsüzlere benzeyen oğlu İphitos
Lakedaimon'a gittiğinde armağan etmişti Odysseus'a.
Messinie'de, ünlü Orsilokhos'un evinde karşılaşmışlardı;
bir alacak için gitmişti oraya Odysseus.
İthakede'den üç yüz koyun ile çobanlarını
çok kürekli gemilerine koyup götürmüşlerdi Messinieliler.
O yüzden bu kadar uzak bir yolculuğa çıkmıştı Odysseus;
henüz çok gençti, babası ve diğer ihtiyarlar
onu temsilci olarak göndermişlerdi.
İphitos da kaybolan on iki kısrağını arıyordu,
tayları vardı altlarında, işe sürülebilecek çağa gelmiş.
Bu taylar ölümüne neden olacaklardı İphitos'un;
Zeus'un oğlu Herakles konuk etmişti onu,
umursamadan tanrıların cezasını, usul erkan dinlemeden
öldürmüştü konuk ettiği adamı kendi sofrasında,
gözü vardı çünkü güçlü toynakları olan kısraklarında.
İşte İphitos, kısraklarını ararken tanışmıştı Odysseus ile;

ona bir yay armağan etmişti;
güçlü Eurytos'un taşıdığı yaydı bu,
ölürken oğluna bıraktığı.
Odysseus da sağlam bir arkadaşlığın ilk adımı olarak,
sivri bir kılıç ve güçlü bir mızrak armağan etti ona;
ama bir şölen sofrası kurup oturamadılar birlikte,
çünkü Zeus'un oğlu Herakles,
Odysseus'a bu yayı armağan eden
Eurytos'un oğlu tanrılara denk İphitos'u daha önce öldürmüştü.
Kara gemilerle savaşa giderken yanına almazdı bu yayı Odysseus,
sevgili arkadaşının anısına sarayında saklardı;
onu yalnız vatanındayken kullanırdı.
İşte tanrısal kadın odaya varıp meşeden eşiği geçti,
bu eşiği bir zamanlar ustalıkla yontmuştu marangoz,
pervazları düzeltmiş üzerine görkemli kapılar yerleştirmişti;
kadın hızla çözdü tokmağın kayışını;
anahtarı içeri sokarak kapının sürgülerini çekti,
bir yandan da dikkatle bakıyordu önüne.
Görkemli kapılar çayırda otlayan bir boğa gibi böğürerek
hemen açılıverdiler kadının önünde.
Bir kerevetin üzerine çıktı Penelopeia,
içlerinde mis kokulu giysilerin olduğu
sandıklar sıra sıra diziliydi orada.
Oradan uzanıp yayı ve onu saran görkemli kılıfını aldı.
Çöküp dizlerinin üzerine dayadı yayı;
bir yandan hıçkırarak ağlıyor,
bir yandan da kralın oklarını kılıfından çıkarıyordu.
Ağlamaya doyunca artık ruhu, elinde geri tepen yay
ve insanı inim inim inleten oklarla dolu okluk ile
salona gitti, kibirli taliplerin yanına.
Yanındaki hizmetçiler de, taşıyorlardı efendilerinin silahlarını;
bir doluydu silahlar, demirden ve tunçtan.
Tanrısal kadın taliplerin yanına vardığında

durdu sağlam yapılmış odanın pervazlarının arasında,
yanında sadık hizmetçileri, yüzüne görkemli duvağını çekti
ve taliplerle konuşmaya başladı ve onlara şunları söyledi:
"Dinleyin beni kibirli talipler,
çöreklenmiş ha bire yiyip içersiniz
yurdundan uzakta bir adamın evinde.
tek bahaneniz de beni karınız olarak almak ve gelin etmek.
İşte meydan, gelin de bunun için yarışın birbirinizle.
Tanrısal Odysseus'un yayıyla yapılacak bu yarışma;
kim ki bu yayı elleriyle kurar kolayca
ve okunu on iki baltanın arasından geçirir,
kocamın bu ihtişamlı evini, bütün evler içinde-
-artık yalnızca düşlerde görebileceğim- bu en güzelini
bırakarak gideceğim onun peşinden."

Böyle dedi ve sadık Çoban Eumaios'a,
taliplerin önüne yayı ve beyaz demiri koymasını buyurdu.
Alıp da koyarken önlerine yayı gözyaşları döktü Eumaios,
Sığırtmaç da ağlıyordu efendisinin yayına bakıp bakıp.
O vakit Antinoos azarladı onları ve dedi ki:
"Budala köylüler, ne diye gözyaşı dökersiniz durduk yerde,
siz ağlamasanız da sevgili kocasını kaybettiği için kederle dolu
şu kadının ruhunu ne diye alt üst edersiniz aptallar.
Oturup sessizce yiyin yemeğinizi,
ya da yay ve okları bırakıp gidin dışarıda ağlayın.
Bu güzel cilalanmış yayı bükmek hiç de kolay görünmedi bana,
taliplere bela getirebilir bu yarışma;
bunca adam arasında Odysseus gibisi yok;
görmüştüm onu bir kere, çocuktum ama aklımda yine de."

Böyle dedi ve göğsünün içinde ruhu,
oku yere saplı baltaların arasından geçirmeyi diledi,
oysa kusursuz Odysseus'un okunun tadına ilk önce o bakacaktı;
oydu saraya kurulup ona saygısızlık eden
ve diğerlerini de kışkırtan.

O vakit yiğit Telemakhos onlara dedi ki:
"Yazık! Kronos'un oğlu Zeus aklımı almış olmalı başımdan,
yoksa benim sevgili, akıllı annem başkasına varacağını
ve bu saraydan ayrılacağını söylerken
neden ahmakça gülüp sevineyim.
Haydi gelin talipler, gösterin kendinizi, işte ödül:
Ne Akha topraklarında ne kutsal Pylos'ta,
ne Argos'ta, ne Mykene'de, ne İthake'de
ne de bereketli başka topraklarda eşi benzeri olan bir kadın;
siz de biliyorsunuz ya bunu, övmeme gerek var mı onu?
Haydi bahaneler bulup oyalanmayın, yayı germekten
kaçmayın.
Hatta ben de denerim,
olur ya, yayı gerip geçirirsem oku baltaların arasından,
belki saygıdeğer annem beni ardında bırakıp üzmez,
bu evden ayrılıp başkasına gitmez,
hem ben de babamın dengi olurum yarışma araçları
kullanmada."

Böyle dedi ve ayağa sıçradı, çıkarttı sırtından erguvan pelerinini,
attı omuzlarından sivri kılıcını; önce baltaları dikti
her biri için uzun bir çukur kazarak,
hepsini de düzledi, çevrelerine de toprak koyup bastırdı.
Baltaları özenle dizişine hayran oldu herkes,
çünkü görmemişti o daha önce böyle bir oyun.
Eşiğe gidip durdu ve yayı denedi:
Üç kez denedi yayı bükmeyi,
umsa da ruhu oku baltaların arasından geçirmeyi
üçünde de bırakmak zorunda kaldı.
Güçlükle de olsa bükebilirdi belki dördüncü seferinde,
ama Odysseus işaret ederek uyardı onu uzaktan
arzularına hâkim olup bunu yapmaması için.
O zaman yiğit Telemakhos taliplere dedi ki:
"Eyvahlar olsun!
Ya hep böyle zayıf ve güçsüz bir adam olacağım

ya da henüz çok gencim ve kendimi savunacak güç yok ellerimde,
karşıma çıkan ilk adam kolaylıkla zarar verebilir bana öyleyse.
Madem daha güçlüsünüz benden
siz deneyin şu yayı da, başlansın artık yarışa."

Böyle dedi ve elindeki uzun yayı yasladı
kapının güzelce yontulmuş sağlam pervazına,
hızlı oku da oraya güzel tokmağın üzerine dayadı,
sonra da gidip biraz önce kalktığı tahtına oturdu.
Eupheites'in oğlu Antinoos söz aldı ve şunları söyledi:
"Sırayla kalkın yoldaşlar, başlayın sunaktan soldan sağa doğru."

Böyle dedi Antinoos ve bu söz diğerlerinin de hoşuna gitti.
Öncelikle Oinops'un oğlu Leiodes kalktı;
diğerlerine kahinlik eder,
her zaman güzel testinin yakınında,
masanın en uzak köşesinde otururdu,
bir tek onun hoşuna gitmezdi taliplerin taşkınlıkları,
düşmanlık güderdi bu yüzden onlara.
İşte ilk o aldı eline yayı ve hızlı oku.
Eşiğe gidip durdu ve yayı denedi:
Ama geremedi bile yayı;
acemi ve yumuşak elleri yayı çekmeye çalışırken yoruluverdi,
bunun üzerine taliplere dönüp dedi ki:
"Dostlar, geremiyorum bunu ben, başkası alsın elimden,
bu yay en iyilerimizi bile edecek canından ve ruhundan;
bu kadar bekleyip kavuşamamaktansa istediğimiz şeye
razıyım ben ölmeye.
Odysseus'un karısı Penelopeia'yla evlenmeyi kim arzuluyor
kim umut besliyorsa, haydi gelsin de denesin.
Bir kez yayı deneyip de ne olduğunu görünce
gidip güzel duvaklı Akha kadınlarından birine
nişan armağanları sunsun;
Penelopeia da kendisine en fazla armağanı sunan
kaderin göndereceği kısmetiyle evlensin."

Böyle dedi ve elindeki uzun yayı yasladı
kapının güzel yontulmuş sağlam pervazına,
hızlı oku da güzel tokmağın üzerine dayadı,
sonra da gidip kalktığı tahtına oturdu.
O vakit Antinoos sert sözlerle çıkıştı ona:
"Ne biçim bir söz çıktı öyle dişlerinin arasından Leiodes,
sen germeyi beceremedin diye bu yay
en yiğit delikanlıları canından ve ruhundan mı edecek
sanki?
Belli ki annen seni yay gerip ok atman için doğurmamış,
ama yiğit talipler içinden çıkacaktır yayı gerecek birileri."

Böyle söyledi ve keçi çobanı Melanthios'a buyurdu:
"Haydi kalk da bir ateş yak Melanthios,
ateşin yanına da büyük bir kerevet koy,
üzerine koyun postlarını ser.
İçeriden de iri bir yağ parçası getir,
getir ki onunla yağladıktan sonra yayı, yapalım yarışımızı."

Böyle dedi, Melanthios da hemen güçlü bir ateş yaktı,
yanına büyük bir kerevet koyarak üzerine koyun postları serdi.
İçerden iri bir yağ parçası getirdi,
talipler bunu ısıtıp yağladıktan sonra germeyi denediler yayı
ama bir türlü başaramadılar, yeterince güçlü değillerdi
çünkü.
Geride kala kala taliplerin başı Antinoos
ve tanrı biçimli Eurymakhos kaldı,
onlar yiğitlikte diğerlerinden çok daha üstündüler.
O sırada Sığırtmaç ile tanrısal Domuz Çobanı
Odysseus'un evinden ayrılıp dışarı çıktılar birlikte.
Onların ardından tanrısal Odysseus da çıktı.
Avludan ve dış kapılardan çıkınca tatlı sözlerle konuştu onlarla:
"Ey Sığırtmaç ve sen Domuz Çobanı,
bir şey söylemek isterim size, yoksa gizlesem mi,
ama ruhum da kışkırtıyor bir yandan, edemem söylemeden:

Olur da tanrılardan biri Odysseus'u getirirse buraya birdenbire,
kimler onun yardımına koşar dersiniz?
Ya siz, Odysseus'un mu yanında olursunuz yoksa taliplerin mi?
Söyleyin, ruhunuz ve yüreğiniz size ne buyurur?"

Yanıtladı onu ilk olarak sığırların çobanı:
"Keşke Zeus bu arzumu gerçekleştirse de buraya getirse onu,
o zaman öğrenirsin işte gücümü ve bu ellerin yapabileceklerini."

Eumaios da dualar etti bütün tanrılara Odysseus dönsün diye.
Odysseus onların düşüncelerini öğrenince başladı sözlerine:
"Geldim işte, benim, buradayım!
Birçok dert ve çile çektikten sonra,
yirmi senenin ardından vardım vatan topraklarına.
Hizmetkarlar arasında dönüşümü bir siz istiyordunuz
biliyorum,
sanmam ki diğerleri istesinler dönüşümü.
Şimdi olacakları söyleyeyim ikinize:
Tanrı izin verir de alt edersem alçak talipleri,
ikinize de birer eş alıp mülkler bağışlayacağım,
evimin yanına yapacağım evlerinizi;
benim yoldaşlarım ve Telemakhos'un kardeşi olacaksınız.
Eğer ille de isterseniz bir işaret,
gelin bir işaret göstereyim size beni iyice tanımanız
ve emin olmanız için:
İşte bir zamanlar Autolykos'un oğullarıyla Parnesos'a gittiğimde
beyaz dişli bir domuzun bende açtığı yara."

İşte böyle diyerek büyük yarasının üzerinden paçavraları çekti;
yaraya bakıp söylediklerinin doğruluğunu anladıklarında,
sarılıp Odysseus'un boynuna başladılar ağlamaya,
öptüler sevgiyle başını ve omuzlarını.
Odysseus da onları öptü başlarından ve ellerinden.
Odysseus onları durdurup da şunları söylemeseydi eğer,
böyle sarılıp ağlaşırlarken güneş batacaktı az daha:

"Yeter artık, bırakın hıçkırıklar içinde ağlamayı,
biri bizi görüp de içerde anlatmasın bu halinizi.
Birlikte değil, yavaşça, tek tek girelim içeri,
önce ben gireyim, sonra siz girin ve dikkatli olun:
Okluğun ve yayın bana verilmesine engel olmaya çalışacaktır
görkemli taliplerin hepsi,
ama sen tanrısal Eumaios yayı alıp elime vermelisin,
kadınlara da söyle sarayın sağlam kapılarını kapatsınlar
ve erkeklerin olduğu yerden inilti ve vuruşma sesi duysalar
dahi dışarıya çıkmayıp, orada, sessizce işlerinin başında
dursunlar.
Senden de tanrısal Philotios,
avlunun kapılarını sıkıca örtmeni,
halatla hızlıca ve iyice bağlamanı istiyorum."

Böyle dedi ve güzel yapılı saraya girdi, gidip kalktığı yere
oturdu.
Hemen ardından da iki hizmetkarı girdi içeri.
Eurymakhos yayı eline almış, ateşin alevinde ısıtıyordu,
ama yine de yayı geremiyor, ulu yüreği giderek daralıyordu.
Sonunda sabırsızlıkla şunları söyledi:
"Eyvahlar olsun, kendim için olduğu kadar
diğer talipler için de üzülüyorum.
Düğün için o kadar dert etmiyorum,
ne de olsa başka Akha kadınları da var;
kimisi burada, denizle çevrili İthake'de, kimisi diğer kentlerde.
Ben en çok, hepimizin tanrıya denk Odysseus'tan
daha güçsüz olmasını dert ediyorum;
hiçbirimiz beceremedik onun yayını germeyi,
bizden sonra gelenler duyup öğrenecekler bu utanç verici
olayı."

Eupheites'in oğlu Antinoos yanıtladı onu:
"Eurymakhos, böyle olmaz, sen de bilirsin bunu:
Şimdi halkın arasında tanrının bayramını kutlarken

kimin aklına geldi kalkıp da yay germek?
Bırak şimdi onu yere, baltalar da dursunlar öylece
Laertes'in oğlu Odysseus'un sarayına girip de
onları kaldıracağını sanmam kimsenin.
Haydi, şarap dağıtan döksün şarapları bardaklarımıza,
şarap serpme törenimizi yapıp bırakalım kıvrık yayı da bir kenara.
Melanthios'a buyuralım en iyi keçilerini getirsin sürünün,
ateşin üzerine koyup şanlı okçu Apollon'a sunalım butlarını,
ondan sonra deneyelim yayı kullanmayı, o zaman yapalım yarışı."

Antinoos böyle dedi ve diğerlerinin de hoşuna gitti bu sözler.
Hizmetkarlar su döktüler ellerine,
gençler testileri tepeleme içkiyle doldurdular,
çabucak pay ettiler maşrapalara.
Onlar yere şarap serpip gönüllerinin çektiği kadar içtikten sonra,
kurnaz fikirli, hünerli Odysseus konuştu onlarla:
"Dinleyin beni pek şanlı kraliçenin talipleri,
dinleyin de söyleyeyim göğsümün içindeki ruhumun
bana buyurduğunu sizlere;
en çok da Eurymakhos ile çok doğru bir söz etmiş olan
tanrı biçimli Antinoos'a yalvarırım:
Güzelce cilalanmış şu yayı bir de bana verin,
ben de deneyeyim ellerimin gücünü sizin önünüzde.
Bakayım eskisi kadar sağlam mı kollarım, kalmış mı dermanım,
yoksa çile içinde dolanıp durmaktan tükenmiş mi artık gücüm."

O böyle dedi, talipler de pek öfkelendiler bu sözlere;
çok korktular yayı gerebilir diye.
Antinoos ona sertçe çıkışarak şunları söyledi:
"Ey yabancıların en sefili, en acınacak durumda olanı!
Yetmedi mi sana şurada mutlu huzurlu
bizimle birlikte oturup ne varsa yiyip içmek

ve bir yandan da konuşmalarımızı dinlemek?
Bugüne kadar senden başka hiçbir dilenci
oturup da dinlemedi bizim sohbetimizi.
Herkese dokunan tatlı şarap senin de başına vurmuş olsa gerek;
haddinden fazlasını içen çarpılır elbet.
Lipithler'e, yüce ruhlu Perithoos'un sarayına gittiğinde
anlı şanlı at adam Eurytion'u da çarpmıştı şarap,
onun da başına vurmuş, çıldırmasına sebep olup
büyük kötülükler yaptırmıştı orada ona.
Kahraman Lipithler üzerine atılıp
kapılardan dışarı sürüklemek zorunda kalmışlardı onu,
sonra da acımasız tunçla kulaklarını ve burnunu
kesmişlerdi;
ahmaklığının cezasını çekerek ayrılmıştı oradan.
İşte buna dayanır at adamlarla insanlar arasındaki dalaş;
Eurytion çok içip sarhoş olduğundan bulmuştu belasını,
eğer yayı gerersen, işte senin de başına öyle büyük bir iş
açılır.
Kimseyi yandaş bulamazsın kendine bizim tarafımızdan;
seni kara bir gemiyle, tüm fanilerin en gaddarı
kral Ekhetos'a göndeririz hemen;
oradan da seni bir daha kimse kurtaramaz.
Şimdi otur sessizce şarabını iç, aşık atmaya kalkışma
bizimle."

Bunun üzerine akıllı Penelopeia yanıtladı onu:
"Antinoos, Telemakhos'un konuğu olarak gelen birinin,
başka bir konuk tarafından engellemesi, ne iyi ne de adil olur.
Yoksa bu yabancının Odysseus'un yayını gererek
beni kendine eş yapmasından mı korkuyorsunuz?
Eminim kendisi bile böyle bir şey geçirmiyordur
yüreğinden;
bu şölendeki kimse de böyle düşünüp sıkılmasın."

Yanıtladı onu Polybos'un oğlu Eurymakhos:

"İkarios'un kızı, akıllı Penelopeia,
bu yabancının seni karısı olarak alıp gideceğini sandığımız yok;
kimse de böyle düşünmesin, bizim endişemiz
gün olup bizden aşağı olan diğer Akhaların şunları demesidir:
'Hale bak, güzel cilalanmış bir yayı bile hakkıyla geremeyen
güçsüz erler, kalkıp kendilerine eş olarak
o kusursuz adamın eşini istiyorlar;
oysa garibanın biri gidip kolaylıkla gerdi yayı,
oku da baltaların arasından geçiriverdi.'
İşte böyle denmesi bizim için büyük utanç olacaktır."

Bunun üzerine ona şunları söyledi akıllı Penelopeia:
"Eurymakhos, sanır mısın ki, şanlı bir adamın malını mülkünü
saygısızca yiyip bitiren kişiler, halk arasında iyi anılsın.
Ne diye utanıyorsun ki sen şimdi bir ok yüzünden?
Bakın bu yabancı ne kadar da boylu boslu,
soylu bir ailenin oğlu olmakla da övünüyor.
Öyleyse görelim, neler yapabileceğini,
haydi, şimdi verin ona güzel cilalanmış yayı.
Size şunu söyleyeyim, yapacağım bu dediğimi:
Olur da Apollon ona ün verir ve gerebilirse yayı,
ona güzel giysiler, pelerinler ve gömlekler giydireceğim;
bir de sivri mızrak vereceğim ki koruyabilsin kendini
insanlardan ve köpeklerden;
iki yanı keskin kılıç da vereceğim ona;
ayaklarına da sandaletler giydirip yüreği ve ruhu nereye
istiyorsa oraya yolcu edeceğim onu."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Anneciğim, bu yayı kime vereceğine karar verecek
bir Akhalı varsa, o da benim;
istediğime verir, istediğime vermem onu,
ne bu taşlık İthake'nin ileri gelenlerinden biri
ne de at besleyen Elis'e bakan adalardakiler karışamaz bana;
hiç biri istemediğim bir şey yapmaya zorlayamaz beni,

istersem yayı da oku da bu yabancıya verebilirim sonsuza dek.
Haydi sen şimdi odana gidip kendi işlerinle,
tezgahınla, örekenle ilgilen,
hizmetçilere de kendi işlerine bakmalarını buyur,
yay meselesiyle buradaki erkekler ilgilenir;
elbette bu evin efendisi olarak hepsinden önce de ben."

Penelopeia gözlerinde yaşlarla yeniden odasına gitti,
aklında oğlunun aklı başında sözleri vardı.
Hizmetçileriyle ve diğer kadınlarla birlikte üst kata çıktı
ve yeniden sevgili kocası Odysseus için ağlamaya başladı
ta ki gök gözlü Athene tatlı uykuyu göz kapaklarına
dökene dek.

O sırada Çoban Eumaios kıvrımlı yayı aldı,
bu sırada talipler büyük bir yaygara koparmışlardı.
O sırada içlerinden kibirli bir genç onu görerek dedi ki:
"Nereye götürüyorsun yayı, işe yaramaz, akılsız Çoban?
Apollon ve diğer ölümsüz tanrılar yardım etse de,
insanlardan uzak, domuzların arasında beslediğin köpekler
parçalarsalar seni."

Böyle söyleyince delikanlı Eumaios da yayı yere bıraktı;
öyle bir gürültü kopmuştu ki sarayın içinde, korkmuştu.
Ama Telemakhos tehditkar bir şekilde bağırdı ona:
"Amca götür yayı, herkesin sözüne de itaat etme bir daha!
Dediğimi yap yoksa, taş atarak kovalarım seni tarlalarda,
ne de olsa gücüm daha fazladır senden.
Keşke gücüm bu saraydaki taliplerden da fazla olsaydı;
o zaman hemen kovardım evimden
akıllarından kötülükten başka bir şey geçmeyen bu
adamları."

Böyle söyledi, talipler de aralarında güldüler,
Telemakhos'a duydukları öfke biraz azaldı.

Çoban da yayı Odysseus'un yanına getirip bıraktı.
Sonra da dadı Eurykleia'yı dışarı çağırıp dedi ki:
"Akıllı Eurykleia, Telemakhos sana
sarayın sağlam kapılarını kapatmanı buyuruyor;
olur da kadınlardan biri kapalı olduğumuz yerden bir inilti,
bir vuruşma sesi duyarsa, sakın ola dışarı çıkmaya kalkmasın,
içeride sakince oturup işine baksın."

Ona böyle söyledi, Eurykleia hiç sesini çıkarmadı,
güzel yapılı sarayın kapılarını kapattı.
Philothios da evden sessizce çıkıp
avlunun dört yanındaki kapıları tek tek örttü.
Salonun alt kısmında sağlam ipten bir gemi halatı buldu;
bu halatla kapıları gerektiği gibi sıkıca bağladı
ve kendisi de içeri girdi.
Sonra da Odysseus'a bakarak
daha önce kalkmış olduğu iskemleye oturdu.
Odysseus da artık yayı eline almış evirip çeviriyor
ve orada olmadığı süre boyunca
boynuzdan yapılma kısımları sararıp solmuş mu,
çürümüş mü diye her yanını kontrol edip bakıyordu.
Yanındakilerden biri ona bakarak etrafındakilere dedi ki:
"Bu adam yaydan anlıyor gibi görünüyor;
ya evinde buna benzer bir yayı var
ya da böyle bir şey yapmayı geçiriyor aklından.
Şu her türlü çileyi çekmiş dilenci
yayı ellerinde nasıl da evirip çeviriyor baksana."
Taşkın gençlerden biri çıkıp dedi ki:
"Görüp görebileceği de bu işte,
hiçbir zaman geremeyecek o yayı."

Talipler böyle konuşurlarken hünerli Odysseus da
koca yayın her köşesini incelemişti.
Saz çalıp şarkı söylemeyi bilen bir adam
yeni yapılmış olsa da koyun bağırsağından teli

kolaylıkla gerip sazın iki yanına nasıl ustalıkla bağlarsa,
Odysseus da öyle, hiç zorlanmadan gerdi koca yayı.
Sağ eliyle de hemen kirişi yokladı,
kiriş tıpkı bir kırlangıç sesi çıkararak güzelce yankılandı.
O anda büyük bir korku aldı talipleri, hepsinin rengi attı.
Zeus işaretini açık ederek kuvvetle gürledi,
çok çekmiş tanrısal Odysseus ise,
korkunç fikirli Kronos'un oğlunun
kendisine gönderdiği bu işarete çok sevindi.
Masanın üzerinde kılıfının dışında duran hızlı oku aldı,
bu arada diğer oklar da okluğun içinde durmaktaydı;
az sonra talipler tadacaklardı onları.
Oku yaya yerleştirdi, kirişi çekti,
oturduğu iskemleden nişan alarak ileri fırlattı,
tunç ok, baltaların hiç birine çarpmadan, deliklerin arasından
bir uçtan bir uca hepsini geçti.
O vakit Telemakhos'a seslenip dedi ki:
"Telemakhos, sarayına konuk ettiğin yabancı utandırmadı seni.
Ne hedefimi şaşırdım ne de yorgun düştüm yayı germekten.
Bak gücüm hâlâ yerinde, taliplerin sövdükleri ve
aşağıladıkları gibi değilim hem de.
Işık varken hâlâ talipler için yemek hazırlama zamanıdır şimdi,
daha sonra da başka türlü eğleniriz şarkılarla ve sazlarla,
şölen sofrasıdır bu ne de olsa."

Bunları söyledi ve kaşlarıyla işaret etti ona.
Tanrısal Odysseus'un sevgili oğlu Telemakhos da
keskin kılıcını kuşanıp sevgili ellerine de mızrağını aldı,
parıl parıl parlayan tunçla silahlanmış olarak gitti
babasının oturduğu yerin arkasında durdu hemen."

RAPSODİ 22

[Taliplerin Öldürülmesi]

Hünerli Odysseus üzerindeki paçavraları sıyırıp attı,
yayı ve okluğu tutarak büyük eşikten atladı;
atlarken ayaklarının önüne döktü hızlı okları
ve sonra taliplere dönüp şunları söyledi:
"İşte bu masum yarış da böylece bitti.
Şimdi de, yine şu ana kadar kimsenin vuramadığı
bir başka hedefe atacağım oku,
bakalım Apollon bana ün verecek ve başarabilecek miyim
bunu?"

Bunları söyledi ve Antinoos'a yöneltti acı oku.
Tam da iki kulplu güzel altın maşrapasını kaldırmış,
şarabını içmek üzere elinde tutmaktaydı o,
ölüm aklından bile geçmiyordu.
Gücü ne olursa olsun, kimin aklına gelirdi ki,
masadaki kalabalığın arasından bir adamın
ona ölümü ve kara kaderi getireceği?
Oku atıp boynundan vurdu onu Odysseus;
yumuşak ensesinden girip diğer yandan çıktı okun ucu.
Sırtüstü devrildi, bardağı elinden düştü, sel gibi boşaldı kanı.
Ayağıyla çarparak itti masayı, yemekler saçıldı ortalığa,
ekmek de kızarmış et de yere düşüp tozlandı.
Antinoos'un düştüğünü gören diğer talipler
gürültüyle bir köşeye toplandılar sarayın içinde.
Oturdukları yerden korkuyla fırlayıp
bağrışarak güzel yapılı kapılara doğru kaçıştılar,
her yanı baştan aşağı aradılarsa da
ne bir kalkan bulabildiler ne de güçlü bir mızrak.
Bir yandan öfkeyle çıkıştılar Odysseus'a:
"Yabancı, ne diye ok atarsın erlere!

Bir daha hiçbir yarışmaya giremezsin artık, bunu bil,
İthake'nin en yiğit delikanlılarından birini öldürdün sefil!
Büyük bir bela aldın başına, akbabalar yiyecekler seni
burada."

Böyle konuşuyorlardı çünkü hepsi Odysseus'un
Antinoos'u istemeden öldürdüğünü sanıyorlardı.
Ne olup bittiğini anlamamışlardı hâlâ bu ahmaklar;
oysa felaketin eliydi kendilerine dokunan.
Onlara ters ters bakarak şunları söyledi Hünerli Odysseus:
"Köpekler! Hiçbiriniz Troyalıların ülkesinden evime
sağ salim dönebileceğime ihtimal vermediniz demek!
Demek bu yüzden malımı mülkümü yemeye başladınız,
hizmetkarlarımla ve diğer kadınlarla zorla yattınız,
engin gökyüzünde oturan tanrılardan birinin
ya da bir insanoğlunun intikam alacağından korkmadınız,
ben daha sağ iken kalkıp karımın nikahını istediniz!
Şimdi hepiniz için dehşet saati gelip çattı işte!"

Böyle dedi ve korkudan sapsarı kesildi hepsi;
bu korkunç felaketten nasıl kaçabileceklerini anlamak için
etraflarına bakındılar.
Aralarından Eurymakhos onu yanıtlayarak dedi ki:
"Eğer sen gerçekten İthakeli Odysseus isen,
bu adamların sarayında ve hatta topraklarında yaptıkları
kötülükler için dediklerin çok doğrudur.
Ama tüm bunlara sebep olan, şu yerde yatan ölü adamdır:
Çünkü bütün bunları Antinoos planladı;
evlenmek de değildi asıl istediği,
başka şeyler kuruyordu aklında
ama Kronos'un oğlu dileğini gerçekleştirmedi.
Bir tuzak kurarak oğlunu öldürmek
ve güzel yapılmış İthake'ye kral olmak istiyordu o.
Ama şimdi adalet yerini buldu, iyi oldu onun ölmesi,
sen de bize ve halkına merhamet et şimdi.

Biz de halk arasında toplayıp şimdiye kadar yiyip içtiklerimizi
geri ödeyelim sana.
Her birimiz yirmi sığır değerinde ceza öderiz,
hatta olgun şarap ve altın veririz, daha da ne istersen veririz.
Eğer bunları yerine getirmezsek o zaman öfkelen bize."

Hünerli Odysseus ona ters bir bakış atıp dedi ki:
"Eurymakhos, baba evindeki tüm varlığınızı da getirseniz,
üzerine başka armağanlar da verseniz,
saygısızlığınızın cezasını çekmekten,
ölmekten hiçbir şey kurtaramaz siz talipleri.
Şimdi size kalan ya savaşmak ya da kaçmak,
tabii kaçabilirseniz kaderinizden;
bence hiç biriniz kurtulamayacaksınız bu korkunç sondan."

Böyle dedi, taliplerin de dizlerinin bağı çözülüp yürekleri eridi.
Eurymakhos onlara döndü ve dedi ki:
"Sevgili talipler, bu adam bükülmez ellerini durdurmayacak;
eline güzel cilalanmış yayı ve okluğu almış,
düzlenmiş eşikte durup hepimizi öldürene dek atacak oklarını.
Haydi, biz de bir şeyler yapalım mücadele etmek için,
çekin kılıçlarınızı, masaları kalkan edip sakının
ölüm getiren oklardan;
gidelim hep birlikte üzerine,
belki eşikten ve kapılardan itebiliriz bile onu,
kente varıp ayağa kaldırırız halkı,
belki o zaman son olur bu adamın bize atacağı ok."

Böyle söyledi ve sivri, tunçtan, iki yanı keskin kılıcını çekip
vahşi çığlıklarla Odysseus'un üzerine atıldı.
Aynı sırada tanrısal Odysseus bir ok fırlatıp
göğsünden, memesinin hemen altından vurdu onu,
hızlı ok karaciğerine saplandı, kılıcı elinden düştü;
çözüldü dizlerinin bağı, yuvarlandı masanın üzerine,
yere düşerken yiyecekleri ve iki kulplu bardağı da devirdi.

Alnını yere vurdu can çekişerek
iki ayağıyla tekmeleyerek itekledi tahtı,
sonunda karanlık bir duvak örtüldü gözlerine.
Derken Amphinomos atıldı şanlı Odysseus'un üzerine,
kapının dışına atabileceğini düşünerek çekti sivri kılıcını.
Ancak Telemakhos hemen yetişip tunç mızrakla arkadan,
iki omzunun arasından vurdu onu,
göğsünün içinden geçirdi mızrağı;
haykırdı düşerken ve olduğu gibi yüzüstü yere yıkıldı.
Mızrağı orada, Amphinomos'un içinde bırakarak
geri çekildi Telemakhos, temkinli olmalıydı;
öne eğilmişken uzun kılıcıyla her an üzerine saldırabilirdi
taliplerden biri.
Koşarak ve hızlı hareket ederek sevgili babasının yanına vardı,
onun yanında durup şu kanatlı sözleri söyledi:
"Baba, sana bir kalkan, iki mızrak ve tam şakaklarına uygun,
tamamen tunçtan bir miğfer getireceğim,
ben de giyinip silahlar kuşanacağım,
Domuz Çobanı ile Sığırtmaca da silah vereyim;
çünkü onların silahlı olmaları en iyisi."

Hünerli Odysseus onu yanıtlayarak dedi ki:
"Haydi çabuk getir onları oklarım bitmeden,
kaygılanırım yalnızken gelip beni kapı önünden atmalarından."

Böyle dedi, Telemakhos da sevgili babasını dinleyip hemen
ünlü silahların bulunduğu odaya gitmek üzere harekete geçti.
Oradan dört kalkan, sekiz mızrak
ve üzerinde gür at yeleleri olan dört de miğfer seçti;
onları taşıyarak hızla vardı sevgili babasının yanına,
Odysseus hemen kuşandı bütün bedenine tunç silahları.
Telemakhos ile iki hizmetkar da kuşandılar güzel silahları,
hep birlikte akıllı Odysseus'un çevresinde durdular.
Odysseus elindeki okları birbiri ardına atıyordu,
her seferinde de evdeki taliplerden birine nişan alıp vuruyordu,

onlar da birbirlerinin yanına düşüyorlardı.
Ne zaman ki yay ile attığı oklar tükendi, kral o vakit dayandı
güzel kemerli salonun aydınlık duvarının yanındaki pervaza,
omuzlarının üzerinden geçirdi dört katlı kalkanı,
yiğit başına da, tepeliği at yelesinden miğferi taktı,
at yelesi miğferin tepesinden korkutucu bir şekilde sallanıyordu,
tunç uçlu iki sağlam mızrağı da aldı.

Güzel yapılı duvarda bir de yüksek kapı vardı,
en dipteki salonun eşiğinin oradaydı, koridora açılıyordu burası,
sağlam tahtalar sıkıca tutuyorlardı onu.
Odysseus tanrısal Çobana
orada durup göz kulak olmasını buyurdu;
oradan yalnızca bir kişi geçebilirdi.
O zaman Agelaos taliplere dönüp konuştu:
"Sevgili talipler, yüksek kapıyı aşıp dışarı çıkacak
ve halka buraya toplanması için haber verebilecek kimse olsaydı
son kez kullanmış olurdu bu adam yayını."

Bunun üzerine keçi çobanı Melanthios ona şöyle cevap verdi:
"Bu dediğin mümkün değil soylu Agelaos,
avlunun kapısına çok yakın ve koridorun ağzı da çok dar;
orada, güçlü tek bir adam bile karşı koyabilir bize.
İyisi mi, ben size hazine odasından silah getireyim onları kuşanın,
sanmam ki Odysseus ile şanlı oğlunun silahları da başka bir yerde olsun."

Böyle dedi keçi çobanı Melanthios ve hazine odasına seğirtti,
on iki kalkan ile bir o kadar mızrak aldı oradan
ve tepeleri gür yeleli tunç miğferler seçti,
gidip taliplere verdi onları hızlıca.
Onları böyle silahlarla kuşanır
ve ellerinde uzun mızraklar sallar görünce

Odysseus'un sevgili yüreği ve dizleri çözüldü;
mücadele çok zor olacağa benziyordu.
Hemen Telemakhos'a şu kanatlı sözleri söyledi:
"Telemakhos, ya konaktaki kadınlardan biri atmıştır
bizi bu uğursuz savaşa ya da Melanthios."

O zaman akıllı Telemakhos yanıtladı onu:
"Baba, suç bende, başkasında değil,
açık bırakmıştım hazine odasının sağlam kapısını;
demek ki bizden daha iyiymiş onların gözcüsü.
Tanrısal Eumaios, sen gidip bir bak
bunu yapan kadınlardan biri mi,
yoksa tahmin ettiğim gibi Dolios'un oğlu Melanthios mu."

Onlar böyle kendi aralarında konuşurken
keçi çobanı Melanthios güzel silahlar getirmek üzere
yeniden hazine odasına doğru yola koyuldu;
ama bu defa tanrısal Çoban onu fark edip
hemen yanında duran Odysseus'a dedi ki:
"Ey Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
işte şüphelendiğimiz o arsız yine hazine odasına gidiyor.
Bana açıkça söyle: Üstesinden gelebilirsem öldüreyim mi onu,
yoksa kendi evinde sana yaptıklarının bedelini ödetmen için
buraya, sana mı getireyim?"

Hünerli Odysseus onu yanıtlayarak dedi ki:
"Kaçmak için ne kadar uğraşsalar da,
ben ve Telemakhos karşı koyarız saraydaki kibirli taliplere;
siz ikiniz koşun yakalayın onu, atın hazine odasına
ellerinden ve ayaklarından bağlayın, ardından kilitleri sıkıca
kapatın,
ama önce halatla bir güzel bağlayıp direğe çekin onu
tavanın ortasına kadar, işkence çeksin orada canlı canlı."

Böyle dedi, diğerleri de sözünü dinleyip harekete geçtiler,
hazine odasında buldular adamı.

Odanın derinliklerine dalmış silah arıyordu Melanthios,
diğerleri kapının eşiğinde durup beklediler.
Keçi çobanı Melanthios bir elinde güzel bir miğfer,
diğerinde de büyük, eski, toz içinde bir kalkan tutmuş
(bu kalkan kahraman Laertes'indi, gençliğinde onu
kuşanırdı,
ama şimdi atılmıştı bir köşeye, çözülmüştü kayışları)
eşikten geçerken iki çoban birden çullandılar üzerine,
ayaklarından ve ellerinden iple bağladılar birlikte,
Laertes'in oğlu tanrısal Odysseus'un buyurduğu gibi
halatla bağlayıp yüksek direğe tavana çektiler onu.
İşte o zaman Çoban Eumaios,
sen onunla alay ederek dedin ki:
"Şimdi artık Melanthios, kendine yaraşır yumuşak döşeğinde
daha iyi bekçilik edersin gece boyunca keçilerine
ve keçilerini talipler yesin diye saraya götürdüğün saatlerde,
Okeanos'un akıntılarından sabah doğan altın tahtlı Şafak'ı
daha rahat görebilirsin."

İşte onu orada, öylece iki büklüm sallanmış halde bıraktılar,
silahları kuşanıp görkemli kapıyı kilitledikten sonra
herkesten daha akıllı Odysseus'un yanına vardılar ve
orada savaşa hazır durdular.
Onlar eşikte dört kişiydiler, talipler ise çok sayıda ve
güçlüydüler.
O vakit Zeus'un kızı Athene, sesini ve görüntüsünü
değiştirip
Mentor kılığında yanlarına gitti.
Odysseus onu görünce çok sevindi ve dedi ki:
"Mentor, bu kötülüğün içinden çıkmama yardım et,
hatırla bu yoldaşının, akranının bir vakitler sana yaptığı
iyilikleri."

Böyle diyordu ama bir yandan da onun
halkları savaşa kışkırtan Athene olduğuna inanıyordu.

Diğer yandan talipler salonun ortasında bağrışıp duruyorlardı;
öncelikle Damastor'un oğlu Agelaos konuştu:
"Mentor, sakın ola Odysseus'un sözleri taliplerle savaşman
ve onu savunman için ikna etmesin seni.
Babasıyla oğlunu öldürdüğümüzde,
onlara arka çıktığın için bunu başınla ödersin sen de.
Tunç silahlarla canınızı aldıktan sonra
evindeki ve dışarıdaki tüm varını yoğunu
Odysseus'un mallarıyla birleştirip
ne oğullarını ne kızlarını ne de sadık eşini sağ bırakacağız
İthake'de, sarayında yaşamaları için."

Böyle dedi ve Athene daha fazla sinirlendi yüreğinin içinde,
Odysseus'a çıkıştı öfke dolu sözlerle:
"Odysseus, bir vakitler seni, soylu Helene için
dokuz yıl Troyalılarla savaştıran,
korkunç çatışmalarda birçok adamı öldürmeni
ve Priamos'un geniş yollu kentini zapt etmeni sağlayan
gücün nerede, ne oldu o sert şiddetine?
Evine ve mülküne henüz kavuşmuşken,
nasıl oluyor da yiğitliğini göstereceğine taliplere,
karşılarına geçmiş ağlayıp sızlıyorsun?
Haydi dur yiğitçe yanımda ve gözlerinle gör,
Alkmios'un oğlu Mentor'un sana ne kadar değer verdiğini,
gör ona yaptığın iyilikleri düşmanlar arasında
sana nasıl ödeyeceğini."

Bunları söyledi, ama hemen yaşatmadı zaferi,
biraz daha sınadı Odysseus ile ünlü oğlunun yiğitliğini.
Uçup gitti; kırlangıç kılığında sarayın dumanlı çatısına
kondu.
Bu sırada, Damastor'un oğlu Agelaos da talipleri kışkırtıyordu;
yiğitlikte en üstün olanlardan
Amphimedon, Demoptelemos, Polyktor'un oğlu Peisandraos,
akıllı Polybos hâlâ hayattaydılar

ve hayatta kalmak için savaşıyorlardı;
diğerlerini ise yere sermişti yaydan çıkan oklar.
Onlarla konuştu Agelaos ve hepsine seslenerek dedi ki:
"Sevgili talipler, duracak artık bu adamın sarsılmaz elleri,
Mentor önce böbürlendi, sonra çekti gitti;
yalnız kaldılar artık kapının eşiğinde.
Hep birlikte fırlatmayın uzun mızraklarınızı, altınız atın önce,
Zeus izin verirse Odysseus'u vurup ün kazanabiliriz,
onu yere serdikten sonra diğerleri ilgilendirmez bizi."

Böyle söyledi, diğerleri de fırlattılar mızraklarını dediği gibi,
fırlattılar ama Athene boşa çıkardı hepsini.
İçlerinden biri kapı eşiğini, diğeri sağlam kapıyı vurdu,
sapı ıhlamur ağacından ağır tunç uçlu mızrak duvara saplandı.
Mızraklar boşa gidince yoldaşlarına döndü tanrısal
Odysseus:
"Sevgili yoldaşlarım, sıra artık bizde; atabiliriz mızraklarımızı
yaptıkları kötülükler yetmezmiş gibi,
bir de bizi öldürmeye kalkan taliplerin üzerine."

Böyle dedi, hep birlikte nişan alarak fırlattılar mızraklarını.
Odysseus Demoptolemos'u vurdu, Telemakhos Euryades'i,
Domuz Çobanı Elatos'u, Sığırtmaç Peisandros'u.
Onlar da ısırdılar dişleriyle uçsuz bucaksız toprağı.
O vakit salonun gerisine çekildi talipler,
berikiler atılıp ölülerin üzerlerinden mızraklarını çıkardılar.
Onları vurmak için yeniden fırlattılar sivri mızraklarını talipler.
Ama Athene hedefini şaşırttı mızrakların, düşmelerini sağladı.
İçlerinden biri kapı eşiğini, diğeri sağlam kapıyı vurdu,
sapı ıhlamur ağacından ağır tunç uçlu mızrak duvara
saplandı.
Yalnız Amphimedon'un mızrağı Telemakhos'un bileğini
sıyırdı;
tunç deriyi boydan boya teğet geçti.
Ktesippos da kalkanını aşıp Eumaios'un omzunu çizdi;

ama uzun mızrak üzerinden geçerek yere düştü.
Bilge ve çok akıllı Odysseus'un çevresindekiler yeniden
fırlattılar talip kalabalığının üzerine sivri mızraklarını.
O zaman kentler fatihi Odysseus Eurydamas'ı,
Telemakhos Amphidamas'ı, Domuz Çobanı Polybos'u,
Sığırtmaç ise Ktesippos'u vurdu göğsünden
ve sonra da övünerek şöyle konuştu:
"Ey Polytherses'in oğlu, pek severdin alay etmeyi,
budalaca sözler söylemeyi,
bırak sözü tanrılara, senden çok daha üstün onlar.
Al şimdi bunu, bir zamanlar tanrıya denk Odysseus'a
kendi evinde dilenirken verdiğin paçaya karşılık
konukluk armağanım olsun sana."

Bunları söyledi sığırların eğri bacaklı çobanı;
Odysseus uzun mızrağıyla atılıp vurdu Damastor'un oğlunu.
Telemakhos da Euhenor'un oğlu Leokritos'u vurdu karnından;
bir taraftan girip diğer taraftan çıktı mızrak;
yüzükoyun düştü, alnı ve suratı çarptı yere.
İşte artık o zaman Athene fanileri yok eden kalkanını kaldırdı;
taliplerin korkudan yüreği oynadı.
Günlerin uzun sürdüğü bahar günlerinde,
sineklerin üşüşmesiyle darmadağın olan sığır sürüleri gibi
kaçışmaya başladılar salonun içinde.
Hani sivri pençeli ve kıvrık burunlu akbabalar
kuşların üzerine saldırlar ya dağlardan,
kuşlar da ovalara kaçışırlar bulutların üzerinden
ve akbabalar yeniden saldırıp yok ederler ya onları,
hani ne karşı koyabilir ne de kaçabilir kuşlar
ve insanlar da sevinirler gökteki bu ava,
işte taliplerin üzerine öyle atıldılar dört bir yandan.
Korkunç bir gürültü yükseliyordu havaya
taliplerin kırılan kafalarından, diz boyu kanla dolmuştu yerler.
O vakit Leiodes Odysseus'un dizlerine kapandı,
yalvararak ona şu kanatlı sözleri söyledi:

"Diz çökmüş yalvarıyorum sana Odysseus, bana merhamet et,
sarayındaki kadınları ne rahatsız ettim
ne de uygunsuz bir söz söyledim,
hatta bunları yapan diğer taliplere engel olmaya çalıştım.
Ama dinlemediler beni, ellerini çekmediler kötü işlerden,
işte günahlarının cezasını canlarıyla ödediler.
Ben sadece kahinlik ederdim onlara, bir kötülük etmedim,
iyi davranmamın ödülünü neden görmeyeyim?"

Hünerli Odysseus ona ters ters baktı ve dedi ki:
"Diğerlerinin kahini olmakla övünüyorsun madem,
o vakit çok yalvarmışsındır tatlı dönüşümün uzak olması için,
sevgili karımla evlenip sana çocuklar doğurmasını dilemişsindir.
işte bu nedenle, sen de kurtulamayacaksın acı ölümden."

Böyle söyledi ve Agelaos'un ölürken düşürdüğü kılıcı
yerden alıp kılıcı ensesinden geçiriverdi,
kafası dağılırken o daha sürdürüyordu konuşmayı.
Terpios'un oğlu, mecburiyetten taliplere şarkı söyleyen
ozan Phemios da kaçmaya çalışıyordu kara kaderden.
Elinde güzel sazını tutarak yüksek kapının yanında durdu;
aklında iki düşünce vardı: Ya salondan çıkıp,
bir zamanlar Laertes ile Odysseus'un sığır butlarını yaktıkları
evin koruyucusu büyük Zeus'un
dışarıdaki sunağına gidip oturacaktı,
ya da Laertes'in oğlu Odysseus'un dizlerine kapanıp
yalvaracaktı.
Düşününce Laertes'in oğlu Odysseus'un dizlerine kapanıp
yalvarmak ona daha akılcı göründü.
Bunun üzerine oymalı sazını yere,
gümüş kakmalı taht ile maşrapaların arasına bıraktı
ve Odysseus'un dizlerine kapanıp yalvararak
şu kanatlı sözleri söyledi:
"Diz çökmüş yalvarıyorum sana Odysseus, merhamet et bana.
Tanrılara ve insanlara şarkılar söyleyen bu ozanı öldürürsen

sen de üzülürsün sonra.
Kendi kendime öğrendim ben ozanlığı;
şarkıların her türlüsü için ilham verdi bana tanrı;
senin için de şarkı söylemem yakışır tanrılara söylediğim gibi.
Alma başımı, anlatsın sevgili oğlun Telemakhos olanı:
Hiçbir zaman kendi isteğimle gelmedim
talipleri eğlendirmeye şarkılarımla.
Kalabalık ve güçlüydüler, getirdiler beni zorla."

Böyle dedi, yiğit Telemakhos onu duydu ve babasına
seslendi:
"Dur baba, sakın bu suçsuz adamı vurma tunç silahınla.
Çocukluğumdan beri beni gözeten hizmetkar Medon'u da;
dilerim Philoitios ya da Domuz Çobanı öldürmemiştir onu
ya da senin karşına çıkmamıştır dövüşürken burada."

Böyle dedi, akıllı Medon da duydu onu;
bir tahtın altında oturuyordu iki büklüm,
üzerine yeni yüzülmüş bir sığırın derisini çekmiş
kara kaderinden kaçmaya çalışıyordu.
Tahtın altından çıkıp ayağa kalktı hemen,
sığır derisini de attı üzerinden.
Telemakhos'un dizlerine kapanıp yalvararak
ona şu kanatlı sözleri söyledi:
"Sevgili Telemakhos, koru beni ve söyle babana,
benzersiz gücü ve öfkesiyle kıymasın canıma;
malını mülkünü talan eden taliplere,
seni hiç umursamayan heriflere verdi cezalarını işte."

Hünerli Odysseus ona güldü ve dedi ki:
"Korkma, Telemakhos kurtardı seni,
iyilik her zaman üstündür kötülükten
bunu iyice belle ve başkalarına da söyle.
Haydi şimdi sen ve ünlü ozan,
uzaklaşın bu kıyımdan, çıkın salondan;
yapmamız gereken işler bitene dek ayrılmayın avludan."

Böyle söyledi, bu ikisi de saraydan çıkıp
büyük Zeus'un sunağının yanına oturdular hemen;
her yerde ölüleri görerek baktılar dikkatle etraflarına.
Odysseus'un evinde kara kaderinden kaçıp da
sağ kalmış birileri kalmış mıydı acaba?
Kan ve toz duman içine düşmüştü hepsi;
balıkçıların köpüklü denizden delikli ağlarla çekip
kıyıya çıkardıkları balıklar gibiydiler,
denizin dalgalarına geri dönmeyi isteyen
kuma dökülmüş, her şeyden daha parlak güneşin
canlarını aldığı balıklar gibi...
İşte talipler de öyle dökülmüşlerdi birbirlerinin üzerine.
Bunun üzerine hünerli Odysseus Telemakhos'a dedi ki:
"Telemakhos, gidip bana dadı Eurykleia'yı getir de
ona ruhumun söylemek istediğini söyleyeyim."

Böyle dedi, Telemakhos da sevgili babasını dinledi,
kapıyı yerinden oynatıp dadısı Eurykleia'ya seslendi:
"Gel sadık nineciğim, sarayımızda görülen hizmetlerin
bekçisi
haydi gel, babam çağırıyor, sana söyleyecekleri var."

Böyle dedi, yaşlı kadın da açtı güzel yapılmış sarayın kapılarını
ve içeri girdi, Telemakhos önünden gidiyordu.
Sonra Odysseus'u gördü ölü bedenlerin arasında;
toza dumana bulanmıştı, göğsü ve yanakları kan revan içindeydi
insanın görünce çok ürktüğü ağıldaki sığırı parçalamış bir
aslan gibiydi.
Kadın, ölüleri ve kan gölünü görünce sevinçten haykırmak
istedi,
ama Odysseus engel oldu ona ve şu kanatlı sözleri söyledi:
"İçinden sevin nineciğim; tut kendini, bağırma sakın,
öldürülmüş insanlara sevinip övünmek bize yakışmaz.
Yaptıkları kötülükler yüzünden tanrıların gönderdiği kader
cezalandırdı onları;

karşılarına çıkan hiç kimseye saygı duymadılar
ve bu günahlarının cezasını kara ölümle ödediler.
Haydi gel sen şimdi bana bir bir anlat
sarayın içinde beni saymayanlarla masum olan kadınları."

O zaman sevgili dadı Eurykleia dedi ki:
"Elbette sana bütün gerçeği söyleyeceğim evladım:
Sarayında elli tane hizmetçi kadın var;
bunlara iş yapmayı, yün örmeyi, kulluk etmeyi öğrettik.
İçlerinden utanmaz çıktı on ikisi,
ne beni saydılar ne de Penelopeia'nın kendisini.
Telemakhos daha yeni erkek oldu,
annesi onun hizmetçi kadınlara emir vermesine izin vermezdi.
Şimdi izin ver bana, görkemli odaya çıkıp
bir tanrının üzerine uyku serptiği karına anlatayım olup biteni."

Hünerli Odysseus onu yanıtlayarak dedi ki:
"Daha kaldırma onu; önce namus yolundan sapan kadınlara buraya gelmelerini söyle."

Böyle söyledi, ihtiyar da kadınları çağırmak için odadan çıktı.
Odysseus Telemakhos'u, Sığırtmacı ve Domuz Çobanını çağırdı, onlara şu kanatlı sözleri söyledi:
"Şimdi gelecek hizmetçi kadınlarla birlikte taşıyın ölüleri;
sonra buyurun onlara güzel tahtları ve masaları
bol delikli süngerlerle ve suyla güzelce temizlemelerini.
Evin tamamı güzelce toparlandıktan sonra,
sağlam saraydan dışarı çıkarın onları,
avlunun görkemli damıyla duvarlarının arasına,
ve canlarını çıkarana kadar vurun keskin kılıçlarla,
unutsunlar taliplerle gizliden yatarkenki şehveti."

Böyle söylerken, avaz avaz ağlaşarak içeri girdi kadınlar;
önce ölüleri taşıyıp avlu kapısına yığdılar güzelce.
Odysseus başlarındaydı, işlerini çabuk bitirmelerini

buyuruyordu, onlar da mecburen hızla taşıyorlardı.
Sonra delikli sünger ve suyla temizlediler güzel tahtları, masaları.
Telemakhos, Sığırtmaç ve Domuz Çobanı küreklerle kazıdılar
salonun sağlam yapılı tabanını,
kadınlar da pisliği dışarı taşıdılar.
Bütün salon güzelce toparlandıktan sonra
hizmetçi kadınları sağlam yapılı salondan
avlunun görkemli damıyla duvarları arasına çıkardılar
ve kıstırdılar onları, izin vermediler kaçmalarına.
O zaman akıllı Telemakhos konuşmaya başladı ve dedi ki:
"Beni ve annemi utandıran, taliplerle düşüp kalkan bu kadınlara
bahşetmeyelim saygıdeğer bir ölümü."

Böyle söyledi ve bir geminin halatını direğe bağlayarak
sardı bütün damı; gerdi halatı ayakları yere değmesin diye.
Tünemeye çalışırken, çalılıklar arasındaki bir tuzağa yakalanan
uzun kanatlı ardıç kuşları ya da güvercinler,
nasıl düşerlerse uğursuz bir döşeğe acınacak halde,
kadınların başları bir sıra dizilmiş,
boyunları ilmikle sıkıştırılmış, ölmeye hazırdılar.
Ayaklarıyla birazcık debelendilerse de çok uzun sürmedi.
Melanthios'u da dış kapıyla avlunun arasına getirdiler;
acımazsız tunçla burnunu ve kulaklarını kesip
erkekliğini kopartarak yemeleri için köpeklere attılar,
öylesine öfkeliydiler ki, ellerini ve ayaklarını da kestiler.
Sonra ellerini ve ayaklarını yıkayıp
evdeki Odysseus'un yanına gittiler, artık işleri sona ermişti.

Odysseus sevgili dadısı Eurykleia'ya dedi ki:
"Kötülükleri temizleyen kükürt getir bana nine,
ateş de getir salonu tütsüleyelim;
Penelopeia'ya da söyle hizmetçi kadınlarla birlikte buraya
gelsin."

Sevgili dadı Eurykleia ona dedi ki:
"Elbette yavrum doğru söyledin.

Ama sana giysiler getireyim önce; bir pelerin, bir gömlek,
sarayın içinde bu paçavralarla dolaşman uygun değil."

Hünerli Odysseus onu yanıtlayarak dedi ki:
"Önce büyük bir ateş yakılmasını isterim sarayın içinde."

Böyle söyledi, sevgili dadı Eurykleia da ona itaat edip
hemen gidip kükürt getirdi;
Odysseus da bütün sarayı, salonu ve avluyu bir güzel kükürtledi.
İhtiyar da kadınlara haber verip aşağı inmelerini söyledi;
onlar da indiler odalarından ellerinde meşalelerle.
Odysseus'un çevresini sardılar, selamlayıp öptüler,
omzunu ve başını okşayıp ellerini sıktılar;
Odysseus da doya doya ağlamak istedi, hıçkırarak,
çünkü tanımıştı ruhunun içinde her birini.

RAPSODİ 23

[Odysseus ile Penelopeia'nın Kavuşması]

Sevgili eşinin sarayda olduğunu söylemek için hanımına,
ihtiyar Eurykleia neşe içinde çıktı üst kata.
Dizlerine kuvvet gelmişti, ayakları uçarcasına götürüyordu onu.
Penelopeia'nın başucunda durup dedi ki:
"Penelopeia, sevgili kızım, kalk da gör gözlerinle
bunca zamandır istediğin şeyin olduğunu.
Her ne kadar geciktiyse de gelmekte, Odysseus vardı evine;
tekmilini öldürdü evini talan edip malını mülkünü yiyen,
evladını da yok sayan arsız taliplerin."

Yanıtladı onu sadık Penelopeia:
"Sevgili dadıcığım, tanrılar seni çıldırtmış olmalı,
en akıllı insanın bile aklını başından almaya yeter onların gücü
tıpkı en aptallara bile akıl bağışlayabildikleri gibi.
Çok akıllıydın sen, seni de bu hale getiren onlar olmalı elbet,
Niye eğlenirsin ki benimle sen,
ruhum bunca kederle doluyken,
sevgili göz kapaklarımı örtmüş tatlı uykumdan uyandırarak beni,
ne diye anlatırsın bu saçmalıkları.
Odysseus lanetli İlyon'a gittiğinden beri
bu kadar güzel bir uyku uyumamıştım.
Haydi şimdi in sen aşağı, büyük salona git.
Eğer başka biri uykumdan uyandırıp söyleseydi bana bunları
en ağır sözlerle kovardım onu buradan;
seni ise ihtiyarlığın koruyor bu yazgıdan."

Sevgili dadısı Eurykleia dedi ki ona:
"Seninle eğlendiğim yok sevgili kızım,
söylediğim gibi gerçekten de geldi Odysseus, vardı evine.
Herkesin hor gördüğü o yabancı vardı ya, işte o!

Telemakhos günlerdir biliyordu geldiğini onun,
ama akıllılık etti sakladı babasının sırrını,
ta ki o alçaklardan alana kadar intikamını."

Böyle söyledi, Penelopeia da sevinçle yatağından fırlayıp
ihtiyar kadının üzerine atıldı ve sıkıca kucakladı onu,
gözyaşları dökülüyordu göz kapaklarının arasından,
konuşup ona şu kanatlı sözleri söyledi:
"Sevgili dadıcığım, haydi bütün gerçeği söyle bana:
Gerçekten de evine varıp o alçaklar topluluğundan
intikamını almayı başarabildi mi tek başına?"

Sevgili dadısı Eurykleia yeniden konuştu onunla ve dedi ki:
"Bir şey görmedim ama duydum iniltilerini;
güzel yapılı odada korkuyla bekliyorduk biz
oğlun Telemakhos beni salona çağırana dek,
kapılardaki sağlam kilitler engelliyordu olanları görmemizi,
babası göndermişti onu çağırması için beni.
Odysseus'u ölüler arasında buldum, ayakta;
talipler birbirlerinin üzerine yığılmış yatıyorlardı sert
toprakta,
görsen ruhun o kadar sevinirdi ki,
bir aslan gibi kana bulanmıştı Odysseus, hepsini yere sermişti.
Şimdi avlu kapısının önüne yığılı duruyor hepsi,
Odysseus büyük bir ateş yaktı bütün evi tütsülüyor,
beni de seni çağırmam için gönderdi.
Haydi gel benimle, paylaşın sevincinizi birlikte;
bunca kötü şeyden sonra senelerdir istediğiniz gerçekleşti işte,
yurduna sağ salim gelip seni de oğlunu da buldu evinde
ve intikamını aldı kötülük yapan taliplerin hepsinden de.

Akıllı Penelopeia ona dedi ki:
"Sevgili dadıcığım, çok sevinme hemen, herkesten önce
ben ve oğlumuz arzu etsek de onu sarayında görmeyi,
ölümsüz tanrılardan birinin de işi olabilir bu;

düşüncesizliklerini ve yaptıkları haksızlıkları cezalandırmak için
öldürmüş olmalı talipleri.
Bilirsin onlar, şu dünyada karşılarına çıkan hiçbir insana,
iyi ya da kötü ayırt etmeksizin hiç saygı duymuyorlardı;
bu taşkınlıkları yüzünden gelmiştir başlarına bu kötülük.
Odysseus ise Akha topraklarından uzakta kaybolup
gitmiştir çoktan."

Sevgili dadısı Eurykleia yanıtladı onu:
"Evladım, kocan evin içinde, ocağın yanında dururken
onun hiçbir zaman evine dönmeyeceğini söylemek olur mu;
bilirim eskiden beri kuşkucudur senin ruhun,
ama ben sana bir başka işareti daha açık edeyim:
Bir vakitler yaban domuzunun beyaz dişiyle açtığı yarayı.
Ayaklarını yıkarken anlayıverdim hemen,
söylemek istediysem de sana, izin vermedi konuşmama;
aklında türlü oyun vardı o sırada.
Haydi gel benimle birlikte, canımı koyuyorum ortaya,
kandırmışsam seni, korkunç bir sonla öldürürsün beni."

Yanıtladı onu akıllı Penelopeia:
"Sevgili dadıcığım, ne kadar çok şey bilsen de
kolay değildir tanrıların işaretlerini anlayabilmek.
Haydi şimdi oğlumun yanına gidelim de,
talipleri kimin öldürdüğünü göreyim gözlerimle."

Böyle dedi ve indi aşağıya, yüreği kararsızlık içindeydi:
Uzaktan mı soru sorsaydı sevgili kocasına
yoksa yanına gidip başını ve ellerini mi tutup öpseydi.
Taş eşiği geçip içeri girdikten sonra, Odysseus'un karşısına,
ışığın yansıdığı yere, duvar dibine oturdu;
Odysseus da yüksek sütunun yanında yere bakarak
oturuyordu,
şanlı karısı kendisini gözleriyle gördükten sonra
ona ne diyecek diye merakla bekliyordu.

Ancak Penelopeia uzun süre sustu, şaşkındı yüreği;
üstündeki paçavralar yüzünden tanıyamamıştı onu.

Telemakhos ona çıkışarak şunları söyledi:
"Annem, katı yürekli annem, neden böyle geride durursun?
Yanına gidip söylesene babama aklından geçenleri.
Herhalde başka hiçbir kadının yüreğinde,
türlü acılar çekip yirmi sene sonra vatanına dönen
kocasından uzak kalmasını sağlayan böyle bir sabır yoktur."

Akıllı Penelopeia yanıtladı onu:
"Yavrum, göğsümün içinde ruhum şaşkınlık içinde,
ne bir şeyler soracak gücü bulabiliyorum kendimde
ne de doğrudan bakabiliyorum yüzüne.
Eğer o gerçekten evine dönen Odysseus ise,
tanırız kolaylıkla birbirimizi, gizli işaretlerimiz var kendi
aramızda."

Böyle deyince gülümsedi çok çekmiş tanrısal Odysseus
ve Telemakhos'a şu kanatlı sözleri söyledi:
"Telemakhos bırak sınasın beni, nasılsa tanıyacaktır sonunda.
Paçavralar içinde şimdi kirli bedenim,
bu nedenle yadırgıyor, kocası olmadığımı düşünüyor benim.
Birbirimize danışıp en iyi yolu bulalım biz şimdi;
eşi dostu olmayan tek bir adam bile öldürse,
hısım akrabasını bırakıp yurdundan çekip gider öldüren;
bize gelince, İthake'nin en iyi delikanlılarını,
kentin en seçkinlerini öldürdük.
Düşün de söyle bana ne yapmalıyız şimdi biz."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos:
"Buna senin karar vermen gerekir sevgili babam,
insanlar arasında en akıllısı derler senin için,
boy ölçüşemezmiş akılda seninle fanilerden hiçbiri.
Kararı sen ver, biz hep birlikte hevesle izleriz seni,
yüreğimizde güç olduğu sürece yiğitliğimiz yerindedir."

Hünerli Odysseus onu yanıtlayarak dedi ki:
"Elbette söyleyeceğim bana en iyi görüneni,
ama önce bir güzel yıkanıp giyin gömleklerinizi,
hizmetçi kadınlara da söyleyin eve gidip üstlerini değiştirsinler,
sonra tatlı bir oyun havası çalsın bize tanrısal ozan;
dışarıdan bu sesi duyanlar, çevredeki yollardan geçenler
evde düğün olduğunu sansın.
Biz buradan çıkıp da bol ağaçlı tarlalarımıza gidene dek
kentte taliplerin öldürüldüğü haberi yayılmasın;
biz sonra düşünürüz kendimiz için en iyisini,
Olymposlu Zeus da aydınlatır bizi."

Böyle söyledi diğerleri can kulağıyla dinleyip ikna oldular.
Önce yıkanıp temiz giysiler giydiler,
hizmetçi kadınlar da hazırlanınca, tanrısal ozan oymalı sazını aldı
güzel türkülere ve oyun havasına başladı.
Büyük saray, oynayan erkeklerin ve zarif kadınların
ayak sesleriyle yankılanıyordu.
Bu sesleri dışarıdan duyan biri dedi ki:
"Talibi çok kraliçeyi biri almış olmalı;
rezil kadın, kocası sarayına dönene dek sabredemedi demek."

İşte böyle konuşuyorlardı içerde neler olup bittiğini bilemeden.
O sırada evinde, hizmetçisi Eurykleia yıkamaktaydı Odysseus'u,
yağlarla ovdu onu, güzel giysilerle kaftanlar giydirdi.
Athene de bolca güzellik saçtı başından aşağı
daha yapılı ve boylu görünüyordu artık,
başına sümbüller gibi kıvırcık saçlar ekti.
Nasıl ki bir usta, Hephaistos'un ve Pallas Athene'nin
kendisine bahşettiği ustalıkla altını gümüşün çevresine döker
ve hünerli işler çıkarırsa ortaya,
işte Athene de Odysseus'un başının ve omuzlarının üzerinden

öyle döküyordu güzelliği.
Tanrılara benziyordu banyodan çıktığında,
gidip daha önce kalktığı tahta, eşinin karşısına oturup dedi ki:
"Ey kutsanmış kadın, tüm kadınlar içinde
en katı kalbi sana vermiş Olympos'ta oturan tanrılar;
başka bir kadın bu kadar uzak duramazdı sabırla
türlü acı ve çileler çekip yirmi sene sonra
vatan topraklarına varan kocasından.
Haydi dadı, bir döşek ser de yalnız başıma uzanayım,
bu kadının içinde demirden de sert bir yürek var."

Akıllı Penelopeia yanıtladı onu:
"Ey kutsanmış adam, ne kibirlenirim
ne de hor görürüm başkasını,
şaşkınlığım geçti artık, iyi bilirim
uzun kürekli gemiyle İthake'den ayrılırken nasıl olduğunu.
Haydi Eurykleia, ser bakalım odamıza
Odysseus'un elleriyle yaptığı sağlam döşeği,
içine de koy postları, battaniyeleri ve görkemli örtüleri."

Böyle söyledi kocasını sınayarak.
İyi düşünceler içindeki karısına gücenen Odysseus ona dedi ki:
"Ruhumu acıttın bu sözlerinle kadın!
Kim oynatabilirmiş benim yatağımı yerinden?
Tanrıların isteği ve yardımı olmaksızın,
birinin onu alıp başka bir yere götürmesi çok zor iştir;
ne kadar genç olursa olsun hiçbir erkek
kolayca yerini değiştiremez onun,
büyük bir sır ile ustalıkla yapılmıştır o güzel yatak.
Duvarlarla çevrili avlunun ortasında,
uzun yapraklı bir zeytin ağacı filizlenmişti,
yükseklere uzanıyordu, gövdesi bir sütun gibi kalındı.
İşte onun etrafına inşa etmiştim ben odayı,
sık dizili taşlardan duvar örüp güzel de bir çatı yapmıştım,

sağlam kanatlı iyi kapanan kapılar da yerleştirmiştim,
sonra kesmiştim uzun yapraklı ağacın filizlerini ve
gövdesini;
tunç aletlerimle ustalıkla şekil vermiştim ona;
oyup yatak yapmış, her yanını altın, gümüş ve fildişiyle
ustalıkla işlemiştim,
erguvan renkli kayışlar germiştim üzerine görkemli sığır
derisinden.
Böylelikle açık ettim sana sırrımı,
ama bilmem ki yatak hâlâ yerinde durur mu,
yoksa adamın biri, ağacı gövdesinden keserek
başka bir yere mi götürdü onu?"

Böyle dedi, Penelopeia'nın da dizleriyle yüreği çözüldü,
Odysseus'un kendinden emin verdiği sırrı duyunca.
Gözlerinde yaşlarla doğruca Odysseus'a koştu
ellerini boynuna doladı ve başını öpüp dedi ki:
"Sakın kızma bana Odysseus, insanların en akıllısı;
bize büyük acılar verdi tanrılar,
istemediler birbirimizin yanında olmamızı,
gençliğimizin tadını çıkararak ihtiyarlığın eşiğine varmamızı.
Ne olur kızma bana, seni büyük bir sevinçle karşılamadım diye
benimle ilgili kötü düşünceler geçirme yüreğinden;
öyle çok insan var ki aldatmaktan çıkar uman,
fanilerden biri sözleriyle beni mi kandırıyor diye düşünüp
titremekteydi bedenim o an.
Zeus'tan doğma Argoslu Helene şayet bilseydi
savaşçı Akhaoğullarının kendisini evine
ve sevgili vatan topraklarına yeniden götüreceklerini
gidip birlikte olmazdı yabancı bir adamla.
Elbette onu bu kötü davranışa bir tanrı itmişti;
onun yüzünden başımız gelenleri
ve ilk kez bu kadar büyüğünü yaşadığımız kederi
başlarda aklına bile getirmemişti.
Mademki sen bana olduğu gibi açık ettin kim olduğunu,

ben de sana söyleyeyim; şimdiye dek senden, benden
ve buraya gelirken babamın yanımda yolladığı,
sağlam odamızın kapılarını bekleyen hizmetçi Aktoris'ten
başka hiçbir fani bilmedi yatağımızın sırrını.
Katı dediğin yüreğimi sen artık ikna ettin."

Böyle dedi, Odysseus da gözyaşlarına boğularak
karısını kollarına alıp doya doya ağladı.
Hani Poseidon rüzgar ve dalgalarıyla
güzel yapılmış gemilerini parçaladığında
sağ kalan pek az kişi özlemle karaya bakar
ve hırçın denizde, tuzlu köpükler içinde yüzerek
güçlükle karaya ayak basar ve ölümden kurtulmanın sevinciyle
nasıl sarılırsa toprağa,
işte Penelopeia da kocasına öyle bakıyor
ve onu beyaz kollarının arasından bir an bile bırakmıyordu.
Gök gözlü tanrıça Athene'nin aklından başka şeyler
geçmeseydi
böyle ağlarken bulacaktı onları gül parmaklı Şafak:
Geceyi uzattı sonuna varmışken
ve altın tahtlı Şafak'ı okyanusun üzerinde tuttu,
Şafak'ı taşıyan ve insanlara ışık getiren Lampos ve Phaeton'un
dizginlerini salmadı elinden.

Hünerli Odysseus konuştu karısıyla ve dedi ki:
"Karıcığım, bitmedi henüz çilemiz,
tamamlamam gereken zorlu işler var daha;
ben ve yoldaşlarımın dönüşü için yalvarmaya
Hades'in taraçalarına indiğim sırada
Teiresias'ın ruhu bir kehanette bulundu bana.
Ama şimdi yatağımıza gidelim de karıcığım,
tatlı uykumuzu birlikte uyuyarak biraz mutlu olalım."

Yanıtladı onu akıllı Penelopeia:
"Madem ki artık tanrılar güzel inşa edilmiş evine

vatan topraklarına dönmeyi bağışladılar sana
canın ne zaman yatmak isterse yatağın hazır elbette;
ama bir şeyler düşündüğüne
ve tanrılar da aklına bir şeyler koyduğuna göre
gel bana da söyle bu acıları, nasılsa daha sonra da öğreneceğim,
bir an önce öğrenmem daha iyi olur."

Hünerli Odysseus onu yanıtlayarak dedi ki:
"Ey kutsanmış kadın,
neden bu kadar ısrar ediyorsun söylemem için;
anlatacağım öyleyse, senden saklamayacağım.
Ama tıpkı benim gibi, senin ruhun da
hiç memnun olmayacak duyacaklarından.
Teiresias dedi ki bana,
dolaşacakmışım elimde cilalı küreklerle oradan oraya,
varacakmışım sonunda
denizi bilmeyen, yemekleri tuzsuz adamların ülkesine;
onlar ki görmemiş hiç kızıl renkli gemileri,
tanımamış gemileri kanatlandıran kürekleri.
Bir de işaret verdi bana, senden saklayacak değilim:
Bir gün yolum bir başka gezginle kesişecekmiş,
neden omzumda yaba taşıdığımı soracakmış o,
işte ben de o vakit, küreği toprağa sapladıktan
ve kral Poseidon adına görkemli kurbanlar, koçlar,
boğalar ve erkek domuzlar kestikten sonra
evime dönüp engin gökyüzünde oturan ölümsüz tanrıların
her birine sırayla kutsal yüzlük kurbanlar adayacakmışım.
Ve o zaman ölüm beni denizin dışında bulacak,
sükunet içinde ecelimle ölecekmişim;
dört yanımda halkım kutlu mutlu yaşayacakmış.
İşte bana bunların olacağını söyledi."

Yeniden dedi ki ona akıllı Penelopeia:
"Eğer tanrılar sana güzel bir son verdilerse,
bu belalardan kurtulmak için de umudumuz var demektir."

Onlar böyle aralarında konuşurlarken
dadı ile Eurynome de meşalelerin ışığı altında
yumuşak örtülerle döşeği hazırlıyorlardı.
Döşekleri aceleyle üst üste serip odasına çekildi ihtiyar,
oda hizmetçisi Eurynome ise elinde meşaleyle
onlar yataklarına giderken önlerinden ilerliyordu;
odalarına kadar eşlik edip kendi odasına döndü.
Karı koca da eski yataklarına kavuştular,
diyecek yoktu keyiflerine.

O vakit Telemakhos, Sığırtmaç ve Domuz Çobanı
dans adımları atmayı bıraktılar, kadınlar da durdular
ve herkes uyudu gölgeli sarayda.

Aşkın tadına vardıktan sonra
aralarında konuşmaya başladı karı koca.
Tanrısal kadın Penelopeia bir bir anlattı Odysseus'a,
taliplerin toplanıp taşkınlıklar yaptıkları sırada çektiği onca şeyi;
pek çok hayvanı, sığırları, semiz koyunları kestiklerini,
küpleri boşaltıp içtikleri şarapları...
Soylu Odysseus da ona, insanlara çektirdiği çileleri
ve kendisine acı çektiren düşmanları anlatıyordu;
o anlattıkça Penelopeia dinlemekten memnun oluyordu,
Tek tek her şeyi anlatmadan bir damla bile uyku düşmedi
Odysseus'un gözlerine.

Kikonları nasıl yendiğinden başladı anlatmaya;
Lotusyiyenlerin bereketli topraklarına gidişini,
Tepegöz'ü ve ondan hiç acımadan
mideye indirdiği yoldaşlarının intikamını nasıl aldığını,
kendisini memnuniyetle kabul eden
ve yolcu eden Aiolos'a varışını anlattı;
henüz vatanına dönmek kaderinde yazılı değildi o sırada,
fırtına onu yeniden yakalamış, balıkla dolu denize geri
fırlatmıştı;

sonra gemilerini ve hızlı yoldaşlarını yok eden
Laistrygonların ülkesi Telepylos'a nasıl vardıklarını,
bir tek kendisinin kara gemisiyle kaçışını anlattı.
Kirke'yi de anlattı ona; onun hile ve kurnazlıklarını,
Thebaili Theiresias'ın ruhuna sorular sormak için
Hades'in küflü taraçalarına çok kürekli gemisiyle nasıl gittiğini
ve orada yoldaşları ile kendisini doğurup
besleyip büyüten annesini gördüğünü,
Sirenelerin cazip seslerini nasıl duyduğunu,
başlarına bir şey gelmeden bu güne dek
kimsenin ellerinden kurtulamadığı
korkunç Kharybides ve Skylla'ya gidişini,
yoldaşlarının Güneş tanrının ineklerini nasıl öldürdüğünü,
yükseklerden gürleyen Zeus'un hızlı gemiyi
yıldırımla çarpıp kül edişini,
yiğit yoldaşlarının hep birlikte nasıl öldüklerini,
bir tek kendisinin kara kaderinden kaçabildiğini,
kendisini oyuk mağaralarda kocası olmasını isteyerek alıkoyan,
yedirip içiren, ölümsüz ve yenilmez yapacağını söyleyen
Ogygie adasındaki peri Kalypso'ya nasıl gittiğini,
ama onun asla ruhunu kandıramadığını,
bir sürü düşmanın elinden çok çektikten sonra
kendisini canı gönülden bir tanrı gibi sayan,
bir sürü tunç, altın ve giysi armağan edip bir gemiyle
sevgili vatan topraklarına gönderen Phaiakları anlattı.
En son bunu da anlattıktan sonra tatlı uyku sardı onu,
bütün bedeni çözülüverdi, ruhundaki bütün kaygılar dindi.

Gök gözlü tanrıça Athene, Odysseus'un ruhunun ferahladığını;
karısının yatağına ve uykuya doyduğunu düşününce,
aklına başka bir şey getirdi onun.
Hemen sabah doğan altın tahtlı Şafak'ı
insanlara ışık getirmesi için Okeanos'tan kaldırdı.
Odysseus da yumuşak yataktan kalkıp karısına dedi ki:
"Karıcığım, ikimiz de artık acıya doyduk,

sen burada kaygıyla dönüşümü beklerken
Zeus ve diğer tanrılar elimi ayağımı bağlayarak,
beni acılar içinde, çok özlediğim vatanımdan uzak bıraktılar.
Madem ikimiz de sevgili yatağımızda sarmaş dolaş olduk,
şimdi artık malıma mülküme sahip çıkalım;
alçak taliplerin yok ettiği kadarını hatta fazlasını
yağmayla yerine koyarım ben.
Akhalar da verirler, böylece yeniden dolup taşar ağıllarım.
Ben şimdi bol ağaçlı tarlaya gidip,
benim için üzülüp duran güzel babamı bir göreyim,
senden burada kalıp soğukkanlılığını korumanı istiyorum;
çünkü güneşin doğuşuyla birlikte, talipleri öldürdüğüm haberi
hemen yayılacak her yere.
Üst kata çık ve hizmetçilerinle birlikte orada otur,
ne kimseyle ilgilen ne kimseye bir şey sor."

Böyle söyledi ve omuzlarına güzel silahlarını kuşandı;
Telemakhos'u ve sığır çobanını da kaldırıp
silahlarını almalarını söyledi.
Onlar da sözünü dinleyip bakır silahlarını kuşandılar,
kapıları açıp dışarı çıktılar; en önden Odysseus gidiyordu.
Artık ışık yeryüzünün üzerinde inmişti,
Athene onların üzerini karanlıkla örtüp
hızla kentten dışarı çıkardı.

RAPSODİ 24

[Ölüler Ülkesi - Laertes - Yere Şarap Serpme]

Kylleneli Hermes, taliplerin ruhlarını çağırıyordu;
elinde insanların gözlerini kamaştıran
som altından güzel bir değnek tutuyordu;
her kimi isterse uyandırıp ayağa kaldırırdı onunla.
Bu değnekle ruhlara dokunup kılavuzluk etmeye başladı onlara,
titreyerek takip ediyorlardı onu ruhlar da.
Nasıl ki, içlerinden biri yere düştüğünde
tutundukları kayanın üzerinden ıslık çalarak
derin mağaranın içinde kanat çırparsa yarasalar,
ruhlar da öyle hep birlikte ilerliyorlardı;
hemen önlerinden de kurnazların kurnazı Hermes gidiyordu
Hades'e ulaşan küflü yolların arasından geçerek.
Okeanos'un akıntılarından, Ak Kaya'dan,
Güneş'in kapılarından ve düşler ülkesinden geçtiler;
ölülerin gölgelerinin ve ruhlarının oturduğu
Asfodel Çayırı'na ulaştılar sonra.
Orada buldular Peleus'un oğlu Akhilleus'tan,
Patroklos'tan, kusursuz Antilokhos'tan
ve Peleus'un mükemmel oğlundan sonra
Akhalar arasında beden ve biçim olarak
en üstün kişi olan Aias'ın ruhunu.

İşte onlar toplanmışlarken Akhilleus'un etrafında,
Atreusoğlu Agamemnon'un kederli ruhu yaklaştı;
Aigisthos'un evinde kara kaderlerini bularak ölen
diğer ruhlar da çevresine toplandı.

Önce Peleus'un oğlunun ruhu konuştu onlarla:
"Atreusoğlu, biz daima senin, yıldırımlarla sevinen Zeus'un
en sevdiği kahraman olduğunu konuşurduk aramızda;

çünkü sen, biz Akhaların büyük çileler çektiği
Troya ülkesine hükmederdin;
ama doğmuş hiç kimsenin kaçamadığı kader seni de yakalamış.
Keşke ölüm seni Troya ülkesinde bulsaydı da
bir kral olarak sana yakışan tüm ünleri alsaydın.
O zaman tüm Akhalar bir anıt inşa ederlerdi senin adına;
büyük bir ün bırakırdın oğluna da.
Oysa ağlanacak bir ölüm yazılıp hükmetmiş sana."

Atreusoğlu'nun ruhu yanıtladı onu:
"Peleus'un mutlu oğlu, tanrılara benzer Akhilleus,
Argos'tan gelip Troya'da öldün sen,
en iyi Akhalar ve Troyalılar çevrende öldürüldü
senin için savaşırken; o sırada sen
bir toz hortumu içinde boylu boyunca uzanmış yatıyordun,
at ile savaşmayı unutmuştun.
Biz dört bir yanda savaşıyorduk;
Zeus bir fırtınayla kesmeseydi devam edecektik daha.
Seni gemilere taşıdık çatışmadan sonra,
güzel bedenini ılık sularla temizleyip yağla ovduk
ve bir yatağa yatırdık;
Akha kadınları gözyaşları döktüler çevrende,
saçlarını kestiler kederlerinden.
Ölümsüz denizkızlarıyla birlikte geldi annen haberi alır almaz;
büyük bir gümbürtüyle patladı deniz,
öyle ki, dehşete düştü bu sesi duyan Akhalar.
Pek çok şeyi bilen, akıllı ihtiyar engel olmasaydı
hepsi koca karınlı gemilere atlayacaklardı.
Onların iyiliğini isteyen Nestor onlara dedi ki:
'Durun Akhaoğulları, kaçmayın Argoslular;
bu, oğlunun ölüsünü görmek için ölümsüz deniz
tanrıçalarıyla denizden gelen annesidir.'
Bunun üzerine dindi yüce gönüllü Akhalar'ın korkuları.
O vakit gelip sardılar dört bir yanını deniz ihtiyarının kızları;
ağladılar, ağıtlar yaktılar ve bedenine tanrısal giysiler giydirdiler.

Dokuz Mousa, güzel sesleriyle ağıtlar söylediler senin için;
gözyaşlarını tutamadı hiçbir Akhalı,
öyle yüreğe dokunuyordu Mousaların tatlı tınıları.
Ölümsüz tanrılar ve fani insanlar olarak
on yedi gün ve gece sana ağladık
ve on sekizinci günde seni ateşe verdik,
bir sürü de koyun kestik, bir de kıvrık ayaklı sığırlar çevrende.
İşte sen öylece; tanrısal giysiler, mis kokulu yağlar
ve tatlı ballar içinde yanıyordun.
Akhalı kahramanların birçoğu, yayan veya atlı, silahlarıyla
yanmakta olduğun ateşin çevresine koşmuşlardı,
büyük bir gürültü yükselmişti.
Hephaistos'un alevleri seni yuttuktan sonra
sabah beyaz kemiklerini halis şarap ve kokulu yağlarla
yıkayarak
annenin verdiği altın bir amforaya topladık Akhilleus;
o amfora ki, ünlü Hephaistos'un işiymiş
ve Dyonisos'tan armağanmış annenin dediğine göre.
İşte şanlı Akhilleus beyaz kemiklerin,
Menoitios'un ölmüş oğlu Patroklos'un kemikleriyle
karışmış olarak onun içinde duruyor.
Yoldaşlarının arasında en çok saygı duyduğun,
Patroklos'tan sonra ölen Antilokhos'un kemikleri de ayrı
bir kapta duruyor.
Sonra, bugün yaşayanlar ve gelecekte yaşayacaklar
denizden, ta uzaklardan görsünler diye
bunların üzerine biz mızraklı Akha ordusu
engin Hellespontos ovasının kıyısına bir mezar inşa ettik.
O vakit annen tanrıların güzelim ödüllerini
Akhaların en yiğitlerinin yarışında koydu ortaya.
Sen de kralların ve kahramanların cenaze törenlerinde
bulundun bilirsin; gençler yarışlar için kuşanır, armağanlar
hazırlanır;
ama eğer ak kollu tanrıça Thetis'in senin için hazırladığı

ödülleri görseydin, büyülenirdin.
Ne çok severmiş Akhilleus tanrılar seni!
İşte böyle ölmekle yitirmedin adını,
insanlar arasında daima sürecek namın şanlı Akhilleus.
Bir de bana bak, savaşı bitirdim de ne yararını gördüm?
Meğer Zeus vatanıma dönmemi sağlarken,
Aigisthos'un ve lanetli karımın elinden hazırlarmış korkunç ölümümü."

Onlar böyle konuşurlarken aralarında;
Odysseus tarafından alt edilen taliplerin ruhlarını taşıyan,
Argos'u öldüren kılavuz tanrı geldi yanlarına.
Diğer ikisi onu görür görmez yanına gitmek üzere davrandılar.
Atreusoğlu Agamemnon'un ruhu,
Menelaos'un anlı şanlı oğlu Amphimedon'u tanıdı;
İthake'ye indiğinde konuk etmişti kendisini o;
Atreusoğlunun ruhu ona dedi ki:
"Amphimedon, ne oldu da bunca seçkin ve akran delikanlı bu karanlık yere sokuldunuz?
Seçip de alamazdı kimse bu kadar eşsiz adamı tek seferde.
Yoksa Poseidon mu alt etti sizleri
gemilerinizin üzerine sert rüzgarlar ve yüksek dalgalar salarak?
Sığırlarını ve güzel koyunlarını yakaladınız diye
düşman erler mi bu hale getirdi karada sizi,
kentiniz ve kadınlarınız için savaşırken mi bu hale geldiniz yoksa?
Söyle haydi, ben övünürüm hep senin konuğun olmakla.
Yoksa hatırlamıyor musun, tanrıya denk Menelaos ile birlikte,
güzel yapılmış gemileriyle bizi izlemeye ikna etmek için
Odysseus'la konuştuğumuzu ve sonra onu da alıp
engin denizi bir ayda geçtiğimizi."

Amphimedon'un ruhu yanıtladı onu:

"Ey Atreus'un herkesten şanlı oğlu, halkların kralı Agamemnon,
ey soylu kişi, hatırlıyorum tüm bu dediklerini.
Anlatayım sana içler acısı ölümümüzü ve her şeyi olduğu gibi:
Bizler, uzun zamandır sıladan uzak olan Odysseus'un karısını
eş edinmek istiyorduk kendimize;
oysa o, ne reddediyor ne de bir nihayete erdiriyordu bu düğünü,
ölümümüzü ve kara kaderimizi kurarak oyalıyordu bizi.
Odasına büyük bir tezgah kurmuştu,
dört kulaç eninde ince bir kumaş dokuyor
ve bize şunları söylüyordu:
'Genç taliplerim, tanrısal Odysseus ölmüşse de
biraz sabredin, acele etmeyin evlenmek için,
bekleyin ben şu kumaşı dokuyana dek,
bekleyin ki boşa gitmesin bunca emeğim.
Her fani gibi ölüm gelip bulduğunda onu,
kahraman Laertes için kefen olacak bu;
bitireyim ki kefensiz yatmasın mezarında,
yoksa ne derler Akha kadınları bana,
bunca zenginlik bahşetmiş insanı kefensiz bırakamam ortada.'
Böyle derdi ve hepimizin de yürekleri inanırdı ona.
Gün boyunca dokurdu ince kumaşı,
oysa geceleri meşalelerin ışığı altında sökermiş gerisin geri.
İşte bu şekilde üç sene kandırıp oyaladı Akhaları;
ama dördüncü sene geldiğinde,
bir sürü ay ve gün birbirini izleyip geçtiğinde,
her şeyi bilen kadınlardan biri gelip itiraf etti bize olanları,
böylece biz de yakaladık onu sökerken dokumayı.
Nihayet istemeden de olsa bitirmek zorunda kaldı.
Büyük kumaşını dokuyup yıkadıktan sonra bize gösterdi;
bir güneş kadar, ay ışığı kadar parlaktı.
Bu arada kötü kaderimiz Odysseus'u karaya çıkardı
domuz çobanının oturduğu tarlalara yakın kıyıdan.

Tanrısal Odysseus'un sevgili oğlu da
Pylos'tan kara gemisiyle dönerken çıkageldi oraya;
biz talipler için kötü bir ölüm hazırlayıp indiler ünlü kente;
Önden Telemakhos geldi, ardından Odysseus.
Domuz Çobanı kılavuzluk ediyordu Odysseus'a;
üzerinde paçavralar, değneğine dayanarak yürüyor,
tıpkı bahtsız bir dilenciye benziyordu.
İçimizden hiçbiri, yaşça büyük olanlarımız bile
tanıyamadık aniden karşımıza çıkan bu adamı;
küçümseyici sözlerle alay edip pataklıyorduk onu.
Önceleri sabretti onu hırpalamamıza, ses etmedi küfürlerimize;
ancak kalkan taşıyan Zeus'un aklı ayaklandırdı onu,
Telemakhos'la birlikte, görkemli silahları kaldırıp
bir odaya koydu ve kapıları da sürgüledi,
bir kurnazlıkla karısının aklına girip
biz talihsizlere ölümü hazırlayacak
yayı ve baltaları getirmesini sağladı.
İçimizden hiç biri geremedi sert yayın kirişini;
o kadar güçsüzdük işte.
Büyük yayı eline aldığında Odysseus,
hepimiz bağırıp çağırdık,
itiraz ettik yayın ona verilmemesi için;
ne dersek diyelim Telemakhos cesaretlendirdi onu
ve yayın ona verilmesini buyurdu.
O vakit çok çekmiş tanrısal Odysseus
yayı eline alarak kolaylıkla gerdi kirişini,
oku da baltaların arasından geçirdi;
sonra gidip eşikte durdu, kılıfın içinden döküldü hızlı oklar,
hınç sarmıştı her yanını, önce Antinoos'u vurdu.
Daha sonra diğerlerine nişan alarak atmaya başladı okları;
erler birbiri ardına yığılıyorlardı.
Bir tanrının ona yardım ettiği çok açıktı,
evin her yanında öldürüyorlardı insanları;
öldürülenlerden korkunç iniltiler yükseliyordu,

ve tüm zemin kanla dolmuştu.
Biz işte bu şekilde yok olup gittik Agamemnon,
bedenlerimiz sefil bir halde Odysseus'un sarayında duruyor.
Henüz hiç kimsenin yakını bu haberi öğrenmedi ki
gelip yaralarımızdaki kanı temizlesinler ve ağıtlar yaksınlar;
böyle olur ölüye saygı duymak."

Atreusoğlunun ruhu dedi ki:
"Ey Laertes'in mutlu oğlu, hünerli Odysseus,
demek ki yeniden kazandın erdemli karını.
İkarios'un kızı kusursuz Penelopeia'nın
ne kadar da parlak fikirleri varmış,
nasıl da çıkarmamış kocası Odysseus'u aklından!
İşte bu yüzden asla yok olup gitmeyecek erdemi;
ebedi tanrılar onun adına şarkılar yapacaklar gelecek
nesiller için,
Kurnaz bir planla kocasını ödüren Tyandareos'un kızı
adına hiçbir zaman yapılmayacak böyle şarkılar,
onun adına ancak nefret şarkıları yayılacak kulaktan kulağa
çünkü bütün kadınları, en iyi ve namuslularını bile lekeledi o."

İşte onlar böyle, yer altında, Hades'in taraçalarında
bir yandan dikilip diğer yandan konuşuyorlardı kendi
aralarında.
Diğerleri ise, kentten çıkıp çabucak vardılar güzel tarlalara,
o tarlaları kendi malı yapmıştı çalışıp çabalayıp Laertes bir
zamanlar.
İşte orada bir ev ve çevresinde de kulübeler vardı,
ona gerektiği kadar hizmetkar oralarda yer içer yatardı.
Bir de yaşlı Sicilyalı kadın vardı orada,
ihtiyarın kentten uzaktaki tarlalarına gözü gibi bakardı.

İşte Odysseus oraya gidip oğluna ve hizmetkarlarına dedi ki:
"Şimdi siz güzel yapılı eve girin,
yemek için domuzlardan birini, hatta en iyisini kesin hemen;

ben de gidip babamı sınayayım, bakalım tanıyacak mı beni,
yoksa bunca zamandır gurbette olan oğlunu unutmuş mu?"

Böyle dedi ve savaş silahlarını hizmetkarlarına verdi,
onlar da hızla eve doğru ilerlediler.
Odysseus kimseyle karşılaşmamak için
gür ağaçlığın yakınından yürüyordu.
Ancak büyük bahçeye vardığında
ne Dolis'u buldu ne hizmetkarlarını ne de oğullarından birini;
anlaşılan, bahçe çiti için dikenli çalı toplamaya gitmişti hepsi,
ihtiyar Dolius da onlara liderlik ediyor olmalıydı.
Babası güzel düzenlenmiş bahçede yalnızdı,
üzerinde lekeli, yamalı bir gömlek, bir ağacın dibini
çapalıyordu;
ayaklarını dikenlerden sakınmak için baldırlarına
yamalı sığır derileri bağlamıştı dizlik yerine;
ellerinde eldiven vardı diken batmasın diye,
başına ise keçi derisinden bir başlık takmıştı.

Çok çekmiş tanrısal Odysseus onun ne kadar yaşlandığını
ve ne kadar kederli olduğunu görünce
ince uzun armut ağacının gölgesine çekilip uzun uzun ağladı.
Daha sonra aklından ve ruhundan şu düşünceler geçti:
Gidip hemen babasına sarılsa, öpse miydi,
olan biten her şeyi anlatsa
ve sonunda vatana döndüğünü söylese miydi,
yoksa onu önce bir sınasa mıydı?
Düşünürken düşünürken ikinci yolu daha uygun buldu:
Kışkırtıcı sözlerle deneyecekti önce onu.
Tanrısal Odysseus bu düşünceyle gidip başına dikildi babasının.
İhtiyar başını önüne eğmiş ağacın dibini çapalıyordu,
şanlı oğlu yanında durarak şunları söyledi:
"İhtiyar bahçeye gösterdiğin özene bakılırsa
görmüş geçirmiş birisin;
bahçendeki tüm yeşillikler,

incir, üzüm, zeytin ve armut hepsi bakımlı.
Ancak sana bir şey diyeceğim, kızma bana:
Kendine bakmamışsın yeterince, ihtiyarlık çökmüş üzerine,
hele sana yakışmayan bu kirli giysilere ne demeli.
Tembelsin de efendin seni kendine haline bırakmış desem
ne boyun bosun ne de görüntün bir hizmetkara benzemez,
daha çok bir kralı andırırsın sen.
Yıkanıp karnını doyurduktan sonra
yumuşak döşeklerde uyumalısın,
böylesi gerekir ihtiyarlıkta.
Haydi, şimdi sen söyle bana gerçekleri;
kimin hizmetkarısın, kimin bahçesinde çalışırsın?
Şunu da söyle ki bileyim iyice:
Yolda rastladığım adam burasının İthake olduğunu söyledi;
gerçi aklı pek yerinde değil gibiydi, güvenemedim sözüne
ne dediklerimi dinledi ne de beni ikna edebildi.
Konuğu olduğum eski bir dostumu sordum ona,
buralarda bir yerlerde yaşayıp yaşamadığını,
Hades'teki evine gidip gitmediğini...
Sana da sorayım, belki sen dinler, anlarsın beni:
Bir vakitler sevgili vatan toprağımda bir konuk ağırlamıştım;
evime dışarıdan gelen hiçbir faniyi bu kadar sevmemiştim ben.
Dediğine göre soyu İthake'deymiş,
babası da Arkesios'un oğlu Laertes'miş.
Güzelce ağırlamıştım evimde onu;
dostluk edip, konukluk armağanları sunmuştum.
Yedi ayar ince işlenmiş altın,
saf gümüşten çiçek desenli maşrapalar,
on iki pelerin, bir o kadar kaftan ve güzel elbise verdim,
dört de kadın seç dedim, en güzel ve hamaratları arasından."

Bunun üzerine babası gözyaşları dökerek onu yanıtladı:
"Yabancı, aradığın toprak tam da burası,
ancak dostunu alçak ve kalleş soysuzlar ele geçirdi;
ona cömertçe sunduğun tüm armağanlar boşa gitmişi.

Eğer sen de şimdi İthake'de sağ olarak rastlasaydın ona,
armağanlarının karşılığını verirdi güzelce,
kusur etmezdi sana konukseverlikte,
çeşit çeşit armağanlarla yolculardı;
öyle ya, bir konuğa da böyle davranmalıdır insan.
Haydi, şimdi sen anlat bana bildiklerini:
Kaç yıl önce konukladın o yabancıyı?
Benim oğlumdur o vatanından uzaktaki talihsiz;
ya denizde yem oldu balıklara ya da karada yırtıcı
hayvanlara;
onu dünyaya getiren ben ve anası,
kefenini giydirip başında ağlayamadık bile,
ya zengin bir çeyizle gelen karısı akıllı Penelopeia,
son uykusuna dalmadan ağlayamadı kocası için döşeğinde.
Söyle bana tüm gerçekleri öğreneyim iyice:
Kimsin ve nerelisin? Nerede kentin ve ailen?
Nerede seni buraya getiren hızlı gemin
ve tanrıya denk yoldaşların nerede?
Yolcusu olduğun gemi mi seni burada karaya çıkarıp gitti"

Hünerli Odysseus onu yanıtlayarak dedi ki:
"Elbette anlatacağım sana tüm bunları olduğu gibi:
Alybas'lıyım, orada ünlü saraylarda otururum,
Eperitos ismim Polyphemonoğlu kral Apheidas'ın
oğluyum;
Tanrı beni Sicilya'dan dönerken attı buralara;
gemim kentten uzakta, kırlara yakın kıyıda.
Odysseus'a gelince, o talihsiz bizim oraya gelip ayrılalı
beş sene olmuştur en az.
O ayrılırken güzel işaretler vardı; kuşlar sağından uçmuştu,
sevinçle uğurlamıştım onu, kendisi de mutluydu;
ikimizin de ruhu birbirimizi tekrar ağırlamayı,
görkemli armağanlar alıp vermeyi umuyordu."

Böyle söyledi, diğerini de kara bir keder bulutu örttü,
iki eliyle kara toprağı avuçladı,
acıyla inleyerek toprağı ak saçlı kafasından aşağı döktü.

Odysseus'un ruhu babasını böyle görünce paramparça oldu;
zor tuttu kendisini gözyaşlarına boğulmamak için.
Hemen atılıp sarıldı sevgili babasına
ve onu sımsıkı kucaklayarak şunları söyledi:
"İşte benim baba, arayıp durduğun oğlunum, buradayım;
yirmi sene sonra döndüm vatan topraklarına.
Bırak artık ağıt yakmayı ve kederlenmeyi,
sana diyeceklerim var, çok acele etmeliyiz:
Öldürdüm sarayımızdaki taliplerin hepsini,
öcünü aldım yaptıkları densizliklerin ve haksızlıkların."

Laertes yanıtladı onu ve dedi ki:
"Eğer sen Odysseus isen ve buralara geldiysen,
bir kanıt göster de anlayayım sen olduğunu."

Yanıtladı onu hünerli Odysseus ve dedi ki:
"Önce kendi gözlerinle gör şu yaramı.
Parnesos'ta beyaz dişli bir yaban domuzu yaralamıştı beni;
hani buraya geldiğinde, vereceği armağanları anlatmıştı da bir bir
saygıdeğer annem de göndermişti beni oraya,
babası Autolykos'tan armağanlar almaya,
sen yolcu etmiştin beni hatta.
İstersen bir zamanlar bana öğrettiğin
güzel bahçedeki ağaçları da sayayım;
çocukken bahçede peşinden koşup sorduğumda
tek tek o ağaçların isimlerini söylerdin hani.
Bana on üç armut, on elma ve kırk da incir ağacı vermiştin,
elli kütük de bağ vereceğini vaat etmiştin;
her biri farklı tür üzümlerden oluşur bu bağın,
Zeus'un mevsimlerine göre farklı zamanlarda olgunlaşırlar."

Böyle dedi.
Laertes'in de çözüldü dizlerinin ve yüreğinin bağı mutluluktan,
Odysseus'un kendinden emin kanıtlarını işitince.
Çepeçevre sardı kollarını oğlunun boynuna,
çok çekmiş tanrısal Odysseus kucakladı yarı baygın babasını,
kendine gelir gelmez Laertes şunları söyledi:

"Talipler bu arsız davranışlarının cezasını gördülerse,
büyük Olympos'ta Zeus Baba, tanrılar varmış demek ki hâlâ!
Ancak şimdi ben çok korku duyarım yüreğimde
ya İthake sakinleri gelirlerse buraya,
ya Kephallen kentlerine ve her yere haber salarlarsa.."

Yanıtladı onu ve dedi ki hünerli Odysseus:
"Cesur ol, bırak aklını böyle şeylerle meşgul etmeyi.
Gidelim evimize haydi;
yemek hazırlamaları için göndermiştim oraya
Telemakhos'u, Sığırtmacı ve Domuz Çobanını."

İkisi bunları konuşarak güzel eve doğru gittiler.
Güzel yapılı eve vardıklarında
Telemakhos'u, Sığırtmacı ve Domuz Çobanını
bir yığın eti parçalarken ve sert şarabı suyla kararken buldular.

Sicilyalı hizmetçi yüce gönüllü Laertes'i yıkayıp pakladı,
her yanını yağlarla ovup üzerine güzel bir gömlek giydirdi;
Athene de onun yanında durup güçlendirdi bedenini,
daha iri ve uzun görünmesini sağladı halkların komutanının.
Sevgili oğlu şaşırdı, banyodan çıkınca
ölümsüz tanrılara benzeyen birini görünce karşısında,
şu kanatlı sözleri söyledi ona:
"Baba, şüphe yok ki ölümsüz tanrılardan biri
boyunu bosunu artırıp geliştirmiş senin."

Akıllı Laertes yanıtladı onu ve dedi ki:
"Keşke Zeus Baba, Athene ve Apollon güç verseydi de

eskisi gibi olsaydım sarayımda da;
güçlü bir sahil kenti olan Nerikos'u alıp
Kephallenler'e hükmettiğim zamanki güçle silahlarımı kuşanıp
omuz omuza savaşsaydım seninle o arsız uğursuz taliplere karşı;
pek çoğunu yere serer, kolaylaştırırdım işini."

Onlar kendi aralarında bunları konuşurlarken
diğerleri işlerini bitirip sofrayı hazırladılar,
hep birlikte oturaklara ve tahtlara oturdular;
uzattılar ellerini yemeğe oturdukları yerden.
Çalışmaktan yorulan ihtiyar Dolios ve oğulları da geldi yanlarına
anneleri, Sicilyalı ihtiyar koşup çağırmıştı onları
ihtiyarlık çökünce Leartes'e şefkatle bakardı o.
Diğerleri Odysseus'u görüp, şaşıp kaldılar
ruhlarının derinliklerinde o olduğunu anlayınca.
O zaman Odysseus tatlı sözlerle onlara şöyle dedi:
"Otur masaya ihtiyar, bırak şaşkınlığını bir yana,
yemeğe başlamak için sizi bekliyoruz sabırsızlıkla."
Böyle söyledi, Dolios da kollarını açarak ona doğru atıldı;
elini tuttu, bileğinden öptü, ona şu kanatlı sözleri söyledi:

"Hoş geldin sevgili yavrum, nasıl da özledik seni;
güzel yüzünü görmekten umudu kesmiştik artık
tanrıların yardımıyla gelmiş olmalısın buraya.
Hoş geldin, sağlık ve mutluluk versin sana tanrılar!
Şimdi bana açıkça söyle de bileyim:
Akıllı Penelopeia biliyor mu döndüğünü vatanına,
yoksa bir haberci gönderelim mi ona?"

Yanıtladı onu ve dedi ki hünerli Odysseus:
"Biliyor ihtiyar, sen kafanı yorma bu düşüncelerle."

Böyle söyledi ve Dolios da güzel yontulmuş bir koltuğa oturdu.
Dolios'un oğulları da anlı şanlı Odysseus'un yanına geldiler;

onu elleriyle ve sözleriyle selamlayıp sarıldılar,
sonra da babaları Dolios'un yanına oturdular.

İşte onlar yerlerken yemeklerini evde,
çabucak yayıldı haber bütün kente.
Taliplerin ölüm haberini alan yakınları
koşup gittiler Odysseus'un sarayına
ağlayıp sızlayarak götürdüler ölülerini,
herkes gömdü ölüsünü;
başka kentlerden olanları da koyup hızlı gemilere
buyurdular denizcilerle onları evlerine götürsünler diye.
Kendileri de yüreklerinde kederle gittiler toplantı yerine.

Bir araya gelip de toplantıya başlayınca,
önce Eupheites kalktı ve konuştu onlarla;
Odysseus önce onun oğlunu, Antinoos'u öldürmüş,
derin bir evlat acısı salmıştı adamın yüreğine,
oğlu için gözyaşı dökerek konuştu ve şunları söyledi:

"Sevgili yoldaşlarım, Akhalar'a büyük kötülükler yaptı bu adam:
Önce gemilerle alıp götürdü yiğit erleri;
oyuk gemileri batırdı, erlerin sonunu hazırladı;
şimdi de gelip bu toprakların en iyi erlerini öldürdü!
Gelin, elimizden kaçıp da Pylos'a ya da Epeios'ların
hükmettiği tanrısal Elis'e varmadan yakalayalım onu.
Eğer çocuklarımızın ve kardeşlerimizin katilinden öç almazsak,
bu ayıbımız yayılır kuşaktan kuşağa.
Benim için de hayatta bundan büyük mutluluk olmaz;
yoksa can verip yatmak isterim diğer ölülerin arasında.
Haydi tez tutalım elimizi de kaçmasınlar karşıya."

İşte böyle dedi gözyaşı dökerek,
Akhaların da yürekleri parçalandı.
Tanrısal ozan ile Medon uyku onları terk ettikten sonra

Odysseus'un sarayından çıkıp onların yanına geldiler.
Gidip kalabalığın ortasında durdular,
onları sağ gören herkes şaşakaldı.
Aklı başında Medon onlarla konuştu ve dedi ki:
"İthakeliler, şimdi dinleyin beni;
Odysseus ölümsüz tanrıların isteği olmadan yapmazdı bunları:
Ben gözlerimle gördüm Odysseus'un yanında duran tanrıyı;
Mentor'a benziyordu tıpkı;
kâh Odysseus'un önünden gidip ona cesaret veriyor,
kâh sarayın içinde talipleri kovalıyordu;
talipler de birbirlerinin yanında düşüp duruyorlardı."

Böyle dedi, haliyle onları da sarı bir korku sardı.
Mastor'un oğlu ihtiyar Halitherses konuştu bu defa onlarla;
bir tek o kehanette bulunabilirdi gelecekle ilgili
ve eskiyi de bilirdi.
İşte o konuştu onların iyiliği için ve şunları söyledi:
"Ben ne dersem dinleyin şimdi İthakeliler:
Bütün bunlar korkaklığınızdan oldu sevgili yoldaşlarım,
çünkü ne bana ne de halkların komutanı Mentor'a
inanmadınız;
oğullarınızın yaptığı haksızlıklara, taşkınlıklara göz yumdunuz.
Bu kusursuz adamın malını tüketip karısına hakaret etti
onlar,
bir daha geri dönmeyeceğini söyleyip duruyorlardı.
Artık size söyleyeceklerime kulak verin:
Hiçbir yere gitmeyelim ki, başımıza başka kötülük gelmesin;
cezamızı başımızla ödemeyelim sonra."

Böyle dedi, ancak çoğunluk fırladı bağıra çağıra yerinden,
hoşlarına gitmemişti bu söz, inanmışlardı Eupheitos'a,
diğerleri kalırken öylece, bunlar hızla silahlandılar.
Bedenlerine parlak tuncu kuşandılar
ve hep birlikte geniş kentin önünde toplandılar;
akılsız Eupheites başlarına geçti;

oğlunun intikamını alacağını söylese de o,
kaderinde dönmek değil, orada ölümünü bulmak yazılıydı.

O zaman Athene Kronos'un oğlu Zeus'a dedi ki:
"Ey Kronos'un oğlu, babamız, tanrıların en üstünü,
söyle bana, neler gizli aklında?
İki taraf arasına kötü bir savaş, korkunç bir çatışma mı
olacak yoksa barıştıracak mısın onları?"
Yanıtladı onu ve şöyle dedi bulut devşiren Zeus:
"Evladım, şimdi neden bunları soruyorsun bana;
sen değil miydin bütün bunları düşünen:
Odysseus'un gelip de onlardan intikamını almasını dileyen?
Olması gerekeni söyleyeyim ben sana,
ama yine de ne yapacağına sen karar ver:
Tanrısal Odysseus taliplerden intikamını aldığına göre,
şimdi bağlılık yeminleri edilsin aralarında
ve Odysseus da sonsuza dek hükmetsin onlara.
Biz de oğulların ve kardeşlerin katlini unutturalım,
birbirlerini gene sevmelerini sağlayalım;
bereketleri ve barışları sonsuz olsun."

Böyle söyledi ve hep bunu istemiş olan Athene
hemen atıldı ve indi Olympos'un zirvelerinden.

O sırada, çok çekmiş tanrısal Odysseus,
hepsi güzel yemeklere doyduktan sonra
diğerlerine dedi ki:
"Biri dışarı çıkıp baksın da bizi kıstırmasınlar."

Böyle söyledi, Dolios'un oğlu dinledi onu, dışarı çıkıp ilerledi,
dış kapının eşiğinde durdu
ve taliplerin yakınlarının yakında olduklarını gördü;
hemen Odysseus'a şu kanatlı sözleri söyledi:
"İşte yaklaşıyorlar; hemen silahlanalım!"

Böyle dedi, diğerleri de kalkıp silahlandılar;

Odysseus ve çevresindekiler dört kişiydi,
Dolios'un altı oğlu, Laertes ile Dolios da onlarla birlikteydiler,
onlar da kuşandılar silahlarını;
saçlarına ak düşmüş olsa da savaşmak zorundaydılar.
Görkemli tuncu bedenlerine kuşandıktan sonra
hemen kapıları açıp Odysseus'un ardında dışarı çıktılar.
Zeus'un kızı Athene Mentor'un kılığında yanlarına geldi.
Çok çekmiş tanrısal Odysseus onu görünce sevindi
ve hemen sevgili oğlu Telemakhos'a dedi ki:
"Telemakhos, bugün sen de savaşacak ve göreceksin
en iyi erlerin savaşta nasıl olduklarını.
Haydi, utandırma babanın soyunu;
bu güne kadar güç ve yiğitlikte en üstün olduk biz."

Yanıtladı onu akıllı Telemakhos ve dedi ki:
"Nasıl istersen öyle göreceksin beni sevgili babacığım,
dediğini yapacak asla utandırmayacağım burada soyunu."

Böyle dedi, Laertes de sevindi ve dedi ki:
"Bu ne mutlu bir gündür benim için sevgili tanrılar!
Oğlum ve torunumun yiğitlikte mücadele ediyorlar."

Yanına gidip durdu Athene ve dedi ki ona:
"Ey Arkesios'un oğlu, tüm yoldaşlar arasında en çok sevilen,
gök gözlü kızına ve Zeus babaya dua ettikten sonra
çabucak salla ve fırlat uzun gölgeli mızrağını."

Böyle dedi ve ruhuna büyük bir güç koydu Pallas Athene.
Büyük Zeus'un kızına dua ettikten sonra
uzun gölgeli mızrağını sallayıp fırlattı hemen,
Eupheitos'u tunç miğferinin kenarından vurdu;
ancak miğfer mızrağa engel olmadı, tunç içeri girdi,
Eupheitos da bütün ağırlığıyla yere düştü,
üzerindeki silahlar büyük bir gürültü çıkardılar.

O zaman Odysseus ile görkemli oğlu,

ön saflardakilerin üzerine saldırıp
kılıçlarıyla ve çift taraflı mızraklarıyla savaşmaya başladılar.
Eğer ki kalkan taşıyan Zeus'un kızı Athene
yüksek sesle haykırıp da bütün halkı durdurmasaydı,
hepsi yok olup gidebilir, hiçbiri geri dönmeyebilirdi:
"Son verin artık korkunç savaşa İthakeliler;
daha fazla kan dökmeden ayrılın!"

Athene böyle söyledi, diğerlerini de sarı bir korku sardı;
korkudan ellerinden kaydı silahları,
canlarını kurtarmak için tabana kuvvet kente koşmaya
başladılar.
Çok çekmiş tanrısal Odysseus korkunç bir çığlık attı,
yükseklerden uçan bir kartal gibi ileri atıldı.
Bunun üzerine Kronos'un oğlu duman dolu bir yıldırım fırlattı,
o da gidip güçlü babanın gök gözlü kızının önüne düştü.
O zaman gök gözlü Athene Odysseus'a dedi ki:
"Ey Laertes'in oğlu, soylu, hünerli Odysseus,
öfkeni tut ve son ver herkese kötülük getiren savaşa,
her şeyi gören Kronos'un oğlu Zeus da öfkelenmesin sana."

Athene böyle söyledi, o da ikna oldu ve sevindi.
Daha sonra kalkan taşıyan Zeus'un kızı Pallas Athene,
Mentor'un kılığında iki tarafa da sadakat ve barış yemini
ettirdi.

SON

ADLAR DİZİNİ

A

Adraste: Helene'nin oda hizmetçisi
Agamemnon: Mykenelilerin kralı
Agelaos: Damastor'un oğlu, taliplerden biri
Aiaie: Kirkenin adası
Aiakos: Zeus ile Aigina'nın oğlu ve Telamon'un babası
Aias: Oileus'un oğlu, Lokroslu
Aias: Telamon'un oğlu, Salaminalı
Aidona: Pandareos'un kızı, Zethos'un karısı, İtylos'un annesi
Aietes: Güneş ile Perdis'in oğlu, Kirke'nin erkek kardeşi, Mideias'ın babası, Kolkhida kralı
Aigai: Akha kenti
Aigisthos: Thyestes'in oğlu
Aigyptios: İthakeli ihtiyar, Antiphos'un ve Eurynomos'un babası
Aiolia: Thesselia'nın eski adı
Aiolos: Hippotes'in oğlu, Aiolia kralı
Aison: Kretheus ile Tyros'un oğlu, İolkos kralı, İason'un babası
Ak Kaya: Okeanos'un kıyısında bulunan mitolojik kaya
Akastos: Dulikhion kralı
Akheron: Epirus bölgesinde bir nehir
Akhilleus: Topuğundan başka hiçbir yerine ok işlemeyen ünlü Yunan kahramanı
Akroenos: Phaiaklı
Aktoris: Penelopeia'nın oda hizmetçisi
Alektor: Spartalı
Alios: Phaiaklı
Alkandreus: Polybos'un karısı
Alkimos: Mentor'un babası
Alkinoos: Scheria adasında yaşayan bir kral
Alkippe: Helene'nin oda hizmetçisi
Alkmeion: Amphiaros ve Eriphyle'nin oğlu
Alkmene: Amphitryon'un karısı, babası Zeus olan Herakles'in annesi
Aloeus: Poseidon'un oğlu, İphimedia'nın kocası, Otos ile Ephialtes'in babası
Alosynde: denizin kızı, peri
Alpheios: nehir tanrısı, Orsilokhos'un babası
Alybas: bir Yunan kenti
Amnisos: Knossos'un limanı
Amphialos: Phaiaklı
Amphiaros: Oikleus'un oğlu, Melamphodos'un torunu, Argosluların kralı, ünlü kahin
Amphilokhos: Amphiaros ile Epirpyle'nin oğlu, kahin
Amphimedon: Melaneus'un oğlu, talip
Amphinomos: Nisos'un oğlu, talip
Amphion: Zeus ile Antinope'nin oğlu

Amphithea: Autolykos'un karısı, Eurykleia'nın annesi
Amphitrite: deniz tanrıçası
Amphitryon: Alkmene'nin kocası, Tiryntas kralı
Amythaon: Kretheus ile Tyros'un oğlu, Bias ile Melamphodos'un babası
Anabesineos: Phaiaklı
Anhialos: Mentis'in babası, Taphosluların kralı
Ankhialos: Phaiak soylusu
Antikleia: Odysseus'un annesi, Autolykos'un kızı, Laertes'in karısı
Antiklos: Akhalı mızraklılardan biri
Antilokhos: Nestor'un oğlu
Antinoos: talipler arasında en küstahı
Antinope: Ashopos'un kızı, Amphion ile Zeto'nun annesi
Antiphates: Laistrygonların kralı
Antiphates: Melampus'un oğlu
Antiphos: İthakeli
Apeire: bknz. Epiros
Apheidas: Odysseus'un uydurma soy ismi
Aphrodite: Aşk ve güzellik tanrıçası
Apollon: Zeus ile Leto'nun oğlu, güzel sanatlar tanrısı
Ares: Zeus ile Hera'nın oğlu, savaş tanrısı
Arete: Alkinoos'un karısı, Phaiak kraliçesi
Arethusa: kaynak
Aretos: Nisos'un babası
Argo: gemi
Argos: Helen toprakları
Argos: Hermeias tarafından öldürülen dev
Argos: Odysseus'un köpeği
Ariadne: Minos'un kızı
Arkesios: Laertes'in babası
Arktos: araba
Arnaios: İthake'nin dilencisi
Artakia: Laistrgonların bereketli ülkesi
Artemis: Zeus ile Leto'nun kızı
Arybas: Sidonlu
Arybas: tanrısal fırtına, cezalandırıcı tanrıçalar
Asopos: Boitia ırmağı
Asphalion: Menelaos'un hizmetçisi
Asteris: İthake ile Same arasındaki taşlık ada
Athene: zeka tanrıçası. Diğer adı Pallas'tır
Atlas:Titan Lapetos ile denizkızı Klymene'nin oğlu
Atreus: Agamemnon ile Menelaos'un babası
Atrytone: Athena'nın diğer ismi
Autolykos: Odysseus'un annesi olan Antikleia'nın babası
Autonde: Penelopeia'nın oda hizmetçisi

B

Boethoos: Eteon'un babası
Boetos
Boreas: Kuzey rüzgarı tanrısı. Şafak tanrısı Eos'un oğlu

D

Damastor: talip Agelaos'un babası
Deiphobos: Priamos'un oğlu
Delos: ada
Demeter: toprak ve ürün tanrıçası
Demodokos: Skheire'de ozan
Demoptolemos: talip
Deukalion: Minoas ile Pasiphale'nin oğlu
Die: Naksos'ta ada
Diokles: Orsilokhos'un Phera'dan olma oğlu
Diomedes: Tydeus'un oğlu
Dionysos: şarap tanrısı
Dmetor: Kıbrıs kralının uydurma ismi
Dodone: Zeus Tapınağı
Dolios: Penelopeia'nın babasının verdiği köle
Dorlar: Antik Makedonyalı göçebe kabile
Dulikhion: İthake'de ya da İthake'nin biraz uzağında Kephallenia'da bir ada
Dymas: Phaiaklı

E

Eidothoe: Protheus'un tanrısal kızı
Eileithya: doğum tanrıçası, Hera'nın kızı
Ekheneos: Phaiak'ın ileri gelenlerinden biri
Ekhephron: Nestor'un oğlu
Ekhetos: yabancılara kötü davranan mitolojik Epir kralı
Elatos: talip
Elatreus: Phaiaklı
Elis: Mora Yarımadası'nda İyon Denizi kıyısındaki kent
Elpenor: Odysseus'un yoldaşı
Enipeus: Phtye'de ırmak
Eos (Şafak): tanrıça, Tithonos'un karısı, Memnon'nun annesi
Epeios: Panopeia'nın oğlu, Truva atını yapan kişi
Epeolar: İlyon'un eski sakinleri
Eperitos: Odysseus'un takma isimlerinden biri
Ephialtes: Aleus ile İphimedia'nın oğlu, Otos'un erkek kardeşi
Ephyre: değişik kentler için kullanılan bir isim
Epikaste: Oidipus'un annesi, Laios'un karısı
Epiras: Yunanistan'da dağlık ve soğuk bir bölge
Erebos: Arabistan'ın mitolojik halkı, mağara adamları
Erektheus: Toprak'ın oğlu, Athene'nin kahramanı
Eretmeus: Phaiaklı
Erinysler: intikam saçan tanrıçalar
Eriphyle: Amphiaros'un karısı
Erymanthos: Arkadia dağı
Eteokretler: Girit yerlileri
Eteoneus: Menelaos'un hizmetçisi
Euanthes: Maron'un babası
Euboia: ada
Eumaios: Odysseus'un domuz çobanı, Çoban, Başçoban
Eumelos: İphtyme'nin kocası, Penelopeia'nın erkek kardeşi
Eupheites: talip Antinoos'un babası

Euros: güneydoğu rüzgarı
Euryades: talip
Eurybates: Odysseus'un tellalı
Eurydamas: talip
Eurydike: Nestor'un karısı
Eurykleia: ihtiyar hizmetçi
Eurylaos: Naubolos'un oğlu, Phaiaklı
Eurylokhos: Odysseus'un yoldaşı ve akrabası
Eurymakhos: Polybos'un oğlu, talip
Eurymedon: kahin Telemos'un babası
Eurymedousa: Alkinoos'un sarayında oda hizmetçisi
Eurynome: Penelopeia'nın hizmetçisi
Eurynomos: Aigiyptios'un oğlu, İthakeli
Eurypylos: Telephos'un oğlu
Eurytion: at adam
Eurytos: Melaneus'un oğlu, Oikhalia kralı

F

Fenikeliler: eski çağlarda yaşamış Sami ırkında Akdenizli bir kavim

G

Geraistos: Euboia limanı
Girit: Ege Denizi'nin güneyinde yer alan ada
Gorgona'lar: yeraltı dünyasının üç dişi canavarı Stheno, Euryale ve Medusa
Gortyne: Girit kenti
Gyrai: Naksos yakınındaki kayalık

H

Hades: Kronos'un oğlu. Ölüler diyarının tanrısı
Halierthes: Mistor'un oğlu, Odysseus'un yoldaşı
Hebe: Zeus ile Hera'nın kızı, Herakles'in karısı
Helene: Menelaos'un karısı. Truva prensi Paris kaçırdığı için Yunanlılar Truva'ya saldırdılar
Helios: Güneş tanrısı
Hellespontos:
Hephaistos: Zeus ile Hera'nın oğlu
Hera: Zeus'un karısı. Baş Tanrıça
Herakles: Zeus ile Alkmene'nin oğlu
Hermes: Tanrıların habercisi
Hermione: Menelaos ile Helene'nin kızı
Hippodameia: Penelopeia'nın oda hizmetçisi
Hippotes: Aiolos'un babası
Hypereia: Phaiakların en esli yerleşim yeri
Hyperesie: Akha kenti
Hyperion: Helios'un babası

İ

İardanos: Girit ırmağı
İasion: Demeter'in Zeus tarafından çarpılmış aşığı

İason: Argonotların komutanı, Polymede, Aioson ve İolkos kralı
İason: Argos ya da Peleponessoslu
İasos: Kıbrıs'ta kral, Dmetor'un babası
İasos: Orkhomenos kralı
İdomeneus: Deukalion'un oğlu, Minon'un torunu, Girit kralı
İkarios: Penelopeia'nın babası, Tyndareos'un erkek kardeşi
İkmalios: İthake'de marangoz
İlos: Ephyre'li Mermeros'un oğlu
İlion: Truva'nın diğer ismi
İno:Thebes Kraliçesi
İolkos: Thesalia kenti
İphiklos: Thessalia'lı Phylakos'un oğlu
İphimedeia: Aleus'un karısı, Otos ile Ephialtes'in annesi
İphitos: Eurytos'un oğlu, argonot
İphthime: Penelopeia'nun erkek kardeşi
İris: tanrıların habercisi
İros: İthakeli dilenci Amaios'un lakabı
İsmaros: Trakyalı Kikonların kenti
İthakos: İthake'nin kurucusu kahraman
İtylos: Aidone ile Zethos'un oğlu

K

Kadmos: Agenor'un oğlu, Thebai'nin kurucusu, İnos'un babası
Kalypso: su perisi
Kassandra: Priamos ile Hekabe'nin kızı
Kastor: bir Giritlinin takma ismi
Kastor: Zeus (ya da Tyndareos) ile Leda'nın oğlu
Kaukonlar: Elis'te bir ulus
Kephallenler
Kerberos: Hades'in köpeği, Aşağı Dünya'nın bekçisi
Keteiler: Mysia'da, Pergamos yakınlarındaki bir ulus
Khalkis: Eubora'nın baş şehri
Kharybdis: Skylla'nın karşısında tehlikeli deniz anaforu
Khios: ada
Khloris: Ampionas'ın kızı
Khromios: Neleus'un oğlu
Kıbrıs: Akdeniz'de ada
Kikonlar: başkenti İsmaros olan, Trakya ulusu
Kimmerler: Hades'in girişinde oturmakta olan mitolojik ulus
Kirke: Helio ve Perseus'un kızı, ünlü büyücü
Kleitos: Mantios'un oğlu
Klymene: Minyas'ın kızı, İphiklos'un annesi
Klymenos: Presbonas'ın oğlu, Eurydike'nin babası
Klytaimestra: Tyandareos ile Leda'nın kızı, Helene'nin kız kardeşi ve Agamemnon'un karısı
Klytios: Peireios'un babası, Odysseus'un yoldaşı
Klytoneos: Phaiaklı
Knossos: Girit'in başkenti, Manos'un kürsüsü

Kokytos: Styks'ten doğan ve Akreron'a dökülen ırmak
Koraka: kaya
Kraritler: Aphrodite'nin oda hizmetçilerinin halefleri
Krataias: Sykylle'nin annesi
Kreon: Megare'nin babası
Kretheus: Aiolos'un oğlu, Tyros'un kocası, İolkos'un kurucusu
Kronos: Zaman Baba. Zamanın kişileştirilmiş hali
Ktesios: Ormenos'un oğlu, Eumaios'un babası
Ktesippos: Same'li Polythersos'un oğlu, talip
Ktimene: Laertes'in kızı, Odysseus'un kız kardeşi
Kydonlar: Girit'te bir ulus
Kykloplar: Alınlarının ortasında tek göz olan devler

L

Laerkes: Pylos'ta kuyumcu
Laertes: Odysseus'un babası
Laistrygonlar: mitolojik halk
Lakedaimon: Sparta yerleşimlerinden biri
Lamos: Laistrygonların kralı
Lampetia: Güneş ile Neairia'nın su perisi kızı
Lampos: Şafak'ın atı
Laodamas: Phaiakların kralı Alkinoos'un oğlu
Leda: Thestios'un kızı, Tyndareos'un karısı, Tyndareos'tan olma Klytaimnistre'nin ve Zeus'tan olma Helene ile Kastor'un annesi
Leiodes: Oinops'un oğlu, kâhin
Leiokritos: Euhenor'un oğlu, talip
Lemnosi ada
Lesbos: ada
Leto: dev Koios ile Phobios'un kızı, Zeus'tan olma Apollon ile Artemis'in annesi
Leukothee: Kadmos'un kızı
Libya: Akdeniz kıyısında Kuzey Afrika ülkesi
Lotusyiyenler: Libya sahillerinin sakinleri

M

Maia: Atlas'ın kızı, Hermeias'ın annesi
Maira: Proitos ile Anteia'nın kızı, Artemis'in yoldaşı
Maleia: Peleponnesos kıyısı
Mantios: Melampus'un oğlu
Marathon: Attika
Maron: Trakya'daki İsmaros'ta Apollon'un duacısı
Mastor: İthakeli, Halihertes'in babası
Medon: İthake'de tellal
Megaphenthes: Menelaos'un oğlu
Megare: Kreon'un kızı, Herakles'in karısı
Melampus: Amythoon'un oğlu, Pylos'lu ünlü kahin
Melaneus: talip Amphimedon'un babası
Melantheus: Odysseus'un keçi çobanı

Melantho: Dolios'un kızı, Odysseus'un sarayında oda hizmetçisi
Memnon: Tidanos ile Şafak'ın oğlu
Menelaos: Sparta kralı
Menoitios: Patroklos'un babası
Mentes: Taphionların (Taphosların) hükümdarı
Mentor: Alkimos'un oğlu, Odysseus'un arkadaşı
Mermeros: İlos'un babası
Mesaulios: Eumaios'un kölesi
Mimas: Küçük Asya'da, Sakız adasının doğu tarafında bir burun
Minos: Zeus ile Europe'nin oğlu, Knossos'un kralı
Mulios: Amphinomos'un tellalı
Musae'ler: ilham perileri
Mykene: Agamemnon kentinin başkenti
Mykene: İnakhos'un kızı
Myrmidonlar: Thessalia'da bulunan Prhiotida'daki Trakya halkı

N

Naiades: su perileri
Naubolos: Phaiaklı
Nausikaa: Alkinoos'un kızı
Nausithoos: Poseidon'un oğlu, Alkinoos'un babası
Nautheus: Phaiaklı
Neaira: su perisi
Neion: İthake'de dağ
Neleus: Poseidon ile Tyra'nın oğlu, Nestor'un babası
Neoptolemos: Akhilleus'un oğlu, Troya savaşının ardından Menelaos'un kızı olan Hermione'nin kocası
Nerikos: Kephallenia kenti
Nerito: İthake'de dağ
Nestor: Neleus'un oğlu, Pylos kralı
Nil Nehri
Nisos: talip Amphinomos'un babası
Noemon: Phronios'un oğlu
Notos: Eos ile Astraeos'un oğlu. Güney rüzgarı lodos olarak bilinir.

O

Ogygie: Kalypso'nun mitolojik adası
Oidipus: Laios ile Epikaste'nin oğlu
Oikles: Antiphatos'un oğlu, Amphiaros'un babası
Oinops: Leiodis'in babası, İthakeli
Okeanos: dört bir yandan dünyayı sulayan ırmak
Okhalia: Peneios ırmağı kıyısında kent
Olympos: tanrıların dağı
Onetor: Phronte'nin babası
Ops: Eurykleia'nın babası, Peisenor'un oğlu
Orestes: Agamemnon ile Klytaimestra'nın oğlu
Orion: avcı, Şafak'ın sevgilisi (yıldız)

Orkhomenos: Boiotia'nın Kopaida gölü yakınlarındaki antik kenti
Ormenos: Ktesios'un babası
Orsilokhos: Alpheios'un oğlu
Orsilokhos: Diokles'in oğlu, Pheraili
Orsilokhos: İdemeneus'un gayri meşru oğlu, Girit kralı
Ortygie: Suriye yakınlarında mitolojik kent
Ossa: Thessalia'da dağ
Otos: Aloneus ile İphimedia'nın oğlu, Ephialtes'in kardeşi
Ouranos: bknz. Uranos

P

Paion: (Mısır kökenli) tanrıların doktoru
Pandareus: Tanralos'un arkadaşı, Aidona'nın babası
Panopeus: Phokia kenti
Paphos: Kıbrıs'ta kent
Parnesos: dağ
Patroklos: Menoitos'un Lokridalı oğlu, Akhilleus'un arkadaşı
Peiraios: Klytios'un oğlu, Telemakhos'un yoldaşı
Peireia: Makedonya
Peirithoos: Zeus'un ya da İkson ile Zeus'un oğlı, Theseus'un yoldaşı, Hippedameia'nın kocası, Lapithlerin kralı
Peisandros: Polyktor'un oğlu, talip
Peisenor: İthakeli tellal
Peisenor: Ops'un babası, Eurykleia'nın dedesi
Peisistratos: Nestor'un en genç oğlu
Pelasglar: Hellas'ın ilk sakinleri
Peleponessos
Peleus: Aiakos'un oğlu, Akhilleus'un babası
Pelion: Kretheus ile Tyre'nın oğlu, İolkos kralı
Pelion: Thessalia'da dağ
Periboia: Eurymedon'un kızı, Poseidon'dan olma Nausithoos'un annesi
Periklymene: Neleus'un oğlu, Nestor'un kardeşi
Perimedes: Odysseus'un yoldaşı
Pero: Neleıs ile Hlorida'nın kızı, Bias'ın karısı
Perse: Okeanos'un kızı, Helios'un karısı, Aietes'ten olma Kirke'nin annesi
Persephone: Zeus ile Demeter'in kızı, Hades'in karısı
Perseus: Nestor'un oğlu
Phaethon: Şafak'ın atı
Phaethusa: Güneş ile Neaira'nın kızı
Phaiaklar: Skheria adasında oturan halk
Phaidmos: Sidonların kralı
Phaidra: Thesea'nın kocası
Phaistos: Girit kenti
Pharsos: ada
Pheidon: Thesporotların kralı
Phemios: İthake'de destancı
Pherai: Thessalia kenti
Pheres: Kretheus ile Tyre'nin oğlu, Admetos'un babası, Pherai'nin kurucusu

Phia: İlyon kenti
Philoithios: Odysseus'un çobanı
Philoktetes: Pheia'nın oğlu, Thessalia'daki Magnisias'ın kralı
Philomelesoğlu: Lesbos kralı
Phorkys: deniz ihtiyarı, Thosa'nın babası
Phronios: Noemon'un babası
Phrontis: Onetor'un oğlu
Phthie: Thessalia'da bir kent
Phylake: Thessalia'daki Phytiotida kenti
Phylakos: İphiklos'ın babası, Phylake'nin kurucusu
Phylo: Helene'nin oda hizmetçisi
Poias: Philoktetes'in babası
Polites: Odysseus'un yoldaşı
Polybos: Alkandros'un kocası, Thebaili
Polybos: Eurymakhos'un babası
Polybos: talip
Polydamna: Mısırlı Thoos'un karısı
Polydeiktes: Zeus (ya da Tyndareos) ile Leda'nın oğlu
Polykaste: Nestor'un kızı
Polyktor: İthake'nin eski kahramanlarından biri
Polyneos: Phaiaklı
Polypheides: Mantios'un oğlu, kahin
Polyphemos: En güçlü Tepegöz
Polytherses: talip Ktesippos'un babası
Polytor: Peisandros'un babası, İthakeli
Ponteus: Phaiaklı
Pontonoos: Alkinoos'un telllalı
Poseidon: Deniz tanrısı
Pramni: İkarios'un şarabıyla ünlü sıradağları
Priamos: Troya kralı
Prokris: Erektheus'un kızı
Proreus: Phaiaklı
Proteus: Poseidon'un doktoru, Eidotheas'ın babası
Prymneus: Phaiaklı
Psara: ada
Pylos: Nestor'un yurdu Messenia'da bir liman
Pyriphilegetheon: Hades'te ırmak
Pytho: Delphos'lu kahinin daha önceki ismi

R

Reksenor: Nausithoos'un oğlu, Alkinoos'un erkek kardeşi
Rhadamantys: Zeus ile Europe'nin oğlu, Minos'un erkek kardeşi
Rheitros: İthake'de ırmak

S

Salmoneus: Tyro'nun babası
Same: Kephallenya'da ya da İthake'nin Kephallenia tarafında olup da İthake'ye daha yakın bir ada
Seirenler: büyüleyici sesi olan bakireler
Sicilya: Akdeniz'de ada
Sidon: Fenikelilerin başkenti Sidona olan ülkeleri
Sidona: Sidon'un başkenti
Sidonlular: Fenike sakinleri

Sintililer: Lemnos'un eski sakinleri
Sisyphos: Aiolos'un oğlu, Glaukos'un babası, Ephyre ve Korinth'in kurucusu, yıllardır Hades'te işkence çekmekte olan kişi
Skheire: Phaiakların ülkesi
Skylla: Kharibdes'in karşısındaki mağara canavarı
Skyros: ada
Solymos: Küçük Asya'daki Likya'nın savaşçı kabilesi
Sparta: Peleponnes Yarımada'sında Darlar tarafından kurulan şehir devlet
Stratios: Nestor'un oğlu
Styks: Hades'te ırmak
Sunion: Attika'nın burnu
Syros: mitolojik ada

T

Tantalos: Zeus'un oğlu, Pelops'un babası, Sıpylos kralı, yıllardır Hades'te cezasını çeken kişi
Taphos: Taphosluların adalarının en büyüğü
Taphoslular: Taphos adası sakinleri
Taygetos: Lakonia'nın Tainaros'a uzanan dağı
Teiresias: Boiotialı kahin (Troya savaşından önce öldü)
Tekton: Phaiaklı
Telemos: kahin, Eurymos'un oğlu
Telephos: Euryphlos'un babası, Herakles ile Şafak'ın oğlu
Telepylos: mitolojik Laistrygonların, asla güneşin batmadığı kenti
Temese: tunç madenleri olan Kıbrıs kenti
Tenedos: Bugünkü Bozcaada'nın eski adı
Terpios: İthakeli destancı Phemos'un babası
Thebai: Bojotialı Kadmos tarafından kurulan ünlü bir şehir
Themis: tanrıça, Gök ile Yer'in kızı
Theoklymenos: Polypheide'nin oğlu, kahin
Theseus: Aigeias ile Aithra'nın oğlu
Thesprotlar: Dodone'de oturan halk
Thessalia: Yunanistan'ı oluşturan on üç bölgeden biri
Thetis: Nereus kızı, Peleus'un karısı ve Akhilleus'un annesi
Thoon: Phaiaklı
Thoon: soylu Mısırlı
Thoosa: su perisi, Phorkys'in kızı
Thrasymedes: Nestor'un oğlu
Thrinakie: Güneş'in kızlarının keçilerine göz kulak olup otlattıkları mitolojik ada
Thyestes: Pelops'un oğlu, Atreus'un erkek kardeşi, Aigisthos'un babası
Tithon: Laomedon'un Şafak tarafından kaçırılan oğlu
Tityos: Yer'in oğlu, Hades'te cezalı

Troya/İlion: Çanakkale sınırları içinde kalan antik bir şehir
Tydeus: Kalydon kralı Onieus'un oğlu ve Diomedes'in babası
Tyndareos: Leda'nın kocası ve Klytaimnistra'nın babası
Tyro: Salmoneus'un kızı ve Kretheus'un karısı

U

Uranas: en eski tanrı. Gaia'nın oğlu ve kocası

Y

Yüzüyanıklar: Mitolojiye göre dünyanın en ucunda yaşayan insanlar

Z

Zakynthos: Bolotialı bir kahraman
Zephyros: batı rüzgarı
Zethos: Zeus ile Antinope'nin oğlu, Thebai'nin kurucusu
Zeus: Baştanrı, tanrıların en büyüğü ve en güçlüsü